

O'Flaherty

OGYGIA:

S E U,

RERUM HIBERNICARUM CHRONOLOGIA.

Ex Pervetustis Monumentis fideliter inter se collatis eruta, at-
que è Sacris ac Prophanis Literis primarum Orbis Gentium
tam Genealogicis, quam Chronologicis sufflaminata præfidiis.

LIBER PRIMUS.

Ab universali Diluvio, ad annum Virginæ partus 428.
In tres Partes distinctus.

QUARUM,

Prima Ogygiæ Insula; seu brevis Tractatus de Hiberniæ Insula, primis
Incolis, variis Nominibus, Dimensionibus, Regibus, Regumque
electionibus,

Secunda Ogygiæ Extera; Synchronismus, in quo Hibernorum tem-
pora pariter, ac generationes cum Exteris accurate conferuntur.

Tertia Ogygiæ Domestica; seu Rerum Hibernicarum plenior, ac fusior
dissertatio.

QUIBUS ACCEDIT,

Regum Hiberniæ Christianorum ab anno 428. ad annum 1022; aliorumque
eventuum inde ad jam regnantem Carolum 2. brevis

CHRONOLOGICA TABULA.

Deinde Carmen Chronographicum summam omnium à Diluvio ad præsens tem-
pus complectens.

Postermò Catalogus Regum in Britannio Scotorum ex Hiberniæ Monumentis.

Authore *RODERICO O FLAHERTI* Armigero.

Memento dierum antiquorum; Cogita generationes singules. Deuteronom. 32. 7.

L O N D I N I, Typis *R. Everingham*, prostant venales apud *Jaco-
bum Malon* Bibliopolam Dubliniensem A.D. 1685.

This
A.B.
Revis
crit

94108

*This work badly translated by Rev. James Hely,
A.B. of Trinity Col. Dublin, 1793. — 2 vols. — See it
Reviewed, Anth. Hib. Vol. I. 1793. — An ignorant Critic
criticizing an ignorant translator. — par nobile fratrum.*

Serenissimo Principi

JACOBO

DU CI

Eboracensi & Albaniensi.

ANtiquissima majorum tuorum incunabula, Dux Invictissime, Hibernia Antiquitatibus suis jam luce publica donandis vestrae Celsitudinis patrocinium demississimè implorat. Sed fandi imperitum naeta oratorem ipsa fecanitie venerandam genubus vestris advolvit, oculis intellectus contemplandam objicit atro Syrmate ad talos velata, caput cinere conspersa, Lumbos cilicio succincta, capillis à vertice defluentibus, cum Lachrymis in maxillis ejus: & passis manibus Librum porrigit, in quo scriptae *Lamentationes, carmen, & vae*; Ezechiel. 2, 10. Threnodiam exhibet Hieremiae prophetae; *Egressus est à filia Sion omnis decor ejus.* Unicum est, in quo se gloriari

Epistola Dedicatoria.

gestit; unam ex se emissam propaginem patristui domum non superesse modo ex innumeris, quæ protulit germinibus, sed etiam omnibus Britannicarum Insularum gentibus summo cum imperio prælucere. Hoc unicum decus omnium, quas unquam passa est, ærumnarum jacturam reparat: hæc gloria omnibus omnium calamitatum suarum pressuris præponderat: ad hunc titulum nulla sibi potest in terris fieri accessio honorum; magnificentissimis sc. domus tuæ regibus primam dare originem, & tam potentissimæ stirpis Proto-parentem esse. Veterum quidem omnium regum Britonum, Anglo-saxonum, Normannum, Pictorum, atque Scotorum dominandi jura in Regiam vestram familiam hæreditario Sanguinis titulo devoluta sunt; Hibernia vero insuper paternam lineam longissima serie sibi primitus vendicat, uti & ex ea Scotia. Ex centum viginti quatuor, quæ te ab Adamo rectâ lineâ præcesserunt, generationibus, undecim erant ante Diluvium, viginti sex inde ad Majorum immigrationem in Hiberniam, quinquaginta una in Hibernia, & triginta sex in Scotia genitæ. Ex his porro quinquagenis viginti quatuor universæ Hiberniæ imperarunt, quibus adjungam, liceat,

Epistola Dedicatoria.

liceat, patrem, & avum tuum Serenissimos
M. Britanniae Reges; ante quorum imperia
Hibernia Anglicanis, aut aliis exteris legibus
nunquam se subdidit, nunquam nisi prisco-
rum suorum Regum Stemmata prognatis, iis-
demque à provinciarum etiam Pentarchis
genus ducentibus parere animum induxit.
Quamobrem super hoc communi necessitu-
dinis vinculo ita ad Cambrensis Everfi autho-
rem aliquando cecinimus,

————— *Regem victricibus armis*
Nec ferro impositum invitis, sed origine ab ipsa
Regibus ostendis nostro de Sanguine cretum.
Quis non Conarii, regna & Saturnia Quinti
Centimachi? Quis non animo memorabit Hibernus
Tempora jucundo clari pietate Briani?
Lageniae, Ultoniae, geminaeque coivit in unum
Momoniae regum jus, & Connactia, vestrum.

Observatu sane non indignum est, quanto,
& quam abstrusa operatione, quibus investi-
gabilibus viis Divina providentia, quæ in sua
dispositione non fallitur, in augusta Stuar-
tum domo eluxit. Quot hominum Myri-
ades per M. Britanniam in Anglia, Wallia,
Scotia? quot in Hibernia qui certis dominiis
longa

Epistola Dedicatoria.

longa Serie præfederunt, vel qui ad alia, atque alia dominia sublimati: Quot erant, qui ad Summam dignitatem in suis singulis gentibus pervenerunt? quot, qui nepotibus suis varios principatus condiderunt semper perennaturossibi polliciti? Quot etiam ad dignitates aspirarunt? Suâ, vel majorum virtute honores ambierunt? Dominandi Spem foverunt? Spe tamen omni tandem frustrati sunt, omnisque conatus incassum decidit. Sola tua domus, Princeps Magnifice, omnium Britannicarum gentium, ac Insularum dominia Sibi jure debita vendicavit. Nemo ab orbe condito ante avum tuum M. Britanniae monarchiâ potitus est, nedum omnium Britannicarum Insularum (inter quas Hibernia) imperium adeptus. Varia à variis condita sunt per annorum millia dispersa regna, & dominia: hunc lapidem angularem destinavit, ut faceret utraque unum *Magnus consilio, & incomprehensibilis cogitatu Deus, cujus oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam, Hierem. 32. 19.* Adhunc lapidem in fastigio locandum Majores tuos, Dux felicissime, quasi nutritius Ephraim portabat in brachiis suis, & nescierunt, quod curaret eos. In funiculis Adam traherat eos, in vinculis charitatis. Osee 11. 3.

Ex

Epistola Dedicatoria.

Ex his Herimon, qui Scotorum primus in Hibernia regnavit; Fiachus Marinus Æneæ regis Hiberniæ filius, Ernaorum, & Deagadum regum Momoniæ progenitor: Ederfcolius, nascente Christo, Rex Hiberniæ: Conarius, Christo in terris degente, & crucifixo, rex Hiberniæ, uterque è Deagadis Momoniæ: Carbreus Riada Conarii secundi regis Hiberniæ è Deagadis filius Dalriedinorum in Ultonia Sator, cujus tu Ultoniæ, Dux Inclyte etiamnum Comes es. Dalriedini, quos Ven. Beda * Dalreudinos vocat, in Britanniam tractu temporis transmigrantes, Albaniam, cujus tu hodie Ducatus titulo in Scotia ornaris reges innotuere. Kinethus, Rex Albaniam Pictorum dominium bello subegit, Fergusianæ aviæ Pictorum hæredis jure, ut Scotici produnt Scriptores; unde coalescentibus utriusque gentibus, ac prolatis in Northumbriam pomæriis, Scotiæ reges temporis progressu appellati. Deficiente tandem Dalriedinâ regiâ stirpe in Alexandro 3. Scotiæ diadema post 85. annorum interstitium ad Dalriedini stemmatis propaginem iterum rediit Robertum Stuartum; priorum Regum etiam jure, Scotiæ Regem ex maternâ prosapia. Hac denique Regiâ mascula sobole extincta,

* Lib. 1. cap. 1.
Hist. gentis Anglorum.

Epistola Dedicatoria.

tineta, Henricus Stuartus ex eadem Roberti Regis domo Dairiedina Levinia Comitibus ortus, quibus Levinia obtigit cum filia hærede Donchadi Levinii generis ultimi Comitis, Mariæ Sacræ memoriæ Scotiæ, & Franciæ Reginæ matrimonio junctus, Jacobum M. Britanniæ regem progeniit.

Hæc domus sicut inter florentissimas totius Europæ familias numeranda, ita generis antiquitate omnes totius terrarum orbis familias longe antecellit. Priscorum principum familiæ uti priscos ortus, ita priscos interitus habuerunt, jam vero extantium primordia non magis conferenda, quam ut flos, qui egreditur, & conteritur, & nunquam in eodem statu permanet. Unde de hac domo vere accinuit Buchananus in jam laudatæ Mariæ Reginæ Epithalamio.

*Si Series generis, longusque propaginis ordo
Quæritur: hæc una centum de stirpe nepotes
Sceptriferos numerare potest: Hæc Regia sola est,
Quæ bis dena suis includit secula fastis,
Unica vicinis toties pulsata procellis,
Externi immunes domini: quodcunque vetustum
Gentibus in reliquis, vel narrat fama, vel audet
Fabula*

Epistola Dedicatoria.

*Fabula, longævis vel credunt Secunda fastis
Huc compone, novum est.*

Non heic à fictiis Græcorum Diis genus mutuatum, non ex latronum asylo, & hominum colluvie cum Romanis deductum, non ab ementito Francione è Troiæ cineribus eruto cum Francis, aut à Subditio Bruto patricida cum Britannis sortitum; non à personato Gotho Gothorum, Dano Danorum, Saxone Saxonum conditore, neque quidem ab opinativo Scotorum Fergusio primo, aut ejusdem farinae, avos umbratiles heroas malè feriat ingenii homines somniarunt. Platonis in hoc Stemmata scitum refellitur pronunciantis *Neminem regem non ex servis oriundum* (apud Senecam Epistol. 44.) Nemo in hac antiquissimâ profapiâ servus rectè ad Adamum usque reperendus, nulli parentes nisi reges Scotiæ, aut regum Scotiæ proximi agnati, reges Hiberniæ aut regni Hiberniæ candidati; reges Momoniæ, aut Dalriæ domini Regibus Hiberniæ sati, gentium foris per diversas regiones ductores, & decem primi Patrarchæ.

Has igitur patrum tuorum imagines Al-
titudini

Epistola Dedicatoria.

titudini tuæ confecto, certissima regum progenies, non pictorum coloribus ductas, non poetarum inventis ornatas, sed ex intimis antiquitatum adytis absque fūco depromptas, quas antiquitates patrii scriptores à Seculo in seculum strictâ, ac solutâ oratione consignarunt, literis mandarunt, & permansuris membranis deposuerunt: quibus primarum Orbis gentium scripta suffragantur, cœli volumina ex Astronomorum scientia concurrunt, annorum periodi, & hebdomadum Systemata testimonium perhibent.

Non ignoro, Ducum Nobilissime, hæc rara generis tui encomia familiæ Principi, nobilitatis fonti dicanda esse oportere; Hiberniæ antiquitatum præsidium ab Hiberniæ rege petendum. Sed me à cæptis deterruit summa in regem meum observantia, detinuit pudor, metusque. Oculorum aciem perstrinxit summæ majestatis contemplatio. Intercessore mihi opus esse judicavi; & quem potius interponerem, quam qui à rege Secundus erat, & à quo sub rege nemo proximè Secundus: quem maternis visceribus cum rege natura inclusit, & paterno sanguine æqua-

qua-

Epistola Dedicatoria.

quavit; quem rex in adversis individuum comitem, in prosperis praesidium habuit, & delicias, quem a regio latere avulsum rex unicum apparentem regnorum suorum Successorem manifestavit, & manifestationem Suam in supremæ Cancellariæ archivis solemniter reponi curavit: per cujus denique latera regis caput, vita, & salus nefariorum machinationibus erant confodienda, per illius ego interventum regem meum mihi fieri propitium decrevi.

Non desunt præterea ex mea parte argumenta, quæ me sublimitati tuæ summopere devinxerunt. Sub patris tui imperio in lucem editus sum. Pacis beneficia, quæ mihi tum matris utero, tum infanti, & adolescenti provenerunt, ea omnia illius protectioni accepta refero: duobus nativitate non integrè elapsis annis, accessit mihi major honos paternæ orbitatis fato patris tui pupillus factus; maturæ ætatis defectum supplebat Patris patriæ tutela. Etenim cum tota Connactiæ ptovincia, in qua natus fui, meâ memoriâ fisco regio addiceretur, Singulorumque possessiones, uti fors caderet, mensorum funiculis disponderentur, viduis, & orphanis cautum erat, nequid de-

Epistola Dedicatoria.

viduis caperent: Hac mihi cautione nulla migratio, nulla terrarum imminutio timebatur. Sed altius me rapit animi impetus; quippe Sanguis ille nunquam dedolendus, nunquam satis deplorandus è ferali Whithallensi pegmate regiae aulae parietem indelebili caractere conspergens malorum eluvie per Britanniarum regna longè, lateque diffusus, me quoque suis vorticibus involvit, fortunas subvertit, posteros exterminio stirpitis multavit. Filii ex tunc nati in tenebris delitescunt, & qui nascentur sortem suam olim miseraturi penultimum Januarii diem miseriarum suarum Kalendas inter nefastos numerabunt, & nigro calculo notandum æternum execrabitur: cum Jobo conquerentur, *Dies ille vertatur in tenebras, non requirat eum Deus desuper, & non illuminetur lumine. Obscurent eum tenebrae, & umbra mortis; occupet eum caligo, & involvatur amaritudine.* Job. 3. vers. 4. 5.

Hac ego calamitatum participatione, Principum humanissime, ob infandam patris tui cædem oppressus sum semper conditione minorennis, ætate se nescens nunquam manumissionis rude donatus, nunquam liberationem ex lege debitam adeptus.

Reli-

Epistola Dedicatoria.

Reliquum est, Princeps clementissime, ut, cum liberi inglorii degeneraverint, Liber saltem iste clarissimi nominis tui auspiciis in lucem prodeat, nominis tui splendore effulgeat, potentiae clypeo tueatur.

Dabam ex Armorica
Galviensi 11. Junii
~~Tuam~~ 1684.

*Vestrae Celsitudinis Regiae
obsequio addictissimus*

not Tuam. It means
Cory Passage, the north
shore of the bay of Galway,
near which at Park
the author lived at the
time. J. H.
see Caesar's Com.

Rodericus O Flaherty.

Approbatio

*Approbatio Domini Dudlei Loftus Juris
utriasque Doctoris, & unius e supre-
mæ Hiberniæ Cancellariæ Magistris.*

VIdi, & perlegi non paucos hujusmodi de rebus Hi-
bernicis Tractatus chronologicos, nullum tamen ad
artis regulas tam præcisè exactum, vel æquâ diligentia,
aut judicio compositum; quapropter non possum non agnos-
cere rem gratissimam mihi fecisse authorem, qui mihi e-
jusdem copiam fecit.

Dudleus Loftus.

---

*Viri Clarissimi, D. Richardi Belling li-
teræ.*

Domine Flaherti,

CHronologiam tuam legi, & perlegi; tantumque ab-
fuit, ut reiterata ejus lectio mihi tædio fuerit, ut
id ipsum, quod antehac familiari inter nos colloquio to-
ties à te petierim, jam per literas enixè postulare in
mentem venerit: scilicet, ut antiquissimæ, & nobilissimæ
gentis res gestas ex illis tenebris, in quibus ingratis-
simâ nostratium negligentia tot seculis latuerunt, educere,
& luci reddere velis. Neminem enim novi, qui perspi-
caciore

*caciori judicio eas ex antiquis Monumentis colligere, &
in integram formare historiam, aut stylo materiæ ap-
tiori eas posteris commendare possit. Quapropter, ut hanc
subeas provinciam iterum, atque iterum rogat*

Dominationis tuæ Amantissimus,

Richardus Belling.

Proloquium.

*Reverendo admodum, ac plurimum co-
lendo Domino*

Dom. JOANNI LINCÆO

Archidiacono TUAMENSI.

Hibernici Annales, Ornatissime Domine, à variis auctoribus, iisq; inter se dissidentibus tum è re nata, tum data opera, in Regum præsertim temporibus digerendis nostrâ memoriâ prælo traditi plurimam molestiam in tua, meaq; mente pepererunt; siquidem temporum rationes inter se collatæ crebros expeditu non faciles implicarunt nodos. Quibus ultro, citroq; inter nos per literas propositis, enixè me rogasti, ut iis enodandis ocyus incumberem integram, ac firmam, quantum fieri possit, seriem chronologicam è MSS. Antiquariorum codicibus pertexendo. Qua in re me mentem vestram è tribus tantum penes me veteribus poematis expleturum facili negotio putabam. Horum unum, quod incipit

Cipe ánd mif na Ríog: maígean molbhaic na móirgñíom.

Insula magnanimam celeberrima Hibernia Regum.

Primas in Hiberniam ductas Colonias, ac supremorum Insulæ Regum nomina, tempora, obitus ad S. Patricii appulsum usq; continet: Unum distichon Regum

numerus 136 continet; alterum poematis calci à prisco aliquo Scriptore adjectum G. Coemanum Antiquariorum utriusq; Scotiæ præstantissimum auctorem contestatur.

Alterum poema à G. Modudio de Ardbrecain Ecclesiastico, Anno Christi 1143; ut in ipso opere innuitur, antiquitatibus patriis apprimè versato concinnatum, eandem materiam ab An. 428, ad Malachiæ 2. An. 1022. interitum (per annos 594, ut uno ibidem disticho complexus est) prosequitur ab hoc principio,

Eire óg mif na nóm: go nómáó niaǵal noóóm.

Eria Sanctorum Virgo Insula Religiosa.

Tertium Conangi O Malconarii poema à Laogarii regis initio, Anno Christiano 428, ad Briani Borumæi Anno 1014 exitum, singulorum Regum tempora, Casusq; complectitur, cujus initium;

Uta yuñ forba ferra: fean Nēmion gan anégra,
Nēmey gac Nig ro gab giall: ló ógde go lócbrian,

*Vera datur series, quos fudit Hibernia, Regum
Legari à primis ad tempora summa. Briani.*

Verum in neutro eorum pedem figere potui; adeo enim librariorum incuria depravata apographa ab autographis dissidebant, ut singulorum regum minutioribus numeris ad calculos revocatis, cum summa in toto ab eodem authore tradita minimè conveniret.

Primi Ethnicorum regum poematis tria offendi exemplaria, quæ non solum ab invicem discrepabant, sed etiam singula, rationibus initis ab annorum 2296 spacio, quod uno disticho inter Slangium primum regem, & S. Patricii missionem effluxisse poema commemorat.

Adeo

Adeo ut si ex 2365. (quæ summa 150 annos regni Sirnæ Longævo assignat) 129 tantum subtraxeris (differentiam putà inter 150 & 21 annos, quos plura ejusdem poematis exemplaria eidem Sirnæ tribuit) qui restat numerus 2236. 60 annis minor fuerit numero 2296. annorum.

2365

129

2236

Dungallensium annalium compilatores, quos tu in Regum nomenclatura adversus Giraldum Cambrensem*, & Colganus in Actis Sanctorum, estis secuti, illud G. Coemani exemplar observasse deprehendo, quod regis cujusq; duratione simul aggregata ad annos 2358 à Slangio ad S. Patricium emergit : & septenne interregnum post Tigernmasii exitum insuper adjicientes, 2365 annos in toto confecerunt : à Diluvio autem ad Slangium, ubi idem exemplar annos 1056 expressè habet; annis 1024 sunt contenti; quippe à Diluvio ad Partholanum annos 278 tantum enumerant, quod intervallum 311 annorum poema in di-

* Cap. 8.

versis exemplaribus designat. His 2365 & 1024 annis annos 2242 à Creatione ad Diluvium ex 70 Interpretum autoritate adjece-
runt. Unde liquido constat illos potissimum juxta scopum mentibus suis propositum elaborasse; ut quo jure, quave injuria annos ab Orbe condito ad Christi Domini natalem 5199 complerent juxta veterem rythmum; Anni novem, nonaginta, centum, quinq; millia, ex quo, tempus, in quo venit, qui creavit omnia.

Sed alius G. Coemani locus (apud Colganum 29. Janu. p. 198 sub finem) 278. vel 311. sub disjunctione habet.

Item Eochrís uafloin in poemate, Eire oll oimís gáóil. 278. habet.

2242 à Creatione ad Diluvium.

1024 Inde ad Slangium.

2365 à Slangio ad S. Patricium.

5631 in toto.

432 Annus Christi, quo S. Patricius appulit, subducendus.

5199 à Creatione ad Christum.

Illi sanè sententiæ gravissimi authores astipulantur; eam Eusebius Cæsariensis Episcopus, Chronologorum

veterum Coryphæus, martyrologium Romanum ad 25 Decembris, & alii multi tenent. Nam cunctos ferme antiquos patres, aliquosq; recentiores, necnon ipsa Synodica acta liquet consuevisse supputare annos Mundi non secundum Hebraicam editionem, sed secundum 70 Interpretes. Sanctam etiam Ecclesiam secundum eos computare testatur S. Augustinus; idem de Romana nominatim Ecclesia refert Anastasius Sinaita, idemq; ipse in suo Martyrologio profitetur. Verum ob diversitatem Græcorum exemplarium & interpretationem aliasq; innumeras difficultates, moderni exactiores temporum Calculatores istam Septuagenorum supputationem penitus exploserunt.

Non abs re igitur seriò animadvertendum putavi nullam nationem annorum ab Orbe condito, aut à Diluvio ad sua tempora numerationem continuâ ab anno ad annum serie deductam observasse. Gens Chaldaea, unde Hebræi originem duxerunt, vetustate, potentia, ac scientia reliquis præluxit: anno tamen, quo Alexander Magnus Babylonem expugnavit, Aristoteles ad Callisthenem suum ex sorore nepotem, & discipulum illuc literas dedit rogantes, ut ab illo edoceret, quotus ille annus Epochæ Chaldaicæ fuit. Ille ab eruditis Chaldæorum, quos consuluit, edoctus respondit per Epistolam, quam Simplicius Aristotelis interpres citat, fuisse 1903. à verno Æquinoctio surgentem†. Qua Epochæ nulla potest antiquior produci, sexaginta tamen circiter annos Diluvio posterior est.

† Bodinus in
Methodo Hi-
storica ex
Simplicii
Comment.

Annus fuit ab ipso Deo dimensus, & circumscriptus orbitâ Solis, quam mortalium nullus intervertere potest. Anni principum nonnunquam immutatur pro monarcharum, aut populorum libito: dimensio nullam inversionem patitur. Ut autem cum solis vicibus continuo redeat præcis quibusq; populis sua peculia-

ris anni forma extitit, aut Solaris ad motum Solis, aut Lunaris ad Lunæ magis motum accomodata : in utroque etiam tydere pro ingenio statuentium diversa. Et annorum Epochas ab eventu aliquo celebri accerferunt; vel Regum, aut aliorum magistratuum suorum fastos in unum collegerunt, ut justum elapsi temporis numerum perciperent. *Cum vero mysterium, quod à temporibus Sæculorum tacitum fuit, factum est manifestum, & per Scripturas propheticas ex imperio æterni Dei ad obedientiam fidei omnibus gentibus declaratum (b),* tum ^{b Rom. 25. 25.} è sacris literis temporum periodos a Mundi conditu pro suo quisque de iis sensu Computistæ efformarunt. Unde adeo in diversas abierunt sententias, ut quot fuerint Capita, tot inde sensus prodierunt. Profanarum quoque historiarum tempora eatenus observata cum annorum ab orbe condito supputatione eâ vulgo receptâ per fas, & nefas cohærere coguntur.

Ad nostrum igitur propositum nihil efficacius conducere judicavi, quam temporum æræ Mundanæ certiolem, & accuratiorem statuere numerationem; ex quorum connexionem, & successione nostrarum quoque rerum certior, accuratiorque Connectio, & successio dependebat. Superiori autem, & nostro Sæculo Chronologia tot cultores sui eximios invenit, qui priorum inventis, ac laboribus adjuti eam ad fastigium perduxisse videntur. Inter hos ex Ubbonis Emmii, & Christophori Helvici operibus Chronologicis Josephi Scaligeri sententiam amplexus sum. Qui Sacram, & profanam historiam, ac Regum Judæ, & Israël tempora conferens diversas diversorum populorum annum metiendi formas, æras, temporumque periodos expendens, cœlestibus porro civilibusque caracte-

S Theophilus Antiochenus Episcopus ab Apostolo Petro sextus Anno 170 à Christo florens primus fuit Christianus scriptor, qui ex sacris literis de Mundi ætate computum iniit.

ribus

ribus non refragandis computum suum corroborans, in hanc rem magnam magnum suum ingenium intendit sub sæculi superioris finem : atque his rationum momentis demonstravit annum primum æræ Christianæ vulgaris Dionysianæ in anno Mundi 3950, cum anno periodi Julianæ 4714. concurrisse.

c in calce sue
Britanniæ ad
lectorem.

Hoc pacto, sicut qui tota nocte per tesqua, & Salebras excurrens erroribus involvitur, ubi sub auroram semitam stratam eò quo tendit rectà ducentem nactus est, metam expetitam tutus attingit : sic ego rationem, & auctoritatem in hoc cursu tenendo ad scopum assequendum conspirare deprehendi. Duo sunt, inquit Camdenus (¶), *instrumenta ad res omnes aut confirmandas, aut impugnandas RATIO, & AUTHORITY* : *verum in hoc antiquitatum Studio longè plurimum potest Autoritas, & rerum præteritarum scientia non Rationum momento, sed scriptorum Autoritate solidissimè corroborantur.* Qua propter in hoc instituto rationis argumenta ibi tantum adhibui, ubi autoritas à ratione abhorreret, aut solidiorum auctoritatem impugnaret. Inprimis ergo ad hanc ipsam Scaligeri Computationem plerosque, si non omnes, Antiquarios nostros accessisse quam proximè comperio.

Extat Hibernicum poema Chronologicum incipiens ;

Annalas a nall rle : ótúr becta banpbríde.

Sæclorum Annales deducti ab origine prima.

5024.

1072.

3952.

Ab initio rerum ad annum æræ vulgaris Christianæ 1072 perductum, quod G. Coemanus, præfati Ethnicorum Hiberniæ Regum poematis author, eodem anno 1072. Mundi 5024 quo septima Lunaris ætatis dies,

dies, & Kalendæ Januariæ concurrerunt, & quo Diermitius (*d*) cecedit; ut in poematis contextu annus accuratè signatur, concinnavit. Quæ G. Coemani, ut diversorum veterum apographorum tituli exhibent, locubratio non solum tempus, quo vixit G. Coemanus compertum facit, sed etiam spacium annorum 2296.

à Slangio ad S. Patricium (quod in uno exemplari apud me deest) in unum Ethnicorum regum poematis distichon compactum, & quamlibet aliam annorum summam ad Eusebianam annorum Mundi æram tendentem tantum obfuisse ab authoris Scopis, quantum 3952 numerus numero 5199 minor est, evincit. Annos enim 3952 à Mundi Origine ad caput æræ Christianæ uno disticho poema Chronologicum disertis verbis complectitur, quos ita in partes 5. distribuit tribus aliis distichis; Ab initio Mundi ad Diluvium. 1656.

Inde ad Abrahæ ortum ————— 0292.

Inde ad Davidis regnum ————— 0942.

Hinc ad captivitatem Babyloniam ————— 0473.

Hinc ad Christum natum. ————— 0589.

Superfunt etiam Sex vetusta Hibernica incerti authoris disticha de quinque ætatibus ante Virginis partum, quoque 5. disticha eisdem terminos, ac rationes comprehendunt.

Tigernachus Cluanensis Anno 1088 mortuus in suo partim Latino, partim Hibernico Chronico sic æram Mundanam cum nostra vulgari Dionysiana Latine connectit; *Incipit sexta ætas Mundi decrepita ab Incarnatione Christi usque ad diem Judicii* & Hibernicè: *Ab incendio Salomonis Templo ad Christi nativitatem sunt anni 589. A Mundi creatione secundum Hebraicam veritatem anni 3952. Kalendis Januariis in Sabbatum cadentibus; anno secundo Decemnovenalis numeri.*

In vetustis penes me annalibus pergamento olim mandatis

*d Diermitius
Rex Lageniæ.
quem annales patrii
ad annum.
1073 Idus Febr.
& die Martis
bello occubuisse
contestantur.*

dati, annus 1180 characteribus designatur his: *Kalendæ Januariæ Martis die, Luna prima: bissextilis annus: tertius annus Decennovenalis cycli; & quinquies millesimus, centesimus, trigesimus, unus à constitutione Mundi.* Annis autem 1180 annorum 5131 numero subtractis, anni 3951 supersunt.

Scaligeri jam rationes à domesticis nostris vix abhorrentes aperiam; nempe,	Scaliger.	Domestici.
A Creatione ad Cataclysmum	— 1656.	— 1656.
Ad Cataclysmi finem	— 0001.	
Inde ad natum Abraham	— 0292.	— 0292.
Inde ad David Regem	— 0940.	— 0942.
Inde ad captivitatem Babylonicam, Templi & verbis excidium.	} 0471.	— 0473.
Inde ad caput æræ vulgaris	} 0589.	— 0589.
Christianæ.	—	—
	<u>3949.</u>	<u>3952.</u>

Itaque, ut hunc Consensum, qui nostris Antiquariis cum accuratissimis intercessit Chronologis animadverti, perinde expendendum duxi, quam violentis utuntur mediis, qui ultra hanc sententiam illud intervallum ad mille, ducentos, & amplius multiplicare contendunt, ut res Hibernicas ad inveteratum tot æræ Mundanæ annorum computum protendant, & Sidonio astu Carthaginis suæ fundum, cum integro corio nequeant, saltem laceris loris, & Corrigiis extensis dilatent.

In primis ergo primam ætatem ad Eluvionem in annos 2242 protelant; qui vero 1656 annorum spacium augent, vel diminuunt, ii nodum in scirpo quarunt, & ab optimorum quorumque consensu discedunt. Tum Sirnam Longævum annos (næ vitæ ut ad ann. Mundi 3360 dabimus) sesquicentum regnasse volunt, cum

cum potius eum annos tantum 21 regnando confecisse ratio, & authoritas persuadeant.

Deinde quot annos aliqui alternatim in toto imperarunt, tot eorum Singulis tribuuntur; ut in Argetmari Regis nepotibus videre est, qui 21 annorum spacio alternis vicibus regnare pepegerunt; eorum tamen singulis totidem in suprema administratione adscribuntur. Item Regum Ethnicorum, quos Antiquarii expressis nominibus 136 tantum extitisse noverant, numerum augment, & adaucto tempora assignant; uti Fiacho Tolgra decennium regnanti concedere non dubitant; quem ex Regum albo status jam numerus juxta veteris, ac recentis memoriae Scriptores omnino excludit.

Plures insuper æmuli de Summo principatu simul decertarunt, quorum singuli illum aliquamdiu adepti tot annos regnasse traduntur, quot ab arrogato sibi titulo ad vitæ terminum transegerunt, non secus ac si totidem annos alter alteri pacifice successisset; ut Olilli Candidi, cui Fiachum jam dictum sufficiunt, Achaii, Argetmari, & Duachi Ladgar regum inter se armis contententium tempore contigit. Hoc pacto Lugadius Mac-con Arturo Regi successisse annos 30 dicitur: cujus temporis tres tantum annos, cum ejus Solio Fergusus Dentiniger se intruderet, regni clavum tenuisse potuit, reliquo tempore partim antequam regnum sibi assereret, partim postquam à Cormaco Rege amoveretur, prolabente; sicut de regno agens doceo.

Denique quidam Emaniae Reges Hiberniae monarchiam assecuti, annis, quibus utriusque regiminis fasces tenebant in unum numerum conflatis, tot annos Hiberniae Soli cum imperio præfuisse dicuntur, quot in ambobus muniis dignitate regia fulgebant: quemadmodum Rudricius qui annos 70 Ultoniae Rex ad obitum extitit, hujus interim temporis parte regno Hi-

berniæ administrando impensæ, toto tamen illo 70 annorum spacio Hiberniæ Monarcha fuisse affirmatur. Verum hæc omnia supplementa non satis erant, nisi anni post Christum natum 110 ad anteriora traducerentur; quot sc. à Conarii primi initio ad Crimthanni Nianarii annum octavum numerant Eusebiani computi Sectatores.

Nostra itaque prisca Chronologia sine his fictitiis adjunctis ad annos supra 5 millia ad natum usque Salvatorem protelari nequaquam potuit; & hujusmodi depravationibus, quæ inveteratis partim opinionibus, partim transcribentium mendis sensum irreperant, detectis, eam ab exquisitis quibusque modernorum calculis non alienam fuisse e nostris prisca memoriæ Scriptoribus mox ostendam.

1656.

0292.

0021.

1969.

1969

965

2934.

In pervetusto Hibernico pergamenio sedis Episcopalis Cluanensis cum aliis antiquis Monumentis, Anno 1627, a Conallo filio Kedei Mageoghagan Anglicè reddito primam coloniam in Hiberniam à Partholano deductam in annum Mundi 1969 incidisse traditur post Eluvionem 313, & ætatis Abrahæ 21. Ab hac Colonia ad Gaideliorum; ducibus Milesii filius, Scoticam coloniam perexigua est in integrâ Summâ discrepantia. In annalibus enim supradictis Dungallensibus numerantur anni 980, in citato Cluanensi codice 968, & juxta meas rationes 965.

Milesios in Hiberniam appulisse Anno M. 2934 figuranter literis mandavit Calvacus O Morra antiquæ vir nobilitatis, & multi fundi possessor, accuratissimus patriarum antiquitatum indagator. Milesium ipsum, Anno à Diluvio 1245, ac 12 regni David, qui est a creatione juxta Scaligerum 2901 floruisse meminit Codex Cluanensis; cujus filiorum huc appulsum in Salomonis regnum incidisse, unanimi Scriptorum patriæ con-

consensu tradit etiam Poema chronologicum ; & Scaligeri calculis annus 2934 a creatione proximus fuit post templi fundamentum 4 Salomonis anno jactum. Ab hoc Computo non multum differt invictus Christi pugil Richardus Crevæus Ardmachanus Primas in Catechismi sui, Anno 1560, præfatione ; quatenus ad annum Salomonis tertium Milesiorum appulsus refert & ab exordio Mundi ad Christi natalem annos 3952 cum cæteris recenset. Alii diversi patriæ perve-
tusti Chronologi Milesiorum appulsus annum insigni Kalendarum Majarum in feriam quintam incidentium caractere adnotarunt. Quod in annum periodi Juli-
anæ 3698, & Mundi secundum Scaligerum 2934, cal-
culis retro ductis, liquet quadrare.

Ab anno 2934 ad Emanix reges potissimo mihi subsidio fuere duo temporum intervalla ab antiquis Scriptoribus suppeditata à Scoticæ Milesiorum colonix Epochâ fluentia, unum ad centum, alterum ad ducen-
tos triginta annos : proximum subsidium ex regum nostrorum cum exteris Synchronismo accersivi ab An-
tiquariis assignari consueto. Quemadmodum in Poema-
te chronologico Sirnam Longævum, Astyagem Me-
dorum ultimum, & Nabuchodonosorem contempo-
raneos fuisse, & Hugonium Magnum in Hiberniâ ini-
tium fecisse regnandi eo anno, quo Alexander Dariam
vicit, denotatur. Atque ubi ob mendorum in apogra-
phis frequentiam, ne unius quidem auctoris vestigiis in
Regum singulorum temporibus insistere potui, eum
numerum præ aliis elegi, qui ad complenda illa inter-
valla, & Synchronismos assequendos instituto meo ma-
gis accomodatus esset.

A Milesiorum igitur adventu ad Tigernmasii in
Moyflet campo Idolatriam, & finem, centum annos, 21457169.
& ad Pictorum in Britanniâ gentem Aneæ Olmuca-

e War. Anti-
qu. Hib. rhiæ.
cap. 2.

100

007

123

230

2934

230

3164

qui est 14 Ol-
muchadii.

Ab Anno.

3168

192

3360

259

3619

dio Hiberniæ Regi vectigalem factam annos 230 ex-
curriffe Veteres observarunt. Quem ad finem si cum
Ængusii Colidei psalterio (e) fateamur Herimonem 13
tantum annos post Heberi cædem regnasse in 23 Ti-
gernmasii annum centesimus illius coloniæ annus inci-
det, proac regnandi tempus Singulis illius intervalli regi-
bus G. Coemanus, & annales Dungallenses assignant: cui
si Septenne interregnum, quod post Tigernmasium ac-
cidisse traditur, addatur, triginta annorum curriculum
complebitur, quos non habita interregni ratione Co-
dex Cluanensis Tigernmasio attribuit. Ab hoc pariter
anno æræ Milesianæ Centesimo ad annum 14 Olmu-
cadii annos 123 intercessisse regum post Tigernmasium
tempora apud G. Coemanum, & Dungall: annales de-
clarant: quibus 123 annis interregni Septennium, &
centum annorum intervallum ad Tigernmasii finem
adjecta annos ejusdem æræ 230 attingunt, anno 14
Olmuchadii terminatos. Atqui si cum depravato (ut
asserō) G. Coemani poemate 15 annos Herimoni, &
annos 77 Tigernmasio concesseris, & cum Dungall:
annalibus annos supra totidem interregni septem,
Tigernmasii finis ultra centesimum ab appulsu
Milesiorum 54 annis efferetur, & 230 annorum
intervallum annis 35, aut 42 Olmuchadii initia præ-
vertet.

Ab Olmuchadii exitu ad Sirnæ Longævi initium, u-
bi Cluanensi codici cum G. Coemano non convenit,
Cluanensem in regum temporibus plerunque secutus
Sirnam regnum suum iniisse eodem anno, quo Nabu-
chodonosor Astyagis Sororius Hierosolymam evertit, e-
licio; qui fuit secundum Scaligeri rationes Mundi 1360.
Inde ad Hugonium Magnum pari ratione progredior
nunc Codicis Cluanensis, nunc G. Coemani, & annali-
um Dungal: autoritate nixus, præterquam ubi æmu-
lorum

lorum principum de potestate regia simul dimican-
tium confusiones. ratiocinando distinxī, & conciliaui.
Hoc usus modo Hugonium Magnum Anno M. 3619
regnum inivisse deprehendo, cujus ut supra Synchronus
Alexander communi Scriptorum sententia Darium ad
Arbela profligavit, Anno Olympiadis 112 secundo, die
11 post plenilunium Eclipticum; (f) atque ita ip-
sis Kalendis Octobribus, Anno periodi Julianæ 4383,
cujus Æquinoctium autumnale annum Mundi 3619,
& 3620 determinat.

f Plutarc in A-
lex. Arrianus
Nicomed. Plini-
us l. 2. cap. 10.
& Ptolemæus
lib. 1. c. 4.

Hugonius ille Hiberniam in 25 ditiones dispescuit,
quam partitionem annos 300 inconcussam perman-
sisse, usque dum Achaius Fedloch Rex eam priori
quinque partitâ distributione postliminio mutavit, An-
tiquarii contestantur. Quibus elapsis, anno proximo
Cuculandus Ileros in lucem editus; 17 annos natus
Octennio ante caput æræ Christianæ, ejusdemque æræ
anno 2° vitâ defunctus ætatis anno 27, annis 431 ante
Patricii Apostolatū, ut diversi sigillatim illius tempo-
ra consignarunt. Hugonii porro decessor Reactus Car-
poruber Machæ Reginæ cadenti novennii spacio, ut ha-
bet Codex Cluanensis, suffectus est. Quô novennio ex
anno 3619 (Hugonii primo) subducto, constat Machæ
interitū anno Mundi 3610 contigisse. Post vero il-
lam è medio sublatam perpetua 34 Regum Ultoniæ
series 670 annos absolutos ad excidium Emanix con-
tinenter imperavit. Horum nomenclaturam, & anno-
rum numerum, quo illorum quisque Ultoniæ præfuit,
penes me habeo ab intimo nostro amico Dualdo Fir-
bisio è vetustis majorum suorum Monumentis excerp-
tum, qui anno Domini 1674 cruenta morte sublatus
antiquitatum, & Hibernicæ linguæ cognitioni altum
vulnus infixerat. Cum illo in temporum enumerati-
one convenit Poema, in quo Colmanus O Sesnan ve-
tus

X Killed by one Croften Co. Sligo.

tus Antiquarius Ultoniæ Reges à Conquovaro Nessano ad eversam Emaniam complexus est; cujus initium.

Εαμνην ἀλτῆν ἀπας υἱας.

Emania Ultoniæ sedes pulcherrima Regum.

Nisi quod ex postremi regis tempore decem anni in eo penes me apographo defiderentur, quos juxta Dualdum adjiciendos necesse est, ut ad annum perveniatur, quo Emania excisa est.

Veritas hujus classis è 34 regibus conflata, quæ interruptionis expers ad annos 670 progressa est, ex aliorum etiam sententiis firmatur, qui aliud agentes, fortuito de hac re sermonem instituerunt. Chronologicum quippe poema superius non semel prolatum Conquovari (quo Ultoniæ præfidente Christus Dominus natus, & Crucifixus) obitum annis 47 post Christi natalem i. e. ad annum æræ vulgaris 48 notat. Huc spectat aliud vetus distichon in Codice Lecano 400 annos inter Kimbaithum Regem Hiberniæ, primum Emaniæ regnantem, & Conquovarum hunc interjectos memorans; utpote Emaniæ conditæ, quam Kimbaithus ille regiminis sui initio extruxit, æram cum Conquovari exitu elapsam. Item annales Duagallenses excidium Emaniæ ad an. Domini 331, qui est æræ vulgaris (à quo uno anno differunt.) 332 referunt: eundemque annum centum annorum spacio S. Patricii adventum præuntem evincit Poema. etiam chronologicum his interstitiis; Ab Emaniæ excidio ad Muredachi Tiri Regis finem 24 anni; hinc ad Nielli Magni casum undequinquaginta, inde ad Patricium 27. Quæ fortuita regum Ultoniæ temporum cum æra vulgari conexio

24

49

27

100

nexio non solum tempora illa magis, magisque confirmat, sed etiam omnia, ad quæ tempora illa relationem habent indubitata facit ; uti heic oculis subijciam. Ad Conquovari illius cognomento Nessani mortem si Singula Regum Ultoniæ tempora in unum congeras, anni emergunt 387, quos si ex anno mundi 3997 (ex annis 3949, quot à creatione ad caput æræ vulgaris, & ex annis 48, quo anno æræ vulgaris Conquovarus obiit, conflato) tollas, supersunt 3610; Annus Mundi, quo præfata regum series post Machæ Reginæ interitum inchoata est : iisdem 387 annis si adjeceris 7 annos, quibus Macha regnabat, & sex è septennio, quo Kimbaithus post Aidum & Dithorbum regnandi vicem obibat, 400 anni ab Emania initio Kimbaithi condita ad Conquovari exitum complebuntur: atque ut ab Anno æræ vulgaris 48 ad an. 332, anni 284 intercurrent, sic anni 284 ad annos 387 adjecti, annos 671 faciunt ; qui numerus annorum subductus annis 4281 (qui fuit Annus mundi æqualis anno 332 æræ vulgaris, quo memoratus regum ordo fuit terminatus) annum 3610 iterum confirmat, seriemque annos 670 perdurasse, & ab Emania initio ad excidium anno 684. Res. *quæ* Arithmeticæ ad invicem collatæ se mutuo corroborant, & unius monadis error relativis rationibus infinitè adhæret; adeo, ut si in unius ex iis 34 Regibus durationem quantuluscunque omissionis, aut additionis error irrepsisset, annus ab eorum Epocha 387 cum anno æræ vulgaris 48, nec annus 671 cum 332 tam accurratè concurreret; quos æræ vulgaris annos diversi Scriptores designarunt, nulla habita ratione, quot anni ab Ultoniorum Epocha ad id temporis effluerunt ; dum alter obitum Conquovari ad an. 48, alter excidium Emania cum ultimi regis casu ad annum 332 æræ vulgaris referret.

3949
adde 48

3997
subd. 387

3610

3610
adde 671

4281
subd. 3949.

Christi 332.

Hæc

Hæc itaque tam irrefragabilis de Regum Ultionis temporibus certitudo meam Sententiam de Anno Mundi 3610, quo Macha Regina, cui series illa regum in Emanis regis successit, defuncta est, corroborat & omnem annorum enumerationem regibus Hibernis attributam evertit, quæ ab excidio Emanis, Anno æræ vulgaris 332 retro ad Machæ exitum cis annos 670 contrahitur, vel ultra protrahitur. Hinc etiam evincitur Hugonius Magnus illo anno regnum suum inchoasse, quo Darius Alexander superavit, Codice Cluanensi docente novem tantum annos à mortua Macha ad initium ab Hugonio regnum intercurrisse. Quæ tam fortuita plurium Scriptorum consensio qui locorum, ac temporum intervallo diffusi erant, ac ad longe dis-

*Bromardus in
Sua 1771.*

pares scopos collimabant, cum veritate conspirans similitudinem referre videtur mirabilis Bromardi statuæ, cujus omnes partes varii artifices per diversa secula fabricarunt, altero minimè laborante de alterius opere, aut sciente, quo tendebat, partes tamen adeo affabre fabricatæ sunt, ut non secus, ac si unus opifex eas cuderet, in eandem statuam appositissimè coaluerint.

013

387

284

100

784

430

027

001

300

004

009

013

784

His igitur annorum distantis, quasi Mercuriis statuis itinerando innixus; tempora concatenando, Ab Emanis fabrica, & Kimbaithi Regis Hibernis initio ad Machæ Regis casum anni integri 13, & inde ad Conquovari Regis Ultionis obitum 387 anni fluxerunt. A Conquovari fine ad Emanis excidium anni decurrunt 284. Inde ad S. Patricii Apostolatam, Anno æræ Christianæ 432 anni labuntur centeni. Ab eadem porro S. Patricii Epocha calculis retro subductis ad Cuculandi mortem, Anno æræ Christianæ 2 anni intercedunt absoluti 430. Hinc ad Cuculandi ejusdem ortum anni numerantur 27, quem uno anno præcessit ab-

rogata

no 3865 ad an. 3874 successit ; & sic de cæteris. Ab hoc meo de Ultoniæ Regum in monarchiâ annis calculandi modo in Regibus Bresalio prædicto & Factnao codex Cluan. non multum discrepat ; quatenus huic 10 annos in Hibernia, illi 24 assignat ; nempe 9, & 23, integros ex 12, & 30 annis, quibus Ultoniæ præfuerunt. Sic Malium 4 annos, Fergusium Dentinigrum 1 annum Hiberniæ dominatos fuisse mecum omnes testantur, cum Malio 33 annos Dentinigro 4 per totum Ultoniensis series assignet.

A Conarii initiis, & anno æræ vulgaris Christianæ 1° ad annum 428 quædam temporum intervalla ab obitu Conquovari regis Ultoniæ ad S Patricii adventum decurrentia ex Poemate chronologico secutus ea Ultoniensium serie (ubi cum monarchiâ concurrit) & supremorum regum duratione à variis tradita, aliisque subsidiis stabilivi, ut in ipso opere fusius expono.

Postquam hæc ita concinnavi in manus incidit Synchronismus, qui dictis multum roboris addit, Regum nostratium cum 4 orbis Monarchiis. Habetur in O Dúvegani O Kelliorum Hymanix dominorum Antiquarii Codice membranæo (g) ante quam Murchertus O Kelly, seu Mauritius Cluanfertenis Episcopus ad Tuamensem sedem Anno 1394 evectus est, exarato, ac etiamnum à multis jam annis in custodia Illustrissimorum Clannrickardiæ Comitum conservato ; in quo inter alia Miscellanea supra citata G. Coemani, & G. Modudii de Regibus Hiberniæ Poemata, & Poema chronologicum extant. Hujus domesticâ autoritate usus sum in comuni nostratium cum exteris Synchronismo. Sed primam in eo Assyriorum monarchiam libens prætermitto Patriarcharum, & regum Juda temporibus tum confidentius innixus. Nam ante Cyrum pleraque in Oriente vacillant ; uti & in Græcia ante bellum Trojanum, & in

in Italia ante Urbis primordia, quod ad temporum rationes attinet. Cyri vero, ac Alexandri Magni, & Imperii Romani initia, cœli versiones, scriptorumque suffragia in dubium trahi non sinunt. In his igitur quomodo mecum Synchronismo isti tam in genealogicis, quam chronologicis convenit, meæ domesticis, & Scaligeri rationes exteris annexæ patefacient.

In recensione temporis, quo Christiani reges ab anno 428 ad ann. 1022 regnarunt ; & inde ad Rodricii O Connor postremi Hiberniæ Regis Anno 1198 interitum diversi temporum characteres cum authorum consensu omnem ambigendi locum sustulerunt. Nec multum à clarissimi viri Jacobi Waræi Equitis Aurati in suis Hiberniæ Antiquitatib. discedo sententia ex annalibus, quibus ipse, & Usserius Ultoniensibus nomen impertierunt, qui à Colgano Senatenſes vocantur, à Cathaldo Maguir de Senat-mac-Magnus in Feramanach agro scripti, qui Ecclesiæ Ardmachanæ Canonicus, & insignis historicus anno 1498 vita functus est ; & à Roderico Casidæo Archidiacono Clochorensi Anno 1541 mortuo antiquitatum patriæ peritissimo recogniti, & continuati.

Genealogica series cœptis meis in difficultatibus intervenientibus enodandis plurimum subvenit. Ea duce per tot seculorum labyrinthum pro filo Ariadnæo usus sum. Generationes enim domesticas inter se, & cum exteris juxta temporum rationes diligenter contuli, unde genealogia, & Chronologia se mutuo corroborant ; & perpetuæ illæ, quas à profundissima antiquitatis memoria ad nos usque auspicamur, genealogiæ, a quibusdam eo nomine in dubium vocatæ confirmantur. Cum vero in tam accuratam, continuam, ac diuturnam peregre seriem incidere nusquam potui, hac me arte expedivi ab Adamo ad Sedechiam ultimum Davidicæ stirpis Regem integram in sacris literis seriem nactus Se-

*Numeri nomini-
bus superimposi-
ti tot generatio-
nibus ab Adamo.
eatenus d. no-
tant; ut Sede-
sbias; sc. quin-
quagesimus pri-
mus ab Adamo.*

dechiæ ⁵¹ everforem Nabuchodonosorem ⁵² in eodem generationum gradu collocavi, simulac Astyagem ⁵³ Medorum ultimum, ejusque sororem, quam Nabuchodonosor duxit. Astyagi nepos fuit Cyrus, ⁵⁴ & Cyro gener Darius ⁵⁴ Histaspis filius, à quo sextus in lineâ recta Darius ⁶⁰ ab Alexandro Magno debellatus. Alexandrum ⁶⁰ igitur cum Dario generationibus supparem feci, a quo ejusque successoribus Asiæ Aegypti, & Macedoniæ, Regibus denarum generationum seriem ad Romanos earum gentium subactores perduxi, Romanorum quoque primorum Consulum generationes à Dario ⁵⁴ Histaspide, cujus tempore cœperunt, accersivi; seriemque graduum sedecim per familias Consulares Valerios, Fabios, Æmiliios, Livios, Galbas, & Cæsares ad C. Julium Cæsarem ⁷⁰ Dictatorem continuavi; quo florente, Cleopatra ⁷⁰ Aegypti Regina, ejus amasia floruit, & Antiochus ⁷⁰ Asiaticus regno amotus est. Deficientibus dehinc Cæsaribus, aliisque imperatoriis familiis, novam Regum Persiæ, qui Rom. imperium impugnarunt, seriem contexui, quousque ad tempora Hiberniæ Christiana perventum est, quæ ab adventu S. Patricii longè certiora sunt, quam ut exteris indigeant subsidiiis.

In patriis genealogiis inviolatam ab Adamo seriem 37 generationum ad Milesiorum huc appulsum habui. Inter quos Herimonis ³⁷ posteritas cæteros dignitate, ac potentia longè anteivit, à quo ad Niellum Magnum Anno Christiano 405 sublatum per generationes 50 singuli in recta linea vel reges Hiberniæ vel regis Hiberniæ filii fuerunt; si duos locos exclusæ, quorum uno pronepos, altero abnepos, cæteris eam dignitatem non assecutis ad Hiberniæ fastigium ascendit. Sexcentos à Nielli obitu annos in solo ejus semine, excepto uno ex fratre nepote, ac pronepote suprema Hiberniæ dignitas stetit incolumis. Sed quia in aliis Herimone satis, atque

atque in Heberi, Hiri, & Ithi familiis summa Insulæ potestas non adeo continua, sed pluribus interrupta interstitiis fluctuabat; idcirco non raro accidit, ut Excriptorum incuriâ ex illis interstitiis alia pluribus, quam par esset insertis generationibus redundarent; in aliis aliquot desiderarentur. Quemadmodum in illo majori ipsius Herimonix lineæ rectæ inter Ennium ⁶⁸ Aignech, & Achaium ⁷² Fedloch reges interstitio tres, vel 4 è sex vel 7 supervacaneos ramos me amputare oportuit, ad Achaii generationem coævis suis, & posteritatis ordini accomodandum: Pari ratione aliarum familiarum in regibus post longa intervalla ad regni clavum evectis defectus, vel excessus vitium sustuli, ut ipsi, & eorum posterii suppari generatione cum contemporaneis per seriem cohærent.

In Heberi vero progenie graduum exuberantiam sine ullo tali interstitio comperi, ubi Lugadius Laigde Anno 3478, Duacho Ladgar è tribu Herimonia succedens generatione octavus a Duacho ⁵⁶ Finn Anno 3473 Simonis Brec successore numeratur, 7 intercedentibus Heberii sanguinis regibus, totidem generationibus in genealogia distinctis. Sed cum per genealogiam constet Duachum ⁵⁸ Ladgar proavum prætulisse Simonem ⁵⁵ Brec, & in ipsa Heberia serie Duacho Finn proavum fuisse Arturum ⁵³ Imlec Anno 3398 Regem, temporum ratio non patitur, ut infra unius seculi spacium Lugadius à Duacho Finn 8 gradibus propagaretur; quamobrem Duacho ⁵⁶ Lugadium ⁵⁹ quasi pronepotem numero signavi: & cum mihi compertum non fuerit, quem è regibus 7 intermediis, fratrum, agnatorum (ex his enim imprudenter in recta linea interfertis error iste provenit) vel majorum loco haberem, generationum numerum, quo reliquos denotavi, super eos omittere statui, donec certum mihi fundamentum ad-
eos

eos suo loco disponendos aliunde suppeteret.

Majorem errorem in Lageniensium Regum genealogiam incidisse palam facio; ubi Nuadum Niveum Regem Hiberniæ, quorum majoribus ante multos gradus adnumeratur, eorum cognatum, & coævum fuisse liquido demonstro, eumque Crimthanni Corsgrach Regis Hiberniæ tantum adnepotem, à quo alii undecimum faciunt.

Ubi enimvero generationes tales in genealogiis abundant, vel desunt, Antiquariis nostris vitio verti nequaquam debet, qui ab omni memoria ad hujusmodi munus destinati præcipuarum nostrarum familiarum originem ab interitu vindicarunt, ac genealogiarum decursum ab hoc usque tempus quàm accuratissimè continuerunt: usus autem obtinuit, ut qui calamo quæstum faciebant diuturno sæculorum progressu nunc aliquas in genealogiis generationes improvisò missas facerent, nunc cognatos, vel fratres pro majoribus intruderent, vel binomios pro tot diversis personis censerent. S. Augustinus (b) 70 Interpretum translationem, & Græcos codices secutus inter Arphaxad, & Sale Cainam ponit, vulgaris tamen sacrorum codicum editio, quam authenticam decrevit Oecumenicum concilium Tridentinum, (i) S. Hieronymus, & omnes ex Hebræo textu translationes Sale filium Arphaxad, & non nepotem habent (k) unde Lucæ 3, *Qui fuit Sale, qui fuit Cainam*. Sale binominem fuisse interpretantur plerique melioris notæ

h de Civit. Dei
l. 16. c. 10.

i Sessio 4.
k Gen. 1. & 11.
& Paral. 1.

l Samotheus lib. 1. c. 26. Genebrardus
in Chronic. Massens lib. 2. Chron. Tem-
porarius, Scaliger, Helvicus, De la
Cruz in Computo annorum.

chronologi (l) E contra in S. Matthæi Evangelio Joram genuisse Oziam dicitur, qui Ozias, idemque Azarias Rex Juda fuit filius Amastræ, nepos Joæ, pronepos Ochosiæ, abnepos Joram Regum Juda (m). Quem admodum igitur eodem semper alveo fluens unum, atque

que, idem flumen censetur, licet supra ripas aliquando effundatur, aut in suo canali tenuis fluat; ita genealogia à recto tramite non omnino deviat, quod in ea generationes aliquæ taceantur, aut justo plures in eam quandoque ingerantur, dummodo ejus cursus ex vero fonte derivatur.

Quo vero eminentius, ac diuturnius familiæ arduis Reip. muneribus prælucent, eò luculentius illarum parentalia, ac generationes sine vitio innotescunt. Herimoniâ igitur illâ clarissima, ac perpetuâ nixus profapiâ, eâ tanquam amussi usus sum, qua reliquas Herimone, Hebero, Hiro, & Itho oriundas familias examinavi, atque ita domesticas generationes cum exteris gradatim contuli. Quo pacto Fenisium ¹⁴ Scoticæ, seu Gaidelicæ linguæ, ut aiunt auctorem, & Heberum ¹⁴ Hebraicæ servatorem; Milesios, ³⁷ Salomonem. ³⁵ & propius Zadocum, ³⁷ qui ab Aarone ²⁷ decimus Salomonis Templum consecravit; Sirnam ⁵⁰ Longævum, Nabuchodonosorem, ⁵¹ & Astyagem ⁵¹; Hugonium ⁶⁰ Magnum, Alexandrum, ⁶⁰ & Darium Codomannum; Achaium ⁷² Fedloch Hiberniæ, Conquovarum ⁷² Ultoniæ & Augustum ⁷² imperio sub adventum D. N. Jesu Christi præsidem non minus generationibus suppare, quam temporum computo Contemporaneos perspicere liquet. Simili etiam generationum symphoniam æqualis memoriæ tempora per totum Synchronismum concurrunt.

His itaque mediis, jussis tuis obtemperans, Charissime Lyncæ, Hiberniæ Chronologiam inter varia sentientes conciliavi, ad Mundanas & Christianas æras alias, quam ut eas Eusebianis exoletis rationibus freti, & ad eum finem certa veterum scita modo depravantes, modo abrogantes, aut impugnantes singulorum Regum temporibus primum nostrâ memoriâ accommodarunt, juxta classicorum scriptorum placita adaptavi, viamque

que aperui, ut, siquid deest, perfectius absolvatur. Proinde in scriptis tuis patriæ dicatis his utere temporum rationibus; quibus ex hætenus editis nullis te firmioribus confidere posse ausim polliceri: & siquam commendationem opera, quam in hac Sparta adornanda collocavi, promereatur; laudem non ego, sed tu referes, qui ad eam aggrediendam mihi animos addidisti, & ad perficiendum monumenta subministrasti. Vale

Vir Venerande.

Ex Armorica Galviensi
18 Septembris Sabbato 4:
Temporum 1665.

Proloquium

PROLOQUIUM

A D

LECTOREM.

Rerum Hibernicarum chronologiam, quam libuit indere titulum Scoticarum potius inscripserim: de Scotorum enim natione potissimum agitur, qui, regnante Hierosolymis Salomone, huc advekti duo annorum millia, & quod excurrit, inconcusso dominio flourerunt, suis freti legibus ad Anglorum Jacobi Regis auspiciis heic stabilitum imperium, & Scoticæ originis regibus ex illius Jacobi sanguine etiamnum gloriantur. Unde apud priscos Latinos scriptores ex insidente populo Scotia, & Scotorum Insula derivata est. Verum hinc traducta in Septentrionales Britannicæ partes Scotorum colonia temporis tractu in nobilissimum evasit regnum, quod ab aliquot jam retro seculis solum, & unicum Scotiæ nomine innotescit, adeo ut jam à nonnullis, sed perperam in quæstionem vocetur, utrum Hibernia unquam Scotia diceretur.

Hinc moderni Scriptores Scoto-britanni ansam arripuerant cives suæ Scotiæ ascribendi quotquot usquam in
d libris

libris Scotos nuncupatos repperunt, & longissimam ab Alexandri M. Epocha regum seriem contexendi. Ad hanc imaginariam suorum vetustatem respexit felicior poeta, quam historicus Buchananus cum ad Beatæ Memoræ Mariam Scotiæ Reginam, & M. Britannæ Regum genitricem in Psalmorum paraphrasi præfaretur.

*Nympha Caledoniæ quæ nunc feliciter oræ
Missa, per innumeros scepra tueris aves.*

Et inde ejusdem Serenissimæ Principis cum Gallorum Principe epithalamio caneret.

——— *Hæc una centum de stirpe nepotes
Sceptraferos numerare potest, hæc regia sola est,
Quæ bis dena suis includit secula fastis.*

Quæ omnia de vetustissimâ Principis regiâ profapia, & gentis vetustate non poeticâ tantum fide, sed historicâ etiam verissima sunt, modo veteris Scotiæ matris ætatem moderna filia asciverit, & perennitatis illius, filiâ matri succedente, utraque facta particeps fuerit.

In memorato epithalamio idem poeta contribulium historicorum torrentem secutus Scotici nominis hodiernæ acceptionis prætextu nostrates Hibernorum, Scotorumque notione Galliam sub Carolo Magno multis religiosi cœnobiis, ac literarum Athenæis exornantes suæ jam Scotiæ adjudicat : firmumque inter eundem Carolum, & Achaium Scotiæ suæ Regem amicitiae fœdus Guilielmi Achaii fratris legatione compactum, atque huc usque inviolatum, quod illi commenti sunt, his verbis jactat.

*Hæc quoque cum Latium quateret Mars barbarus orbem,
Sola*

*Sola prope expulsis fuit hospita terra Camænis.
Hinc Sophiæ Graiæ, Sophiæ decreta Latina
Doctoresque rudis, formatoresque juventæ
Carolus ad Celtas traduxit, Carolus idem
Qui Francis Latios fasces, trabeamque Quirini
Ferre dedit, Francis conjunxit fœdere Scotos.*

Verumenimvero Achaius ille non Scotiæ, qualis tum in
Britannia nulla regio, sed Albanæ * (à qua hodie Se-
renissimus Dux Eboracensis ducatus in Scotiâ titulum
trahit) Rex avus fuit Kinethi, qui primus majorum po-
mœria Pictorum accessione dilatans hodierni Scotorum
regni initia protulit. Ut de Achaii fratre Guilielmo di-
cam, quod ad S. Joannis Baptistæ matrem dictum; (a) a Luc. I. 61.
Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine:
Nemo certè de universâ Scotica, Pictica, aut Britanni-
ca natione exotico Guilielmi nomine innotuit ad mul-
ta Secula post Achaii ætatem.

Illud porro fœdus, quod Scotos Britannia cum Fran-
cis huc usque conjunxit, non à Carolo Magno, cujus
tempore nulla, inquam, in Britannia Scotia, sed à Ca-
rolo (b) 6 inchoatum fuit, qui Robertum Stuartum è
Lenoxiæ Comitum familiâ Scoticæ cohortis in Galliâ
præfectum Daubignii Dominum ob bellicas virtutes in-
stituit; fœderisque symbolum reges Gallia sua ipsius
insignia cum fibulis aureis in limbo rubeo Daubignii
Dominis concesserunt cum hoc inscripto noemate,

DISTANTIA JUNGO.

Quod eorum operâ regna Gallia, & Scotiæ tanto in-
tervallo sejuncta ad Angliam infestandam conjunge-
rentur. Ex quo tempore per me liceat absque invidia il-
lum gloriari.

* Camden. Bri-
tannia titulo
Scotia; Fergus
f. Eric. &c.

b Anno 1380.
Capit.

---

*Sine milite Scoto**Nulla unquam Francis fulsit victoria castris :**Nulla unquam Hectoridas sine Scoto sanguine clades
Sævior oppressit.*

Modo antiquorum temporum beneficia ab Hiberniæ Scotis Francis præstita non gravetur.

Evangelii luce apud Francos exoriente, S. Fridolinus Viator Hibernici principis filius Galliæ fines circum-undo lustravit, & Sanctæ Catholicam fidem Trinitatis in credentium cordibus plantavit. Francorum aliquot procerum animos coram Clodoveo Rege recens converso ad baptismum miraculo excitavit, & S. Hilarii Monasterium Pictaviæ extruxit. Eodem tempore ad Remigium è Scotorum Insula Hibernia venientes SS. Gibrianus, Helanus, Trefanius, Germanus, Versanus, Abranus, & Petranus cum SS. Virginibus Fracla, Promptia, & Possenna sororibus. Item SS. Bectoldus, Amandus, & Præcordius eas partes moribus, & virtutibus illustrarunt.

Clodovei ex Clothario 1. Sigeberto nepote in Austrasiâ regnante ; Cum jam per totam Galliam (Caroli Magni diploma legis) divinæ religionis fervor torperet D. N. Jesus Christus ad repellendas ignaviæ tenebras de occiduis Hiberniæ partibus splendidissimum radium Gallicis finibus emergi præcepit B. Columbanum egregium Scotigenam. Hic Columbanus, annuente Sigeberto, in Volsago apud Burgundiam Luxoviensē construxit monasterium, caput omnium monasteriorum Franciæ, & Burgundiæ, & præ Sanctorum multitudine celebrioribus mundi quibusvis conferendum ; in quo succedentibus sibi invicem choris laus perennis continuebatur. Sigeberti illius nepotibus Theodoberto, & Theodorico Austrasiæ

strasiæ Regibus exitium, eorumque regna intra triennium Clothario 2. Galliæ regi (cui Sigebertus patruus) deventura prædixit; quod ipso S. Columbano superstite, adimpletum fuit.

S. Mageldarius * Vincentius Dagoberti post Clotharium 2, patrem Galliæ Regis Palatinus domo, & origine Hibernus propter præclara ejus in rebus bellicis facinora, multasque in obsequiis Regum Galliæ partas victorias, unde Vincentius dictus, Hannoniæ in Belgio comitatum ab iis accepit Comitis titulo, & Sanctæ Waldetrudis filiæ Walberti è Galliæ Regum sanguine connubio honoratus: ex qua 4 suscepit liberos, quibus Ecclesia cœlestes decrevit honores, SS. Landricum Episcopum Meldensem, Dentelinum Rosensem in Clivia patronum, Aldetrudem, & Madelbertam Malbodiensis monasterii Abbatissas, & Divas tutelares. Uterque parens Secularium pertæsi, ille in monasterio Monte-altensi à se fundato monachus factus; hæc in Castrolocensi, quod extruxit monasterio sacrum suscipiens velum inter cœlestes post mortem numerari meruerunt.

S. Fursæus Peronensis visionibus, & virtutibus stupendus, ac Christianæ fidei apud Orientales Anglos (quorum Rex. S. Sigebertus Martyr sub eo monachus) propagator, ejusdem Vincentii Hannoniæ Comitis accitu ad Gallias cum sacra fociorum caterva pervenit, & a Clodoveo 2. Dagoberti 1 filio honorifice susceptus Latiniacum cænobium fundavit. Quem non multo post fratres sui SS. Ultanus, & Foilanus pari perigrinandi voto secuti per Gallas claruerunt: quibus Sanctissima virgo Gertrudis Pipini Ducis Brabantiae filia, permissu, & auxilio Sigeberti (c) Regis Austrasiæ Fossense monasterium construxit, & proprio ditavit patrimonio; in quo Foilanus pro Christo passus est.

* Muger Gallicè.

c Clodovei 2. major natu frater erat.

Sigebertus idem multorum monasteriorum fundator
Fur-

Fursæo cum sociis & fratribus perfamiliaris sanctè moriens filium reliquit Dagobertum Austrasiæ Regem, qui brevi post per Grimoaldum principem finibus avitis pulsus, in Scotia (quæ tum sola erat Hibernia) per fugium nactus est, & de Hibernia (*d*) in patriam revertentem Willifridus Archiepiscopus Eboracensis hospitio recepit.

d ut habet G.
Malmisburiensis

Pipini patris Caroli Magni S. Virgilius noster Ecclesiastes, eidem Sanctus Wiro à confessionibus fuit.

Carolus Magnus (ut in ejus vita refert ei à secretis, & gener Eginardus) *Scotorum reges sic habuit ad suam voluntatem per suam munificentiam inclinatos, ut eum nunquam aliter, quam dominum, seque subditos, ac servos ejus pronunciarent.* Quos vero Scotos ibi intelligit Eginardus, ipsum consule ad annum 812, *Norvegi Hiberniam Scotorum Insulam aggressi à Scotis in fugam conversi sunt.*

S. Notkerum Sangallensem proximo florentem seculo audire libeat; *Cum idem Carolus regnare cœpisset, & studia literarum ubique propemodum essent in oblivione, contigit duos Scotos de Hibernia in littus Gallicum devenire; viros & in secularibus, & in sacris scripturis incomparabiliter eruditos.* Horum unus Claudius Clemens almæ Parisiensis academix, quæ alias Europæas, si non antiquitate originis (de quo controvertitur) saltem honoris prærogativa antecellit, tum initia posuit: alter Johannes Scotus à Carolo Ticinum, nunc Papiam in Italia missus alterum divinæ, humanæque literaturæ gymnasium erexit.

Aliis non immorabor indidem postea catervatim confluentibus; de quibus Erricus Antisidorensis; *Quid Hiberniam memorem contempto pelagi discrimine pene totam cum grege philosophorum ad nostra Galliana littora migrantem, quorum quisquis peritior est, ultro sibi indicit exilium, ut Salomoni sapientissimo famuletur ad votum.*

Ex

Ex hæcenus prolatis liquet, quorum Scotorum antiqui-
tus cum Gallis commercia, & amicitiae fœdera inter-
cesserunt.

Porro qui eâ inani homonymiæ amphibologiâ rerum
nostrarum gloriam sibi arrogarunt Scotici nostræ me-
moriæ, & superioris seculi scriptores apud sagaces au-
ctores Mythici habentur; nec benigniorem merentur
fidem, quam Ægyptiæ Manethonis tabulæ, sicuti Nico-
laus Viguier Francisci 1. historiographus, (e) Polidorus
Virgilius, (f) Genebrardus, (g) Rozius, (h) & alii
plurimi commonuerunt. Edmundus Hayus gravis The-
ologus, & ipse Scotus Lestæum, Boetium, Thonsonum
concives suos graviter reprehendit ob injuriam Hiber-
nis illatam in rapina SS. & Illustrium virorum. Eosdem
Raderus (i) similiter taxat; eosque eo nomine Ferra-
rius Servitarum Generalis hagiocleptas i. sacri furti re-
os appellat. (k) Buchananus ipse Joannis Majoris histo-
rias Scoticas erraticas esse, & fabulosas perhibet, & He-
ctoris Boetii plurima figmenta merito refellit (l). Demp-
steri menologium talibus fabulamentis refertissimum
Catholicorum lætione interdictum est; ejus Historia Ec-
clesiastica Scotiæ ejusmodi expilationibus redundat. Ca-
merarii librum ex nostræ gentis indigetibus conflatum
nobilis miles Philippus Sulevanus scriptis penes me non-
dum editis luculenter confutavit. Clarissimum Udbo
Emmius Frisiæ decus in opere novo chronologico (m)
ita de Scotorum Britanniae antiquitate censet; *Hoc so-
lum indicamus, quæ de Scotis, & eorum regibus ab Anno 1
330 ante caput æræ Christianæ, cum Alexander Ma-
cedo rerum potiretur in Oriente, usque ad Fergusum 2. re-
gem Scotiæ quadragesimum, cujus initium conjicitur à Sco-
tis in annum Christi 404, qui ejectos è Britannia Scotos di-
citur ineandem reduxisse; non ex annalibus vetustis ve-
tustos auctores habentibus, sed ex agraphis traditionibus à
recenti-*

e Bibliothecæ
historialis par.

2. par. 38. &

39.

f lib. 3 fol. 53.

g ad an. 1116.

h de signis Etyl.

l. 8. c. 1.

i Tomo. 2. Ba-

var. pag. 254.

k in præfatio e

sui SS. catalogi.

l l b. 1. pag. 13

lib. 2. pag. 82.

de rebus Scoto-

rum.

m pag. 193.

recentioribus deprompta memorantur, ea nos pro certis habere non posse. Scimus enim quam lubrico, atque instabili fundamento nituntur. Quinimo ne ista quidem satis certa nobis videntur, quæ à Fergusii 2 initio, & Scotorum reditu in Britanniam in rebus Scoticis recitantur ad an. Christi 829, quo picti scribuntur in Britannia à Scotis deleti. Rectè quidem Candidissimus Historiarum professor. Geræ itaque sunt, juxta exactissimi Britanniae Chronographi (n) judicium, quod Scoti scribunt, Scotorum nomen, & regnum plurimis ante Christum natum seculis in Britannia floruisse. Etenim authores classici Ptolomæus, Dio Herodianus, & alii antiqui omnes non alias gentes in ditionibus, quas nunc Scoti insident, quam Britannos, Mæatos aut Caledonios collocarunt. Vetusissimus Britonum scriptor. Gildas, & ex eo V. Beda (o) Scotis in Britannia fixas sedes denegant anno 23 Theodosii Junioris Aetio tertium, & Symmacho consulibus, (p) quo Scotos grassatores è Britannia domum in Hiberniam suam reverbos testantur. Procedente autem tempore (Bedam (q) audis, qui è veteris memoriae scriptoribus solus Scotorum Britanniae mentionem à Pictis separatam facit) Britannia post Britones, & Pictos tertiam Scotorum nationem in Pictorum parte recepit. Locumque, quem infederant, ibidem designat. | Est autem sinus maris permaximus, qui antiquitus gentem Britonum à Pictis secernebat. Qui ab Occidente in terras longo spacio erumpit, ubi est civitas Britonum munitissima usque hodie, quæ vocatur Alclud. Ad cujus viz. sinus partem septentrionalem Scoti, quos diximus, advenientes sibi locum patriæ fecerunt. His etiam contenti finibus ad Bedæ mortem testis est ipse vicinitate proximus, & signanter Anno Christi 731 cum fine suæ historiae confirmat. Et licet Scotos, qui Hiberniam & Scotos qui Britanniam incolunt, diligenter distinguat. (ut ait doctissimus Usserius (r) ipsa tamen Scotia

n Camden. Brit.
tanniae tit. Sco-
tia.

o Hister. Eccl.
l. 1. cap. 13 &
14. & in chro-
ni o.
p æræ Christi.
445.

q Ibidem. l. c. 1.

r De Eccl. Brit.
primord. p. 734

ei semper est unica ; eadem nimirum, quæ Hibernia. Nam neque Dalrieda, quæ ad ann. usque 840 Scotorum Britannicorum sedes erat, Scotiæ nomen est consecuta, neque etiam *integra ipsa Albania* (hodierna Scotia) *debellatis statim Pictis ; sed tum demum, quum populo utroque in unam gentem coalescente, obsolevit plane nationis Picticæ memoria.* Quod ut ante undecimum post Christi nativitatem *Seculum, haudquaquam factum, ita neminem, qui toto antecessentium annorum spacio scripserit, produci posse arbitramur, qui Scotiæ appellatione Albaniam unquam designaverit.* Quod ad tempus attinet, quo Dalreudinam à Beda signatam ditionem dilatarunt, Joannes etiam Major suffragatur, (s)ubi post Carolum Magnum fato functum, *s Hist. Scct. lib. 2. c. 2.* ut innuit, *Scotiæ meliorem, & fertiliorē partem Pictis ademerunt.*

Chronologiam inscribere instituti ratio depoposcit, quod præcipuum fuit eventum, quos commemoro, annos, & annorum partes, ubi elicere potui ad aurificis quasi stateram quam exactissimè examinare. Qui ad punctum collineare contendit, is certè à scopo minus aberrabit, quam qui superficiem circularem assequi contentus est. Nonnullos interim è re nata expedivi controversiarum locos historicos ; dubios, & obscuros explicando, discrepantes conciliando, & falsos refecando. Genealogicam quoque seriem diligenter revisam longissimam attexui ; adeo ut, qui rerum nostrarum tam sacrarum, quam prophanarum justæ, ac integræ historiæ concinnandæ munus susceperint, plurimum adjumenti ex hac chronologicæ, genealogicæ, ac historicæ certitudinis epitome haurire possent ad dolendam illam antiquitatum nostrarum jacturam reparandam, earumque notitiam exteris communicandam : in quibus ob plurima subactæ gentis incmomoda non nisi imperitis calamis instructi plenius informari summopere desiderant.

Cum aliàs nusquam gentium alia natio antiquitatum ab omni ævo observantior exactius chronographias, genealogias, stemmatographias, majorum facta, propagationem, ditionum terminos, jura & omnem demum antiquitatem custodierit, ut non immerito dixerit Camdenus; *Ut præ illis Hibernicis historiis omnis omnium gentium antiquitas sit novitas, & quodammodo infantia:* veriusque de his eximius ille Scotorum poeta, quam de suis (sine his) Scoticis rebus cecinerit ;

————— *Quodcunque vetustum*
Gentibus in reliquis vel narrat fama, vel audet
Fabula, longævis vel credunt Secula fastis,
Huc compone novum est (t).

t Buchanan. in
 Epithalamio ci-
 tato.

u Gen. 9. 27.

Scythæ inter gentes vetustissimi habentur, Japheti cui ex voto patris *Dilatet Deus Japhet* (u) sobolis fecunditas obtigit, ex Magog filio nepotes : penes quos ab initio legum, vitæque instituta, & justum imperium fuit. Unde illud temporis intervallum, quod cataclysmum, & Babyloniam Assyriorum tyrannidem intercurrit, Scythismus, teste Epiphanio, appellatur. Scoti Scytharum progenies vetustatem nominis à majoribus haustam in posteris summâ observantiâ perennarunt ; quibusdam ad hoc destinatis in singulis ditionibus antiquariorum familiis, opibus, prædiis, ac honoribus remuneratis, qui hujusmodi monumenta novis successibus augebant, singulis septenniis conferebant, in concessibus publicis Doctorum examinabant, & judicium arbitrio corripiebant, nihil reliquum facientes, quod ad veritatis notitiam humana fide quis posset desiderare. Sed de codicum Hibernicorum delectu nunc maxima est habenda cura, & acre judicium ; nam aliqui planè apocryphi sunt, aut fabulosi ad oblectamentum conficti ; alii exem-

exemplarium varietate, & ignorantia Amanuensium vi-
tiati, alii adulatione, & ambitione hyperbolicis com-
mentis aucti; in quibus sparsim indubitata veritas e-
lucet unanimi traditione, & Antiquariorum consensu
elicienda.

Res chronologicas, quibus imprimis enucleandis in-
cubui, nusquam alibi magis certas, perpetuas, ac solidi-
oribus reperi nixas firmamentis. Cujusmodi præ Vetus-
tate Rarissimum est, ac plurium Characterum concur-
su clarissimum Exemplum in Anno Scotorum in Hi-
berniam Appulsus, Cui insculptum Maias Kalendas in
Feriam Hebdomadis quintam, & diem Lunæ Ætatis
Septimum Incidisse. Alii Prætermisso die ac Anno, Sa-
lomonis Hierosolymæ Regnantis tantum tempore eos
appulsos prodiderunt. Singula Anno Periodi Julianæ
3698, competunt, quo septima Luna, & dies Jovis (Li-
tera Feriali E) cum Kalendis Maii concurrit, quique
fuit ex Scaligeri Mente Annus Salomonis Regni **Quin-**
tus, & Mundi 2934. Eundem Iplum Æræ Mundanæ
Annum alii quoque, quibus Scaligeri mens minime con-
ficia signanter adnotarunt, nulla facta Salomonis, aut
diei Mensis mentione. Adeo ut, simul conspirantibus,
quæ à diversis tradita, Die Hebdomadis, Mensis, & Lu-
næ, Salomonis tempore, ac Epochæ Mundi Anno, nul-
lus ambigendi locus relinquatur, quo anno ac anni
Tempestate, Scoti primum in Hiberniam Intraverunt.

Verum hic percommodum inquirendum venit quod
commercium Hibernorum tunc temporis cum Kalen-
dis, aut mense Maio? aut quomodo character ad Ka-
lendas Maias tum signatus cohæreat cum anno Juliano
non nisi extremis C. Julii Cæsaris temporibus reforma-
to? cum ante nihil absurdus, aut incertius anno Ro-
mano. Unde Solis deliquium à Livio (*w*) ad 5 Idus ^{w Decad. 4.}
Quintilis (i. 11. Julii) notatum per eos dies quibus L. ^{lib. 37.}

Cornelius Scipio Consul Româ cum exercitum movit, qui, devicto Antiocho Magno, Asiaticus est appellatus, subductis cœli versionibus juxta Kalendarii Juliani rationes in diem 14 Martii, & feriam 2 incidisse comperitur, anno V. C.: Varroniano 564. L. Cornelio Scipione, & C. Lælio Coss. qui fuit Per: Jul. 4524. 17. intercidentibus septimanis inter 14 Martii, & 11 Julii. Annis abhinc elapsis 22 idem Livius memorat Lunarem defectum, quem postera luce secuta est Æmilii Consulis de Perseo Macedonum Rege victoria, pridie Nonas septembris contigisse, Anno ab V. C. 586, eam vero eclipsim Abacus astronomicus, & fasti consulares conferunt in diem Junii Juliani 21, Anno V. C. Varroniano etiam 586 præfato L. Æmilio Paulo secundum, & C. Licinio Crasso Coss. qui fuit Per: Jul. 4546. Antiochiæ in Syria populus fuso ad Pharsaliam Pompeio novam aram Cæsari consecrarunt à 6to die mensis Ægyptiaci Thot in Anno Nabonassareo 700 initium fumentem 34 diebus ante Kalendas Januarias, quibus Cæsar iterum, & P. Servilius Vatia Isauricus consulatum inierunt: sed Annus Romanus usque adeo tum à cardinibus veris exorbitabat, ut Kalendæ hæ ipse diei 13 Octobris responderent, si formam anni à Cæsare 3° abinde anno reformati spectaveris. Anni enim Nabonassarei 700 dies primus mensis Thot fuit Septembris Juliani quartus in Anno Per: Jul. 4665, atque ita sextus Thot, Septembris nonus; à quo dies tricesimus quartus non in Kalendas Januarias, sed in 13 Octobris incidit.

Frustra igitur Kalendæ Maiæ, & anni Juliani ratio in anno Scotorum in Hiberniam appulsus quærenda est ante Romæ incunabula, Olympiadum Iphitæarum, & Nabonassaris initia, conjecturis tamen potest reddi contra hoc objectum ratio, Hibernos nimirum veteres peculiarem

culiarem habuisse tempora supputandi normam, licet postea obsoletum : *nulla profecto gens unquam fuit, quæ annum suum ad Solis motum non expenderit* ; ut bene animadvertit Temporarius ; (x) & anni Juliani facili-
 ri norma cum Christianismo recepta, quosdam utrâque calculandi forma expertos tempus illud annis Julianis in præterita extensis accommodasse ; *quibus annis Julianis, ut idem ait, (y) huc usque à condito mundo tempora metiuntur historici*. Ex quo autem anni Juliani usus per Rom : imperii fines propagatus est, & ad hanc Insulam (cum Evangelii ut credibile est prædicatione etiam ante S. Patricii Apostolatam) introductus, nusquam gentium plures temporum characteres tam Cœlestes, quam civiles, nusquam crebriora phænomena anni Juliani formæ inscripta sunt, quam in annalibus Hibernicis reperire est.

Æra autem illa vulgaris Christiana, qua nunc utimur, non à Christi tempore continuata huc usque dimanavit ; sed seculo 6 propalata, & non nisi octavi initio ad signanda) tempora vulgo adhiberi cœpta. Nam ante id tempus ex monumentis publicis & privatis liquet usum ejus infrequentem fuisse : unum est exemplum antiquissimum apud S. Gregorium (z) M. Datum 7. Kal. Junii, Anno ab Incarnatione Domini 593. *Indictione 11.* Eusebius Constantino M. æqualis primus, ut aliqui volunt, serie annorum à Christi natali porrecta, in disponendis perpetuo chronologiæ temporibus usus est ; eamque priscarum ærarum Olympiadum, & ab V. C. fastis coaptavit caput ejus statuens Anno Per Julian. 4713 uno anno posterius, quam fecere Clemens Alexandrinus (a), Tertullianus (b), Africanus (c), Lactantius (d), Augustinus (e), aliique vetustissimi Christiani, ad quorum sententiam recentiores chronologi propius accedunt. Sed hæc æra Eusebiana post SS. Hieronymum,

x lib. 3. n. 12.
 pag. 283.

y Ibid. p. 285.
 numero 13.

z Epist. lib. 12.

+ 17th century.

a Stromatum

l. 1.

b Contra Jude-
 os.

c apud Hiero-
 nimum.

d lib. 4. c. 10.

e De Civit. Dei

l. 18. cap. ult.

f De Ratione
Temporum cap.
45.

g In notis ad
Eusebii Chroni-
con.

ronymum, & Prosperum, qui Eusebii chronicon continuerunt, sicut & Olympiadum, & annorum ab V C. consignatio in defuetudinem abiit: solum fasti consulares, & Imperatorum, & Indictionum series in signandis temporibus locum tenuere. Æram igitur hanc vulgarem cum Anno Per : Jul. 4714 diffluentem Dionysius Exiguus Abbas Romanus, natione Scythia primus excogitavit. *Huic Dionysio*, ut ait Beda, (f) *debemus quod in Cyclo suo anni non per Olympiades, Coss. aut indictiones, sive annos Diocletiani, sed a Christi Incarnatione numerari cœpti sunt. Quamobrem non desunt, qui contendunt numeros illos, sive seriem annorum Christi apud Eusebium, Hieronymum, & alios chronographos Dionysio antiquiores recentius à librariis additam per collationem Olympiadum, & Consulum, ac per adjunctionem annorum, quibus Imperatorum quisque regnavit, ut pluribus docet Pontacus (g).*

Dionysius Anno Justiniani Imp. 6. qui cum Anno æræ vulgaris 532, & Per : Jul. 5245. à 1° Aprilis concurrebat, certum, ac Justum celebrandi in posterum Paschatis modum constituens huic æræ Christianæ novum suum cyclum Paschalem affixit. Cæterum æræ illius usus in temporum serie assignanda non exinde frequens invaluit, usque ad ann. circiter 717 cum Gregorius 2 Ecclesiæ præsideret. Ex illo autem tempore, ita sensim inolevit, ut omnibus pene actis signandis cum annis Regum, vel Imperatorum, Indictionumque numero ad nostra usque tempora adhiberetur. Sed nostri, & superioris seculi chronographi cæli, quod fallere nescit, præsidio innixis satis compertum est Dionysianum computum vero Christi natali duobus ad minus annis posteriorem esse : oportet enim Christi natalem Herodis excessum præcedere, alias à mortuo cane nihil metuendum Josepho esset, cum in Ægyptum
Dei

Dei infantis salutis præcavens aufugeret; Herodis autem obitum certissima nota cælo inculpta Lunæ eclipsis designat, quam paulo ante accidisse Josephus historicus refert, (*h*) & calculus astronomicus docet nocte inter-<sup>*h Antiquit. Ju-
deorum l. 17.
c. 8, & 9.*</sup> pestæ contigisse inter 9 & 10 Januarii feriam 6. & Sabbatum, Anno Per. Jul. 4713 V. C. ex Varronis sententia 753 Olymp 194 3° fluente: In Martio sequenti paulo ante Pascha obiit Herodes (*i*): Dionysianæ ve-^{*i Ibid. c. 10.*} ro æræ Epochæ à Kalendis Januarii sequentis dimanant cum Anno Per. Jul. 4714 Jesu ab infanticidio in Ægypto pridem exulante; latum tamen unguem ab ea discedere annorum quasi mille jam præscriptio, & Communis gentium, & præcedentium scriptorum consensus vetat.

Hibernorum in forma anni Juliani alia fuit antiquior, & certior, si facta testæ ad nos pervenisset, annos numerandi ratio; cujusque viz anni, quæ quidquam memoriæ prodiderunt, Kalendas Januarias hebdomadis feriâ, in quam inciderent, nullâ aliâ adhibitâ ærâ, signabant; hoc modo; Kal. Jan. feria 4 Quintus Centimachus Rex 20, Octobris feria 3^a occidit; qui concursus feriæ 4 ad Kalendas Januarii, & feriæ tertiæ ad 20 Octobris infra 28 annorum cyclum iterum non contingit. Ætatem Lunæ etiam nonnunquam addebant, & illius anni numerum Decennovenalis cycli. Unde facilis esset ratio, quemlibet annum sic signatum sine ullo errore, aut controversia ad quamvis reducere æram. Verum temporum injuria, ac Amanuensium incuria factum est, ut in multis annis unus numerus feriarum, vel ætatis Lunæ pro alio poneretur, nonnunquam etiam prætermisissis his characteribus, longa Kalendarum series, tanquam fasti consulares, tot annos, quot Kalendas denotans sequeretur in hunc modum; Kal. Ja. feria. 6 S. Patricius obiit. 16. Kalendas
Apri-

Aprilis feria 4. Kal. Kal. Kal. Kal. Kal. Kal. S. Ibarus obiit 9 Kal. Maii, unde supputanti colligere liquet S. Patricium Anno æræ vulgaris 493. S. Ibarum septem abinde annorum Kalendas Anno 500 decessisse: verum omissis inter utriusque mortem Librariorum negligentia unis, vel pluribus Kalendis, in totidem annorum errores impactum iri oportet. Unde in annis æræ Christianæ Hibernico huic Kalendario retro connectendis facile in errores incidebant, qui chronologicis illis characteribus uti nescierunt.

Æræ enim Christianæ usus apud nostrates, ut existimo, non inolevit ante ann. 1020, quo scriptorum consensus cum eo anno concurrens, & varii characteres eo, ac sequentibus annis cum æra vulgari cohærentes indicant ejus usum inoffensum deinceps perdurasse; annalesque nostros juxta characteres suos cum eâ ad hoc usque seculum sine vitio quadrare. Hunc primum æræ vulgaris tum usitatæ annum sic annotatum reperio; *Kal. Ja. 6ta feria, Luna 2. annus 14, circuli Decennovenalis, & vigesimus post mille finitum: Marianus S. Patricii successor Primas Hiberniæ obiit die iii. Junii feria vi. ante Pentecosten.* Quæ omnia annum 1020 etiam si non foret expressus, inter annos 532 ad minus indigitant. Deinde *Kal. Ja. prima feria, xiii Luna.* Item *Kal. Ja. fer. (ii) Luna 24 ab Incarnatione Domini Mxxii, Anno Decennovenalis Cycli xvi Malachias Rex Hiberniæ obiit 4 Nonas Septembris die Dominicâ.* Cujus annus obitus 1022 etiam disticho comprehenditur. Item anno sequenti *Kal. Ja. iii feria, Luna v. xvii. Decennovenalis cycli, vigesimo tertio post mille Eclipsis Solis in meridie, & alia Luna uno mense.* Item postea *Kal. Ja. iii. feria Luna xvi, xviii anno Decennovenalis circuli, Millesimo, ac xxiv Anno Incarnationis Dominicæ, hic annus bissextilis est; & sic de cæteris.* Notandum vero ex
contextu

contextu 3. feriam pro 4 exscribentis vitio heic positum ad ann 1024.

Equidem ante annum 1020 diversa chronologica disticha in annalibus reperio annos quosdam æræ Christianæ complexa ad sequentium eventuum iis annis contingentium memoriam posteris transmittendam, viz. duo disticha de morte Aidi Finnliathi R. H. annum mundi 6075. Christi 876. & diem 12. Kal. Decembris referentia : aliud distichon de cæde Cormaci Regis Mononiæ Anno 903 Christiano. Item versiculos de Thadæi filii Foelani HyKennsalach domini obitu ad annum 920. Item de expilatione Dunsobarchiæ per Danos Anno 924. Item distichon de Fernensis Ecclesiæ direptione à Danis facta Anno 928. Mugronius scriba Ardmachanus (*k*) annum exitus Murchertachi Principis 941 disticho contexit. Annum Dublinii ab Hibernis contra Danos excisi 942 distichon signat. Broeni Regis Lagoniæ necem Anno 945 duo quidam versibus commemorant. Ab excidio Dublinensi ad Congalii R. H. casum Anno Christi 954 annorum 12 spacium ei regnando quidam Aidus O Rathnen versibus testatur. Ossiorum Cladem ad Lisseum Anno 972 versiculi commemorant. Dubdaletheus (*l*) versibus compegit 978 annos à Christo nato ad mortem Mugronii Abbatis Hibernensis, ad prælium Femorense, & ad mortem Donaldi O Neil Regis Hiberniæ Hiberniæ. Denique extat distichon Briani R. Hiberniæ interitum, & Danorum ad Cluan-tarf cladem Anno Christiano 1013 affigens; ut omittam illud a Ketingo in regno Briani citatum distichon eundem eventum ultra omnem fidem ad an. 1034 extendens.

Verum certissimis notis, ac rationibus liquet horum distichorum concinnatores, si Synchroni fuerint (ut Dubdaletheus ad an. 978. Si Primas Armd.) æræ tamen

k Quem primum Lectorem Ardmachanum Anno 1002. defunctum existimo.

l Primas tum Ardmachanus, ut recet.

vulgaris Chistianæ usum non habuisse, atque ideo verum illius æræ annum nullum assecutos ; sin tempore posteriores (ut Mugronium fuisse judico) calculos malè in anteriora juxta illam æram subduxisse. Recte quidem annus æræ vulgaris 876 cum Anno mundi Eusebiano copulavit, qui Aidi Finliath R. H. obitum ad eum ann. signavit ; sed post Malachiam primum pridie Kal: Decembris feria 3. (ut habent *Dungall. annales*) vitâ exutum, Aidus ille 16 annos regnavit. Ad mortem 12 Kal. Decembris vi. feria (ut notat Chronicon Scotorum) cujus successor Flannius viii. Kal. Junii, vii. feria, xxxvii. Anno regni (ut eodem Chronico) qui regnavit annos 36, menses 6, ac dies 5 ; ut exactè notat Waræus, (m) vivere desiit. Quæ perspecta irrefragabile reddunt Aidum Finnliath Regem Hiberniæ mortuum Anno æræ vulg. 879 quo litera Ferialis [D] vigesimum Novembris feriam 6. docet, cujus successor Anno regni 37 Christi 916. Sabbato 25 Maii (Fliterâ Dominicali) è vita excessit. Anno 908 (17 Kal. Septembris feria 3 ut Dalianus Moræ filius cecinit) B literâ, Cormacus Rex Mononiæ cecidit, post (quem Anno octavo Flannum R. H. obiisse poema chronologicum testatur. Thadæum Hy-Kennsalachiæ Dominum An. 922. sexto post Flannum R. H. decessisse, Dunfobarchiæ casum Anno 926, 10 post Flannum, eodemque Anno quo Dani 28 Decembris, & 5 Feria (A litera Feriali) à Murchertacho Principe profligati ; Fernense quoque excidium A. 930 Kalendarum series confirmat. Murchertachus Princeps pro patria contra Danos occubuit 26. Martii (n) & die Dominica (o) Anno 943 (Cujus litera dialis A) Dublinii excidio insequens annus 944 & Congalii R. Hiberniæ initio, qui Anno 956 Regni 12 contra Danos occubuit, nobilitatur. Ossiorum ad Liffeum strages Anno 974 Kalendis docetur. 24 anni, quibus regnavit Donal-

m Antiquit.
Hib. cap. 4.

n *Dung. l. an.*
u. l.
o *Ced. Cluann.*

Donaldus O Neill post Congalium annum 980 evincunt pro prælio Temorensi, & Malachiæ successoris initiis. Briani R. H. annum postremum 1014 feria Parasceves 23. Aprilis citra dubium omne ponit. Deinde quæ Anno 1019 & 1020 memorantur ad easdem Kalendas anni sc. 1020 æræ vulg. Dionysianæ spectasse comperiuntur. Annum certè æræ vulgaris verum 1004 in Poemate interitus Aidi O Neill Principis (de cujus obitu *Annales Dungallenses* ad annum 1003) rectè configuratum invenio; sed *una hirundo non facit ver*; nec unus author usum illius æræ frequentem ante annum 1020.

Senatensium annalium author Carolus Maguir exactissimus Chronographus, prout citationibus ex ejus annalibus apud Uilerium, ac Waræum, Ultoniensibus dictis, colligo, primus, quod sciam, fuit, qui annos æræ Christianæ fastis nostris regrediendo adjunxit; eo tamen ordine, ut ubique unus annus æræ vulgari desit annum usque 1020. Post annum vero 1019 non rectè unus annus à Waræo, ejusque sequacibus superadditur; quemadmodum Malachiæ 2 R. H. obitum in annum 1023 Tordelvachi Regis Momoniæ in ann. 1087 referunt eodem defectu, quo ante annum 1020 hos annales laborare existimantes. Quatuor Magistris annalium Hiberniæ Dungallensium Anno 1636 absolutorum Cluanenses, Insulenses, ac Senatenses annales cum aliis variis, ac diversis Chronicis secutis difficile fuit, quin plurimos anachronismos committerent Kalendarii rationes non perpendentes.

Hunc primum Hiberniæ Chronologiæ à primo Insulæ incolatu ad annum partus Virginei 428 librum tripartitum exhibemus: temporum Christianorum alterum inde ad annum 1022, quantocius daturi. Si hos vigilias benigne susceperis, amice Lector, animum alacriorem reddes ad hujus Insulæ annales Deo adjuvante

vante ulterius prosequendos. Nihil in me invidiâ tuâ dignum ingenuè agnosco, ingenique mei fœtus infra Doctorum subsellia infinitis gradibus subsidere. Si vero profundissima Ogygiæ nostræ antiquitas heic demonstrata, si Regia Majestas è septingentorum ferè annorum supra duo millia stemmate etiamnum florens, si vetustissimus literarum usus, sine quibus tam accurata temporum veterum supputatio elici nequit, si denique per tredecim jam prope Secula inviolatum Christianæ professionis exercitium invidiam pariat, libenter feram,

———*Rumpantur ut ilia Momo.*

OGYGIÆ.

OGYGIÆ INSULA: SEU

*De Hiberniæ Insula, primis Incolis, variis
Nominibus, Dimensionibus, Regibus,
Regumq; Electionibus.*

PARS PRIMA.

INsulæ, utrùm ab initio in Salo positæ, an à Diluvio, ambigitur, aut postea continuis æstuum vorticibus interfluente mari à terris abruptæ. Quasdam ita avulsas exploratum est; quemadmodum *Caergreic*, (Bedæ urbs Guidi, Latinis *Victoria*) in Scotiâ, & *Vecta* Insula in Angliâ, utraq; *Guith* Britanniis dicta, quod divortium aut separationem denotat, teste Nennio. Eubœam, nunc Negroponte, è regione Achaïæ, Prisci tradunt olim continenti *Græciæ* junctam, sed terræ motu avulsam, atq; Insulam factam: In cujus Euboicum fretum Aristotelem se præcipitem dedisse fabulantur, quod velocis, ac va-

rii in eo Euripi cursus maris, ubi quater in die, aut septies, ut alii tradunt, reciprocantur æstus, causam indagare nequiverit. De aliis Insulis ita avulsis sic Poetæ meminerunt ;

*Leucada continuam veteres habuere Coloni,
Nunc freta circumeunt : Zancle quoq; iuncta fuisse
Dicitur Italiæ, donec confinia pontus
Abstulit, & mediâ tellurem reppulit undâ. (a)*

(a) Meta-
morph. Ovidii
Lib. 15.

——— *Trinacria quondam,
Italiæ pars una fuit, sed pontus, & æstus
Mutavere situm : rupit confinia Nereus
Victor, & abscessos interluit æquore montes. (b)*

(b) Claudi-
an. 1. Pro-
serpinæ.

Nec minùs quæritur, quo casu animantia, humano generi noxia, in Insulas penetrarunt, aut omnigenis avibus pervius aditus, alarum remigio, patefactus. Incolarum quoq; primorum quàm vetus, tam incerta origo, nec ratione satis concipienda. Nihilominus quæ de talibus fama celebrat, ea non prorsus abneganda. Sacras tantummodo Literas inconvulsa manet fides : sua tamen Antiquitati concedenda est Authoritas, non inanibus oppugnanda conjecturis, nisi potiora, & magis authentica accedant Argumenta.

Quapropter juxta Veterum Monumenta nobis à maioribus per manus tradita, Hibernia non tantum extitit Insula ante Cataclysmum, sed etiam antè, & recens post, hominibus inhabitata. Insulas inter varia terrestris Globi ornamenta primum in profundo creatas & Theologi, & Philologi semper existimarunt : è quibus Insulæ gentium fuerunt, quas Japheti posteris in regionibus suis brevi post Cataclysmum divisas Moses commemorat. (c) Si vera foret Alexandri M. ad Aristotelem

Epistola

(c) Gen. 10. 3.

Epistola (data testimonio cujusdam incertæ fidei sub Josephi Ben. Gorionis Hebræi nomine) Kenan, Protoplasti pronepos, in quadam marina Indiæ Orientalis insulâ diu ante Cataclysmum terræ mandatus est, & sepulchri ejus memoria (Regis mundi titulo) lapideis tabulis credita Alexandri adusq; tempus duravit. Berosus, Beli simulachri sacerdos, è Chaldæorum monumentis bis mille jam præteritis annis tradidit, Chaldaicum Imperium diu ante Diluvium stetisse, quod Xisuthër è regibus Chaldæorum decimi regno inundare contigit: & rerum ante Diluvium gestarum testimonia Scriptis relata fuisse, eaq; Heliopoli, aut apud Bethsemelh, ut jussum est, sub humo abscondita, & deinceps effossa Babylone servata ad posteros devenisse. Berosum secuti sunt Magni nominis Authores, Abydenus, Apollodorus, Alexander Polyhistor, & alii à Josepho Judæorum Historiographo, & Eusebio in hunc finem citati. Ægyptii quoq;, ne Antiquitate Chaldæis cederent, seriem Regum Diluvio longè anteriorem contexuerunt. Innumeris aliis fabulosis commentis post reparatum orbem Nationum primordia inniti videmus, si ea ad Lydium Sacræ Scripturæ lapidem conferantur. Sed Antiquis multum defertur; de quibus curiositas nihil respuit; & sæpe ex Poetarum fabulis vera, tanquam ignis è cineribus excitus, eruuntur: Rectè Lactantius; *Vera sunt, quæ loquuntur Poetæ, sed obtentu aliquo, specieq; velata; & sic veritatem mendacio velaverunt, ut veritas ipsa persuasioni publicæ nihil derogaret.* Quare licet satis superq; compertum sit, extra Sacram Paginam rerum ante Diluvium gestarum nullam certam superesse notitiam, tamen quia de Cæsarea, & aliis in Hiberniam tum advectis, ab Historicis & Poetis domesticis, atq; ex his ab exteris quibusdam Scriptoribus memoriâ celebratur, ea non duxi supersedenda,

sedenda; nec in aliis id genus, quæ post Diluvium occurrunt, sine certiore notitiâ reluctandum receptæ opinionioni censui.

Quæ vero ad hujusmodi persuadendum quidam licentiâ Poeticâ literis mandarunt, prodigiosa commenta prorsus rejicio; qualia sunt, Fintanum, Bocrai filium, è Cæsareæ triumviris unum, cum tribus aliis (utpote quatuor in totidem mundi Cardinibus) à Diluvio resuscitatum, vitam protraxisse ad S. Patricii tempora, ac inde ad annum septimum Diermitii. 1. Regis Hiberniæ,

(d) Anno Dom.
circa 551.

(d) & Tuanum (Ruanum Giraldus Cambrensis, Hanmer, & Waræus vocant) Partholani ex Starno fratre nepotem inter omnes unum à peste exemptum, & in varias brutorum formas per multa secula transmutatum, tandem è Salmone filium Carilli Regis Ultoniæ (e) evasisse, & inde Fintano superstitem fuisse.

(e) Anno Dom.
circa 527.

Ex hac autem Fabulâ colligere est, Pythagoricæ, ac Platonicæ scholæ de animarum migratione, seu in quævis Corpora reditu, deliramenta apud Ethnicos nostros Druidas viguisse. Pythagoram ita sentientem

(f) Metamorph.
Lib. 15.

inducit Ovidius. (f)

*Morte carent animæ; semperq; priore relictâ
Sede, novis domibus vivunt, habitantq; receptæ.
Ipse ego (nam memini) Trojani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram; cui pectore quondam
Hæsit in adverso gravis hasta Minoris Atridæ;
Cognovi clypeum, lævæ gestamina nostræ,
Nuper Abanteis templo Junonis in Argis.
Omnia mutantur; nihil interit, errat, & illinc
Huc venit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus
Spiritus, eq; feris humana in corpora transit,
Inque feras, noster, &c. ———*

Platonem

Pars I.

Ogygia Insula.

5

Platonem, animas hominum post mortem revolvi usq;
ad Corpora bestiarum, scripisse certissimum est; ait S.

Augustinus. (g) Hanc Druidum opinionem
fuisse Cæsar, & Diodorus Siculus affirmant:
eademq; somnia S. Franciscus Xavierius (h) in
extremo Oriente apud Japonum Bonzios (sic
sui cultus Sacerdotes appellant) adhuc inole-
scere reperit; ut mirum sit, quam commune
hominibus insitum fanaticum dictamen à
Solis Ortu usq; ad Occasum.

(g) De Civit. Dei. Lib.
10. c. 30. & Platonis eâ de
re locos ibidem profert Lud.
Vives, viz. in Timæo, in Ex-
tremo de Rep. & in Phædro.

(h) Turfellius in ejus vi-
tâ. Lib. 4. C. 13.

Prima post Diluvium in Hiberniam immigratio fuit
Partholani, & ejus coloniæ. Homines ibi ante se eum
invenisse, alii tradunt; alii vero, brevi post eum super-
venisse. Hos Historici nostri *Fomhóraigh* nuncupant;
quâ voce Nostrates transmarinos omnes adversus Co-
lonias primas Hiberniam infestantes denotant; Cha-
moq; ex Africa omnes fatos asserunt; exceptis his pri-
mis Fomoriis, quæ nullam aliam sedem nec originem
assignant.

Tales Latini Aborigines. i. sine origine, & Græci Gi-
gantes.* i. terra genitos, dixerunt: nempe non aliun-
de advectos, sed arborum & herbarum instar primævos
homines è terrâ germinasse autumarunt; de quibus
Virgilius. (i)

* Α γῆν τῆρα &
γελωποιὰς nascor,
pario, genero.

(i) Æneidos.
Lib. 8.

*Hæc nemora indigenæ Fauni, Nymphaq; tenebant,
Gensq; virûm truncis, & duro robore nata.
Et Juvenal. (k) — Qui rupto robore nati,
Compositiq; luto nullos habuere parentes.*

(k) Satyr. 6.

Gigantes, ut in morali sensu loquitur Temporari-
us, (l) dicti sunt è terrâ geniti, quia terris toti inhiant,
nec quidquam habent cœleste. Nec ea appellatio ul-
lam corporis magnitudinem significat: Nec *Nephe-
lim*, quo

(l) Lib. 1. p.
10.

quo utitur Moses, deductum à *Naphal*, quod cadere est. A cœlo enim ad terram ceciderunt; nempe à mente & Spiritu ad terram & sanguinem prolapsi. Nusquam proditum est, majore staturâ fuisse homines ante Diluvium, quàm nunc sunt. Aliquot fuerunt omnibus ætatibus monstrosâ proceritate, sed perpauca. Vitæ longitudo primævis data nihil corporis magnitudini adjecit. Cornix hominem facile vincit vitæ diuturnitate, nec tamen ideò majus corpus sortita est. Proinde statuendum est, Gigantes non pro insuetæ proceritatis hominibus, sed pro tyrannis in Sacris accipiendos esse, ac Aboriginum loco: Hæc ex ipsius vocis Etymo.

Nemethus, Partholani è Tatío fratre abnepos, ejus vestigia secutus, Hiberniam secundò post Diluvium incoluit: tertio, & quarto successivè Firbolus, & Tuathadea danann. i. populus, qui Danannam matrem cum tribus filiis pro diis coluit; unde Danannas eos verto.

Quinto loco, hos exceperunt ex Hispaniâ Milesii, Colonia Scotica è Scythicâ origine, queis diutissima Insulæ debita possessio.

Partholanum tradunt è Mygdonia, (est pars Macedoniæ maritima) Nemethum è Scythiâ, vel, ut alii malunt, utrumq; è Græco-Scythia, ut aiunt, classẽ solvisse. Eandem quidem patriam propinqua cognatio prodit; nec defunt, qui hunc illius ex Aglao filio in patriâ relicto ferunt nepotem. Nemethi posteris hinc ejectis post aliquot secula Firbolos è Thracia dicunt rediisse, & Danannas in Bœotiam in Achaiâ, & Athenas reverbos; & ibi Magicis artibus excultos in Scandiam, & Boreales Europæ partes transiluisse, quâ Norvegia, Suecia, & Dania patent; urbeshq; ibi incoluisse Falias, Goriæ, Finniæ, & Muriæ; inde in Borealem Britanniam trajecisse, & apud Dobar, & Irdobar commoratos, donec in Boreales Hiberniæ partes advecti Firbolos

Pars I. *Ogygia Insula.*

7

bolos deturbarent. Harum quatuor Coloniarum duces communem cum Milesiis dicuntur agnovisse patrem Magog, Noachi ex Japheto nepotem, & linguam Scoticam omnibus in usu fuisse.

Sed si fas heic à communi opinione aliquatenus recedere, multa me non invitum trahunt, ut cum Camdeno sentiam, primos Hiberniæ Incolas è vicinioribus commigrasse. Non enim, ut ait ille, simul & semel orbis cultus: par est, ut credamus, regiones Orienti propiores prius habitatas; & sic in Europâ, Græciam ante Italiam, Italiam ante Galliam, Galliam ante Britanniam. Insulas etiam divina Providentia ita sparsas in æquore disposuit, ut una ex alterius aliquâ parte oculis signetur. Quare ipsa ratio dictitat è proximis potius, quàm disjunctissimis locis eas ab initio pedetentim inhabitatas.

Nemethi è Scythia Navigationem adornant per angustias freti, quod ab Oceano Boreali ad mare Caspi-um penetrat: à mari Caspio per intermedios sinus, quâ Europa ab Asia dirimitur, ad Pontum Euxinum; unde emensis à dextrâ montibus Riphæis Europam à læva legendo Hiberniam attingit. Heic duo sunt errores perantiquæ originis annotandi; primus, de commentitio freti maris Scythici in mare Caspium sese insinuante, eximios ab initio sortitus Patronos; qualis est Strabo, Pomponius Mela, Plinius, & Solinus. Sed rem aliter se habere, (ut omittam Asiaticas Alexandri, & Pompeii expeditiones) testes Aristoteles, Herodotus, Ptolemeus, Diodorus, & omnes recentiores Geographi; suffragatur experientia, quâ compertum est, mare Caspium lacum esse aquæ dulcis totius orbis celeberrimum, à magnitudine Mare dictum, sicut Mare Mortuum in Palestina, terrâ undiq; circumcinctum. Secundus error, de meatu inter Pontum Euxinum, & mare:

(m) Fretum angustum quod inter Europam & Asiam intercedit.

mare Caspium; hujus erroris participes fuere Orpheus, Dionysius, Rufus, arbitantes Tanain è Riphæis montibus ortum in mare Caspium dilabi, & exinde in Mæotidem paludem mari Pontico per Bosphorum Cimmerium (m) continuum effluere. Sed nulla aquarum etiam fluvialium inter utrumq; mare ante Patrum nostrorum memoriam communio unquam detecta est, ut fatentur, experimentis fulti, omnes Geographi. Non ita pridem Tartarorum Chamus, ut Turcis gratificaretur, eisq; in mare Caspium, & Moscoviam viam aperiret, tentavit fossam ducere à Tanai ad Volgam, fluvium Europæ longè maximum, (in mare Caspium 70. plus minus ostiis influentem) per 40. passuum millia, sed opus differre coactus est, donec non ita pridem Sachorbeicus Lamuth (à quo fossa denominatur) armatâ manu illam perfecit. Riphæi montes, de quibus sunt multi montes fabellarum, in extrema Scythia, seu Moscovia à finu Albo ad ostium Obii fluminis protensi, mari glaciali quasi contermini, Moscoviam à Borea cingentes, siti sunt, ad quos à Ponto Euxino nullus est per mare accessus. Ad Oceanum vero iter est difficile admodum & longum, ut patet intuenti Chartam maris Mediterranei Hydrographicam, & varias Jasonis, Ulyssis, Phœnicum, & Romanorum navigationes in mari Mediterraneo contemplanti: Haud dubiè multos menses etiamnum, nisi secundis ventis, exigit: nec ullus fuit unquam aditus à Ponto ad Oceanum nisi per fretum Gaditanum Herculeum: Sed interim per multa maria transfretandum, putà per Bosphorum Thracium, Hellespontum, mare Ægæum, Creticum, Siculum, Lybicum, Africanum, Mauritanicum, &c. Sed, bone Deus, quale illud esset iter per mare Mediterraneum, Atlanticum, Hyperboreum, universam ferè Europam, quâ navigabilem, obeundo; relictis à tergo amænissimis regionibus, ut rigori

Pars I. Ogygia Insula.

9

rigori Labyrinthico algidissimi Boreæ sese committeret vagus Nemethus scelerici quidem successu, quam Romani; vel etiam Angli, aut Batavi, qui illic datâ operâ fretum in Cathayam meabile jamdudum præclaro ausu, instructâ classe, sed infesto fato explorare non poterant.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection.

Gomerum, Noachi è Japheto nepotem, Gomeris, qui Germaniam, Galliam, & extremos Europæ fines infederant (Cimbri, & Cimmerici postea dicti) nomen, & originem dedisse in confesso est; idq; nomen videtur innuere, quod *Finien*s interpretatur. *Qui nunc sunt Galli*, ut apud Josephum & Zonaram, *Gomari*, *Gomeræi*, & *Gomeritæ* à Gomero vocabantur. Ab his Britannos procreatos, & nomen in originis argumentum detulisse non frustra existimat Camdenus. *Ipsi enim se Kumero, Cymro, & Kumeri; mulierem Britannicam Kumeraes, & Linguam Kumeraeg appellant;* (n) unde Cambros, & Cambriam Latini procuderunt. Apud quosdam è nostris Antiquariis, idq; non semel reperio Partholanam, & Nemethum cum posteris factorem præ se tulisse Riphath Scot, à quo ipsi, & Milesii se invicem consanguinitate attigerant: neq; alio argumento docent Scoticæ Linguae societatem, quam quòd Danannæ cum Itho, qui è Scoticâ gente primus Hiberniam advena intravit, Scoticè congressi sunt, communem utrisq; Riphath Scot parentem asserentes. In hunc sensum Firsseus Firsissius in suâ Hibernicâ Grammaticâ (o) tradit Fenissum Farsaidh Scotorum stirpem descendisse à Bathio filio Ripathi, filii Gomeri, filii Japheti, filii Noachi; & Philippus, O Sulevanus (p) ex alio aliquo Antiquario sic habet; *Partholanus sub annum à Diluvio 300 Hiberniam coluit: qui quòd ipse à Riphæo Scythæ Magogi filio, Japheti nepote, Noæ pronepote genus ducebat, inde ejus posteris Scoti,*

(n) *Camd. Brit.*

p. 10.

(o) *Unde*

ch. p. 4.

Col. 2.

(p) *Adversus*

Cambridium N.

S. i. ed. fol.

13.

C

quasi

quasi Scythæ dicebantur. Verum enimvero communi omnium consensu Fenisius Magogi illius ex Bathio filio nepos fuit; & Magog Scytharum pater: eodemq; Fenisio Scythæ, vel Scoti genus duxerunt, qui ex Hispaniâ in Hiberniam transmigrarunt; quorum Majores, si ad Japhetum gradatim percurras, nusquam Riphatum Scotum, vel Riphæum Scytham invenies; nec Scythicam, aut Scoticam ante eos in Hiberniâ Coloniam; de quibus ita vetus Author Nennius Britannus, ut ex ipsis Scotorum peritissimis edidicerat, *Scythæ in quartâ ætate Mundi obtinuerunt Hiberniam.* Nec Riphæus Magogi filius fuit, nec Partholani, aut alterius in Hiberniâ coloniæ ante ipsos Scotos, posterius *Scoti quasi Scythæ dicebantur.* Quocirca O Du-

(q) *Poema de Hiberniâ Regum Genealogiâ à Slangio ad Brianum.*
 Ἀτὰρ γὰρ γενέσθαι Νιοῦς Ἐπιόν
 ὅπου ἔστι; Ἀδ' Ἰαφεθὲς κοινῶς
 ἔσθ' ὁλοῖται: ἢ Νεμεῖος ἢ
 ἑτοῖμος ἑτοῖμος.

veganus (q) Nemethios, ac Milesios in Japheto communi patre se invicem attigisse disertè asserit. Cùm igitur Milesii Scoticæ coloniæ duces ex Magogo, filio Japheti; unanimi Antiquariorum suffragio originem traxe-

rint, reliquum est, ut Riphat ille, Gomeri filius, cæterorum sator fuerit, qui ante Scotos Hiberniam incoluerant. Atq; ita è Gomeræis erant, qui primùm Galliam, Germaniam, & Britanniam infederant. De Gomeri enim tribus filiis Aschenaz, Riphat, & Togorma Moses meminit (r). Scot ad Riphat adjectio, & Linguae Societas eo consilio adjecta est, ut fictitia propinquitas inter hos è Scythiâ, & illos priores Hiberniæ cultores obtrudatur. Cur enim lingua Scotica, & Gadelica peculiariter diceretur, si omnibus communis? Imò quod intentum meum de patriâ, & origine confirmat, & linguae Scoticæ communionem refellit, suas istis peculiare linguas diserte apud Antiquarios adscriptas lego (s). Firboli enim dicuntur Britannice, & Danannæ Germanice locuti.

Itaq;

(s) *Codex Læcan.* fol. 282.

(r) *Gen.* 10.

Pars I. Ogygiæ Insula.

II

Itaq; humanum genus, ex una radice procreatum, non nisi pedetentim in remotissimas ab Oriente plagas procedebat; cumq; unius labii, & eorundem sermonum homines essent, dispersitis juxta varias familias linguis, linguarum diversitate præcipuè ab invicem distinguebantur (*). Etenim C. Julio Cæsare o-

* unusquisq; secundum linguam suam, & familias suas in nationibus suis.
(t) Cæsar. l. 1. de bel. Gall. c. 10. 5.

culari teste, (t) Galli in ipsâ Galliâ tribus linguis juxta totidem distinctas gentes usi sunt. Adeo à veritate alienum est, ut advena Scotus ex Hispaniâ cum Hiberniæ incolis, etiam ex diversâ, juxta omnes, quàm Fenissii familiâ, à quo Scoti generis, & linguæ originem duxerunt, communem vernaculam reperiret.

Quantum igitur per longè dissita spacia judicii aciem intendere licet, & per spissas tot seculorum tenebras discurrere, abjectis longarum expeditionum è Scythia, Græcia, Thracia ambagibus, statuendum est

1. Primas quatuor Colonias ex M. Britannia Hiberniam plantasse.

2. Partholanum, & Nemethum, Gomeri ex Riphath progeniem, è Boreali.

3. Firbolg coloniam ex Australi Britannia commigrasse.

4. Hanc, & illos Linguis ab invicem distinctos.

5. Nemethi posteris Hiberniam deferentibus ex iis Danannas in Scandia Borealis Germaniæ tractu peregrinatos inde in Borealem Britanniam reverbos, & commoratos, usquedum in Borealem Hiberniam advecti Firbolg gentem deturbarint.

6. Devictis Scotorum virtute Danannis, Firbolos rursus sub victoribus per Hiberniam floruisse, & præsertim Connactiæ principatu longissimâ serie ad Cormaci (u) R. Hiberniæ Monarchiam potitos.

(u) Anno Dom. 254. capit.

7. Fomorios (seu fuerunt Hiberniæ Aborigines, nec ne; in omnes Hiberniæ Colonias grassationibus in-

(x) Anno M.
3360. capit.

signes, certum) non ex Chami filio Phut progenitos (quod ex odio in grassatores confectum videtur) non ex Africa, aut Lybicus oris tot frequentibus incurſibus in Hiberniam à Partholani tempore ad Sirnæ (x) Longævi Scoticis temporibus Monarchiam irruisse, ſed unde Dani multis poſt ſeculis in Hiberniam Chriſtianam irruerunt.

8. Fomorios, & Danannas, priuſquam hi Hiberniam ſubjugarunt, non ad eò locis diſſitos, quin mutua commercia utrinq; crebrò inoleverint.

Præclara nobis de his Antiquitates patriæ documenta ſuppeditant, in quibus per obſcuras nebulas ſplendor emicat veritatis. Imprimis Nemethus ex Partholani fratre, vel filio deſcendiſſe traditur; & in Actis S. Patricii, qui fuit Borealis Britanniae civis, natus legitur in Nemthor oppido, in campo Taburni, Nemthor vero idem eſt, ac Nemethi turris; & à Taburno, Nemethi per Hiarbanelem filium adnepote, omnes Danannarum Principes genus traxiſſe dicuntur. Britannus quoq; Nemethi ejuſdem, ex Fergo Leithderi filio nepos, communi Antiquariorum noſtrorum traditione & M. Britanniae nomen indidit, & Britonibus S. Patricii Majoribus ſator fuit. Unde Britannicarum etiam Inſularum nomen à pervetuſtis Græcis Scriptoribus Britanniae & Hiberniae impertitum Britannicarum gentium ultro citroq; migrationes ſubindicat.

Danannas in Boreali Germaniâ Faliam, Goriam, Finnam, & Muriam urbes incoluiſſe, Germanicè locutos, & in Britanniae Borealibus apud Dobar, & Ir-dobar commoratos, iidem Antiquarii, ut ſupra, diſertis verbis tradunt: in quo Britanniae tractu juxta Camdenum ſitus eſt Dea fluvius; à quo fortasſe nomen ſumpſerunt Tuath-Dee. i. populus ad Deam fluvium inſidens. Danann non auſim Danorum nomini affinem dici, cum

non

non nisi seculis Christianis Danorum nomen cum eorum irruptionibus Latinis innotuit: potuit tamen diutiùs apud ipsos usurpari; quemadmodum Scotorum & Pictorum nomina prius multis seculis suis Gentibus, quàm Romanis nota.

Fomorios quidem, quos nostri vocant, ex eodem, quo Dani, Sueci, & Norvegi, tractu catervatim huc transfusos ex eo colligitur, quod Tuathalii. (y) i. So- cer Fomiorum Finlandiæ Rex legatur: (z) Fin- landia autem est regio Sueciæ Maritima, & Finniæ su- pra dictæ urbis vestigia in nomine videtur servasse. Fomoriis etiam communia cum Danannis commercia intervenisse arguunt Breafus Danannarum Rex primus, paternum genus è Fomoriis, ac maternum è Danan- nis trahens, & Lugadius Danannarum Rex tertius è patris parte Danannicus, & Fomiorum Regis è filiâ nepos. Nec miremur Fomorios ex Africa dici ad- vectos, cum longè posterioribus Saxonum in Britan- niâ temporibus in Britannicâ legatur historiâ, Gurmundum ab Africâ in Hiberniam advectum, & inde in Britanniam à Saxonibus ascitum, qui non Africanus, sed Norvagiensis Giraldo Cambrensi (a) veriùs vide- tur fuisse.

(y) Regis Hi-
bernæ ad An.
Dom. 130.
(z) In Stenma-
topographiâ Re-
gum Hiberniæ.

(a) Topograph.
Hib. c. 24.

Firbolos gentem, contrà quàm nostri tradunt, non ex Nemethi semine descendisse, præterquam quod alio (ut supra proditum) quàm Danannæ, Idiomate utebantur, G. Cœmanus vetustus Antiquarius (quem inter præcipuos rerum Hibernicarum Scriptores Col- ganus (b) recenset) titulo libri quinti & sexti insinuat, ut apud eundem Colganum (c) sic habetur: *Quintus* (li- ber) *de adventu Slangii, Roderici, & sociorum* (sc. Fir- bolg) *usq; ad reditum filiorum Nemethi. Sextus de* *reditu Bressi* (Breasi sc. Danannarum primi regis) *alio- rumq; posterorum Nemethi in Hiberniam. Ubi Dana-*

(b) 29. 74. p.
198
(c) Ibid. 299.

nas posterorum Nemethi nomine à Firbol's distinguit, eorumq; in Hiberniam unde Nemethi posterì egressi, reditum innuit.

Quemadmodum Danannæ à Nostri's traduntur in Aquilonari Hibernia appulisse, ita Firbolg in Orientali ad Wexfordiæ, & Arckloæ portus; quippe breviori ex Australi Britannia trajectu. In tres erant gentes (quemadmodum Anglo-Saxones Britanniam petentes in Anglos, Saxones, & Jutas) distincti; utpote Firbolg (quæ denominatio reliquos per Analogum complexa est) Fir-domnann, & Fir-galion; quod idem est, ac viri, seu gens Bolus, gens Domnann, & gens Galion. Bolus vero manifestè denotat Belgas Britannia, qui è Belgio, seu inferiori Germania transmissi longè latèq; habitaverunt per Regionem Somersensem, Wiltoniensem, Hantoniensiq; agri partem interiorem; & linguam Britannicam, quâ in Hibernia usi sunt, disertis verbis *Belgaid* vocatam invenio; (d) quasi dicas eos Belgicè locutos.

(d) *Cod. Lecan.*
fol. 283.

Quid per Domnann clarius literis exprimi potest, quàm Damnonios, qui Cornwallia, & Devoniam agros ad ultimum Britannia Occasum Hiberniam versus porrectos infederant? Sed Damnonios apud Ptolemæum, Danmonios juxta aliqua Apographa legendum mavult Camdenus, ut à *Danmanith* nequicquam trahat: Verùm antiquum nomen Britannicè adhuc retinet Devoniam, quæ Cornwallensibus Britannis *Devnan* dicitur; sic etiam nos Domnann *Downann* efferimus. Vocales in similibus non rarò Linguarum diversitate promiscuè usurpantur; ut Domnannii, Damnonii, Domnonii: Partholanus, Parthalonus, Belgæ, Bolus, &c. Quàm maximè huic voci conformis Afferii Menevensis versio, qui Alfredi (e) Regis tempore florens de Ceorle, seu Carolo hujus plagæ *Devnan* (quæ nunc De-

(e) *Rex. Angliæ*
Anno Dom.
872.

Pars I. Ogygiæ Insula.

15

Devonia, & Anglicè *Devonshire*, contractè *Denshire* dicitur) comite, qui sub Ethelwolfo rege (f) Alfredi (f) Ab Anno patre vixit, verba faciens, eum *Domnaniæ Comitem* 837. vocat. Dudum ante in libello, quem Gildas de excidio Britanniae Anno Christi 564. edidit, habetur;

Damnoniæ tyrannicus catulus Constantinus. (g) De quo (g) Vssr. de Eccl. Brit. Primord. p. 538. Hiberniæ, (h) sic ait; *Fuit is illius Occidentalis Bri-* (h) Ad. 11. *tanniæ regionis, quæ vulgò Cornwallia, aliis Cornubia,* Mar.

Et priscis, a *Domnoniorum* inhabitantibus populis *Domnonia* appellatur, Rex. Ab iisdem *Domnoniis*, etiam loca in Hiberniâ nominantur; ut *Inver-Domnonn*, (i) (i) Septima vita S. Pat. par. 1. c. 44. apud Colgan in Tr. Thaum & vita S. Cronani apud eundem. 10. Febr. ubi primum è Britannia commigrantes appulerunt, postea *Invermor*, nunc vero *Arckloa* in *Wickloæ* districtu fluvius, & portus prope *Dublinium* ad Austrum. *Arckloa* vero, & *Wickloa*, ut obiter adnotem, exotica nomina, ut *Waræus* (k) noster censuit, non (k) Antiquit. Hib. p. 175. sunt, sed merè Hibernica hæc *Alndeloc*; illa an *bhrjdeloc*. S. Adamnanus (l) in vita S. Columbæ (m) habet; *Enavigare incipit ab illa regione, quæ, ultra Mo-* (l) Floruit An. Dom. 694. (m) Lib. 1. c. 5. *dam fluvium sita, Errof-domnonn dicitur*: Quæ regio ultra idem flumen sita ad hunc usq. diem *Irrofdomnonn* vocatur, quam *Irrofdamnoniam* verto; in qua olim *Damnonios* à Galviensi ostio ad *Drobisium* fluvium latè dominatos in sedisse & *Traditio* & *Historiæ* confirmant.

Belgis in Britannia finitimi erant *Attrebatii*, quorum primaria urbs antiquitus *Gallena*: Unde *Galion* gens deducenda; aut nomen dudum exolevit. Utcumq. eâ ratione *Gallenios* in posterum usurpabo, ut & *Belgas*, & *Domnonios*. Ab his vero *Galleniis* *Lagenia* quinta Hiberniæ provincia *Coigges Sathian* appellatur. (n) Apud War. Antiq. Hiberniæ c. 10. p. 49. (o) Anno Dom. 141. floruit. (p) Anno Dom. 415. floruit.

Cæterum Hiberniæ gentes, (n) quas *Ptolemæus* (o) memorat *Auteros*, *Brigantes*, *Lucenos* *Orosii*, (p) *Caucos*, *Coriondos*, *Darnios*, *Eblanos*, *Erdinos*, *Gan-*

ganos, 415. floruit.

ganos, Menapios, Nagnatas, Magnatos, Rhobogdios. Velabros, Vennicnios, Vodios, Voluntios, Uternos non minùs sono peregrinas, quàm Americani tractus gentes agnoscimus : pleraq; etiam locorum nomina Aufona, vel Aufoba, Daurona, Iernus, Isamnum, Laberus, Macolicum, Ovoca, &c, non minus nobis incognita sunt. Erdini quidem, qui prope fluvium, & lacum Erna regiones Fermanach, & utramq; Bresiniam habitabant, Nostri Ernai appellati, de Belgarum reliquiis fuere, ut & Martinei, Gamanradii, Tadenii, Partrigii, & alii, de quibus suis locis. Brigantes non abs re à Breogan, uno è Majoribus Scotorum despecti possint ; haud multum abludunt literæ ; & aliam præter Milesios propaginem genuit à filio Itho profeminatam. Pauca locorum nomina nobis nota non minùs corrupta, ac depravata sunt, quàm ipsa loca vetustate exesa. Unde non parva me subit admiratio, quare viri alioquin sagacissimi has ineptias tanti facerent, ut iis investigandis defudantes nihil secius præstiterint, quàm oleum & operam perdere, & insulsis divinationibus suam in rebus nostris prodere incitiam.

*Com Lavan
et Letrim*

Com Galie

(q) Hujus nominis est quidam fluvius in Laginâ.

(r) Lacus Curb perperam scribitur.

Auterorum nomen è voce *Athenria*. i. Ἀθηναίῃς *Vadum Regum* ; *Regiam*, vel *Rigiam* (q) ex Reglis ecclesiasticâ non magnæ Antiquitatis voce extorqueri ; *Darniorum* seu, quasi propius ad rem *Darinorum* nomen ex *Derry* (potius *Doire*, quod rectè V. Beda *Roboretum* interpretatur) elici, quis Hibernus audiens à risu temperaret ? Centena sunt in Hiberniâ loca *Dunum* dicta, quod etiam apud nos, ut apud Priscos Gallos, Britannos, & Saxones munimentum in edito loco positum denotat. Fluvius in Occidentali Connactiâ è lacu Orbsen (r) dilabens nunquam *Aufoba*, aut *Aufona* nomine innotuit, sed *Gaillimb* ; à quo urbs celebris, Connactiæ decus, in ostio nomen *Galviam* mutu-

Pars I.

Ogygiæ Insula.

1717

mutuavit. Buvindus quidem Boindus fluvius est ab urbe Dublin. 20. passuum millibus quaquaversum distans; & Ravius pro Samario Ernai fluvio corruptè scribitur. Birgus, vel Brigus à Bearva Baroi fluminis Hibernico nomine duriuscu'è deslectitur: Sed Modonus, utcumq; situs est apud Ptolemæum, Mवाद, quem supra Adamnanus Modam vocat, antiquissimus fluvius in Connactiâ est; nec qui nunc Slanius Modono, aut alio, quàm Slanio nomine cognitus à Belgarum ingressu multis seculis ante Ptolemæi natales. Cætera diutius ventos venari destinam. Hoc unum pro coronide sufficiat, easdem gentes heic extitisse S. Patricii, & Sanctorum tempore, atq; vivente Ptolemæo ac plurimis ante seculis; de quibus sigillatim, earumq; distinctis regionibus varii apud Hagiographos omni exceptione majores Latine instituti Sermones; de gentibus verò à Ptolemæo celebratis ne Jota unum. Hactenus de primis incolis, nunc restat, ut aliquid de ipsâ terrâ, regibus, & reip. formâ subijciamus.

*inter Com. Mayo
et Sligo*

Hibernia, Insularum veteris Orbis post Britanniam maxima, Britannia non ex semisse minor, utpote Angliâ quadrante minor, ut Scotiâ major ex triente, utrâq; olim Archiepiscoporum, & Episcoporum numero superior, extremus totius Europæ ad Occidentem terminus: Ab Austro, ubi dies longissima 16. horarum cum dodrante, ad Aquilonem, ubi horarum ferè 18 dies, ducenta passuum millia mensuræ Hibernicæ in rectâ lineâ protenditur: ab Ortu ad Occasum transversim 120.

Recentiores agrimenforum tabulæ longitudinis extremitates habent Australe promontorium, quod Ptolemæi Notium esse volunt, nautis Missenhead in Caribria Corcagiensi in Momonia, & Pulchrum promontorium, seu *Faire-foreland* in adverso portu Raclinæ,

from Mayo B. Erriu

from Court B. Garby

feu Recranix Insulæ in comitatu Antrim in Orientali Ultoniâ: latitudinis verò Carnrode in comitatu Wexford in Lagenia, & Mullet in Irrasdamnonia ad Occasum æstivum Connactiæ. In Occidentali vero Ultoniâ Cloch-an-sdacain adversus Torinis Insulam portus in Tirconalliâ jacet, unde longitudinem Ketin-gus ad Carn-i-neid in Momonia metitur: latitudinem definit inter duos portus, Invermor dictos, unum prope jam dictum Mullet, alterum eundem cum Arckloâ.

Ab Arcto ex Ultoniâ Cantyream in Scotiâ, & Hebrides Insulas spectat: ab Aurorâ, quâ longa est, Ultoniam, Lageniam totam, & Momoniam Scotiæ, Angliæ, & Walliæ obtendit: à Meridie è Momonia Bisciaie in Cantabriâ promontorium (antiquitus Scythicum denominatum) spaciofo intervallo proximum respicit; Britannico mari, Britannia Armorica, & lunato Gallici littoris sinu Aquitanico ab Ortu præterlapsis: Ab Hespero objectu laterum Mominæ, Connactiæ universæ, & Ultoniæ aperto Oceano sine terminis obversatur. Vergivio mari, priscis Britannis Morweridh dicto, undiq; circumfunditur; quod ab oris, quas pulsat, Scotiam versus, Hyperboreum, Caledonium, & Deucaledonium nuncupatur: quâ Britanniam & Hiberniam interluit, mare Hibernicum, Gildæ vallis Scythica, hodie Canalis S. Georgii dicitur; postquam Edwardus 3. Anno 1350. S. Georgium Cappadocem in Anglorum Patronum ascivit: ab Austro singillatim Vergivium indigitatur, ut & ad Occasum.

Variis Nominibus vernaculis juxta, ac peregrinis innotescit. Insula Nemorosa, quòd Sylvis obsita. i. *my na briosba*, vel *proo-my*, *enioea pnmis*. i. Terra Finalis, quod nomen favet Bocharti (r) conjecturæ Hiberniam à vo-

ce

ce Phœniciâ derivantis *Ibernae*, i. ultima habitatio; quia *ultra Hiberniam versus Occasum veteres nihil noverant præter vastum mare*: unde infert, Hiberniam Phœnicibus, navigationibus in oras remotissimas olim clarissimis, non fuisse ignotam. Simile etymon è Græco idiomate deducit Cormacus Episcopus, & Rex Momoniæ (s); ut Hibernia sit *Hiberoe*, i. Occasus, & *Nyaon* s. Anno Dom. 908. d. fin. Insula, quasi Insula Occidentalis. Unde ob Situm Occidentalis Europa ab incolis passim vocatur. Inis-elga ab Elgnatâ Partholani uxore, vel Insula Nobilis, Belgarum dum res stetit, vocata est. Inis-fail, i. Insula Fatalis à Saxo Fatali etiamnum Westmonasterii in Coronationis throno incluso; quod nomen Danannæ, qui Saxum importarunt (è Faliâ suprâ dictâ urbe, à qua Liag-fail, i. Lapis è Faliâ, ut quidam volunt, derivatur) tribuisse dicuntur. Denique non rarò à Poetis patriis quorundam celebriorum Insulæ regum adjectis nominibus, hujus, vel illius Regis (expresso nomine) regio, plaga, terra, campus, regia, curia, aut quid simile cognominatur; ut in sequentibus ex Hugone O Donelli filio.

Ḫon̄t̄ēr̄i t̄ēc̄ Tuat̄ail D̄ēīm̄,
C̄r̄ó c̄r̄n̄, īr̄ f̄on̄ F̄in̄p̄ēd̄il̄m̄,
Iat̄ Ugone, īr̄ Eachoidh, Ḫl̄it̄,
C̄r̄īoc̄ Chob̄ht̄aigh, īr̄ cl̄á̄r̄ Chormaic.

*Dicta Tuathalii domus Eria, regia quinti:
Fedlimii fundus, plaga Cobthaca, & Hugonis arvom:
Arturi regio, vestrum & Cormace theatrum.*

Præcipuè vero tria vulgaria sunt nomina vernacula Ere, Fodla, & Banba à tribus regiis Sororibus ultimis Danannarum Reginis, ut tradunt nostri communiter Historici. *Hæc Insula quinque vocabula tenet*, ut scripsit Fiechianus Scholiastes mille & amplius abhinc annis (†) *Ere, Fodla, Banba, Fail, & Elga.*

t Colgan. Trias
Thaumaturg.
p. 6. n. 28.
p. 10. n. 45.

Quantum autem distat Ortus ab Occidente, tantum Ere a voce Hibernicâ *Hiar* Occasum significante; inflexione liquet; Ere Hibernia *Nos Erionn*, Mos Hiberniæ in *Erinn*, in Hibernia *Hiar* in Occasu; *Siar* in Occasum; à *Niar* ab Occasu. Nec propior est Banbæ, & *Beanaighthe*, quod beatum est, significatio. Quemadmodum verò Banba Beatum vertitur; simili licentiâ *Banbh* foetus porcinus Beatum habetur. Est in agro Wexfordiensi prope Fethardam Sinus Maris in margine Lacus Garman Anglorum primo appulsu memorabilis Cuan an bhainbh, i. Succuli Porcus dictus; de quo loco en interpretes! *Primi appulsus locus bono omine dicebatur Banna, sive Beatus (u)*; nec desunt, qui existimant hoc Ptolomæi *Hieron* seu *Sacrum Promontorium (x)*, factâ deductione à *Banbh* porcino foetu ad *Beannaighthe* (non Banna, nec *Biaun (y)* beatum; & quod beatum oportet idem, ac Sacrum esse.

War. Ant.
c. 24. p. 146.
c. 1. p. 6.
x Camd. Brit.
tit. Hibernia.
p. 772.
y Ibid. p. 756.
772.

O Sanctas Gentes, quibus hæc torrentur ad ignem
Numina. ————— Juvenal. Satyr. 15.

Enimverò nihil his Expositoribus nasutius, nihil magis criticum, & censorium super Antiquorum traditionibus; qui tamen per conjecturarum umbras divinantes susque deque effutiunt res Lippis, & Tonforibus patriis notissimas. Nomina vernacula, ut benè notat Plinius (z), ab ipsius linguæ peritis addisci debent, alioquin quomodo à Peregrinis, & linguæ ignaris poterunt explanari? Ab Eri, Hibernus Erigena dicitur; unde Joannes Scotus scriptor Seculi noni Erigena vulgò appellatur. Æria Ægypto prius nomen; quo nomine & Creta gaudebat; quacum communem in ejiciendis venenosissimam sympathiam Hibernia his literatissimi Hadriani Junii versibus de se loquens vendicat.

z Lib. 1. Nat.
Hist.

Cui

*Cui Deus, & melior rerum nascentium origo
 Jus commune dedit cum Cretâ altrice Tonantis.
 Noxia ne nostris diffundant Sibila in oris
 Terrificæ creti tabo Phorcynidos angues:
 Et forte illati, compressis faucibus atris,
 Viroso pariter vitam cum sanguine ponunt.*

Britanniæ Insulæ duæ, & Britannides duæ à Græcis veteribus celebrantur Albion, & Hibernia (a). At- a Polybius, Dio- que ut Britanniæ Minoris hæc nomine ab Albione, nysius, Ptolomæ- ita Scotiæ Majoris appellatione à Scotiâ Albionensi di- us: & e Lati- nis Festus Avie- scriminata fuit. Scotia ob insidentem Scotorum gen- nus, Apuleius, tem à Latinis dicta fuit: deinde Scotia Major præ Sco- Flin. l. 4. Nat. Hst. c. 16. ticæ hinc coloniæ Scotiâ in Albionis parte Boreali, quæ nunc unica stat pro Scotiâ.

SANCTORUM Insula sicut ob innumera domi al- vearia, & in mundum foras emissâ Sanctorum examina dicta est; ita Soli indoles meruit, ut multis Sæculis ante Christum natum SACRA INSULA à Græcis nominaretur; ex Hieron enim, quod Sacrum est, Jerna, & Jerne provenit, quo nomine apud Orpheum Crotonia- ram (b) de Argonautis, apud Aristotelem (c) Libro de Mûn- b Anno Mund. do ad Alexandrum, & alios passim Græcos innotescit. 3390. floruit. c Anno Mundi 3620. floruit. Hanc interpretationem sic astruit Rufus Festus Avienus d Anno Christi 280. sub Probo, & 285. sub Dio- (d) in Oris Maritimis; quem Libellum ex vetustissimis Geographis Hecateo Milesio, Hellanico Lesbio, Philæa Atheniensi, Caryandæo, Pausimacho Samio, Damasto, Euctemone, & aliis consarcinavit. cletiano, vel 482. ut alii vo- lunt, floruit.

*Ast hinc (e) duobus in Sacram, sic Insulam
 Dixere prisci, Solibus cursus rati est:
 Hæc inter undas multum cespitem jacit;
 Eamque latè gens Hibernorum colit.
 Propinqua rursus Insula Albionum patet.*

e Ex Ostrimi-
 dibus Insulis,
 nunc Silly dictis.

Quod

Quod nomen ob beatum Soli ingenium, in quo nulum animal venenosum vitale, facile assentior attributum.

f Anno Mundi 3900. floruit. Hibernia Cæsari (f), Plinio, Solino, Tacito, Orosio, & omnibus communiter vocatur. Iris Diodoro Sicul. (g) lib. 5. pag. 309. Unde in vitâ Gildæ Badonici, cap. 6. habetur; *Iren perrexit; ut & aliorum Doctorum sententias in Philosophicis, atque Divinis Literis investigator curiosus exquireret* (h). Hinc Irenses (i), & Iri (k) pro Hibernis. Ireland ex voce Ire, vel Eri Hibernicâ, & Anglicâ Land promanavit: Irlandia vero Latinè, & Irlandi, pro Hibernia & Hibernis, barbarismus est. Juverna Juvenali dicitur;

h *Usser. de Brit. Eccl. Primord.* p. 907. & *Ind. Chronol. ad An.* 540.
i *Ordericus Vitalis Eccl. Hist.* lib. 10. Anno 1098.
k *Ælnothus Cantuar. de vitâ Canuti, c.* 10.

————— *Arma quid ultra
Littora Juvernæ promovimus?*

l In S. Antonini Itinerario, & in S. Patricii Epistolâ ad Coroticum. Overnia, Vernia, Bernia, Hiberione (l), Hiberia, Iberia, Ibernica, & Hybernica Lectionum varietate præ Librariis incuriâ dimanasse arbitror.

m *Camd. Brit. Hist.* Hibernia. Hæccine Plutarchi Ogygia, quam ille ad Britanniae Occasum statuit in libro de facie in Orbe Lunæ, ut aliqui asserunt, alii secus? mihi perinde est. Nam Ogygiæ titulum assumpsi, quâ ratione apud Camdenum (m) habetur; *Non immerito hæc Insula Ogygia, i. perantiqua Plutarcho dicta fuit. A profundissimâ enim Antiquitatis memoriâ historias suas auspicantur; adeo ut præ illis omnis omnium gentium Antiquitas sit novitas, & quodammodo infantia.* Ogygium, ait Rhodogonus (n), id appellant Poetæ, tanquam pervetus dixeris, ab Ogyge (o) vetustissimo. Ægyptum ob hanc rationem Ogygiam liquet appellatam. Nam Ægyptii feruntur populorum omnium vetustissimi, disciplinarumque complurium Inventores; à quibus Græci eas mutuati sunt: unde terrarum parens Ægyptus, & artium mater dicta. Qui

n Lib. 15. c. 33.
o Thebarum rege, Anno Mundi 2155.

+ *Albanici, potius.*

Qui Hiberniam Plutarchi Ogygiam negant, Ogygiæ à Britannia distantiam Hiberniæ non competentem tantum pro ratione assignant; sed Plutarchus in distantia potius errare censendus est, quàm in ipsa Insulâ, cujus situs ad Britannia Occasum Hiberniam, cui soli nomen competit, præcipuè indigitat. Ogygiam pro Hiberniâ sic usurpat in sua Palæ-Albione Slatyrius Poeta Anglicus, Jacobi M. Britannia, sub quo floruit, regis originem inde deducens;

*At quoniam Arctoo Scotico Rex noster ab orbe,
Nec minus Occiduis, perhibent, Scotus ortus Hibernis,
Qui Britonum parent Scepтрis; mihi pauca recensens
Musa age, & Oygios Iernes referato colonos.
Insula Vergivio circumundique cincta profundo,
Quæ fuerat Graiis olim glacialis Ierne.*

Ubi obiter advertendum, non rectè illum primam in Scotico & Scotus contraxisse, quam veteres omnes ad unum producant. Heic etiam Antiquitatum investigatoribus non spernendum datur, qualiter Æria, & Ogygia Ægypto, & Hiberniæ communia, & antiquissima illa communis Nostrorum traditio de Scotiæ Pharaonidis cum majoribus Scotorum nuptiis prodere videantur aliquod vetus Nostrorum cum Ægyptiis commercium, ac affinitatem; adeò ut, si cum Pharaone Erythræis fluctibus obruto, ut Nostri ferunt, aut Mosis tempore non consistat, tamen cum Pharaonum aliquo possit consistere. Vir Clarissimus Dudleius Loftus J. V. Doctor, multiplici veterum Linguarum cognitione præditus, mihi intimus, prodidit hanc vocem *Agus*, quæ apud nos *Atque* significat, eundem sensum referre Linguâ Copticâ seu Ægyptiorum.

Antiquissima Hiberniæ divisio, quæ diutiùs in posteros

ros transmissa invaluit, fuit illa quinque filiorum Delai Belgicæ Colonix Ducum in totidem Provincias Australis Momoniæ, Borealis Momoniæ, Connactiæ, Ultoniæ, & Lageniæ nomina postea sortitas. Ex his deinceps Media omnium in medio à Sinanno Fluvio ad Mare Orientale inter Dublinii, & Pontanæ ostia extracta est.

Alia est divisio in duas partes, Leithquinniam & Leithmogam, quæ V. Bedæ divisioni convenit in Scotos Septentrionales, & Australes.

Provinciarum quæque ob quinquepartitam divisionem Cógēs, i. Quintana ad hunc usque diem appellatur. Quælibet quintana ex Τριόκας cēud, quas quidem ex Τριόκας Treucas, alii ex Cēud Centurias exprimunt, constabat. Harum singulæ ex bāte, sc. villis, pagis, vel villatis; pagorum quisque è Σεῖςνec vel Cετρᾱmas, i. quarta parte pagi, quam ideo Quarterium, & Carucatam vocant. Σεῖςνec est sex equorum ad aratrum jugum, quot arando uti solebant; unde Sesquiquadrigam voco, & 120. jugera continebat: quantum putà uno aratro coli potest per annum; sicut jugerum tantum agri, quantum pari jugo per diem. Pagum è Sesquiquadrigis octo, alii è duodecem consistere decernunt. Ego vero è quatuor tantum sic evinco; Sesquiquadriga perinde est, ac Carucata, quæ ex nominis notione est quarta pars pagi, & eo sensu utrumque etiamnum acceptatur; item Τριόκας cēud idem est, ac triginta centenorum: centenaria vero hujusmodi mensura è Sexies vicens constat, & Τριόκας cēud è 30 pagis omnium consensu; quare dehinc Tricenariam nominabo. Unde igitur centenarius numerus, quem etymon præ se fert, nisi ex 120. Sesquiquadrigis, quæ ex 30 quater emergunt, quarum quælibet alium centenarium numerum 120 jugerum complectitur. Præterea Tricenaria Hundredæ, seu Cantredæ Anglosaxonica, quæ nunc Baroniam dicitur, & Sesquiquadriga

quiquadriga Hidæ responderet. Quamobrem uti Cantredam è centum Hidis, sic Tricenariam è totidem sesquiquadrigis compleri necesse est: aliàs si Cantreda centum Pagos contineret, & Tricenaria tantùm 30, hæc illam quater superaret, quod manifestò falsum est. Tricenaria igitur è 30 Pagis, 120 Sesquiquadrigis, & 14400 Jugeribus conficitur. Singuli quoque Pagi præter agrum ad arandum sufficientem, pascua 300 vaccis abundè suppeditant; atque ita novem vaccarum millibus Tricenaria depascendis sufficit. Sed vt obiter adnotem, licèt hæc dimensiones vulgò accipiantur, ut jam definivi, tamen earum cujusque tam Anglicarum, quam Hibernicarum denominationum quantitas varia est, & incerta; quæ major, aut minor pro Soli naturâ, & qualitate, ac pro consuetudine Regionum invenitur.

Quidam Tricenarias in qualibet Quintanâ sic carmine complexus est juxta Fintani computum. In Ulroniâ sunt 35 Tricenariæ; in Connactia 30; in utraque Monomia 70, in Lagenia, quæ ab ostio Liffey præter Dublinium ad Boariam semiram extenditur, 31, in Midia 18, nimirum 13 in ipsa Midiâ, & 5 in Bregia, in qua Temo-
ria Hiberniæ regia sita fuit; in toto 184 Tricenariæ.

35

30

70

31

18

184

Recentioribus temporibus quatuor tantùm Provinciæ numerantur: Jugera in Straffordensia, & minutiora Anglica multiplicantur. Quorum hæc singula è 21, illa è 16 cum dimidio quadratis perticis constat; adeo ut centena Straffordensia faciant 162 ferè Anglica: & 8 Hibernica superioris mensuræ 15 Straffordensia; nimirum vaccarum quinque sufficiens pabulum.

Limites antiqui novis alicubi mutantur. Midia, accisis parte antiquæ Tessiæ, & Carbriâ Gaurâ ad Longfordiam jam spectantibus, Feracalliâ Regis Comitatus additâ, & aliis Territoriis mutilata Lageniæ pars censetur. Provinciæ in Comitatus, & hi in Baronias distribuuntur,

E

habita

habitâ in iis plerunque ratione ad pristinas ditiones, & Tricenarias.

Itaque Lagenia continet 12 Comitatus: Dublinium, Lugmagiam, (Anglicè Louth) Midiam, Westmidiam, Longfordiam, Kildariam, Regium, Reginalem, Catherlagham, Kilkenniam, Wexfordiam, & Wickloam.

Momoniam 6; Waterfordiam, Corcagiam, Kierrigiam, Limericum, Tiperariam (cui Crux Tiperariæ annexa) & Clarensem, seu Tuamoniam, quæ olim ad Connactiam spectabat.

Connactia 5; Galviam, Mayoam, Sligoam, Roscomaniam, & Letrimam.

Ultonia 9; Ardmacham, Dunum, Monachan, Antrimiam (Anglicè Antrim) Dungallam, Cavanam, Fermanacham, Tironiam, & Londinodoriâ.

Sunt præterea Urbes, quæ Comitatum privilegiis gaudent, & suos habent Vicecomites, & Districtus distinctos à Comitatibus ab iis denominatis.

*¶ Anno Dom.
1210.*

Joannes Rex Angliæ undecimo regni (p) suæ ditionis in Hiberniâ agros in duodecim Comitatus digessit, viz. Dublinium, Kildariam, Louth, Catherlagham, Kilkenniam, & Wexfordiam in Lagenia; Waterfordiam, Corcagiam, Limericum, Kierrigiam, & Tiperariam in Momonia. Sed post aliquod temporis curriculum hi Comitatus majori ex parte Leges Hibernicas iterum subie-runt; ita ut Anno 13 Henrici 8. Christi 1521. querela instituta fuerit, quod Legum Anglicarum authoritas ultra mediocres partes Comitatum Dubliniæ, Kildariæ, Midix, & Lugmagiæ, infra quas Anglicana Provincia tum stetit, non produceretur (q). Primorum deinde Comitatum institutio incidit in Annum 4. Philippi & Mariæ, Christi 1556. Thoma, Suffexiæ Comite Hiberniæ Prorege, Regis & Reginæ Comitatus statuente.

*q. Jo. Davifus
in Discursu de
Hibernia.
r. Forte in Parl.
in Eliz. Anno
1568, vel ab
Anno 1575. ad
1578. Prorex.*

Henricus Sidneius, Hiberniæ Prorex, (r) Longfordiæ Comitatum,

*James
Sidney
Prorex*

Comitatum, Elizabethâ Reginâ, instituit. A Joanne Perroto Prorege (s) sex in Connactia Comitatus Anno ^{s Ab A. 1584} 1585. constituti sunt. Clarenfis (qui postea Momoniæ ^{ad An. 1588.} adjunctus est) Galvia, Shigo, Mayo, Roscoman, & Letrim.

Idem Perrotus Ardmacham, Monachan, Tironiam, Colraniam (seu Culrahen, qui Londinodoriæ Comitatus postea dictus, cum Colonia Anglica Londino, Jacobo Rege, Doriam transfretaret, Anno circiter 1609.) Dunggallam, Feramanacham, & Cavanam in Ultoniâ erexit. Wickloa Patrum memoriâ Comitatus jus induit in Lagenia.

Hæc Insula, amplissimum quondam Regum Theatrum, Reges absolutos 136 Ethnicos, & 48 Christianos, ad Annum à Partu Virginis 1022. per Annos 2314. Supremo Sceptro insignivit. Sub his erant Reges, qui Provinciis quinquepartitis præsidebant: sub illis variarum ditionum in suis Provinciis Reges, quibus suberant Tricenariarum in suis Ditionibus Dynastæ, quos Taisios dixerunt. Non absimili formâ in Hierarchiâ nostrâ Primas Archiepiscopis, illi Episcopis, hi Præsbyteris præerant. In prisca Athelstani Angliæ Regis (r) Lege juxta Sel- ^{t Anno Dom. 925.} deni (u) expositionem Archiepiscopi, & Duces; Episcopi, ^{u Tit Honor. par. 2 cap. 5.} & Comites; Præsbyteri, & Thani dignitate apud eos ^{sect. 2. p. 603, 604, &c.} æquibant. Thanos in Missales, & Sæculares distinguebant: Missales Thani erant Præsbyteri, quos à Sacrosancto Missæ Sacrificio Missales vocabant. Taisius apud nos idem est sensu literali, ac Capitaneus, seu præcipuus Dux; officio, & honore convenit cum prisco Thano Anglosaxonico, cujus sensus literalis idem ac Minister, & postea exotico nomine Baro dictus est à Normannis; ut & Hundreda, Centuria, aut Cantreda Tricenariam nostram valens Baronia vocata.

Regis denominationem nostri duplici sensu acceptan-

tes Monarchas eâ notione stricte designabant, quos *ἡγεμόνες*, i. Supremos Reges, & Hiberniæ Reges dicebant: Proceres verò inferiores, quo sensu latè sumpto Rex à regendo derivatur, Reges appellabant; & Provinciæ, aut Ditionis, cui quisque præesset, adjectione innotescebat. Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, & alios Titulos hujusmodi in Imperio Romano primum temporalibus Præfectuum, & Magistratum Officiis ad vitam tantum annexos fuisse, Historicis notum est; & deinceps ab Aquilonaribus gentibus, quæ accisum imperium, sibi cum domitis Ditionibus usurpatos, & in posteros hæreditario jure transmissos. Alboinus Longobardorum primus in Italiâ Anno Dom. 568. Rex Gisulphum nepotem suum Foro-Juliensem Ducem instituit.

Atque hic primus fuit, qui perpetuam in Italiâ Ditionem Dux institutus adeptus sit (x). Nec vetustior illius conditionis creatio alibi reperiri potest.

x Sigonius apud
Seldenum Tit.
Honor. par. 2.
c. 1. p. 334.

Verum nullum tale inter Hibernos & Imperium, aut alios externos intercessit commercium, quatenus similibus peregrinis potius quam majorum titulis insignirentur. Si verò rem ipsam his titulorum vocibus designatam perpendas, nullum invenies discrimen inter has atque eas dignitates à primâ inter nos regum institutione tractas. Quid enim aliud referunt Provinciarum Reges sub Monarcha, quàm Duces? Quid Ditionum Reges, quàm Comites, aut quid Dynastæ, quàm Barones? Comites hac ratione Ducibus (y) quibusdam subditos, & Comitibus Barones (z) antiquitus in Imperio, & alibi non insuetum fuit.

y Seld. ibid. &
p. 318.
z Ibid. p. 640.
& Camd. Brit.
Tit. Ordines
Angliæ.

Ad hunc sensum aliquando Scriptores Subregum nostrorum Dignitates pro aliarum gentium ritu metientes alii Comites, alii Principes, alii Duces illos appellarunt. In vitâ S. Declani (qui fuit unus è 4 Episcopis S. Patricii præcursoribus in Hiberniâ popularibus suis Evangelium prædicans

prædicans Anno Christi 402.) ejus pater dicitur Ercus Dux Nan-Desi, i. Desiorum Ditionis in Waterfordjensi hodie districtu: in qua de eodem stemmate Toparchæ continuâ serie præfuerunt ad Anglorum incursum. S. Carthagi Anno 637. mortui vita habet; *Tunc gloriosus Dux Nan-Desi Mæloctride Lismoram civitatem obtulit S. Carthago.* In Officio S. Cathaldi Tarentino (Tarenti enim in Italiâ patronus est) & in vitâ ejus à Bartholomæo Morono Italo descriptâ; & Anno 1614. excusâ cap. 8. fit mentio Ducis, & Ducatus Meltridis in Hiberniâ, quem non alium a Mæloctride jam laudato ostendit Colganus (a) noster.

His Synchronus S. Maidocus Anno 632. vitâ functus; in cujus vitâ (b) ex vetustis Latinis membranis Conven-
tus Fratrum Minorum de Kilkenniâ, cap. 47, & 48. *Quidam Comes Lageniensis Saranus nomine evertit fidem suam contra Dominum suum, & jugulavit regem Lageni-
ensium Brandubium.*

a In notis ad i-
dem, c. 8. die
8 Mar. & Ap-
pendic. c. 2. p.
561.
b Apud C. Ig.
31 Ja.

Branduff

V. Beda (c) tradit Colmanum Lindisfarnensem in Angliâ Episcopum in patriam Anno 665. reversum emisse à Comite, ad cujus possessionem pertinebat, partem aliquam fundi, *qui Linguâ Scotorum Muigheo nominatur*; ubi Anglicæ gentis Monachis Cœnobium paravit; à quo hodiè Comitatus Mayo in Connactiâ nomen habet.

c Histor. Eccl.
Gentis Anglor.
l. 4. c. 4.

S. Bernardus in vitâ S. Malachiæ (d) Anno 1148. defuncti, ait S. Malachiam cum Comite Ulidiæ Sermonem instituisse. Atque hæc est Ulidia, in quam brevi postea Anno 1177. Jo. de Curcy cum Anglis irruens Ulidiæ Princeps à Jocelino Furnessio Cambrobritannno, qui tum vixit, vitam S. Patricii adornante appellatur. Frustra igitur (ut obiter moneam) Curcæus hic Ultoniæ expug-
nator (e) audit. Licet enim tota ea Provincia sermone patrio Ulta, & Ulaidh dicatur; unde Latine Ultonia,

d Opera S. Bernard. fol. 449.
E.

e War. Antiqu.
c. 26. p. 207.

&

& Ulidia formantur; ea tamen ejusdem Provinciæ Regio, quæ hodiè terminis Comitatus Dunensis pænè concluditur, à multis ante sæculis Ulidiæ nomine pressè intelligitur; quomodo à Jocelino heic, & capite 31. & 194. & ab aliis vitæ Patricianæ Scriptoribus accipitur. Hugo vero de Lacy Junior in terras à Curcæo, quem captivum in Angliam transmisit, vi, & armis partas ad- volans, hac Ulidiæ notione dignitatem Comitis Ultoniæ ab Angliæ Rege Joanne Anno 1209. obtinuit, quæ cum Lacæi filiâ ad Burgorum Familiam, & ab his cum Eliza- bethæ de Burgo Ducissæ Clarenciæ filiâ ad Mortuoma- rios Comites, à quibus cum filiâ etiam hærede ad Duces Eboracenses Angliæ postea Reges devoluta est; iisque satus celsissimus hodiernus Dux Eboracensis, & Ultoniæ Comes, Jacobus.

Qui S. Laurentii Archiepiscopi Dublin. Anno 1180. demortui vitam literis mandavit, Comitis Kildariæ mentionem facit: cujus Comitatus titulo Joannes filius Thomæ Giraldinus, 14 Maii, 1316. ab Edwardo 2. in- signitur.

Inter excerpta R. P. Francisci Brown Capucini è ve- tustis Patriæ indefatigabili curâ undequaque quæsitis membranis è scripto quodam pænè vetustate exeso re- perio Comitem de Muntir-moroghow cum consensu Caroli Regis Connactiæ dedisse E. D. Abbati, & Conven- tui de Knockmuy Lismacuan Pagum in Clonferg; :::: (f) Testibus præsentibus Carolo Rege Connactiæ, E. D. filio ejus, C. Archiepiscopo Tuamensi, H. Episcopo Anaghdu- nensi, L. Elfinensi, D. Comite Magluirg, F. O. Flane- gagn, D. Maccoiraghty, & T. Cormacain cantore.

Quod Knockmoy (g) Cœnobium idem Carolus cog- nomento cnoibogng Rex Connactiæ Anno 1189, vel 1190. Monachis Cisterciensibus posuit; in quo ipse An- no Dom. 1224, Monachus decessit. Quem Abbas Bu- ellæ

f Clonfergaile
regiuncula 24
Pagorum, in qua
nunc Galvia,
Clare, & Ros-
cam sita est in
Anaghdunenfi
olim diœcesi,
nunc Tuamensi.
g Knockmoy a
nulla Caroli bi-
jus victoria, ut
ex voce agre-
dicitur, Collis
victoriæ dici-
tur.

ellæ Cisterciensis Bernardus O Culennain retulit (b) <sup>h O Sulevan. in Decad. Patri-
ana, l. 10. c. 2.</sup> duodecim Monasteria Cisterciensia erexisse, ac tam sumptuosè dotasse, ut totidem Comitum, aut Marchionum dignitatibus sustinendis sat proventuum suppeditarent: ut non injuria sit talem dici Imperialium titularum ritu Ducem, & sermone patrio talibus non assueto titulis Regem Provincialem.

Sua omnibus Linguis, & Nationibus aliqua peculiaris infusa est proprietas, cujus absurda foret in aliis imitatio. Quare in eorum sententiam ultrò eamus, qui falsò contendunt Regem Latinè supremum tantum, & nulli subiectum dominum denotare; ac proinde nobis ineptè illud Martialis Hemistichium exprobrant,

Qui Rex est, Regem, Maxime, non habeat.

Quid verò hoc nostrâ interest? *Scoti sumus, non Galli;* Scoticè loquimur, non Latinè; atque hoc idiomate trito adagio dicimus; ut Hemistichio aliud opponam:

Degener in tuguri Rex lare quisque sui.

Quippe nullus Paterfamilias adeò despicabilis, & à Majoribus degenerans, quin suæ saltem domi, ut Rex impetret. Ad quod alludunt etiam Latini; uti Cicero 1. de Oratore; *Nisi in tuo regno essemus:* & Virgilius Ecloga 1.

*Pauperis & tuguri congestum cespitem
Post aliquot (mea regna) videns mirabor aristas.*

Deus Unitate, Simplicitate, & Majestate infinitè præcellit; attamen Schematicus loquendi usus obtinuit, ut in Sacris etiam Literis Deorum nomen hominibus impertiatur; *Ego dixi, dii estis & filii Excelsi omnes,* Psalm. 8. 1.

Veteres

Veteres Regis nomen tribuebant ei, qui uno oppidulo præesset: sic Ithacæ Rex Ulysses, cujus ditionem adeo exiguam nidum æstimat Cicero saxo affixum. Sic Nestor Pyli Rex. Josue 30 regibus in Palestinâ gulam fregit. Strabo testatur singulas Phœnissarum urbes regem habuisse; & Plinius strategiis, & præfecturis omnibus olim reges præfuisse: unde usitato more Divinæ Scripturæ cujusque oppidi Dominus Rex appellatur. Atque ut propius ad vicinos accedam, in Cantii partibus (qui nunc in Angliâ Comitatus) quatuor reges Cæsaris ætate regnarunt. Denique nullum modò in Euroâ, præter ipsam Hiberniam, regnum, quod non pluribus regibus sibi invicem minimè subjectis antiquitus paruerit: quos tamen nostræ memoriæ Scriptores, cum in eorum mentionem incidunt, Reges dicere non hæsitant.

Nihilominus quidam in re literariâ magni nominis viri ad res Hibernicas imminuendas indefessi, reges nostros tam supremos, quam inferiores promiscue parvos i Pety Kings. reges (i), & regulos inscribunt: cum aliàs Provincialium nostrorum, & inferiorum regum limitibus angustiora dominia regum titulis exornent. Hoc etiam contemptu, & odio cæcutire se passi, meram Monarchiam modò plurimorum capitum Hydram, modò Pentarchiam depingunt; quot reges nostro sensu latius acceptos, tot diversa apud nos regna, ut præ se ferunt, arbitrati.

Seldenus tamen Anglosaxonum Heptarchiam in septem Regna primis initiis, & conditoribus, regum successionibus, & legibus diversa distinctam pro Monarchiâ confidentius, quam par est, nobis obtrudere connititur.

Regnum ita in notissimâ illâ eorum Heptarchiâ semper ejusmodi habebatur, ut penes unum aliquem Regem esset etiam ante Egberti regis tempora summum Imperium, quod cæteri omnes agnoscerent (k). Verùm Seldeni pace non semper ejusmodi habebatur; sed violentum, rarum, desultorium imperium,

k Seldeni Mare Clausum, lib. 2.
c. 9. p. 132. &
Tit. Hon. par. 1.
c. 3. p. 24.

imperium, non jure hæreditario (ut iisdem verbis utar, quæ alibi in nostrum opprobrium non sine injuriâ producit) vel aliquâ proprietatis successione; sed qui plurimum poterat, ut agnoscit Camdenus (1), *Rex gentis Anglorum dicebatur*. In quo loco ubi Camdenus ex verbis V. Bedæ (m) extorquere nititur Monarchiam in ipsâ Hep-¹ *Camd. Brit. Anglosaxo- nes. m Lib. 2. c. 5. Hist. Gentis Anglorum.* tarchiâ semper fuisse videri; atque ad eum finem *Rex gentis Anglorum* ex Beda perperam citat, Seldenus idem asseverantiùs dicere non dubitat; & Joannes Speedus, nequid assertioni desit, eorum Catalogum contexuit numero octodecim, qui ab Hengisto ad Egbertum quasi Monarchæ cæteris Regibus successivè præfuerunt; viz.

1	Hengistus, Rex Cantii.	
2	Ella, Australium Saxonum Rex.	
3	Cherdicus,	} Reges West-Saxonum.
4	Kenricus, &	
5	Ceolinus,	} Northumbriæ RR.
6	Ethelbertus, Rex Cantii.	
7	Redwaldus, Rex Orientalium Anglorum.	
8	Edwinus,	} Merciorum Reges.
9	Oswaldus, &	
10	Oswius,	}
11	Ulferius,	
12	Ethelredus,	
13	Kenredus,	
14	Chelredus,	
15	Ethelbaldus,	
16	Offa,	
17	Egfridus, &	
18	Kenwolfus,	

Bedam autem testem omni exceptione majorem, qui ad Heptarchiæ ultimum sæculum pervenit prorsus refragantem habent; qui neminem ex his omnibus *Regem gentis Anglorum* absolutè vocavit, tantùm de Ethel-

berto Cantii Rege innuens; *Qui tertius quidem in regibus gentis Anglorum cunctis Australibus eorum Provinciis, qui Humbro fluvio, & contiguis ei terminis sequestrantur à Borealibus, imperavit.* Cujusmodi imperii primum recenset Elli Regem Australium Saxonum, secundum Ceulin Regem Occidentalium, aut West-Saxonum; quâ ratione Hengistum, Cherdicum, & Kenricum Speedi Monarchas exemit: quartum, quintum, & sextum habet Redvalt Regem Orientalium Anglorum, Edwinum, & Oswaldum Northumbriæ Reges; septimum Osuvium R. Northumbriæ: nec plures, quàm septem in toto enumerat. Quinque igitur succedentes Merciorum Reges, quorum ultimi Ethelbaldi tempore vivere desit, abreptitii illius Imperii participes non admisit. Solum inde ad Egbertum tres restant Merciorum Reges nudo Speedi testimonio pro Monarchis admittendi.

n Par. 1. c. 3.

p 25, et 26.

o. Mannia 30

M. Italica lon-

ga; inter 8 &

15 lata.

Refta 20 M. lon-

ga, 12 lata.

Seldenus idem in suis Honorum Titulis (n) Manniæ Reges, quos aliàs subditos agnoscit; aureâ, & regiâ Coronâ redimitos dici non gravatur; nec Vectæ unicum, quem producere potest Regem: utrâque licet Insula perquam exiguo ambitu circumscripta (o) in iisdem Titulis de Hiberniæ Regibus non nisi semel sine honorario suo Regum parvorum; & istorum Regum parvorum Epitheto meminit; & tum etiam non honoris deferendi gratiâ, sed ut Lectori imponat, & tacitè innuat, quotquot unquam fuerant Hiberniæ Reges omnes Angliæ Regibus obnoxios.

Regis denominationem (quemadmodum superius) in duas Classes distinxit; unam supremæ & absolutæ Potestatis; alteram substitutæ. Hujuscemodi in totâ Europâ vetustiora, perfectiora, & ad propositum magis apposita non in medium proferre poterat exempla, quàm in Hiberniæ Rep. ubi summa in uno Rege Potestas, & subalterna à Pentarchis ad infimos Ordines gradatim descendens

descendens Angelicam in Cœlis Hierarchiam repræsentat, quam Mitratus ille Poeta (p) in Carmine ad S. Michaellem Archangelum describit.

p Hieronymus
Vida, p 96.

*Et ipse summo Civium in medio Pater
Laudavit alitum Choro ;
Post quem tibi omnis aula Cœli militat
Secreta cœtus in novem.
Regi ipse semper assides propinquior
Reconditorum particeps :
Quæ deinde subsequenter tu detegis ;
Mox alter aperit alteri ;
Ad infimum descenderit donec gradum
Semper minor Scientia.
Nec alter alteri invidet præstantiam ;
Sed sorte quisque amplius suâ est.*

Quæ vero Seldenus ex Imperio Rom. & aliis Regum subditorum exempla selegit, ea plerunque de regibus erant vi & armis substitutis, & extra civile corpus eorum, qui eos substituerunt ; quos Tacitus *Instrumenta servitutis* vocat.

Itaque post Manniæ, & Vectæ Subditos Reges prolatos perperam subjungit ; *Tales* (i. substitutæ conditionis) *erant prisce Hiberniæ Reges sub Coronâ Angliæ.* Heic *parvulorum*, quod alibi nusquam omisit, cum *priscorum* Regum Epitheto commutavit, nequis aliquos in Hiberniâ Ditionum suarum principes post Anglorum appulsum Regum titulis fretos eum velle existimet, sed ab omni memoriâ priscos, & summos totius Hiberniæ Reges ab Angliæ Coronâ suspensas regendi rationes habuisse.

Sed de his ipsis post Anglorum incursum regibus Joannes Davisius Equ. Aur. Jacobi Magnæ Britanniæ Regis Legum in Hibernia Procurator Regius ita attestatur (q) ;

q In suo de Hibernia Discursu, Anglice edito, quo nunquam Angliis subditam ante Jacobum Regem demonstrat.

Rege Angliæ inconsulto, suas Hiberni Leges ad suæ Reip. administrationem adhibebant, Magistratus instituebant, flagitiosos in suis Ditionibus vel pœnâ, vel veniâ prosequabantur; Bellum aut Pacem ex suâ authoritate inibant. Nec solum Henrico 2. Rege ista præstabant, sed ad Elizabethæ Reginaë tempora exercebant. Quod verò post tot calamitates Gentis residuum erat Jacobo Regi Elizabethæ Anno 1603. succedenti abjurato omni priori Regii juris, aut Potestatis titulo; latifundiorum quoque plenariâ, & integrâ cessione, ac redhibitione factâ, se subditos non inviti subjecerunt; eandemque fidem, & obsequium posteris Successoribus ejus demississimè præstiterunt, donec cum ruituro Imperio in ruinæ ruderibus conciderunt.

† *Antiqu. Hib.*
c. 4. p. 19.

Quo præcedentiæ ordine hi Reges ponebantur, Dominus Waræus noster (r) ex Henrici 2. quodam Diplomate insinuare videtur; *Henricus Rex Angliæ, &c. Archiepiscopis, Episcopis, Regibus, Comitibus, Baronibus, & omnibus fidelibus suis Hibernicis, salutem.* Sed è Regibus heic memoratis nemo Rex Hiberniæ tum erat, sed quales Duces, aut Comites aliarum gentium, ut suprà admonui. Ducibus vero, & Comitibus non tantùm Archiepiscopos, & Episcopos, sed etiam Abbates, & Priores videret prælatos, ut in Matildæ Henrici 2. matris Diplomate ad Anno 1141. in creando Milonem de Glocestriâ Comitem de Hereford; *Matilda Imperatrix Henrici Regis filia, & Anglorum Domina, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Baronibus, &c.* In Diplomate Henrici 2. quo Albericum de Vere Oxenfordiæ Comitem creavit; *H. Rex Angliæ, &c. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Baronibus, &c.* Item in Diplomate (s) Henrici 5. *Rex universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & Prioribus, Ducibus, Comitibus, Baronibus, &c.* Imò jam citato Matildæ Imperatrici

† *Rot. Patent.*
Norman. 7 H. 5.
membr. 35. num.
64.

cis

cis Diplomati David Rex Scotiæ ejusdem Matildæ avunculus post Episcopos testis subscripsit. Ita etiam Johannes Rex Castellæ, & Legionis, Dux Lancastriæ, Edmundus Eborum, & Thomas Glocestriæ Duces Richardi 2. Regis Angliæ tres Patruj Episcopis postponuntur testes, quo Diplomate (t) Thomas Mowbray Comes Nottingham Comitis Marescalli titulo ab eodem Richardo Rege honoratus est, Anno 1386. t Cart. 9 R. 2. n. 17.

Verum Anno 1366. in consignatione quorundam privilegiorum, quæ Petrus Castellæ, & Legionis Rex Edwardo 3. Angliæ Regi, ejusque primogenito Edwardo Aquitaniæ, & Walliæ Principi in suis Dominiis imperitiit, idem Joannes tum Dux Lancastriæ tantum Regis Angliæ filius, ac frater dicti Principis Archiepiscopo Burdegalensi testis præponitur. In suprâ citatâ consignatione Caroli Regis Connactiæ, ipse & filius suus ante Archiepiscopum Tuamensem, & Episcopos locantur: inferior autem Rex titulo Comitis Moylurg Episcopis postponitur. Sic Dermotus Moriarti Regis Hiberniæ frater, & Illustrissimæ O Brianorum familiæ sator in literis ad Anselmum Archiepiscopum Cantuariensem, Anno 1096. proximè post Regem, & ante omnes Episcopos subscripsit *Ego Dermeth Dux frater Regis (u).* u Off. rii Syll. ge. p. 93.

Meminisset potius Dominus Waræus præcedentiæ, quam ibidem cap. 7. pag. 40. tacitè innuit, de quâ concivis suus doctissimus Usserius in honorem patriæ meminit (x), quam Henrici 5. Regis Angliæ Oratores Alberti Magni, & Bartholomæi Anglici autoritate ex Hiberniæ jure vendicarunt, dum Anno 1417. in Concilio Constantiensi (y) Angliæ & Franciæ Legati de præcedentiâ coram Concilio altercarentur. Quod Europa in quatuor dividatur Regna; primum, viz. Romanum; 2. Constantinopolitanum; 3. Regnum Hiberniæ, quod jam translatum est in Anglicos; & quartum, Regnum Hispaniæ. x In tractatu de Religione veterum Hibernorum, cap. ult. y Sessione 28. M. S. in Bibliotheca Cottoniana Londini, & apud Selden. Tit. Honor. par. 1. c. 8. n. 11.

Ex quo patet, quod Rex Anglia, & Regnum suum sunt de eminentioribus, & antiquioribus Regibus, & Regnis Europæ, quam Prærogativam Regnum Franciæ non fertur obtinere.

Metropolitanæ quoque dignitatis Hibernicæ antecedentiam sic innuit vir undequaque doctissimus Joannes Azorius Occidentis Primates recensens; In Provinciis verò Occidentis sunt Primates; totius quidem Hispaniæ Primas est Toletanus; Hiberniæ Armachanus; Angliæ Cantuariensis; Africa Carthaginensis; Hungariæ Strigoniensis; in Germania olim Magdeburgensis, nunc Salisburgensis: & in Galliarum Provinciis, viz. in Aquitania, & Celtica, & aliis Primates se appellant Bituricensis, Rheimensis, Lugdunensis, Arelatensis, Viennensis, Archiepiscopi; de quibus statim. Poloniæ Primas sine controversiâ est Archiepiscopus Gnesnensis; Scotiæ Archiepiscopus S. Andree. Unde perspicui liquet Hiberniæ Monarchiam pariter, ac Hierarchiam inter priores Europæ recensitas: nimirum, ut benè animadvertit Bodinus (z); Inter Principes quædam dignitatis Prærogativa antiquioribus Principibus, ac Rebuspub. deberi videtur, tametsi opibus, ac potentiâ inferiores sint.

z De Rep. l. i.
c. 9.

Sed ut ad refellendum Seldenum orationis stylium convertam, qui priscos Hiberniæ, non minùs quàm Manniæ, aut Vectæ Reges Coronæ Angliæ subditos pronunciavit. Ut omittam Manniam ipsam longè priùs Hiberniæ Regibus, quàm Angliæ Rex esset, vectigalem. Sicut post Roderici ultimi Regis cum Henrico 2. Anno 1175. transactionem nemo Hibernus Rex Hiberniæ declaratus, ita nullus antè Rex Hiberniæ post Hispanicam immigrationem externo jugo succubuit. Quod imprimis duo Scriptores æquo in Hibernos odio, ac in suos studio inflammati ita contestantur; Est igitur numerus Regum, qui à primo hujus Gentis Rege Herimone usque ad hunc

bunc ultimum Rothericum Hiberniam rexerunt 181. (a) ^{a Giral. Cambrensis in Topogr. Hiberniæ, dist. 3. cap. 45. b Ibid. cap. 45.} Gens (b) igitur Hibernica à primo adventus sui tempore, & primi illius Herimonis Regno usque ad Gurmundæ, & Turgesii tempora (quibus & turbata quies, & interrupta aliquamdiu fuit ejus tranquillitas) iterumque ab eorum obitu usque ad hæc nostra tempora (c) ^{c Ad An. 1169.} ab omni alienarum Gentium incurfu libera permansit, & inconcussa. Item, Hibernia Romanis etiam Orcadum Insularum dominium tenentibus inaccessa nunquam externæ subjacuit Ditioni (d). ^{d Gulielm. Neubrigenfis, lib. 2. cap. 26. Rerum Anglicarum.} Non secus Polydorus Virgilius in Anglica Historia; Henricus Rex destinavit animo domare Hiberniam; tum quod Angliæ proxima est, tum quia Gallis inde administrata sæpius auxilia intelligebat; ideoque è re suâ maximè fore ducebat, si Insulam nunquam ferè antea externis armis vexatam subigeret. Clarissimus Vernulæus Catholicæ, ac Cæsareæ Majestatis Historiographus in suo Opusculo de Propagatione Fidei per Hibernos in Belgio, cap. 12. Hibernia nec Francorum, nec ullum externum Imperium unquam est passa.

Nec me plurimum movet adulantis Cancellarii ostentatio, & inanis histronia; qui Edgari Anglorum Regis Diploma (e) summâ cum assentatione Anno Dominicæ ^{e Quod habetur inter Wigorniensis Ecclesiæ monumenta: ejusque exemplum inter Archiva Regia Londin.} Incarnationis 964. & Regni ejus 6. hoc præmio adornavit.

Altitonantis Dei largiflua clementia, qui est Rex Regum, & Dominus Dominantium, Ego Edgarus Anglorum Basileus, omniumque Regum Insularum Oceani, quæ Britanniam circumjacent, cunctarumque Nationum, quæ infra eam includuntur Imperator, & Dominus Gratias ago ipsi Deo Omnipotenti Regi meo, qui meum Imperium sic amplificavit, & exaltavit super Regnum patrum meorum, qui licet Monarchiam totius Angliæ adepti sunt à tempore Athelstani, qui primus Regum Anglorum omnes Nationes, quæ Britanniam incolunt, sibi armis subegit, nullus tamen eo-

runa

rum ultra ejus fines Imperium suum dilatare aggressus est. Mihi autem concessit propitia Divinitas cum Anglorum Imperio omnia Regna Insularum Oceani cum suis ferocissimis regibus usque Norvegiam; maximamque partem Hiberniæ cum suâ nobilissimâ Civitate Dubliniâ Anglorum Regno subjugare. Quos etiam omnes meis Imperiis colla subdere, Dei favente gratiâ, coegi.

Quid tanto dignum feret hic promissor hiatu? Imperator, & Dominus omnium Regum Insularum Oceani, quæ Britanniam circumjacent definitè: cui concessit Deus omnia Regna Insularum Oceani indefinitè; tandem contentus est ultra Britannici fines parte unius Insulæ cum Civitate. Si universæ Hiberniæ, quæ ex Insulis Oceani est, quæ Britanniam etiam circumjacent, Imperator, & Dominus fuerit, omnem certè Hiberniæ partem complexus est; sin partis qualiscunque tantummodo, reliquum Insulæ imperio Insularum Domini non subjacuit, sed ex Diplomate eximendum fuit. Cujus Diplomatis autoritate sicut Edgarum Dublinii, maximæque partis Hiberniæ subactorem, ita Athelstanum unum è patribus Edgari, & primum Monarchiæ totius Angliæ conditorem fuisse credendum est contra omnes rerum Anglicarum Scriptores, qui uno ore Athelstanum non è patribus, sed patruum Edgari fuisse, & Athelstani abavum Egbertum Anglorum Heptarchiam primum Monarchiam fecisse; nec longiorem patrum seriem, quàm ipsum Edgari patrem à tempore Athelstani ad Diploma datum intervenisse fatentur. Porro Athelstanus non primus Regum Anglorum omnes Nationes, quæ Britanniam incolunt, sibi armis subegit: nec Edgarus primus ultra Britannici fines Imperium suum dilatare aggressus est, aut malæ fidei V. Beda, qui ducentis prope annis ante Athel-

*f Histor. Eccl.
Gentis Anglorum,
l. 2. c. 5.*

*stanum defunctus ita in septem Regibus Gentis Anglorum habet (f); Quintus Edvinus Rex Nordhumbro-
rum, &c.*

maiore potentia cunctis, qui Britanniam incolunt Anglorum pariter, & Britonum populis præfuit (præter Cantuariis tantum) nec non & Mevanias Britonum Insulas, quæ inter Hyberniam, & Britanniam sitæ sunt, Anglorum subiecit Imperio. Sextus Oswaldus & ipse Nordhumborum Rex Christianissimus iisdem finibus Regnum tenuit. Septimus Oswi frater ejus æqualibus penè terminis Regnum nonnullo tempore coercens, Pictorum quoque, ac Scottorum Gentes, quæ Septentrionales Britanniae fines tenent, maxima ex parte perdomuit, ac tributarias fecit.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection.

Ostmanni tantæ fuerunt potentiae his temporibus Dublinii, ut Congalium Hiberniae Regem Anno 956. acie prostraverint; & Anno 959. partem Britanniae classe sua diripuerint. Donaldus O Neill Rex Hiberniae Congalium Annos 24. excipiens Anno 921. Hiberniam totam copiis suis peragravit, & apud Binnedair prope Dublinium tres noctes in castris fuit. Item Anno 967. Ostmannos, & Lagenios bimestri bello afflixit. Interea ne leviusculus quidem rumor de Edgari Regis irruptione ex Anglia, qua partem Hiberniae ullam subigeret. Quod & omnes Historias tam Angliae, quam Hiberniae tacere Usserius testatur (g). Egfridus Rex Nordhumborum Anno 684. ex Angliâ transmisit classem in Hiberniam deprædandi gratiâ, & nulla interposita mora, mox domum reversa est spoliis, & captivis onusta. Hoc utriusque Gentis Monumentis accuratè consignatum est; de Edgari verò Regis in maximam Hiberniae partem dominio altum est silentium.

g Syllog. Epist.
Hib. p. 163.

Domini Waræi in Hibernia Pentarchiam vix capio; qua durante, ait (h), *Qui Regum potentissimus dominium totius Insulae sibi arripiebat; vulgò Rex Hiberniae dicebatur*; & paulò infra; *Quando cæperit Pentarchia non liquet*. Si per Pentarchiam 5. Regna ab invicem discreta intelligit, qualis fuit Anglosaxonum Heptarchia, in

h Antiqu. Hib.
c. 4. p. 16.

qua Regum potentissimus supra reliquos subinde dominium arripiebat, Regum supremorum perpetua, & continua series talem regiminis formam non admittit: si verò modò 5. modò 4. Regum in una Rep. & sub uno capite suis cujusq; Provinciis Presidentium, Pentarchiam vult, liquet, quando cœperit; nimirum cum Originali Regiminis Regii forma, & primo Insulæ Monarcha Slangio. Tunc enim in quinque portiones Regio divisa, & cuilibet portioni Præses cum Regis titulo suæ Provinciæ assignatus.

Pentarcharum vero nemo eo nomine *dominium totius Insulæ sibi arripiebat*, ut vult ille, quia *Pentarcha aut Potentissimus*. Plurimi fuerunt cujusque Provinciæ Pentarchæ à Regio Monarcharum sanguine natalibus alieni, eorum autem nullus quantocunque potentissimus ad supremum Thronum aspiravit.

Pergit ille ibidem Giraldi Cambrensis in Regum nostrorum opprobrium verba repetere (i). *Prædicti vero Reges non alicujus Coronationis solennitate, nec Unctionis Sacramento, nec etiam jure Hæreditario, vel aliqua Successionis proprietate, sed vi tantum, & armis totius Insulæ Monarchiam obtinuerunt, & suo more Regni gubernacula susceperunt.* Eadem è Giraldo in Librum nigrum Ecclesiæ S. Trinitatis Dublinii congesta sensu non variant, nec verbis nisi tantum his; *Isti Reges non fuerunt ordinati solennitate alicujus ordinis pro Coronationis solennitate; & aliqua proprietatis Successione pro Successionis proprietate.* Hæc Davisius inde deprompsit, & Seldeno (k) reiterando communicavit, ista inferens, *Nullam Hibernis justam conquerendi causam fuisse, si fortior Rex superveniens Imperium in illos sibi per vim arripuerit.*

Ex isto nigro Libro aliud mihi videre non conigit, quàm illud Doctoris Ufferi (l); *Fornices, seu volta illius, sc. Ecclesiæ, à qua Liber nominatur fuerunt per Danos fundatæ*

i Topogr. Hiberniæ, dist. 3. cap. 45.

k Tit. Honor. par. 1. c. 4. p. 38.

l. De Primord. Eccl. p. 863.

fundatæ ante adventum S. Patricii ad Hiberniam. Danorum vero nomen orbi non innotuit ante Justiniani Junioris tempora circa Ann. Salutis 570. unde colligere est cætera illius Libri ejusdem esse farinae. Cum neque Hibernos & multo minus Danos tum Christianos, nec ante 400 annos post Patricii adventum Danos ullos in Hibernia pedem fixisse notissimum sit. Anno 832. ut Annales nostri referunt, Ardmacha nunquam antè exteriorum insultibus concussa ter uno mense Danorum facta est præda: & Anno 838. Normanni 120 navium classe ad Dublinii, & Pontanæ ostia appulsi, & ad Inver-na-mbarc conserto prælio victores, postquam omnes terras à mari ad Sinannum Athlonam versus devastaverant, Dublinium tandem adorti herbam porrigere compulerunt.

Giraldum porro Cambrensem harum calumniarum primum cuforem sic improbat ipse Waræus(m); *Non possum non mirari viros aliquos hujus seculi alioqui graves, & doctos fragmenta ea Giraldi mundo iterum pro veris obtruisse: & ibidem, Multa heic observari possent fabulosa, quæ de Hibernia accumulavit Giraldus Cambrensis in Topographiâ Hiberniæ sed aliis ea discutienda relinquimus; siquidem exacta eorum discussio justum requirit tractatum.* Id muneris fœliciter obiit sub Gratiani Lucii nomine piissimus Lynceus Archidiaconus Tuamensis de patria sua optimè meritus, qui convitiis maculas eluens justo volumine omnem historicam fidem Giraldo derogavit.

Quid verò aliud intelligit per Reges non alicujus Coronationis solennitate, quàm quòd Libri nigri exscriptor clarius explicat; non ordinatos solennitate alicujus ordinis. Nam plurimarum nationum Reges olim non Coronam, sed Diadema Regium capitis insigne gestabant; quod è fascia, vitta, aut tænia gemmis ab aliquibus intertexta fiebat; & à Baccho inventum, ut vult Plinius, oportet esse vetustius Corona: alii Coronam

gestabant, alii utrumque; unde jam pro Synonymis Diadema, & Corona: alii neutrum. Ex Imperatoribus primus Aurelianus (n) Diadematis, Constantinus Magnus Coronæ frequentem usum introduxit: primusque in Inaugurationibus Coronā insignitus Justinus Junior (o). Lewigildus West-Gothorum Regum in Hispania Coronā primus inter Regia insignia usus est Ann. Salvatoris circiter 580. *Nam ante eum, ut habet Isidorus, & habitus, & confessus communis ut Genti, ita & Regibus erat.* Non desunt hodie maximi Imperatores, quibus Inaugurandis consuetudo Coronas non patitur. *Nulli Principes Musulmani Coronam capiti suo imponunt* (p). Russiæ Imperatoribus solenne non est Coronæ decus.

n Anno 269.
capit.
o Anno 565.
p Bodinus de
Turcarum Imp.
l. 1. c. 9. de Rep.

Itaque non Coronam sed Coronationis alicujus, aut Ordinationis solennitatem denegat. *Inaugurationem*, omnibus Gentibus communem, qua Rex, aut Magistratus quispiam populo præpositus declaratur cum mutua illius in populum, & populi in illum observantia; *Ordinationem*, qua ordine quodam, & eminentiæ gradu initiatus reliquis præluet, nullam concedit: sed quemadmodum fungus è terra repente enatus, aut trabs Æsopica ranis è cælo demissa Rex trabeatus apparet in Scena; quasi Cometa crinitus in aëre, quem mortales suspiciunt, unde venerit, ignari. Sed Regum Hiberniæ ita Lex tulit, non unus omnium Rex ex utero egressus est; nemo Rex natus, nullus nisi matura ætate ad Regium fastigium evectus. Contra vero idem Giraldus in creando Tirconallix Rege tot barbaras, & inconditas cæremonias ipsi abominabiles, & domesticis Scriptoribus inauditas refert (q), ut mireris, qua calumniandi bulimiâ agitatus hunc minorum Gentium Regem plurimis Cæremoniis oneraverit, & supremis Regibus ne unas inaugurandis agnoverit; contra omnem Dialecticam, quod in genere inficiatus est id in specie admittens.

q Top. Hib. dist.
3. c. 25.

Verum

Verum cæremoniarum in Inaugurationibus adhibitarum imaginem referunt ipsa insignia Hiberniæ Regis, quæ sic delineat Bartholomæus Cassanæus; (r) *Rex Hiberniæ habet regem aureum tenentem lilium in Manu* In Catalogo Gloriæ Mundi par. 1. consid. 38. conclusione. *Extat hodie in throno regio Westmonasterii lapis ab Anglis Jacobi patriarchæ nomine Jacobs-stone, nescio unde dictus: super hoc Monumento Hiberniæ Reges investituræ suæ auspicia olim solenniter recipiebant. Vetus traditio est multis vetustis historiis confirmata, idcò fatalem dictum, quod regii sanguinis principes gentilissimi tempore super eo sistentes, utrum regnaturi essent experiri in more habebant: si enim sub sessore sonitum ederet, certum erat regnandi augurium, sin obmutesceret, omnem spem præscindebat: sed ex quo Salvator in terris apparuit, nullum tale protulit oraculum. De lapide vocali, qui fuit statua Regis Ægypti post dirupta ad medium usq; pectus à Cambyse Authores meminerunt: (s) & de orbis universi falsis oraculis, nato Christo, s. Sirabo l. 7. Plin. l. 36. Pausan. Attic. Philostratus in vita Apollonii, & Imagin. Lucian. in Toxari, & Philopseude, &c. plerumq; obmutescentibus vide quæ habent Eusebius præparat: Evangel. lib. 5. Suidas in Augusto, & Nicephorus Calistus Eccl. Histor. l. 1. cap. 17. Aliud huic lapidi fatum disticho hoc, quod Hector Boetius citat, adscribitur.*

*Ni fallat fatum, Scoti quocunq; locatum,
Invenient lapidem, regnare tenentur ibidem.*

Quando ex Hiberniâ in Scotorum Britannia manus devenerit, incertum est; si conjecturæ locus detur, censeo Kinethi Regis tempore, qui Pictorum gentem Scotorum imperio subjecit, (t) lapidemq; illum Sconæ in regione Pictorum, quo Regiam transtulit, Monasterio collocavit, ab Aido Finnliath Kinethi genero, & rege postea (u) Hiberniæ in auspici- t Anno Dom. 850. u Anno. 863. cium

cium novi regni verosimiliter transmissum. Sconâ Edwardus, 1. Rex Angliæ per Scotiam victor excurrens translatum Londinum adduxit. (x) Cessavit exinde lapidis augurium ter centum annorum spacio usq; dum Jacobus, VI. Rex Scotiæ 25. Julii Anno 1603, in Regem M. Britannia, Francia, & Hiberniæ super eo inunctus est: & post eum filius Anno 1625, & nepos jam superstes 23. Aprilis 1661, super eo coronatus. Borealium quarundam gentium non alius est inaugurandi ritus, quàm reges initiandos super lapide erectos faustis votis, ac applausibus prosequi, ut memorant Saxo Grammaticus, (y) & alii. (z)

y Hist. Dan.
lib. 1.
z Selden. Tit.
Honor. par. 1.
s. 8.

Regium quidem capitis insigne Hibernis tam provinciarum regibus, ac reginis, quàm Universæ Insulæ supremis antiquitus usitatum esse legimus. Id patrio sermone *Árion* (unius Syllabæ vocabulum) dicitur, & aureum fuisse innuitur: temporis postea successu modò *Árion* modò *Coroin* i. corona promiscuè vocatur. *Árion* etiam, & plurali numero *Áriona* per translationem denotat Sanctorum reliquias: qualia sunt Sanctorum peda pastoralia, nolæ, codices sacri, & similia, quæ in juramentis testimonii gratiâ adhiberi solent.

Com South

In historiâ prædæ bovinæ è Cualgnia octennio ante caput æræ Christianæ relatæ Mauda Regina Connahtiæ incedere refertur in aperto curru quatuor curribus uno præ, alio post, & duobus utrimq; à curru, & equorum turba circumsepto, ne aureum *Árion*, quo caput redimita, & splendidas vestes pulvis equorum pedibus concitatus, aut saliva spumantibus frænis evolans lutet, contamineve. Cathirii Anno Christi, 174, Regis Hiberniæ Regina aureum *Árion* furto sublatum amisisse dicitur; quo tempore Comitæ Temorensia tenebantur. Cum etiam in præliis, ut scribit ex Antiquariorum genere R. P. Wardæus, (a) diademate

a Vita S. Ru-
moldi. p. 170.

diademate coronati incederent omnes Hiberniæ Reges, atq; in plerisq; Actis solemnibus & publicis. Brianus Rex Hiberniæ in Cluantarbenſi prælio, viſa coronâ regia, ab hoſtibus agnitus occubuit Anno Dom. 1014. De cujus femine aliquos admodum ſolenniter reges fuiſſe creatos, ac coronâ aurea redimitos Scriptores tradunt. Donnchadus ejus filius Majorum ſuorum Coronam ſecum detuliſſe Romam legitur Anno 1064. Quod Subregibus coronæ uſum innuit; ſiquidem nemo ex Majoribus illius Chriſtianis Rex Hiberniæ præter patrem.

*Clontarff Com
Dublin ad orient.*

Ut autem de Unctione, quæ in regum inaugurationibus per olei ad id operis ſacrati infuſionem uſuvenit, quod ſentio edicam; quanquam hodie omnes, vel certè pleriq; Chriſtiani reges paſſim illam uſurparint, aliam conſtat olim fuiſſe conſuetudinem, & praxim. Unde Robertus Lincolnienſis Epiſcopus ſuo tempore

(b) ait; (c) *Multi ſunt reges, qui nullatenus unctionis munere decorantur.* Et Henricus Cardinalis Hoſtienſis celebris canonicæ legis Doctor. (d) *Siquis Rex in-*

*b Sedit ab An.
no 1235 ad An.
num 1253.*

ungi nova conſuetudine velit, uſus, & mos obtinuit, ut id à Rom. Pontifice petat; ſicut fecit Rex Arragonum.

*c Epiſt. 127. ad
Henr. 3. An.
gliæ Regem. M.
S.*

Nullum domesticum monumentum, quod ſciam, extare de regia noſtrorum regum Unctione ingenuè fa-

*d Anno 1261.
claruit.*

teor; ſed & idem de unctione Sacramentali poſſit dici, quam tamen regibus cum populo Chriſtiano communem nemo impertitam ambiget, qui Chriſtianos non diſſitebitur. Nôrunt enim fideles omnes in Baptiſmo per quemlibet ſacerdotem, qui miniſterium illud obit, Unctionem ſacram, ſeu Chriſmationem peragi. Nôrunt etiam ubi Confirmationis Sacramentum, quod per ſolos Pontifices conferri licet, fideli populo miniſtratur, oluem Sanctum, Unctionemq; utrobique adhiberi. Liber de numero Cardinalium, Archiepiſcoporum, &

Epiſco-

Episcoporum Romæ Anno 1533, impressus fol. 49. habet; *Inungi reges Castellæ, Arragonia, Ibernia, Scotia, Polonia, Hungariæ, &c.*

Ritus ille per Orientis populos non apud Dei cultores tantum, sed etiam apud gentes adeo frequens, & vulgaris fuit, ut regem constituere, atq; eundem inungere idem planè significant. Ita Judicum 9. Abimelech ducentis non minus annis priusquam in populo Dei Rex ordinatus, cum regnum affectaret, Joathan reluctans quo apologo usus est; *Ferunt ligna, ut ungerent super se regem*, eo ungendi morem nationibus, quibus tum reges præerant, familiarem detexit. Hazael in regem Syriæ, ut & Jehu in regem Israel ungendos ita præcepit Dominus Eliæ; (e) *Revertere in viam tuam per desertum in Damascum, cumq; perveneris illuc, unges Hazael regem super Syriam, & Jehu filium Namsi unges regem super Israel.* De Cyro rege Persarum Christo, hoc est, Chrismate uncto ait Isaias Prophetæ; (f) *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro. David Regem, & posteros eodem, quo Sacerdotes oleo Sacratos Theologorum plæriq; tenent: idem Rabini ad unum tuentur. Adduntq; ex traditionibus, quas illi ut sacras venerantur, oleum Sanctum, quo Aaron sacerdos inunctus, id ipsum ad extinctos reges Davidicæ stirpis divinitus sine imminutione servatum; non-gentorum ut pote annorum non minus decursu.*

Christiani reges non quamprimùm ab his sacræ Scripturæ exemplis Unctionis suæ cæremonias receperunt; sed post multa elapsa secula ab una, aliave gente usus summi Pontificis aut collatione, aut indulto, à quo fonte omnes sacri ritus, & institutiones Christianorum originem ducunt, introductus paulatim inolevit, & ab unius imitatione de gente in gentem dimanavit, ita ut jam Principi initiando desiderari, religioni

ligioni duceretur, & Majestatis imminutionem argueret.

In Orientis citius, quàm in Occidentis Imperio hunc morem a Justiniano, vel statim post ejus obitum (g) à ^g Anno Dom. Justiniano inchoatum Onuphrius (h), & Seldenus (i), cum ^{565.} aliis volunt. Insuper Onuphrius regiae unctionis usum ^{h De Comitibus Imperatoris, cap. 2.} ad Occidentale Imperium Orientalium Cæsarum imitatione ^{i Tit. Honor.} traductum opinatur (k). Carolo Magno autem, ^{k Loc. cit. c. 5.} qui primus in Occidente Imperator à Leone 3. Anno Dom. 800. exituro consecratus, opus non erat exemplum ejusmodi à Græcis haurire, cum prius quàm axioma Imperii ad ipsum devenerit, ipse regia unctione, & ipsius frater Carolomannus, ut & ante eos pater Pipinus reges Francorum initiati fuerint. Non temerè heic annotanda occurrunt, quæ Manasses sub Emanuele Comneno * Imperatore Orientis circa Ann. 1160. Constantinopoli florens de Caroli Magni per Leonem in Imperatorem renunciati Coronatione in hunc sensum Græcè cecinit.

* 1142. cepit.
1180. obiit.

——— *Quod mos Romanus habebat.*

*Imo quod Hebræis fuerat solemne Tyrannis,
Signatum infundens à summo vertice totum
Usque pedes unxit. Sed quid hæc sacra, quid ipse
Sacrorum Antistes voluit? nescimus.*

Quo loco Græcus Author unctionis cæremoniam, quasi rem insolitam, & Græcorum Cæsarum Inaugurationibus sua ipsius ætate insuetum memorat. Si enim ante Manassem, vel illius memoriâ ejusmodi mos esset, quomodo hominem latuisset, qui Aulæ assueverat? unde illi ista admiratio de unctione Carolo adhibitâ? unde stupor, ut putaverit morem illum à Judæis traductum, & solis Latinis usurpatum? Nicephoras quidem Gre-

b Lib. 2. Hist.
pag. 18.

* Anno 527.
cepit.

1 Anno 1180.

m Anno 800.
exceunte.

goras (b) Græcus Alexii Angeli inaugurationem Anno 1194. celebratam memorans unctionis Imperialis usum Justiniani * temporibus apud Græcos innuit, quatenus inungendi Imperatores ministerium Bulgariæ Archiepiscopo non competere asserit ob priorem Legem, qua Prærogativa ista, ante Justiniani in Bulgariæ sedem collata privilegia, alteri sedi concessa fuerat. Quæ altera, non alia potest intelligi, quàm Constantinopolitana. Sed nullum ejusmodi decretum ante Justinianum concessum, vel sub eo firmatum, aut cautum; aliàs Constantinopolitani Patriarchæ, qui passim sedis suæ Prærogativas recensent, deprædicant, & in immensum augment, id non prætermisissent. Proinde deficiunt sufficientia testimonia unctionis Imperatoribus Orientis initiandis ante Emanuele Comnenum, & Alexium filium, & Successorem (l), quos prodit Nicetas Choniata inunctos; supremis, ut verosimile est, Emanuelis temporibus, cum Pontificum Romanorum gratiam sibi affectata pietate, omnibusque aliis officiis conciliandam putasset.

Verùm de Imperio Occidentali certa res est, unctionem regiam ibi cum ipso Imperio natam (m), & à Cæsaribus, qui Carolo Magno successerunt, nunquam intermissam ad nostra usque tempora.

Unctionem regiam apud Francos cum ipsis Christianæ Fidei principiis usitatam, & divino miraculo honestatam plerique jam persuasum habent. Oleum quippe, ampullamque oleum ipsum continentem columbæ è cælo descendentis ministerio delatum, quo S. Remigius Rhemensis Episcopus Clodovæum primum in illa gente regem Christianum circa Ann. Dom. 499. & Regni 16. inunxit: aiuntque. oleum illud nunquam imminutum sed in hunc usque diem Rhemis perdurare, & liquorem, quo omnes Francorum Reges à Clodovæo ad nostra hæc tempora unguuntur, ministrare. Ita etiam passim Galli-
corum

eorum è vulgo Scriptorum consensus conspirat, ut opinio hæc è chartis prorepserit in nummos, monetamque Francicam; nec enim aliò respicit nummus à Ludovico 13. inter imperii sui initia cufus; ubi manus è nubilus protensa ampullam tenet Epigraphe incinctam,

——— *Francis data munera cæli.*

His se adjungunt S. Thomas Aquinas, seu veriùs Ægidius Romanus de Regimine Principum (*n*), S. Antoninus (*o*), Baronius (*p*), & alii (*q*). Multitudo quidem hæc est, non tamen tanta, & tam irrefragabilis, ut non in eos meritò inquiri possit, unde hæc hauriant? Nempe è vulgari Francorum traditione, quæ non ita vetus, nec bene fundata, sed in vulgo nata, & per vulgus difamata. Habent, inquam, Franci exemplum (*r*), quòd oleum virtute divina per secula aliquot sine diminutione suppetat. Sed revera non habent rationem credibilem, quæ persuadeant, quòd oleum ipsorum è cælo venerit, aut (quod multo magis in dubio est) quod oleum illud è cælo veniens ad Clodovæum in Regem ungendum usurpatum sit.

Scriptores plerique antiquiores, qui Clodovæi Historiam attingunt, memorant quidem eum à S. Remigio baptisatum. De oleo vero cœlitùs misso altum apud eos est silentium. Aimoinus* verò & Hincmarus, qui in vitâ S. Remigii (*s*) ampullæ meminit, & olei, ad Baptismum circa Clodovæum perficiendum, non ad eum regno initiandum adhibitum tradunt. Est enim, ut dixi (*t*), antiquissimus Ecclesiæ Catholicæ ritus, ut tum fons Baptismalis, tum persona ipsa, quæ baptisatur, infuso sancto oleo sacrentur. Sexcentis jam prope effluxis annis acris exorta est contentio inter Rhemensis, & Senonensis sedis Episcopos circa Ludovici Crassi Franco-

n Lib. 2. cap. 16.

o *Histor. par. 2. cap. 2. tit. 11. sect. 7.*

p Tom. 6. Anno 499.

q *Azor. Institut. Moral. par. 2. l. 10. c. 3.*

Conten. Politic. l. 7. c. 3.

r *De quo supra e Traditionibus Hebræorum.*

* *De Gest.*

Franc. l. 1 c. 16. s. Apud Surium 13 Ja.

t *Supr. p. 41.*

u Anno 1109.
capit.

x Aimon. de
Gest. Reg. Franc.
l. 2. c. 50.

y Anno 1060.
cepit.

z Du Hillan
des uff de la
France, liv. 1.
Till. de rebus
Gallicis, lib. 2.
p. 100.
Videsis Valdesi-
um de Dignitat.
R g Hisp. c. 14.
sect. 22.

rum Regis (u) coronationem, utri eorum jure debitum inaugurationis ministerium. Nihil ibi Rhemenſis de ampulla movebat, nec cauſæ ſuæ præſidium inde quærebat. Et tamen, ſi vera ſunt, quæ poſteriores Scriptores de ampulla tradunt, hinc Rhemenſi ſuppete-
bat argumentum, quod per ſe ſolum poſſet cauſam evincere. Extat hæc Hiſtoria tam in ejus ſeculi Annalibus (x), quàm in Scriptis Ivonis Carnotenſis Epilcopi, qui Senonenſis Provinciæ ſuffraganeorum unus Dainberto Senonenſi Archiepiſcopo adſtabat. Nihil tunc omittebatur eorum, quæ poſſint hujus, vel illius ſedis Prærogativas illuſtrare: & tamen de Ampulla olei ſancti è cælo S. Remigio tranſmiſſi, vel quod ille Clodovæum ex eo in regem unxerit, verbum nullum Rhemenſis interpoſuit, nullum Senonenſis reſpoſuit. Hoc argumentum nequaquam enervat, imo magis magiſque corroborat, quod quinquaginta circiter ab hac lite retro annis Guilielmus Brito Philippi (y) i. Coronationi applaudens, oleum illud, quo Franciæ reges inungi ſoleant è cælo delapſum canat, modum deſcribat, quo è nubibus delatum fuerit: ubi ulterius proſequitur Poeta, quomodo fregerit Diabolus olei ampullam, quam S. Remigius manibus tenebat mox uncturus Regem Clodovæum baptiſmo admotum; ſed S. Epilcopus diabolicæ malitiæ citiùs occurrens ſuppletionem, reſtitutionemque olei ita effuſi è cælo precibus impetraverit. Quid enim ex hac nænia aliud inferendum, quàm illa ætate apud vulgus opinionem aliquam viguiſſe de oleo, & ampullâ è cælo diſmiſſâ, ſed levem illam, & infirmam; non dignam, quæ Epilcopis, aliilve viris gravibus in Rhemenſis controverſiæ quæ nuperrimè poſt contigerat, deciſione in medium proferretur; ſed qualis Poetis per Enthuſiaſmos, vulgo per levitatem illabitur. Unde Francorum alii, qui, iique gravilſſimi Scriptores (z) palam fatentur ſe
animum

animum inducere non posse, ut istis fidem habeant.

Primus igitur è Franciæ Regibus, qui Unctionem regalem suscepit, fuit Pipinus Caroli Magni pater, quem ut veteres fide digni testes (a) tradunt, S. Bonifacius Martyr Moguntiae Archiepiscopus, & Germaniae Legatus Apostolicus, genere Anglus, (b) Anno 752, apud Senonas Coronatum solemniter inunxit. Et Anno circiter 753. idem ille Pipinus, filique ejus Carolus, & Carolomannus per Stephanum, 3. S. P. in Reges Francorum inuncti sunt, ut ipse Stephanus, (c) & Ludovicus Imp. Caroli M. filius, (d) apud Baronium (e) testatur. Ut omittam subsequenter imperatoriam ejusdem Caroli Unctionem à Leone 3, adhibitam, de qua Siffridus Anastasius, Manasses Græcus, aliiq; veteres expressè meminerunt. Nullus itaq; ex Merovingianâ Regum Francicorum serie per Unctionem sacratus fuisse videtur; sed ille ungendi mos in Carolinâ domo cœpit, & per omnes insequentis reges hucusq; perduravit.

Hujusmodi Cœremonias regibus constituendis apud veteres Britannos diu ante alias Christianas gentes invaluisse ægrè quidam colligunt è Gildæ de Excidio Britanniae libelli Anno 564, editi his verbis, quibus suæ ætatis Britannicorum regum impios, ac crudeles mores percellit; *Ungebantur reges non per Deum, sed qui cæteris crudeliores extarent: & paulò post ab Unctoribus non pro veri examinatione trucidabantur, aliis electis trucioribus: & ad Metaphoricum sensum verba flecti nullatenus admittunt.* Nam Gildas, ut dicunt, floruit seculo, quod nondum receperat in usum Synonymiam istarum vocum *regem constitui, & in regem ungi* locutionis phrasi, modoq; seculis recentioribus usurpato; sed pressius, simpliciusq; sine omni Tropologiâ memorat

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection.

a Regino, Sigebertus, Siffridus, & alii veterum plures.

b Winfridus in patria dictus anno 723, Episcopus a Gregor, 2. factus, 745, Archiepiscopus Moguntinus & Zacharia. Anno 755. occisus à Frisii.

c In Epist. ad Reginonem sub annum. 754.

d Anno. 814. successit.

e Epist. Ludovici Tom. 9. Anno. 754.

rat Reges unctos, homines unctores, & Deum unctio-
 nis gratiam denegantem. Alii, (f) quos hæc urgent,
 omnem difficultatem uno ictu amovere conantur, ne-
 gando ea Gildæ genuina fuisse, sed falsò illi à Galfri-
 do Monemuthensi adscripta. (g) Irritus autem is ictus :
 Nam ita ex ipsius Gildæ M. S. exemplaribus apud Vfi-
 serium (h) habetur. Qui vero Gildæ stylum advertet,
 Tropos multo minùs frequentiores è Sacris literis tran-
 slatos apud eum offendet, quàm ungi pro inaugurari,
 aut regem institui usurpare familiari Scripturæ Phrasi.
 Nec alius conciliandæ veritati, quàm schematicus potuit
 heic esse sensus. Eodem enim locutionis sensu unctis
 regibus, atq; unctoribus ministris usus est ; sed unctio-
 nis sacræ realis ministros non alios posse esse quàm Epif-
 copos nemo sanæ mentis inficiabitur. Episcopos au-
 tem suæ patriæ Gildas licèt plurimis maculis inustos
 ibidem fugillaverit, nullum tamen ex iis regicidii in-
 cusavit, ut verè, & realiter dicatur, *qui ungebantur
 Reges, ab Unctoribus trucidabantur.* Cæterum, ut nul-
 lus de hac re suspicioni locus relinquatur, notandum,
 non tam Unctionem Sacram regibus heic defuisse,
 quàm Reges Unctioni. Nam ut Galfridi Monemu-
 thensis, (i) qui fictitios Britannici imperii Monarchas
 contexuit, ejusq; sequacium ineptiis non auscultem,
 quem mox ac prodiit Guilielmus Neubrigensis, &
 nuper Camdenus, ac Usserius passim cum aliis convel-
 lerunt, compertum est ex Diodoro Siculo, (k) Cæsare,
 (m) Strabone, (n) Pomponio Mela, (o) Tacito, (p) Sue-
 tonio, (q) Dione Cassio, (r) ipsoq; Gilda Antiquos Bri-
 tones nulli uni subjectos Regi, sed pluribus simul pa-
 ruisse. E. quibus post redactam in Provinciam melio-
 rem Insulæ partem, quidam sub Romanis ditionum
 suarum Reges dicebantur; ita Neronis tempore Ice-
 norum Rex Prasatagus ; ita imperante M. Aureliò Lu-
 cius

f Gr. Lucius. p.
313.

g Lib. 9. c. 3.

h De Brit. Ec.
Primæ p.
373, & 448.

i Seculi 12. ini-
tio flor.

k Lib. 5. c. 8.

m Cæs. de bello
Gallico. l. 5.

n Strab. Geo-
graph. lib. 4.

o Mela de situ
Orbis. l. 3. c. 6.

p Tacit. Annal.
l. 12, & 14.

q Suet. in Clau-
dio. c. 21.

r Dio Cass. l. 60.

Qui omnes à se-
culo ante Chri-

stum natum ad-

3. sc. Christi
floruerunt.

Pars I. Ogygia Insula.

55

cius primus Christianus, qui, ut ait Camdenus, (s) *alibi Romanorum permissu heic regnavit.* Qui etiam è talibus dignior, aut potentior habitus belli dux contra Romanos, Pictos, Scotos, aut Anglosaxones communi consilio subinde præficiebatur eo sensu Britonum Rex appellatus. Præsertim qua scripsit Gildas tempestate Reges, de quibus apud eum sermo, ut ex ipso liquet, non Britannia, Britonum, aut tantæ in Britannia partis, quanta pro regno censeretur, Reges erant; sed Britannici quarumdam in Britannia ditiorum principes: Nec sibi invicem succedentes, sed suis quisque Provinciis simul tum præsidentes; nimirum Constantinus Damnonia, (t) Aurelius Conanus Powisia, aut alteri Provincia, Vortiporius Demetia, Cuneglasus (non constat cui,) & Maglocunus Venedotia.

s Brita. Tit. Romani.

*bornawal
t De quo. sup.
p. 13.
in Wallia in Con
Montgomery
Pembroke
o Wallia Borealis*

Anglosaxonum quidem Reges Sacrae oleo Unctionis sub Coronationem delibutos etiam ante Normanicam Dynastiam caeremonia, ritusque, qui in coronandis, ungendisque eorum regibus, & reginis observandi, accuratè descripti, & in Chartophylaciis adhuc servati palam ostendunt; licet tempus, quo coeperant, incertum. Nam Seldeno faciliè assentior Guilielmum Malmsburiensem monachum, cum diceret Egferum, (u) in Merciorum Regem circa annum, 790. inunctum, morem loquendi suo tempore familiarem ad anteriora retulisse: & Aluredum (x) Angliae Regem, (qui Leonis 4. manu Romæ Confirmationis Sacramento initiatus fuit, ut expressè Asferius, pluresque alii memorant) Confirmationis oleo à Leone oblitum, & non oleo regum Inaugurationibus adhiberi solito; contra quàm Asferius, Aluredo intimus, pluresque eum secuti Historici (y) senserunt. Aluredus enim ab Ethelulpho patre suo circa annum, 854. Romanam missus, 5. tantum annos ætatis habebat; nec

*u Alias Egfridum Offa regis filium.
x Alias Alfredum.*

*y Malmsbur.
Fl r. Wigorn.
Hovedon, Robertus Glocest.
poemate Anglico, Harpsfeldius,*

pater & alii.

pater se regno abdicabat ; erantq; insuper Ethelulpho tres alii filii Aluredo natu majores, qui à patris morte Anno 857, sibi invicem successerunt ad annum 872, quo eorum sine mascula prole ultimi interitu regnum ad Aluredum devenit. Sicut autem in Clodovæi Baptismo, cùm ex Baptismalium Cæremoniarum legibus S. Remigius Unctionem, seu Chrismationem adhibuisset, in Unctionem regiam leviter id homines verterunt: ita Aluredus cum olei, Unctionisq; sacræ Ministerium in ipsius Confirmatione Leo Papa exerceret, putatus est errore populari regiam Unctionem de Pontificis manu recepisse.

In quibusdam Provincialis Romani Apographis inter reges Unctione, dum inaugurantur, oblini solitos Reges Hiberniæ enumerantur. Unde desumptum non ambigimus, quod suprâ ex libro de numero Cardinalium etiam citatum. Varia quidem sunt de hac re Provincialis Rom. exemplaria, nec minùs in diversa abeunt auctores, qui ex eo, vel aliunde cum numero, tum ordine designando hujusmodi Catalogum describunt. Sed in hoc maximè Jurisconsultis, (2) ubi de regibus, quibus sacra Unctio competit, meminisse contigerit, inter se, & cum Provinciali Romano convenit, quòd. xcepto Imperatore, non fuerint nisi quatuor, iiq;

Rex Hierosolymæ,

Rex Franciæ,

Rex Angliæ, &

Rex Siciliæ.

Ex his Symphorianus Champerius, (a) observavit Hierosolymitanum, & Siculum omisso in editione Provincialis Romani suo tempore facta: non aliam, ut reor, ob causam, quam quod in iis reges nativi jampridem desierint. Sed Hibernorum Monarchia prius extincta est, Anno 1022, quam hæc regna, unum

Anno

z. Alberic. ad
tit. de statu hom.
lib. 1. Castaldus
de Imp. quæ. 18.
& 19. Anto.
Corset. de Po-
nest. Reg. p. 4.
sect. 16. Alva-
rot. ad Feud. c.
Quis dicatur. M.
Anton. surgens
in Neap. illust.
lib. 1. cap. 22.
Videsis Hostien.
sum. tit. de sac.
uncti. & Azor.
Moral. Institut.
par. 2. lib. 10.
cap. 5.
a Mirabi. di-
vin. & hum.
vol. 4. Lugdun.
editionis.

Anno 1099. à Godfrido Bullionæo, alterum Anno 1129. à Rogerio Normanno condita. Adeò dudum inter Reges inunctos in defuetudinem possit abire eorum enumeratio. Cæterum in hoc, quod omnium unctionum caput est, Hiberniæ reges præ omnibus omnium gentium Monarchis post Romanos imperatores, & Gothorum in Hispania, sed Arianos reges gloriari possunt, quod primi sacramentalis olei unctione Christianitati fuerint initiati. Atque hinc Hiberniam ab Alberto Magno, & Bartholomæo Anglico Oratorum Henrici V. fide *(b)* aliis *b* *Supr. p. 31.* regnis prælatam existimandum.

Jus hæreditarium, & successionis proprietatem in regibus nostris desideratam Giralduſ calumniosè convitiatur. A summo Monarchâ ad infimum Dynastarum ordinem nullum erat dominium, cujus principatus non ad certam aliquam familiam spectabat, ex qua unus eligeretur, qui Monarcha, Pentarcha, aut alius Subrex, aut Dynasta dominio sibi hæreditario jure, præclaris actionibus simul, ac populi suffragiis subjecto, dum vixerit, præesset. Duo itaque erant spectanda, viz. jus hæreditarium, & populi electio: jure hæreditario quivis masculus decessoris propinquus capax erat summi magistratus illius ditionis, cujus aliquis è majoribus primus erat conditor: sed electione ea dignitas uni astringebatur ad vitæ terminum. Nec penes quos eligendi arbitrium erat, licebat undecunque oriundum eligere, sed ultimi possessoris patrum, fratrem, filium, aut alium è familia propinquum; hæc servata communiter lege, ut esset ætate Senior, simul atque conditione dignior, in quem potestas conferebatur.

Quod ut supremorum regum exemplo manifestius perspicias, nemo ab adventu filiorum Milesii ad eam dignitatem aspiravit, nisi qui ex uno è tribus ipsius filii originem duxerit, præter tres ex cognato Lugadii filii

Ithi sanguine, & unum è plebe per annos 1447. ad S. Patrici appulsum. Christiani deinde reges è solo Nielli Regis semine regnarunt 46. per annos 590. ad An. Christi 1022. quatuor præcipuis ejusdem stemmatis familiis alternatim succedentibus. Nonnunquam verò ex his aliqui præ nimia dominandi libidine (cujusmodi millena sunt apud omnes veteres nationes tam Christianas, quàm Ethnicas exempla) debitam sibi potius rati, bello, & violentiæ subsidio regiam dignitatem præriperent. Sed sine armorum potentiâ, electorum suffragiis, & avitæ hæreditatis profapiâ omnis ad supremum cujuslibet familiæ magistratum præclusus fuit aditus.

Quod ad successionem attinet; superstiti Principi Successor designabatur, qui è vivis sublatum exciperet, esto filius, aut frater, aut alius dignior è familia agnatus. Hunc *Tamizte* dixere vocabulo ab annulari digito translato; qui sicut medium & loco, & longitudine propius attingit, ita *Tanista* loco, & authoritatè à Principe secundus. Atque hinc *Tanistria* legis titulus à *Daviso* (c), & *Waræo* (d) derivatur. Quisque è reliquis familiæ candidatis *Niog samna* dictus est; quod est regia materies; nimirum materies apta ad recipiendam regiam formam suæ familiæ. Si vero liberæ, aut mechanicæ artis alumnus fuerit, *Osban* tantum, quod materiem etiam denotât, vocatur; quippe materies disposita, ut tali professione informetur.

Siquidem tres erant olim in hac Rep. Ordines: unus Regum, alius Druidum, & literatorum, ac tertius Opificum, & plebeiorum; & in singulis Ordinibus septem gradus, & dignitates, suis quæque obligationibus, & immunitatibus ordinatæ. Posteriorum Ordinum quisque in sua arte professor *Ollamh* vocatur.

Evangelii quoque post legem amplexam, sicuti Monarcha, & Primas in toto regno, & Pentarcha cum Archiepiscopo

c In casu Tanistria:
d Antiqu. Hiberniæ, c. 8.

chiepiscopo in qualibet provincia, ita in singulis Ditionibus præter Ditionis Regem, cui suberant Taisii, seu Barones, erat Episcopus, & Abbas cum administrandæ legis Judice, & cujusvis alterius professionis Ollamh, qui superiores habuit in provincia, & supremos in regno ejusdem artis Professores.

His ita strictim prænotatis, Deo duce, & auspice Virginis Filio propositum Chronologiæ scopum prosequar, temporum exordia à Feria prima post mundi creationem, Æquinoctio Autumnali, & die 26 Octobris proleptici deducens in Anno Periodi Julianæ 764. Cyclo Solis 8. Lunæ 4. Indictione 14. & Litera Dominicali E.

08

1000

1000

08

2

1000

1000

08

1000

1000

OGYGIÆ EXTERA:

SEU

*Exteriorum temporum, ac generationum
cum Hibernicis collatio.*

PARS II.

Anno Mundi.

1657.

Diluvium universale cœpit die 17 Novembris proleptici. Anno Mundi 1657. ad 13 Octobris præcedentis cum Æquinoctio Autumnali ineunte juxta Josephi Scaligeri rationes. Anno Periodi Julianæ 2420. cum ultimo die proximi Decembris exeunte. Unde ad Kalendas Januarii, quibuscum inchoavit æra nostra vulgaris Christiana sunt anni 2293.

1658. Diluvium cessavit die 27 Novembris.

1717. Belus

1717. Belus gentibus dictus, qui sacris literis Nembro-
 dus¹³, seu Nimrod Noemi¹⁰ pronepos, avo
 Cham¹¹, patre Chus¹², primus potens in terris, & Baby-
 lonis conditor Assyriorum Monarchiæ fundamenta hoc
 anno jecit, à quo Chaldæorum æra fluxit, cujus annus
 1903. cum Æquinoctio vernali surgens fuit, quo
 Alexander Babylonem cepit, ut Calisthenes tum ad
 Aristotelem inde rescripsit. Ab hac etiam Epocha ad
 1360 casum Sardanapali hæc Monarchia stetit annos 1360.
 543 quot annos Diodorus Siculus è Ctesia durasse testatur.
 1903 A quo casu ad Babylonem ab Alexandro captam anni
 colliguntur 543.

Bel-tine etiamnum ab Hibernis vocantur Kalendæ
 Maiæ; quasi Beli ignis: quod eo die Paganismi tem-
 pore, ut serunt, Belo quot annis victimas adolerent.

1724. Heber¹⁴ Noemi¹⁰ ex Semo¹¹ abnepos; ex Sa-
 le¹³ filio Arphaxad¹² 30 annos nato genitus est.

1758. Phalegus¹⁵ Hebero¹⁴ natus est; cui Phaleg, seu
 Peleg nomen inditum, eò quod in diebus ejus di-

2. Gen. 10. 25. *visa sit terra* (a). Sub ejus enim exortum facta est ter-
 rarum divisio post Linguarum confusionem. Cum enim
 populorum multitudinem Oriens non caperet, in latissi-
 mos, & fecundissimos campos Senaar procedendo de-
 venerunt. Ubi, auctore Nembrodo, urbem, & turrim,
 quæ fastigio cælum attingeret, moliti sunt excitare.
 Annorum 22. spacio opus processerat, cum Deus ven-
 torum vi, & turbine, ut canit Sibylla, turre disjecta, &
 linguâ humanâ in duas, & septuaginta, quot tum ade-
 rant familiæ, divinitus dispertita, illos per omnes terras
 dissipaverit. Ex Linguarum confusione Babel primum,
 deinde Babylon est appellata. Urbem longo post tempo-
 re Nabuchodonosor amplificavit, & cinxit triplici mu-
 ro, ut author est Berofus Babylonius, Græcos vanitatis
 arguens, qui à Semiramide constructam scriptis suis falsò
 prodiderunt.

Itaque

1758 Itaque hoc Anno nativitatís Phaleg, qui nomen ab eâ divisione sortitus est, terrarum divisio cœpta est, & brevi postea familiarum principes juxta suam cujusque linguam, in quas fors dederat, regiones secesserunt, & variæ propagatæ sunt nationes.

Nembrodus ¹³, (cujus imperii fundamenta ab Anno Mundi 1717, æræ sc. Chaldæorum Anno primo exordimur) non diu post gentium dispersionem, bello finitimis illato, quod Justinus, alique Historici Nino imperitè tribuunt, Assyriam, quæ Assur Semi filio obtigerat, invasit.

Heber ¹⁴, Phalegi pater à superbis mortalium ausus in campo Senaar abstinens linguam prius omnibus communem sibi, & posteris Hebræis sartam tectam meruit propriam asciscere.

Fenifius, ¹⁴, * Fenius Farsaidh (Giraldus Cambrensis, (b) Phenius, auctori vitæ S. Cadroæ (c) Æneas) Japheti ¹¹, ex Magog filio pronepos Scoto-hibernorum progenitor, à quo Fenii, Fenifii, Phoeni, & Fenisiadæ patronymicè vocantur; (d) literarum Scoticarum primus inventor.

Linguam Hibernicam, habitâ in campo Sennaar 72, in linguis peritorum schola (ope Gaideli filii Ethoris de Gomeri filii Japheti sobole, à quo lingua Gaidelica appellatur, & Hiari filii Nema) dicitur de novo creasse, seu ex linguis recens distinctis excerptisse. Ideò Beupla Tebiœ, i. idioma excerptum, ut quibusdam placet, vocatur, quasi ex omnibus linguis collecta, (e) Beupla Tebiœ, enimvero species solummodo est e variis sermonis Hibernici dialectis; quæ sunt dialectus legum, seu Jurisconsultorum, (f) dialectus poetica, (g) dialectus excerpta (h) (quia ex reliquis ejusdem linguæ excerpta dialectis) & dialectus vulgaris, (i).

1758 Ve-beupla.

b Giral. Camb.
Top. H.b. di-
stinct. 3. c. 7.
Staniburst. Ap-
pend. c. 17.
c Colgan. 6.
Mar. cap. 5.

11 Japheth f.
10 Noemi.
12 Magog.
13 Baath.
14 Fenius.

* Fenius.

Fenius.

d Hymnus S. Fi-
eci Slept. n. 20.
ejus scholias
num. 23. apud
Colganum in Tr:
Thaum. p. 2. 5.

5 6. num. 13.

Dr. Meara in

Ormono. Cod.

Lecan. f. 25. b.

e Giral. Camb.

Topogr. Hib. di-

stinct. 3. c. 7.

5 Staniburst.

Appendix. c. 17.

f Beupla

Beupla Tebiœ.

g Beupla

File.

h Beupla

Tebiœ.

i Gnath.

1758 Veterum quidem Mythologiis monemur, hinc duntaxat colligere Fenium¹⁴, unum ex principibus fuisse, qui in linguarum distractione familiis prae- rant; & linguam, quæ sibi, & posteris obvenerat ad literarum methodum ab eo redactam. In idem sanè tempus eum, & Heberum¹⁴, Hebraicæ linguæ serva- torem incidisse, siquidem utrique abavus Noemus, ra- tio genealogica suffragatur. Linguam autem in tanta linguarum confusione ex aliis componere confusionem potius multiplicaret, nec esset minus ad præstandum difficile, quàm supervacuum. Sed ideò dicitur com- posuisse, quòd literarum dono perennem fecerit, & grammatices legibus excoluerit. Sic enim Mythici, quæ vera sunt, commentis obnubunt; quemadmo- dum de Prometheo dicitur homines ab eo factos; & de Orpheo, & Amphione fingitur eorum cantus dulcedine arbores delinitas suis se locis exeruisse, sco- pulos lyra captos ad condendos Thebarum muros, confluisse, feras posuisse feritatem, & alia id genus incredenda, quia sapientiâ suâ, & oris facundiâ ho- mines, id ætatis, rudes, & belluino prope ritu de- gentes ad humaniorem vitæ cultum redegressi, ut exponit Horatius, (k).

k De Arte Poe-
tica.

*Sylvestres homines sacer interpretque deorum
Cadibus, & victu fœdos deterruit Orpheus.
Dicitur ob hoc lenire rigres, rapidosque leones:
Dicitur & Amphion Thebanae conditor urbis
Saxa movere sono testudinis, & prece blandâ
Ducere, quò vellet.*

1777 Ninus, positus à patre Belo imperii initis,
Assyriorum Monarcha cæpit. Patris simula-
chrum pro deo colimandavit. Hinc idolorum deorumq;
origo deducitur.

1777 Assy-

1777 Assyriorum quidem Monarchiæ initium Historici omnes tum Ethnici, tum Christiani ad Ninum referunt; à cujus initio ad exitium Sardana-pali, & Arbacis initium Annos 1300, intervenisse Justinus è Trogo Pompeio statuit; eademque summa ex Velleio Paterculo infertur.

1949 Abraham ²⁰ Patriarcha Heberi ¹⁴ trinepos nascitur.

1969 Partholanus, ¹⁹, cujus proavus Noemi ex Japheto ¹¹, trinepos primam in Hiberniam adduxit coloniam à Diluvio annis 311 expiratis, & ætatis Abrahamæ Anno 21. ^{12 Gomer. 13 Riphat. 14 Fatbaç. 15 Bramint. 16 Afruth. 17 Sruib. 18 Sera. 19 Partholan. 1 In Poem. Epe d'p.}

Annum Mundi 1969, & ætatis Abrahamæ 21. Signanter habet codex Cluanensis: à Diluvio verò annos 313, hoc est ab annis 1656, ante Diluvium absolutis. Sed annos à Diluvio 311, enumerat G. Coemanus (1); qui Anno 1658, quo Diluvium cessavit, adji-cienti annum eundem 1969 pertingunt, quo Abraham annum ætatis 21 attigit.

2024 Abraham Anno ætatis 75 Dei jussu, & amplissimis benedictionum promissionibus excîtus in Cananæorum regionem semini suo promissam pervenit, statimque Ægyptum famis causa petiit, ubi cum Pharaone congressus; & ex Ægypto paulo pòst in Cananæam rediit. Hinc ad migrationem nepotis ejus Jacobi in Ægyptum, regnante Josephi Pharaone, anni 215, totidemque inde ad Pharaonem Mari rubro submersum, Israelitarum transitum, & legem in monte Sinai Mosi divinitùs revelatam.

2029 Nemethus ²², seu Nemedus, (m) cujus proavus Tatus ¹⁹, & Partholanus ¹⁹ fratres secundam in Hiberniam coloniam advexit; quæ 216, annos duravit. G. Coemanus in poemate Epe d'p: Dungall. Annales è libro Migrationum. ^{m Ita Gir. Camb. & rectè vocat. Neimèdh. 18 Sera. da An. 1969. 19 Tatus. 20 Pamp. 21 Agnomar. 22 Nemeth.}

2109 Jacobus ²³ nascitur (cujus pater Isaac ²¹ Abraham ²⁰ centenario genitus posset esse aliàs ad minus avus) ex Rebecca ²² Bathuelis ²¹ filiâ, matre pronepos Nachoris. ²⁰ fratris Abraham.

2196 Levi ²⁴ filius Jacobi ²³ ex Lia ²³ nascitur Anno 10, servitutis, quam Jacobus Labano ²² avunculo, & focero serviebat.

2200 Joseph ²⁴ ex Rachele ²³ Lia ²³ sorore nascitur, Jacobo patre annos 91 agente; ut colligitur Gen. c. 41. 46. c. 45. 6. c. 47. 9, Anno servitutis paternæ 14. Gen. 30. 25.

2218 Joseph à fratribus venditur in Ægyptum Gen. 37. 27.

2230 Kahath ²⁵ filius Levi ²⁴ nascitur Anno 34 ætatis Levi. Epiphan. in Ancor.

Primus annus fertilitatis à Joseph prædictæ Gen. 41.

29. Joseph exaltatus à Pharaone Ibidem v. 41. duxit uxorem Aseneth filiam sacerdotis Heliopoleos Ibidem v. 45. annos 30. natus Ibidem v. 46.

Claua Mei-
mip.

22 Nemeth ad
an. 2029.

23 Fergus La-
tus rubrum.

24 Britannus
Britonum sator.

22 Nemeth Idem.

23 Hiarbanel
vates.

24 Beethac.

25 Ibathes.

n. Germaniæ

pars Aquilona-

ris; quæ Dania,

Suecia, Nerve-

gia.

p. G. Coeman.

Æævel

glaró ttáð

Æævil.

2239 Jacob cum universâ familiâ descendit in Ægyptum. Gen. 46. 1. annos 130 habens, Gen. 47. 9. biennio sterilitatis exacto Gen. 45. v. 6. & v. 11. Hinc ad exitum filiorum Israel 215 anni decurrerunt.

2245 Nemethiorum ex Hibernia fuga post excidium Torconang Anno ætatis Joseph ²⁴ 45.

Britannus ²⁴, Nemethi nepos in Magnam Britanniam: Ibathes ²⁵ pronepos in Scandiam (n) transfretavit.

Circa hæc tempora ordo genealogicus docet Lamfinnum ²⁴ à Fenisio ¹⁴ decimum ex, Scoto-hibernorum Majoribus cum patre Agnomanio è Scythiâ prodiisse.

Lamfinnus igitur è Scythiâ profectus, demortuo in itinere genitore, sedem fixit apud Æætlæge ubi in lucem editus est ei filius Heber ²⁵, Æætlæge i. Genu-candidus; de cujus heic nativitate ita Antiquarius (p) cecinit.

2245 Æætlæge

2245

Sená go noirdene an rín:
 Oo láimfinn mic Agnomán:
 Eber glúfíon glán a bús:
 Senatá poltáir febrúg.

14 Fenisur.
 ad An. 1758:
 15 Niulus.
 16 Gaidelus.
 17 Afruth.
 18. Sruth.
 19 Heber Scit.
 20 Beogamon.
 21 Ogamon.
 22 Tatiur.
 23 Agnomán.
 24 Lamfinnur.
 25 Heber
 Glúfíon.

Lamfinno Agnomanis nato illic natus Heberus
 Glunfinnus Febrici Glas memorandus avus. Hanc
 terram, quæ nostris passim Gæthluighe scribitur, qui-
 dam Gothiam vertunt; sed Gothia vocem non omni-
 no refert, & Historiæ Ordinem invertit, ut & Goth-
 landia nullius antiquitatis Insula in Mari Baltico: Nec
 hæc Insula fuit, sed pars Continentis. Galatia quidem
 non abludit; sed ea Asiatica his temporibus multò
 posterior est. Galli sunt, qui Galatæ dicti, & in varias
 terras ob exundantem domi sobolem sæpè colonos ef-
 fuderunt. Livius tradit Tarquinii Prisci (q) tempore
 eos Alpes transisse, & Mediolanum in Italia condi-
 disse: alios, jubente sorte in Hercynios saltus contē-
 disse, & postea alios frequentibus migrationibus bonam
 partem Italiæ occupasse. Alii deinde per Illyricum
 emissi Macedoniam, & Græciam afflixerunt, donec in-
 de se in Asiam effuderunt, & Galatiæ inter Paphla-
 gonas nomen dederunt. Longè vetustiores etiam ad
 exonerandam multitudinem è Gallia factas irruptiones
 verosimile est. Hibernorum majores sinus Illyricos
 attigisse, & inde in Hispaniam profectos, tradit Author
 vitæ S. Cadroæ (r).

q Anno Mundi,
 3334. Rex Ro-
 manorum.

r Apud Colgan.
 6. Mar.

Ego sanè quos Nostri Gæthluige sermone patrio dixe-
 runt, Getulos esse arbitror è primis Africæ indigenis,
 (s) quorum postmodum rex Jarbas Byrsam Carthaginis
 fundum Didoni profugæ, & Phœnicibus cessit: literæ
 minimè absonant, favet Gaditanum Herculis fretum,
 per quod unum in Oceanum navigatur è Ponto Euxino,

s Salust. Bel-
 lugurth.

t Videtur vi-
tam S. Cadrox
apud Colganum
6. Mar.

2245 Bosphoro Thracio, Hellesponto, Mari *Ægæo*,
Cretico, Siculo, & Africo; de quibus vetustæ
nostræ gentis historiæ in Majorum migrationibus è
Scythia meminerunt, (t) invitat opportunus in Hispa-
niam trajectus, unde emenso Gaditano Mari à Car-
thaginensibus & longo pòst tempore à Saracenis fuit
subacta.

Lamfinnus itaque inter Getulos nactus dominium
in posteros ad nonam generationem transmisit.

2304 Amram²⁶ filius Kahath²⁵ nascitur Anno Ja-
cobi in *Ægypto* 65 Epiphan. ibidem.

2310 Joseph moritur annorum 110. Gen. 50. 25. an-
nis 92. postquàm venundatus in *Ægyptum*:
annis 80. postquàm à Pharaone exaltatus.

Elapsis aliquot annis à morte Joseph, extinctisque
universis fratribus ejus *filiis Israel creverunt, ac roborati
nimis impleverunt terram. Surrexit interea rex novus
super Ægyptum, qui ignorabat Joseph.* Exod. 1. v. 7. 8.
Alius sc. Phrao, qui afflixit eos, nimium invidens mul-
tiplicantibus.

2374 Moses²⁷, nascitur Anno 70. patris Amram, Eu-
seb. Nicephor. tempore duræ afflictionis,
qua Phrao premebat Israelitas; 64. annis à morte Jo-
seph: tribus annis Aarone fratre minor. Exod. 7. 7.
à filia Pharaonis educatus. Exod. 2. 8.

2414 Moses quadragenarius Act. Apost. 7. 23. occidit
Ægyptium; propter quod Phrao voluit eum
occidere; unde fugit in terram Madian in Arabia Pe-
træa, duxitque uxorem filiam Sacerdotis Madian. Exod.
2. 12. *Post multum verò temporis mortuus est Rex Ægyp-
ti. Ibid. v. 23.*

w Clem. Alex-
andr. Strom. 1.
ex veteris Au-
thoris Chren-
ographio.

2437 Deucalionis (regis Thessaliæ) Diluvium in Græ-
cia 737. annis ante primam Olympiada I-
phiti. (w)

2453 Mo-

2453 Moses dum pasceret oves soceri ad montem Dei Horeb in Arabia, apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio rubi, misertus laborum populi sui in Ægypto; præcepitque ut educeret eos de manu Pharaonis, addens, *mortui sunt enim omnes, qui quærebant animam tuam.* Exod. 4. 19.

Itaque egressi sunt Israelitæ ex Ægypto, duce Mose tum octogenario. Exod. 7. 7. siccis pedibus per Mare rubrum, & Pharao infecutus fluctibus periit. Nahasson²⁹ Jacobi²³ ex Juda trinepos tum suæ familiæ princeps fuit. Num. c. 1. v. 7. c. 2. v. 3. cap. 7. v. 12.

Anno abhinc 480. jacta sunt fundamenta Templi Salomonis. 3. Reg. 6. 1.

Quamprimùm sacra Historia nostris Hibernicarum literarum tantùm eatenus peritis cum fide Christianâ innotuit, aliqui Sacrarum Antiquitatum avidi, ideoque patriis minimè contenti, nisi sacris, & Ægyptiis miscerentur facili negotio posterorum non temporum, nec generationum rationes expendentium animos in suam sententiam traxerunt, ut communi traditione in vulgus abiret Niulum¹⁵ Fenisii, ¹⁴, diditis linguis, familiæ suæ principis filium post idem linguarum tempus in lucem editum, atque adeò Heberi¹⁴ filio Phaleg¹⁵ æqualem, uxorem duxisse Pharaonis Mari rubro perditam filiam, & ex ea suscepisse Gathelum, seu rectius Gaidelum, (u) à quo Majores nostri stirps Gaidelica, & Gaidelii sicut & nati, sic & Scotice nominati: eundemque Niulum, Gaidelum¹⁶ filium, Afrum¹⁷ nepotem, Sruam¹⁸ pronepotem, & Heberum¹⁹ Scotum abnepotem, Mose²⁷ Jacobi per Levi abnepote, & Nahasson²⁹ per Judam trinepote Ægypto exeuntibus, omnes ætate vegetos, & Pharaonem illum Niuli quasi socerum cum his omnibus vitalem auram hausisse, non secus, quàm si statutum esset; *Mors ultra non dominabitur.*

Non

^u Gir. Cambr. supr. cit.

¹⁴ Fenisus.

^{ad An.} 2245.

¹⁵ Niulus.

¹⁶ Gaidelus.

¹⁷ Afruth.

¹⁸ Sruith.

¹⁹ Heber Scot.

²⁰ Beegamon.

²¹ Ogamon.

²² Tati.

²³ Agnom.

²⁴ Lanfinus.

²⁵ Heber.

2453 Non defunt, qui vitæ longitudinem primis patribus concessam obtendunt, qua persuadeant credibile posse, ut Niulus, sexaginta annis post Babylo- nicam confusionem natus, vitam ad Mosis per Mare transitum pertraheret. Transeat quidem vitæ quan- tocumque diuturnæ suppositum. Sicut autem à Pha- leg,¹⁵ cui Niulus¹⁵ generationum ordine suppar, Moses duodecim, & Nahasson²⁹ quatuordecim ge- nerationibus distat, vitæ longitudo in Niulo non im- pediret, quin quartadecima ab eo generatio Mosis ætati responderet. Nam à nato Phaleg ad Mosen oc- togenarium 695, annorum spacium intercedit; è qui- bus demus Niulum 60. annis, ut volunt, inò toto centum annorum seculo, & septennio natu minorem; attamen quod excurrit 588, annorum curriculum sin- gulis è quatuordecim generationibus post natum Niu- lum 42, ætatis annos ad procreandum sobolem sup- plebit: quatuor verò generationum, quas tantum as- signant, quælibet annos ad generandum 147. exigit.

Sed Niulum fingamus, juxta idiotarum scita, qui primævorum longævitatē ad omnes difficultatum nodos solvendo prætexunt, quingentorum fuisse an- norum à Pharaone ad filiæ nuptias accersitum, & 88. annis sobolem ad quartam generationem propagasse. Abraham quidem Mosaicis hisce temporibus quadrin- gentis annis superior innuit, jam tum rarefcere cœ- pisse grandævorum generantium exempla, dum hæsi- taret sibi centenario nasciturum esse filium dicens;

x Gen. x7. 17.

putasne centenario nascetur filius, & Sara nonagenaria pa- riet? (x) Sed consultius fortasse Niulo quingenario ad fuscitandum Gaidelicum semen prospexit Deus. Ul- terius igitur urgeo; Si Niuli semen 588, annorum spacio quartam tantum generationem attigit, quomo- do quingentorum steriliū annorum jacturam tam

2453 bene in posteris refarcivit, ut ab Hebero ¹⁹

Scoto quarta generatione Mosis Mare rubrum transvadantis tempore, ut aiunt, *superstite* ad Milesii ³⁶ filios, Salomone rege, Hiberniam aggressos. octodecim generationes prætereant annis 480 ? Cum Sadoc ³⁷ Salomonis templi sacrificus decimus ab Aarone ²⁷, Mosis fratre, & Salomon ³⁵ ipse tantum sextus à Nahasson ²⁹ eodem temporis intervallo existat.

Quod autem hujus quæstionis omnem scrupulum penitus discutit; è Sacris literis liquet, nullum Pharaonem in Ægypto dominatum à linguarum dispersione, aut à seculo proximo ad maris rubri cladem vitam protelasse. Primus enim occurrit Pharaon, ad quem Abraham 75. annis major accessit: Secundus Josephi fautor, coram quo Jacob 215, exinde annis sistitur, novennio, post exaltatum ab eo Joseph: à quo alius videtur fuisse, qui regnavit moriente Joseph anno exaltationis octogesimo; sed alium fuisse manifestum est Scripturæ rotundis verbis, qui aliquot annis à morte Josephi surrexit Rex novus iniquo in Israelitas animo; quo sæviante, natus est Moses 64. annis à morte Joseph: ab hoc diversus, ut credibile, Pharaon, qui Mo- sen quadragenarium, cogitavit è medio tollere: à quo disertis Scripturæ verbis distinguitur Pharaon Maris rubri fluctibus obrutus, ad quem legatus à Deo octogenarius Moses; post multum sc. temporis, ex quo mortuus est Rex Ægypti, & omnes, qui quærebant animam quadragenarii.

Ex hac igitur inveteratâ traditione Antiquarii fluctuare fecerunt tempus commorationis Scoticæ gentis in Getulorum regione. Dum enim ex Pharaonidis nuptiis falso supponerent Heberum ¹⁹ Scotum, cum patre Sruo ob benevolentiam erga Mo- sen post Israelitarum Exodum ex Ægypto pulsum solvisse, necessario infe-

2453 rebant,

2453 rebant, Lamfinnum ²⁴ ab eo quintum, non nisi seculi circiter interjecto tempore sedem inter Getulos fixisse. Quam ob causam posterorum ibidem per novem generationes incolatui alii trecentos, alii sesquicentum, alii tantum 30, annos tribuunt; sed 150. Anni vix sufficiunt od octo generationes proferendas; ac 30. ne vix quidem: unde 30, apud G. Coemanum 300, legendum ex Auctoris mente perspicuum est. Sed cum juxta Veterum placita ab Exodo ad Scotorum in Hiberniam irruptionem tot circiter fluerent, quot ab Exodo ad Templi fundamenta jacta (quippe anni 480.) & juxta alios minus probatos ab Exodo ad eundem Scotorum huc incursum anni tantum 283, nimirum videbatur ter centum annorum in Getuliâ commoratio.

Verum exactissima Nostratium genealogica ratio, simulac temporum cum aliis collatio hos errores conciliat, & Niuli cum Pharaone submerso affinitatem, cum Mose familiaritatem refellit, quatenus statuunt Fenisium ¹⁴ quartum à Noemolinguarum tempore, & consequenter Heberi æqualem claruisse, Milesii ³⁶ à Fenisio vigesimi secundi filiorum in Hiberniam appulsum, Salomone ³⁵ rege, qui erat ab Hebero ¹⁴, supra viginti primus; & Sirnam ⁵⁰ Longævum quartum-decimum à Milesio Sedechiæ ⁵¹, coævum à Salomone decimo sexto. Proinde statuendum, Niulum ¹⁵ Fenisii, & Phaleg Heberi filium contemporaneos extitisse, & Lamfinnum ²⁴, à Niulo nonum, Josephi in Ægypto coævum è Scythia multò prius inter Getulos infedissee, quàm Ægyptum egressos Israelitas.

Ducentis annis à Maris rubri hinc indulgentis, illinc indignantis prodigio, Amazonum initia, & Belgarum in Hiberniam adventum refert Poema Hibernicum Cronologieum, quod incipit;

y Analaig a
hall gle.

Sæclorum Annales deducti ab origine primâ. (y)

2657 Belgæ

2657 Belgæ ex Australi Magnæ Britanniae parte Hi-
 berniam 412. annis post Nemethiorum exces-
 sum desolatam cum tertiâ coloniâ intrarunt. Primi re-
 ges Insulæ imposuerunt. Octoginta (y) annos eorum
 imperium duravit per novem reges. y 2657
anall gle.

2688 Expeditio Argonautarum in Colchidem Arme-
 niæ majoris regionem ad Pontum Euxinum fi-
 tam ad referendum vellus aureum; quod Phryxus cum
 Helle sorore novercales Inûs, Cadmi filiæ, infidias fugi-
 ens ad Colchorum regem Aeton perduxit è Thessalia
 Pelasgorum sede, qui erant Deucalione orti. Navis in
 qua Phryxus vectus Arietem pro insigni habuit, cujus
 vellus Phryxi gaza, quam apud Aeton deposuit. A
 Phryxo Phrygia, ab Helle, quæ è navi decidit, Hel-
 lespontus fertur appellari.

Deucalionis filio Helleno, filii erant Æolus Æolidum
 Sator; Dorus, ex quo gens Dorica; & Xuthus, qui ex
 Creusa, Eriçthei Athenarum regis filia, genuit Achæum,
 à quo Achaia & Achivi, ac Jonem Jônem patrem.
 Æoli è filiis erant Cretheus Jolchi conditor in Thessa-
 lia, Sisyphus Corinthius, Athamas, & Salmoneus. Atha-
 mantis filius Phryxus, de quo supra: Sisyphi filius Glau-
 cus, pater Bellerophontis, qui navigium comparavit, cu-
 jus insigne Equus alatus, Pegafus dictus, quo longè la-
 tèque maritimis locis prædatus fuit. Interfecit Chime-
 ram, & Amazones debellavit. Bellerophon is nepo-
 tem habuit ex Hippolicho filio Glaucum bello Trojano
 perditum: Salmonei filia Tirrho dicta Peliam & Ne-
 leum Neptuno peperit: Neleus per filios Periclimenum
 & Nestorem Nelidarum Sator. Nestor bello Trojano
 valdè senex erat, sed non adeò senex, ut tria sæcula
 tum vixisse dicatur, cujus undecim fratres omnes natu
 majores Herculis manu occubuerunt: Eta diluvio Deu-
 calionis, cui Nestor trinepos, tria tantum sæcula tran-

2688 fierunt ad Trojam everſam. Tirrho deinde Cretheo patruonupta Æſonem Jaſonis patrem edidit. Pelias poſt Crethei vitrici obitum, expulſo fratre ſuo Æſone, regnum invaſit (Theſſaliam poſtea dictam) & Jaſona fratris filium, nequid moliretur, ad auferendum Aetorum ſeni vellus aureum in Cholchidem amandavit, pollicitus cùm redierit (ſed reducem propter iubeundas difficultates minimè veritus eſt) ſe ſeniorẽ juveni regni onus conceſſurum. Quare Jaſon, accepta hac lege, non obſtantibus innumeris, ac propè inſuperabilibus periculis, quæ è Theſſalia iſtuc navigandi adhuc imperitis erant ſuſcipienda, eò contendit, ac duorum menſium ſpacio Medæ Aeti filię conſilio, & ope, cum vellere aureo incolumis rediit. Theſſalus Jaſonis, & Medæ filius Theſſaliæ nomen fecit.

Argo (ob velocitatem, aut ab Argo fabricatore dicta) prima Longa navis memoratur: Cùm tamen alii primam longam navem factam à Danao fuiſſe dicant, cum illum Ægyptus frater inſequeretur. Ab hac Argonautæ appellati, qui & Minyæ etiam dicti à Mynia Theſſaliæ oppido; de quo Ovid. lib. 6. Metamorph. ad finem,

*Vellera cum Myniæ nitido radiantia villo
Per mare non notum primâ petiere carinâ.*

Expeditionis famâ Græciam pervagata, præſtantiffimi quique, quibuseâ tempeſtate ſatis inſtructa, heroes gloriæ avidi ultrò ſe periculi ſocios Jaſoni obſtrinxerunt. Quorum nomina numero quinquaginta quatuor diligenter recensent Sophocles, & Æſchylus. Inter quos eminebant Hercules Amphitryonis, & Alcmenæ filius Argivorum, & Mycenæorum per utrumque parentem regibus ſatus, ſatorque Heraclidum Spartæ, ac Macedoniæ regum: Caſtor, & Pollux Tyndari Lacedæmonum,

2688 ac Spartæ regis filii, fratres Clytemnestræ, & Helenæ; quarum hæc Agamemnonis Mycenarum regis, & summi Trojani belli ducis; illa Menelai uxor, & belli fax: Peleus, Telamon, & Oileus; quorum filii Achilles, & uterque Ajax bello Trojano perire: Lynceus Apharei filius mortalium perspicacissimus, Alcmæ consobrinus: Orpheus Threicius musæ Lyricæ princeps: Tres erant vates Mopsus, Idmon, & Amphiaræus bello Thebano postea perditus: Argus navis artifex, & Tiphys rector; de quo Virgil. Eclog. 4.

*Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vebat Argo
Delectos heroas.*—

Navigationis cursum tenuerunt primùm in Lemnum, mox in Marsiam, & Cium; deinde in Iberiam, hinc in Bebriciam: atque cùm ad Syrtem Lybiæ applicuissent & ob Syrtium naturam navigare non possent, dicuntur navim supra humeros duodecim dies per Lybiæ deserta comportasse, donec mare invenientes illam dejecerunt: Tum navigium ad Theram fluctuavit. Deinde ad Phineum vatem pervenerunt, qui erat cæcus; eisque explicat rationem, cursum, & difficultates navigationis. Quòd primùm petræ Cyanæ essent adæundæ, quas Symplegadas, (a) seu concurrentia saxa vocant. Hinc abeundum esse procul à Bithynia monet, quæ non multùm distat à Bosphoro, quoniam Thraces illi qui Salmydessum incolebant, in omnes præternavigantes essent atroces, & crudeles. Tum ad Thyniadem insulam eos venire oportere docet: Hinc esse ad Maryandinos accedendum, & ad Achetusiam, montesque Paphlagonum. Præternavigandam urbem esse monet Enetorum, & Caramhim, & Halym, & Irim: Themiscyram, quam Amazones possidebant, agrum Dæan-

*a Dux insule in
Ponæ Euxini o-
stia.*

2688 tem, Cappadociam, Chalybes, Tibarenos, Mofstynes, Aretiaden, Stymphalidum insulam, Macrones, Philyres, Bechiros, Saphires, Byzeres, ac Phasim fluvium, qui per terram Circeam deflueret. Inde prætereundam esse demonstrat urbem Cyraidem, antequàm ad aureum vellus accederetur. Quæ loca omnia ex Jolcho in Colchidem navigantibus necessariò erant prætereunda. Hæc autem navigatio, ad eò Poetarum præconiis decantata, præ nostri temporis navigationibus brevissima fuit. Hac vice Phasianæ aves à Phasi illo Cholcorum fluvio, qui in mare Euxinum defluit, primùm in Græciam sunt delatæ.

b Martial. lib.
13. Epigram.
72.

*Argoà primùm sum deportata carinâ,
Ante mihi notum nil, nisi Phasis, erat. (b)*

Colchi erant ex Ægypto colonia, qui non procul ab Abasgis, seu Massagetis in Asia inter Scythas infederant juxta Phasim, nunc Colchi, seu Lazi, nunc Scythæ, nunc Asiani, nunc Leucosyri vocati. Est & alia Scythia Europæ, quæ Mæotidi, & Tanai finitima, unde Amazones prodierunt: Interque Scythiæ populos Alani numerantur, ubi ingressus in Hyrcaniam, & in Caspio- rum regionem. Colchi ad insectandum Argonautas missi, re insectâ, veriti domum redire in sinu Illyrico sedem fixerunt.

Argonautæ quâ in patriam regressi, diversæ sunt sententiæ, quæ videntur nonnihil deliræ, parùmque peritæ navigationum. Nos communiorem, & probabiliorem sequemur. Ister, fluviorum Europæ maximus, nunc Danubius dictus, bifariam in mare fertur, hinc in Euxinum, illinc in Adriaticum. Argonautæ igitur, peractis omnibus, superatisque periculis in Colchorum regione, Istrum, quâ in Euxinum mare delabitur, ingressi
2688 sunt,

2688 sunt, & per illum navigantes ad Illyricum finem devenerunt, & inde in Adriam navigarunt; hinc in mare Sardoum vocatum. Sirenibus deinde transmissis, ad Drepanum incolumes evaserant, quæ postea Corcyra vocata fuit. Inde abnavigantes Mopsam, Canthumque mortuos desiderarunt: Sed per stagnum Tritonidem in Cretam navigarunt, unde in Æginam, ac tandem inde in Thessaliam appulerunt.

Hercules verò Argonautas in Colchidem tendentes, ubi in Mysiam Phrygiæ regionem perventum est, deseruit ob casum Hylæ alumni, qui ad Ascanium fluvium aquatum missus nunquam postea comparuit; quare Hercules ad eum exquirendum discessit. Sed pluribus post elapsis annis perpetuam sibi gloriam ob præclara facinoræ comparavit: Iberiam, nunc Hispaniam, exin Celtarum regionem Galliam, & hinc per Alpes Italiam victoriis peragravit, pervenitque ad Tiberim, ubi postea condita fuit Roma. In Latio Latinum Æneæ socerum tum ex Lavinia genuit, Fauni filium creditum quòd ab Hercule impregnatum Faunus duxerit. Columnas posuit, laborum suorum terminos, ac Continentis metas in finibus Lybiæ & Europæ, Calpen prope Tartesiam urbem apud Gades in Hispania, & Abilam è regione in Mauritania. Ad Amazonas mari trajiciens Themiscyram applicuit, easque, cæcis insignioribus, penitus delevit; quarum reginam Hippolytam Theseo expeditionis socio concessit. Pretiosus Baltheus Hyppolytæ ademptus inter 12. Labores Herculis sexto loco refertur.

Threiciam sexto spoliavit Amazona baltheo.

Mox ut domum rediit adversus Laomedonta Trojæ regem bellum suscepit, quo ex Argonautis quidam cum eo se socios junxerunt. Trojam cepit, regem obtrun-

2688 cavit,

2688 cavit, Hesionemque regis filiam Telamoni, qui prior murum conscenderat, largitur; ex qua ille Ajacem genuit, qui postremo Trojano bello claruit. Post hæc Amazones collectis multis viribus per Thraciam ad Cimmericum Bosphorum penetrarunt, multamque Europæ partem pervagatæ castra posuerunt denique in loco, Amazonio ab illis vocato, qui fuit agri Atheniensis. Theseus collectis satis validis urbanis viribus habens secum uxorem suam Hippolytam, aliis Antiopam dictam, quam prius inter Amazonum spolia ab Hercule accepit, prælium, collatis signis, commisit, & post diuturnum conflictum, fuis Amazonibus, palmam retulit mense Bondromione.

Theseus, cum adhuc puer esset, quo tempore Hercules Træzenem ad Pittheum Thesei avum maternum venit, leonis pellem, quam gestabat Hercules, conspicatus fertur securim è manu cujusdam extorsisse illam belluam cæsurus, quia leonem esse putasset, cum reliqui Træseniorum pueri, visa illa pelle, aufugissent. Hic postea cum adolevisset, æmulatione laudum Herculis, quem incredibili amore persecutus est, magna gessit, & ardua. Ambo in Amazonas, & Trojanos armati sunt in Scythiam, Phrygiamque unà profecti, iisdem armis instructi, & eodem telorum genere: Herculis demortui sobolem ab Eurysthei persequentis armis singulari fide Athenis servavit. Patriam à Minois Cretensium regis servitute liberavit, cum Minotaurum Ariadnæ Minois filia beneficio in Labyrintho occiderit. Sed Ariadnæ ingratus Phædræ Minois ex Deucalione filio neptem superinduxit. Hippolitus ex Hippolitâ genitus fœdis Phædræ calumniis periit, quem inhonestè noverca deperiit. Theseus postea Helenam virginem decennem Tyndari Lacedæmonum regis filiam quinquagena-

c Strabo lib. 9. rius (c) rapuit. Quocirca Tyndaridæ fratres Castor, &

2688 Pollux

2688. Pollux illum bello petierunt, & Mnesthei factione, qui succedens bello Trojano postea militavit, Athenarum throno ejectum Scyrus insula excepit, in qua mærore elanguit.

Priamus Podarces Laomedontis Filius Phrygiæ supra quadraginta jam Annos à cæde patris rex, stabilito undique regno, per Antenorem cum Græcis expostulat de bello ab Hercule illato, & Hesionis sororis raptu, sed frustra. Quamobrem Paris Alexander Priami filius mittitur, qui vel fraude Græcis noceat. Menelaus Helenæ maritus post Castorem & Pollucem mortuos Spartæ, ac Lacedæmone tum imperabat; ad quem divertens cum classe Paris hospitis sui uxorem pellexit, & clanculùm furripuit, neglecto jure hospitii. Unde secutum ultimum Trojæ exitium. Ut in his autem omnibus temporum series percipiatur, sequentia occurrunt observanda.

Argonauticæ expeditionis tempus ducentis, quinquaginta uno anno post Deucalionis eluviam; uno minus octoginta ante Trojæ casum; bis totidem ante reditum Heraclidarum in Peloponnesum; 486. Annis ante Iphiteas Olympiadas; atque ideo Anno Mundi secundum Scalligeri sententiam 2688. indubitabile reddit veteris Chronographii autoritas apud Clementem Alexandrinum (d) sequentibus intervallis distincta.

d. Stromat. x.

Deucalionis à diluvio ad incendium Idæ in Creta, quo Idæi Dactyli, metallis ferri vi ignis liquefactis, ferrariam didicerunt, sunt anni. ————— 73.

Hinc ad raptum Ganymedis anni ————— 65.

Hinc ad Persei expeditionem, & Isthmia Glauci filii Sisyphi in Corinthi Isthmo, qui Ægeum mare ab Ionio in Achaia separat, anni ————— 15.

Hinc ad Ilium (vulgò Trojam) in Phrygia conditum anni. ————— 34.

Hinc ad Argonautarum expeditionem in Colchos 2688. anni

2688. Anni _____ 64.

Hinc ad Minotaurum in Cretâ à Theseo occi-
sum, anni _____ 32.

Hinc ad bellum Thebanum inter Eteoclem & Polyni-
cem fratres, Cadmi adnepotes, toti Græciæ calamitosum,
anni _____ 10.

Hinc ad primum Agonem Olympicum Herculis, anni 3

Hinc ad Helenam à Theseo raptam, anni _____ 09.

Hinc ad Herculis Apotheôsin deorum in numerum post
mortem relati, anni _____ 11.

Hinc ad Helenam à Paride raptam, anni _____ 04.

Hinc ad Trojam à Græcis captam, anni _____ 10.

Hinc ad Lavinium ab Ænea in Latio conditum, an: _____ 10

Hinc ad Ascanii regnum, anni _____ 08

Hinc ad Hêraclidarum reditum in Peloponnesum,
anni _____ 61.

Hinc ad primam Olympiada Iphiteam, anni — 328.

Theseus igitur viginti quinque annis ante Trojam
captam quinquagenarius quadriennio post repetitum
ab Argonautis vellus Phryxeum natus est. Idem confir-
mat historia de Theseo puero, cùm Hercules vir esset:
Hercules anno Mundi circiter 2713. Hispaniam, Gal-
liam, & Italiam quâ mari, quâ terra emensus est, nam
54 annis ante Trojæ casum, ut ex Dionysio colligitur,
in Italia fuit. Anno sequenti Amazonas devicit, & The-
seus Antiopam duxit 22. annos natus: nam brevi post
uterque in Phrygiam contendit, & Priamus à patris
nece 52 annos regnavit, cæpit igitur Anno M. 2715.
Theseus infra quinquennium post Amazonas fudit; sc.
antequàm Cretam adivit Antiopam uxorem habens.
Anno M. 2720. patri Athenis successit. Cùm e-
nim Ægeus Thesei in Minotauri escam missi navem
nigro velo revertentem vidisset, ratus filium periisse in
mare Ægeum se præcipitem dedit (e). Helena 25. an-
2688. norum

2688. norum erat, cum à Paride raperetur. Quod autem Castor, & Pollux Argonautæ illius fratres fuerint, unicum est, quod in toto non consonum videtur.

Argonauticis rebus idcirco hætenus adeo minutim insistitur, quia in ea expeditione (Jernæ nomine) mentio fit Hiberniæ quasi incolis tunc temporis non destitutæ. Ad quod alludit Hadrianus Junius eam ita de se loquentem introducens;

Illæ ego sum Graiis olim glacialis Ierne

Dicta; & Jasoniæ puppis bene cognita navis.

Idem liquet historiis patriis perquam conforme; quarum chronicis rationibus à Belgis tum in Hibernia regnatum esse probatur. Amazonum quoque variæ supra productæ mentiones veteris Hibernici poematis chronologici fidem confirmant; in quo Belgarum in Hibernia & Amazonum se exerentium coeuntia eadem ætate initia quam congruè demonstrantur. (f)

2737. Danannæ Nemethiorum desertam Hiberniam olim linquentium soboles ex Aquilonari Britannia illam ab Aquilone catervatim repetentes, devictâ Moy-turensi prælio Belgarum gente, quartam in Hiberniâ coloniam plantarunt, duce Nuado 33 Argentimano, cujus pater Achaius 32 septimus ab Ibathe 25 Nemethi pronepote.

Centum, nonaginta, septem annis communi domesticorum suffragio per novem regnantium seriẽm à Danannis in Hibernia regnatur.

2767. Troja à Græcis post decennale obsidium Antenoris, & Aeneæ prodicionibus capta, & eversa (die 23. Thargelionis Attici in anteriora por-

M

2767. recti

f Supra ad finem anni 2453.

Tuata Dee Danonn.

25. Ibathe. ad an. 2245.

26. Ennius.

27. Taburn.

28. Tatius.

29. Allaus.

30. Ordon.

31. Atarlam.

32. Ectbac, seu Achaius.

33. Nuadus Argentimanus.

g Scaliger lib.3 2767. recti (g) juxta veterum, & recentium calculos:
 Canon. Ifagag. anno Periodi Julianæ 3531. Junii nostri die 22.
 Ub. Emmius pridie plenilunii, quod contigit 23 Junii horâ circiter ter-
 chronolog. lib.2 tiâ à meridie, Epocha certissima, ac Gentilium celeberrima:
 p. 45. à qua ad Olympiada primam Iphiteam Anni 407. absoluti, ad caput æræ Christianæ 1182. effluxerunt.

In eandem ætatem citatum poema Chronologicum Scotos Getuliam egressos, Prælium Moy-turense & Trojæ excidium incidisse commemorat. Quod cum Trojani excidii rationibus triginta sc. post prælium Moy-turense annis, & cum Nuadi ³³ Argentimani, & Brathai ³³ Scottorum è Getulia ducis genealogicâ serie quàm accuratè congruit.

24 Lamfinnus ad an. 2245.

25 Heber.

26 Agnoman.

27 Febrick Glas.

28 Nennual.

29 Nuadus.

30 Alladius.

31 Arcadius.

32 Deagus.

33 Bratha.

Sub hoc igitur temporis Scoti auspiciis Brathai, ³³ qui à Lamfinno ²⁴ nonus est, gens Scythica è Getulorum finibus in Hispaniam commigrarunt.

Scythas in Hispaniâ fuisse non solum Scythicum apud Cantabros in Biscaiâ promontorium Hiberniæ proximum innuit, sed etiam Silius Italicus, & ipse ortu Hispanus Concanos Cantabriæ incolas Massagetis, i. Scythi oriundos libro 3. his versibus testatur.

*Et qui Massagetam monstras feritate parentem
 Cornipedis fusa satiaris Concane venâ.*

Paulo inferius Susanam Hispaniæ urbem à Sarmatis, quos Scythas omnes agnoscunt, conditam docet hoc versu—
 Sarmaticos attollens Susana Muros. Huc spectat Iberum (nunc Ebro) amnem, unde quibusdam placet Hiberniam dictam, in Cantabria ortum habere, qui per 400 milliaria fuit, per 260 milliaria navium capax, & Hispaniam pene mediam secat in citeriorem ad Pyrenæos montes Galliæ continenos, & ulteriorem ad fretum Herculeum; quæ ulterior dicta, quasi à Romani imperii terris remotior.

2889 David³⁴ Rex Hebræorum Nahasson²⁹ tribus
 Judæ ex Ægypto Principis adnepos regnare 1656
 cœpit. Cujus anno duodecimo, & à Diluvio Anno 1245. 1245
 (ut utramque æram non male copulat codex Clua-
 nensis ex Goghagani versione) Golam³⁶ Miles Hispa- 2901
 nicus Milesiorum regum Hiberniæ Sator floruit, Bra- Golam. 1. 2. 3.
 thai³³, qui è Getulia in Hispaniam trajecit, pronepos. 1656 Cappar-
 2933 Salomon³⁵ Davidis³⁴ regis filius Hebræorum ne.
 Rex Templi ædificium ocepit hoc 4 regni 33 Brathaus ad
 anno; ab Israelitarum Exodo 480. elapsis annis. Quod 34 Breogan.
 ad fastigium evectum Sadoc³⁷ Summus Sacerdos ab Aa- 35 Bile.
 rone Mosis fratre decimus consecravir. 36 Milesius.

Salomone Solymis regnante, optimi quique scripto-
 res patrii concordī calamo referunt Scotorum ex Hi-
 spania in Hiberniam appulsum. Idem Milesiorum, ³⁷ &
 Sadoc³⁷ sacerdotis genealogicus docet consensus. Insu-
 per dominus Calvacus o Morra (h) ex veterum sine
 dubio auctoritate annum ipsum Mundi 2934. huic ex-
 peditioni signanter affixit. Accedit præterea alius me-
 morabilis Character, seu plurium potius characterum
 irrefragabilis concursus, quo tempus hoc ea certitudi-
 ne innitur, ac si ipsa veritas oculis foret conspicua: sicut
 enim supra ad an. 2767. Græci scriptores Trojæ ex-
 citæ diem 23 mensis Attici per prolepsin consignarunt:
 sic nostri veteres in anteriora calculando Scotici ap-
 pulsus tempus à Majoribus eo ipso tempore, ut credi-
 bile est, consignatum, ita anni Romani rationibus, &
 hebdomadam systemati aptarunt, ut memoriæ proditum
 reliquerint Scotos ad Hiberniæ littora applicuisse Ka-
 lendis Maii, die Jovis, & ætatis Lunæ septimo, nulla
 habita ratione Salomonis regni, aut æræ mundanæ; ut
 in Hibernico poemate de diversis Hiberniæ expug-
 nationibus (i) ita cecinit Achaius O Floim author per-
 quam vetustus.

h Goghagan, in
 versione Angli-
 ca codicis Cluan.

i Quod incipit
 Eyrtes aef-
 2501 aibin.

2933

Seactmas Deuſſ Dia Dardaine :
 No fuit ſeactmas ſene:
 Gabrad Itallamtiſi:
 1 Calon 2ſai a miſſe.

*Septima Luna, Jovi Sacra Lux, Maiæque Kalendæ
 Appulſus annum Symbola certa notant.*

Anno quidem periodi Julianæ 3698. qui eſt juxta Scaligerum Salomonis regnantis quintus, & mundi 2934. Cyclo Solis 2. Lunæ 12. litera feriali E. Kalendæ Maiæ concurrebant cum Septimo Lunæ die, & quintâ hebdomadis feriâ. Nec toto Salomonis regno, imò nec toto Sæculo ab David patris ortu ad Salomonis obitum ea connexio diei menſis, hebdomadis, ac Lunaris ætatis accidere potuit, niſi ſolo hoc ipſo anno; uti cuius calculos retrò ſupputandi perito etiam hodie quaſi digito monſtrare integrum eſt.

2934 Igitur à Diluvii univerſalis reſeſſu annis—1277.

A nativitate Phaleg, Terrarum diſiſione & Linguarum confuſione—1176.

Ad adventu Partholani.—965.

A Nemethiorum migratione—905.

A Torconaing excidio, & Nemethiorum exterminio—689.

A Belgarum è Britannia appulſu—277.

A Danannarum Nemethiorum reditu, & prælio Moyturiſi—197.

Item à natali Abraam—985.

Ab ejus è Charris Meſopotamiæ primo egreſſu in Cananæam, & rerum Hebraicarum initiis.—910.

Ab Exodo Iſraelitarum ex Ægypto—481.

Ab eorum ingreſſu, deſuncto Moſe, in Cananæam 441.

2934 Ab

2934 Ab anno Jubilæi primi Sabbatico; quo ab armis conquierunt, & terram per tribus distribuere—435.

Periodi hebdomadum annalium ex heptaeteride confectæ anno primo, & periodi Jubilæorum heptaeteridum Septem anno 43.

Ab initio David regis annis—045

Regni Salomonis anno—005

A Templi jactis fundamentis anno—001.

Item in literis profanis exteris anno Epochæ Chaldæorum antiquissimæ—1217.

A Nini Idololatriæ auctoris initio—1157.

Ab Inachi Argivorum regis initio in Græcia—0841.

Ab Ogygis in Bœotia regnantis initio—0780.

Ab Ogygis diluvio, quo periit—0745.

A Diluvio Deucalionis—0497.

A Jani in Latio primordiis—308.

Ab Argonautarum Expeditione in Colchos—246.

A Theseo Athenarum rege nato—242.

Ab Hercule in Hispania, Gallia, & Italia—221.

Ab Herculis & Thesei victoriâ de Amazonibus—220.

Ab Herculis expeditione in Phrygiam, & Priami initium—219.

A Trojæ incendio—167.

Ab Ænea Latinum socerum defunctum excipiente 158

Item ante Carthaginem inter Getulos in Africæ ora à Didone, & Phœnicibus fundatam—133.

Ante Romæ cunabula ex Varronianis Palilib—263.

Ante caput æræ Christianæ vulgaris—1015.

Ante S. Patricii Apostolatam—1447.

Scoti, qui & Gaidelii, Scythica gens è Cantabria ci-
terioris Hispaniæ provinciâ Biscaiam Hiberniæ proxi-
mam, & Lepiscam Navarræ, & Pyrenæis montibus
contiguam complexâ Hiberniam parte Australi, qua

2934 Kierrigia

Scot
Cines Scot
Gaidil.

2934 Kierrigia in Occidentali Momonia oceano adjacet, armata classe primò aggressi Danannarum vires tandem Taltenio prælio contriverunt; Insula exinde longissima posterorum serie potiti.

Quinque gentes præcesserunt; utpote Partholani, & Nemethi coloniæ, Belgarum, & Danannarum dynastiæ, ac Fomariorum infestationes.

Clanā Mīle. Scotorum dynastiæ reges è tribus Militis Hispanici seu Milesii³⁶ filiis Hebero³⁷, Hiro³⁷, & Herimone³⁷ præter tres è Milesii patruo Itho, atque unum è populo descenderunt.

Ab hac epocha æræ Scotorum ad Tigernmasii regis Hiberniæ finem centum annos, ad Aneæ Olmacad regis Hiberniæ de Pictis triumphum ducentos & triginta Antiquarii observarunt.

Ermon.

g. *Ængus Colideus in Psaltir-na-rann apud*

War. Antiquit.

Hib. cap. 2. p. 8.

h. Dania Dani-

am, Sueciam, &

Norvegiam com-

plexa.

Nota ubi om-

nes aut plures

inannis regum

cofentiunt, ibi

me nullum de

iis citare au-

thorem.

2935 Herimon³⁷ Rex Hiberniæ *de Scotis primus (g)*, post Belgas, & Danannas decimus nonus per tredecim annos regnavit (g).

Herimone rege, Picti è Scythia citeriori (h) in Hiberniam & inde in Britannia Borealia transmiserunt.

2948 Mumneus³⁸, Lugneus, & Lagneus Herimonis filii triennium patri Successerunt Reges Hiberniæ.

2951 Euryalus³⁸ decessorum frater decem annos Rex Hiberniæ.

2961 Ethrialus patri sufficitur viginti (i) annos Rex Hiberniæ.

2969 Roboas³⁶ Salomonis³⁵ filius Rex Juda.

2981 Conmalius³⁸ Heberi³⁷ Fion filius, Milesii nepos primus è Momonia Rex Hiberniæ annos triginta (i).

2986 Abias³⁷ post Roboam patrem Rex Juda.

2988 Assa

i Dungal. an-

nales ex G. Coe-

mani poemate.

Epe and.

2988 Assa ³⁸ filius Abia³⁷ Rex Juda.

3011 Tigernmasius ⁴¹ Ethriali ³⁹ regis nepos Rex
23 Hibernia.

39. Elphialus
R. H. ad 2961.
40. Follacius.
41. Tigernmas.

Huic viginti tres tantum anni suppetunt ad Centesimum annum æræ adventus Scotorum, quibus additis septem annis interregni, quos Antiquarii assignant, 30 annorum numerus complebitur, quos ei codex Cluanensis, omisso interregno, assignat. Qui vero 70 (k) annos cum Septennii interregno, k Dr. Keting. aut 77 (i) addito insuper interregni Septennio ex apographis depravatis tribuunt, nã illi fidem suam liberent.

3029 Josaphat ³⁹ filius Assæ ³⁸ Rex Juda.

3034 Septenne interregnum anno centesimo æræ
7 Scotorum; à quo ad annum 230. ejusdem æræ, quo Æneas Olmucad Rex Hib. de Pictis triumphavit, anni intercurrent 130.

3041 Achaius ⁴¹ Edgathach Lugadii ³⁶
4 Itho Milesii patruo prognati adnepos quatuor annos Rex Hibernia.

Cocais Eudgathach.
36 Milesius ad 34 Breogan ad
ann. 2889. ann. 2889.
37 Hirus. 35 Ithos.
38 Heberus. 36 Lugadius.
39 Ebricus. 37 Malius.
40 Kermna, & 38 Adnaman.
Sobarch fratres. 39 Congalius.
40 Darius.
41 Achaius Edgathach.

3045 Kermnaus, ⁴⁰ & Sobarchius Heberi ³⁸ filii Hiri ³⁷ nepotes primi ex Ultonia, & Hiri domo Reges Hibernia quadraginta (i) annis corregnarunt.

3054 Joram ⁴⁰ filius Josaphat ³⁹ Rex Juda.

3062 Ochozias ⁴¹ filius Joram ⁴⁰ Rex Juda.

3062 Athalia ⁴⁰ Ochozia⁴¹ mater Regina Juda.

3068 Joas ⁴² Ochozia⁴¹ filius Septennis Rex Juda.

3077 Mo-

*Dung. annal.
præciniti.*

Eadairh 3085

Faobarglas 20

Flas. 3105

Fiach la- 24

bradh

41 *Tigernmas*

ad ann. 3011.

42 *Enbeth.*

43 *Smirgal.* 3129

21

44 *Fiachus.*

3077 Monarchiæ Assyriorum finis Sar-
danapali casu.

Achaius³⁹ Faobarglas ex Heberi domo Conma-
lii³⁸ regis filius Rex Hiberniæ viginti (i) annos.

Fiachus⁴⁴ Labrannius Tigernmasii⁴¹ regis ex
Herimonis Stemmata pronepos Rex Hiberniæ
viginti quatuor (i) annos.

3108 Amazias⁴³ filius Joæ⁴² Rex Juda.

Achaius⁴¹ Mumo ex Heberi semine Achaii
Faobarglas ex Møgebe filio nepos unum &
viginti (i) annos Rex Hib.

3137 Ozias⁴⁴, qui & Azarias filius A-
masiæ⁴³ Rex Juda.

Angus-ol- 3150
mucad. 18

3164

1 *Gratian Luci-*
us adversus Gir-

Cambrensen, cap.

12. p. 115. e

Ketting. in reg-

no Fiachi La-

brann. & in

regno Nielli. 1.

Æneas⁴⁵ Olmucadius ex Herimoniis Fiachi⁴⁴
regis filius annis Octodecim (i) Rex Hiberniæ.

Trigesimo supra ducentos ab adventu Scotorum
in Hiberniam anno à Chronologis patriis (l) me-
moriæ proditum est Æneam hunc, variis præliis con-
ferti, primum ex Hiberniæ regibus (quibus tamen ab
Herimonis tempore Picti ex pacto vectigales erant)
Septentrionalem Britanniam invasisse. Quod huic quar-
todecimo regni anno competit. Quare illorum ratio-
nes à recto alienæ censendæ sunt, quorum 230 annus
hujus Æneæ initium nullatenus pertingit. Hinc ad ini-
tium Sirnæ Longævi, & ad incensam à Nabuchodono-
fore Hierosolymam centum, nonaginta, sex annos
statuo.

3168 Ennius⁴² Airgtheach Achaii⁴¹ Mumo regis
de Momonia filius annis viginti quatuor (m)
Rex Hiberniæ.

m *Codex Glu-*
nens.

3174 Olympiadum Iphitearum initia
quas Iphitus rex Elidis instaura-

vit anno Per. Jul. 3938. perpetua exinde serie post sin-
gulos 4 annos celebratas.

3189 Joa:

3189 Joathas ⁴⁵ filius Ozia ⁴⁴ Rex Juda.
 3192 Rotheactus ⁴⁷ ex Herimonis stirpe Aenae ⁴⁵ re-
 11 gis ex Maino filio nepos undecim annos (m) Rex
 Hibernia.

3197 Romæ urbis initia 21 Aprilis,
 quo die urbis prima palilia: Olympiadis
 6 anno 3 ad proximum Solstitium exituro juxta Var-
 ronem, Taciti, Censorini, & Plinii, quam nos sequimur,
 sententiam: anno autem sequenti Olympiade 7 Julio i-
 niturâ statuunt Dionysius Halicarnass. Solinus, & M.
 Porcius Cato. Perinde est utram sententiam amplectaris,
 modo discrimen auctorum in applicatione advertas. Idem
 annus Ezechia ⁴⁷ Joathæ ⁴⁵ regis Juda nepoti natalis;
 nempe 25 annorum erat, cum regnare cœpisset, 4 Reg.
 18. 2.

3203 Sednaus ⁴⁷ Artrii filius è domo Hiri quinquen-
 5 nio (i) Rex Hibernia. Seubna mac
 Kermnai, & Sobarchii regum ex fratre (ut ai-
 unt) nepos esse non potest, cujus initium ab eorum
 fine annos 118 per me, aut 135 per alios (i) distare
 in confesso est. Quare Septimum ab eorum fratre, eo-
 dem cum antecessore Rotheacto ⁴⁷ generationum gra-
 du suppono. i Dungal. an-
 nal.

3203 Æra Nabonassarea à die 26 Feb.
 incipit. Inde per singulos annos
 nostros bissextiles ob omisam diei intercalationem uno
 die regressus fit in hunc modum, viz. anno 3206, annus
 quartus cœpit 25 Febr. Anno 3210, annus 8. die 24, &
 sic de cæteris. Anni 1460 nostri Juliani faciunt 1461.
 Nabonassareos. Familiaris hæc æra Ptolomæo Alexan-
 drino, & Censorino.

3205 Achaz ⁴⁶ filius Joathæ Rex Juda. m Cod. Clu-
 3208 Fiachus ⁴⁸ Finnscothach filius Sednai ⁴⁷ regis qua-
 14 tuor decim (m) annis Rex Hibernia. ensis,
 Fiacha Fion-
 cotac.

- 3221 Ezechias 47 filius Achas 46 Rex
Juda.
- 3222 Munemonius 46 ab Achaio 39 Faobarglas rege
septimus Heberi è semine per quinquennium
Rex Hiberniæ.
- 3227 Faldergodius 47 Munemonii Filius novennio (m)
Rex Hiberniæ.
- 3227 Ezechia regis sexto (n) Samaria à
Salmanassaro Assyriorum rege expugnatur, & decem
tribus Israel in captivitatem perpetuum abducuntur.
- 3235 Sennacherib Assyriorum & Ara-
bun rex, cæcis manu divina 185000. suis militibus Hi-
erofolymorum obsidium solvit, & fugit: paulo post à
suis filiis occiditur.
- Ezechias anno regni 14 à Sennacherib metu solutus,
agrotat, & ob ardentes preces ipsi quindecim anni vi-
tæ adjiciuntur solis retrogrado prodigio promissum
contestante.
- 3236 Olamfodlaus 49 è domo Hiri Fiachi 48 regis fili-
us annis quadraginta Rex Hiberniæ.
- 3250 Manasses 48 fil. Ezechia 47 Rex Juda.
- 3276 Finnacla 50 Olamfodlai 49 regis filius viginti.
20 annis Rex Hiberniæ.
- 3296 Slanollus 50 Finnaclæ regis frater Rex Hi-
bernæ 17 annis (i).
- 3305 Amon 49 Manasse 48 filius R. Juda.
- 3307 Josias 50 filius Amon 49 R. Juda.
- 3313 Godius 50 Grandivocus Slanollis 50 frater 12 an-
nos (i) Rex Hiberniæ.
- 3325 Fiachus 51 Finalcheas Finactæ 50 regis filius octo
8 annos (m) Rex Hiberniæ.
- 3325 Nabopolassar 50 Babyloniorum rex
Josias 50 regi Juda coævus.
- 3333 Berngalus 51 Gedii 50 Regis filius duodecim annis
Rex Hiberniæ.
- 3338 Joachas.

39 Achaio Faobarglas ad an.
3085.

40. Nuadus

Ogglam.

41. Glaffius.

42. Resfus.

43. Rothbeaff.

44. Firard.

45. Casclot.

46. Munemon.

R. H.

n. 4. Reg.

18. 10.

Ollam fod-
la.

Finnacta.

Slanoll.
i Dungall. an-
zal.

Gede Oll-
gozac.

Fiacha fion-
ailcer.
m Cod Cluan.

Dearm Gall.

3338 Joachas⁵¹ filius Josiæ⁵⁰ Rex Juda 3. Menses.

3338 Joachimus⁵¹, antè Eliachim dictus Joachæ⁵¹ fratri regi trimestri succedit Rex Juda.

3342 Nabuchodonosor⁵¹ Nabopollasari⁵⁰ filius Joachæ, ⁵¹ Joachimo, &

Sedechiæ fratribus æqualis, vivente patre, in Syria regnat.

3345 Olillus⁵¹ regis Slanolli⁵⁰ filius quindecim an. Olholl.

15 nos Rex Hiberniæ. Sedecim regni annos poema G. Coemani, & ex eo Dungall. annales: annos quatuordecim aliud exemplar ejusdem poematis habet: numerum medium codicis Cluanensis auctoritate selegimus.

3349 Jechonias⁵² (Joachimus etiam dictus) Joachimo⁵¹ patri captivo sufficitur Rex Juda tres menses.

3349 Sedechias⁵¹ Jechoniæ⁵² patruus Babylonem abducto surrogatur Rex Juda.

3354 Nabuchodonosor Syriæ hætenus præfectus patri defuncto in Chaldaæa succedit. Unde initium regni ejus, cujus annus secundus Cap. 2 Danielis.

3360 Hierosolyma à Nabuchodonosore capta: Templum incensum 427 annis à primo posito lapide: Sedechias stirpis Davidicæ ultimus rex, excæcatus, & Babylonem abductus.

3360 Sirna⁵⁰ Longævus Herimone satus Rotheacti⁴⁷ Siorna
21 regis pronepos unum, & viginti (m) annos Rex Söglac.
Hiberniæ.

Hunc Solymorum everfiori Nabuchodonosori, & 47 Rothacti
Assyagi Medorum postremo contemporaneum facit ad an. 3192.
Poema sæpe citatum Chronologicum Hibernicum. Quam 48 Demanus.
appositè præ oculis habes, siquidem Nebuchodonosor, 49 Denius.
50 Sirna Longævus.

3360 & Astryages hoc tempore floruerunt per Nitocrem Astryagis sororem, Nabuchodonosoris reginam affinitate conjuncti.

Hinc ad Hugonii Magni regis Hiberniæ initium annos 259 statuimus; quatenus idem poema Hugonii initium refert in annum, quo Alexander Darium debellavit.

Qui Sirnao annos sesquicentum regnando ascribunt; annos vitæ pro regni annis usurpant: Nec G. Coemani regum Hiberniæ Ethnicorum tempora recensens poema suffragatur. Nam etsi quibusdam exemplaribus ter quingenta annorum numerus malâ fide irrepsit, id adulterium fuisse vetustiora ejusdem poematis exemplaria, (n) in quibus ter septem tantum anni Sirnæ regnanti leguntur adscripti, contestantur. Item aliis codicis Lecani locis, ubi de Sirna sermo est, passim habetur; *Sirna rex Hiberniæ ter septem, Sirna rex Hiberniæ 21 annos.* (o) Aliud extat poema incerti authoris, & habetur in eodem codice Lecano (p) incipiens *Enimon 17cebp a. i. Herimon, excelsusque Heber. 72. disticha continens, quæ referunt nomina, & annos regum Hiberniæ, ab Herimone ad Achaium Fedloch (q), inter quos Sirnæ duo decennia, & annus tantum assignantur. Idem tamen distichon nosterici scedè adulterarunt; adeo ut pro bis decennio, & uno annoter quinquagenos contineat.* (r)

Flannus à Monasterio celeberrimus suo tempore Hiberniæ Antiquarius, & Poeta, cujus obitum anno 1056. 7. Kal. Decembris, & Lunæ decimo sexto die annales signarunt, synchronismum concinnavit regum nostratium cum exteris (s), in quo Sirnæ initium cum Deiocis Medorum regis anno 35. copulat, & Deiocis 52 annos admittens Sirnæ finem Phraortis, qui Deiocem excepit, anno quarto constituit. Utrum vero Deioces, & Phraortes unquam in vivis fuerint, an plus minusve,

3360 regnaverint

n Codex Lecan.

fol. 303. a. Cod. x

O Duvegani fol.

11. b. Liber Na-

huachongbba-

la. distichon ex

eodem poemate à

Ketingo recita-

tum in regno

Sirnæ.

o Cod. Lecan.

fol. 62. a. col.

2. fol. 178. a.

col. 2. fol. 23. b.

p Fol. 42. a.

col. 1.

q Rex. Hiberniæ

ad an. 3922.

r In libro Mi-

grationum Mi-

chaelis Oclery.

s Apud O Duve-

ganum à folio.

104.

3360 regnaverint, aut Sirnæ coævi necne? ad propositum perinde est. Solum enim luculenter ostendimus, vetustum synchronismi concinnator em eà ratione nonplures, quam annum & viginti Sirnæ in regno concessisse: idque cum aliorum veterum consensu.

Porro qui volunt eum sesquicentum annos regnasse, ceterorum regum ad initium Hugonii, queis ego 238. illi 397. annos ultro concedunt, necesse est, ut temporis intra 109. annos coarctent, vel Hierosolymæ, & Alexandri terminos ad 547 annos dilatent, sin minus, ut Hugonium 288. annis Alexandro posteriorem, Sirnamve totidem Solymorum incendio superiorem evincant.

Sirnæ vero ætatem 50 supra centum annorum sic indicat primum è decem distichis incerti authoris in codice Lecano. (r). t Fol. 30. b. & fol. 292. a.

Siorna Siōglac rōp an flait: Caoza & cēud mbliagryn mbioctmaric
 2l rōgal focantain cam: 50 rōpēd la Roitēctaiḡ.

*Quindecies vixit repetita decennia Sirna
 Longævus, donec Rotheacti perditus armis.*

Hoc etiam distichon expostulo contra triseclisenis * codicis fidem iisdem adulterationibus depravatum, ut cogatur pro vixit regnavit effutire (r). * Sic Nervius apud Jellium l. 9. cap. 7. vocat Nestorem triseclisenem.

3381 Rotheactus⁵¹ Faldergodii⁴⁷ regis ex Heberi sanguine abnepos septennio Rex Hiberniæ. Roitēactac.
47 Faldergodius ad an. 3227.
48 Cassius.
49 Failbens.
50 Reanus.
51 Rotheactus.
u 4 Reg. 25. 27.
Jerem. 52. 31.

3386 Evilmerodach⁵² filius Nabuchodonosoris, anno regni primo Jechoniam⁵² regem Juda anno captivitatis 37 è carcere liberavit, & summo honore affecit. (u)

3388 Elimius⁵² patri Rotheacto⁵¹ successit unum annum Rex Hiberniæ.

3389 Gilchadius⁵² Sirnæ⁵⁰ Longævi regis ex Olillo olcādm filio nepos novem annis Rex Hiberniæ. 3390 Cy-

Elim ollpīa-
 acta.
 Siallchad

3390 Cyrus ⁵³ Astyagis ⁵¹ ex filia Mandane nepos Olympiadis ⁵⁵ Anno primo communi chronologorum consensu incipit in Persia.

3392 Balthasar ⁵³ Nabuchodonosoris ⁵¹ è filia nepos à Dario Medo versus Darius exinde Babyloniorum regnum suscipit Xerxis, quem Assuerum Daniel (x) vocat filius.

3398 Arturus ⁵³ Imleach Elimii ⁵² regis filius duodecim annis Rex Hiberniæ.

3410 Nuadus ⁵³ Finnfail Gillchadii regis filius tredecim annis (y) Rex Hiberniæ.

y Cod. Cluan.

z Daniel 9.

a Dungall. anal.

2 hinc 1 m 15

Heic conferre incipiam veterem supracitatum Flanni à Monasterio synchronismum, omnis, quæ hactenus habet de Assyriis, & Medis propter temporum incertitudinem, & authorum discrepantiam huc usque in rebus Orientis: à Cyri autem tempore crebescere coeperunt bonæ literæ, ac certa ex literis temporum notitia posteris transmissa est. Consentaneum erat, ut ubi nos literæ sacræ excidio domus Davidicæ deserunt, è gentilium tabulis temporum notiones eliciamus. Itaque ut in illo synchronismo proditum est; *Nuado Finnfailio in Hibernia regnante, Cyrus Chaldaeorum ultimum devicit*; nimirum Darium Medum, ut sequitur.

3411 Cyrus Dario Medo biennio ante devicto, & Carmaniæ præfecto, hoc anno Babylonem expugnavit. Atque ita Chaldaeorum regnum ad Persas translatum.

3420 Zorobabel ⁵⁴ Jechoniæ ⁵² regis Juda (ex Salathiele ⁵³ filio cum fratribus in captivitate genito) nepos, elapsis Septuaginta captivitatis annis populo in Patriam revertenti princeps præfuit.

Cyri & laxatæ sub eo Judaicæ Captivitatis tempore
3420 Athenis

3420 Athenis Claruit Pisistrato tyranno familiaris Orpheus Crotoniata, Vossio * & aliis Onomatritus
 Dictus, Argonauticæ expeditionis carmine Græco Scriptor, qui Hiberniam Jernæ nomine in illa expeditione memoratam celebrat. *Cujusmodi antiquitatis ne ipse quidem populus Romanus nominis sui testem proferre poterit auctorem;* ait clarissimus Ufferius (x).

* Vos. de Poetis
 Græcis. Lloid.
 Bochartus.

3423 Breasus ⁵⁴ Regius Arturi ⁵³ Imleach regis filius
 9 novem annis (a) Rex Hiberniæ.
 Cambyfes, & Breasus regius unà regnarunt. Synchronismus.

x Prim. Er.
 Brit. pag. 724.
 Ogerius.
 a Dungal. Annal.

Cambyfes Anno 3420 cœpit, ut ad ann. 3427 videas.

3427 Cambyfis ⁵⁴ filii Cyri ⁵³ annus
 Septimus, quo juxta Ptolemæum (b) Lunæ Eclipsis contigit die 17. Phamenoth mensis septimi in anno Nabonassari 225. Qui à Kalendis Januarii tum incipiens diem 17 mensis Septimi conjicit in diem 16 Julii nostri, & feriam 4 in anno Per. Jul. 4191. Ab anno igitur 3390 ad annum 3427 sunt anni 30 quibus Cyrus imperavit, & Septem Cambyfis.

b Lib. 5. cap. 14.

3429 Darius ⁵⁴ Hystaspis filius Rex Persarum cujus uxores duæ Cam eocais Opbyfis ⁵⁴ sorores Artossa, & Artystona: hæc germani etiam prius uxor; illa intacta Dario nupta.

36 Lugadius
 ad ann. 3041.

3432 Achaius Optach de semine Lugadii filii Ithi; à quo decimus ponitur; sed plures desiderari generationes coævos conferenti liquet. Uno anno (a) Rex Hiberniæ.

37 Eoin-
 38 Riaglan
 39 Siotcioñ
 40 Fion.
 d Ad ann.
 3236.

Dario Hystaspidi coævi Achaius Optach, Finnius, Sednæus Innarradh Reges Hiberniæ. Synchronismus.

3433 Finnius ⁵³ filius Brathai ⁵² (Blathai, ut aliqui habent) filii Labradii ⁵¹, Ollamsodlai ⁴⁹ regis (d) e Carbreo filio abnepos viginti (e) annis Rex Hiberniæ.

e Codex Clun.
 41 2han-
 42 Roelan.

3433 Hinc

43 Flañ-
luat.

44 Oilioll.

45 Flon.

46 Eocadib

Optac.

3433 Huic 22 annos Dungal. annales ex G. Coemani poemate tribuunt; & 21 aliud ejusdem poematis exemplar in codice Lecano: Cluanensis vero, quem sequor 20 annos ascribit.

3441 Urbis conditæ 245. Romani regiam potestatem binis annuis consulibus commutarunt anno Urbis conditæ 244. 21 Aprilis exituro; Olympiadis 67 Anno 3 currente, & Darii Histaspidis 12. Primi consules L. Junius Brutus, & L. Tarquinius Collatinus. Tarquinio abdicare coacto, in ejus Locum factus est P. Valerius in hoc honore Poplicola appellatus: & Bruto in prælio cadenti Sp. Lucretius Tricipitinus, eique in consulatu mortuo M. Horatius Pulvillus substituitur primo Libertatis anno. Valerium ⁵⁴ igitur Dario ⁵⁴ Histaspidi coævum in 54 ab Adamo generationem conjicio.

Seudna 10-
narrach.

3453 Sednæus ⁵⁵ Innarradh Breasi ⁵⁴ regis filius ex
14 Heberi sanguine quatuordecim annis (e) Rex
Hiberniæ.

3459 Darius ad Marathonem ingenti clade victus ab Anathemienibus, duce Miltiade (Plutarc.) Anno regni 31. Nabonassareo 257. quo Luna defecit die 3 Tybi mensis 5 (Ptolem.) 25 April. feria 4.

3465 Xerxes ⁵⁵ Darii ex Atossa ⁵⁴ filius patri succedit. Assuerus, seu Oxyares dictus, maritus Estheræ, repudiata Vasthi.

e Codex Cluan.

3466 V. C. 270 K. Fabius ⁵⁵ Vibulanus, & L. Æmilius ⁵⁵ Mamercus Consules.

3467 V. C. 271. M. Fabius ⁵⁵ Vibulanus, & L. Valerius ⁵⁵ Potitus Volusus consules: hic frater K. Fabii ⁵⁵; ille Valerii ⁵⁴ Poplicolæ primi consulis filius.

3467 Simon

- 3467 Simon ⁵⁵ Breac Nuadi ⁵³ regis Herimonii ne-
 6 pos per Sexennium Rex Hiberniæ. Simon byge.
⁵³ Nuadus ad
 ann. 3410.
Xerxe rege Sednæus vivere desit, Simon Breac ⁵⁴ Aidanius
 Glas.
successit, atque huic Duachus Fionn. Synchron.
 3473 Duachus ⁵⁶ Fionn ex Heberiis Sednai ⁵⁵ regis fi-
 8 lius per annos (e) octo Rex Hiberniæ. ⁵⁵ Simon Breac.
- 3475 V. C. 279. P. Valerius ⁵⁵ Popli-
 cola Valerii ⁵⁵ Potiti frater, &
 C. Nautius Rutilus Coss.
- 3480 V. C. 284. L. Valerius ⁵⁵ Poti-
 tus, & T. Æmilius ⁵⁶ Mamerci-
 nus L. Æmilii ⁵⁵ filius Coss.
- 3481 Muredachus ⁵⁶ Bolgra Simonis regis filius unum
 I annum Rex Hiberniæ. Muredach
 Bolgra.
- 3482 Ennius ⁵⁷ Ruber Duachi ⁵⁶ regis filius quinquen-
 5 nium (e) Rex Hiberniæ. Ennius
 Cundach.
- 3483 V. C. 287. T. Æmilius ⁵⁶ Ma-
 mercinus, & Q. Fabius ⁵⁶ Vibula-
 nus M. Fabii ⁵⁵ filius Coss.
- 3486 Artaxerxes ⁵⁶ Longimanus Xer-
 xis ⁵⁵ filius Rex Persarum.
- 3487 Lugadius Hiardon ex Heberi profapia Ennii re-
 5 gis filius (vel aghatus) ei successit Rex Hiberniæ
 quinquennio (e). Lugadius
 Hiardon.

Artaxerxe rege Longimano, Duachus mortuus est, & quinque in Hiberniæ throno se invicem exceperunt, viz. Muredachus Bolgra, Ennius Ruber, Lugadius Hiardon, Sirlam Longimanus, Achaius Fuarchis, Achaius Venator, & Conangus. Synchron. Si calculos rite in-eris pro quinque invenies septem, è quibus si duos priores post Duachi mortem, sc. Muredachum, & Ennium mecum ante Artaxerxem Statueris, rectè reliqui quinque Artaxerxis tempore cœperunt.

Siorlám
idem ac Longi-
manus.
e Cod Cluar.

3492
16

Sirlam ⁵⁵ Longimanus Hiro satus Finii ⁵³ regis
filius, seu potius nepos sedecim annis Rex Hi-
bernix.

3501 V. C. 305. L. Valerius ⁵⁶ P.
Valerii ⁵⁵ filius & M. Horatius
Barbatus Coss.

Eocais
uácer.

3508
12

Achaius Fuarchis Lugadii Hiardon filius (vel
agnatus) ex Heberi domo Rex Hibernix annis
duodecim.

3508 V. C. 312. M. Fabius ⁵⁷ Vibul-
lanus Q. Fabii ⁵⁶ filius, & Posthu-
mius Æbutius Helva Corni-
cen Coss.

Eocais Fias
inrne.

3520
5

Achaius ⁵⁸ Venator, & Conangus Impavidus fra-
tres Congalio filio, Muredachi ⁵⁶ regis geniti
Herimonii reges Hibernix annis quinque.

Conang De-
seglac.

Lugad Lá-
móderg.

3525
4

Lugadius Rubrimanus Achaii Fuarchis filius
(vel agnatus) Hebero oriundus Rex Hibernix
quadriennio (e).

3525 V. C. 329. M. Æmilius ⁵⁷ Ma-
mercinus L. Æmilii ⁵⁵ Mame-
ri; nepos jam tertio Dictator.

3527 Darius ⁵⁷ Nothus decimo post
Artaxerxem ⁵⁶ patrem mense

Rex Persarum. Cujus annus secundus (3528) Aggæi,
& Zachariæ prophetiis, ac Darii edicto, ut instau-
retur Templum, celebris. Unde initium Hebdomadum
Danielis cum excidio Templi secundo sub Vespasiano
desinentium.

3529 Conangus ⁵⁸ Impavidus secunda vice Rex Hi-
bernix Septennio (e).

Darii Nothi regnantis tempore Lugadius Ru-
brimanus, Conangus, Arturus, & Fiachus filius Mu-
redachi regnandi initia auspiciati sunt. Synchron. Lu-

3529 gadius

Pars II.

Ogygia Extera.

79

3529 gadius meis rationibus paulo ante Darium
cœpit: Arturum Fiachus extinxit, Dario in
Perside regnante.

3530 V. C. 334. Cn. Fabius ⁵⁷ Vibulanus filius Q. Fabii ⁵⁶, & T. Quinctius Capitolinus Barbatus Coss.

3532 Darii Sexto Templum absolutum, & Encænia ejus 3 mensis Adar in Februario nostro celebrata.

3536 Arturus Lugadii Rubrimani regis filius (vel ^{αιπρ.}
6 agnatus) ex Heberis Rex Hiberniæ Sexennio.

3542 Olillus Fin antecessoris filius (vel agnatus) Olilli ^{Fin.}
9 Rex Hiberniæ novem annos.

3542 V. C. 346. M. Æmilius ⁵⁸ Mamercinus Æmilii ⁵⁷ Mamerc. Dictatoris filius & C. Valerius ⁵⁷ Potitus volusus L. Valerii ⁵⁵ Potiti per L. Valerium ⁵⁶ filium nepos Consules.

3543 V. C. 347. C. Fabius ⁵⁸ Ambustus filius M. Fabii ⁵⁷ Vibulani Quæstor.

3545 Artaxerxes ⁵⁸ Mnemon filius Darii ⁵⁷ Rex Persarum.

3546 V. C. 350. L. Valerius ⁵⁷ Potitus C. Valerii ⁵⁷ frater ex quinis vicib. 2 Tribunus Militum consulari potestate.

3551 Achaius Olilli Fini regis filius Heberi è semine Eocæus mæ
7 patri successit Rex Hiberniæ septem annos. Olilli Fini.
Artaxerxes Mnemon contemporaneos habuit Olil-

Synchron.

3551 *lun Finn.* (ab anno 3545, ad anno 3551) *Achai-um filium* (ad ann. 3558) & *Argetmarum* (ad ann. 3568.) Addo ego Duachum Ladgar, Lugadium Laigde, & Aidum Rufum ad ann. 3587. Quos tres Synchronismus Artaxerxi Ocho Mnemonis filio ab anno 3587, ad anno 3610, regnanti coævus facit.

Chronologiam heic maxime turbat æmulorum principum de imperio dimicantium discordia. Ab Arturi enim regis interritu Olillus Finn, & post eum Achaius Heberii, Fiachus, Tolgraus, ejusque filius post eum Duachus Herimonii, & Argetmarus de domo Hiri Singuli ad Supremos fasces aspirabant. Itaque Argetmarus, Fiachus, & Duachus adversus Olillum regem conjurationem facientes eum hoc anno (3551) apud Odhbha prælio congressi prostraverant. Mox in se invicem pro diademate Fiachus, & Argetmarus arma convertunt. Fiachum de Argetmaro acie fuso ovantem. Achaius Olilli regis filius in Bregmagia (f) aggressus vitâ spoliavit inde Rex Hiberniæ Salutat. Duachus ita patre orbatus Achaii victori se submisit, ac suorum Herimoniorum viribus Argetmarum ex Hibernia eliminavit.

f Westmidie
Athlone

Hinc aliqui Fiachum Hiberniæ regum catalogo adscribunt, & regnanti alii septem, alii decem, aut octo annos immediatè post Arturi cædem assignant, & post eum Olillo alii novem, alii undecim. Verumenimvero non potuit aliis annis regnare, quam iisdem, quibus Olillus rerum potitus est; extemplo enim post Arturum ab eo cæsum continuum pro imperio bellum gessit, donec Olillum occidit & ipse vicissim occidit. Rectius igitur Codex Cluanensis Olillum immediatè Arturo patri succedentem habet, nullum in regno diem Fiacho, quamvis Arturum, & Olillum deturbaverit, admittens.

3551 G. Coema.

3551 G. Coemanus (g) quoque, & G. Modudius (h) g Eire áno.
in suis de regibus Hiberniæ poematis centum h Eire oig.

triginta sex tantum Ethnicos reges absolutos fuisse
consentiunt; & aliud G. Coemani poema (i) eorum i Colchris
dem 136 genus, & nomina recensens Fiacho Magno Erión áirde.
filio Muredachi, de quo loquimur, regis Hiberniæ ti-
tulum ab Antiquariis denegatum expressis verbis de-
clarat. Unde liquet dillichon de Decenni, vel jux-
ta varias lectiones Oðenni ejus imperio in priori-
jam laudato G. Coemani poemate (g) non genuinum
authoris, sed insititium fuisse. Insuper patrum memo-
ria Lugadius O Clery inter præcipuos hujus seculi
Hiberniæ Antiquarios in disceptatione cum Bruodi-
no non inferiori Antiquario, poemate, quod incipit, *vid. Somayba ha*
inigo.
21 Thaisg ná tacaon tóina, centum & sex Hiberniæ re-
gum de Herimonis (ipso excluso) progenie nume-
rum recenset, è quibus quadraginta sex Nelidas, seu
Nielli Magni è semine testatur. De utroque nume-
ro nulla est controversia; sed deductis 46. Nelidis
è 106. in toto, remanent 60 Herimonii: Olillus
sc. Vervecinus Christianus, & 59 Ethnici, de quo-
rum nominibus sine Fiachi adjectione compertum
est.

3558 Argetmarus 57. Sirlami 55. regis filius (aut po- *Thaisg*
10 tius nepos) ex Hiri stirpe Rex Hiberniæ de- *inay.*
cennio.

Huic alii 23 alii 26 alii 30, annos regni tribuunt.
Nos Cluanensis codicis fidem secuti annos quidem
26 concedimus: Sed hoc pacto; quippe à regiæ dig-
nitatis titulo, quem sibi, ut credibile est, post Artu-
rum regem arrogavit, per annos novem, quibus
regnavit Olillus & per septennium, quo ipse, reg-
nante Achaio, exulabat, usquedum decem alios an-
nos sine controversiâ regnavit.

3561 V. C. 365. L. Valerius ⁵³ Potitus L. Valerii ⁵⁷ Potiti filius consulatu cum M. Manlio capitolino exiens fit Magister equitum sub M. Camillo Dictatore Romam à Gallis liberante.

3562 V. C. 366. C. Fabius ⁵⁸ Ambustus Tribunus militum consulari potestate.

3564 Artaxerxis Anno 20. Nehemias Hierosolimam permissu Artaxerxis venit, murosque per annos 12 refecit.

3565 V. C. 369. L. L. Æmilius ⁵⁹ Mamer-
mercinus M. Æmilii ⁵⁸ filius Tribu-
nus militum cons. potest.

3568 Duachus ⁵⁸ Ladgar Fiacho ⁵⁷ Tolgrao Herimo-
nio Muredachi ⁵⁶ regis filio prognatus Rex Hi-
berniae decennio.

3575 V. C. 379. L. Æmilius ⁵⁹ Mamer.
5. Tribunus militum consulari
potestate.

3578. Lugadius Victulinus Achaii Hiberniae regis ex
Heberi domo filius (imo agnatus, & Darii dom-
tæc filius) Rex Hiberniae quadriennio (k).

In hac Heberiorum prosapia inter Duachum Finn. ab
Anno 3473, ad an. 3481. regem Hiberniae, & Lugadi-
um hunc genealogicam seriem adeo ultra modum lax-
atam video, ut fratres, vel agnatos summum imperium
asssecutos pro decessorum ejusdem domus filiis in recta
linea subinde incertos exploratum sit. Quatenus centum
minus annorum spacio (l) illum ab hoc octo generati-
onum gradibus (quotquot intercesserant reges) distare
traditum sit. Ennium (m) quidem Duachi filium, & A-
3578 chaium

1 A morte Dua-
chi Anno 3481.
ad initium Lu-
gadii Anno.
3578.
m Supra ad an.
3482.

3578 chaïum Olilli regis (n) filium inter alios re-^{n Supr. ad ann. 3551.}
 peri desertē nominatos. Sed ubi conjectura
 locus non esset, quos fratres, aut agnatos, & quos
 decessorum filios pro certo dicerem, in eorum ge-
 nealogiā fidem auctorum (cum mea aditione per pa-
 renthesin) secutus sum; genealogicos tamen numeros
 contemporaneis non congruos intermisi. Hunc Luga-
 dium Ketīngus (o) Darii ^{οἰμντεε} filium legit, sed non ^{ο In regno ejus.}
 ausus torrenti vulgaris erroris reniti Achaii regis filium,
 & octavum à Duacho potius dici judicavit.

3582 Aidus ⁵⁹ Rufus Argetmari ⁵⁷ regis Hiriadæ ex ^{2los μυαδ. 7mac ba-}
 7 Badorno filio nepos R. H. septem annos.

3585 V.C. 389. L. Æmilius ⁶⁰ Mamerc. L. ^{δοιμν.}
 Æmilius ⁵⁹ filius Consul. cum L. Sextio
 Laterano primo è plebe.

3587 Artaxerxes ⁵⁹ Ochus Artaxerxis ⁵⁸
 Mnemonis ex Statira uxore filius

3589 Rex Persarum. Dithorbus ⁵⁹ Argetmari ⁵⁷ regis Hi-
 7 riadæ ex Dimano Filio nepos R. H. septem annos. ^{διοτοριβ.}

3596 Kimbathus ⁵⁹ Argetmari regis Hiriadæ ex Fin-
 7 tano filio nepos Rex Hiberniæ septem annos. ^{κιονβοτ}

Qui annos mundi ad sententiam suam plus æ-
 quo extendere conantur, horum trium patruelium Ai-
 di, Dithorbi, & Kimbaithi singulis tria alternatim sep-
 tennia concedere non dubitant; nimirum Aido rege
 post tertium septennium submerso, aliisque duobus post
 tertium cujusque septennium circumactum superstitibus;
 Kimbaitho regi Aidi filix copulato quartum septen-
 nium, ejusque viduæ quintum assignant. Unde infer-
 tur Aidum ad 49 annos, Dithorbum, & Kimbaithum
 ad 63. annos, denique Kimbaithum insuper ad 70 an-
 nos ab Aidi initio ad suum exitum sociale illud impe-
 rium produxisse. Qualem ordinem, prolixumque, ac se-
 curum imperandi spacium in tribus regni consortibus

3596; Mille

3596 Mille casibus inter se, & ab æmulis obnoxiiis non facile patitur humanæ vicissitudinis conditio, nec similem eventum aliud exemplum confirmat. Quamobrem omnibus tribus per vices suas tria tantum septennia Codicis Cluanensis auctoritate innixi admittimus.

A Kimbaiti initio ad Emania, quam regum Ultonia regiam condidit, eversæ casum, regnantium in Ultima temporibus simul sumptis, annos absolutè 684. regnatum est; insigne rationum mearum per id temporis singulorum Emania regnantium initia, & exitus statuendo firmamentum. Diversorum enim authorum fortuito conspirantia cum Emania regnantium temporibus suffragia omnem in iis certitudinem quasi funiculo triplici constrictam edocent. Nam poema chronologicum (p) centum annos retro à S. Patricii apostolatu, atque ita ab anno Christiano 432 ad Emania excidium numerat. Idem annales Dungall. confirmant, quatenus eundem casum in annum 331 qui est æræ vulgaris 332 & mundi secundum meas rationes 4281. conjiciunt. Citatum etiam poema (p) Conquovari Nefani regis Ultonia obitum 47 annos post Christum natum, hoc est anno 48 æræ Christianæ, qui est mundi per me 3997. ponunt alterum vetus distichon è codice Lecano (q) quadringentos annos inter Kimbaiti initium, & Conquovari illius finem ita recenset.

Ceipne céud bliagán bhara : ad fad gac raon 'Yeneyra:
Fad flaitiopa na bfein ngót: 'ó Choncoban go Ciombóe.

*Inter Conquovarum sunt, Kimbaitumque monarcham
Quatuor, ut doctis, seculalapsa liquet.*

Pari ratione si Emania regnantium tempora à Kimbaiti
3596 thi

3596 thi initio, & anno mundi hoc 3596. ad Con-
quovari finem summatim colligas ad quadrin-
gentos exactos annos emergent anno mundi 3997. Chri-
sti 48. à Conquovari etiam obitu ad Emania⁶⁰ incendium, 3997
simul aggregatis Emania⁶⁰ regnantium temporibus, an-
ni emergent 284 quibus Anno mundi 3997. adjectis per-
venies ad an. mundi 4281. ære Christiana⁶⁰ 332. exci- 4281
dio Emania⁶⁰ memorabilem.

3598 V. C. 402 M. Fabius 59 Ambustus 1 Emania Re-
filius C. Fabii 58 tertio consul. gum ara.

3603 Macha 60 Aidi 59 Rufi Hiriadæ regis filia Regi- 211a 211a
7 na Hibernia⁶⁰ 7 annis (r). 511a 511a
3610 Reactus 60 Carporuber Heberio è semine Ennii 57 211a 211a
9 Rubri regis pronepos Rex Hibernia⁶⁰ per noven- f Cod. Gluan.
nium (r). 10 Duvegan.

Supra ad annum 3578. ostendi genealogos (r) nost-
ros malè sensisse octo reges Heberia⁶⁰ familia⁶⁰ à Duacho
Finn ad Lugadium Vitulinum totidem generationibus
in rectâ lineâ supputandos. Ubi mea⁶⁰ sententia⁶⁰ appri-
mè favet Reacti Carporubri è codice Lecano (u) genea-
logia⁶⁰: qui quidem Reactus Lugadii filius, non tamen
Lugadii Vitulini regis Hibernia⁶⁰ & nonus à Duacho
Finn, ut illi tradunt, sed per Ennium Rubrum quar-
tus à Duacho.

3610 Achaius 60 Eolachair Argetmari 57 regis, Fotha- 57 Ennius Ru-
20 dio 59 filio Fomarii 58 patre, pronepos ex Hiri 58 Enedæ
profapia Machæ Regina⁶⁰ successit Rex Ulto- 59 Lugadius.
nia⁶⁰ apud Emaniam viginti annos Aliâ lectione Acha- 60 Reactus Car-
ius Faobhar filius Fedachi filius Fomarii filius Arget-
mari.

3610 Arsames 60 Artaxerxis 59 Ochi fi-
lius Rex Persarum.

3610 V. C. 414. L. Æmilius 61 Ma-
mercinus L. Æmilii 60 filius ma-
P 3610 gister

3610 gister equitum sub M. Valerio ⁵⁹ Corvo dictatore M. Valerii ⁵⁴ Volusi, cui P. Valerius ⁵⁴ primus Consul frater, adnepote.

3614 Darius ⁶⁰ Codomannus Artaxerxis ⁵⁸ Mnemonis ex Arsame filio,

& Sygambe filia (utroque concubina genito) nepos postremus è Cyri sanguine Persarum monarcha eodem hoc anno incepit, quo Alexander ⁶⁰ Magnus illius everfor patri in Macedonia nostro Julio Mense unum, & viginti annos natus Aristotelis sub disciplina literis ex cultus surrogatur.

x Cod. Cluan.
Ugoine 2161
58 Duachius ad
an. 3568.
59 Achaius
Buddac.
60 Hugonius
Magnus.

3619 Hugonius ⁶⁰ Magnus Duachi ⁵⁸
30 Regis nepos Herimone satus Rex
Hiberniæ triginta annos.

Hugonium eodem anno regnum iniisse, quo Alexander Magnus Persarum monarchiam obtinuit, docet nos Hibernicum poema chronologicum. Proinde annus mundi 3619. exiens, & 3620. ab Æquinoctio Autumnali defluens in eundem annum periodi Julianæ 4383. conveniunt.

y Cod. Lecan.
fol. 294.

Tabula Lagenienses.

z Lugad. O ele-
riti loco supra ci-
tato.

a Infr. ad an.
3922.

b Tigerna. Cod.
Cluan. chroni-
cum Scotorum.

O Duvegan.
fol. 195. a.

Cod. Lecan.
fol. 178.

Quinquies quinque partitam Hiberniæ divisionem ab eo factam & veteres, (y) & moderni (z) scriptores consentiunt mansisse trecentos annos; donec Achaius Fedhloch R. Hiberniæ (a) antiquaverit, Anno sequenti post antiquatam eam Cuculandus celebris heros in lucem editus est; annoque ætatis 27. Christianæ Epochæ secundo, & ante S. Patricii missionem Anno 431 è vivis sublatus est (b) Ex quo 758 integrorum annorum contextu ab anno Christiano missionis S. Patricii 432. Mundi 4381. In anteriora elicitur Hiberniæ in 25 regiones divisionem factam anno mundi 3623. tertio, aut quarto regis Hugonii.

3620 Olympiadis 112. Anno 2 Ka-
3620. lendis

3620 Iendis Octobris nostri & die undecimo post plenilunium Eclipticum (c) feriâ hebdomadis sexta ^{c Plutarch. in Alex.}
 Alexander ⁶⁰ Magnus tertio memorabili prælio Darium ^{Arrianus.}
⁶⁰ Codomannum ad Gaugamelam propter Euphratem, ^{Nicomediens.}
 quod prælium ad Arbela vulgo nominatur, fudit; ^{Plin. l. 2. c. 10.}
 simulquæ Persidis imperium rapuit. ^{Ptolem. l. 1. c. 4.}
^{Temporarius. lib.}

3623 V. C. 427. L. ⁶¹Emilius ⁶¹Ma-
 mercinus 2. & C. Plaut Decianus
 Coss.

3627. Olymp: 114. Anno 1. Alexander Magnus Babylone è vitâ excessit antepenultimo die mensis Macedonici Dæsi sub finem Junii nostri annos natus 33. Ex hoc per mortem fracto cornu (d) quatuor sunt orta cornua, qui sunt ^{d Daniel. 8.}
 quatuor reges imperium ejus in 4 regna distrahentes; nimirum Antigonus in Asia, cujus posteri postea in Macedoniâ regnarunt, primus è successoribus Alexandri, qui cum filio Demetrio ⁶⁰ Poliorceta regium nomen usurpavit, Philippus Aridæus Alexandri ex concubinâ frater in Macedonia, Ptolemæus Lagi Macedonis filius post Perdicam in Ægypto, & Seleucus Nicator tribus aliis superstes multarum illustrium urbium conditor, in Syria.

3630 Huamun ⁶⁰ Kennus filius Foranni
 1 ⁵⁹ Argetmari regis è Cassio ⁵⁸ filius pronepos Rex Ultoniæ unum annum.

3631 Conquovarus ⁶¹ Rod decessoris è
 30 Cathirio ⁶⁰ fratre nepos Rex Ultoniæ triginta annos.

3634 Cassander, ⁶⁰ cujus pater Antipater ⁵⁹ Macedo Macedoniæ, & Græciæ sub Alexandro rector, Macedoniam post Philip-
 pum ⁶⁰ Aridæum jussu Olympiadis matris Alexan-

3634 drinecatum occupat, Olympiadem, & duos Alexandri filios unâ cum matre Roxane è medio fustulit. Itemque Cleopatram Alexandri sororem. Diodor.

3639 Annus æræ Græcorum primus quo Seleucus⁶⁰ Nicanor Antiochi Macedonis militiæ præfæcti sub Alexandri patre filius, capto Demetrio Poliorcætâ, & occupatâ Babylone totius Asiæ imperium sibi vendicavit.

3640 V. C. 444 Appius Claudius⁶⁰ cæcus sub M. Valerio⁶⁰ Maximo Corvo M. Valerii filio, & P. Decio Mure Coss. Censor viam Appiam munivit. Anno V. C. 448 & 458 Consul. Anno 466 Dictator, vir sapiens, & ad longævitatē longævus pacem, & fœdus cum Pyrrho acri oratione dissuasit è cujus semine per P. Claudium Pulchrum maternum, & per Tiberium Claudium Neronem paternum Tiberii Imp. stemma deductum est.

3649 Laogarius⁶¹ Lorc Hugonio⁶⁰ patri successit
16 Rex Hib. sedecim annos (e).

In tertiâ Græcorum Monarchiâ Synchronismi author reges Ægypti sic prosequitur; *Coævi habentur Ptolomæus Lagides, & Hugonius-Magnus*; ita apud me ab anno 3627 (quo Lagides ab Alexandri morte Ægyptum occupavit, & tenuit 40 annos) ad Hugonii finem hoc anno 3649.

3649 V. C. 453 M. Æmilius⁶² Paulus L. Æmilii⁶¹ filius & M. Livius⁶² Denter. Coss. cujus Livii trinepos C. Livius⁶⁸ Drusus Consul anno V. C. 607 fuit abavus Livie⁷² Drusillæ Augustæ Tiberii Imp. matris.

3653 Antipater⁶¹ (seu Antigonus) & Alexander⁶¹ Cassandri⁶⁰ (ex
3653 Thessalonica

16
108
Ced. Glau.

3653 Theſſalonicâ⁶⁰ Alexandri⁶⁰ Magni per concubinam ſore) filii Reges Macedoniæ.

3657/ Demetrius⁶⁰ Poliorceta Caſſandri⁶⁰ per Philam Sororius (Rex

Aſiæ poſt patrem Antigonum ab anno 3651) ab Alexandro adverſus Antipatrum fratrem in auxilium vocatus Alexandrum interficit, & regnum Macedoniæ occupat; donec à Seleuco genero ſuo (ex in rege Aſiæ) deviſtus anno 3663, in cujus cuſtodiam poſt triennium interiit (f) Pyrrhus Epyri Rex in Macedonia excipit dies 210. Illum Lyſimachus unus è ducibus Alex. Magni haſtenus Rex Thraciæ: Hunc Ptolemæus Ceraunus dies 270. Dein Meleager dies 60. Antipater dies 45. Soſthenes annos 2. Hinc regnum tandem rediit anno 3671. ad Demetrii filium Antigonum Temenidis (regio Macedoniæ ſtemmate) Herculis proſapia oriundum. Ita Seleucidæ reges Syriæ obtinent Aſiam. Viciffim Antigoni poſteritas ex Aſiâ pulſa obtinet Macedoniam.

3661 Fiachnaus⁶² Huamunkenni⁶⁰ ex Fedlimio fi-

16 lio nepos Rex Ultoniæ ſedecim annis.

e Cod. cluani

3665 Cobthacus⁶¹ Laogarii⁶¹ regis frater Rex Hi-

17 berniæ annos ſeptemdecim (e). Ptolomæus Philadelphus, Laogarius, Cobthaens, & Lauradius

coævi. Synchroniſm.

3665 V. C. 469. M. Æmilius⁶³ Paulus Lepidus M. Æmilii⁶² filius Conſul.

3667 Olymp. 124. anno 1. (f) filius Ptolomeus⁶² Philadelphus Pto-

f Polibius, & Eufeb.

lomæi Lagidis filius ex Beronica⁶¹, que fuit patru- ele Caſſandri⁶⁰ regis Macedoniæ ſata à morte patris (nam annum vivente patre regnavit) (g) Rex Ægypti. Eruditorum cultor præcipuus, cujus anno

g Juſtin. l. 16. Joſeph. l. 12. c. 2.

3667 regni

h Epiphanius de
mensuris, & pon-
deribus.

i Epiphani.
Euseb, Joseph.

3667 regni 17 (h) celeberrimam suam Alexandriae
Bibliothecam Sacrarum Scripturarum ex lin-
gua Hebraica in Græcam. à 72, viris doctissimis facta
versione decoravit (i).

3669 Antiochus ⁶¹ Soter Seleuci ⁶⁰
filius, & Successor in Asia
Minoris, Syriae, & Babyloniae dominiis. Cui Stra-
tonica ⁶¹ Antigoni ⁶¹ Gonatae Soror è novereâ facta
uxor, quam pater Seleucus sibi nuptam deperienti
filio cessit.

3671 Antigonus ⁶¹ Gonatas Deme-
trii ⁶⁰ ex Phila ⁶⁰ filius Rex Ma-
cedoniae.

3677 Darius ⁶² Fiachnai ⁶² ex Forgao fratre nepos
72 Rex Ultoniae annos septuaginta duos.

Labrad
loin Græc.

3682 Lauradius ⁶³ Navalis Laogarii ⁶¹ regis ex O-
14 lillo Aine filio nepos Rex Hiberniae annis
quatuordecim (e).

3686 V. C. 490. Appius ⁶⁰ Claudius
Caudex Cæci ⁶⁰ frater cum M.
Fulvio Flacco Consul. Primus Pœnis arma intulit,
copiis in Siciliam traductis. Unde belli Punici pri-
mi initium.

3690 Antiochus ⁶² Theos Antiochi ⁶¹
Soteris ex Stratonica ⁶¹ filius
Rex Syriae, &c.

3695 V. C. 499. M. Æmilius ⁶⁴ Pau-
lus filius M. Æmilii Consul (e).

Melge
Molbæc.

3696 Melga ⁶² Laudabilis Cobthachi ⁶¹ regis filius
12 Rex Hiberniae annis duodecim (e).

3701 V. C. 505. P. Claudius ⁶² Pul-
cher Appii ⁶⁰ cæci nepos Consul
cum L. Junio Pullo ob rem malè contra Pœnos con-
temptis auspiciis gestam publico iudicio damnatus.

3704 Ptole-

- 3704 Ptolomæus ⁶³ Evergeta Philadel-
phi ⁶² filius Rex Ægypti.
- 3705 Seleucus ⁶³ Callinicus Antio-
chi ⁶² Thei filius Syriæ Rex.
- 3707 Demetrius ⁶² II. Antigoni ⁶¹ Go-
natæ filius Rex Macedonia.
- 3708 Mogcorbus ⁶² Reacti ⁶⁶ regis ex Heberi pro-
6 genie nepos Rex Hiberniæ sexennio (k). *k Cod. Cluan. 2 Mogcorb. 60 Reactus ad an. 3610. 61 Cobthachus*
- Ptolomæus Evergeta, Mogcorbus, Aneas Ollam,*
6 Hierngleo coævi. Synchron.
- 3714 Aneas ⁶³ Ollamh, i. Doctor Lauradii ⁶³ regis è
71 Lageniæ Herimontis nepos Rex Hiberniæ sep-
tem annos (k). *62 Mogcorbus; 2 longur Ol- lam. 63 Lauradius ad an. 3682. 64. Ollillus 65. Aneas Ollamh.*
- 3714 V. C. 518. M. Livius ⁶³ filius M.
Livii ⁶² Dentris Decemvir cum
M. Emilio ⁶⁴ faciendis ludis se-
cularibus.
- 3717 Antigonus ⁶³ Docon Antigoni ⁶¹
Gonatae ex notho nepos ex tu-
tore Philippi patruelis, cui vitricus eti-
am erat; Rex Macedonia. Justin. l. 2.
- 3718 V. C. 522. M. Æmilius ⁶³ Lepi-
dus M. Æmilia ⁶⁴ Pauli Filius Con-
sul.
- 3721 Irereo seu ⁶³ Hierngleo Fathach Melga ⁶² regis
6 filius Rex Hiberniæ sex annos (k). *1a Hierngleo 62a Irereo. 63a Irereo.*
- Septem annos Dungall. annales ex G. Coema-
no habent: duo alia G. Coemani exemplaria octen-
nium referunt; nos sexennium ex codice Cluan. affig-
imus.
- 3725 Seleucus ⁶⁴ Ceravnus Seleuci ⁶³
Callinici filius Rex Syriæ.
- 3729 Mogcorbus ⁶³ Mogcorbi ⁶² regis filius Rex Hiber-
7 niæ septennio (k). *62 Mogcorb.*
- 3727 Anti-

3727 Antiochus ⁶⁴ Magnus Seleuci ⁶⁴ frater Rex Syriae. Antipater ⁶⁵ Seleuci filius sub patruo pacis internuncius ad Ægyptos, & Romanos.

3730 Philippus ⁶³ Demetrio ⁶² II. ac Pthia ⁶² Pyrrhi ⁶⁰ regis Epyri nepote natus Rex. Macedoniæ post vitricum suum Antigonom ⁶³ Docon.

3730 Ptolomæus ⁶⁴ Philopator filius Ptol. ⁶³ Evergetæ Rex Ægypti.

3731 V. C. 535. M. Livius ⁶⁴ Salinator M. Livii ⁶³ filius & L. Æmi-

lius ⁶⁵ Paulus M. Æmili ⁶⁵ Lepidi frater Consules de Illyriis triumpharunt. M. Livius ⁶⁵ Salinator filius Livii ⁶⁴ M. Livium ⁶⁶ Æmilianum Drusum (ex Drauso hostium duce cominus cæso dictum) ex Æmilia gente adoptavit.

Conla Cru-
mōcelgac.

3734 Conla ⁶⁴ Hierngleonis ⁶³ regis filius Rex Hiberniæ quadriennio (k) Ptolomæus Philopater, Fercorbus, & Conla coævi. Synchron.

3734 V. C. 538. L. Æmilius ⁶⁵ Paulus, & C. Ter. Varro Coss. ad Cannas occubuerunt.

Ohill
Cayfiac-
læ.

3738 Ohillus ⁶⁵ Denti scaber Conlæ ⁶⁴ patri successit Rex Hiberniæ 25 annos.

3739 V. C. 543. P. Sulpitius Galba ⁶⁵ primus hujus familiæ Consul contra Philippum ⁶³ Macedonem mittitur.

3743. V. C. 547. M. Livius ⁶⁴, & C. Claudius Nero consules de Afdrubale Annibalis fratre ad Metaurum victo triumpharunt.

3745 V.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection.

3745 V. C. 549. Sergius Sulpitius Gal-
ba ⁶⁴ P. ⁶³ Sulpitii filius Ædilis in
Asiam missus ad transportandam
magnam matrem deorum. V. C.
556.

3747 Ptolom. ⁶⁵ Epiphanes Ptol. Phi-
lopatoris ⁶⁴ filius, & Antiochi ⁶⁴
Magni per Cleopatram ⁶⁵ filiam gener
quinquennis succedit Rex Ægypti.

3749 Ennius ⁶³ Rochi ⁶², qui fuit patru-
us Darii ⁶³ decessoris filius, Rex
Ultoniæ quinquennio.

Post hunc Tigernachus habet Fiachum filium Fiad-
chon regem Ultoniæ duodecim annos. De quo nihil
alibi invenio, & refragatur certo numero regum, &
annorum hujus seriei.

3754 Finchadus ⁶⁵ Darii ⁶³ ex Baccho
2 filio nepos Rex Ultoniæ duos
annos.

3756 Conquovarus ⁶⁴ Moel ex Fui-
thio fratre nepos Darii ⁶³ Rex
Ultoniæ annos duodecim.

3759 V. C. 563. L. Æmilius ⁶⁶ Paulus
L. Æmilii ⁶⁵ filius Antiochum
Magnum classe superavit.

3760 V. C. 564. Antiochus ⁶⁴ Mag-
nus à L. Scipione Asiatico Afri-
cani fratre ad Magnesiā victus
Magna Asiæ parte mulctatur. Ju-
dæis inde indulget.

3762 V. C. 566 Serg. Sulp. Galba ⁶⁵
filius Serg. Sulpitii Galbæ ⁶⁴ fa-
ctus curulis.

3763 Adamarius ⁶⁴ ex-Heberiiis Fercorbi ⁶³ regis filius ^{Adamari.}
5 Q 3763 Rex ^{postea dom.}

3763 Rex Hiberniæ quinque annos.
Ptolomæus Epiphanes, Adamarius, & Achaius co-
ævi. Synchronismus.

3764 Seleucus⁶⁵ Philopator (à Josepho
 Sotor dictus) filius Antiochi⁶⁴
 Magni Rex Syriæ.

k Codex Glan.

Coctais

postlegat.

vel post-

legat.

3768 Achaius⁶⁶ Comatus Olilli⁶⁵ regis filius Rex Hi-
 berniæ septem annos (*k*).

3768 Cormachus⁶⁶ Lathagii filius, Conquovari⁶⁴ Mo-
 el nepos Rex Ultoniæ annis septemdecim.

17

3768 V. C. 572. L. Emilius⁶⁶ Paulus
 Consul de Liguribus triumphavit.

Sextus Julius⁶⁶ Cæsar Julii Cæsaris Dictatoris aba-
 vus sub eo meruit Tribunus militum.

3771 Ptolomæus Philometor⁶⁶ ex Ptol.
 Epiphane⁶⁵, & Cleopatra⁶⁵ geni-
 tus Rex Ægypti.

3774 V. C. 578. C. Sulp. Galba⁶⁶ fili-
 us Sergii Sulp. Galbæ⁶⁵ Pontifex
 Maximus.

Fergus
Fortisim.

3775 Fergusius⁶⁷ Fortis Bresalii filius Æneæ⁶⁵ regis
 ex Herimoniis Lageniæ nepos Rex Hiberniæ
 duodecim annos. (*k*)

Ptolomæus Philometor, & Fergusius Fortis coævi. Syn-
chron.

3775 Græcorum Anno 137. Antio-
 chus⁶⁵ Epiphanes Seleuci⁶⁵ fra-
 ter regnavit Anno centesimo, tri-
 cesimo, septimo regni Græcorum
 [1] hoc est, ab Ann. 3639 in-
 clusivè quo seleucus Nicanor cœ-
 pit.

3782 V. C. 586. L. Æmilius⁶⁶ Paulus
 2. cum C. Licinio Crasso Con-

3882 sul

1 Machab.

6. 1. 24. 11.

3782 ful Persea ⁶⁴ Philippi ⁶³ regis filium, qui Q. Fulvio, & L. Manlio consulibus Anno V. C. 575. regnare cœpit, ultimum Macedoniae regem evertit.

3782 V. C. 586. Serg. Sulp. Galba ⁶⁷
C. Sulp. Galbæ ⁶⁶ ex P. Sulpitio fratre nepos Tribunus militum contra Persea.

3783 Græcorum 145 (m) Mathatias ⁶⁵ *m. ibid. v. 57.*
Asmonæus sacerdos ex familiâ

Joarib contra Antiochum ⁶⁵ Epiphanem in Judæos sævientem, & hoc anno Templum Novembri profanantem primus arma induit. Mathatiam anno sequenti mortuum excepit filius tertio genitus Judas ⁶⁶ Machabæus.

3785 Morteus filius Murchorachi Rex Ultoniæ per triennium.

3786 Græc. 148. Per. Jul. 4549. 25. mensis Casleu, i. 24 Novembris,

& feria 2. Encænia Templi Hierosolymitani à Juda Machabæo instaurati celebrata.

3787 Enxas ⁶⁷ Turmeach Achaii ⁶⁶ regis filius Rex

32 Hiberniæ triginta duos annos.

3787 Antiochus ⁶⁶ Eupator patri Antiocho ⁶⁵ Epiphani successit Rex *2longur*
Syriæ puer sub tutela. *Τημεν.*

3788 Ennius ⁶⁶, vel Achaius Conquovari ⁶⁴ Moel è Dario filio nepos Rex Ultoniæ quadriennio.

Cormachum, Morteum, & Achaium hunc rectè hoc ordine immediatè post Conquovarum Moel sibi invicem succedentes habet Tigernachus.

3789 Græc. 151. lib. 1. Macchab. c. 7. v. 1. Demetrius ⁶⁶ Soter Seluci ⁶⁵

Philopatoris filius Rex Syriæ Judam Ma-

Q 2 3789 chabeum

3763 Rex Hiberniæ quinque annos.
Ptolomæus Epiphanes, Adamarius, & Achaius co-
ævi. Synchronismus.

3764 Seleucus⁶⁵ Philopator (à Josepho
 Sotor dictus) filius Antiochi⁶⁴
 Magni Rex Syriæ.

*Ex Codex Glan.
 Eoçaið
 poltletan.
 vel polt-
 leban.*

3768 Achaius⁶⁶ Comatus Olilli⁶⁵ regis filius Rex Hi-
 berniæ septem annos (*k*).

3768 Cormachus⁶⁶ Lathagii filius, Conquovari⁶⁴ Mo-
 el nepos Rex Ultoniæ annis septemdecim.

3768 V. C. 572. L. Emilius⁶⁶ Paulus
 Consul de Liguribus triumphavit.

Sextus Julius⁶⁶ Cæsar Julii Cæsaris Dictatoris aba-
 vus sub eo meruit Tribunus militum.

3771 Ptolomæus Philometor⁶⁶ ex Ptol.
 Epiphane⁶⁵, & Cleopatra⁶⁵ geni-
 tus Rex Ægypti.

3774 V. C. 578. C. Sulp. Galba⁶⁶ fili-
 us Sergii Sulp. Galbæ⁶⁵ Pontifex
 Maximus.

*Fergus
 Fortemrl.*

3775 Fergusius⁶⁷ Fortis Bresalii filius Æneæ⁶⁵ regis
 ex Herimoniis Lageniæ nepos Rex Hiberniæ
 duodecim annos. (*k*)

Ptolomaus Philometor, & Fergusius Fortis coævi. Syn-
chron.

3775 Græcorum Anno 137. Antio-
 chus⁶⁵ Epiphanes Seleuci⁶⁵ fra-
 ter regnavit Anno centesimo, tri-
 cesimo, septimo regni Græcorum
 [*l*] hoc est, ab Ann. 3639 in-
 clusivè quo seleucus Nicanor cœ-
 pit.

3782 V. C. 586. L. Æmilius⁶⁶ Paulus
 2. cum C. Licinio Crasso Con-
 3882 sul

*1 Machab.
 6. 1. 2. 11.*

3782 ful Persea ⁶⁴ Philippi ⁶³ regis filium, qui Q. Fulvio, & L. Manlio consulibus Anno V. C. 575. regnare cœpit, ultimum Macedoniæ regem evertit.

3782 V. C. 586. Serg. Sulp. Galba ⁶⁷
C. Sulp. Galbæ ⁶⁶ ex P. Sulpitio fratre nepos Tribunus militum contra Persea.

3783 Græcorum 145 (m) Mathatias ⁶⁵ *m Ibid. v. 57.*
Asmonæus sacerdos ex familiâ

Jojarib contra Antiochum ⁶⁵ Epiphanem in Judæos sævientem, & hoc anno Templum Novembri profanantem primus arma induit. Mathatiam anno sequenti mortuum excepit filius tertio genitus Judas ⁶⁶ Machabæus.

3785 Morteus filius Murchorachi Rex Ultoniæ per triennium.

3786 Græc. 148. Per. Jul. 4549. 25. mensis Casleu, i. 24 Novembris,

& feria 2. Encænïa Templi Hierosolymitani à Juda Machabæo instaurati celebrata.

3787 Anæas ⁶⁷ Turmeach Achaii ⁶⁶ regis filius Rex
32 Hiberniæ triginta duos annos.

3787 Antiochus ⁶⁶ Eupator patri Antiocho ⁶⁵ Epiphani successit Rex *2longuy*
Syriæ puer sub tutela. *τῆρμεδ.*

3788 Ennius ⁶⁶, vel Achaius Conquosari ⁶⁴ Moel è Dario filio nepos Rex Ultoniæ quadriennio.

Cormachum, Morteum, & Achaium hunc rectè hoc ordine immediatè post Conquosarum Moel sibi invicem succedentes habet Tigernachus.

3789 Græc. 151. lib. 1. Macchab. c. 7. v. 1. Demetrius ⁶⁶ Soter Seluci ⁶⁵

Philopatoris filius Rex Syriæ Judam Ma-
Q 2 3789 chabeum

57 Argetmarus
ad an. 3558.

58 Fomarius.

59 Dubius.

60 Roscius.

61 Strubius.

62 Indercus.

63 Glasius.

64 Catibrius.

65 Forbar Dil.

66 Folgenius.

67 Dubius.

68 Siiricus.

69 Rudricus.

3789

chabeum per Nicanorem & Bacchidem oppugnavit.

3789. Græc. 152 ibidem cap. 9. v. 3.

Jonathas ⁶⁶ fratrum natu minimus Judæ Machab. fratri occiso successit Anno Græcorum 152 à verno tempore inchoante in Anno Per. Julianæ

4553.

3792

Rudricius ⁶⁹ à Fomario ⁵⁸ filio Argetmari ⁵⁷ ex Hiri domo Regis Hiberniæ undecimus Rex Ultoniæ septuaginta annis.

70

3793 V. C. 597. Sex. Julius ⁶⁷ Cæsar filius Sex. Julii ⁶⁶ Cæsaris, & L. Aur. Orestes Coss.

3798 Græco. 160. lib. 1. Machab. c. 10. v. 1. Alexander ⁶⁶ Epiphanes

(dictus etiam Bala, seu Veles) Antiochi ⁶⁵ Epiphan. filius nothus Rex Syriæ Jonathæ, & Judæis amicus.

3803 V. C. 607. C. Livius ⁶⁸ Drusus Livii ⁶⁶ Æmiliani (supra ad an. 3731) nepos Consul cum P. Corn. Scipione Africano Æmiliano.

3805 Græc. 167. lib. 1. Machab. c. 11. Demetrius ⁶⁷ Nicanor Demetrii ⁶⁶ Soteris filius Rex Syriæ.

3805 Græc. 167 ibidem Ptolom. ⁶⁶ Evergeta Phiscon fratris Ptol. Philometoris ⁶⁶ defuncti regno, & thalamo successit Cleopatræ ⁶⁶ germanæ, & glotis maritus Rex Ægypti 29 annos.

3806 Serg. Sulp. Galba ⁶⁸ filius Sergii Sulp. Galbæ ⁶⁷ consul cum L. Aur. Cottâ: celebris eloquentiâ.

3807 Græc. 170 lib. 1. Machab. cap. 13.

3807 Simon

3807 Simon ⁶⁶ Mathatæ 2 genitus Dux populi Judæorum, & summus Sacerdos post Jonathan fratrem.

3815 Grec. 177 ibidem c. 16. anno sabbatico Joseph. 13. c. 14. Joannes ⁶⁷ Hircanus Simonis ⁶⁶ filius Dux populi & summus sacerdos post patrem in Januario occisum.

3819 Conallus ⁶⁸ Columnaris Eder scolii filius Æneæ ⁶⁷ Conall. 5 patruo successit Rex Hiberniæ quinque annos. ^{Columnar.}

3824 Niasedamon ⁶⁷ ex Heberi domo Adamarii ⁶⁴ 7 regis filius Rex Hiberniæ annis septem. ^{Niasedamon.}

Adamarii adminus pronepotem facio hunc, ut coævis respondeat; qui 56 annis ab Adamarii morte regnum iniit: alii 63. annos (*n*), alii 93. interponunt. ^{n Kering. o Dungall.}
Ptolomæus Evergetes Physcon, Æneas Turmeach, Conallus Columnaris, Niasedamon, & Ennius Aigneach co-annales.
ævi. Synchron.

3827 V. C. 631. Sex. Julius ⁶⁸ Cæsar Sex. Julii ⁶⁷ Cæsaris filius Prætor rep. ntè extinctus Romæ, dum calceabatur.

3827 Antiochus ⁶⁸ Gryphus Demetrii ⁶⁷ Nicanoris filius Rex Syriæ post Antiochum ⁶⁷ Theum Alexandri ⁶⁶ Epiphanis filium, Antiochum ⁶⁷ sedetem patruum suum, & Alexandrum Zebennam Demetrii interfectorem reges Syriæ successivè. Grypho huit ab anno regni nono cum fratre uterino Antiocho ⁶⁸ Cyziceno Antiochi ⁶⁷ sedetis filio perpetuum bellum intercessit de regno.

3828 V. C. 632. M. Livius ⁶⁹ Drusus filius C. Livii ⁶⁸ Drusi Tribunus plebis contra C. Gracchum patronus senatus dictus.

3828 Anno

p Codex Clu. n.
Eunda
Oligne.

3828 Anno V. C. 642. Consul. Anno V. C. 645. obiit censor cum M. Æmilio.

3831 Ennius⁶⁸ Aighneach Æneæ⁶⁷ Turmeach Herimonis è gente filius Rex Hiberniæ decem annos (p).

3834 Ptolomæus⁶⁸ Lathyrus Philometoris⁶⁶ ex Cleopatra⁶⁷ Minore nepos, & Physconis⁶⁶ filius Rex Ægypti. Regnat cum matre annos 16. quo deinde 10 annos ejecto, frater ejus Ptolom. Alexander⁶⁸ regnat, qui matrem trucidavit. Alexandro mortuo, iterum regnat octo annos.

Crimthann
Corynne.

3841 Crimthannus⁶⁹ Cosgrach Fergusii⁶⁷ Fortis è Lageniæ Herimoniis nepos Rex Hiberniæ quadriennio.

67 Fergus: For-
is ad an. 3775.
68 Fedlimius
Foisrion.
69 Crimthannus
Cosgrach.

69 Crimthannus
Cosgrach.
1 Moga- Art.
2 Art.
3 Allad.
4 Nuad.
5 Feradach.
6 Olill.
7 Fiachus.
70 Bresalius
Breac.

Rudricius

In Lageniorum genealogiâ septem generationes inter Crynthannum hunc, & Bresalium Breac, habentur. Verum Bresalii posterorum tempora, nec ratio finit, quin (omissis his septem, de quibus utrum unquam in rerum natura fuerint, nusquam alibi mentio) Bresalius⁷⁰ ipsius Crimthanni⁶⁹ filius fuerit. Bresalio duo filii extiterant; viz. Lugadius⁷¹ Lotfion Nuadi⁷³ Nivei regis Hiberniæ avus, & Conlaus⁷¹ Osloriorum factor. Tertium ego adjicio Fergusium⁷¹ Equoreum stirpem regum Lageniæ; quem alii Nuadi Nivei regis filium volunt; atque ita à Crimthanno rege duodecimum. Sed Fergusii è Rossio Rufo nepotes Carbreus Niafear rex Lageniæ, Olillus rex Connactiæ, & Finnius, à quo Lagenii, Nuado ætate pares erant, & infra proximum à Crimthanno elapsum Sæculum floruerunt.

3845 Rudricius⁶⁹ Rex Ultoniæ anno Principatus 53
17 Rex Hiberniæ septemdecim annos; ut ex Ultoniæ regum æra colligi necesse est.

Ptolomæi Lathiri, & Ptolomæi Alexandri fratrum tempore in Hibernia successive regnarunt Crimthannus

3845 Cos-

3845. *Cosgrach, Rudricius, Innatmarus, Bresalius, & Lugadius Luagne.* Ita vetus Synchronismi author. Unde liquet illum nequaquam sensisse Rudricii imperium super Hiberniam ad annos septuaginta perdurasse, ut illi sentiunt, qui totidem monarchæ perperam concedunt.

3846 Aristobulus ⁶⁸ Joannis ⁶⁷ Hircani filius primus Asmonæorum, feu Machabæorum è familia Rex Judææ à casu Sedechiæ ⁵¹ annis 486.

3847 Alexander ⁶⁸ Jamneus Aristobu-
li ⁶⁸ frater Rex Judææ & sum-
mus Sacerdos.

3854 V. C. 658 Cn. Domitius 7° Æ-
nobarbus Neronis Imperatoris
atavus Consul cum C. Cassio Lon-
gino.

3856. Seleucus ⁶⁹ Gryphi ⁶⁸ filius Rex
Syriæ.

3859 V. C. 663. M. Livius 70 Drusus
M. Livii 69 filius Tribunus plebis.

Qui L. Livium ⁷¹ Drusum Claudianum ex Claudia
gentē filium adoptavit patrem Liviae ⁷² Drusillae Au-
gusto ⁷² nuptam.

3862 Innatmarus⁶⁸ Hebero satus Niasedamonis⁶⁷ *Inatmar.*
 3 filius Rex Hiberniæ triennio. *Cod. cluan.*

3862 Brelaius⁷⁰ Rudricii⁶⁹ regis fili-
us patri succedit in Ultonia
duodecim annos.

3862 Philippus ⁶⁹ Seleuci frater, Gry-
phi ⁶⁸ filius, Demetrio Eucæro
fratre à Parthis capto, solus Rex Syriæ post Anti-
ochum ⁶⁹ Eusebium Cyziceni ⁶⁸ filium, qui post occi-
3862 sum

3862 sum ab eo seleucum regnavit, donec antiochus occisi frater eum regno exuit.

3864 Tigranes Rex Armeniæ ob intestina Selucidarum bella à Syris evocatus Rex Syriæ. Interea Antiochus 70 Asiaticus Eusebii 69 filius in Cilicia delitescit usque ad Tigranem à Lucullo victum.

3865 Bresalius 70 rex Ultoniæ post tres annos Rex
9 Hiberniæ novennio. Dungall. Annales undecim annos tribuunt ex G. Coemani poemate; sed aliud ejusdem poematis exemplar novem annos, quemadmodum ego juxta regum Ultoniæ æram calculo, tantum habet; Codex Cluanensis decem annos ajudicat, sed decimus incompletus censendus.

3865 V. C. 669. C. Julius 68 Cæsar sexti Julii 68 è patruele genitus prætura functus mortem obiit repentinam Pisis, etiam dum calceabatur.

3868 Ptolomæus 69 Auletes Ptol. 68 Lathyri filius (Dionysius Diodoro dictus) Rex Ægypti.

Lugad.
Luaigne, 3874 15 Lugadius 66 Luagne Innatmari 69 regis Hiberniæ è domo filius Rex Hiberniæ quindecim annos.

3174 3 Achaius Sulbhuidhe filius Lochii Rex Ultoniæ tres annos post Bresalium regem Hiberniæ de-

functum. Hunc post Achaium (supra ad an. 3788). regem Ultoniæ locat Tigernachus, & post hunc Fergusium filium Ledei; nempe Rudricium, Bresalium, Congalium, & Faetnaum inter reges Ultoniæ numerandos non censuit, quia non Ultoniæ tantum, sed etiam universæ Hiberniæ reges evaserant.

3874 Alex.

3874 Alexandra Salome ab Alexandri ⁶⁸ Jamnei mariti morte Regina Judææ.

3877 Congalius ⁷⁰ Brefalii ⁷⁰ regis frater
15 Rex Ultoniæ quindecim annos.

3882 Antiochus ⁷⁰ Asiaticus à Lucullo Syriæ restitutus, devicto Tigra-
grane. Post annum Tigranes se recolligit, & Pompeio fit supplex.

3883 Hircanus ⁶⁹ summus sacerdos Jam-
nei ⁶⁸ filius matri in Judæa suc-
cessit rex. Mox à fratre Aristobulo pulsus.

3885 Græcorum 247. Syria, Seleucidis seipfos intestinis bellis mutuo dilacerantibus in Provinciam Rom. à Pompeio redigitur, Antiocho Asiatico rejecto annis 246. postquam Seleucus Nicanor totius Asiæ imperium condidit.

3887 V. C. 691. M. Tullio Cicerone, & C. Antonio ⁷⁰ Hybrida M. Antonii ⁷¹ Triumviri patruo, & socero consulibus; C. Octavius Augustus ⁷⁰ Cæsar Romæ natus est die 23 Septembris paulo ante solis ortum: cujus sc. Augusti diebus brevi postea ortus est Sol Justitiæ, & post tenebrarum diutinam noctem mundo illuxit.

— Aurea condet secula qui rursus Latio. Æneid. l. 6.
Ut de ejusdem Augusti tempore obiter, sed commodum præcinuit poetarum Latinorum princeps.

3887 Hircanus ⁶⁹ à Pompeio, caprâ Hierosolymâ, sacerdotio, sed non regno restitutus. Deinde anno circiter 3913 abductus à Parthis, & post annos ferè quinque rediens honorificè habetur ab Herode à quo tandem anno 3926 necatur. Joseph. lib. 15 c. 7.

1 *Æra regum
Ultoniæ.
Congal Clg-
mgnedc.*

3889 Congalius⁷⁰ rex Ultoniæ fit Rex Hiberniæ tres
3 annos (r) *Congalius Clairingneach à Ptolom. Diony-
fit tempore regnum auspicatur. Synchronismus.*

3891 V. C. 695. C. Julius⁷⁰ Cæsar
filius C. Julii⁶⁹ Cæsaris, & M.
Calphurnius Bibulus Coss.

Drac
Daltadg-
Sad.

3892 Duachus⁷¹ Heberio è sanguine Lugadii⁶⁹ re-
7 gis è Carbreo Lusco filio nepos Rex Hiber-
niæ septennio. (Codex Cluan.) Duacho regnante,

Deagus ex He-
rmoniis Rex
Momonix de
quo infra ad
an. 3923.

Deagus⁷¹ filius Seni, Olilli Arom nepos, Æneæ⁶⁷ Tur-
meach regis Hiberniæ è Fiacho⁶⁸ filio abnepos ex
Herimoniâ gente in Momoniam ex Ultonia pulsus est
à quo Duachus rex Deagi alumnus cognominatur. In
Momoniam ditionem adeptus universæ Momoniæ gu-
bernaculo post Duachi mortem potitus est; ut & Dea-
gadæ posterij ejus modo alternatim cum Heberiis, mo-
do simul, his Boreali, illis Australi Momoniæ præfectis.

67 Æneas Tur-
meach ad an.
3787.

68 Fiachus
Feymard.

69 Olillus
Olionn.

1 Feradachus.

2 Forgo Scoto-
rum Fergusius
primus.

3 Manius.

4 Arnilius.

5 Rothren.

6 Trenus.

7 Chid in Hi-
bernico non ha-
betur.

8 Rosenus.

70 Senus.

71 Deagus.

In genealogiâ regum Scotiæ, qui huic Deago ori-
ginem debent, septem, aut octo gradus inter Senum⁷⁰
Deagi⁷¹ patrem, & Olillum⁶⁹ Aronn redundant, ut
tempora, & coævus conferenti luculenter patebit:
nec de ullo ex iis 7. aut 8. quidquam alibi constat, nisi
quod moderni Scoti unum ex iis Forgo suum Fergusium
primum Alexandro Magno coævum faciant. Ut autem
inter Æneam⁶⁷ regem illius fictitii Forgo abavum, & Hu-
gonium⁶⁰ Magnum Alexandriæ qualem septem inter sunt
generationes & consequenter undecim generationes ad
Forgo, ita ab Æneæ initio, & Anno 3787. ad annum
3892. & Duachi initium non multo plus centum anno-
rum intervallum ne vix quidem sufficiet undecim, aut
duodecim generationibus procreandis.

3892 Fachtnaus⁷¹ Fathach Rudricii⁶⁹ regis è Cassio
30 filio nepos Rex Ultoniæ triginta annos.

3895 V. C. 699. C. Julius⁷⁰ Cæ-

3895 far

3895 far Romanorum primus in Britanniam cum exercitu penetravit. C. N. Pompeio Magno 2. & M. Licinio Crasso 2. consulibus.

3895 V. C. 699. Serg. Sulpitius Galba 7° filius Serg. Sulp. Galbæ 69
præturam gessit cujus patruus C. Sulp. Galba primus sacerdotum collegio iudicio publico damnatus. s Cælius apud
Ciceronem lib.
8. Epistolarum
familiæ 4.

3896 V. C. 700. L. Domitius 7° Aenobarbus C. N. Domitii 7° filius
Consul cum Appio Claudio.

3899 Ptolom. 7° Dionisius Ptol. 69 Auletæ filius Cleopatæ 7° sororis
primus maritus Rex Ægypti ex testamento patris, Marcello consule (Anno V. C. 703.) defuncti (s).

3899 Factnaus Rex Ultoniæ fit Rex Hiberniæ annos 24 viginti quatuor. Quatuor de viginti annos G. Factna
Factac.

Coemani unum exemplar, & ex eo Dungal. annales habent; aliud vero in Codice Lecano exemplar conformius cum regum Ultoniæ calculo quatuor, & viginti annos designat. In 24 item annorum tempore codex Cluanensis concurret. Postremum vero annum vicissimum quartum oportet esse in completum, cum triginta annos in universum regnaret in Ultonia ab Anno sc. 3892. ad an. 3922.

Cleopatæ Reginæ tempore Factna rex Hiberniæ, Synchron.

3901 V. C. 705. C. Julius 7° Cæsar Cn. Pompeium Magnum in acie Pharsalicâ profligavit.

3902 C. Julius 7° Cæsar II. Consul. cum P. Servilio Vatiâ Isaurico monarchiam ivasit oppressâ Reip. libertate Anno V. C. 706.

In Ægypto Pt. Dionysius 7°, Pompeio profugo neca-

3902 to, parum ab fuit, quin Cæsarem etiam opprimeret, sed in Nilo obrutus periit. Quo bello instructissima Philadelphi bibliotheca exarsit. Cæsar Ægypti regnum Cleopatæ 70 (ex qua tum Ptolomæum Cæsarionem progenuit) & Ptolomæo Juniori fratri tradidit secundo Cleopatæ marito.

Antipater 70 Idumæus procurator Judææ à Cæsare 70 constituitur Herodis pater.

3905 V. C. 709. C. Julius 70 Cæsar quinto Consul. annum reformavit.

3906 V. C. 710. C. Julius 70 6 Consul Idibus Martii in Senatu confossus occubuit 56 annos natus, septem annis Pompeio Junior.

3908 V. C. 711 M. Antonius 71 per matrem Juliam 70 sexti Julii 67 Cæsaris abnepos: C. Octavius postea Augustus 72, cujus avia materna Julia 70 C. Julii 70 Cæsaris soror, tum 20 annos natus & M. Æmilius 71 Lepidus M. Æmilii 63 Lepidi (Anno V. C. 522. Consulis) trinepos 27 die Novembris contra senatum, & patriam societatem ineunt constituendæ reipub. Triumviratus nomine, senatores proscribunt, è quibus M. Tullius Cicero ab Antonianis occisus, orbem Romanum inter se dividunt.

3909 V. C. 713. Tiberius Nero uxorem suam Liviæ 72 Drusillam L. Livii 71 (super ad an. 3859.) filiam C. Octavio Augusto in Matrimonium tradidit tum Druso gravidam. Augustus 72 Tiberium 73, & Drusum filios adoptavit, Tiberio Juliam 73 filiam, quam ex Scribonia genuit, M. Vipsanii Agrippæ viduam, Druso Antoniam 73 Minorem Octaviæ sororis filiam elocavit.

3910 Per Julianæ 4673 Antigonus 70

3910 Aristo-

3910 Aristobuli ⁶⁹ filius hostis Hircani ⁶⁹ patrui, & Herodis; Hierosolymam Parthorum ope occupat Regem Judææ se ferens.

3911 V. C. 714. Per Jul. 4674. Herodes ⁷¹ Magnus Ascalonita gente Idumæus, cui uxor Mariamne Antigoni ⁷⁰ ex Alexandro fratre, & Hircani ⁶⁹ ex Alexandra filia nepotis, Romæ mense Decembri Rex Judææ ab Octavio, & Antonio salutatur. Cn. Domitio Calvino, & C. Afinio Pollione Coss.

3913 Per. Jul. 4677. Anno Sabbatico. Antigonus ⁷⁰ à C. Sossio Romano captâ Hierosolymâ, virgis cæsus capite plectitur Asmonæorum rex ultimus, & Herodes in plenam regni possessionem immittitur, M. Vips. Agrippa Augusti genero, & L. Caninio Gallo consulibus Anno. V. C. 717 mense Julio. Tum appropinquabat salus mundi, cum exiret sceptrum de Juda, hoc est de gente Judaicâ.

3918 V. C. 722. Cn. Domitius ⁷² Ænobarbus filius L. Domitii ⁷¹, & C. Sosius Consules.

3919 V. C. 723. C. Octavius ⁷², Lepido Triumviro prius in ordinem redacto, M. Antonium die 2. Septembris navali prælio Actiaco superavit; Se 3. & M. Valerio Messala Corvino Coss. Anno Nabonassareo 718 die 3 mensis Thot anno. Per Jul. 4683.

Hircanus post Actiacam victoriam ab Herode progere violenta morte jam grandævus sublatus Anno M. 3920.

3920 V. C. 724. Cleopatra ⁷⁰ Ptolemaidum Ægypti ultima, & M. Antonius ⁷¹, 29. Augusti mensis die captâ ab Augusto Alexandria, mortem sibi consciscunt. Octavius Ægyptum

3920 tum

3920 tum in provinciam Rom. redigit. Hinc æra
Actiaca Ægyptiorum à die 31. ejusdem Au-
gusti cum Anno Nabonass. 719. inchoante fluit. Solus
tum Octavius Romanum imperium moderatur C. Ju-
lius Cæsar Octavianus Divi filius dictus, & Anno V. C.
726. Per. Jul. 4686. die 17 Januarii Augusti nomine
à senatu insignitus.

Coctais
Feghloeb.

3922 Achaius 7² Fedhloch Ennii 68 Aigneach regis
12 abnepos Rex Hiberniæ duodecim annos.

Contextus genealogicus in rectâ Herimonie
stirpis lineâ hucusque ad amussim consentaneus heic
propter regie dignitatis interstitium inter Achaium
hunc, & Ennium Aigneach, quod nunquam ante nisi
semel ultra nepotem, pronepote eâ potito, neque post
usque ad Nielli Magni posteros contigit, parum relax-
atur adeo ut Achaium hunc alii septimum, alii octa-
vum ab Ennio faciant. Verum infra octoginta, & unius
annorum spacium ab illius exitu ad hujus initium hunc
quartam generationem attigisse sufficit, ut à Synchro-
norum gradum non exorbitet, vix etiam pluribus per
ætatem ad generandum puberem locus datur.

Achaii igitur pater Finnius 7¹, qui & Finnlogus
dictus, avus Rognenus 7⁰ Rufus, proavus Esamon 6⁹ E-
manius, abavus Ennius 6⁸ Aighneach rex Hiberniæ.

t fol. 194. a.
u fol. 73. b.
68 Ennius Aigh-
neach ad an.
3831.
1 Laurad Lorc.
2 Beothactus.
3 Blatact.
69 Esamon.
Eamha.
70 Rognenus
Rufus.
71 Finnius, seu
Finnlogus.
72 Achaius
Fedloch.

Finnium eundem, ac Finnlogum confirmat Codex
Lecanus (t), in quo ita; *Bebondia, vel Finnia filia Crim-
thanni mater Achaii Fedloch, & Achaii Aremon regum
Hiberniæ, quorum pater Finnius filius Rogneni Rusi. &
ibidem alibi (u). Achaius Fedloch filius Finnii filii Rog-
neni Rusi filii Esamonis Emanii habetur. Ex octo reli-
qui sunt Blatactus, Beothactus, & Lauradius Lorc sub-
dititii: è quibus Beothactum O Duveganus in poema-
te genealogico regum Hiberniæ non ponit, nec Ke-
tingus in Achaii genealogiâ.*

3922 In

3922 In quartâ imperii Romani monarchiâ ita progreditur sæpius citati Synchronismi author. C. *Julio Cæsare Octaviano Augusto* imperante regna sua inierunt successive in Hibernia *Achaius Fedbloch, Achaius Arein, Ederscolius, Nuadus Niveus, & Conarius*: *Conarius Tiberii, Caligulae, & Claudii Imperatorum regna regnavit.* Augustus vivere desiit anno æræ Christianæ 14. Conario meis rationibus continuo regnante ab anno Christi primo ad sexagesimum, interim Claudius anno Christi 54 exiit e vita.

Ut Achaii inchoantis certum definit tempus æra irrefragabilis regum Ultoniæ Factnai decessoris exitu; ita Conarii exitum annus primus Euryali regis Ultoniæ, ut habet idem Synchronismus, & Tigernachus. Ab Achaii igitur initio ad Conarii finem anni interjecti sunt Octoginta septem.

3922 Fergusius⁷¹ Rudricii⁶⁹ regis ex

12 Ledeo filio nepos Rex Ultoniæ
duodecim annis. De hoc ita Syn-

chronismus; *Octavianus Augustus duobus annis imperavit, cum Fergus Ledei filius factus esset rex Ultoniæ.*

Et Codex Lecanus Octaviani, anno secundo *Fergus filius Ledei rex Ultoniæ.* A pugna Actiaca, duobus elapsis, hic est annus tertius: æræ autem Augusti Ægyptiæ à capta Alexandria secundus.

3923 Anno Cuculandi herois natalem præcedente, qui anno æræ

Christianæ secundo viginti septem annos natus ab authoribus signanter traditur denatus, Achaius rex Hiberniæ Hugonii Magni divisionem trecentis jam annis fixam refixit. Quo tempore provinciarum quinque partitarum Reges fuere Fergusius⁷¹ Ledides Ultoniæ, Deagus⁷¹ (w) filius Seni, & Tigernachus Tedbannach utriusque Momoniæ, Rossius⁷² Rufus filius

Cod. Lec. Fel.
178. b

w ad annum /
3892.

3923 Fer-

x ad an. 3841. 3923 Fergusii ⁷¹ (x) Lageniæ, Fidhicus filius Fegi, Achaius Allat, & Finnius filius Conrii tripartitæ Connactiæ.

3924 Cuculandus ille memorabilis pugil in lucem editus est tam anno post rescissam Hugonii Magni Hiberniæ divisionem primo quam annis 25. ante caput æræ Christianæ: septemdecim annorum octennio ante caput æræ Christianæ: cujus æræ anno secundo 27. annos natus viventium numero ademptus quadringentis, triginta, & uno anno ante S. Patricii in Hiberniam missionem, ut apud diversos sigillatim consignatum invenio (y).

y Cod. Cluan.
Synchronism. a
pud O Duve-
ganum fol.
105. a.

Cod. Lecan.
fol. 178. b. &
Chronicon.Scoto-
rum ad an.

432.
Coedais
219em.

3928 V. C. 732. Paulus Emilius ⁷¹ Lepidus M. Æmilii Triumviri frater Censor cum L. Munacio.

3934 Achaius ⁷² Aremh decessoris germanus Rex Hiberniæ decennio. Huic alii quindecim annos, alii duodecim tribuunt, sed reliquorum tempora annos decem tantum admittunt.

3934 Fergusius ⁷¹ Rogius, patre Rossio Rufo, Rudricio rege Hiberniæ avo, Rex Ultoniæ triennio.

3934 V. C. 738. L. Domitius ⁷³ Ænobarbus Cn. Domitii ⁷² filius, Antonii ⁷¹ Triumviri, & Octaviæ sororis Augusti ⁷² per Antoniam Majorem gener Consul cum P. Cornelio Scipione.

3936 V. C. 740 M. Æmilius ⁷¹ Lepidus Triumvir obiit.

3937 Conquovarus ⁷² Nessanus Factnai ⁷¹ Ultoniæ, & Hiberniæ regis filius Rex Ultoniæ sexaginta annos.

3938 V. C. 742. M. Valerius ⁷⁴ Messa-

3938 la

3938 la Barbatus Æmilianus L. Domitii 73, & Antonia 73 Majoris, Lepida uxore, gener Consul cum P. Sulpitio Quirino (Cyrino Syria postea præside Luc. 2. 2.) in consulatu obiit.

3940 V. C. 744. Claudius 74 Imperator Tiberii 73 Imp. ex Druso fratre nepos Kal. Augusti nascitur.

3941 Octennio ante caput æræ Christianæ Cualgna præda à Con-
nactiis ex Ultonia relata quo tempore Cuculandus annorum septemdecim primum virtutis suæ specimen insectando exhibuit.

3944 Ederscolius 75 Deagadûm è gente Herimonius Eadwyceol. (5 è Momonia rege fit Rex Hiberniæ quinque annos (2).

Hoc rege, Rex regum ex utero Virginali in lucem prodiit; ita Codex Lecan. (a) Ederscolio regnante, Christus natus in Bethlehem Juda. Flannius verò de Monasterio in Synchronismi poemate idem Conarii primi diebus ascribit. Utrumque à meis rationibus non diffidet, quibus vera Domini nostri nativitas in annum penultimum Ederscolii, & initium ætatis, qua utimur ex Dionysiana supputatione, in annum primum Conarii incidit.

3945 Sergius Sulpitius Galba 73 Imperator nascitur; Cujus avus Serg. Sulpitius 71 filius Sergii Sulpitii 70 studiis clarus historiam multiplicem, nec incuriosam edidit, inquit Suetonius.

3948 Per. Jul. 4712. Anno 28. Actiaco Ægyptiorum (ex antedicta 29. Augusti) M. Valerio 74 Messalino Cottâ (fra-

S

3948 tre

Caínbo
Cualgne.

2 Cod Cluan, &
Lungall. annal.
ex G. Coemani
poemate, sed
Keting. 6. ha-
bet ex alio G.
Coemani exem-
plari.
a Fol. 295. b.
71 Dragus Rex
Momoniae ad ar.
3892 & 3923.
72 Hiarus Rex
Momoniae.

73 Olillus.
74 Eugenius
Rex Momoniae.
75 Ederscolius.

3948 tre M. Valerii ⁷⁴ Messalæ) & L. Cornelio Lentulo Getulico consulibus inchoante; ac Cæsare Augusto 13. & M. Plautio Sylvano Coss. desinente; Clemens Alexandrinus cum veterum plurimis, & Josephus Scaliger è modernis Jesum Christum Salvatorem nostrum in terris ortum statuunt.

S. Joseph ⁷³ Magnæ parentis Deiparæ è Davidis regio stemmate genus trahentis Sponsus & per utriusque aviam paternam Estham patruelis, fuit trinepos Josephi ⁶⁷ Arsæ ad Ptolomæum ⁶⁷ Epiphanem in Ægyptum legati pronepotis Naum ⁶⁴, qui fuit decimus à Zorobabele ⁵⁴ populi principe post captivitatem.

3948 V. C. 752. C. Julius ⁷⁴ Cæsar Augusti ⁷² ex Julia filia nepos

18 annos natus in Syriam missus; & ei rector adjunctus P. Sulpitius Quirinus; à quo Cyrino præfide Syriæ prima descriptio tum facta est, nascente Christo; Luc. 2. Idem Cæsar anno sequenti V. C. 753. ex Oriente rediens factus est Consul anni proximi 754. qui est nostræ æræ vulgaris annus primus.

3949 Nuadus ⁷³ Niveus Crimthanni ⁶⁹ Cosgrach regis Hiberniæ abnepos è Lageniæ Herimoniis Rex Hiberniæ sex mensibus.

Heic cernere est, quam præposterè genealogiam texunt, qui Rossum ⁷² Rutum Fergusii ⁷¹ Æquorei filium regem Lageniæ (supra Anno 3923.) hujus Nuadi nepotem faciunt; & Carbreum ⁷³ Niafear Conquovari ⁷² regis Ultoniæ generum, fratremque ejus Olillum ⁷³ Achaii ⁷² Fedloch regis generum, prone-

potes; quorum uterque hoc ipso tempore hic Lageniæ, ille Conactiæ præsidebat. Ut quærere desinam

3949 infra

54. Zorobabel
ad an. 3420.

64. Naum decimus à Zorobabele.

65. Amos.

66. Matthatias.

67. Joseph Arsis.

68. Jo. Hircanus.

69. Melchis.

70. Levi.

71. Matthar.

72. Jacob per

Estham matrem

frater Joa-

chim ⁷² patris B.

Mariæ ⁷³ V. 73.

Joseph vir Ma-

riæ de qua na-

tus est Christus.

Nuadus

Neact.

69. Crimthannus

Cosgrach ad ann.

3841.

70. Bresalius

Orec.

71. Lugadius

Loitpion.

72. Sednaus

Sioctbac.

73. Nuadus Niveus.

3949 infra unius seculi sp̄cium quomodo Nuadus
à Crimthanno undecimus, Roscius Rufus Nua-
do prior tertius decimus, aut Carbreus, & Olillus
Nuadi æquales quartidecimi forent?

Nuadus ⁷¹ igitur patrem præfert Sednæum ⁷², avum <sup>71. Fergus æ-
buoreus.</sup>
Lugadium ⁷¹ Proavum Bresalium ⁷⁰, & abavum Crim- <sup>72. Roscius Ra-
thannum ⁶⁹ Cosgrach regem Hiberniæ, cujus ex eo-
fus Carbrei, O-
dem Bresalio nepos Fergusius ⁷¹ Æquoreus, quem a-
lilli, & Finni
vum præ se ferunt Roscii ⁷² Rufi tres filii Carbreus ^{73. Finnius.}
Lageniæ, Olillus Connactiæ Rex, & Finnius Conquo- <sup>74. Conquova-
rus Abiatro Rex
vari Abratroi regis Hiberniæ pater, & stirps regum
Hiberniæ infra
Lageniæ, omiſſis cæteris, quorum enixu nunquam la-
ad an. Dom. 73.
borarunt genitricis.</sup></sup>

3949 Conarius ⁷⁶ Ederscolii ⁷⁵ regis filius Rex Hiber- <sup>c Flann. de Mo-
nia annos sexaginta (c). <sup>nisterio in Syn-
chronismi poe-
mate.</sup></sup>

Hoc rege, provinciis præfuere Conquovarus ⁷³
Nessanns Ultoniæ, Carbreus Niasfear Lageniæ, Olil-
lus ⁷³ (Carbrei ⁷³ frater) & Mauda ⁷³ filia Achaii ⁷² Fedh-
loch (Regis Hibernæ) Connactiæ, Achaius Ἀχαιῶν
Momoniæ Australi, & Curoius ⁷³ filius Darii, nepos
Deagi ⁷¹ (d) Boreali Momoniæ (c) <sup>d ad annum
3923.</sup>

3949 Herodes interiit septuagenarius <sup>e Joseph. lib.
17. c. p. 8.</sup>
post Lunæ deliquium, & Paulò
antè Pacha (e). Hoc deliquium incidit in mediam no-
ctem post nonum Januarii anno periodi Julianæ 4713.
oportet Christi natalem præcedere mortem Herodis.

3950 Period. Jul. 4714. V.C. 754. Incarnationis Do-
minicæ tertius: Sed ex Dionysii Exigui ratio-
nibus à multis jam seculis per orbem Christianum in-
valescentibus, quibus idcirco impostero utendum est,
annus primus; & Conarii regis Hiberniæ primus.

C. Julius ⁷⁴ Cæsar M. Vips, Agrippæ filius Augusti ⁷²
ex Julia ⁷³ filia nepos, & filius adoptivus hoc anno
ætatis 20. Consul cum L. Æmilio ⁷² Paulo Pauli Æ-

3950 milii ⁷¹ Lepidi filio, collegæ sui per Juliam ⁷⁴ fororio.

3951 *Æræ Christianæ* secundo Cuculandus de *Christi* 2. cantatissimus pugil 27. annos natus hoc anno communi diversorum sententia occubuit: anno, ut adnotavit Tigernachus, quo Kalendæ Januarii in feriam primam inciderant. Quatuor deinde subsequantium annorum Kalendis Januariis feriarum hebdomadæ characteres insculpsit; primi anni feriæ 2. Secundi tertiæ, tertii quintæ, quarti sextæ feriæ Characterem. Unde compertum est hos annos *æræ Christianæ* 3. 4. 5. & 6. fuisse; quorum literæ feriales tertii G. quarti Bissextilis F. E. quinti D. & sexti C.

Chronicum porro Scotorum ad An. Domini 432. quo Kalendis Januriis feria sexta adjicitur, ita Latine refert; *A morte Conculand herois usque ad hunc annum ccccxxxi. anni sc. elapsi: deinde ad lineam etiam Latine; Patricius Archiepiscopus in Hiberniam venit, atque Scottas baptizare inchoat nono anno Theodosii Minoris, primo anno Episcopatus Sixti, qui fuit xlv. Episcopus Romana Ecclesiæ in iiii. anno Læghaire mc Nell. S. Patricii adventus in Hiberniam in annum æræ Christianæ vulgaris 432 proborum authorum consensione contigit; qui fuit Theodosii Junioris Imp. à morte Honorii patrui (15 Augusti die, & Anno Domini 423. defuncti) nonus: Sixti 3 Episcopi Romani secundum Onuphrium quadragesimi quinti primus, & Laogarii regis Hiberniæ ab anno 428. quartus. Itaque Cuculandi natalis, & obitus testimoniis non refragandis imprimuntur: à natali retro ad Hugonii Magni tempora trecenti, & unus annus pendent: & ab obitu ad Laogarii regis quartum 430. absoluti, quibus adde 27. annos vitæ, & 758. annorum intervallum ab adventu*

3951 S.

301

27

43

758

3951 S. Patriçii, seu anno 4. Laogarii ad quantum *Christi* 2. Hugonii regis in anteriora progrediendo extensum reperies hoc est 326. ante caput æræ Christianæ, & 432 annos ipsius æræ.

6. Æræ Christianæ V. C. 759. M. Æmilius 72 Lepidus L. Æmilii 72 frater Senior Consul; cujus filia Æmilia 73 Lepida nupta Druso 75 Germanici 74 filio Drusi 73 nepoti adulterii cum servo accusata mortem sibi conscivit.

9. Æræ Christi Archelaus 72 Herodis Magni ex Marthace Samaritide filius Tetrarcha Judææ, Idumææ, & Samariæ ab Augusto sine regis titulo constitutus hoc anno post patris obitum decimo in Galliam relegatur.

P. Sulpitius Quirinus (ab Evangelista Luca, & à Josepho Cyrinus, vel Cyrenius dictus) Q. Varo 12 annos Syriæ præsidi succedens censum secundum in Judæa post pulsum Archelaum egit ad res ejus in-fiscum redigendas, & Judæam tributo mulctandam. Primum censum egit anno 3 Q. Vari Syriæ præsidis cum C. Cæsare 74 in Syriam missus cum extraordinario imperio, cum Christus nasceretur; quando non solum Judæa, sed & tota Syria, & omnes orbis Romani provinciæ censæ fuere, ut cognosceretur quantum virium imperium ad scribendos, & alendos exercitus haberet. Unde hunc generalem censum sub Q. Varo Syriæ præsidæ Romani Scriptores contigisse referunt, quem sub Cyrenio, vel Cyrino Syriæ præside Evangelium testatur.

Hoc anno Flavius Vespasianus Imperatur natus.

14. Tiberius 73 Claudius Nero Livix 72 Augustæ filius succedit Augusto Imp. die 19 Augusti mensis defuncto. Luna defecit 27 Septembris proximi.

14. M. Juni.

14. M. Junius⁷⁶ Silanus Aurea pecus eodem die natus, quo Augustus⁷² abavus obiit: Cujus mater Æmilia⁷⁵ (filia L. Æmilii⁷², & Juliæ⁷⁴ Augusti neptis) sponsa primo Claudii⁷⁴ Imp. à quo repudiata nupsit Appio Junio Silano.

20. V. C. 773. M. Valerius⁷⁵ Messala M. Valerii⁷⁴ filius, frater Valeriæ⁷⁵ Messalinæ Claudio⁷⁴ Imp. nuptæ; quorum mater Domitia⁷⁴ Lepida Neronis⁷⁵ amita, filia Antoniæ⁷³ filiæ Antonii Triumviri, & Octaviæ⁷² Augusti⁷² sororis Consul cum M. Aurelio⁷⁵ Cottâ Messalino M. Valerii⁷⁴ (V. C. anno 751. Consul) filio.

22. V. C. 775. C. Sulpitius⁷² Galba nepos Sergii Sulpitii⁷⁰ Consul. De quo ob corporis vitia facete dictum à M. Lælio; *Ingenium Galbæ male habitat.* Macrob. lib. 2.

24. V. C. 777. L. Domitius⁷³ Ænobarbarus diem clausit extremum.

28. V. C. 781. Appius⁷⁵ Junius Silanus M. Junii⁷⁶ pater, & P. Silius Nerva Consules.

29. V. C. 782. Duobus Geminis C. Rubellio, & C. Fusio Consulib. anno 15. Tiberii Imp. in Augusto exituro, D.N. Jesus⁷⁴ Christus post venum Æquinoctium primum Pascha egit, postquam annos quasi 30. ætatis habens ab Joanne in Jordane ablutus est; & Paschate ab hinc quarto passus est. A Paschate post Herodis mortem ad hoc primum Pascha viginti novem anni fluxerunt.

Herodes⁷² Antipas Archelai⁷² germanus 29 annos à morte Herodis patris Tetrarcha Gallileæ ad hoc Pascha præfuit. Ipse est, qui Herodiadem⁷³ ex Aristobulo⁷² fratre Mariamne⁷¹ filio neptem suam Philippo germano eripuit. Joannis Baptistæ carnifex, & Christi in
29 passione

29. passione illufor. Sed anno post Chrifti paffionem quarto, æræ vulgaris 37 in Galliam relegatur.

32. V. C. 785. Cn. Domitius⁷⁴ Æno-
barbus L. Domitii⁷³ filius cum A.
Vitellio [Consul. Vir undequaque
pessimus.

33. V. C. 786. Olymp. 202. anno quar-
to. Anno Nabonaffareo 780. ex ante diem 15 Augu-
fti, & 62. Actiaco Ægyptiorum, Tiberii⁷³ anno im-
perii 19. Sergio Sulp. Galba⁷³, & L. Corn. Sulla Con-
fulib.

Post vernum Æquinoctium in 23 Martii incurrens
die 2. Aprilis, elapfo die 13. mensis Lunaris Judaici
Nifan cum folis occafu, & ineunte die 14. quæ fuit
dies Azymorum, in qua necelfa erat occidi pafcha. Luc.
22. Verus Agnus pafchalis agnum pafchalem cum di-
fcipulis comedit. Pofttridie, qui fuit 3 Aprilis, &
fexta feria, immaculatam fe victimam in ara crucis æ-
terno patri cœterna proles obtulit die 14. Lunæ, &
mensis Nifan. Quo die juxta Cœli converfiones Luna dia-
metrum Solis occupavit Jerofolymæ 15. scrupulis poft
horam quintam pomeridianam. Proinde Chriftus⁷⁴ Do-
minus ftatuto tempore, quo juxta Dei institutum *ne-
ceffe erat occidi pafcha*, cum difcipulis pafcha peregit.
Sed populus ob translationem feriarum per morem Su-
perftitione introductum, quo fecundâ, quartâ, & sextâ
feriâ interdictum erat pafcha celebrare ad vefperam
feriæ sextæ, quæ Judæorum paraſceve, *quod eſt ante
Sabbatum*; Marc. 14. erat, ineunte die 15. Nifan (ab
occafû enim folis Judæi dies civiles auſpicabantur, ſicut
nos, & olim Romani à media nocte) mactaturus &
comedurus erat pafcha, *erat enim magnus dies ille Sab-
bati*; Joan. 18. Quo die toto Chriftus in Sepulchro
Sabbatum egit. Poſtridie primâ Sabbati, quæ Domi-

33. nica

33. nica inde à Christianis culta redivivus demorte, & inferno triumphavit quinto Aprilis, & Lunæ decimosexto; transactis in carne annis triginta quatuor, & amplius.

37. C. Caligula⁷³ Drusi⁷³ ex filio Germanico⁷⁴ nepos, & Augusti⁷² ex Agrippinâ⁷⁴ filiâ Agrippæ, & Juliæ⁷³ pronepos, Tiberio propatruo die 16. Martii anno ætatis⁷⁸ mortuo successit Imperator 26 annos natus.

Herodes⁷³ Agrippa Herodis⁷¹, & Mariamne⁷¹ ex Aristobulo nepos è carcere ad Galilææ tetrarchiam à Caligula sublimatus; Herode⁷² Antipa cum incestâ Herodiade, & Pilato iniquo filii Dei iudice in Galliam relegatis, ubi Pilatus sui carnifex (f) periit.

f Joseph.

41. Claudius⁷⁴ Caligulæ⁷³ patruus 24. Januarii occiso succedit Imperator.

Hoc tempore Christianorum nomen primum innouit Herodes⁷³ Agrippa à Claudio Rex Judææ, & vicinarum regionum constitutus.

43. Claudius Britanniam adiens Australem Insulæ partem in provinciam redegit.

S. Jacobus Zebedæi Apostolus ab Agrippâ gladio percussus.

S. Petrus Apostolus Agrippæ custodiam divinitus eluctatus est.

44. Idem Simon Petrus Cephas Apostolorum princeps 18 Januarii Romæ D. N. Jesu Christi Vicario æternam posuit sedem.

Herodes⁷³ Agrippa supra humanum elatus fastigium Cæsareæ divinitus scæda vermium tæbe percussus interiit filium relinquens Agrippam⁷⁴.

Gubernatio Judææ ad præfides Romanos rediit, quorum primus Cuspius Fadus.

48. Cumusgrachus⁷³ Conquovaro⁷² patri

3. succedit Rex Ultoniæ per triennium.

In Conquovari regis Ultoniæ excessu diligenter observandus est diversorum auctorum in idem tempus obiter coeuntium concursus verè memorabilis. Ubi imprimis poema Chronologicum Conquovari obitum statuit 47 annis post Christum natum, nimirum ab initio æræ vulgaris Christianæ, quam veram Christi ætatem fuisse passim credebatur.

2. Vetus item distichon supra (g) citatum quadringentos annos enumerat regum in Ultonia regnantium spacium à Kimbairthi regis Hiberniæ initio ad Conquovari exitum. g Ad animum
3496.

3. Ultoniæ regum tempora ab Emanix conditu primo Kimbairthi anno ad Conquovari finem simul sumpta siempsem summam conficiunt. Idem poema Chronologicum post Conquovari obitum certa annorum intervalla ab uno eventu ad alium prosequitur ad S. Patricii Apostolatam, & inde ad sua tempora, seu ann. æræ Christianæ 1072. cum regnantium temporibus apprimè concurrentia, ubi non impediunt apographa depravata.

48. Beatissima Virgo Maria⁷³, *Quæ vitam peperit moritur* (ex eorum sententia, qui quindécim annis à filii passione in cælum assumptam decernunt) atque

Membra iterum induerat rediviva Deipara, membra illa, quibus summum vestiit ante Deum.

48. Agrippa⁷⁴ Junior Herodis⁷³ Agrippæ filius Rex primum Chalcidis post patrum, eundemquæ sororium Herodem anno hoc Claudii octavo mortuum à Claudio designatus. Deinde, ablata hac, tetrarchiam patruï magni Philippi Trachonitidem, Auranitidem, & Bathaneam cum Abi-

48 Iene ab eodem Claudio obtinuit. Denique ditione Tiberiadis, & Juliadis à Nerone auctus summam amicitiam cum Romanis fovit, quæ Judæis salutem quæsit. Vixit, & regnavit hinc ad annum 3. Trajani annos 52. admodum Longævus. Coram eo, & sorore Beronice Herodis patrui viduâ apud Festum Judææ præsidem Paulus Apostolus causam dixit (h). Ejus alia soror Drusilla nupta Felici præsidi Judææ.

h *Act. Apost.*
26.

51. Glasnius ⁷³ decessoris frater Rex

9. Ultoniæ novennio.

54. Domitius Nero ⁷⁵ Cn. Domitii ⁷⁴ Ænobarbi, & Agrippinæ ⁷⁵ sororis Caligulæ ⁷⁵ filius Claudii per Octaviam gener post Claudium ⁷⁴ ab Agrippina veneno ademptum 13 Octobris Imperator septemdecim annos natus.

Primus Imp. in Christi cultores persecutionem movet anno Imperii decimo.

58. V.C. 811. M. Valerius ⁷⁶ Messala filius M. Valerii ⁷⁵ Consul cum Nerone Imp.

59. Agrippina ⁷⁵ Germanici ⁷⁴ filia soror Caligulæ, quæ Claudium maritum, & patrum veneno sustulit, ut citius Nero filius regnaret, scelerum carnificem filium experta est. Sol defecit 30 die Aprilis.

69. Rudricius
Rex Hiberniæ
ad ann. 3845.

70. King.

71. Cathbadus.

72. Cassius.

73. Amerginus.

74. Conallus

Kearnach.

75. Euryalus

Glunnhar.

i Tigernac. Syn-

chronism. Dun-

gal. annales.

k. G. Coemanus

Synchronism.

Dungal. annal.

60. Euryalus ⁷⁵ Glunnhar Conalli
40. Kearnach filius, Rudricii ⁶⁹ regis Hiberniæ trinepos Rex Ultoniæ quadraginta annis.

Anno primo Euryali regis Ultoniæ Conarius Rex Hiberniæ incendio periit (i). Temoria exinde regni sedes quinque annos vacavit (k).

Ab Euryali in Ultonia initio ad Elimii Ultoniæ, & Hiberniæ regis excessum septuaginta annos æræ regum Ultoniæ fides non finit controverti.

65. Lu-

65. Lugadius 74 Rubricatus Achaii 72 Fedh-

8. loch regis nepos post quinquenne in-

terregnum Rex Hiberniæ octo annos.

*Vespasiano coævi Lugadius Rubricatus, Conquorvarus
Abratro, & Crimthannus; quorum primus Lugadius an-
no quinto Vespasiani decessit. Synchronism.*

Lugadio regnanti alii annos viginti, alii 25. alii
26. & nonnulli 27. tribuunt. Nos, ut certis autho-
rum vestigiis in reliquis insistamus, octo tantum
dare possumus ex 70. annorum spacio, quod ab Eury-
ali initio ad Elimii finem intercurrit. Favet huic
sententiæ Flannus de Monasterio in jam citato Syn-
chronismo, quatenus Lugadii annum extremum, &
Flavii Vespasiani Imp. annum quintum copulat. Cœ-
pit enim Vespasianus Kalendis Julii Anno Domini
69. & quatuor interjectis annis, annus quintus flue-
bat à Kalendis Julii Anno Domini 73. quo Lugadi-
us juxta nostras rationes vivere desiit.

Lugadio Hiberniæ, & Euryalo Ultoniæ præidenti-
bus, Mauda 73 filia Achaii 72 Fedhloch regis Hiberniæ
regina Connactiæ grandæva interiit (m) occisa anno
primo Vespasiani à Furbadio 73 filio Conquorvari 72 re-
gis Ultoniæ * octo annis postquam Olillus 73 ejus
maritus Rossii 72 Rufi regis Lageniæ filius nonagena-
rius, & Conallus Kearnach tum admodum senex oc-
cubuerunt (n). Natus igitur Olillus Anno Mundi 3920.
plus, minusve, cujus pater Lageniæ præfuit Anno
Mundi 3923. ut supra ad eum annum.

65. V. C. 818. L. Silanus 78 M. Junii
Silani 76 anno Christiano 14. nati nepos, Augusti 72
trinepos juvenis fortissimus à Nerone everfus est. De
quo Tacitus lib. 16.

67. V. C. 820. L. Fonteio Capitone,
& C. Julio Rufo Coss. B. Petrus

T 2

67. Jesu

72 Achaius
Fedloc ad ann.
3922.

73 Breat. Nar.
Lothar.

74 Lugadius
Rubricatus.

1 Apud O Du-
vegan. fol. 105.
& Codex. Le-
can. fol. 179. a.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND
DUBLIN

m Cod. Lecan.
fol. 186. b.
* Tigernac.

n Keteng. in
regno Achaii
Fedloc.

67 Jesu Christi in terris Vicarius Romæ crucifixus 29. Junii, & cum eo Doctor Gentium

68 V. C. 821. C. Silio Italico, & M. Galerio Trachalo Turpeliano Coss.

Nero ⁷⁵ seipsum occidit 10. Junii. Sergius Sulpitius Galba ⁷³ annorum 72. Successit Imperator.

69 Serg. Sulp. Galba Imp. occisus die 16. Januarii, seipso & T. Vinio

Crispino Consulib. Otho successit Imperator. Otho Imp. sibi mortem conscivit 20. Aprilis ætatis Anno 37. Vitellius imperare cœpit, vivente Galba. Luna defecit 5. Maii (o) 24 Decembris occubuit Vitellius.

o Xiphilin.

Flavius Vespasianus ⁷³ Imperator, vivente Vitellio, Kalendis Julii creatur uno anno, & diebus 22 à morte Neronis (o). T. Flavius Petronius ⁷¹ Vespasiani ⁷³ avus in acie Pharfalica adversus Cæsarem ⁷⁰ militavit.

70 Titus Vespasianus ⁷⁴ Flavii ⁷³ Imp. filius utroque Consule, Hierosoly-

p Idem ex D.
one.

q Joseph lib. 10.
c. 26.

r Idem l. 6.
cap. 47.

mam cepit 1. Septembris (& Sabbato (p)) obsidium 13. Aprilis in Paschate: Templi incendium die decimo mensis Lunariorum (q), qui fuit Augusti dies quintus: Urbs tota capta die octavo mensis Lunariorum Gorpiaxi (r), Septembris primo: anno secundo Vespasiani secundum Josephum (r) imperium à Kalendis Julii in anno Christi 69 incipientem; primo vero Vespasiani juxta Romanos à morte Vitellii.

Conquoban
Abnabnab.
s Supr. ad an.
3945.

Crimthann
Nianair.

73 Conquovarus ⁷⁴ Abratro Rossii ⁷² Rufi regis Lagenia ex Finnio (s) filio nepos, Crimthanni ⁶⁹ regis Hibernia adnepos Rex Hib. uno anno. Anno Vespasiani quinto, ut supra declaravimus.

74 Crimthannus ⁷⁵ Nianair Lugadii ⁷⁴ Rubricati regis filius Rex Hibernia sedecim annis. Ex hæte-

74 nus demonstratis liquet; quam male calculos subduxerant, qui natum in terris Salvatorem octavo, vel duodecimo Crimthanni anno statuerant. Etenim Tigernachus, Codex Cluanensis, & codex Lecanus sub initium Crimthanni S. Andream crucifixum, & post eum S. Philippum, Vespasiano defuncto, Crimthanni tempore passum tradunt.

79 V. C. 832. T. Vespasianus patri 69 annorum seni 24. Junii defuncto succedit imperator.

81 V. C. 834. Domitianus 74 Imp. post fratrem 13. Septembris annorum 41. ætatis mortuum.

90 Carbreus Feliceps (solus è populo) Rex Hiberniæ Cairbre
Cairbregh.
5 quinque annos.

Tito & Domitiano coævi Crimthannus Nianair, Carbreus Feliceps, & Feradachus. Synchronism.

Domitianum etiam, Carbreo Felicipite rege, imperio præsidentem testatur Codex Cluanensis.

95 Feradachus 76 Justus Crimthanni 75 regis filius Feannabac
Fion Fect-
nac.
21 Rex Hiberniæ uno, & viginti annis.

Juxta varias G. Coemani poematis lectiones 20.
21. 22. annos regnavit; ex his summum mediam. selegi.

Quo rege, Domitianum extinctum Synchronismus memorat.

95 V. C. 848. Domitianus 74 Imp. Romæ occisus 18. Septembris anno ætatis 45. Nerva 74 Cocceius Imperator annum unum, Menses 4 dies 9. obiit 27. Janu. ætatis 6 anno 65. vel 72.

97 Ulpus Trajanus 75 Imperator in Hispania natus à Nerva adoptatus 27. Januarii defuncto succedit 42. annos habens. 100 Fia-

100 Fiachus ⁷⁶ Finnarnus Euryalum ⁷⁵ patrem excipit Rex Ultoniæ viginti annos. Euryalum die Dominicâ extinctum Tigernachus adnotavit.

† Philo Jud.

Fiatac.

Fionn.

71. Deagus.

rex Mcmonie,
ad an. 3892.

71. Achaius
Deagi frater.

72. Detbsenus.

73. Dluhacus.

74. Darius.

75. Framus.

76. Fiatachus.

Fiaca Fionn-
las.

u Codex. Clu-
nes.

Elim mac

Conmag.

Tuathal

Egymar

100 Agrippinus ⁷⁵ senex rex post patrem Agrippam 30 (†) annos ultimus è familia Herodis ⁷².

116 Fiatachus ⁷⁶ Finn ex Herimoniis Ultoniæ, qui Achaium atavum præsent fratrem Deagi ⁷¹ Deagadum in Momonia satoris, Rex Hiberniæ tribus annis. *Trajano Imperante Fiatachus, & Fiachus Finnola reges Hiberniæ; Synchronism.*

116 Elius Adrianus ⁷⁶ in Hispaniâ natus, cujus avia Ulpia ⁷⁴ Trajani ⁷⁵ amita 10. Augusti die defuncto succedit Imperator.

119 Fiachus ⁷⁷ Finnoladh Feradachi ⁷⁶ regis filius Rex Hiberniæ per septennium (u).

120 Elimius Conrius à Fergusio ⁷¹ Rogio rege Ultoniæ per Conrium filium genus trahens Rex Ultoniæ decennio.

121 V. C. 874. M. Annius ⁷⁶ Verus. M. Aurelii ⁷⁸ Imperatoris hoc anno nati avus Consul Petav. ex Victore.

126 Elimius Conrius è rege Ultoniæ Rex Hiberniæ quadriennio, ut infra ad an. 130.

130 Tuathalius ⁷⁸ Bonaventura Fiachi ⁷⁷ regis filius 30 Rex Hiberniæ triginta annos. *Hadriano Imperatore, Elimius Fiachi cæde factus est rex Hiberniæ, & post eum Tuathalius, eodem imperante. Synchron.*

Tuathalii initium cum Elimii exitu concurrens ex Ultoniæ regum Serie pro certo statuitur. Hinc etiam ad Malii Ultoniæ, & Hiberniæ, regis exitum, & con-

130 sequente

130. sequenter ad Fedlimii Legiferi Malium in Hiberniæ rationibus throno excipientis initium triginta tres annos iisdem rationibus elapsos oportet.

Tuathalium vero matris utero inclusum à patris interfecto-ribus evasisse fabula est sane perquam futilis ad-quam conciliandam alio utique ficto opus erat, quippe Elimium, usque dum adolesceret posthumus, viginti annos in Hibernia regnasse. Sed juxta sæpius probatam Ultoniensis æræ fidem Elimius decen-nium tantummodo ex quo Rex Ultoniæ salutatus usque ad obitum exegit. Intra quod intervallum Tuathalii pater partim temporis præfuit Hiberniæ.

130. Malius 78 filius Rocradii Fiachi 76 Finn-

33. annus regis Ultoniæ nepos Rex Ulto-niæ triginta, & tres annos.

Hunc à Fiacho Finnammus rege Ultoniæ septi-mum alii ponunt, sed ratio id non patitur.

137. Titus Aurelius Antoninus 77 Pi-us Adriano 76, à quo adopta-

tus die decimo Julii decedenti succedit 50. annos natus.

160. Malius 78 è rege Ultoniæ Rex Hiberniæ an-4. nos quatuor.

Antonino Pio Imp. Malius post Tuathalium regnat.

Synchron.

Antonino mundi rege, Tuathalius post triginta reg-ni annos à Malio occisus est. Cod. Lecan. fol. 300. b.

Rectè Codex Cluanensis habet Galenum Medicum, Malio rege, floruisse, qui ab anno Christi 143. ad ann. 187. floruit.

A Tuathalii regis fine ad Quinti Centimachi ne-potis finem pro 32 (x) annis in depravato apographo Chronologici poematis 52 (y) legendum communi omnium sententia liquet.

76. Fiachus
Finnammus rex
Ult. ad ann.
100.

1. Muredach.
2. Finncbadus.
3. Gunncbadus.
4. Giallcbadus.
5. Cathbad.
77. Rocradius.
78. Malius.

211al mac
Rocradius.

x Da bliā-
ghn tno-
chad 1arim.
y Da bliā-
ghn cōgāo
1arim.

161. Marcus

z Dungal. en-
nal. ex G. Coe-
mano. Vita S.
Declani. Tiger-
nachus.

a Codex Clu-
nens.

Fedlimiis
Rectiman.

b Dungal. an-
nal. ex G. Coe-
mano: alterum
G. Coem. exem-
plar. 20. annis
habet.

74. Conquovar.
ad. ann. 73.

75. Magco b
rex Lagenia

76. Cac. rb rex
Lagenia.

77. Macorb
rex Lagenia.

Cataoia
Thon.

78. Cormac
Feltagaot.

rex Lagenia.

Cond Ceu-
catac.

79 Fedlimius
Fionupglar

rex Lagenia.

80. Cathirius
Magnus.

c G. Coem. in
regum poemate

Catalog. regum
Ultonie Iun-

gal. annal. & d.
Cluan. Ketin. in

rege Quinto.

d Flann. de Mo-
nasterio

Rig Teimra.

161. Marcus Aurelius 78 Verus Anto-
ninus Philosophus Antonini 77

Imp. gener, & Lucius Aelius Aurelius 79 Verus Com-
modus Marci gener 7. Martii defuncto Antonino
Anno ætatis 73. succedunt Imperatores.

164. Fedlimius 79 Legifer Tuathalii 78 regis filius
10. Rex Hiberniæ, Exactis novem (2) regendo an-
nis, anno decimo (a) diem clausit extremum.

M. Aurelius, Fedlimius Legifer, Cathirius, &
Quintus Centimachus coinciderunt. Synchronism.

Marci quoque Imperatoris tempore Fedlimii ini-
tium ponit Codex Lecanus fol. 300. b.

A Malii excessu, & Fedlimii principio ad Fergusii
Detinigri excessum, & Cormaci principium annos no-
naginta series regum Ultoniæ exigit.

164. Bressalius 79 filius Briuni 78 Malio 78 successit
19. patruo Rex Ultoniæ annis unde viginti.

174. Cathirius 80 Magnus Conquovari 74 regis Hi-
bernici trinepos ultimus è Lagenia Rex Hi-
bernici tres annos (b).

177. Quintus 80 Centimachus Fedlimii regis filius
35. Rex Hibernici triginta quinque annos.

Qui viginti tantum annos tribuunt à Moyle-
nensi prælio initium regiminis auspicantur.

180. L. Aelius Aurelius Commodus 79
Marco Aurelio 78 optimo patri
pessimus filius succedit die 17. Martii defuncto 59.
annos agenti.

183. Tipradius 80 Tirius Bressalii 79 filius,
30. Briuni (fratris Malii 78 regis Hibernici)
nepos patri succedit Rex Ultoniæ an-
nis triginta.

Hunc Malii regis Hibernici filium alii (c) faciunt,
alii (d) nepotem: Et rectè petuit dici Malii nepos,
138. au

183. aut pronepos, sed ex fratre Briuno: alii (e) e Keing in re-
 Bressalii quidem filium agnoscunt; sed Bressa- ge Carbreo Feli-
 lium illum Ferbi, vel Kerbi filium statuunt, & ne- cipite, & in Ge-
 potem Malii regis. Bressalius vero filius Ferbi Rex nealogia domi-
 Ultoniæ primum occurrit in illa fabula, qua ni Magenos. Ca-
 thalius Rex Hiberniæ, & Tipradus filius Bressalii talogus regum
 illius regis Ultoniæ filii Ferbi intra matrum viscera Ultoniæ.
 ab internecione traduntur servati. Cum vero nul- Codex Lecan.
 lus fuerit hoc ævo Bressalius Rex Ultoniæ nisi Bress fol. 135. a.
 salius filius Briuni eundem oportet esse Tipradii pa- 147. a. & 194.
 trem. b.

Confirmat hoc Bressalii filii Briuni uxor Mora a- 77. Rocradius
 pud Tigernachum, & Tipradii Tirii mater Mora in ad ann. 130.
 Codice Lecano fol. 194. b. col. 2. ubi diversi authores 1. Malius.
 in idem nomen hujus uxoris, & illius matris con- 2. Ferb. vel
 spirant. Kerb.

192. Eugenius 80 Magnus Mognuadus
 Rex Momoniæ à Duacho 71 rege
 Hiberniæ ex Heberi Sanguine nonus in
 Moylena prælio occubuit.

Quintus Centimachus à Lenensi præ-
 lio viginti annos, ut habet Codex Clu-
 anensis, ad mortem pacificè regnavit oc-
 cisus meis rationibus anno 212. die (ut
 idem codex refert) vigesimo Octobris,
 & die Martis, ut in prælii Lenensis Hi-
 storia ex Senchano eigeç, vetusti quo-
 que poematis testimonio, (f) & apud
 Tigernachum habetur. Quod anno æ-
 ræ Christianæ 212. competit, cujus li-
 teræ diales E. D. Octobris 20. in Mar-
 tis diem incidisse demonstrant; à quo
 vigesimus retrò præsens annus prælii
 Lenensis.

71. Duachus
 R. H. ad. ann. 3892.
 72. Achaius
 Fen-ame.
 73. Mureda-
 chus
 211. ucha.
 74. Mogfebus.
 75. Loicus
 Magnus.
 76. Ennius
 211. uchaom
 Rex Momoniæ.
 77. Dergineus
 alias Corbo-
 lom.
 78. Deargus.
 79. Mognedius
 rex Momoniæ.
 80. Eugenius
 Magnus.
77. Rocradius
 ad ann. 130.
 1. Malius.
 2. Ferb. vel
 Kerb.
 3. Bressal:
 Onec.
 4. Tipradus
 Rectius.
 77. Rocradius.
 78. Briunus.
 79. Bressalius
 rex Ultoniæ
 ad ann. 164.
 80. Tipradus
 Tirius.
211. ucha
 211. uchaom
 211. ucha
 211. ucha

192 De hoc ita Synchronismus; *Commodo imperante, Quintus Centimachus in Moylena praelio palmam retulit.*

192 Commodus 79 Imperator ultimo Decembris strangulatur 31. annos, & quatuor menses natus.

193 Pertinax imperat à Kalendis Januarii ad 29 Martii 88: dies post quem occisum Didius Julianus 66. dies, jussu Septimii Severi occisus.

L. Septimius Severus 79 ex Africa oriundus à Marco Aurelio 78 Romæ educatus 29. Septembris fit Imperator quinquagenarius ad Imperium accitus.

Pescennius Nigerius Antiochie in Syria, & Clodius Albinus in Britannia Imperatores appellati: hic in crucem actus Anno 194. ille occisus Anno 197. 11. Kal. Martii prope Lugdunum in Gallia.

211 Severus 79 Eboraci in Britannia

Conje mac

210 galama.

76 Conarius

R. H. ad ann.

3949.

77. Carbreus

Flonmor

rex Momonia.

78 Darius

Domina.

rex Momonia.

79. Carbreus

Enomcen

R. M.

80 Lugadius

Aliaen.

81 Mogalamius

alius Achaius

tolenotac.

rex Momonia.

82. Conarius. 2.

g ab anno 116.

ad an. 119.

4. Februarii extinctus Antonio Caracallæ 80. Bassiano, & P. Septimio Getæ filiis suis imperium legat.

212 Conarius 82. 2. ex Ernaïs Momoniæ Herimoniis)

8 Conarii 76 primi trinēpos Quinti 80 Centimachi

20 Octobris, & die Martis occumbentis gener socero surrogatur R. H. octo annis. A Quinti Centimachi regis nece ad Arturi filii casum annos 37 enumerat poema chronologicum.

212 Caracalla 80 Getæ fratris 23 annos nati in gremio matris occisi Cæde 24 Februarii solus imperat.

213 Ogamanus 79 è semine Fiatachi regis Hiberniæ

12 (g) Herimonius post Tigradium Tirium Rex Ultoniæ annis duodecim.

Ogamanium omnes passim Fiatachi regis filium tradunt; sed filii nomen non strictè, sed sensu latè

213 sumpto

213 sumpto acceperunt, cum ab illius obitu ad huius initium nonaginta quatuor anni fluxerint; unde hunc illius pronepotem suppono.

218 M. Aurelius Antoninus Heliogabalus⁸¹ Imperator; cuius mater Soæmis⁸⁰, avia Mæla⁷⁹, quæ fuit soror Juliae⁷⁹ matris Bassiani Caracallæ⁸⁰ ab Opilione Macrino succedente 6 Aprilis Anno 217. occisi.

220 Arturus⁸¹ Unicus Quinti⁸⁰ regis filius Con-
rio regi sororio suo succedit Rex Hiberniæ tri-
ginta annos. 2172 Enfir.

222 Alexander⁸¹ Severus filius Mammææ⁸⁰, quæ fuit soror Soæmis⁸⁰ matris Heliogabali⁸¹, consobrinio 10 Martii trucidato 18 annos habenti succedit Imperator.

225 Aeneas⁸² Sabinnus Tipradii⁸⁰ Tirii ex Fergusio
15 Sabine filio nepos Rex Ultoniæ annos quindecim.

230 Artaxerxes⁸¹ imperium Orientis Persis restituit. Hinc clari nominis reges per annos 402. perpetua serie regnarunt Romano imperio infesti.

235 Alexander⁸¹ Severus Imp. cum matre Mammæa 18. Martii à suis militibus obtruncatur 29. annos 3. menses natus. Maximinus Thrax Imperator, primus ex corpore militari absque senatus consulto.

237 Olillus⁸¹ Olom Eugenii⁸⁰ Mognuadi filius, Arturi⁸¹ regis Hiberniæ sororius in Kennfebratenfi prælio victor Rex Momoniæ viginti tres annos. Primus ex Heberi sobole, qui Momoniæ utriusque principatum suis solius posteris perpetuum transmisit.

*h Vita S. Ru-
moldi pag. 367.*

237 R. P. Wardæus (b) ex annalibus Roscreensibus hoc praelium biennio post Severi imperatoris mortem annotantibus Septimium Severum Anno 211. (ut supra) extinctum intellexit. Verum prætermeas rationes accedit accuratissimi Chronographi Doctoris Usserii testimonium, quo liquet Conarium 2. summum Hiberniæ principatum tenuisse circa annum Domini 215, (i) qui anno regni octavo Nemethi Ernaorum Mononiæ principis ferro concidit. Idem Nemethus multis abinde annis in hoc Kennfebratenfi praelio occubuit. Qua ratione biennio post Alexandri Severi casum ad annalium sensum conformius confertum Statuo.

*i De Escl. Bri-
tannic. Primor-
diis p. 611.*

238 Occisis Maximino, M. Antonio Gordiano ⁸¹ (cujus mater Ulpia Gordiana Trajano ⁷⁶ Imperatore orta) M. Antonio Gordiano ⁸² 2. Gordiani ⁸¹ primi filio, Balbino, & Pupieno Imperatorib. M. Antonius Gordianus ⁸³ 3. Gordiani ⁸¹ primi ex Metia Faustina filia nepos 11. 13. aut 16. annos natus succedit Imperator.

240 Frachus ⁸³ Araidhe patri Aneæ ⁸² succedit Rex 10 Ultoniæ decem annos.

242 Sapor ⁸² Rex Persarum post Artaxerxem.

244 Philippus Arabs Oppresso Kalendis Martii Gordiano 3. imperium occupat cum Philippo filio Primi Christiani Imperatores habentur; sacra tamen Mysteria nunquam adire ausi sunt, nil palam, confessi.

*Lugad
2 hoc con.*

250 Lugadius ⁸² Mac-con ex Lugadii filii Ithi semine tertius Arturi ⁸¹ regis avunculi sui Cæde Rex Hiberniæ tribus annis ut ad annum 254 demonstrabitur.

In Lugadii regis genealogia, quam in margine præ-
250 figimus

250 figimus quatuor advertenda occurrunt. Imprimis generationes 23. desiderari, quatenus ex parte matris Arturi ⁸¹ regis sororis sit 82. ex parte vero patris 59. tantum generationum. Deinde familiarum genealogias raro integras inveniri, quarum dynastæ supremum Insulæ, aut provinciæ locum non continuo tenuerunt. Tertio quandoquidem aiunt ante Ernaorum ex Herimonio semine in Momoniam adventum Momoniæ utriusque principatum huic, & Hebericæ Familiæ per vices obtigisse, non tamen exploratum esse, quis in hac recta linea eo functus est, aut quis non. Forbrium filium Finei tantum, & Achaium Kinnamairc ex hac domo Momoniæ reges nominatos invenio, & duos ante hunc Lugadium reges Hiberniæ. viz. Achaium Edgathach (*k*), & Achaium Obtach (*l*). Contra vero sciendum est nullum huc usque adeo accuratum superesse regum Momoniæ catalogum, nec ullius provinciæ talem hucusque regum notitiam, qualis regum Ultoniæ superest, quorum temporibus certam annorum 684. chronologiam majori ex parte acceptam referimus. Postremo quam sincera est genealogorum fides, & candor, qui non jam dictos duos hujus familiæ supremos reges, nec alios quovis affines gradus ad supplendum in hac recta linea defectum intermiscuerunt; sed quod per manus traditum acceperant, posteris transmiserunt. Achaium regem Hiberniæ unum Logadii ³⁹ fratre, alterum Mallii ³⁷ fratre oriundum ingenuè tradentes.

250 Fergusus ⁸² Denti-

4 niger Ogamanii ⁷⁹ regis Ultoniæ pro-

nepos, & Quinti ⁸⁰ Centimachi regis Hiberniæ ex Maina filia nepos de Herimonio stemma: Rex Ultoniæ quadriennio.

36. Lugadius filius Ibi ad an. 3041.
37. Malius.
38. Adnaman.
39. Logadius.
40. Mathfin.
41. Sin.
42. Gofamen.
43. Adnaman.
44. Herimon.
45. Logadius Fergio.
46. Lactianus.
47. Nudus.
48. Dergie, nius.
49. Deagus.
50. Deagus.
51. Firulnius.
52. Sithboig.
53. Darius.
54. Echolg.
55. Firulnius.
56. Darius.
57. Lugadius.
58. Macniadas.
59. Lugadius.
Mac-con Rez Hiberniæ.
K ad an. 3041.
l ad an. 3432.

79. Ogamanus ad an. 213.

80. Fintbadus.

81. Inchadus.

82. Fergusus Dentiniger.

253 Fer.

Fergur 253 Fergusius ⁸² Dentiniger Rex Ultoniæ Corma-
 Oribbeudac. 1 cum ⁸² Arturi ⁸¹ regis filium Lugadio Mac-con Te-
 moriâ pulso successurum in monarchiâ prævertit
 Rex Hiberniæ unum annum.

Cormac 254 Cormachus ⁸² Arturi ⁸¹ Unici regis filius, Fer-
 ulfada. 23 gusio rege Crinnao prælio occumbente, Rex
 in Codex Clua- Hiberniæ tres, & viginti annos (m).
 nens.

Lugadium Mac-con Hiberniæ clavo assedisse tri-
 ginta annos plerique, Codex Cluanensis octodecim
 assignat. Verum exactissima regum Ultoniæ series, qua
 Fergusius Dentiniger Lugadii in Hiberniæ solio proxi-
 mus successor Anno 254. post unius anni imperium
 desiit, huic ultra tres annos non patitur. Id etiam
 evincit, quod varia regnantium tempora ab autho-
 ribus signata inter Fedlimii Legiferi initium, & Cor-
 maci simul sumpta cum nonaginta annis concurrunt,
 quos regum Ultoniæ tempora à Malii exitu, qui Le-
 giferum proximè anteivit, ad Dentinigri Cormacum
 proximè anteuntis exitum adimplent, modo non plu-
 res quam tres annos à Lugadio regnatum esse ad-
 mittamus.

Unde colligi videtur annos illos triginta inchoa-
 tos fuisse à prælii Kennfebratenfis anno, quo circiter
 tempore Lugadius in avunculum Hiberniæ, & vitri-
 cum Momoniæ regem res novas molitus à Fœderatis
 forsan suis rex Hiberniæ salutatus est, & quanquam eo
 prælio devictus, & trans mare pulsus, titulum reti-
 nuisse, donec quod animo conceperat, avunculi in
 Mucromio prælio cæde assecutus est: octodecim quo-
 que annos à prælio Mucromio, quo ad regni fastigi-
 um pervenit, ad finem vitæ, licet intra id spacium
 clavo amotus fuerit, fuisse numeratos. Ad quod innuen-
 dum maximè facit, quatenus tricesimus annus à Kennfe-
 bratenfi, & à Mucromio prælio duodevicesimus in eun-

254 dem annum æræ Christianæ 267 vel 268. conveniunt.

Illum etiam authores luculenter produnt Temoriaræ regiam non proximè succedenti Fergusio, sed proximè succedentis successori Cormaco celsisse, & Temoriaræ non diu moratum (n), sed à Cormaco depositum in Momoniam secessisse. Moxque Fergusium, ejecto in Connactiam Cormacho, se Monarchiæ intrusisse, donec intra vertentis anni spacium Cormachus ejus nece ad solium evectus est. De his ita Ketingus (o); *Fergusius hic est, qui Hiberniæ imperium Cormacho filio Arturi præripuit, postquam Cormachum in Connactiam relegarint Ultonii.* Codicis Lecani (p) verba hæc sunt; *Cormacus Macconium regem deposuit è Temoriæ finibus in Occidentales Momoniæ partes relegatum, sic annales Dungall. (q) Cormachus Arturi regis filius Lugadiam Maccon Temoriâ expulit, Fergusius Dentiniger inde regnavit: ita habet Flannius de Monasterio (r); Lugadius apud Temoriam, donec eam Cormaco tradidit; deinde Fergusium recenset, & postea Cormacum.*

nKeting. in reg-
no Lugadii.

o Keting. in
regno Fergusii.

p fol. 179. b.

q ad an. 225.

r Νῆς τῆς ἡμέρας
διατεταρταῆς
την.

Itaque Lugadius Anno 237. rex Hiberniæ titulo tenus à suis appellatus mox è Kennfebratensi prælio ultra mare ejicitur: tum anno 250. reversus è Mucromio bello victor, factus est rex Hiberniæ. Sed anno circiter Fergusii Dentinigri in Ultonia penultimo (qui ab anno 250. ad annum 254. quatuor annos Ultoniæ dominatus est, & ex his Ultimo ab Anno sc. 253. ad an. 254. universæ Hiberniæ) Cormachus Lugadium è Temoriâ in Momoniam expulsus regio throno, non verò vitâ orbavit: & Fergusius Cormacum illico prævertit, quousque se recolligens Fergusium anno 254. in Crinna prælio occisum amovit ex inde rex Hiberniæ. Interim Lugadius Anno 253. à Cormacho exauctoratus in Momoniæ recessu nomine tantum rex Hiber-

254 nix, vitam transegit ad annum verosimiliter. 267
vel 268. quo Cormacus æmuli impatiens, &
paternæ cædis Mucromiâ acie memor Firchisum è drui-
dum genere quendam instigavit, qui Lugadium lan-
ceâ dolosè confodit apud Aureum agellum juxta Der-
grath in campo Femen ad Occasum vadi, quod Ath-
na-ccarbad à curribus appellatur in Waterfordiensi
comitatu.

83. Fiachus

Ultoniæ

ad 240.

84. Cassius.

85. Fedlim.

86. Imchad.

87. Rossus.

s Keting in ge-

nealog. D. Ma-

gens. Cod. Le-

can. f. 135. a.

t. Catalog. re-

gum Ultoniæ.

u Cod. Lecan.

f. 141. a.

254 Rossius filius Imchadi è Rudri-
cia gente Fergusio Dentinagro
regi Ultoniæ, & Hiberniæ in

Ultonia successit Rex Ultoniæ unum annum.

Hunc Fiachi Aradii regis Ultoniæ abnepotem ple-
rique (s) enumeratis in margine gradibus faciunt, &
aliqui omisso Cassio ⁸⁴, (t) vel Fedlimio (u), pronepo-
tem. Verum Fiachi ab Anno Christi 240. ad an. 250.
regis Ultoniæ non ab nepos, aut pronepos sed ex ea-
dem domo agnatus censendus est.

255 Aneas ⁸³ Finn Fergusii ⁸² Denti-
nigri regis Hiberniæ filius Rex
Ultoniæ duobus annis.

257 Fergusius Foga filius Froecari è
75 Rudriciorum familiâ Rex Ulto-
niæ septuaginta quinque annos
Postremus regum Ultoniæ apud
Emaniam.

260 Olillus ⁸¹ Olom Rex Momoniæ
obiit. Successit Cormacus ⁸² Cas-
filius, & post eum Fiachus ⁸³ La-
tus vertex nepos, regnante Cor-
maco rege Hiberniæ.

260 P. Aurelius Licinius Valerianus
Imperator à Sapore ⁸² Persarum
rege captus.

267 Fla.

267 Flavius Claudius ⁸² Imperator.

269 Quintilius ⁸² frater Claudio ⁸²

Imp. 5. Februarii defuncto succedit eodem Februario occisus.

Horum ex fratre Flavio Crispo neptis Claudii ⁸³ fuit mater Constantii ⁸⁴ Imperatoris, avia Constantini ⁸³ Magni.

273 Constantinus ⁸³ Magnus ad rei Christianæ bonum ex Helena Britannica nascitur.

273 Ormisdas ⁸³ Rex Persarum Saporis ⁸² filius.

274 Warannes ⁸², incertum filius, an frater, an cognatus Ormisdæ Rex Persarum.

277 Achaius ⁸⁴ Gonnat Fergusii ⁸² Dentinigri regis Eocaiō 70-
I ex Fiego filio nepos Rex Hiberniæ anno uno. 7147.

277 Warrannes ⁸³ 2 filius Warrannæ ⁸² primi Rex Persarum.

279 Carbreus ⁸³ Liffecarius Cormaci ⁸² regis filius ^{Carbre}
17 Rex Hiberniæ annos septemdecim. ^{lipioēq.}

Ad annum 279. initium ponimus, quod Kalendis Januariis feriam quartam, eo inchoante, præfigit Tigernachus. Unde Achaium decessorem aliquot mensibus, aut saltem diebus post integrum annum regnasse colligendum.

Carbrei tempore non perperam Codex Cluanensis habet; *S. Eutychanum Ecclesiæ præsidem martyrium subiisse, postquam trecentos, & tredecim martyres propriis manibus inhumasset.* Ex Onuphrii enim sententia Nonis Junii Anno 275. Summus Pontifex creatus, 6 Idus Decembris Anno 283. occisus est.

284 Finnius ⁸³ filius Cumalli Cormaci ⁸² regis Hiberniæ gener, &

X

284 militiæ

279 militiæ præfectus Nuado Niveo rege Hiberniæ oriundus a tribus Urgrenni filiis de Luagniis Temorensibus in dolo interfectus est apud Ath brea Boindi fluminis vadumanno 283. juxta Dungall. annales æra vulgari uno anno superiores.

284 Diocletianus Imperator ab exercitu salutatur. Hinc æra Diocletiane a 29. Augusti in Ægypto, & Oriente incipiens: apud Latinos vero, & Græcos 23 Martii anno 285. Vocatur etiam æra Sanctorum martyrum, æra Coptitarum, & æra gratiæ.

286 Carausio in Britannia, & aliis alibi rebellibus; Diocletianus Maximianum Herculeum ex Cæsare fecit Augustum ipsis Kalendis Aprilibus.

291 Constantium Chlorum, & Maximianum Galerium generum suum Cæsares declaravit Diocletianus.

Flavius Constantius ⁸⁴ Chlorus Constantini ⁸⁵ Magni pater fuit filius Eutropii, qui à Nobilissima familia in Dardania Gordianorum Romanorum è stirpe genus traxit. Constantii mater Claudia ⁸³ fuit Fl. Claudii ⁸², & Fl. Quintilii ⁸² Imperatorum ex fratre. Fl. Crispo neptis. Jam Cæsar factus, repudiâtâ Helenâ Constantini Magni matre, Theodoram Maximiani Augusti privignam conjugem accipere coactus est, ex qua sex liberos suscepit.

294 Warannes ⁸⁴ 3. Secundi filius Segafnesna dictus Rex Persarum statim suscepto Regno everfus.

294 Narses ⁸⁴ Saporis ⁸² nepos Rex Persarum.

Cæt Gabra 296 Carbreus ⁸³ Rex Hiberniæ prælio occubuit.
acle.

297 Fiachus

- 297 Fiachus ⁸⁴ Srabtimeus Carbrei ⁸³ regis filius Rex ^{Fiacha Spia-}
 30 Hiberniæ annos triginta, à morte vero patris ^{ibide.}
 triginta unum.

Huic Dungall. annales ex G. Coemani poemate regum Hiberniæ 37. annos tribuit; sed quia ex poemate Chronologico constat eum quinquennio ante excidium Emanix occidisse, triginta tantum annos cum Codice Lecano (w) assignamus, ut ad annum ^{w Fol. 302. b.} 327. perveniat.

- 301 Ormisdes ⁸⁵, aut Misdates Narfetis ⁸⁴ filius Rex Persarum.
 304 Fl. Constantius ⁸⁴ Chlorus, & C. Galerius Maximianus Imperatores.
 306 Constantinus ⁸⁵ Magnus Imperator post patrem Constantium ⁸⁴ Eboraci in Britannia 25. Julii defunctum Salutatur.
 309 Sapor ⁸⁶ Ormisdæ ⁸⁵ filius Rex Persarum in utero matris à regni proceribus Coronatus 70. annos vixit, & regnavit.
 312 Constantinus ⁸⁵ Maxentium Maximiani Herculei filium Romæ cœlestis crucis ostento devicit, & Christi nomen publice professus est.
 327 Colla ⁸⁵ Huasius ex Achaio Doimhlen filio ^{Colla Uair.}
 4 Carbrei ⁸³ regis nepos Rex Hiberniæ quadriennio.

A Dubcomario prælio, quo Colla Huasii decessor Fiachus occubuit, ad Emanix excidium quinquennium statuit poema Chronologicum.

2177868ac
Tirec.

331 Muredachus⁸⁵ Tiri⁸⁴us Fiachi⁸⁴ regis filius Rex
25 Hiberniæ annos viginti quinque.

Nam ab Emanix excidio ad Muredachi hujus interitum quatuor, & viginti annos adnotavit poema Chronologicum.

332 Emanix excidium; quæ à Kimbaithi^{6a} conditoris Hiberniam moderantis initio

Sexcentos, Octoginta, quatuor annos Ultoniæ regum Sedes hætenus stetit. Quo spacio regnantium ibidem annis, quos multiplices diversorum consensu absque errore fixos, ac certò statutos sæpe in præcedentibus demonstratum est, rationum mearum quasi basibus innixus sum. Hinc ad S. Patricii Apostolatum anno Dominicæ Incarnationis vulgari 432. non minori certitudine contingentem centum annorum curriculum sic perquam accuratè dispescuit poematis Chronologici author, nimirum viginti quatuor annos ad Muredachi Tirii juxta Dabhallum mortem; ex in ad Nielli regis casum annos unde quinquaginta, & viginti Septem à Nielli fato ad S. Patricii appulsum, quo (ut ibidem) Salutis æternæ opem attulit Milesius.

24

49

27

100

83. Fiachus
Arade
ad ann. 240.
Caolbadmac
Crunbad
rade.

1. Cassius.
2. Fedlimius.
3. Imbadus.
4. R. fiks Rex
Ultonie ad an.
254.
5. Lugadius.
84. Achius
Coba.
85. Crunnus
basrade.
86. Coelbadus
rex Hibernie.

337 Constantinus⁸⁶, Constantius, &
Constans Imperatores patrem

Constantinum⁸⁵ Magnum 22. Maii defunctum excipiunt.

357 Coelbadius⁸⁶ Fiachi Aradii regis Ultoniæ pronepos Rex Ultoniæ Rudriciorum Hiri filii Milesii è domo ultimus Muredachi Tirii ad Dabhallum in Orgiellia cæde Rex Hiberniæ uno anno.

Coelbadium à Fiacho Aradio octavum omnes alii habent, sed temporis intervallum à Fiachi fine anno 250. ad Coelbadii initium refragatur. Cui favet Coelbadii mater Indeaeta⁸⁵ Lugadii⁸⁴ Meann filia, &

357 Fergu-

357 Fergusii⁸² Dentinigri anno 250. Ultoniæ, & anno 253. Hiberniæ regis proneptis: cujus Fergusii avusmaternus Quintus⁸⁰ Centimachus anno 212. extinctus.

Quocirca Cassium, Fedlimium, Inchadum, Rossium regem Ultoniæ, & Lugadium ex Aradiorum (rectâ lineâ) majoribus meritò delemus. Coelbadio⁸⁶ igitur pater Crunnius⁸⁵ Badhra; avus Achaius⁸⁴ Cobha, & proavus Fiachus⁸³ Aradius.

Illius initium autoritate Tigernachi hoc anno statuimus, quod annum, quo Muredachus Rex ad Dabhallum occubuit feria quarta Kalendis Januariis, annum antè primum feria secunda, secundum feria prima, & proximè sequentem, quo Coelbadius desit, feriâ quintâ consignet. Bissextilium enim rationes obstant, ne intra viginti octo annorum spacium iste feriarum ordo Kalendis Januarii contingat, nisi annis æræ Christianæ vulgaris 355, 356, 357, & 358. quibus Cyclus Solaris xxviii. i. ii. iii. & literæ Feriales A. Gf. E. D. Hinc Fiachi Srabtimei regis Hiberniæ finis anno 327. & Muredachi Tirii initium anno 331. Simul atque poematis Chronologici quinquennium à Srabtimei fine ad deletam Emaniam, & anni viginti quatuor inde ad Muredachum sublatum corroborantur, modo intelligas, annis 24 plenè exactis, anno vigesimo quinto fluente, sublatum. Hinc porro Coelbadii finis, & successoris Achaii initium anno 358. definitur.

358 Achaius⁸⁶ Mogmedonius Muredachi⁸⁵ regis
8 filius Rex Hiberniæ octo annos. Eochais
2178 meo.

361 Julianus⁸⁶ Apostata Constantini⁸⁵

Magni ex Constantio fratre nepos,
& per filiam Helenam gener Constantio patrueli 3.
Novembris defuncto succedit Imperator.

363 Jovi- 81. Otilius C-
lom ad ann.
237. rex Mome-
niæ.
82. Eugenius.

83. Fiachus

Milletan,

rex Momonia.

84. Olillus

Flanbeg,

Rex Momonia.

85. Darius

Cerb.

86. Fidachus.

Crimthann

mac Fios-

aig.

87. Crimthann

nus rex Hiber-

nia.

x Dugall an

nal. ex G. Coe-

mano.

363 Jovianus post Julianum⁸⁶ 26 Ju-

nii prælio occisum Imperator

pacem cum Sapore⁸⁶ rege Persarum facit anno Sapo-

ris 55.

364 Valentinianus⁸⁶ Imperator 26.

Februarii acclamatus Valentem

fratrem 1. Aprilis Augustum adscivit.

366 Crimthannus⁸⁷ filius Fidachi, Olilli⁸¹ Olom re-gis Momoniae trinepos : à Duacho⁷¹ rege Hi-

berniae ex Heberi semine sedecim gradibus di-

stans Achaio⁸⁶ Mogmedonio sororio suo Temoriae in

pace expiranti sufficitur Rex Hiberniae tredecim (x)

annos.

367 Fl. Gratianus⁸⁷ à patre Valentini-ano⁸⁶ Cæsar creatur, cui uxorConstantia⁸⁷ Constantii⁸⁶ Imperatoris filia posthuma.369 Theodosius⁸⁶ Theodosii Imperato-

ris pater comes Hispanus militiae

præfectus sub⁸⁶ Valentiniano⁸⁶.375 Gratianus⁸⁷, & Valentinianus 2.

fratres à morte patris Valentini-

ani⁸⁶ 19. Novembris imperant in occidente.378 Valens⁸⁶ Imp. occisus est in præ-

lio 9. Augusti die : successit in O-

riente Gratianus⁸⁷ Imp. è fratre nepos.

Mhall Maor-

Giallach.

379 Niellus⁸⁷ Magnus Achaii⁸⁶ Mogmedonii regis

27 filius Rex Hiberniae viginti septem (x) annos.

379 Theodosius⁸⁷ Theodosii⁸⁶ comi-tis filius Gratiani⁸⁷ Imperatorisper Gallam⁸⁷ conjugem sororis ab eodem Gratiano

16 Januarii Orientis Imp. designatur.

379 Artaxerxes⁸⁶ Saporis⁸⁶ frater

Septuagenario major Rex Persa-

rum.

383 Sapor

- 383 Sapor ⁸⁷ Artaxerxis ⁸⁶ filius Rex Persarum.
- 383 Gratianus ⁸⁷ Imp. occiditur 25. Aug.
Arcadius ⁸⁸ à Theodosio ⁸⁷ patre
asciscitur 16. Januarii præcedentis.
- 388 Warannes ⁸⁸ Kermanfa a Saporis ⁸⁷
filius Rex Persarum.
- 392 Valentinianus ⁸⁷ 2. Imperator Vi-
ennæ in Gallia ab Arbogasto
comite Eugenii tyranni jussu laqueo Suspectus 15.
Maii Vigilia Pentecostes.
- 395 Arcadius ⁸⁸ octodecim annorum
Honorius ⁸⁸ undecim (quippe 5.
Septembris 384. natus) patre Theodosio ⁸⁷ 17. Janua-
rii die mortuo, imperium ineunt: hic Orientis, ille
Occidentis.
- 399 Isdigertes ⁸⁹ Warannæ ⁸⁸ 4 filius
Rex Persarum.
- 405 Dathyas ⁸⁸ filius Fiachrii ⁸⁷ Niello ⁸⁷ patruo ad Dathi mac:
23 Ligerim in Gallia Succumbenti sufficitur Rex Fiachra.
Hiberniæ annos tres, & viginti (x). x. Dungal. an-
nal.
- 408 Theodosius ⁸⁹ 2. Septennispuer (y) y 10 Apr. anno
Arcadio ⁸⁸ patri Kalendis Maii de- 401. natus.
functo successit in Oriente Imperator: cui Isdigertes ⁸⁹
Persarum rex à moriente patre tutor datus; pupillo
Imperatori inviolatam fidem præstitit anno 421. Eu-
doxia Athenaidam duxit uxorem.
- 420 Warannes ⁹⁰ 5. filius Isdigertæ ⁸⁹
Rex Persarum.
- 423 Honorius ⁸⁸ Imperator Occiden-
tis excessit è vita die 15. Augu-
sti mensis.
- 425 Flavius Placidius Valentinianus ⁸⁹
3. Constantii Cæsaris nobilis Ro-
425 mani

425 mani filius, & Honorii ⁸⁸ Imp.
ex Placidia sorore nepos (anno
418. 6. Julii die natus) Theodosii 2. per
Eudoxiam ⁹⁰ filiam gener à focero fit
Imperator Occidentis.

428 Dathyas Ethnicorum Hiberniæ regum postre-
mus ad Alpes in Gallia fulmine tactus.

OGYGIÆ.

OGYGIÆ DOMESTICA,

SEU

*Rerum Hebrnicarum à Diluvio ad Chri-
stiana tempora fusior tractatus.*

PARS III.

CAPUT. I.

Hiberniæ ante Diluvium Incolatus.

HActenus Authoritatem, & Rationem ad
invicem conciliatas perpendimus, jam
paulisper liceat frænos immitere, quo
sola vocat authoritas; gladio nos alii
cingant, aliquando sinamus ignari, quo
ferant Rerum Hibernicarum ante, & post Diluvium,
Y qua-

quarum memoria quæritur quomodo posteris transmissa, fidem in me non recipio. Hoc tantum astruo, non firmioribus nixas fundamentis primas aliarum gentium antiquitates, quibus tamen penes scriptorum suorum traditiones inoffenso pede currere licitum est. Proinde, ubi disquisitioni locus non datur, communia patriæ Scriptorum suffragia locum habeant. In quorum ego Sententiam Senator eo pedarius.

Juxta antiquissimas igitur Hiberniæ historias Capa, Lagne, & Luasat tres Piscatores ex Hispania in Hiberniam averſis ventis ad Muadui (1) fluminis ostium terram attigerant primi: universali Cataclysmo apud Tuathinbhir postea obruti.

Quadraginta diebus ante Diluvium 15 die Lunæ, & Sabbato Cæsarea, Baronna, & Balba cum 50 aliis sceminis, & tribus viris Bitho, Ladrao, & Fintano

2 Dunum, seu munimentum navicularum, quod navicularum litus Giraldus Cambrensis vocat, in Corcodubnia Occidentalis Momonia regione situm.

3 In regione Ara Limerico ad Orientem vicina in margine lacus Dergd-beare, per quem transit Sinannus fluvius Limericum versus.

4 Kneek mea collis in baronia de Clare & comitatu Galwienſi fertur

apud Dún na mbánc (2) appulerunt. Bithus Sliaw-beatha monti in Ultonia, Ladraus Ardladrann in Wexfordienſi agro in Lagenia, Fintanus sepulturæ loco Feart-fintain ad Tultuinne (3) & Cæsarea Guil Keasrach, & Carn Keasrach (4) in Connactiâ nomina indiderunt.

ſuiſſe Cara Keasrach, & prope eum Guil Keasrach.

C A P U T.

CAPUT. II.

Partholanus primus Hiberniæ incola post Diluvium.

ANno post Diluvium 312. Partholanus cum sua Anno. M. 1969. colonia ad Inver-Sgene in Kierrigia appulsus est mense Mayo, 14. Lunæ & die Martis. Hinc, & ex aliis hujusmodi colligi videtur nostros in temporum dimensione Lunæ motiones præcipue antiquitus spectasse juxta vetustiores plerosque. Undenam vero constat ea temporum signata observatio; viz. dies Martis, & menses Maius, vix capio. Sed à lingua Scythica, quam proxime retinuerunt Germani veteres, ut docent Germanicæ linguæ periti, anni, & mensium nomina desectunt (a). Ut annus dicatur ab *Anna*, a Temporarias lib 3. pag. 282. 284. quem Scythæ solis ambitum vocarunt, quod eadem sit vocis litera prima, & postrema instar circuli, & quoquoersum legas Anna reperiās; Januarius pariter à Jano (Noemi nomine) Deorum suorum antiquissimo; Februarius ab Asia ejus uxore, quæ & Februa dicta est; Martius non à Marte, sed à Mert, vel Mært, quo vocabulo significatur dies fieri longiores; Aprilis ab Opril, quod terram maximè aperiat; Majus à virore, Mai, sive Mei omnem virorem significat; Junius à favore, quod terræ favorem, fructibus enascentibus percipiamus.

Partholanum comitati sunt Elgnatha ejus uxor, quæ & Elga Hibernis dicitur (b), Rudricius, Slangius, & Lagneus filii cum totidem nuribus, & mille viris. b Scholiastes Fiechianus, Apud Inis-famer in Erneo fluvio, ab ejus catello dictam insulam, unde fluvius Samarius etiam appellatus, inhabitabat in Ultonia.

CAPUT III.

Tres lacus, & decem fluvii in Hibernia.

i quod incipit.
Alam a-
tam Sprē
ar yluag.

TRes tantum lacus, & decem fluvii, adveniente Partholano in Hibernia extiterunt de quibus ita vetustum poema (i) habet.

Ni uáiodan loé no lín: an Eaná 3 a ecion
Alr tpi loca ionnab gan: ar deic yroca renabann.
Sloimfedra go fion iadyin: anman na tpi renloéym.
Fionloé hntay uet glain: loé lurgan: loé fordremain.
Laot buay dāna: deapabuan: Samēr: Sligge: Mōdorn: Mhuad.
Fion: bipe a baigntb go glet: yriad ym na renabne.

*Fordremanus, Finnloch, Loch-lurgan stagna vetasta:
Quos, quam culta prius, fudit Ierua lacus.
Banna, Sligo, Bofus, Fann, Liffeus, Erva, Modhornus
Berva, Lius, Muadus Flumina prisca decem.*

Fordreman lacus est in Kierrigia juxta Traleiam, aut montem Mil. Finnloch in Keara agri Mayonenfis baronia quæ olim ad Itras damnoniam spectasse videtur jacet. Pro Loch-lurgan alterius antiquarii poema habet Loch-lusany in Desmonia; sed iste lacus longo post tempore legitur prorupisse (g). Loch-lurgan vero est sinus maris spaciosus inter Tuamoniam, & Westconactiam, Galviæ ad Ostium, & ultra in ortum latè porrectus; qui quondam fortasse firmâ terrâ à solo discretus, donec Occidentalis Oceanus confinia absorbens totum sui juris fecerit: claustrorum reliquæ videntur esse Arannæ tres insulæ, quæ obrotu non faciles in medio profundo eminent, & editissimas præruptas Crepidines decumanis fluctibus obijciunt: Super

Brad haven

2 Codex Lecan.
fol. 284.

Superstes etiam in marino finu lacus nomen a quibusdam longa traditione etiamnum Loch-lurgan appellare.

Banna è decem primis Hiberniæ fluminibus inter Leam, & Elliam præter Clanbresail regionem scaturiens per Neachum lacum ligna in cotes mutando insignem transiens Andromensem agrum, & Fircriam, Scriniamque in Londinodorenfi agro interfecat, be. & tertio à Culrania, & Cataractâ Eascribe lapide se in Oceanum transfundit salmonibus totius Europæ longè fecundissimus.

Sligo ejusdem nominis opidum comitatus Sligoensis in Connactia caput interluit Salmones recens è salo salientes turgidi in hujus fluminis alveo singulis diebus capiuntur, cum in plerisque fluminibus non nisi statis anni tempestatibus, è mari proveniunt.

Bofius, Hibernice Buas Dalaradiam, & Dalriadiam Dunensem sc. & Andromensem limitem dissecat Finnius inter Tironiam, & Tirconalliam dilabatur.

Liffeus, qui & Ruireach Midiam, & Lageniam dividens præter Dublinium in altum fertur. Erna, qui & Samarius ex Ernao lacu in mare decurrit in Dungalensi Comitatu. Modhornus Tironiam irrigat.

Berva Hibernice Bearbha (non Birgus, nec Birgus) Anglis Barow è Bladma (non Bladina) in Lagenia monte scaturit, & ad urbem Ros, cum Feoro aquas commiscet, donec uterque paucis ab hinc millibus passuum & nomen, & aquas in Surio fluvio absorptus perdit.

Læus Luvius Giraldo Cambrensi, & Læus Waræo, Misericordia Corcagiam urbem circumfluens in mare exoneratur.

Muadus, Adamnano Moda (a), Moadus Giraldo Cambrensi, Colgano Muadius, Moy Anglis, unde Moy-

Banna.

Finnacriam.

Eascribe.

Sligo.

Bofius. Logan.

Finnius. Bush.

Liffeus.

Erna.

Modhornus.

Berva.

Rosm.

Feoro.

Læus.

Muadus.

a VII. C. lumb.

lib. 1. cap. 62.

us

us Waræo è Lugnia districtus Sligoensis in Galengam Mayonensem dimanat, & oceanum ingrediens utrumque comitatum determinat, Tirfiacria Sligoensi, & Tiramalgad Mayonensi ultra citraque positus.

CAPUT. IV.

Quæ gesta in Hibernia tempore Partholani.

1979.

ANno septimo ab adventu Partholani Fea filius Torton unus è colonis Moy-fea campo, ubi sepulturam nactus nomen reliquit.

1979.

Bar in Corn. W. M. M.

Anno decimo primum in Hibernia prælium apud Sliawnaibh in campo Moy-ithio in Lagenia, in quo Partholanus victor adversus Fomorios Kiculum filium Galli, & matrem Lothlommiam cum octingentis aliis delevit. Ipse vulnus accepit, quod interitum ejus maturavit.

1981.

B. Tirawley

Anno 12. duo lacus, viz. Loch-con in Tiramalgad Mayonensi, & Loch reket inter Sligo, & Roscoman agros ab O-Gara hodie nomen habens, stagnare cœperunt.

De quorundam lacuum, & amnium prima origine frequens est in sequentibus ex Antiquariis mentio. Cujusmodi legimus superiori seculo memorie proditum in Soncii provincia in China Anno Christiano 1557. lacum ex inundatione factum septem civitates submersisse præter oppidula, & pagos, & mortalium ingentem multitudinem, uno tantum puero in arboris trunco servato. In annalibus etiam patriis habetur apud Sliaw-gau montem qui Tirfiaciam, & Luginiam in agro Sligoensi determinat, terram deli-

delicuisse Anno Domini 1490. multos boves, & equos mole oppressos: centum circiter homines cum mac Magnus de Croſo-hara eluvione perditos: & eximiam foetidorum piscium copiam prorupisse. Quo loco lacus exinde remansit piscosus.

Slangius Partholani filius Anno immigrationis 13. *Anno M. 1982*
in monte Slainge sepultus; unde monti nomen inditum. Mons hic altissimus Oceano imminens in *Slangius mons.*
orientali Ulidiâ districtus Dunensis: cui versus aquilonem subjacet portus Inver-slainge, ubi S. Patricius cum Evangelio primum in istis partibus applicuit. Postea Domangardi mons nuncupatus; quia S. Domangardus S. Patricii discipulus ibi eremiticam vitam multis annis exercuit, & in ejus vertice oratorium excitavit, quod magna populi devotione, & concursu frequentatur ob varia, quæ inibi continuo fiunt, curationum, aliorumque miraculorum genera.

Eodem, quo Slangius è vivis excessit, anno Loch-measg in Partrigia lacus apud Mayonenses è terræ visceribus eructavit.

Secundo abhinc anno ex effosso Lagnei filii Par- 1984.
tholani sepulchro Loch-laglinn in Hymachuais Bregienſi in Midia lacus originem habuit, & nomen.

Loch-eachtra etiam lacus exoritur hoc anno inter Sliaw-modhuirn, & Sliaw-suaid in Orgiellia.

Decimo à morte fratris anno Rudricius lacu in e- 1994.
um prorumpente obruitur, unde Loch-rudhry nominatur.

Anno sequenti finus maris in terram irrumpens 1995.
Loch-cuan nomine septimus Partholani tempore lacus recensetur. Qui est Brena fretum, per quod S. Patricius ad Inver-slainge portum appulit.

CAPUT. V.

Partholani coloniae finis.

Anno M. 1999.

*Moy. l. 6. v. 11. Mid. An.**g Cod Lecan.
fol. 273.*

Partholanum apud priscum campum Moy-alt in
 Midia è vita exemptum ferunt, sed ex vulnere in
 Moy-ithio praelio illato mortuum alias invenio (g).
 Unde universam ejus coloniam hoc anno extinctam
 potius conjicio. Eam trecentesimo ab adventu anno
 intra unam Hebdomadem ad novem milia peste ab-
 sumptam alii tradunt. Verum ab hoc anno adventus
 trigesimo ne unum verbum de quoquam istius colo-
 niae memoriae proditum est, nisi quemadmodum Vir-
 gilius (h) Ditis regnum describit.

h Aeneid. lib. 6.

*Ibant obscuri sola sub nocte per umbras,
 Perque domos Ditis vacuas, & inania regna.*

Quod secus sine dubio trecentorum annorum inco-
 latu evenisset, si fide digna sunt, quae infra ejusdem
 spacii triginta annos evenisse memorantur. Proinde
 triginta, & tercentum non adeo Hibernicè præter
 quantitatem absonant, quin Τριῶν ter centum pro
 Τριῶν triginta imprudenter usurpatum censendum sit.

Genealogica porro ratio non patitur Nemethum
 tribus tantum generationibus Partholano posteriorem
 ad trecentos post ejus obitum annos pervenisse, &
 semen suum ducentes alios, & amplius vix ultra pro-
 nepotes propagasse per annos quippe supra quingen-
 tos post Partholanum. Qua ratione hanc coloniam
 hoc anno potius universam absolvo peste deletam in
 loco dicto Τάμλετ μνητις Pharthalón. i. In memo-
 riam

riam contagiosæ stragis familiæ Part holani; ubi monasterium postea positum Tamlaetense tertio ad Austrum lapide Dublinio.

Tallaght

CAPUT. VI.

Nemethiorum adventus.

NEmethus Hiberniam 30. annos desolatam, & vastis Sylvis obsitam secunda colonia plantavit; unaque filii Starnus, Hiarbanelvates, Fergusius Latus rubrum, & Andinnus cum uxore Macha, & nuribus. 2029.

Nemethi tempore Rath-Kinnech in Hy-niellan in Lagenia, & Rath-Kimbaith in Hy-femnia Dalaradiæ regione munimenta extructa sunt: & diversi campi excisis arboribus nemorum umbris exclusi. *B. Moycashell C. W. Media C. Dawn*

Anno Nemethi nono Loch-darbreach, Loch-andinn ab Andinno filio Nemethi dictus in Westmidia, Loch-cal in Hy-niellan, sive Loch-mbrenuinn apud Moy-asuil in Hy-nuallain, & Loch-munramair super campum Seola in Lugnia de Sliaw-guary suis stagnis campos occuparunt. 2038.

B. Moyashile: Com Mid occident.

Hinc ad Nemethi mortem tempus certum non designatur, sed in Ardnemethia insula, quam domini Barry insulam hodie vocant, in Hy-liathain Corcagiæ plaga cum tribus hominum millibus peste dicitur sublatum. Simili mortalitati novas novi orbis colonias nuper obnoxias experientia docet, cum nemorosas quasdam insulas primum occupare contigerit, donec liberioris auræ beneficio, noxiis culturâ dissipatis umbris, campi detecti salubriores redduntur temporis successu.

CAPUT. VII.

Nemethiorum exterminium.

2245.

Nemethi posterius Tor-Conang, i. Conangi turrim in Insula Ultoniæ marina, inde Tor-inis, i. Turris insula (postea D. Columbæ sacra) nuncupata ad excidium delerunt, ex quâ Conangus ille cum Fomoriis Hiberniam gravissimè infestabat. Verum enimvero eâ victoriâ brevi potiti sunt Nemethii, cum Morcus filius Delai è Fomoriis recenti subsidio instructus illuc inopinus appulerit, ubi adeo infestis signis qua mari qua terrâ acriter dimicatum, ut collis utrinque viribus, Nemethiorum coloniæ sit finis impositus, & Hibernia rursus deserta, annos, ut aiunt, ducentos Sylvesceret; series autem tam Chronologica, quam genealogica sequentium annos ad minus 412. deposcit.

Nemethiis, qui ex clade superstitibus, solum vertere statuentibus, Britannus ex Fergusio Rubro latere filio, Nemethi nepos Britanniam Magnam cum suis adiit.

hVidefis Scriptores
vetustissimos
Vitæ S. Patricii
qui ab hoc Bri-
tanno Britanni
dictos, & S. Pa-
tricius satum
tradunt; apud
Colganum in
Triade Thom.
pag. 4. n. 4.
pag. 224. cap. 3.
i Cod. Lecan.
fol. 276.

Ille juxta nostros plerosque Antiquarios (b) Britannia, nomini originem dedit: quæ *Insula*, ut aiunt (i), *Magna* ante dicebatur. Quod quidem Insulæ simpliciter Magnæ nomen antiquitus Britannia tributum etiam apud externos legitur, ut in Aristidis oratione Ægyptiaca: Bruti vero (utpote qui nunquam in rerum natura extitit) de Britannia nominis origine fabulam & Britones ipsi, & omnes alii graviores judicii Scriptores rejiciunt. Gildas Britonum vetustissimus auctor, Scripto-

Scriptorum patriæ monumenta, siqua fuerint, aut ignibus hostium exusta, aut civium exulum classe longius deportata non comparere suo tempore profitetur.

Ibathes, vel Baathes Nemethi ex Hiarbanele filio pronepos (quo orti Danannæ in Hiberniam regressi) ad Aquilonares Germaniæ partes vela ex Hibernia solvens direxit.

CAPUT. VIII.

Belgarum Colonia.

BElgæ è Magna Britannia tertiam in Hiberniam coloniam traduxerunt, ducibus Slangio, Rudricio, Senganno, Gananno, & Ganno quinque filiis Delæ filii Loichi. Tribus distincti erant nominibus Galleniis, *Cornwall* Damnoniis, & Belgis; ast communi Belgarum appellatione omnes innotuerunt. *Ann. M. 2657.*

Slangius Gallenios ducebat, & ad Inver-Staingæ fluminis ab ipso nominati per mediam Lageniam in Wexfordiæ sinum prolagentis ostium exscensionem fecit. Rudricius cum Belgis ad tractum Rudricii in Ultonia, & Damnonii, ducibus Ganno, Gananno, & Senganno ad Inverdomnan appulerunt. Duo sunt hujus nominis portus duæ Hiberniæ ferè qua lata est, ab ortu ad occasum extremitates: Uterque Inverdomnan, & Invermore appellatus; unus ad Austrum Dublinii in Orientali Lagenia, nunc Arckloa dictus, ubi Damnonii tum primum applicuerunt, & ab eoque ibidem appulsu Inverdomnann nominatus: alter in ipsa Occidentali Hiberniæ extremitate in Irras damnonia Connactiæ regione mari prominente, ubi Damnonii longo post tempore latè dominati nominis ansam dederunt.

C. Mayo

Insulam quinque partito inter se diviserunt. Slangio cum Galeniis à portu Colpano Pontanum alluente Boindi ostio ad trium amnium alveum, ubi nimirum Berva, Feorus, & Surius infra urbem Rosmac-trium confluunt, Lagenia: Rudricio cum Belgis à Drobisio fluvio inter Sligoam, & Ernaum ad Boindi ostium Colpanum Ultonia: Ganno à trium amnium alveo ad Belach-conglais prope Corcagiam Desmonia, seu Australis Momoniæ Achaii Abratruidh postmodo provincia. Senganno inde ad Ros-dashailech, ubi Limericum jam situm Aquilonaris Momonia, quæ Curoi filii Darii provincia nuncupatur, & Gánanno hinc ad Dro-bisium Connactia obtigerat.

CAPUT. IX.

Belgarum dynastia: Slangius primus Rex Hiberniæ.

BElgæ primi regium magistratum in Hibernia instituerant, eum quinque fratribus alternatim obire paciscentibus. Primus Hiberniæ monarcha salutatus est Slangius.

Triginta Septem tantum annos huic dynastiæ tribuit G. Coemanus (m) ad hunc modum.

1. Slangius post unius anni spacium apud Dumha-Slainge in Lagenia sepultus est.

2. Rudricius post alterum regni annum apud Bruigh-na-boinne, id est, Burgum ad Boindum flumen è vita excessit.

3. 4. Gannus, & Gannanus 4. annos unà regnarunt donec pestis apud Fremonn Westmidix montem eos fustulit.

5. Sengannus fratrum ultimus quinquennium regnans à successore trucidatur.

6. Fiachus

*In Poemate
Ethnicorum Hi-
b. ruiæ Regum.
Carloia Nunc Dinrigi-
an in margine
Bervæ fluminis
inter Catber-
logham, & Leth-
glinnam.*

Meath

*justa Clare
ab. Killara.*

6. Fiachus capitis candidi Delæ ex Starno filio nepos regnum patruī cæde quinquennio usurpatum patruelis succedentis ferro cum vita amisit.

7. Rindalus Gananni regis filius pro decessore talionem à successore sexto regni anno in Krivenfi prælio accepit.

Cat Cpaor-be. Creeve in Wmid. & Bar. Moycashell.

8. Fobgenius Senganni regis filius post quadriennii regnum patruelis Rindali necem ejusdem ex filio nepotis succedentis armis apud Moymurthemne in agro Louthiano cæsus suo sanguine rependit.

9. Achaius Rindali regis ex Erico filio nepos Rex decennio regnavit.

Verum enimvero ista enumeratio ex regum sibi invicem succedentium ordine, quocum in quinque primis regibus & intra unum in sexto, septimo, & nono concurrat, desumpta potius videtur, quam ut regnantium annos designet: nimis enim fortuita vitæ, & mortis tempora quemlibet in iis ordinem suspectum reddunt. Expendenti porro horum novem regum numerum, & generationes duas, quibus ultimus eorum à primis distat, mihi multo potior est poematis chronologici (a) sententia, qua octoginta anni Belgarum durationi referuntur.

a 21 hall a hall 7le.

Achaius ille ultimus Belgici generis rex Cælo sereno, & frugum copia per decennale suum regni tempus continuo potitus memoratur.

Quo regnante, hi provinciis quinque partitis præfidebant; Alla de stirpe Ganni Australi Momoniæ; Mealla Slangio satus Lageniæ; Sreangus è Senganni femine, & Orsus Gananno ortus Momoniæ Boreali; Kearbus Rudricii è Buanio filio nepos Ultoniæ; & Slangius Fionn filius Achaii Gananni ditioni quæ est, Connactia.

CAPUT. X.

Danannarum in Hiberniam incursio.

Anno M. 2737.

1 Viz. Logh-
measg lacus.2 Nunc Cui-
leagh, 29 baro-
nia de Kilmayn
in Mayonensi
districtu.3 Hodie Traigh-
eotbuile in Sli-
goensi agro lit-
tus marinum, u-
bi congeries la-
pidum (unde
Traigh-an-
chairn dictum
videtur) etiam-
num conspicitur
in medio littore
semper fl. etibus
mirabiliter emi-
nens.a I. H. a Pflau-
mern: in Bono-
nia, pag. 84.

DAnannæ, duce Nuado Argentimano, ex Aquilo-
nari M. Britanniaë plaga Hiberniam ab Aquilone
aggressi sunt. Apud Moyture in Partrigia de la-
cu (1) in Conmacnia de Cuil-toladh (2) concurritur.
Ubi ingenti prælio Belgarum res penitus exciderunt,
occiso apud Traigh-an-chairn (3) Achaio rege à Ca-
sarb, Luam, & Luachra Nemethi filii Badrai filiis è
Danannis, qui illum è prælio istuc infectati sunt.

Nuadus Danannum strategus amputatæ in hoc præ-
lio manus usum perdidit, pro qua argentea manu ar-
tificiosè accommodatur, unde Argentimanus dictus.
Credius aurifex manum fabricavit, & Miachus filius Di-
an Kecti medicus corpori adjunxit. Non ita pridem
in Italia Hieronymus Capivacius vir inaudita meden-
di ratione præcelluit, qui labra, nares, aures homini-
bus, quibus deessent, adeo affabre reponebat, ut pro-
ximè miraculum ars esset (a).

CAPUT. XI.

Belgarum reliquiæ.

c. Sligo.

C. Donegal

b Cod. Lecm.
fol. 277.

BElgæ quotquot fuga elapsi post Moyturense præ-
lium in Arannam Borealem, Ilcam, Recraniam,
& Hebridum insulas se contulerant: pars etiam Man-
niam, pars ipsam Britanniam petierunt (b). Bellum
quoque in secundo Moyturensi prælio Fomoriis ad-
iuncti

• juncti redintegrasse dicuntur (c) sed frustra. Scotorum vero tempore, quos, ut verosimile est, adversus Dannannas in expugnanda Hibernia adjuvarunt, Latifundia, & dignitates recuperarunt. Ex iis enim Crimthannus Skiath-bel (ab Herimone rege) Lageniæ præpositus, quæ Galleniorum provincia dicta est. Ernai, & Martineⁱ, de quibus frequens in sequentibus mentio, de Belgarum reliquiis erant.

Damnonii fuere vetustissimi Connactiæ reges ad Cormaci regis Hiberniæ (d) tempora; de quibus Gamanradii de Irras, Tuatha-taidhen, Clanna Morna, Clanna Huamoir, Fir-na-craibhe, gentes de Sliaw-furri, è quibus Tinneus, & Achaius Allat Reges Connactiæ; Item Gabradii de Succa, & Partrigii: Ganannum regem Hiberniæ vel Senganni regis Hiberniæ filium Sreangum omnes hi præferunt majores. Tres præcipuæ fuerunt familiæ, viz. Gamanradii, Fir-craibii, & Tuatha-taidhen; à quibus Connactia in ternas Connactias distincta, & hi Fir-olnegmaet etiam sunt appellati. Partrigii in Kilmayn baroniâ Partrigiam de Keara Fiachi Giallait posterorum deinde ditionem, Patrigiam de lacu, in qua Cunganum monasterium, & Moyturensis primi prælii campus jacent, & Partrigiam de monte à S. Patricii monte ad lacum Orbsen protensam incoluerunt. De clanna Huamoriis Aneas, & Conquovarus paulo ante Salvatoris adventum sub Mauda Connactiæ regina floruerunt, ab hoc Dun-angus ingens opus Lapideum sine Cœmento tamen, quod ducentas vaccas in area contineret supra altissimam maris crepidinem è vastæ molis rupibus erectum adhuc extat in Arannâ magnâ sinus Galvienfis insulâ, S. Endei incolatu, & Sanctorum multitudine postea celebri: ab illo perpetua incolarum traditione Conquovari filii Huamorii Dunum nuncupatur

alia

c Ibid. fol. 279.

Martineⁱ.

d Anno Christi.
ano 254. ecce.
pit.

C. H. Mid.

Flu. inter
Com. Gall. et
Rose. - Com.
Mayo, Bar.
Kilmair.

B. Carragh
et Moyrick
Rose.

alia similis maceries inde non procul ad ortum in Arranna media insula.

¹ Hodie Logh-
backet in Glare
baronia.

² Peninsula ad
Astrum Galvia.

³ Kiltarian baronia.

⁴ Prope Mullengare.

His præterea locis in districtu Galviensi Belgas nomina indidisse fama est; Logh-Kime (1), Rinntamuin in Medrigia (2), Logh-cutra, Rinnmbeara, Molinn, & Carnconuill in Aidhnia (3). Item in Westmidia Logh-huair (4) Moynasuil. Item Moymoen, & in Tuamonia Moy-adhoir. Denique Moy-sachnoliam, hodie Hymaniam in agro Galviensi post S. Patricii adventum insederunt; atque ibidem O Layn, & in agro Sligoensi O Beunachan ad nostra usque tempora non spernendi latifundii dominus, ab iis originem derivantes restant familiæ.

C A P U T. XII.

Breasus rex Hiberniæ decimus, Danannarum dynastiæ primus: Nuadus Rex Hiberniæ undecimus.

2737. **B**reasus filius Alatani è Fomoriis originem trahens regno recens adepto, dum Nuadus convalesceret, præficitur. Ipse enim maternum genus à Danannis duxit; cujus mater Eria filia Dalboethi filii Nedii, à quo Nedio cæteri reges Hiberniæ è Danannis procreati. Breasus igitur primus Danannarum è dynastia, & unicus è Fomoriis Rex Hiberniæ septem annis.

2744. Nuadus Argentimanus amoto à Reip. clavo Breaso, Danannarum imperium resumit Rex Hiberniæ 20. ann.

2764. Breasus privatam sortem iniquo animo ferens Fomorios ad recuperandum sceptrum accersit; & apud Moyture (1) à priori boream versus aliquot passuum millibus distitum prælium conseritur, in quo Balarus Bemen, seu Ballibemnich Fomiorum dux jactu lapidis

¹ In confinibus
Tirolillæ in Sligo,
& Tirrabilia
in Roscomanagro.

dis è quãdam machina Tabhall dicta (quam fundam nonnulli esse volunt) à Lugadio Longimano suo è filiã nepote prostratus occubuit. Breaso quoque cæso Danannus cecidit victoria; sed non incruenta ea ob Nuadi Argentimani regis, & Ogmai Grianani, aliorumque necem. Heic quoque Kethlenda Balari uxor malignum vulnus Dagdao regi posthac Hiberniæ eminus inflixit.

C A P U T. XIII.

Lugadius Longimanus Rex Hiberniæ duodecimus.

Dagdaus R. H. tertius decimus.

Lugadius Longimanus mac Kein à patre Kieno, mac Kethlenn abavia Balari uxore, & mac Scalbalb à diversis appellatus Nuado in altero Moyturensi prælio cadenti successit R. Hiberniæ 40 an. 2764.

Taltenios ludos in Taltén Midix monte circa Kalendaras Augusti (ut nunc loquimur, unde eadem Kalendaræ etiamnum Lughnas, i. Lugadii memoria dicuntur) quotannis celebrandos instituit in honorem Talténix (filiæ Magmori Iberi principis) ultimæ Belgarum reginæ, quæ post Achaii regis in priori Moyturensi prælio cædem Achaii Garbh filio Duachi nobili è Danannis viro nupsit, & Lugadium, donec ex ephebis excessit, educavit. Post primum igitur Moyturensè prælium videtur ex Ethnea Balari filia genitus, qui in secundo Moyturensi post annorum 27. intervallum avum maternum prostravit.

Ex hujus, ac Breasi regis matribus, è variis quoque conflictibus, & quibuldam nominibus utrique genti communib; facile colligitur Fomorios, & Danannas

nas non adeo à se invicem disjunctos, & alienos fuisse, quin fœderum, & connubiorum commercia ultro, citroque subinde intercefferint. Sed non mirum res tot seculis abstrusas multa obscuritate involvi.

Taburnus Danannarum omnium stirps (cui Ibathes Nemethius avus extitit) nepotem è Tatio filio habuit Allaum Ordonis, & Indai patrem Ordoni pronepos erat Nuadus Argentimanus. Indao per Nedium filium pronepos Dian Kectus Lugadii Longimani regis avus. In Alcludensi olim regione juxta Dunbriton in Scotia erat campus Taburni, in cujus oppido Nemthor S. Patricius natus. Quare à Patricianæ vitæ scriptoribus Campus Tabernaculorum redditur, quasi à Romanorum tabernaculis ibi castra metantium ita dictus: Sed ab illo Taburno potius Danannarum patre, qui ex eadem Britanniaë plaga in Hiberniam devenerunt, nomen dimanasse sentiendum.

Lugadii reginae Bua, & Nasa è Britonum regio sanguine: ab hac Knockbua, ab illa Nasa Lagenia quondam regia fertur nominata. Primus ipse in Hibernia Eques perhibetur, utpote qui primus unius equi dorso equitans insedit. Hujus circiter seculi initio, ut obiter advertam, Lapitharum cum Thessalis bellum gestum est, in quo Thessali dicti centauri, quia ex equo pugnabant, quasi unum esset corpus eques, & equus. Quamobrem poetæ fingunt Ixionem Thessalum centauros ex nube genuisse humanâ facie, & equino corpore. Unde bimbres, semiferi, biformes dicti, de quibus Claudianus.

*Nec plus nubigenas duplex natura biformes
Cognatis aptavit equis.*

Coendrum.
2804.

Lugadius rex apud Coendrum, hodie Usneach, montem in Westmidia diem clausit extremum. — Dag-

Bar. de Rathconra.

Dagdaus, cujus pater Alatanus, & Lugadii avus Dian-
an-Keſt patruelles, Lugadio ſucceſſit R. H. 80 annos. ^{a Judicum 3.}
Quot nimirum Aiod de tribu Benjamin Hebræis præ-
fuit (a). ^{30.}

C A P U T. XIV.

Dalboetius R. H. quartus decimus. Fiachus
R. H. quintus decimus.

X **D**Alboetius, cujus pater Ogma Griananus poſteri-⁸⁸⁴2884
ori Moyturenſi prælio occidit, Dagdao patruo
vulneris in eodem prælio Kethlennæ jaculo pridem
accepti tæbe apud Brugh conſumpto ſuffectus decem
annos regnavit Rex Hibernæ. Etana poetria filia Di-
an-keſt filii Aſaraci filii *Nedii* Lugadii regis amita, &
ſoror Armedæ medicæ fuit mater Dalboetii regis, &
Carbrei poetæ filii Turai, filii Turendi Alathanus fili-
us Dalboetii filii Nedii avunculus Breaf regis Hiber-
niæ præter Dagdaum regem, & Ogmam tres filios
progenuit, viz. Breafum, vel Breafalium, Dalboetium,
& Alladium. Dagdao regi fuere Æneas, Aidus, &
Kermodus mellei oris cum filia Brigida poetide. Al-
ladio tres filii Orbfenius, Bronius, à quo Moybroin
in Tiramalgad (1), & Keatus, à quo Moy-Ketne in
Carbria Sligoenſi infra Drobifium fluvium.

¹ Nunc contra-
cto Tirawly ba-
renia Mayne-
fis agri.

Orbfenius mercator erat negotiationibus inter Hi-
berniam & Britanniam tractandis inſignis; Manan-
nan mac Lir vulgo dictus; Manannan ob commer-
cia cum Mannia inſula, & mac Lir, i. e. mari ſatus ob
nandi, atque urinandi peritiam; quod portuum quo-
que diſcrimina apprimè calleret; ac aeris præſcius vi-

Ex Galway

a Ex poemate
Eirig a
Eolca Gan
on.

cifficulis à tempestatibus præcaveret. Succubuit ve-
ro in proelio apud Moycullin in margine speciosi la-
cus Orbsen, qui per Galviam fluvium in sinum Gal-
viensem exoneratur, ab Ullinno Nuadi regis Hiberniæ
per Thadæum filium nepote confossus. Pugnæ loco
Ullinnus, laco Orbsenius nomen indidit; de his ita
Flannus à monasterio (a).

Do chei mac Ullóid go nág: an mñ mongarz Manannán
Al fan cat ag Ullinn énuais: Do lám Ullinn abradhuais.

*Occidit Alladii proles generosa Manannan
Ullinno Ullinni manibus certamine victus.*

Magh-ullinn igitur campus Ullinni, in quo scilicet con-
gressus est, parva mutatione fit Moycullin. Locus
hic natalitius meus fuit, & longa atavorum serie pa-
trimonium. Mannerium erat regiis diplomatibus à re-
gio vestigali exemptum, fori & nundinarum privi-
legio dotatum, ac curiæ, quam vocant Seneschalli, li-
bertate ad dirimendas lites honoratum. Infra bimum
vero patre orbatus minorennis patriæ legibus in tu-
toriam regis custodiam deveni, & nummos, ut mos
erat, pro tutela numeravi: Sed antequam ex lege per
ætatem licuit hæreditatem adire, tutoris præsidium
amisi regis mei parricidio undeviginti annos natus,
& regius hæres Semestri me junior peregre victum
quærere compulsus est. Regium hæredem Dominus
bonorum omnium applausu citra pulverem & san-
guinem ad sua regna mirabiliter revocavit: Sed me
non dignum invenit, cui tugurii mei regnum resti-
tuat. Tibi soli peccavi, Domine; Sit nomen Domi-
ni benedictum in æternum.

Dalboetius rex Hiberniæ septem filios, & tres fili-
as

as procreavit, viz. Fiachum, Ollavum, Indaum, Elc-
marum *an broga*, id est, de Burgo, Brianum, Ucarbun,
& Ucarium. Tres filiae erant Badba, Macha, & Da-
nanna, quae Mor-riogha, seu Magna Regina appella-
tur. Nam è patris sui Dalboerii regis concubitu Bri-
num, Ucarbun, & Ucarium concepit. Ab eà duo col-
les in Luachair Deaga in Momonia Danannae mam-
millae vocati. Danannae, & sororum mater fuit Ernma-
sia Nuadi Argentimani R. H. ex Adarlamio filio nep-
tis, quae etiam Fiachum & Ollavum Dalboetio regi
peperit.

Elcmari filii Dalboetii duae filiae Fea, & Nemanda
fuerunt uxores Nedii, cujus pater Indaus ejusdem
Dalboetii regis filius. Ab hoc Nedio Olichia in Ini-
sonia Oleach-neid dicta est.

Dalboetius rex non à filio Fiachio, ut quidam ha-
bent, sed à Cathirio filio Namat Achaii Garbh ne-
pote perditus interiit cum Ollavo filio: & ultor Fia-
chus à Cathirio caeso poenas exegit (b).

Fiachus Dalboetio patri occiso successit rex Hiber-
niae decem annos; donec Eugenius de Ard-invir, seu
de Invermor violentas ei manus intulit, & cum eo
Ollavi germani sex filii conciderunt.

*Com. L. Derry
Donagallia*

*b Codex Lecan.
fol. 280. a.
281. b.*

2894.

Waterford?

C A P U T. XV.

*Mac-cuill, Mac-Keuct, & Mac-grene Reges Hiberniae
decimus sextus, septimus decimus, & decimus octa-
vus.*

DAnannarum dynastiae ultimi reges Mac-cuill, Mac-
Keuct, & Mac-grene Dagdai regis ex Kermo-
do Melleo ore filio nepotes post Fiachi mortem reg-
num

2904.

num Hiberniæ non unâ, sed alternis vicibus triginta annos fraterno fœdere administrarunt. Horum reginæ Banba, Fodla, & Eria nomina sua Hiberniæ sermone vernaculo imposuerunt; è quibus Ere frequentius vulgo usurpatur.

CAPUT XVI.

Scotorum expugnatio.

2934.

Æ Statis initio, Kalendis Maiis in feriam quintam, & diem lunaris ætatis septimum incidentibus, Milesii, octo nimirum filii Golam Militis Hispanici cum affinibus, & agnatis Scotorum coloniam, quæ præter Fomorios post Diluvium quinta est, gentem Scythicam in Hiberniam transfulerunt. Expeditionis occasio data est Ithi, qui Militis patruus erat, à Danannis, dum Hiberniam forte viseret, trucidati cædes, ad quam ulciscendam bellum illatum. Alii produnt Hispaniam viginti sex annorum spacio ob nimiam aeris siccitatem tum sterilitate adeo laborasse, ut multi ad quærendas peregrè sedes solum vertere decreverint. Duces præcipui Hibernicæ expeditionis erant numero quadraginta, Ciulis (a) 120. præfecti; Heberus Donn octo fratrum natu senior, & Herimon penultimus classi ex Hispania solventi summi duces præfuerunt; donec ab Hiberniæ littore incolarum propulsu abacti Heberus idem, & Arcus frater ad Tec-donn in Kierrigia, Hirus ibidem ad Skelegas ab Australi parte Corcodubniæ, Colpa procul inde in confinibus Ultoniæ & Lageniæ ad Inver-colpa Boindi fluminis Ostium, & Aramannus natu minimus è malo

a Navium ita
numerus, & no-
men exprimit
Nennius vetus
auctor Britan-
nicus, qui Anno
D. 850. floruit.

Corea guiny.

malo cadens in Scopulos, tempestate obruti impegerant. Superstitum natu maximi Heberus Finn tertio genitus, & Amerginus ad Inversgene, ubi Sgenea Amergini uxor occidit, in Kierrigiam appulerunt, & tertio post appulsum die apud Montem Mis palmam de mille incolis cæsis referunt, desideratis trecentis. Inde ad Herimonem, solum post Heberi Donn casum supremum expeditionis præfectum, præfato Boindi portu Colpano allapsam perrexerant. Ubi conjunctis viribus ad Taltan in Midia Danannum gentem, singulis tribus regibus singulorum advenarum fratrum Heberi Finn, Amergini, & Herimonis ferro cadentibus, memorabili prælio penitus exciderunt, moxque universam Insulam in ordinem redegerunt.

Bantry,

*Bar. Truchanac
Hy.*

Bar. Kelly

Qua nocte Hiberniam classe attigerant duobus lacubus terram delivisse fama est; è quibus Loch-luminus in Desmonia, & Loch-laigdeus in Kierrigia. Durantibus vero Belgarum, Danannumque dynastiis non lacum è terra, nec campum è nemorum umbris memoris præditum reperio. Lacus Orbsen nomen tantum, non originem Danannum tempori debet, quantum scriptis potui colligere.

Post Taltanum prælium, & subactam Insulam Hebero cum Herimone de principatu non conveniebat, quousque Amergini sententia intervenerat, qua Herimonem supremi ducis sublato Heberi Tanistam, seu optionem è patria destinatum ei sublato suffici oportere adjudicavit, & Heberum Finn superstitem Herimonis Tanistam designavit; nempe qui à principe esset secundus, & in demortui locum debitum succedendi jus haberet.

Amerginus sub fratribus suis supremus vates fuit. Quo nomine (Filedh, quasi Philosopho) non poetæ tantum, sed etiam aliis scientiis apprime versati audiebant.

ebant. Idcirco G. Comdeus O Cormaic in poemate Hibernico de præcipuis Hibernicis authoribus hunc suæ Colonix primum enumerat ad hunc sensum.

*Primus Amerginus Genucandidus author Iernæ:
Historicus, Judex lege, Poeta, Sophus.*

His sanguine proximi erant Heberus ex Hiro fratre undis absorpto nepos, & Lugadius, cujus semini in Momonia principatus obtigit, Ithi pridem occisi filius, & Herimonis focer. Septem erant celebriores hujus migrationis scæminæ, viz, Odhba soror, & uxor Herimonis, Thais filia Lugadii illius altera Herimonis uxor, Felia Lugadii ejusdem uxor, à qua Inverfele fluvijs, Sgenea Amergini uxor, Fasla, cui vir Unius filius Ogai, Libena, cui Fuadius, & Scota.

E quadraginta ducibus præter jam dictos fuere Herimonis quatuor filii, & Heberi totidem. Item Breagus, Cuala, Cualgnus, Bladus, Fuadius, Murthemnius, Eblinnus, & Narius; à quibus Bregia in Midia, Sliaw-cuala, Sliaw-cualgnia, Sliaw-bladma, Sliaw-fuad, Murthemnia, Sliaw-eblinna in Momonia, & Rosnaria in Bladma monte nomina dimanant. Item Segdaus, Fulmanus, Mantanus, Cachirius, Surgius, Unius, Edanus, Gostenus, &c.

Hiberniâ ita domitâ novi coloni varia munimenta, & vallata propugnacula Ratha, & Duna Hibernicè dicta condere, & campos nemorosos securibus ad culturam reducere moliantur.

Hinc perpetua Milesiæ stirpis posterorum in alterutrâ Scotiâ Regum series ad Kalendas Maias hujus præsentis Anni Domini 1684. per annos 2699. In ipsâ Hiberniâ nullis exterarum gentium incurfibus interrupta ad obitum Malachix secundi annos 2037. dein potestate regia inter æmulos principes plerunque di-

visa

*L. Henry inter B.
Blannmorris &
Inraghter comor!*

2037

149

432

81

2699

vise ad Henrici filii Imperatricis Angliæ regis appulsum, Roderico rege postremo tum regnante, annos 149. ad restitutum postea Hiberniæ Milesii Sanguinis regem Jacobum in Imperiali Magnæ Britanniæ stemmate annos 432. & abinde ad ejusdem nepotem Carolum 2. jam 36. regni annum agentem annos 81.

C A P U T XVII.

*Herimon Rex Hiberniæ decimus nonus, Scotorum
dynastiæ 1.*

Herimon è Milesiis primus regnare cœpit in Hibernia & orta iterum simultate, Heberum fratrem in acie interfecit ad oram Bridhamh apud Gessillam in Hyfalgia Lageniæ regione; ubi infestis signis inter fratres certatum est, pessimo in posteros derivato in cognatorum Sanguinem Sæviendi documento sed

2935.

Phaly C. Regis

*Contigerat primis quod fratribus Urbis, & Orbis
Scotica fraternis cædibus orsa domus.*

De his ita Latine habetur in Psalterio Psaltair-narann dicto, quod Ængusius Colideus circa annum Christi 800. Scripsit. *Hibernia Insula inter duos filios principales Militis Heremon, & Eber in duas partes divisa est: Eber autem Australem partem Hiberniæ accepit; Heremon quidem Septentrionalem cum monarchia accepit. Heremon autem primus de Scotis omnem Hiberniam reg-*

navit per tredecim annos, & quinque filios electos genuit; quatuor (1) ex iis regnaverunt Hiberniam per tres annos, & Jarel propheta (2) decem annos. De semine ipsius Hiberniam 58. Reges (3) dominaverunt, antequam Patricius Hiberniensibus passionem, & Catholicam fidem, regulamque Christi narraret. Et post Patricium de prole ejus quinquaginta Reges (3) dominaverunt.

3. Notandum vero authorem istum antiquum non pervenisse ad numerum 50. regum post S. Patricii adventum; sed alios post eum addidisse reges mortem ejus secutos. Quinquaginta illi reges erant 46. de semine Nielli Magni, Olillus Molt è semine Fiachrii fratris Nielli, Murchertus mac Lochluin è semine ipsius Nielli, Tordelvacus OConor, & Rodericus filius è semine Briani fratris ejusdem Nielli.

2936. Herimon Rex anno regni secundo Hiberniam juxta Belgarum divisionem inter suos distribuit. Hebero ex Hiro fratre nepoti Ultoniam, & Erao, Orbao, Feronio, ac Fergnao ex Hebero Finn occiso fratre genitis utramque Momoniam concessit. Unio, & Edano Connactia, & Crimthanno Skiathbel è Damnoniis principibus Belgarum Connactiæ, & utriusque Momoniæ incolis (qui forte Milesiis adversum Danannas opem tulerunt) Lagenia obvenit.

Temoria. Tea, seu Thais Hiberniæ regina Temoriam i. Teæ murum ab ipsa nominatam Regum Hiberniæ deinceps regiam hoc anno pro sobolis suæ domicilio, & suæ sepulturæ loco erexit. Heic regiam primus fixit Achaius rex Belgarum ultimus: Tulach-an-trir, & Carn-an-ænfhir tum dicta; sed antè Liathdrum, & Druimcaoin; Danannarum etiam tempore cathair Crofinn i. urbs Crofinn appellata.

2937. Proximo anno Amerginus in prælio ad Bile-tene in Bregia Orientalis Midiæ plaga Herimonis etiam fratris

fratris armis occubuit. Quo anno Scotorum adventus tertio novem fluvii in Elia Carolina (1) ^{1 In Lagenia comitatu Reginali.} Brosnach dicti, novem in Lagenia Regii, & tres in Tirolilla (2) dicti Nunfinni alveos suos primum irrigarunt. ^{2 In agro Sli-goensi in Connactia.}

Tertio abinde anno Hi lacus stagnare cœperunt Loch-Kime, hodie Loch-hacket super Moy-freang campum in Muntir-moroghow Rectoria diœcesis Tuamensis apud Galvientes, Lœch-buadha, Loghbaa, Lochrein, Loch-finnmoy, Lochgrene, Loch-riach in Moenmoyà ditione, nunc Clannrickard dicta intra Galviæ etiam districtum, Loch-da coech in Lagenia, & Loch-Laigh, seu Vituli lacus in Ultonia. 2940.

Ut de his lacuum irruptionibus mirari desinas lector, Dionysius Halycarnassæus, qui paulo ante Christum natum, imperante Augusto, Floruit, memoriæ prodidit suo tempore in lacu pellucente extitisse vestigia ædium Alladii Latinorum regis, qui anno Mundi ex Scaligeri computo 3095. vivere desiit a Livio Romulus Sylvius, ab Ovidio Acrota dictus.

Quarto de hinc anno Unius, & Edanus Connactiæ 2944. reges in Comar prælio in Midia Herimonis armis succubuerunt.

Eodem anno Ethne Westmidia, & Long-fordia fines in Hyniellia (3) interfluens, tres Succai inter Galviæ, & Roscomaniæ agros, & Fregabhail inter Dalaradium, & Dalriedam in Ultonia, fluvii Scaturire exorfi sunt. ^{3 Nielli Magni R. H. posterorum terras Midiam Sc. universam sic vocant.}

CAPUT. XVIII.

Pictorum in Hiberniam & inde in Britanniam migratio.

Pictos in Hiberniam appulisse, regnante illic Herimone, eoque repugnante, ne ibidem sedes figerent, vicinam septentrionalem Magnæ Britanniae plagam occupavisse, pactaque cum Hibernis amicitia ab iis exorasse uxores, ea conditione, ut ex foeminarum æque ac virorum prosapia Pictorum reges impofterum, eligerentur, Cormacus Episcopus, & rex Momonia in suo Casiliensi psalterio contestatur, idemque habet liber Hiberniae migrationum. V. Beda (a) eos è Scythia in Septentrionales Hiberniae oras intrasse habet: Wexfordiae vero sinum in orientali Hibernia juxta Cormacum attigerant à Crimthanno Skiath-bel tum rege Lageniae aliquamdiu recepti. His praefuere in hac expeditione Gud, ejusque filius Cathluanus: & Cathluanus ille, vel Camelonus, ut eum Hector Boethius vocat, primus habetur Septuaginta regum, qui inde ad Scottorum Dalriedinorum coloniam in Albaniâ regnaverunt (b).

a Bed. Hister.
Eccl. l. i. c. 1.

b Juxta poema
Hibernicum de
regibus Albaniae
ad Malcolmum 3.
Scotiae regis ab
anno 1058. ad
ann. 1093.
tempus, quo erat
compositum: de
quo Colgan. in
Tr. Thaum. p.
114. nota 144.
Wardæus in vi-
ta S. Rumoldi p.
361. & p. 371.

Cruithne.

Ex eâ majoris Germaniae parte, unde Gothi, & Dani oriundi, quæ hodie Dania, Daniam, Sueciam, & Norvegiam complexa, olim Scythia citerior, & Borealis dicebatur eos prodiisse communior est sententia. Cruithne à nostratibus appellantur eodem sensu, quo à Latinis Picti; frequensque in historiis nostris fit eorum memoria ob crebra commercia, conubia, & res bellicas. Primaria etiam ex Hiri Milesii posteris familia Dalaradii à Scriptoribus patriis alio nomine Cruithne vocabantur; quos S. Adamnanus in vita S. Co-

S. Columbæ, ut à Pictis Britannæ distinguat, non Pictos latinè, sed Cruthinios vocat, & illos Britannæ (quos nostri perinde Cruithne) Pictos; ut; *Aidum cognomento nigrum regio genere ortum Cruthinium gente* (c) & paulo post *qui & Diermitium filium Kerbuill totius Scotiae regnatorem interfecerat* & ibidem (d) S. Columba ad Comgellum ait; *Tui secundum carnem cognati Cruthinii populi.* Aidus vero ille Diermitii filii Kerbhuill Hiberniæ (quam ibi author Scotiam vocat) regis interfecto, & S. Comgellus, vel Comgallus Bennchorensis de Dalaradiis fuisse compertum est. In vitis diversis S. Patricii pariter Dalaradia Cruthenorum regio vocatur, quemadmodum apud Colganum in Triade Thaumaturga, S. Patricii vita secunda cap. 30. *Capit per terram iter dirigere ad regionem Cruthenorum donec perveniret ad montem Mis.* Vita 4. c. 34. idem habet, & vita 5. c. 29. Mis autem ille mons absque controversia in Dalaradia est, & à monte Mis in Mononia, qua longa patet Hibernia, fere distat. Flannus quoque de Monasterio cecinit (e) *Fothadium Argteach in Cruthneorum ditione occubuisse;* qui in Ollarbao praelio apud Moylinne occidit (f) Ollarba vero fluvius, Moylinne campus in Dalaradia hodierno comitatu Dunensi extant. Quare ubi vita S. Patricii 3. cap. 57. habet, *migravit Patricius ad gentes Aquilonis, id est Hultu, Cruithne, & Dalnaraidhe, & crediderunt ei omnes, & baptizati sunt.* Hultu, Cruithne, & Dalriada potius legendum est, quam ut Cruithne, & Dalnaraidhe, seu Dalaradii duo diversi populi censeantur, ut inadvertenter explicat in notis ibidem pater Colganus nota 51. ad vitam 3. S. Patr. qui rectius habet ad Adamnani lib. 1. cap. 49. nota 102. *Dalaradios populos Ultoniæ &c. eosdem vocari Cruthineos, ut in actis S. Patricii sæpius vocari jam observavimus.*

c Ad. mn. l. 1.
f. 36.
d Cap. 49.

b. Down Bang

e In poemate
Nis tēpna
dia tēpna
thu.
f Anno Domini
295.

Antiquarii causam promunt, cur ita sint nominati. Dalaradiam putà, quæ est maritima, & Orientalis Ultoniæ regio ab Ivorio (g) ad montem Mis Aquilonem versus protensa, seu à Cairg-inver-uske ad Linndua-chail, nomen desumpsisse à (stirpe) Fiachi Araidh regis Ultoniæ (h) Dalaradiis, eandemque familiam alio nomine Cruithne dictos, quia Conalli Kearnai (i) uxor, mater Euryali regis Ultoniæ (k) filii ejus, à quo Fiachus ille genus traxit, fuit Lonncada filia Achaii Eachbheoil è Cruthiniis, scilicet Pictis Britanniae Borealis (l). Longo igitur tempore ante Conallum illum, qui sub salvatoris exortum floruit, Achaii Picti generum Pictorum gens Britanniae Borealia infederat. De quibus juxta, ac supra retulimus, ita Codex Lecanus (m); Gud, & filius Cathluanus duces Pictorum in Hiberniam ad Inverslainge (n) in Hykennsalia; Crimthanno rege Lageniæ, & Herimone super Hiberniam regnante. Cathluanus ille primus 70. regum Albaniae ad Constantinum usque.

Eumenius Rhetor in Panegyrico, quem ad Constantium Cæsarem Constantini Magni patrem circa annum Domini 286. habuit, Britannos ante accessum à Julio Cæsare (o) Britanniam Pictis, & Hibernis affuetos hostibus innuens Pictorum in Britannia, vetustati cum nostris Scriptoribus suffragatur. Verum enimvero non desunt, qui ex male animadverso Gildæ, & Bedæ sensu Pictos primum extremam Britanniae partem incoluisse anno Theodosii Junioris post Honorii obitum vigesimo tertio, qui est æræ nostræ communis 446. Gildæ, atque ex eo Bedæ (p) verba huc spectantia sunt hæc; *Picti in extrema parte Insulæ tunc primum, & deinceps quieverunt, prædas tamen nonnunquam exinde, & contritiones agere de gente Britonum non cessarunt.* Et ut Beda in suo chronico indicat;

Picti

g The New y
1. an tioban.

h Anno Christi
240.

i De quo ad an-
num Murdi
3937.

k Anno Christi
60.

l Cod. Lecan.
fol. 194. c.

140. b. 141. a.

Cambr. Eversus
pag. 114. ex O

Durigan fol.
67. Celgan in

Tr. Thum nota
18. ad notam

8. & 9. Scholi-
astis Fiechiani

seu vitæ. 1. S.
Patricii, & no-

ta 50. ad vit. 2.
m Fol. 287. a.

n Wexfordiæ
portum.

o Ante Caput æ-
ræ Christianæ

anno 55. Cæsar.
Brit. petit.

p Histor. Eccl.
l. 1. cap. 14.

Pars III. Ogygiæ Domestica.

191

Picti extremam Insulæ partem tum primum Sc. anno 23. Theodosii, & deinceps inhabitaturi detinent. Sed Wardæus noster (q) ex iisdem authoribus, & nominatim è Bedæ Historia Eccl. lib. 1. cap. 1. & 12. lib. 3. cap. 4. demonstrat Pictos diu antè extremam Insulæ partem in-sedisse. Quare Usserius (r), & Wardæus citatus illos tunc primum anno 446. & deinceps non quidem simpliciter inhabitavisse, sed à vastatione, & dirissimâ, quam antea descripserat Gildas depressione cessasse, & quievisse interpretantur: qua cessante vastatione Picti extremam Insulæ partem tunc primum, & deinceps inhabitaturi detinent: Non quidem simpliciter primum cum diu antè per illam septuaginta regum seriem brevi tum absolvendam inhabitarent. Quanquam verosimile sit eos ab invalescente in Britannia Romanorum potentia nunc quassatos, nunc protritros, nunc adactos ad remotiores, & inaccessos Caledoniæ angulos; fortasse etiam ad Orcades, Hebrides, Manniam, aut Thulen insulas se contraxisse. Nam mater curoi (s) filii Darii Móranda filia Hiri filii Unfindi soror Achaii Eachbheoil (de quo supra) Picta fuit è Mannia oriunda (t); & Thulen Pictorum sedem facit Claudianus ad quartum Honorii consulatum, qui in annum Domini 398. incidit, his versibus.

*q Vita S. Ru-
m ld. pag. 369,
370.*

*r De Primord.
Eccl. Brit. pag.
609.*

*s Regis Memo-
riæ anno Mun-
di 3949.
t Cod. Lecan.
fol. 194. b.*

*— Maduerunt Saxone fuso
Orcades, incaluit Pictorum Sanguine Thule,
Scotorum cumulos flevit glacialis Jerne.*

Atque inde eos recuperatum ex integro pristinas in Britannia sedes videtur assuetos per intervalla redire, & auctos forsan novis è solo primæ originis Scythiâ auxiliaribus Pictis ansam aliis dedisse existimandi Pictos universim eatenus advenas fuisse, non à
priscis

priscis sæculis indigenas Borealis Britanniae. Nam post domini Incarnationem tres memorantur diversae Pictorum in Britanniam migrationes: sed hæc quidem tres, siquæ fuerunt, falsis etiam narrationibus permixtæ sunt. Harum prima in annum Domini 75. incurrisse dicitur, & cum multo vetustiore illa, quam nostri memorant, confunditur. Secunda in ann. Domini 286. cum Carausius dicatur iis Australem Albaniae plagam constituisse, sed adversus Severum Imperatorem, qui Anno D. 208. ad extremos insulæ fines penetravit, pro auxiliaribus copiis à Scythia dicuntur acciti. Tertia in annum 383. quo Gothica Pictorum gens à Gratiano, & Valentiniano Imperatorib. è Scythiæ finibus adversus Maximum in Britannia tyrannum evocata perhibetur, & ex prædonibus Aquilonaris Britanniae accolæ facti. Sed Maximo interfecto simul additur Gratianum Municipem in Britannia successisse. Ast Anno Domini 388. Maximus tyrannus perit, & Anno 407. Gratianus Municeps in Britannia tyrannus creatus, & occisus.

a Britannia Titulo Picti ad
frem.

b Ibidem initia.

Eumenii de Pictorum in Britannia vetustate jam prolatum testimonium proleptico scriptorum loquendi modo elevare frustra contendit Camdenus (a). Cum longè diutius Pictorum nomine in Britannia fuerint, quam Eumenio qui primus è Latinis de iis meminit, innotuerint: perinde ut Scotos in Hibernia tamdiu fuisse, incio Camdeno, exploratum est, licet non ante idem tempus, quo Picti, Latinis cogniti Camdenus ipse eorum in Britannia vetustati, modo non Pictorum nomine ante Eumenii auctoritatem notidicantur, (quasi Latinis tantum integrum esset id nominis genti conferre) adeo favet, ut ipsissimos fuisse Britannos animum induceret, ut crederet (b). Verum ambigendi locus nullus relinquitur, quo id suspicetur, cum

cum V. Beda non solum aliorum fide nostris conformiter historicis eos è Scythia in Hiberniam & inde in Britanniam demigrasse narraverit, sed etiam re Pictica in Britannia integra, & incolumi vivus, & proxime vicinus se oculatum testem præstiterit linguam eorum aliam, atque Britannicam fuisse, scribens (c) de Britannia. *Hæc in præsentem quinque gentium linguis confitetur; Anglorum, viz. Britonum, Scottorum, Pictorum, & Latinorum.* Britanni primigeniam linguam huc usque sartam testam conservarunt; de qua quidem nobilis Britannus Henrico 2. Anglorum regi ita apud Giraldum Cambrensem (d) respondit; *Gravari, plurimamque ex parte destrui, vel debilitari vestris, Rex, aliorumque viribus nunc, ut olim, & pluries gens ista valebit. Ad plenum autem propter hominis iram, nisi & ira Dei concurrerit, non delebitur, nec alia, ut arbitrator, gens, quam Cambrica, nec alia lingua pro parte Majori in die districti examinis coram supremo Judice, quicquid de ampliori contingat, pro hoc terrarum angulo respondebit.* Pictorum vero lingua jamdudum obsolevit; de cujus interitu sic Henricus Huntingdonensis Archidiaconus (e) humanæ fortis miseriam tum gentis, tum linguæ excidio contempletur; *Cui non comparet amorem cælestium, & horrorem terrestrium, si cogitet non solum Reges eorum, & principes, & populum deperiisse, verum etiam stirpem omnem, & linguam, & mentionem simul defecisse; etsi de aliis mirum non esset, de lingua tamen, quam unam inter cæteras Deus ab exordio linguarum instituit, mirandum videtur.*

Itaque Picti ab ipsissimis Britannis & gente, & lingua differebant, sed cui hos illis in Britannia coævus non incongruum videtur, quam nostri scriptores ætatem tribuunt, saltem non nimis vetustam existimabit. Atque hæc in præsentiarum, quæ de Pictis occurrunt.

C c

CAPUT.

^c Hist. Eccl. lib. 1. Cap. 1.

^d Topograph. Walliæ.

^e Histor. lib. 1. fol. 171. b.

CAPUT. XIX.

Mumneus, Lugneus, & Lagneus vigesimus, vigesimus primus, & vigesimus secundus reges Hiberniæ. Euryalus vigesimus tertius, & Ethrialus vigesimus quartus Rex Hiberniæ.

2948. **M**umneus, Lugneus, & Lagneus Herimoni patri per vices alternas succedunt. Qui post tredecim annorum imperium apud regiam de Rathbeatha in Argatros ad ripam Feorii fluvii in ossoria, ubi incoluit, terræ mandatus est. Odba Herimonis Soror, & in Hispania uxor fuit horum trium mater.

2951. Mumneus Rex Hiberniæ apud Cruachan in Connactia diem clausit extremum, Lugneum, & Lagneum fratres, & collegas Era, Orba, Fearonus, & Fergna Heberi Finn filii in prælio ad Ardladram vitâ orbarunt. Victores regum supremorum albo Antiquarii excludunt. Semestri tantum, vel, ut alii habent, trimestri eorum potentia durabat, cum eos Euryalus Vates Herimonis ex Thaide filius ad Cuil-martra oppressisset. Euryali inde regis Hiberniæ tempore campi nemoribus expediti, munimenta fossis circumdata, & hi amnes exoriri memorantur Surius in Momonia è Bladma monte infra Momoniam editus, tres Finni, & tres Comdii.

2961. Ethrialus Euryali filius patri succedit apud campum Muadii defuncto suffectus Rex Hiberniæ.

CAPUT. XX.

Conmalius vigesimus quintus Rex Hiberniæ.

COnmalius Heberi Finn filius primus è Momonia ^{2981.}
Rex Hiberniæ Etheriali regis in Raorensi (1) ^{1 Raore est collis in Hysal-gia. O Phaly}
prælio cæde.

Variis victoriis contra Herimonios, è quibus Palapum Herimonis filium apud Gesillam occisum paternis Manibus litavit, & contra Ernaos, & Martineos è Belgarum reliquiis in prælio ad Loch-lén, & alibi contritos memorabilis. Sepulchri nomen Feart-Conmail juxta Oenachmacha, ubi cecidit, etiamnum superest.

C. Carlow.

C. Clare.

CAPUT. XXI.

Tigernmasius vigesimus sextus Rex Hiberniæ.

Tigernmasius Ethriali regis nepos Herimone factus ³⁰¹¹
Conmalio regi apud Oenach-macha vitam, & sceptrum ademit Rex Hiberniæ.

Clades Heberiorum cladibus rependit. De Ernaeis etiam, aliisque Belgarum gentibus palmas reportavit. Aurifodinis, eo rege, repertis, Scyphos, & crates ex auro, & argento (aurifice Ucadano de Cualann (2) apud Fothart in Liffey amnis margine Orientali conflante) confici primus curavit. Ahena primum hoc tempore inficiendis pannis purpureis, prasinis, & violaceis fervebant. Tres fluvii, eodem regnante nigri dicti cursum cœperunt; quippe Fubhna, Toram,

^{2 Cualann regio Wicklowensis comitatus.}

3013. ram, & Callonn, qui agros Ardmachanos alluit.

Anno regni tertio novem lacus stagnaverant, viz. Lochhuair prope Mullingare in Westmidia, Lochniarn, Lochsaillenn, & Lochgabhair in Bregia, Lochke in Moylurg Roscoman districtus regione, & Lochnallin in Connactia, Lochfewel, nunc sinus marinus, in cujus margine Londino-doria sita, à Febalio filio Lodan ita appellatus, Dubhloch in Ardkiennact, & Dabhall in Orgiellia.

3034. Tigernmasius Rex Idolorum in Hibernia colendorum auctor centesimo post Milesiorum appulsum anno in adorationis campo Moy-sleuct in Brefinia (1) cum ingenti populi multitudine periit, dum hyemis initio præcipuo Hiberniæ Idolo *Cromcruach* dicto immolarent.

1 In Comitatu Cavan ad Connactiamtum spectante, sed nunc ad Ultoniam.

C A P U T. XXII.

Hibernorum Idololatria.

a Supra parte. 2.
ad ann. Mun.
1777.

Ninus primus Idololatriæ auctor perhibetur (a) in cujus tempora Zoroastrem regem Bactrianorum Magum plerique collocant. At Ctesias eum, qui cum Nino dimicavit, Oxyartem vocat regem Bactrianorum. Plinius etiam dubitat an Magia tantæ vetustatis. Xanthus Lydius vetustissimus Scriptor Sexcentos tantum annos à Zoroastre numerat ad transitum Xerxis Olympiade 75 quæ in annum æræ Mundanæ juxta nostrum computum 3470. incidit unde deductis 600. Anno Mundi 2870 Zoroastres floruit.

3470
600

— Duo prima, & antiquissima fuisse oracula; Dodonæum in Græcia, & Jovis Hammonis in Libya refert Herodotus Halicarnassæus Anno M. 3504. super-

stes.

stes: hoc ad Dodonam vetustissimam urbem Molossidis in Epyro, vicinam nemori quercino, in quo vocales quercus crevisse proditum est, quæ statim, ubi accessissent interrogaturi, commoverint sese, atque insonuerint, expressio, quod dandum erat, responsio; ibidemque statuam stetisse, quæ ex æneis lebetibus virgâ pulsatis responsa numeris ligata edebat: alterum in extimo sinu Libyæ apud Garamantas in solitudinibus vastis, torridis, & siccitate sterilibus situm. Deinde alia aliis patelacta, quorum celeberrima Pythium, seu Delphicum in Græcia, Latonæ, Herculis, Apollinis, Minervæ, Dianæ, Martis, Jovis, Serapidis in Ægypto. Oracula denique innumera per totum orbem sparsit diabolus, quæ sub Christi Redemptoris adventum pleraque ferè omnia siluerunt, ut conqueritur Ethnicus scriptor Plutarchus (b) sub initium seculi 2. Christiani.

b Libro de oraculorum cessatione.

Ex his oraculis apud nos præter Lapidem Fatalem jam in throno regio Westmonasteriensi positum celebrabantur *Cromcruach*, de quo superius, & Clochoir i. Lapis Aureus, unde Clochorensis sedes Episcopalis nomen habet in Orgiellia, ubi è lapide aureo Idolum responsa dare solebat. *Hic Lapis*, inquit (c) dominus Cathaldus Maguir canonicus Ardmachanus, *asservatur Clochariæ ad dextram ingredientis Ecclesiam, quem gentiles auro obtegebant, quia in eo colebant summum partium Aquilonarium Idolum Kermend Kelsach dictum.* Cromcruach Idolum, cui Tigernmasius rex, ut supra, cum universo populo suo ex dodrante vitam devoverant, totius regni Idolorum omnium princeps ad Idolomaniam in Hibernia per S. Patricium everfionem in campo Moy-sleucht perstitit; quod reges, & regni procures summa, stataque sacrorum rituum veneratione colebant; eò quod responsa dare putabatur à populo

c In suis Scholiis.

d Jocelin. in vi-
ta S. Patr.
c. 56.
e Parte 2. cap.
31.

populo stulto, & insipiente, qui colebat illud, ut ait Jocelinus (d). De cujus ruina ita septimæ vitæ Patri-
cianæ auctor apud Colganum prosequitur (e). Idolum illud erat auro, & argento calatum, habebatque hinc inde ex ordine juxta se posita, & disposita alia duode-
cim minora Idola ex ære conflata. Ita enim illusor Luci-
fugus videtur excogitasse Lucifer, & suis cæcis cultori-
bus suggessisse, ut sibi, suisque malis consortibus ab eis exigeret in terris exhiberi honorem, quem veri numinis adoratores exhibent Filio Dei, & Apostolis. Sed miser, & non miserandus à servo Filii Dei devictus, hoc male usurpato honore non privatè, sed publicè privatus, & de fixa illa sede confusibiliter dejectus est. Cum enim Pa-
tricius existens juxta fluvium Gathard appellatum videret cominus Idolum, minareturque propinquans illud Ba-
culo Jesu, quem in manu tenebat, ferire, simulachrum ad latus dextrum versus occidentem cæpit corruere. Fa-
ciem enim versam Temoriam versus habebat, & in ejus latere sinistro habuit Baculi velut ferientis impressum vestigium; licet revera nec Baculus illud tetigerit, nec manu viri Dei fuerit emissus. Alia etiam 12. minora simulachra ad collam usque à terra sunt absorpta, eorum-
que capita adhuc in prodigii perpetuam memoriam vi-
dentur ex humo prominentia. Conjuravit quoque dæmo-
nem, ut simulachrum deferens visibili specie appareret, & advocavit regem Laogarium, regnique proceres, & populum, ut viderent quale monstrum adorabant. In isto conflictu viri sancti è vestibus fortè decidit fibula, quam ut offenderet in ericeto, ericas hinc, inde curavit evel-
li, quo loco in hunc usque diem terra ista ericarum ex-
pers, nihilque germinans in medio ericeto velut erasa conspicitur. Hucusque ex Colgano. In hujus vero me-
morabilis Idolomachiae memoriam arbitror Domi-
nicam proximam ante Kalendas Augusti Solenni ritu
per

Dominica Cron-
duibh.

per Hiberniam dedicatam, quam vulgo *Domnach-Cromduibh*, i. Dominicam *Crom Nigri* nuncupant; nigri sc. ob horrendum, & deformem visibilis spectri speciem: alii rectius in victoris gratiam Dominicam *S. Patricii* nominant.

Ibidem (f) legitur; cum *S. Patricius* postea *Casiliae* regum *Momoniae* sedi appropinquaret, omnia urbis Idola in faciem prostrata in terram corruisse. Sicut enim quondam *Dagon* non potuit stare coram *Arca testamenti*; sic nec Idola coram *Patricio*, qui fuit vera *foederis*, legisque *Divinae* arca, qui in mundissimi cordis scrinio, velut urna, aurea manna dulcedinis tabulas utriusque testamenti, & virgam caelestis disciplinae circumferebat.

Cecrops Athenarum Anno M. 2394. primus rex *Jovem* deum appellari, & coli sanxit, sacrificiaque in anima instituit, ut refert *Pausanias Atticus*. *S. Athanasius* (g) dicit *Thesea* Athenarum Anno M. 2720. regem primum & *Jovem*, & ceteros deos appellari sanxisse. Verum *Cicero* (h) plures *Joves*, & *Saturnos*, & *Mercurios*, & *Soles*, & *Vulcanos* in diversis nationibus, variisque temporibus recenset; atque ex his unum semper antiquissimum, & ceteris priorem demonstrat; idque confirmant alii graves authores. *Jovem* pene omnes gentes inter numina habuerunt, & praecipuis affecerunt honoribus, tanquam ceterorum principem. Conservata est enim memoria *Jehove* in *Jove* cum obscuro de uno vero Deo somnio: & post abolitam veram doctrinam huic uni vero Deo addita sunt magna agmina commentitiorum deorum.

Jovis autem, aut ullius, quos aliae gentes coluerunt, deorum nullum vestigium invenio apud *Ethnicos* majores nostros. Trium hebdomadis dierum nomina à *Luna*, *Marte*, & *Saturno* vocata, & hebdomadam *Cyclos*.

Ibidem par. 3. cap. 29. & Jo- celin. c. 74.

g Orat. contra gentes.

h Lib. 3. de Natura deorum.

Cyclos cum usu linguæ Latinæ Evangelium conco-
mitantis profluxisse non ambigo. Laogarii regis Hi-
bernæ duæ filiæ, & ipsæ Magorum alumnæ, dum a-
pud nutritios suos juvenes degerent non procul Crua-
caniâ Connactiæ regiâ sic cum S. Patricio juxta quam
cognitionem de diis patriis edoctæ sunt, de Deo disse-
rebant, ne uno è diis gentium nominato. S. Patricius
forte cum tribus Episcopis, & magnâ cleri multitu-
dine bene mane ad fontem quendam nomine Cla-
bach in lateribus Cruacaniæ Orientalibus laudes Deo
decantabat, & regiæ Virgines, orto sole, exierunt in
fonte isto facies loturæ, & velut speculo faciem, ha-
bitumque contemplaturæ. Advertite nostrorum tem-
porum delicatuli quam alienam à luxu prisce ævi sim-
plicitatem, regiarum adolescentum solitarium mane,
sed infontem incessum, & pro gemmatis crysalli-
nis speculis pellucidum ad se comendas, & exornan-
das fontem; de quo ita Virgilius Ecloga 2:

Nec sum adeo informis: nuper me in littore vidi.
Regibus Angliæ etiam post Normannicum constitu-
tum imperium Brachæ vili pretio in foro venales (i),
& straminei in lectis tori (k) suppetebant; sed hoc
per transennam; ad rem redeo.

Mox ubi juxta fontem conspiciunt seniores gestan-
tes vestes candidas, & libros in manibus habentes,
mirantur insolitos hominum habitus, & dispositiones;
existimantque eos de viris *Sidhe* esse. Viros *Sidhe* vo-
cant Hiberni aërios Spiritus, aut phantasmata; ex eo,
quod ex amœnis collibus quasi prodire conspiciantur,
in quibus vulgus eos habitare credit: quæ collium ta-
lium ficta habitacula à nostris *Sidhe* vel *Siodha* di-
cuntur. Præco Dei Patricius jam ansam nactus puel-
las nobiles compellendi confestim de Deo uno Ser-
monem instituit. Contra vero sororum senior sic im-
pavida

i Camden's Re-
mains.
k Camdeni Bri-
tannia, titulo
Buckingham-
shire.

pavida disquirebat ; quismam vester Deus, & ubi manet ? an in cœlo ; an subrus, aut super terram habitat ? an in montanis, an in convalibus ; an forte in mari, vel fluminibus habitatio ejus ? An filios habet formadecoros ; an filiae ejus claræ sunt, & pulchriores hominibus Mundi ; an filium ejus nutrierant multi ? an dives sit argento, vel auro ; regnumve ejus omnium abundat copia divitiarum ? quo adorandus cultu ; an ætatis flore, aut senio gravatus ? an vitam habet certo termino finitam, vel omni carentem ? Quibus interrogationibus nullum verbum de diis gentium Saturno, Jove, Apolline, Venere, Diana, Pallade, Junone, &c. ignoto Deo assimilandis, vel conferendis. Nec Cromeruach illud caput omnium deorum nostratium quidquam peregrinum, aut quod diis gentium possit attribui, sapit.

Unde colligendum Hibernorum numina fuisse deos Topicos ; sc. montanos, campestres, fluviales, æquoreos, & id genus alios locorum genios. Nam ut Ethnica credidit Superstitio ; *uti animæ nascentibus, ita populis fatales genii dividuntur. Variosque custodes cunctis regionibus mens divina distribuit* (q). Et nunquam hi Topici genii ad alias regiones transibant.

q Symmachus
Ethnicus lib. 1.
Epist. 4.

Superstitionum nostrarum Flamines, seu Sacerdotes fuerunt Druides, quos vulgò Magos Latini vertunt ; quod Magicæ artis essent periti. Druis Hibernicè Draoi à voce Græca Drys, Dryos, i. e. quercus : vel Celticè Deru, quæ idem notat, ut volunt (r), derivatur ; quod in nemoribus, & quercetis superstitiones suas exercerent, vel forte à vocali querceto, de quo superius, Dodonæi oraculi. Quercus Hibernicè Dair, Quercetum Doire dicitur De his Lucanus ;

r Plinius, lib.
16. cap. 44.

— *Nemora alta remotis*

Incolitis lucis.

Et Ovidius;

Ad viscum Druidæ, Druidæ clamare solebant.

Lib. 6. Com-
ment.

Apud Gallos, Britannos, & Hibernos eximio olim honore erant affecti. Druidum in Gallia collegium viguisse ante Annum Mundi 2187. quidam asserunt. De his Julius Cæsar (s) Gallorum domitor longum habet tractatum, ex quo sequentia; Druidæ rebus divinis inter sunt, Sacrificia publica, & privata procurant, religiones interpretantur. De omnibus controversiis discernunt. Præmia, pœnasque constituunt. Sacrificiis interdici pœna apud eos gravissima. Quibus ita est interdictum, ii numero impiorum, & sceleratorum habentur, ab iis omnes decedunt, aditum eorum, sermonemque diffugiunt. Neque iis petentibus jus redditur, neque honos ullus communicatur. Druidibus præest unus, qui summam inter eos habet auctoritatem. Suffragia Druidum adlegitur. Nonnunquam etiam de principatu armis contendunt. Disciplina in Britannia reperta, atque inde in Galliam translata esse existimatur: & nunc qui diligentius eam rem cognoscere volunt, plerumque illo discendi causa profisciscuntur. Druides à bello abesse consueverunt, neque tributa unà cum reliquis pendunt. Non fas esse existimant disciplinam suam literis mandare; cum in rebus ferè reliquis Græcis literis utantur.

Inprimis hoc volunt persuadere, non interire animas, sed ab aliis post mortem transire ad alios: atque hoc maxime ad virtutem excitari putant, metu mortis neglecto.

lecto. Multa præterea de Syderibus, atque eorum motu; de mundi, ac terrarum magnitudine, de rerum natura, de deorum immortalium vi, ac potestate disputant, & juventuti tradunt. *Mona* Insula tenui freto à Britannia continente divisa, & à Mona alia (quæ & Menavia, & Mannia medio libramine inter Boreales Hiberniæ & Britannia partes sita appellatur) diversa, fuit antiqua Druidum in Britannia sedes. In qua, Tacito auctore, *cruore captivo adolere aras, & hominum fibris consulere deos fas habebant.* Nunc vulgo Anglesey, quasi Anglorum insula vocatur, cujus primum oppidum Bellus Mariscus, seu Beavmorish habetur.

Druidæ in Hibernia præcipui Evangelium oppugnarunt; & S. Patricii in Hiberniam adventum prædixisse in suæ sectæ ruinam dicuntur. Hactenus de Oraculis, Idolls, eorumque ministris. Sed, quoniam contraria juxta se posita magis elucescunt, Theologiæ veræ, qua nos præ Ethnicis majoribus plurimum in Christo Jesu gloriamur, à generatione in generationem quasi permanens traditæ certitudinem eorum execrabili præstigiis Chao opponam.

In principio Adamus hanc Theologiam à Deo immediatè accepit, quo moriente, Mathusalem, omiſſis aliis, fuit annorum 243. Hoc decedente Sem fuit annorum 98. Illo deficiente, Jacob fuit annorum 50. Extincto Jacob Levi fuit annorum 60. Amram, ob eunte Levi, annorum 30. Moses patre Amram orbatuſ anno ætatis suæ 67. Moses porro hanc cœlestem doctrinam sæpius ante ab ipſo Deo immediatè repetitam, & confirmatam, à Deo etiam immediatè edoctus sacris literis mandavit. Dein prophetæ aliis bibliis sacris exceperunt. Denique cœva æterni Patris sapientia sanguine suo pretioso consignatam Apostolis, &

discipulis legavit. Apostoli, & Evangelistæ omnibus gentibus prædicarunt, ac scriptis mandarunt. Principis Apostolorum perpetuâ serie Successores Pontifices Romani ad nostros usque dies illibatam conservarunt ad finem mundi permanfuram.

CAPUT. XXIII.

Achaius Edgathach vigesimus septimus Rex Hibernæ.

3041.

A Chaius Edgathach Lugadii filii Ithi adnepos post septenne intèregnum ad Hiberniæ thronum evocatur. Quo regnante, statutum est, ut singuli juxta sortem, vel dignitatem suam vestium coloribus dignoscerentur: ita ut plebeis in amictu unus color, gregariis militibus duo, militum præfectis, & nobilibus ephebis tres, Burgorum præpositis quatuor, dynastis quinque, Doctoratus gradu in quavis arte decoratis sex, Regibus, & Regina septem colores gestarentur.

CAPUT. XXIV.

Kernnaus, & Sobarchius vigesimus octavus, & vigesimus nonus Reges Hiberniæ. Achaius Forbarglas vigesimus Rex Hiberniæ.

3045.

Kernnaus, & Sobarchius Febrici, seu Ebrici filii, ex Ultoniâ primi de semine Hiri filii Milesii reges Hiberniæ occiso à Kernnao in prælio Temorensi

morensi Achaio rege, Supremum sceptrum alternis vicibus tractarunt.

Sobarchius in Aquilonari Hibernia apud Dunso-
barche maritimam Dalriedæ arcem juxta Murbolg
residebat: in Australi Kermnaus Dunkermnæ (1) prop-
ter Meridionalem Momoniæ oram.

¹ Nunc Dun-
mbic patrie in
Curciorum fi-
nibus.

Achais Foebarglas ex Heberi domo Rex Hiber-
niæ Sobarchio rege ab Achaio Meann Fomriorum
rege occiso, Kermnaum in prælio ad Dunkermnam
aggressus ejus sibi eadē regnum acquirit.

3085.

Septem campi, eo rege, Sylvis obsiti hominum
Commorationi accommodati sunt; viz. Moy smetrech
in Hyfalgia; Moy aidhnia, & Moylurga in Connactia,
Moy-learnna, Moy-inir Moy-fubna, & Moydagab-
hor in Orgiellia. Achais Rex peste in Lagenia cum
grassante sublatuſ est, vel, ut alii volunt successoris
gladio ob eadē Smirgalli patris.

C A P U T. XXV.

Fiachus Labrannius trigesimus primus R. H.

Achais Mumo 32. R. H.

Flachus Labrannius ex Herimonis stemmate Rex
Hiberniæ Heberios non semel fudit, & contri-
vit. Ernaïs è Belgarum stirpe defendis ei lacus fer-
tur subsidio fuisse è terra in illos subito erumpens
Erneo in Ultonia nomine etiamnum notus. Hos D.
Waræus (a) Erdinos utriusque Bresiniæ, & Feramanachæ
incolas diu postea propter Erneum lacum collocat.

^a Hib. Anti-
quit. p. 253.

Fiacho rege, Fleasg, Mang, & Labrann, ex quo La-
brannio ei cognomen, flumina primū emanasse dicun-
tur.

Achais

Achais Mumo ex Heberi semine Fiachum regem in acie ad Belgadan devictum obtruncavit Rex Hiberniæ.

Mumo Achaii regis cognomentum Momoniæ provinciiis nomen impertiit.

CAPUT. XXVI.

Æneas Olmucadius 33. Rex Hiberniæ.

3150.

Æneas Olmucadius ex Herimoniis Achaium regem in prælio ad Cliach occisum victor excipit Rex Hiberniæ.

Plurimis laureis domi, forisque partis Oll. bhudhach, quod Grandis victor, seu Victoriosus est, sibi nomen meritus est. Martineos ad Sliaw-Cailge in Corcobaskinn, ubi Baskinnus ipse occidit, Tuamonix regione obtrivit, Heberios, Ernaos, & Fomorios domuit: & mare trajiciens Pictos cum Belgis, & Orcadum incolis quinquagies, Longobardos duodecies, & Colastios (1) quater triumphavit.

1 Vide an Caledonios esset scribendum.

Longobardi à barbâ Norvegis, Gothis, & Germanis *bard* dicti, qui è Scandia Danica circa Annum Domini 382. egressi, & Sclavoniam, Istrum, Galliam, & Germaniam pervagati in Pannoniam pervenerant, & inde Anno 568. à Narsete in Italiam evocati Longobardiæ, seu Lombardiæ regnum, Ticino sede, sibi in Itallia condiderant, fuerunt diversi ab his Longobardis Borealis Britannix gente à Bardis suis appel-

appellationem illam desumente, è qua oriundus gente Restitutus S. Patricii sororius nunc Longobardus, nunc Huabaird, i. e. è progenie Bardi cognominatur (2).

Anea rege, eradicandis operæ nemoribus institerunt: & *Loch-cenbethe* in *Hycrimthan*, vel *Orgiellia*, *Loch-sailach*, vel *Loch-sailchethain*, *Loch-gasan* in *Moylurga* lacus in lucem prodierunt: & *Oceanus* irrumpeus *Eabam* à *Rosketa* in *Carbria* *Sligoensi* æstuario disterrinavit.

Aneæ regis mater fuit filia *Mogæthi Achaii Mumo* regis *Hiberniæ* fratris. Proinde *Aneas Ol-mogætha* ab avo materno cognominatur; & *Olmucadh*, ut vulgo vocatur inde profluxit.

2 Ita in Scholiaste martyrologii Tamlaçt. Mariani Scholiaste. 27 Novembris: apud Cathaldum Maguir authorem Annalium Ultoniensium, è quibus annales, qui de his Longobardis ab *Anea* rege devictis agunt, sunt partim extracti, & apud Martyrologium Casil. ad 27. Nov. Item apud Marianum Gormanum, Martyrologium Dungall. Cathaldum præfatum 27. Augusti. Dungall. annales ad an. 447. vitam S. Patricii apud Colganum 7. l. 2. c. 18. & *Ængusium Colideum* de matribus Sanctorum. N. 5. 6.

C A P U T. XXVII.

De Olmucadio Aneæ regis cognomine.

Quidam nostras modernus scriptor huic nomini *Olmucadh*, quod Magniporcum vertit alludens insultus agasorum, ac lixarum sarcasmos pro salibus nobis venundedit, dum se credere fingit, quod *Ultonienses*, quorum princeps erat *Ængusius* (1) vexentur ab a- *Ængusium proprius Hibernicam vocem vocat, quem nos Ane-*
liis Hibernis, sicut Bavari à Germanis ratione porcorum; ob magnum affectum, quo sicut alii reges equos, vel canes, rex iste porcos prosequabatur. Ineptè quidem, impertinenter, atque illepidè ominatus est. In Hibernico idiotismo, quo unum vocabulum varios sæ-
pe

*Petrus
Walsheup*

pe sensus admittit, non satis idoneus fuit interpres; linguæque defectu, quem D. Waræo exterâ progenie nato objicit (qui legendi, & intelligendi Hibernicæ, licet non loquendi gnarus longè plura Hibernica Monumenta, adhibitis etiam peritioribus sedulo investigavit) magis ipse Antiquariorum germen laboravit, ut ex scriptis colligo.

Kethern.

*a Hib. Anti-
quit. Cap. 12.*

Kethern (corruptè apud eum Carny) *nomen despectuosum* dicit, militare non agnoscit. Cormaci Episcopi, & regis Momoniæ Etymorum codicem non legit; in quo *Kethearn*, quasi Kith-orn: Kith, i. Kath, prælium: Orn, quasi Orguin: Or, i. Urere; guin, i. Cædere. Kethern igitur quasi Kath-or-guin, i. prælio-urens-cædens. *Hiberni mediorum Seculorum*, ut ait D. Waræus (a), *peditibus duplicis generis utebantur; quidam Galloglassii dicti, casside ferreâ, & lorica ferreis annulis confectâ erant armati, gladioque longo cincti, item alterâ manu securim acutissimam gestabant more Gallorum veterum, de quibus loquitur Marcellinus lib. 19. Alii levioris armaturæ Henrico Marleburgensi Turbuculi, quibusdam Turbarii, vulgò Kerni dicti; jaculis amentatis, machæris, & cultris, sive ficis skeynes vocatis dimicabant. In rotulo clauso anno 5 Edw. 3. Membr. 25. inter articulos in Hibernia observandos sextus est contra sustentatores, & ductores Kernorum, & gentis vocatæ Idlemen, nisi in Marchiis (hostium confiniis) suas proprias ad custas (suis sumptibus) Ita archivum arcis Londinensis. Kethern (quos Kernos dicunt) propriè dicitur militum manipulus, & à cohorte. Latina non abludit: Kethearnach manipularius est, seu unus è cohorte. Sed quemadmodum Tyrannus, ac Latro cum aliis vocibus à prisco sensu deflexerunt, sic Kethern bello fracti, barbarisque ac inconditis moribus fylvescentes victoribus primum hostibus, deinde concivibus*

civibus ex usu despiciatui, ac contemptui duci cœperunt, nomenque in despiciabilem sensum mutatum.

Sic Bardos poetas negat, detractores improprie vocat, quod ob satyrica poemata odio fuere. Sed Bardos poetas esse, quod vulgo in patria notum est, & summo antiquitus fuisse in pretio non solum apud nos, sed etiam in Gallia veteri, & in Britannia si classicis authoribus exteris versatus esset, non potuisset ignorare. Id è Strabone (b) liquet. Diodorus Siculus (c) ^{b Geograph. lib.} Bardumfactorem cantionum appellat. Bardus juxta ^{4.} Pompeium Festum Gallicè cantorem significat, qui ^{c Diodor. l. 5.} virorum fortium laudes canit. Quare Lucanus. lib. 1.

*Vos quoque, qui fortes animas, belloque peremptos
Laudibus in longum, Vates, dimittis ævum
Plurima securi sudistis Carmina Bardi.*

In Wallia Bardi etiam custodiebant nobilium insignia, & genealogias.

Item Mac, & O genealogistarum elementa *Von Germanicum*, vel *de* Latinum nimium Germanus, & à patrio sensu alienus reddit. O de, vel à Latinum significans alium casum Hibernicè flectit, quam O cognominibus adjectum, ceu O Niall, à Niello: O Neill in cognominibus. Mac filium, O nepotem strictè, utrumque posteros, uti *Jesu fili David* latè denotat juxta illam Civilium expositionem *liberorum appellatione nepotes, & pronepotes cæterique qui ex his descendunt, continentur* (d). Cognominibus Hibernicis, quæ semper sunt unius è majoribus propria nomina O vel Mac præponitur Cognominatos illius, ex quo cognomen, natos, nepotes, vel posteros significans; nec licet unum pro alio promiscuè usurpari, quemadmodum ille O Morphæum regem Lageniæ pro Mac Morphæ-

^{d F. de verb.}
^{signif. l. 210.}
^{201. 104. &}
^{56.}

um (seu potius Mac Murchadh) scribit: ab hac enim diversa est, & longe inferior O Murchadh (quam Anglicè Morphy dicunt) familia. E contra inconcinne foeminarum nominibus per Hibernismum à *Nata* adjicit; ut Slania nata O Brien pro Slania Brian, Slania Briana, vel Slania nata domini O Brian. Non tam inscitiae, quam vanitati verto, quod in O Brianorum familia, quam unicè calluit, & coluit, generationibus Moriartum Hiberniae regem patris Tordelvachi fratrem facit, aliumque Moriartum de novo creat O Mahonii familiae (mac Mahon rectius) satorem; quasi illustrissimae Brianorum familiae quidquam derogaret inferiorem familiam Mahonorum rege Moriarto, ipsosque regis fratre juniore (sed posterorum familiae principum satore) oriundos. Sic vero sentire sexcenta exempla futilissimum esse decernunt.

In Orthographia etiam cespitavit, dum Carrano vitio vertit Malcolmum, & non Milcolumbum scribere. Vox enim illa è particulâ *Maol* & *Columba* utriusque Scotiae patroni nomine conflata Maolcoluim scribitur, unde a. o. diphthongus Scotica in a, vel æ Latinum ab omnibus Scoticarum literarum peritis convertitur, ut sit Moel, vel Malcolmus, M. Columba, vel M. columbus: Milcolumbus vero nemo nisi imperitus scribit.

Ex dictis igitur constat linguae vernaculae notitiam in eo desiderari, illumque vocis Scotiae *Olmucadh* non idoneum interpretem; sed ad incitas redactus auctoritatis subterfugium petet. Non me latet id ex Domini Ketingi historiae regum Hibernae depromptum; in qua exploratum est multorum agnominum non veras causas ex historiis assignatas; sed ex agnominum vera, vel conjecturali significatione expiscatas, & absurdis fabulis obtrusis statuminatas. Non sum praeterea

rea nescius omnia, quæ scriptor ille de Patriæ antiquitatibus habet, non ex Chronicorum fontibus, nec majorum suorum archivis, quemadmodum præ se fert; sed ex D. Ketingi tantum rivulis, præter quæ ex sua mente partium studio dictitat, haulta fuisse. D. Ketingus equidem vir Multiplicis lectionis in patriis antiquitatibus fuit, sed illius personam gessit, qui è quatuor acetariorum conditoribus herbas omnes generis has, illas sine delectu sublegit.

Nunc cum Ketingo admittamus Æneam regem à porcorum multitudine Ollmucadh (non Ol-mucadh) i. Magniporcum, vel Porcium appellatum. Quid autem inde inferendum? Romanam consularem familiam Porcios Catones ab eo potius derivatos, quam altercandi ansam calonibus, & agasonibus dedisse, quibus utrum Ængusius Magniporcus ullo tempore in Hibernia regnarit, nunquam in mentem venit. Nec Ultoniensium, ut huic placet, magis princeps fuit, quam Momoniensium; æquo utramque provinciam potestatis jure attigit rex Hiberniæ. Ultoniæ tum Hiri soboles, Heberi, &, Ithi semen Momoniæ præfuit. Sed Magniporci nepotes progressu temporis in Ultonia dominium adepti sunt? Ita etiam & in Momonia, Lagenia, & Connactia; imo & in Magnâ Britannia. Æneæ igitur Olmucadii posterii per Hiberniam & Britanniam æquè, ac in Ultonia ridiculis sannis vexantor.

Simili auricularis monstrositatis lepiditate (ut ipsius verbis utar) cum Lageniensibus jocatur ex Mydæ Phrygiæ regis fabulâ ad Lauradium Lageniensem apud Ketingum ab aliquo perperam traductâ. Lepores omnes, & argutias hujus auctoris repetere instituti non est mei, vel hallucinationes examinare: Solum moneo asinum, ad cujus aures alludit, illum

ad lyram agere, dum antiquariam litem inter Bru-
odinum, & Clerum denuo resuscitat jampridem ab
Illustrissimo Archiepiscopo Tuamensi Florentio Con-
rio penitus discussam, qui sub Roberti filii Arturi
personâ tonsuram ab aure usque ad aurem, nequæ a-
fininæ aures laterent, adhibuit. Auritus fies tu, Mida,
ni taceas.

C A P U T. XXVIII.

Ennius Airtgheach 34. Rex Hiberniæ.

Rotheactus 35. R. H. Sednaus 36. R. H. Fiachus
Finniscotha 37. R. H. Munemonius 38. R. H.
Faldergodius 39, R. H.

3168. Ennius Airtgheach Heberio è semine Æneæ regi
in Carman prælio cadenti victor successit Rex Hi-
bernix. Primus argentea scuta, idque apud Argatros,
confici curavit. Quæ cum equis, & Carpentis in su-
os dono distrahebat.

3192. Rotheactus ex Herimonis stirpe Ennio in Raigneo-
prælio vitam, & imperium abripuit Rex Hibernix.

3203. Sednaus è domo Hiri Rotheactum apud Rath cru-
acan acie debellatum, & Temoriæ è vulnere extinctum
excipit Rex Hibernix.

3208. Fiachus Finniscotha Sednao patri, cui vitam debuit,
Munemonii ope apud Cruacan mortem ingratus in-
tulit, Rex Hibernix.

3222. Munemonius ex Heberi Sanguine parricidii, quod
adjuvit, Fiachi. cæde ultor Rex Hibernix. Primus pro-
cerum colla aureis torquibus exornavit.

3227. Faldergodius Munemonio satus patri in Aidhnia
peste

peste sublato surrogatur R. Hiberniæ. Primus nobili-
um digitos annulis aureis decoravit.

C A P U T XXIX.

Ollamfodlaus quadragesimus Rex Hiberniæ.

Ollamfodlaus è domo Hiri Fiachi regis filius Fal-
dergodium Temoriæ prælio pessumdedit, exin-
de Rex Hiberniæ.

3236.

Quatuor filios genuit viz. Finnaclam, Slanollam,
Gedium Hiberniæ regis, & Carbreum Rudriciorum
factorem ab illius nomine *Ollamb* Ulidiæ nomen dici-
tur profluxisse. Primus Temorensia comitia indixit,
quæ singulis trienniis ad sanciendo, & administran-
das leges habebantur. Tribus diebus ante, & totidem
post festum, quod nos Samhuin, i. æstatis finem La-
tini Kalendas Novembris vocant, solennes illæ pane-
gyres magno apparatu celebrabantur. Singulis, agro-
rum Tricenariis dynastam, Singulis Burgis, vel op-
pidis præfectum constituit.

Brugh, quasi burgum nostri oppidum dixerunt, un-
de Bruigheadh, quasi burgenſis oppidi præfectus deri-
vatur, Bringhadh vero hospitator est, & à quibusdam
ob vocum affinitatem pro Bruigheadh, oppidi præ-
fecto Briughadh hospitator usurpatur (a).

a Ut in Cambr.

Ipse literis apprimè excultus Ollamh-fodla, i. per
Hiberniam quæ Fodla linguâ nostrâ dicitur, præci-
pius literarum professor (cui Achaio prius nomen da-
tum) ob insignem literaturæ peritiâ meruit appel-
lari. Qui ad promovendum etiam literarum studium
Mur-ollamhan, i. Doctorum murum Temoriæ erex-
it.

Everſo pag. 59.
60. & 301.

it. Gymnasium, Canopum, Prytaneum, Academiam, vel Lyceum dicas; de quibus ultimis accipe hos Ciceronis versus;

*Inque Academia umbrifera, nitidoque Lyceo
Fuderunt claras sæcundi pectoris artes.*

C A P U T. XXX.

De literis Hibernicis.

b Tom. 2. ad
17. Mar. S. Patricii vita. f. 4.

c lib. 6. comment. supr. c. 22. pag.

NON possum heic non magnopere demirari R. P. Bollandi (b) licentiam. qua literarum in charta, aliave ulla materia ad memoriam pingendarum imperitiam gentilismi tempore Hibernis nuper affinxit, eosque à S. Patricio, æquè ac Iberos, Gallos, Britannos, Belgas, atque Germanos à Romanis victoribus illarum usum accepisse tradere non dubitavit. Ad quod innuendum Taciti testimonium de moribus Germanorum producit. Confectaneum tamen non est ideo Hibernos literarum expertes, quia ita Germani. Tacitus quoque, licet inter Latinos scriptores, iudicio, & prudentia spectabilis, in rebus tamen Judaicis, quas à Judæis, quibuscum versatus erat, secus edisceret, multum erravit; quare à Tertuliano mendacissimus judicatur. Julius Cæsar Tacito antiquior tradit Druidas in Gallia Græcarum literarum usum habuisse, & è Britannia, quam discendi causa frequentabant disciplinam suam hausisse; Druidum in Hibernia doctrinam viguisse satis compertum est. Gallicis igitur, Britannis, & Hibernis Græce saltem literæ à priscais sæculis non erant peregrinæ, contra quam Bollandus dictavit. Certè si Bollandus Hibernos antiquitatum

tiquitatum suarum peritos consuleret, facile in medium proferrent, scriptorum nomenclaturam, qui ante S. Patricii Apostolatum diversis Sæculis floruerunt. Quorum aliquot Doctor Ketingus in Laogarii 2. regno, & Cambrensis Eversii auctor Capite 20. recensent. His agmen ducit Amerginus poeta Scoticæ coloniae Ducum frater, & supremus Judex, cujus metrica hujusmodi prisca inter fratres sententia fixum, ac immotum in lege Hibernica deinceps invaluit decretum.

Aris præpositus sit doctior, aptior armis.

Fileadha. i. Poetæ apud nos olim nominabantur doctri- Poetæ Philoso-
phi.
næ omnis liberalis experti, & qui reip. sapientia sua consu-
lebant unde Fileadh quasi idem, ac philosophus. Philosophos poetarum nomine comprehensos indicat è Platonis schola Maximus Tyrius (d); *Il*, inquit, *re ipsa philosophi nomine autem poetæ rem invidiosam ad eam ar-* d Commodo luv-
perat. floruit.
tem revocarunt, quæ populum admodum demulceat. Et
postea; Ita enim medici salubre quoddam alexipharmacum
dulci aliquo liquore aspergunt, ne deterreatur æger
saporis, aut succi acrioris amaricie. Eodem planè modo
de philosophia illa veteri sentiendum, quæ sententiis suis
figmentorum, ac carminum tanquam veste, cultumque
magnifico tectis præscorum hominum animos primum cæpit,
atque delinivit: neque secus id quidem, quam dissimulatâ
discipline molestiâ ad institutionem, & morum feritatem
cicurandam illexit. Nec est autem, quod in dubium
revoces, utri melius de divinis tractarint, philosophine,
an poetæ? quin potius studium utrumque tanquam inito
frædere mutuo se complecti deprehendas, ut eadem, non
diversa putes. Cum enim philosophum ais, poetam etiam in-
telligis, & cum poetam, philosophum quoque innuis. I-
dem apposite depinxit Natalis Comes in Orpheo (e) e Mytholog.
lib. 7. cap. 13.
pag 7. 61.
dicens, Sapiens omnino erat antiquorum illud poetarum
genus: non autem ut ferunt nostra tempora, in sola
verborum

verborum mensura, & metro putabatur universum poetice facultatis artificium consistere, neque adulantes principibus hominibus, ut aliquod munusculum aucuparentur, quidquid in mentem veniebat, effutiebant, sed ea erant carmina poetarum, ut pro sanctissimis legibus haberentur: Sæpiusque civitates de re aliqua contententes, tanquam gravissimi Iudicis sententiâ, alicujus poetæ carmine usæ fuerunt. Itaque ab Amergini tempore ad Conquovarum Ultoniæ regem, qui sub ortum salvatoris vixit, legum oracula penes poetarum arbitria erant, qui stricta oratione sententias ferebant. In poesi verò Hibernica talis est literarum respectus, ut in quolibet cujusque integridistichi quaternione oporteat fieri duarum dictionum paræmion, quarum initialis litera sit eadem consonans; vel aliqua vocalis. Exemplum esto vetustissimum istud Amergini hemistichium, quod modo scripsimus, sic Hibernicè primum prolatum.

Eagna la heaghluis adir: agus feabhtha la flaithibh. Ubi particula *la*, nec *b* litera aspirationis obstant, quominus Eagna, & heaghluis: *feabhtha*, & *flaithibh* paromæon concurrant, quale in his Latinis Versibus cernere est ad normam Hibernicorum duorum generum ab aliquo compositis; in quibus cujusque quaternionis paromæon asterismis signatum est.

Te duce stat * præsens * pax: * dudum * dextera pugnax:
Das bona * munera mas *: funera * dona * dabas.
Phæbe * libenter * luce: gaude * garrula * voce:
Alma * puella * place: Cæce duella * doce.

Quod literarum paromæon in poesi, quam unicam memoriæ, & annalium custodem apud Ethnicos Hibernos agnoscit Bollandus, literarum quoque usum individuum vetustissimæ poeseos comitem evincit.

Con-

Conquovaro in Ultonia regnante (f), leges fixas scripto præfiniri comperimus, cum eatenus non scripto iure; sed poetarum, ut dixi placitis judicia ederentur. Athenienses à Dracone (g), & Solone (h) primum Scriptas leges, & ab Atheniensibus Romani duodecim tabulis incisas acceperunt: cum trecentos annos sine scriptis legibus Populus Romanus suis tantum moribus vixisset, donec Decemviros legum scribendarum causa creâret (i), & anni circiter Mille inter Athenarum initia, & Draconem intercessissent. Sub Conquovaro, inquam, Ultoniæ rege duo celebres ordinis jam laudati poetæ Forchernus Deagæ (k) filius, à quo Deagadæ (k) Momoniæ, & Nedius filius Adnai nepos Uthirii colloquium de legibus instituerunt. Idem Forchernus apud Emaniam Ultoniæ regiam poeseos præcepta, & varia carminum genera literis mandavit. Quem librum *ὑπάρχοντα τῶν νεγίων*. i. Præcepta Poetarum inscriptum, & Centena Carminum genera complexum Kennfoela filius Olilli, Donaldorege Hiberniæ (l) multis abinde Sæculis apud Doire-lurain interpolavit. Forchernus idem, & Nedius, ut & Athirneus Conquovari regis Archipoeta inter authores numerantur, qui legum axiomata *Judicia cælestia* nuncupata, quemadmodum apud Græcos dicta sapientum, decreverunt. *Cælestia* etiam *Judicia* tulerunt Morannus Carbrei regis Hiberniæ filius, & sub Feradaco rege (q) item Hiberniæ supremus Judex, Cormacus rex (r) Hiberniæ (cujus, & Carbrei filii, & in regno successoris (s) apud Acoill juxta Temoriam in legem lucubrationes etiamnum extant) Fithilus Cormaci regis Judex, & Finus Cuballi filius Cormaci ejusdem militiæ præfectus, & gener. Inter alios etiam cælestium axiomatum authores recensentur Factnaus filius SENCHAI, nepos Coelclini, SENCHAI filius Olilli, Nereus filius Finncollai, Rog.

f Anno M. 337.
Capit. Anno.
Christ. 48. de
fuit.

g Olymp. 39.1.
Anno M. 3326.
h Olymp. 46. 3.
Anno. M. 3356.

i Olymp. 82.2.
Urb. Condite
Anno. 304.
Mundi 3500.
k Supr. par. 2.
ad ann. 3892.

l Anno. Domini.
628.

Opzta mine.

p Anno. Domini. 85.
q Anno. 90.
r Anno. 254.
s Anno. 278.

t Anno. M.
3619.

nus Rosgadhach poeta filius Hugonii regis (t) Hiberniæ. Manius Nilnescius poeta, & Ethnea filia Amalgadii.

u Anno. Christi.
647.

Talia itidem judicia Christiani excoluerunt Dubthacus O Lugair, S. Patricio adventante, Ethnicus, de quo Jocelinus Cap. 45. *Carmina, quæ quondam studio florente peregit in laudem falsorum deorum, jam in usum meliorem mentem mutans, & linguam poemata clariora composuit in laudem Omnipotentis Dei, & Sanctorum ejus præconium*; Senchanus Torpestius tempore

w Anno. 742.
obiit.

Guarii regis Connactiæ (u), Kennfoela filius Olilli, de quo supra, & qui è veterum scriptis unum opus conflarunt *Judicia Cælestia* inscriptum tres O Burechani fratres viz. Farananus Episcopus, Boethgalus Judex, & Maltulius poeta, Cathaldo Eingunii rege Momoniæ (w).

y Anno. Mundi.
3922.

Paulo ante Conquovarum, Fergusio filio Ledei Ultoniæ præsidente (y), Seanus filius Agii Scriptor floruit, qui *Fon Senchymoin* composuit. Celebria fuerunt

z Anno. Christi.
90.

a Anno. 177.

Judicia Eugeni filii Darthacti, Achaii filii Luctai regis Momoniæ, qui erant Conquovaro suppres Carithniathi, & Nemthenii. Feradachus rex (z) Hiberniæ sub quo Morannus floruit, scriptis fuit celebris.

b Se do mīg-
ne an cōm-
bliōct mīg
na dīcōib.

Modanus filius Tulbani, Quinti Centimachi regis (a) Hiberniæ, tempore legum volumen conscripsit. Conlaum insignem Connactiæ Judicem (b) qui adversus Druidas Scriptis decertavit, Senchaum filius Coelochii (Factnai de quo supra patrem) Kinethum O Conmid, & alios paganos omittam, quorum tempora distinguere non vacat. Forchernus, Nedius, Athirneus supra laudati, & Fergusius de Iniffianain in Kierrigia Luachra artem poticam imprimis expolivisse memorantur.

Danannæ literis, ac magicis artibus apprime exculti.

Pars III. Ogygiæ Domestica.

219

ti traduntur, è quibus Dagdai regis (c) Hiberniæ Ogmæ, Etanæ Poetriæ matris Dalboetii regis (d) Hiberniæ Carbrei poetæ ex eadem Etana editi, Danannæ, quæ Dalboetium regem (d) patrem simulac maritum prætulit, & Brigidæ poetidis Dagdai regis (c) filix memoria inter literatos huc usque retinetur: Postremo Dualdus Firbissius patriæ antiquitatum professor hæreditarius ex Majorum monumentis, literis datis refert 180 Druidum, seu Magorum disciplinæ tractatus S Patricii tempore igni damnatos.

De literarum origine in universum dicturo multa incerta, & abstrusæ antiquitatis integumentis recondita occurrunt. De primis inventoribus sequentia reperta sunt trochaica admodum vetusta in bibliotheca Septimana.

Moyſes primus Hebraicas exaravit literas:

Mente Phænices (e) ſagaci condiderunt Atticas.

Quas Latini ſcriptitamus edidit Nicoſtrata: (f)

Abraham Syras, & idem repperit Chaldaicas.

Iſis arte non minore protulit Ægyptias.

Gulſila (g) prompſit Getarum, quas videmus ultimas.

Hos, & alios inſuper literarum inventionibus celebres ſic exhibent bibliothecæ Vaticanæ columnæ Sixti Quinti S. P. operâ. Abraham (h) Syras, & Chaldaicas literas invenit. Moyſes (i) antiquas Hebraicas. Eſdras (k) novas Hebræorum literas. Mercurius Theot (l) Ægyptiis ſacras literas conſcripſit. Hercules Ægyptius Phrygias. Memnon Phoroneo (m) equalis literas in Ægypto invenit. Iſis (n) Regina Ægyptiarum literarum inventrix. Phænix literas Phœnicibus tradidit. Cadmus (o) Phœnicis frater literas ſedecim in Græciam intulit. Linus (p) Thebanus Græcarum literarum inventor. Cecrops (q) Dipies

c An. M. 2804
d An. M. 2884

Literarum
origo.

e Cadmus
Phœnicia.
f Nicoſtrata
Carmenta Evan-
dri mater, ea-
demque Themis.
g Vel Ulphias,
ut infra.
h Anno. mundi.
2124. obiit.
i 2493. obiit.
k 3551. vixit.
l Triſmegiſtus
diſtus Iſidi coe-
vus.
m Phoroneus
rex Argivorum,
ab Anno. Mun-
di 2143.
n Iſis ſoror Pho-
ronei.
Anno. Mundi.
o 2388. Sca-
liger 2660.
Helvicus.
p 2702. Helvic.
q 2394. Scali-
primus ger.

primus Atheniensium rex Græcarum literarum author.
 370. Pythagoras (r) literam ad humanæ vitæ exemplum inve-
 420. Pytha- nit. Epicharmus (s) Siculus duas Græcas addidit literas.
 ræ auditor. Simonides (t) Melicus quatuor literarum inventor. Pala-
 3416. medes bello Trojano (u) literas quatuor adjecit. Nicost-
 12767. Troja ra Latinarum literarum inventrix; numero 17. Evan-
 6apia. der (w) Carmentis filius Aborigines literas docuit. De-
 w 2709. In I- maratus Corinthius Hethruscarum literarum Author.
 taliam venit. Claudius (x) Imperator tres novas literas adinvenit.
 x Anno Domi Quarum una F. reliquæ duæ usu oblitteratæ sunt. S. Jo-
 ni 41 Cæpit. annes Chrysostomus literarum Armenicarum inventor.
 S. Hieronymus literarum Illyricarum Inventor. S. Cyril-
 lus aliarum literarum Illyricarum inventor. Ulphias
 Episcopus Gothorum literas adinvenit.

Ex his vetustiores fuere Abraham, Mercurius, Her-
 cules Ægyptius, Memnon, & Isis, qui eodem ferè
 tempore floruerunt; queis proximi Phœnix, Cadmus
 & Cecrops in idem tempus juxta Scaligerum incidentes
 Moyse paulo seniores. Sequuntur Linus, Nicostрата,
 Evander, & non centum annis posterior Palamedes
 sub excidium Trojanum. Deinde Pythagoras, Epi-
 charmus, Simonides. Omnium ante Christum postre-
 mus Esdras. Omnibus vero his ætate superior fuit Phe-
 nius (y), seu Fenisius quem Scoticarum literarum au-
 thorem nostri Scriptores asseverant. Non proinde ta-
 men credendum est literas nostrates alijs omnibus an-
 tiquiores, quod earum author citatos inventores ætate
 præcesserit. Eusebius in præparatione Evangelica cum
 Poleno sentit literarum originem à Moyse emanasse,
 qui eas Judæis tradidit, à quibus ad Phœnices, & ab his
 ad Græcos earum usus promanavit. Huc spectat Cad-
 mæas literas figura prorsus convenire cum Jonicis ve-
 tustis, teste Herodoto; quarum picturas, & explica-
 tiones exhibet Scaliger (z), qui ibidem docet priscae
 Hebræ-

z Animadvers.
 in Eusebium.

Hebræorum literas easdem fuisse. Moyse autem priores Inventores supra proferuntur ; è quibus Abraham primam literarum inventionem tribuit Philo Judæus (a) ; de quo apud Ethnicos altum est silentium. a *Anno Christi 43 floruit.* Phœnicum quoque literis Græcæ non possunt esse multo posteriores, si Phœnix, & Cadmus fratres, ut superius, utrarumque sint Authores. Quibus adde, si à Mose, aut Abraham Græci literas mutuassent, Hebræorum, & Chaldæorum more à dextrâ ad sinistram lineas ducerent, uti illi ; secus autem à sinistra ad dextram scribunt, quemadmodum omnes Europæi. Diodorus Siculus (b), & ante eum Herodotus (c) asserunt Græcos ante Cadmum usos fuisse literis, ideoque, quas b *3887 floruit.* ille eis intulit, agnoverant suas non fuisse : & Plinius (d) c *356 4.* scribit * veteres literas Græcas fuisse easdem penè, quæ d *Anno Christi 77. Vesuvio perit.* nunc sunt Latinæ. Unde percipias antiquiorem Cad- * *Natur Histor. lib. 7. c. 58.* mo apud Græcos extitisse literarum Inventorem, cuius tamen nomen ipsis excidit è memoria. Quid si dicerem Fenisium nostrum istum fuisse Phœnicem literarum authorem, qui Græcas eas vetustas depingeret, quas Latini referunt : à Latinis Hibernicæ non omnino abhorrent ; Phœnicis, & Fenisii, vel Phœnii nomen non abludit, & inventio suffragatur ; tempus, & patria in hujusmodi antiquioribus sæpissimè contunduntur. Præterea conjecturæ meæ non deest auctoritas supra laudati Forcherni poetæ, apud quem sic habetur. *Incipit liber Forcherni. Locus libri (e) Emania. (f) Tempus, Conquovaro filio Nessæ ; 1c. Ultoniam moderante. Persona (g) Forchernus philosophus (h) Fenius (i) Farsaidh alphabeta prima Hebræorum, Græcorum, Latinorum, & Bethluifnin (k) an Oghuim composuit.* e *Locus, quo in lucem editus.* f *Ultonia regio.* g *Author libri.* h *Fileadh.* i *Fenius.* k *Alphabetum Scoticum.* Sed ad Cadmum revertamur ; sedecim literas dicitur introduxisse ; quæ Palamedes quatuor, totidemque Simonides ad 24 complendas adjunxerunt ; unde litera.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Jelly Collection.

litera Pythagoræ 25. faciet; ante quam inventam quî sibi nomen scripserit, eloquere amabo? Aristoteles, ut habet Plinius dicit antiquas Græcorum literas fuisse octodecim, duas adjunxisse Epicharmum, qui fuit Pythagoræ auditor; Simonidis Epicharmo coævi, & Palamedis literas missas fecit Unam Pythagoræ; duas Epicharmi, octo Palamedis, & Simonidis si ad 16 Cadmi adjeceris, 27 literarum numerus exurget. Nicostрата Latinas septemdecim invenit, viz. A. B. C. D. E. F. G. I. L. M. N. O. P. R. S. T. V. Ex his F. una est, quam Claudius Imperator dicitur invenisse; cum Cicero multis annis ante Claudium natum prædium suum Formianum epistola ad Atticum Digamma vocasset; quod à litera F. quæ Digamma dicitur, incipiebat. Quisnam notæ aspirationis H. auctor? Quando K. Q. X. Z. in alphabetum Latinum adscivimus? Quis tandem Theseus ex hoc se Labyrintho expediet? Hinc ultra Garamantas, & Indos pedem efferamus.

i Chineses, &
Sinenses alii eo-
isdem, alii Pro-
tomæi Sinas di-
cunt esse Seres,
Cathayæ in Scy-
thia Tartarorum,
& Chinarum
hostes.

Chineses (i) vetustissimus extremæ Asiæ populus num citatis inventoribus literas debent. Qui non ab læva ad dexteram, neque è contra, sed ab summo orfi recta deorsum ad imum in arctis, & oblongis è levi admodum, ac tenui papyro pagellis scribendo lineas perducunt. Hieroglyphicis Ægyptiorum similes notas usurpant; quibus, cum pro regionum varietate diversa utantur dialecto, adeo ut alter alterum parum intelligat, Scripturâ, & charactere tamen alter alterius mentem optimè callet; quemadmodum nos Europæi numericas figuras, quas Arabicas, dicimus, easdem sua quisque vernacula percipimus: illi enim iisdem utuntur characteribus, qui integras dictiones exprimunt, atque vocabula: unde utuntur ultra quinque millia rerum, & verborum notulis. Pro hoc muto characterum commercio nos facilius, atque consultius lingua Latina

Latina per Europam utimur omnibus gentibus communi.

Japonia insula (*k*) ultimi Orientis regio Chinenfibus ad occasum vergit, à quibus leges deosque mutuavit. Uno tantum idiomate, quàm maximâ permixto varietate utitur. Sermo alius virorum est, alius mulierum: aliis literarum notis epistolæ, aliis libri conscribuntur; Characteres non simplices literas, sed ipsamet referunt integra vocabula. Japonem quendam interrogavit S. Xaverius primus ibi Evangelii præco, cur in scribendi ratione non nostro more

lineas à læva ad dexteram ducunt: & ille, quin vos, inquit, potius more nostro naturam utique magistræ sequentium? Namque ut hominis caput summum est, pedes imi, sic par est, ut in scribendo à summo deorsum directo ferri hominis manum.

Perfarum imperium olim inter potentissima totius Orientis, & etiamnum connumeratur. Horum idioma elegans est, & universi Orientis aulis pene omnibus frequens: proprios olim habebant characteres, qui hodie vix inveniuntur in antiquorum monumentorum vestigiis: nam postquam Mahumentanam suscepunt sectam Arabica lingua, & character apud eos in usu esse cœperunt. In India Orientali, & Magani Mogolis imperio longè amplissimo vulgare indigenarum idioma ipsis peculiare facilis admodum est pronunciationis, scribiturque ab ipsis, quemadmodum & apud nos à sinistra in dexteram. Chinenfium igitur, Japonum, Perfarum, Arabum, atque Indorum diversas fuisse linguas, literas, ac scribendi rationes liquet,

&

k Sea insularum aggregatum 66. regna sub uno Monarcha, qualia Ducum, Marchionum, ac Comitum apud nos dominia, complexum Italia pene minor. Aureæ Chersonesi nomine Ptolemæo, & veteribus notam quidam; alii ita Malacam trans Gangem, in India peninsulam potius volunt. Japonum fama est Japoniam sexcentos tantum annos, prius quam Lusitanis eâ tempestate abreptis anno 1538. esset aperta, incolæ captam.

& proinde Inventores à quoquam è supra citatis alienissimos.

Denique ex antiquitatum abyſſo eluctati novissima perſcrutemur, Artem typographicam, quæ literis immortalitatem peperit Joannis Guttenbergii ex Equeſtri ordine Germani, Anno Redemptionis 1440. inventum nemo inficiabitur: perenne illius in literatos beneficium nulla ætas reticebit. Verum apud Chinas compertum eſt vetuſtiſſimo in uſu fuiſſe literas, imaginesque ſubjectis prælo typis excudere. Supra octingentos, & mille abhinc annos, ut ipſi ferunt, arborum cortices repertâ papyro ad ſcribendum commutarunt; & ducentis abinde effluxis annis in lucem prodiit excogitata imprimendi ratio. Literas in tabulis incidit typographus juxta ac in autographo exarantur quam maximâ facilitate; folia enim ab averſa parte, & tabulas conglutinans ſingulas literas è ſcriptis eodem ordine, & forma tabulis mandat; adeo ut in tabulas mendum cadere non poſſit, niſi in ſcriptis fuerit; idemque typus poſthac minimè abolendus ſemper ad plura exemplaria ſine ſumptu ſuppeditanda ſuppetet. Paginarum una non excuditur, ſed literis expers intra aliam celatur. Hujusmodi volumen longiſſimis foliis introrſus quadratâ ſerie complicatis ſuis oculis conſpexerunt Paulus Jovius in Vaticano, Luſitaniæ regis dono ad Leonem 10. cum elephante tum miſſum, & Jo; Petrus Maſſæus è Societate Jeſu cum in Vaticano, tum in Laurentiana Phillippi regis Hiſpaniæ biliotheca.

Proinde in Joſephi Judæi ſententiam libens Concedo, qui lib. 1. Antiquit. Jud. literarum uſum cum altiori rerum diſciplina ante cataclyſmum invaluiſſe prodidit. Quare in Vaticano ſub protoplaſti effigie hæc exhibetur epigraphe. *Adam divinitus edoctus primus ſcientiarum,*

entiarum, & literarum Inventor, & sub nepotum effigie hæc; Filii Seth columnis duabus rerum cælestium disciplinam inscribunt. Has columnas lapideam unam, alteram lateritiam, prophetiis quibusdam inscriptas alii Enocho, alii Seth Adami filio ascribunt. Harum unam Josephus (*m*) suo tempore (Anno Christi 84. floruit) superstitem testatur. De Enochii prophetiis Judæ Apostoli Epistola meminit. Origenes (*n*) ait quosdam Enochii libros (de siderum cursu, nominibus, ac motibus) in Arabia Felice Regiæ Saba dominio repertos; quos Tertullianus (*o*) se vidisse, ac integras paginas legisse affirmat. Enochii libros S. Augustinus, V. Beda, Procopius commemorant; de quibus ita S. Augustinus, *Scripsisse quidem nonnulla divina Enoch illum septimum ab Adam negare non possumus.* Aliqui itidem notant, teste Naclero, omnes artes, vel scientias seculares, liberales, sive mechanicas, sive phisicas humanæ curiositati deservientes generatione octavâ ante Diluvium inventas. Ut ut sit, par est credere easdem post linguarum confusionem pristinas literas apud Heberum, ejusque posteros cum lingua primigenia mansisse ab interitu vindicatas: nec reliquas hominum familias adeo mente, prout linguis confusas, quin literarum beneficium, quod in primigenia experti sunt imitando, suis pro virili novis idiomatis communicarent: idque non forma, ac modo pristinæ linguæ propriæ, sed naturâ, ut ait Japon (*p*), magistrâ, pro excogitantium peritia, & consilio, ac prout cujusque linguæ natura, & ingenium exigebat: deinde pro gentium, ac temporum vicissitudine literas nunc longo usu, & otio perfectiores fieri; nunc bellorum, irruptionum, devastationum, populorumque migrationum incomodis prorsus aboleri, nunc reviviscere, de novo excogitari; vel aliquid perfectionis haurire ad-

m Joseph de Antiquit. Jud. lib. 1.

n Homil. 1. in Numeros.

o Anno Christi. 193. floruit Tertul.

p Paulo Superi.

ditione, modo scribendi, aur caractere à vicinis gentibus, quarum res essent conjunctæ; quemadmodum Hebræi, Chaldæi, Arabes à dextra, Europæi ab læva, Chineses, & Japones à capite Scribendi exordium sumunt. Hinc apud diversas gentes Inventorum nomen tribuitur. 1. Characterem, & Scribendi modum primum excogitantibus. 2. perficientibus. 3. transferentibus. 4. augmentibus; uti. 1. Fenisius, & Phœnix dicuntur literas excogitasse, & à Salvatoris Incarnatione S. Joannes Chrysostomus, S. Hieronymus, S. Cyrillus, & Ulphias Episcopus Armenicas, Illyricas, & Gothicas, extinctis, fortasse siquæ fuerint priores literæ: sic Esdras invenit novas literas Hebraicas, & antiquas Samaritanis dimisit: 2. perficientibus, uti Abraham fortasse Chaldaicas, & Moses Hebraicas; Moses quidem omnium, quorum opera extant, citra dubium antiquissimus. 3. transferentibus; sicut Cadmus in Græciam, Evander cum matre in Italiam: 4. augmentibus; nimirum literas addendo, melius formando, aut dilucidius explicando; quo nomine Epicharmus, Claudius &c. Inventorum nomen consecuti sunt.

Linguae.

Literarum vero nemo miretur vicissitudines, cum ipsæ linguæ, quibus ancillantur, iisdem obnoxie sint casibus. Duæ, & septuaginta primum Babylonie matricæ erant; ex his quædam interierunt; innumeræque cum ex iis, tum ex aliis aliæ ortæ sunt, atque propagatæ; è quibus aliæ citius, aliæ ferius, aliæ nondum literis excultæ sunt. Undecim è matricibus in Europa jam superstites Josephus Scaliger recenset; viz. Latinam, Græcam, Teutonicam, Slavicam, Epitoticam, Tartaricam, Hungaricam, Finnonicam, Hibernicam (quam Hirlandicam barbarè vocat,) Cantabricam, & Britannicam.

Latina.

Latinum in idiomata priscum, Latinum, Romanum,

num, & mixtum docti distinxerunt. In ipso Romano idiomate Numæ Pompilii regis libros, aliquot transfactis Sæculis, repertos, Tagis sortes, Ethruscorum auguria, & lintea volumina nemo intellexit. Duodecim tabularum leges infra quingentos annos pauci, qui intelligerent, reperiabantur. Imo vero ducentis annis nondum elapsis, ut tradit Polybius, conventa, quæ Romani cum Carthaginensibus primo bello Punico (2) transfegerunt, non erat inventus, qui perciperet. Tandem lingua ipsa Latina, quæ cum imperio Rom. longè, lateque patuit per provincias, à multis jam Sæculis nusquam gentium vernacula est; in scholis tantummodo addiscenda. Tiberio 2. qui ab Anno. 578. Constantinopoli imperavit, regnante, Romæ Latine loquendi usus exolevit. De Pictorum linguæ excidio jam supra dictum est (a), quæ, vivente ad ann. 735. V. Beda, floruit.

2 Anno M.
3708.
V. G. 512.

a cap. 18.
Pictica.

Alia fuit Francorum Gallica lingua Clodovæi. I. Gallica, ac Caroli Magni temporibus: alia Divi Ludovici tempore, & alia quæ nunc est. Ut veteris Galliæ populos taceam Belgas, Aquitanos, & Celtas, quorum dominia lata, multitudo domi, & foris copiosa, & coloniæ exundantis sobolis frequentes olim fuere. Hi, teste Cæsare, *lingua, institutis, legibus* inter se differabant; sed ne unius jam idiomatis vestigium, aut monumentum extat. De Francis suis audi Claudium Minoem Jurisconsultum Parisiensem: *Illud unum assevero linguam Gallicam, quæ fuit in usu temporibus Caroli Magni nobis hætenus inauditam, planeque incognitam. Nos enim deficiunt vetera monumenta, quibus liqueat, quænam ea fuerit, etiamque adjicio eam, quæ vulgaris erat aureo D. Lodovici principatu adeo fuisse horridam, & incultam, ut si cum ea, quæ hodie in usu nobis est, conferatur, plus una ab altera differat, quam hodie*

1612

Gg 2

vul.

*vulgaris Parisiorum sermo à Britonum oratione popula-
ri.* Lanſius in oratione contra Galliam ſic habet (b)
Cent. 3. ad Belgas Ep. 44. & *Compertum habemus in ipſa Gallia jam ante aliquot Sæ-
cula honeſtiores, & nobiles Germanicâ; ruſticos verò,
ex M. Freſher in notis ad ſad. & viliores Romanâ illâ corruptâ, ſive hodiernâ Gallica,
Lud. Germ. & quam ruſticam, Romanam, & ſquamam Latini ſermonis, &
Karol. regum. rubiginem trivialium barbariſmorum dicebant, uſos fuiſſe.*

Anglica.

c Camdens Re-
maines pag. 19.
20. & pag. 21.

Anglo-Saxonici ſermonis varias commutationes An-
glica Dominicæ precationis pro diverſis ætatibus in-
terpretatio in Analectis Camdeni (c) demonſtrat; alia
Anno Domini circiter 700. alia Anno D. 900. alia
Henrici. 2. ab Anno D. 1154, alia Henrici. 3. ab An-
no D. 1216. alia Richardi. 2. ab Anno D. 1377. tem-
pore, quo primum Latinæ aliquæ voces interſpergi
cœptæ. Sed infra jam ducentos annos hæc lin-
gua Latinas, & Gallicas voces adeo ex tertia parte
ſibi adſcivit, ut vetus Henrici. 2. tempore Anglicus
ſermo in Hibernia circa Finngalliam, & Wexfordiam
huc uſque uſitatus ab Anglicis hodie minimè per-
cipiatur. Sic hodierna Gallica lingua è Latinâ, Ger-
manicâ, & veteri Gallica conſlata eſt; Italica è La-
tinâ, & Gothorum Germanicâ; & Hiſpanica è Latinâ,
Germanicâ Gothorum, & Maurorum Arabicâ coaluit;
quarta enim, ut minimum, Hiſpanicæ linguæ pars eſt
merè Arabica.

Hibernica.

In linguam verò noſtram Scoticam iſta fluctua-
tio non cadit, qua jam dictæ linguæ agitantur, quas
non unum Sæculum eodem vultu durare conſtat: ſed
Scoticè penitus verſatis à plurimis retro Sæculis in ta-
bulis relata impervia non ſunt, nec perceptu diffici-
lia. Aliud inſuper eſt in noſtrâ linguâ literatorum di-
cendi genus, aliud vulgo uſurpatum. Illud certis re-
gulis, & præceptionibus innixum, quaſi in Olympi
vertice poſitum nullis aeriis agitationibus ſubjacet.

Quas

Quas linguas, inquit Muretus (d), ex populi servitute eruditorum usus vindicavit, illæ immutabilitatem adeptæ sunt. Hujusmodi dicendi genus à vulgi captu semotum Scriptoribus nostris malè quidam vitio vertunt. Nam ut ibidem rectè Muretus admonet; Poetæ vulgus sibi inuisum esse profitentur: unde ad mysteria Philosophiæ turbam admittendam non putabant: ideòque obscurabant ea de industriâ, alii numeris, alii allegoriis, alii tenebroso quodam dicendi genere, ut ostenderent se Sapientiæ tantum studiosis scribere. Et paulo inferius; Illa linguæ quotidie moriuntur, quotidie nascuntur, quæ pendent ex libidine imperitiæ multitudinis.

d Orat. 15.
Voluminis 2. p.
656.

Germani præ omnibus nationibus exoticos in amictu Germanica. mores, & subdititias in sermone ex alieno idiomate voces æquè detestantur. Teutonica eorum lingua per utramque Germaniam ab Rheni origine ad Vistulam in Polonia fluvium (excepta Bohemia, Silesia, & parte Poloniæ, queis Slavica in usu est) per Daniam quoque, Suediam, Gothlandiam, & Norvegiam (quas gentes prior ætas florente Francorum imperio, communi vocabulo Nortmannos appellabat) ad mare usque glaciale Hyperboreum pro vernaculâ sine magno discrimine hodie usurpatur. Eadem Hispanicam, Italicam, atque Gallicam auxiliaribus vocibus locupletat, & Anglicæ fundamentum, & basis est. Hanc vero Othfridus Wissenburgensis Monachus, Carolo Calvo imperante (e), omnium prius literis tractare aggressus est; adeoque serò Scribendi usus cœpit, ut Imperator Maximilianus primus (f) studiosis antiquitatis præmia constitueret, siqui diplomata ante quingentos annos Germanicis literis conscripta reperissent. Gallica lingua ante Philippum Augustum S. Ludovici avum libris commissa non fuit (g).

e Ab Anno Domini, 876.

f Ab Anno Domini 1493.

g Ab Anno Domini 1180, rex Gallia.

Extant

Anglice literæ.

h Camden's re-
maines, pag 19.

i Camd. Britan-
nia titulo Hi-
bernica.

k Hist. Eccl.
lib 4. c 26. un-
de Florent. Wi-
gorn. & Matth.
Westmonast. ad
ann. 684. idem
habent.

l Bed. de natu-
ra Rerum. cap.
28. Seldeni.
Mare clausum,
pag. 132.

Extant quidem Anglico sermone Scripta ab Eadfri-
do Episcopo octavo Lindisfarnensi Anno circiter Incar-
nationis Domnicæ 700. exarata. (b) Camdenum Britan-
nicarum antiquitatum sedulum investigatorem conje-
ctura non fefellit Anglo-Saxones suos ab Hibernis ratio-
nem formandi literas accepisse, cum eodem planè characte-
re usi fuerint, qui hodie Hibernicis est in usu. Idque
confidentius asleverare potuisset, quam (ut eodem lo-
co (i) sequitur) Egfridum Nordanhumbrorum regem
Anno 684. cædibus, & incendiis Hiberniam confudisse;
qua bellorum rabie partim innuit Sanctitatis, & bona-
rum literarum studium cito ibidem restinctum. Ve-
rum enim vero bonâ Camdeni veniâ in unam tantum
Hiberniæ regiunculam ista Egfridi classis irruptionem
fecit, paucis solummodo unius mensis diebus rabies
sæviit; ocyusque Insulani, teste V. Beda (k), arma ar-
mis repulerunt. Annales nostri domestici locum Bre-
gensem Campum in Orientali Midia, tempus mensem
Junium, ac damna prædas, captivosque istius plagæ è
clero, & populo ad naves relatos signanter commemo-
rant. Ab Hibernis vero Anglos rationem formandi li-
teras accepisse ipse Hibernicarum literarum character
testimonium exhibet quasi Syngrapho obtestatum. An-
glo-Saxonum præterea majores, qui æstuum, & refluxu-
um maris ledonibus, & malinis menses sibi, & annos
putare solebant, & annorum cyclos inde conficere (l),
literarum secreta adhuc ignorarunt, quæ nepotibus im-
pertirent. Sed ut loco citato habet Camdenus; Anglo-
Saxones in Hiberniam tanquam ab bonarum literarum mer-
caturam undique confluxerunt, unde de viris sanctissimis
Sæpissime in nostris scriptoribus legitur; A M A N D A-
TUS EST AD Disciplinam IN HIBERNI-
AM; & in Sulgeni vita qui ante sexcentos annos floruit,

Exem-

*Exemplo patrum, commotus amore legendi,
Ivit ad Hibernos Sophia, mirabile, claros.*

Neque contemnendum omnino censeo Lindisfarnensis Insulæ, unde prodiit antiquissimum, ut superius dictum, quod extat Anglico sermone scriptum, Episcopali fedi primùm præfuisse S. Aidanum nostratem. Nam S. Oswaldus Nordanhumborum rex, qui inter nos exulans baptismatis sacramenta, cum his qui secum erant, militibus consecutus erat, (m) Aidanum ex Hienſis S. ^{m Ibid. l. 3. cap. 3.} Columbæ in Scotia moderna Insulæ monasterio ad gentem sibi subditam convertendam accersit, & Evangelizante antistide, qui Anglorum linguam perfectè non nove- rat, ipse rex suis ducibus, ac ministris interpretes verbi exitit cælestis : quia nimirum tam longo exilii sui tem- pore linguam Scottorum jam plenè didicerat. Exinde cæ- pere plures per dies de Scottorum regione Hibernia venire Britanniam, atque illis Anglorum, provinciis, quibus reg- navit rex Oswaldus magna devotione verbum fidei præ- dicare, & credentibus gratiam baptismi, quicunque Sa- cerdotali erant gradu ministrare. Construebantur ergo Ecclesiæ per loca, confluebant ad audiendum verbum Dei populi gaudentes, donabantur munere regio possessiones, & territoria ad instituenda monasteria, imbuebantur præcep- toribus Scottis parvuli Anglorum unà cum majoribus studi- is, & observatione disciplinæ regularis. ^{n Ibid. l. 3. c. 6.} Deinde sic (n); Hujus igitur Reverendissimi antistitis doctrinà rex Oswal- dus cum ea, cui præerat, gente Anglorum institutus non solum incognita progenitoribus suis regna cælorum spera- re didicit : sed & omnes nationes, & provincias Bri- tanniæ, quæ in quatuor linguas divisæ sunt, in ditionem accepit. S. Oswaldo successit (n) frater, & exilii con- ^{o Anno 642.} fors Oswius, & æqualibus pene terminis regnum nonullo tempore

p Bed. Ibid. l. tempore coercens (p), qui à Scottis edoctus, & baptizatus, illorum etiam linguâ optimè imbutus, nil melius, quam q Ibid. l. 3. c. 25. quod illi docuissent autumabat (q). Aidanum etiam in eadem sede successivè exceperunt populares sui Finanus (r), & Colmanus. Erant in Hibernia eo tempore multi nobilium simul, & mediocrium de gente Anglorum, qui tempore Finani, & Colmani Episcoporum, relicta insula patria vel divinæ lectionis, vel continentioris vitæ gratia illò secesserant. Et quidam quidem mox se Monastica conversationi fideliter mancipaverunt, alij magis circumeundo per cellas Magistrorum lectioni operam dare gaudebant. Quos omnes Scotti libentissimè suscipientes victum eis quotidianum sine pretio, libros quoque ad legendum, & Magisterium gratuitum præbere curabant (s). Colmanus post 3. Episcopatus annos in patriam reversus (t) duo fundavit Monasteria, unum (u) in Bosinn insula in occiduo Connactiæ oceano concivibus; alterum Anglis, qui cum eo venerant, apud Mayo, unde districtus jam Mayonensis, in quo etiam ea insula jacet, nominatur. Quod viz. monasterium usque hodie (ad V. Bedæ tempora) ab Anglis tenetur incolis grande de modico effectum (w) Reverso in patriam Colmano Episcopatus Scottorum, quem gesserunt in terra Anglorum Anno 30. suscepit pro illo Episcopatum Nordanhumborum famulus Christi Tuda, qui erat apud Scottos Austrinos (i. in Australi Hibernia) eruditus, atque ordinatus Episcopus (x). Cui successerunt Ceadda y Ibid. l. 3. c. 28. discipulus Aidani, (y) Merciorum provinciæ postea Episcopus, & Eata unus de duodecim pueris Aidani, quos primo Episcopatus sui tempore de natione Anglorum erudiendos in Christo accepit (z). A quibus igitur Angli à majoribus literarum expertes rationem formandi literas mutuarent, nisi ab iis, à quibus religione, & doctrina tam domi sub regibus id temporis

s Bed. Ibid. lib. 3. c. 27.

t Anno. 664.

u Anno 668.

w Bed. Ibid. lib. 4. c. 4.

x Ibid. l. 3. c. 26.

y Ibid. l. 3. c. 28.

z Ibid. l. 3. c. 26.

poris Britanniae potentissimis, quam foris in Hibernia imbuebantur, & quorum literarum characterem jugiter retinebant. Sed multa, aut nimis multa de literis universim, à quibus ad nostrates descendam.

Scoticis literis quinque accidunt, in quorum singulis <sup>Hibernice lite-
re.</sup> ab aliarum gentium literis discrepant; nimirum Nomen, Ordo, Numerus, Character, & Potestas. Et quia *imperiti literarum in charta, aliave ulla materia ad* ^{Materia.} *memoriam pingendarum* harum rerum ignarus incaute effudit Bollandus, de materia aliquid praefabor. Ea ante pergamena usum tabulae erant è betulla arbore complanatae, quas *Oraion & Taibhle Fleadh* i. Tabulas Philosophicas dicebant. Ex his aliquas inter anti- <sup>Virgei caracte-
res.</sup> quitatum monumenta apud se superuisse, ut & diversas characterum formulas, quas ter quinquagenas à Fenisii usque aetate numero, & Craobh-ogham i. virgeos characteres nomine recenser, non ita pridem ad me scripsit Dualdus Firbissius rei antiquariae Hibernorum unicum, dum vixit, columnen, & extinctus detrimentum. De his virgeis notis ita habet Dominus Waræus Antiquit. Hib. cap. 2. *Præter characteres vulgares utebantur etiam veteres Hiberni variis occultis Scribendi formulis, seu artificiis Ogum dictis, quibus secreta sua scribebant. His refertum habeo libellum membraneum antiquum. Ipsæ literæ Feadha* i. Sylvae antiquitus dictæ sunt.

In arborum tabulis veteres Latini primum scribebant, unde liber à cortice ad codicem significandum, & Codex à caudice translatus. Item ab arboribus tractæ tabulae, & folia: & à ferendis tabulis tabellarii, & tabelliones etiamnum usurpantur. ^{Tabulae.}

etiam in memoria ni an **H** *etiam in memoria ni an* **Folius**

——— *Foliis ne carmina Manda,
Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.* Æneid. l. 6.

Sylva. Sylvarum nomen prisca auctores operibus suis duplici
 a Gell. l. 12. c. 10. sensu indiderunt. Qui *variā*, inquit Gellius (a), & *Miscellā*, & *quasi confusaneā doctrinā* conquiverant, *eō titulos quoque ad eam sententiā exquisitissimos indi-*
 derunt. Namque alii *Sylvarum* inscripserunt, alii *Musarum*. Quemadmodum multæ, & variæ arbores simul
 b Lib. de claris Grammaticis. existētes Sylva appellatur. Hoc sensu Suetonius (b) de Valerio Probo : *Reliquit non mediocrem Sylvā ser-*
 c Lib. 3. de Oratore. *monis antiqui*; & Cicero (c), *Primum Sylva rerum, & sententiarum comparanda est.* Sic etiam febrium differētiās, & multitudinem *Febrium Sylvas* Alexander Aphrodisæus sub Severo, & Caracallo nuncupavit. Alio sensu *Sylvā* dixerunt, cum poetæ subitaneo calore versus effunderent; quod sc: Multa in iis rudia ad huc, & luxuriantia amputanda, & averruncanda forent. Qui primum discurrere per materiam Stylo quam velocissimo volunt, & sequentes calorem, atque impetum ex tempore scribunt, hoc *Sylvā* vocant. Repetunt deinde,
 d Lib. 10. c. 3. & componunt, quæ effuderant. Ita Quintilianus (d). Hoc sensu Papinius Statius quædam sua poemata *Sylvas* inscripsit, libellos sc: ut ipse testatur (e); qui subito calore, & quadam festinandi voluptate ipsi fluxerant; & paulo infra, *Nullum ex illis biduo longius tractum, quadam & singulis diebus effusa.* Inscripsit & diu ante ipsum *Sylvas*, Lucanus.

Chinenses dicuntur sesquimille, & trecentos jam annos inventâ uti papyro pro arborum corticibus, quibus scribendo antè utebantur. Tabulæ igitur arboreæ, quibus ante papyri, & membranæ inventionem majores nostri stilo ferreo notas insculperant, literarum apud nos

nos usum docent antiquissimum. Ad literarum nomina, & cætera accidentia jam progrediamur.

Græci, quas Cadmus eis intulit literas, agnoverant *Nomen;* suas non fuisse: nam ipsarum vocabula Alpha, Beta, Gamma, Delta, &c. non Græca, sed barbara fuisse dixerunt, ut ex Varronis libro de Analogia liquet. Hoc ratiocinio perspicuum est nostras literas non aliunde traductas, nec alii nationi, aut idiomatici cuius debitas, siquidem vocabula iis imposita peculiariùs significativa sunt in idiomate, cui famulantur. Singulæ enim literæ nomen ab una ex arborum appellationibus mutatum sortiuntur. Ordinem literarum priscum confirmat *Ordo.* impositum nomen. Nam sicuti à duabus primis Græcarum tabularum literis Alpha, Beta Alphabetum nominatur, & Abecedarium à tribus primis Latinarum A. B. C. ita Scoticarum Bobelloth à duabus primis ordinis literis B. L. vel ut vulgarius dictum invenio *Beth-luisfnion* à *Beithe*, quod est B. *Luis*, quod est L. & *Nion*, quod est N. Unde conjiciendum N. ab initio fuisse ordine tertium; licet, ut infra, sit ordine quintum. Itaque Numerum, ordinem, & Nomen cujusque literæ, prout in codice Lecano habentur (f) cum plerarumque expositione Latina heic oculis subjiciam. *f Fol. 158. a. & 169. a.*

- B. 1. *Beithe*, Betulla, vel Betula.
- L. 2. *Luis* vulgo *Caertheann*, ornus.
- F. 3. *Fearn*; *Alnus*; de qua scuta fiunt.
- S. 4. *Sail*; *Salix*.
- N. 5. *Nion*, vulgo *unsfionn*; *Fraxinus*, hastarum materia.
- H. 6. *Huath*, vulgo *Sce*; *Oxyacanthus*, Spina acuta, Spina sepicularis; sentibus est horrida.
- D. 7. *Duir*, vulgo *Cuileann*; *Ilex*, *Oxymyrsine*, *Aquilenta*, *Aquifolia*, vel *Aquifolium*, *Ruscus Sylvestris*, *Agrifolium*. H h 2 T. 8.

- T. 8. Tinne, Non datur hujus literæ expositio.
 C. 9. Coll; Corylus, Nux, quæ nuces præbet edendas.
 Q. 10. Queirt, vulgò Abholl; Pomus.
 M. 11. Muin, vulgò Fíneamhuin; Vitis.
 G. 12. Gort, vulgò Fídheann; Hedera.
 Ng. 13. Ngedal, vulgò Gilcach, vel Raid; Calamus,
 Arundo, Canna.
 P. 14. Pethpoc. Non datur expositio.
 Z. 15. Ztraif, vulgò Draighean; Spinus.
 R. 16. Ruis, vulgò Tróm; Actæ, Sambucus.
 A. 17. Ailm, vulgò Gíus; Abies.
 O. 18. Onn, vulgò Aiteann; Genista spinosa, Genista
 Sylvestris.
 U. 19. Ur, vulgò Fræch; Érix, Erica, Sifara, vel
 Sifera.
 E. 20. Eadhadh, vulgò Cranncriothach; Tremula.
 I. 21. Idho, vel Idhad; vulgò Ibhar; Taxus, Smilax.
 Et. 22. Ebhadh, vulgò Criothach; Tremula.
 Oi. 23. Oir, vulgò Feoras Evonymus.
 Y. 24. Uilleann, vulgò Eadhleann; quod idem esse,
 ac Feithleann reor, & his nominibus Latinis
 notum; Peri clymenum, Matrifylva, Capri-
 folium, Volucrum majus, Lilium inter Spinas,
 Sylvæ mater.
 Jo. 25. Iphin; vulgò Spínan, vel Ispín; Grossularia;
 Spina appendix, Viva Crispa, Uva Spina, Uva
 Spinella, & Uva Crispina.
 X. 26. Amhancholl, Quid significet, ignoro.

Ex his quinque postremæ sunt diphthongi; una se-
 ad singulas vocales: è quibus Y. UI. valet, & X. AE,
 valet. Detrahis quinque diphthongis, & Q. Ng. Z.
 consonantibus Superfluis à summa litterarum 26. re-
 manet 18. Simplicia elementa, quot fuisse antiquas
 Græcas

Pars III. Ogygia Domestica.

237

Græcas literas ex Aristotele testatur Plinius.

Has septem vocales

A. O. U. E. I. Æ. Oi.

Sic virgeis characteribus invenio descrip-

tas. Unde X. decussatim. æ. valens formatum existimo.

Abecedarii Latini ordo in literis nostris jam observatur: ex hoc etiam voce *Abecedarium* nostris ante S. Patricium insuetâ *Aibghittir* corruptè linguâ Hibernicâ formatum, & ab *Aibghittir* Latinè *Abgetorium*, & *Abgatorium* dictum. Quod *Abgatorium* (alphabetum sc. Latinarum literarum) à S. Patricio Hibernis traditum Bollando facile concedimus, Nostrum olim *Alphaberum Bethluisaion* erat, cujus auctor traditur Fenius ille Priscus, de quo supra. His jam demonstratis arboreis literarum nominibus (Ogham vocant) adeo promptè; ac peritè literati ultro, citroque sermocinantur, ut talium nominum ignari eos non percipiant etiam vulgari locutione confabulantes; quemadmodum si proferendo vocem *Christos* his Græcarum literarum nominibus edideris; *Chi-Ro-Jota-Sigma-Tau-Omicron-Sigma*, & sic cæteras sermonis partes. Huc usque de numero, ordine, & nominibus Scoticarum literarum.

Characterem in libris prelo excusis cernere est, de quo consultius sic Bollandi concivis Aubertus Miræus Antverpiæ Decanus (g) *Quinimo Anglo-Saxones rationem formandi literas ex Hibernia videntur accepisse, cum eodem planè caractere olim usi fuerint, qui hodie Hibernis est in usu.* Hucusque ex Camdeni Britannia titulo Hibernia hausit, cujus incertum illud videntur accepisse operam dedi jam supra certius reddere, quam (ut ipse asseveranter prodidit) literarum in Hibernia ullum damnum ab Egfridi Nordanhumborum classe

Abecedarium.

g in fastis Belgicis ad 3. Decembr.

classe illatum. Sed pergit Miræus; Quo quidem caractere à reliquis Europæis prorsus diverso non pauci libri annis superioribus Lovanii in collegio Hibernorum Franciscanorum excusi nunc extant, magno Catholicorum in Hibernia commodo. Ut his, & aliis rationibus beneficia jam olim ab Hibernis, seu Scotis Evangelii præconibus accepta quodammodo rependere, ac refundere Belgica nostra videatur. In gratiam igitur Miræi elogio à Justo Lipsio in eum collata non immeritò subtexam.

*Miræ docte, qui facis meos Belgas
 Ætate, siue incuria tenebrosos:
 Nostrâ nitere rursus, atque splendere.
 Qui singulorum patriam, atque natales,
 Animique dotes, scripta, & ingenii fructus
 Signas peritè, & acrimoniâ mentis.
 Quid tibi reponet pro laboribus Belgæ?
 Tituli hunc honorem; Lux, Miræe, Belgarum.*

Potestas.
 H.

De literarum potestate hæc paucis accipias. H. aspirationis literam, etsi ex literarum albo Græci, & Latini rejiciant cum Hebræis recipimus; quo magnus ac frequens est in Scotica scriptione usus. Vocalibus præfigitur per modum literæ; consonantibus verò, quas afficit, nunquam præfigitur; sed indifferenter vel subsequitur, vel ejus hac nota [r] in summo ductâ superimponitur. L. N. R. duntaxat nunquam. H. admittunt, reliquas variè afficit, & à suâ potestate in alienam traducit. Nimirum B. & M. aspirata. V. Latinæ consonantis vim habent. Ch. Germanico sono, ceu 51. Hebraicum, vel X Græcum editur ante, & post vocalem quamlibet; non autem Italico, Hispanico, Gallico aut etiam Anglico; quare ubi nos ch. post vocalem

Bb. Mb.
 Ch.

vocalem habemus illi gh ad assequendum sonum nostrum scribunt; ut ubi nos *Each*, illi *Agh*: aliàs *Each* nostrum *Eats* legerent. Dh, & Gh. eodem prorsus sono proferuntur; & præcedente. A. Sonum efferunt Latinis literis expressu difficilem; ut *Adharc* cornu: *Magh* campus. F. aspiratum omnem potestatem amittit; ut *a Fhir* o Vir, quasi *a ir* legitur, & sequenti vocali annexum, nunquam vero præcedenti reperitur. Ph. literæ F. sonum induit; quemadmodum in Græcis, ut *Phenius*, *Fenius*. S. T. aspirata suo quidem valore penitus frustrantur, sed spiritus asperi vim retinent; ut *a Shile* O Ægidia, *a Thomais* o Thoma, quasi *a Hile*, *a Homais*. proferuntur. In fine vero dictionis Hibernicæ. S. aspiratum, seu Sh. nunquam contingit, secus th.

Dh. Gh.

Fh.

Ph.
Sh. Th.

Consonantes præter istud aspirationis dominium omnes, demptis Latinis liquidis L. M. N. R. sæpius obmutescunt, alia certa consona præcedente, & radicalibus sine ulla potestate liquefcentibus. B. ita liquefcentis M. habet præcedens, quod obmutescantis B. omnem sonum destruit, sed quasi M. Solum esset. Sic G. ante C. N. ante D. — Bh. ante F. Item N. ante G. Item B. ante P. Item T. ante S. Item D. ante T. Item tt. idem valet ac Dt. ut & CC. & Gc.

Mut.e.

Mb.

Gc.
Nd. Bh. f. Ng.
Bp. Ts. Dt.
U. cc.
L. M. N. R.

M. nunquam duplicatur. L. N, R. aliam induunt potestatem duplicia, aliam simplicia; sed in diversis sensibus; ut *Geal*. Candidum, *Geall* pig-nus. Initio dictionis quanquam nunquam duplicia scribantur, tamen in diversis sensibus modo duplicia, modo simplicia proferuntur; ut *Lamb*, manus: *Nambaid*, hostis: *Rrosc*, oculus: quasi *Llamb*, *Nnambaid*, *Rrosc*: leguntur: sed *a Lamb*, *a Nambaid*, *a Rrosc*. hoc est illius manus; illius hostis; illius oculus Simplicii. L. N. R. Sonat, si ad virilem sexum ly illius refertur, sin autem ad foemineum tum *a Llamb*,

a

a *Nnamhaid*. a *Rrosc*. effertur, in aliis consonis per H. fit illa distinctio; ut *Cos*, pes: a *Chos*; illius pes, si vir: a *Cos*; illius pes, si foemina; sic *Gort*, a *Ghort*, a *Gort*: *Mac*, a *Mbac*, a *Mac*, &c. Aliter vero per, H. si a vocali incipit dictio; ut *Inghean*, filia a *Inghean*, illius filia, si ad patrem refertur: a *hinghean*, si ad matrem: similiter *Alt*, a *Alt*, a *Halt*: *Ænmhac*, a *Ænmhac*, a *Hænmhac*; &c. Lñ idem sonat, ac ll, ut a voce *Colann*, corpus; *Colna*, corporis: & ab *Aluinn* pulchrum, *Ailne* pulchritudo; quasi *colla*, & *Aille* eduntur. D. post N. in aliud V. transit, ut; *Ændia*, unus Deus, quasi *Ænnia* enunciatur: sic *Eunda*, *Eunna*; Andeus, vel Ennius: excipe *Banda*, foemineum, & siqua similia. In fine vocis nd, vel nn. indifferenter scribi potest; ut *Ceand*, caput; vel *Ceann*. Si fuerit R. in fine dictionis, & Dh. initio subsequentis dictionis, tum Dh. perinde, ac si R. esset profertur; ut *Muintir Dhalaigh*, Familia Dalæorum; quasi *Muintir Ralaigh* profertur. Consonæ reliquæ præter L. N. R. regiminis gratia in recto, vel obliquis nunc aspero, nunc leni spiritu, nunc vicariæ Consonæ accessu afficiuntur; ut *Dia*, Deus; *do Dhia* Deo; a *NDia*, in Deo. Non frustra vero radicales consonæ, etsi vim suam ex toto vel ex parte perdant, inferuntur; quia ex his rectus casus, & vocum origines eliciuntur.

Consonantium
Poetica divisio.

S.

Leves. 7.

Tensæ. 5. Du-

ra. 3.

Asperæ 5.

Molles. 3. Vo-

cales.

Large. A.O.V.

Sabiles. 3. I.

Præterea poetæ consonantes rhythmicā harmoniā coherentes in leves, tensas, duras, molles, atque asperas distribuunt præter. S. quam suæ cujusdam potestatis literam sterilem vocant, quod non aliam, quam S. sibi respondere patiat. Leves sunt septem, viz. bh. mh. dh. gh. l. n. r. Tensæ quinque rr. ll. nn. m. ng. Duræ tres; B. D. G. Asperæ quinque; ch. th. f. ph. Sh. Molles tres; P. T. C.

Vocales simplices aliæ sunt largæ A. O. U. aliæ subtiles

tiles E. I. Quarum in singulis unius dictionis syllabis duabus Orthographia est, ut si in posteriori syllabâ primâ vocalis sit subtilis, subtilem esse ultimam in priori oporteat; & largam, si prima in posteriori larga; ut *Bainchele*, sponsa, ubi. i. subtilis vocalis ponitur in *Bain*, quia sequens syllaba *che* incipit cum subtili vocali. e. *Bainoigh* autem vitiosum esset, & *Banoigh* (virgo) scribendum, ut a vocalis larga in prima syllaba cum. o. similiter larga in secunda conveniat. Sic *Tiolaitheach*, munificus: ubi o. larga vocalis post. i. in prima syllaba ponitur, quia secunda syllaba cum a larga vocali incipit, & in secunda syllaba post. a. inferitur. i. subtilis, ut concordet cum. e. prima vocali tertiæ syllabæ. Largæ vocales indiscriminatum pro se invicem non raro substituuntur, ut & subtilis una pro altera sine Orthographiæ vitio. Qualis substitutio si apud veteres Hebræos fuerit ante punctorum usum, facilius eisdem cavere poterant. C. & G. eandem cum E. vel I. conjuncta, ac cum A. O. U. potestatem retinent; sic olim apud ipsos Romanos C. ut in voce veteris intercalaris mensis, qui Mercedonius dicebatur à solvendâ mercede, quasi merkede pronunciâtâ.

Ex vocalibus dipthongi variæ, ac triphongi fiunt. Dipthongi & Triphongi.
Duæ, aut tres vocales in una voce non totidem syllabas faciunt; nec ullæ vocales in consonantes demigrant; uti I. & V. apud Latinos. Ex. A. proveniunt æ. ai. ao. A. 4.
aoi. Ex. E. ea. eo. eoi. eu. Ex. I. ia. iai. io. iu. iui. Ex. E. 4.
O. oi. tantum. Ex. U. ua. uai. ui. Perpetuo longæ sunt I. c. O. I. u. 4.
ao. aoi. eo. eoi. eu. ia, iai. ua. uai. Cæteræ communes. Longe.
Sonum efferunt exteris literis non exprimendum pleræque perpetuo longæ; & oī brevis; ut *Coill*, communes.
Sylva; *Coir*, culpa. Pronunciatio.

Ex literarum variis potestatibus, quando voces Hi- Translatio.
ber-

bernicæ perregrino idiomate exprimuntur diversitas Orthographiæ oritur. Siquidem quidam radicales recti literas, alii aliquorum literas tantum, & nonnulli vocis sonum verum, alii corruptum in translationibus imitantur.

Paromæon.
h de quo supra
hoc capite.

Non parva est apud nos in oratione elegantia Schema, quod Paromæon, i. assimile dicitur, (b) quories multæ dictiones ab eadem litera incipientes ex ordine collocantur; secus vero apud Latinos vitiosa compositio est, unde cacosyntheton vocatur: Compositura

i Anton: Man-
cinellus.
Bollandi obje-]
ctum diluitur.

ma mala est vorum cacosyntheton illa; (i) ut,

O Tite tute Tati tibi tanta, tyranne, tulisti.

Machina multa minax minitatur Maxima muris.

———— *Casus Cassandra canebat. Ennius.*

Post pugnam porcorum Portii poetæ. Juno Jovi jure ira-

Sosia in solaris soleas sarciebat suas.

(scitur.

His ita præmissis præcipuum Bollandicæ assertionis argumentum, quo literarum ignorantiam Hibernis Ethnicis improporavit, facillimè impugnatur. Vitam S. Patricii tripartitam in R. P. Colgani Triade Thaumaturga septimam, & Dominum Waræum nostrum lib. 2. de scriptoribus Hiberniæ. cap. 1. super Nennii, & Tirechani verbis testes producit S. Patricium diversis in Hibernia alphabetum præscripsisse; unde malè infert eum literarum usum in Hiberniam primum induxisse. Ipsissimo enim illo D. Waræi tractatu (ubi de scriptorib. Hiberniæ author ille nobilis, ac rerum Hibernicarum diligentissimus indagator de hac questione, ne scrupulum quidem movit) lib. 1. cap. 1. non animadvertit Benignum S. Patricii discipulum, & in sede Ardmachana, ipso superstite, successorem scripsisse librum partim Latine, partim Hibernicè de virtutibus

tutibus, & miraculis S. Patricii, quo se usum esse (Anno D. 1185.) fatetur Jocelinus: & Fiecum à S. Patricio Sleptensi Ecclesiæ præfectum, scripsisse hymnum *Hibernicè* in laudem S. Patricii, quem hymnum P. Colgani beneficio Hibernicè editum etiam hodie extantem in Triade Thaum: habemus. Hibernicè vero scribere ab omni exotico literarum charactere alienissimum est. Atqui ipsissimo huic Fieco S. Patricius *alphabetum sua manu scriptum tradidit*, ut eadem ipsa vita tripartita (*k*) habet. Itaque quomodo revera se res k par. 3. cap. 21. habet paucis explicabo.

Hiberniæ Scoti, ut rectè admonet Bollandus, Romanorum armis non tentati, nec alii prius jugo, quam Christiano per Patricium subjecti Latinarum quidem literarum, quibus iis minimè erat opus, imperiti fuere: Patricio autem illæ (sine quibus sacra nequiverunt Christiana tractari) ad liturgias, & officia ecclesiastica ediscenda plurimum conducebant. Quare ad promovendum ille religionem nullum non movit lapidem, omnemque anam quam avide arripuit. Id ergo in causa fuit, cur impiger Evangelii seminator Latinum alphabetum neophytis suis tam sedulo dictitavit. Illi è contra literis patriis apprimè versati alia elementa omni facilitate edidicerant. Unde S. Fiecus ille Sleptensis Dubthachi regis, & regni archipoetæ discipulus primo die alphabetum saltem, quindenæque spacio (sic enim unius, vel quindecim dierum progressum ejus apud Scholiastam in Triade Thaum. (*l*) signarum l pag. 4. not. t. distinguo) psalterium, & Ecclesiasticam disciplinam didicit. De quo S. Fieci progressu R. P. Wardæus (*m*) m vita. S. Romæ. pag. 317. mentionem faciens Latinas literas expressè interpretatur illud vitæ tripartitæ alphabetum.

Cæterum ante P. Bollandum de hac quæstione nulla unquam apud exterum, aut domesticum authorem

exorta est controversia. Alioquin Industrius Colganus plures illos vitæ tripartitæ de alphabeto Patriciano à Bollandò perperam intellectos locos nequaquam sine explicatione præteriret; & eximius patriæ Zelandor Wardæus tantum errorem, si rescivisse, operæ pretium duceret eluere: nec acerrimus nuper in patriæ convitiatores vindex sub Gratiani Lucii nomine Venerabilis Dominus Joannes Lyncestacitum ferret prætermittendum. In pervetustis equidem pergamenis, & medicorum nostratium Latinis aphorismis ipsum Latinum sermonem non Latinis literis, sed Hibernicis; utpote quibus librarii nostrates versatiores fuerant, exscriptum videmus.

Porro quam in literarum imperitiâ Hibernis gentilismi tempore affingenda devius erat P. Bollandus, tam in *describendi, pingendique atramento, vel alio quovis colore corporis peritiâ*. Hiberni enim æquè ac Latini illos inscriptos corpora non atramento, sed glasto *Cruithne* i. Pictos, seu figuratos patrio sermone (n) nomine ab illo artificio sumpto à se distinguiebant. Hiberni vero, qui *Cruithne*, seu Picti audiebant (o), non à pingendis corporibus, Sed ex affinitate cum Pictis illud nomen contraxerant. Quod Rabanus Abbas Fuldenfis scribit, *Scoti propria lingua nomen habent à picto corpore* se non capere jure pronunciat Camdenus; (p) nec ego, cui Scotica vernacula est, capio. Id vero scio illum hausisse ex S. Isidoro Hispalensi (q) ubi legitur *Scoti propria lingua nomen habere à picto corpore*. Quod sequitur, etiam verbatim ex Isidoro in M. S. codice Lecano (r) habetur, *eo quod aculeis ferreis cum atramento variarum figurarum stigmata annotentur*. Hos igitur Isidori, ac Rabani locos non ambigo Bollandum in errorem traxisse, & rectè Hibernos tum intelligit Scotorum nomine.

Atqui,

n *Vsser. de Primord. Eccl.*

Brit. pag. 1018.

o *Ibid. m. 1019.*

q *Supr. c. 18.*

p *Camd. Brit.*

tannia Titulo

Scoti.

q *Isidor. origi-*

num lib. 9. c. 2.

r *fol. 25. b.*

Atqui, ut Clarissimus Waræus (s) pro me respondebit; s War. Ant. inde Pictos, non Scotos nomen traduxisse certum; & Isf. Hib. s. 1. dorus ipse lib. 19. cap. 23. Pictos inde denominatos fate- tur, Isidori hæc sunt verba; Non abest genti Pictorum nomen à corpore, quod minutis opifex acus punctis ex- pressos nativi graminis succos includit, ut has ad sui spe- cimen cicatrices ferat Pictis artibus maculosa nobilitas. Qua de re ita Ufferius noster (t); Dacos, & Sarmatas t De Primord corpora sua inscribere auctor est Plinius: quod Pictis no- pig. 584- stris in usu fuisse; ex Claudiano, & Isidoro non opus est, ut admoneam. Hactenus cum Bollando calamum incau- tius impingente è via defleximus, jam rursus inter- missum filum prosequamur.

C A P U T. XXXI.

Finnacla quadagesimus primus Rex Hiberniæ. Slanollus 42 Rex Hiberniæ. Gedius Grandivocus 43. R. H. Fiachus Finnalcheas 44. Rex Hiberniæ. Berngalius 45. R. H. Olillus 46. R. H. viz. tres filii, & tres ne- potes Ollamsfodlai regis Hiberniæ ex Hiri progenie.

Finnacla Ollamsfodlao patri Temoriæ defuncto sur- rogatur Rex Hiberniæ. 3276.

Slanollus Finnaclæ fratri apud Moy-inis (u) peste a- brepto suffectus Rex Hiberniæ. 3296.

Temoriæ è medio sublatus est sine morbo, aut colo- ris vividi mutatione. Ita Alexandri Magni corpus tradit Justinus Septem dies, Ælianus 30 dies exanimum jacuisse in Solio, nulla tæbe, ac ne minimo quidem li- vore corruptum. Vigor quoque, qui ex Spiritu pro- manat, non destituerat vultum.

u Nunc Lecabil
in agro Dunensi.

Gedius

3313. Gadius Grandivocus Slanollo fratri substitutus Rex Hiberniæ.

3325. Fiachus Finnalcheas Finnactæ regis filius Gedium patrum vita pariter, ac regno privavit Rex Hiberniæ.

*w Nunc Kells
Anglicè, & Ken-
lis. Hibernicè
Kenannus oppi-
dum in Midia
Orientali, ubi o-
lim celebre S.
Columbæ mona-
sterium Kenan-
nusum.*

Apud Dun-cule-Sibrinne regiam sibi Kenannus vocatam in Midia in utriusque Tessiæ confiniis extruxit. Putearios ad excavandas teuresibus puteos, unde ciconiis aqua extrahatur primus in Hibernia admovit. Puteorum primus in Græcia repertor, auctore Plinio, fuit Danaus Argivorum Anno M. 2475. rex; qui regionem aridam, erutis fontibus, aquis abundare fecit.

3333. Berngalius Gedii regis filius, ac paternæ necis ultor, Fiachum patruelem in Bregienfi acie prostravit Rex Hiberniæ.

3345. Olillus, Slanolli regis filius patruele Berngalio Sirnai Longævi ope obruncato Rex Hiberniæ.

3353. Patris cadaver annos quadraginta in sepulchro reconditum ex humo integrum, & corruptionis immune levavit, sed post unum annum incorruptum elevatum habet Codex Lecan. fol. 291 b.

C A P U T. XXXII.

*Sirna Longævus 47. R. H. Rotheactus 48. Rex Hiberniæ.
Elimius 49. R. H. Gillchadius 50. R. H. Arturus Im-
leach 51. R. H. Nuadus Finnfail 52. R. H. Breasus
Regius 53. R. H. Achaius Optach 54. Rex Hiberniæ.*

3360. **S**irna Longævus Herimoniorum Princeps regium Hiberniæ diadema, quod, ut sibi debitum, per centum annos ambiebat, Olilli regis nece ab Ultonis Hiri progenie translatus postliminio recuperavit, Rex Hiberniæ.

*x Cod. Lecan.
fol. 291. b.*

Longævus

Longævus ideo dictus, quod sesquicentum annos vixerit. Ultonios ad Araskeltair, Martineos, Ernaos, *Down Patrick* & Fomorios, variis præliis, dum regnaret, Superavit.

Aras-keltair ille locus, seu Raith-keltair mhic Duach idem est, ac Dunum S. Patricii tumulo clarum: de quo in testamento S. Patricii nomine edito; *NATIONAL LIBRARY OF IRELAND.* Dūn a mbia meirge a Raith Cheltā mhic Duac. Dunum ubi erit mea resurrectio in munimento Keltarii filii Duach *Down Patrick* chi.

Sirna rege, Skirta in Lagenia, Doalt in regione Ros, *Co. Cork.* Nithe in campo Murthemne (y), Leamhuin, seu Le- *y in comitatu Louth.* vinus in Momonia, & Slanius in Hyerimthanan flumina Scaturire cœperunt.

Anno regni quintodecimo in memorabili prælio Montragio in Kiennaâ Lugarium filium Lugadii ex Heberi domo ortum Fomorios exteros adsciscentem Hiberniæ viribus fretus adortus est; & dum palantem ex acie insequeretur, Lugarium cum suis inopina pestis absumpsit. 3375.

Rotheactus ex Heberi Sanguine Sirnai regis apud *338n.* Allin nece regnum acquisivit Rex Hiberniæ. *Loc. Co. Cork.*

Primus in Hibernia quadrigis invehctus. Erichthonius Vulcani filius Athenarum sub annum Mundi 2463. quartus Rex, primus dicitur quadrigas excogitasse ad crurum turpitudinem, quæ Serpentina erant, velandum. Trochilo Argivo non multo saniori id inventum tribuit Tertullianus; sed Virgilius

*Primus Erichthonius currus, & quattuor ausus
Fungere equos, rapidisque rotis insistere victor (x).* *z Georgic. l. b. 2.*

Elimius patrem Rotheactum apud Dun-sobarche in Ul- *3388.* tonia è cælo tactum excipit Rex Hiberniæ. *Down Patrick*

Gilchadius.

3389.
a Prope Ros op-
pidum in Lage-
nia.

Gillchadius Sirnæ Longævi regis nepos Herimonius in prælio ad trium amnium alveum (a) per Elimii regis latera viam sibi stravit ad avitum solium, Rex Hiberniæ.

3398. Arturus Imleach Elimii patris cædem, & imperium à Gillchadio apud Muadium campum cæso deposcit, R. H.
Flu. Moy.
Co. Sligoens.

Septem munimenta fossis vallavit.

3410. Nuadus Finnfalus Gillchadii regis filius Arturum Imleach peremptum victor excipit, Rex Hiberniæ.

3423. Breasus Regius Arturi regis filius patris cædem, & dignitatem à Nuado interfecto exegit Rex Hiberniæ.

3432. Achaius Optach de femine Lugadii filii Ithi ad supremos fasces secundus aspiravit, Breaso rege apud Carn-conluain occiso, Rex Hiberniæ.

C A P U T. XXXIII.

Fiinnius 55. R. H. Sednæus Innarradh 56. R. H. Simon Breac 57. R. H. Duachus Fionn 58. R. H. Muredachus Bolgra 59. R. H. Ennius Ruber 60. R. H. Lugadius Hiardonn 61. R. H. Sirlam Longimanus 62. R. H.

3433. **F**Innius ex Hiri posteris Achaium regem oppressit successor, Rex Hiberniæ.

3453. Sednæus Innarradh ex Heberi Sanguine Finii regis cæde ad Solium evectus, Rex Hiberniæ.

Primus mercedem militarem, seu stipendium militibus certum irrogavit. Romanos olim nullo publico ære

Pars III. *Ogygia Domestica.*

249

ære militasse liquet; idque annis plus minus trecentis; quibus milites privato sumptu se alebant suo ad annum circiter septimum decimum ante urbem à Gallis captam, quo aliter perspectum est. Erat autem stipendium eorum triplex, in pecunia, frumento, & veste.

Simon Breac Herimonia è domo Sednæum regem 3467.
crudeli membrorum dilaceratione decessorem opprimens,
Rex Hiberniæ.

Duachus Fionn ex Heberiis pro Sednæi patris ne- 3473.
ce talionem Simoni in crucem acto reddidit, Rex Hi-
bernæ.

Muredachus Bolgra, Simone rege Herimonio genitus, 3481.
in Maighe prælio Duachum regem vita, ac sceptro or-
bavit, R. H.

Ennius Ruber vices, quas patri Duacho Muredachus 3482.
rex intulit, in ipsum retorquet Rex Hiberniæ. Hunc
Sednæi regis filium, prætermisso Duacho, malè habet
Mailinus Bruodinus (a).

Primus in Hibernia argentum signari curavit, idque
apud Argeatros. Nummi feruntur dicti à Numa Pom-
pilio Romanorum rege secundo (b), qui æs primum apud
Latinos imaginibus notavit, & titulo nominis sui pro-
scripsit (c).

a Cηριος

cum ad in a n

cloiñ cáil. c. Reges.

b Ab Anno 3436.

c Isidor. Epi.

phan. cedren.

Lugadius Hiardonn Heberius patrem, vel agnatum
Ennium in monte Mis in Momonia cum ingenti mul-
titudine peste absumptum excipit, Rex Hiberniæ.

3487.

c. Kerry

Sirlam Longimanus Hiriadum princeps Lugadii a-
pud Rathclochair occisi regis exitio diademate insigni-
tur, R. H.

3492.

c. Tyrone

CAPUT. XXXIV.

*Achaius Fuarchis Sexagesimus tertius Rex Hiberniæ.
Ubi de priscis Hibernorum navigiis.*

3508.

Achaius Fuarchis à vimineis cratibus corio obductis quibus epibatas è navibus in oras maritimas emitteret, dum à morte Lugadii regis exul mari biennio piraticam ageret, nuncupatus, Hebero oriundus decessoris cæde, Rex Hiberniæ.

Fuerunt itaque apud Hibernos veteres in usu præter Cymbas, & lintres monoxylas, qualibus nunc etiam ad trananda flumina utimur parvæ istæ vimineæ Scaphæ (Fuarchis enim Achaii regis agnomen corbem minus aptè contextum denotat) quas carabos vocat S. Isidorus (d), & ex vimine factos, crudoque corio contextos definit; quarum usus etiamnum littorum oras, insulasque legendo non obsolevit. Hibernicè *Corach*, vel *Noembog* vocantur.

Hujus generis navigio narrant Fabius Ethelwerdus, Annales Anglo-Saxonici, Florentius Wigorniensis (e), & Matth. Florilegus (f) tres Hibernos Dufslanum, Macbethum, & Magulmumenum *artibus frondentem*, ut de postremo prædicat Ethelwerdus (g), *litera doctum, magistrum insignem Scotorum* ex Hibernia ad Alfredum Anglorum regem venisse. Qui peregrinam solitariam pro Christo ducere vitam cupientes cum unius hebdomadæ viatico carabum, qui ex duobus cum dimidio, aut tribus cum dimidio bovinis coriis factus erat, intraverunt; & sine velo, & armamentis, quocunque fors concederet, ire disponentes post septem dies in Cornubia applicuerunt; & pro miraculo, & novitate inaudita Regi Alfredo præsentabantur.

Præ-

Præterea nostris olim magnitudine, & usufatis idonea extructa fuisse constat navigia bubulis tergoribus ambita, quæ illius ævi itineribus obeundis, præliis maritimis pro finitimorum more, ac tempestatibus perferendis non omnino erant imparia. S. Cormacus S. Columbæ Hiensis discipulus, ut refert S. Adamnanus (b) mirabilem, & laboriosam suscepit Navigationem navi *pellicto tecto* circumdatâ; quæ tamen prora, puppi, carina, lateribus, velis, remis, commeatu, pluribusque, qui inerant, vectoribus instructa erat. Primâ vice ab Irroscdamnonia solvens per Oceanum expatiatur: Secunda vice à terris per infinitum Oceanum plenis enavigavit velis, & post longos circuitus ad Orcadas devenit: tertiâ ejus navis à terris per quatuordecim æstivi temporis dies, totidemque noctes, Austro flante, ad septentrionalis plagam cœli directo excurrit cursu, adeo ut navigatio ultra humani excursus modum (pro nautica illius ætatis peritia) irremeabilis videretur. Hæc Adamnanus; sed diu antè, quo tempore Romanorum potestas in Britannia ad exitum vergeret, Scoti ex Hibernia id genus classè in Britanniam irruebant, ut habet Gildas de excidio Britannix. *Emergunt certatim de curucis (i), quibus sunt trans Scythicam vallem (k) evecti tetri Scotorum, Pictorumque greges.* Hæc irruptio Scotorum in Britanniam incidit in ann. Christi 431. imperante Theodosio. 2. Sub cujus patre, & patruo, qui ab Anno. 395. ad 408. simul imperarunt, non absimili è classe conflata fuit alia expeditio, de qua Claudianus (l) Britanniam ita loquentem inducit.

h Vita. S. Columb. lib. 1. c. 6. lib. 2. c. 42.

Ervis Co. Mayo: vel potius Arkelow Co. Wick.

i Corach, vel carabis. k Mare Hibernicum, nunc S. Georgii canalum intelligit Seldenus in Mariclauso lib. 2. c. 1. pag. 98. l lib. 2. de laudib. Stiliconis.

Me quoque vicinis pereuntem gentibus, inquit, Munivit Stilico, totam cum Scotus Fernen Movit, & infesto spumavit remige Tethys.

Kk 2

Hu.

p 174. Blean 1630

Hujusmodi navigiorum structuram, ac formam, licet non molem, robur, aut apparatus bellicum, perspicere liquet è vita S. Brendani in codice Ms. Carthusiæ Moguinæ in hunc modum; *Fecerunt naviculam levissimam costatam, & Columnnatam, sicut mos est in istis partibus, & Cooperuerunt illam coriis bovinis, atque rubricatis, & linierunt foris omnes vincturas pellium ex butyro, & miserunt alias duas paraturas navis de aliis coriis in navim, & stipendia 40. dierum, & butyrum ad pelles præparandas ad cooperimentum navis, & cætera utensilia, quæ ad usum vitæ humanæ pertinent: arborem etiam posuerunt in medio navis fixam, & velum, & Cætera, quæ ad gubernationem navis pertinent.* Convenit & alterius authoris vitæ S. Brendani in codice Insulensi de ejusdem navigii structurâ narratio; *Paraverant Naviculam levissimam, conflatam, atque columnnatam ex pino arbore, sicut mos est in illa patria, & cooperuerunt eam coriis bovinis Rubricatis, & linierunt omnes juncturas, pellium exterius, & sumpserunt expensas 50. dierum, & cætera utensilia ad utilitatem navis pertinentia.*

Coriacea navigia apud alias etiam gentes antiquitus in more positum fuisse è Senecâ, Solino, Orosio, & aliis è veteribus ediscimus. Quorundam eruditorum nomina, qui de naviculis hujusmodi scripserunt, in Guilielmi Somneri Glossario reperies. His usos Britannos veteres, & cum iis sex dierum spacium in Oceano illos interdum emensos testatur Plinius (m). De Britannicis Syllinarum incolis sic Festus Avienus (n).

m lib. 4. c. 16.
lib. 7. c. 55.
n In oris Mari-
timis.

— rei ad miraculum
Navigia junctis semper aptant pellibus:
Corioque vastum sæpe percurrunt salum:

Et

Pars III. Ogygia Domestica.

253

Et Apollinaris Sidonius de Saxonis piratis ita habet (o).

o Carmine. 7.

*Quia & Aremorius piratam Saxona tractus
Sperabat (p), cui pelle salum sulcare Britannum
Ludus, & affuto glaucum mare findere lembo;*

P pro timebat.

Item Lucanus (q) Italorum, ac Britonum vitiles naves ad hunc modum describit;

q Pharsal.
lib. 4.

*Primum cana salix, madefacto vimine, parvam
Texitur in puppim, caesoque induta juvenco
Vectoris patiens tumidum supereminet amnem.
Sic Venetus stagnante Pado, fusoque Britannus
Navigat Oceano.* —————

Nec aliam fuisse Virgilli (r) futilem cymbam ex E-

r lib. 6. Aenei-
dos.

————— simul accipit alveo.
*Ingentem Aeneam; gemuit sub pondere cymba
Sutis, & multam accepit rimosa paludem.*

Unde vox Hibernica *Corach* à Corio voce Latinâ, & à navicula *Noevog* nomen diminutivum derivari videtur. Romanis quidem è firmiori materia naves praefidariae belligerendi causa fuerunt ignotae, atque navigandi ante bellum Punicum Anno M. 3686. initum, quo Duilius Consul. Anno. M. 3690. primum triumphum egit navalem.

Britanni, adveniente Julio Caesare, qui Anno M. 3895. & ante aeram nostram Christianam Anno 55. Britanniam attigit, naves habebant, quarum carinae, ac statumina ex levissebant materia; reliquum corpus navium,
vimi-

s *Cæsar. lib. 1.* *viminibus contextum, coriis integebatur.* (s) Cujusmodi
 c. 54. *de Bello Civili.* Scaphas Cæsar, uti eum *usus Britanniae docuerat* (t)
 t *Cæsar ibidem.* militum tantum traiectioni paraverat, carrisque jun-
 ctis per millia passuum 22. devexit. Quare primo Cæ-
 saris in Britanniam adpulsu, longarum navium, ut ip-
 se disertis verbis testatur, (u) *Species erat barbaris inu-*
 u *lib. 4. de bello Gallico.* *sitatior; paulo post, navium figurâ, & remorum motu,*
 & *inusuato genere tormentorum permoti barbari constite-*
 runt. & secundo appulsu *multitudine navium perterri-*
 w *ibidem. l. 5.* *ti à littore discesserant.* (w) Contestatur idem panegy-
 ristes Maximiani Imp. ad exitum Sæculi tertii Chri-
 stiani; *illa ætate sc. Julii Cæsaris ævo, nec Britannia*
ullis erat ad navale bellum armata navigiis. Luidus i-
 gitur Cassivelani frater, & decessor, quem sub Cæsa-
 ris ævum multas insulas maris bello occupasse Henr.
 a *Histor. Brit.* Huntingdonius (a) narrat, non alia usus est classe, quam
 l. 1. *navibus coriis obductis, qualibus Scoti ex Hibernia*
in Britanniam transmitti à Gilda dicuntur, non ad præ-
lia mari conferenda, nisi cum sui generis classe, sed
ad terras copiis occupandas comparatis. Frustra igitur
 b *Mare Clansum. lib. 2. c. 2.* conjecturis aucupatur, Seldenus (b) Brittannis è robo-
 re, ac firmiori, quam pelle, & vimine materiâ belli-
 cas construi naves solitas fuisse, quæ ad unum qua-
 si navali Venetorum in Gallia prælio omnes ita pe-
 rierint, ut anno proximè sequenti Cæsaris adpulsu
 nulla ejusmodi navis in mari, seu littore Britannico
 comperta sit. Cæsar vero testis omni exceptione ma-
 jor, qui utrique bello præfuit, & libro 3. de bello Gal-
 lico *auxilia ex Britannia quæ contra eas regiones posita*
est à Venetis accersita fatetur, inusitatâ navium specie, &
figurâ permotos Britannos non apprehenderet, si anno
superiori in bello Venetorum eos ejusmodi specie, ac
 e *Camd. Brit.* *figura de facto usos coram videret.* Candidius scribit
 annia titulo O- *Camdenus (c) in hæc verba. Quod vero in hoc nostro*
 ceanus Britanni- *est.* mari

Pars III. Ogygiæ Domestica.

255

mari naves primum repertas scribunt nonnulli, mihi non credere libet. Vitiles autem naves coriis intestas, quas Coraghs hodie appellant, Britannis in usu fuisse cum Plinio etiam testatur Lucanus.

De Venetis quidem Galliæ sub Ligeris ostium in Britannia Aremorica populo legitur (d) Cæsaris tempore eorum amplissimam fuisse oræ maritimæ Galliæ Occidentalis auctoritatem, eosque scientia, usuque rerum nauticarum cæteros antecessisse, atque naves eis fuisse in jam dicto prælio navali totas ex robore factas, apprime erectas, & sive vela ex alutâ pellicea, sive catenas anchorarum ferreas pro funibus, sive trabes spectes ad quamvis vim preferendam accommodatas; & numero circiter 220. paratissimas, atque omni armorum genere ornatissimas è portu profectas Classi Romanæ adversas constitisse. Verum Cæsar, dum in Britanniam bellum pararet, quod omnibus ferè Gallicis bellis hostibus inde subministrata auxilia, (quæ quidem auxilia militum, & aliarum rerum omnium potius, quam apparatus nautici sentienda sunt) intelligebat, loca, portus, aditus, omnia ferè Gallis incognita reperiebat. *Neque enim temerè præter Mercatores. adiit ad illos quisquam, neque iis ipsis quicquam præter oram maritimam, atque eas regiones, quæ contra Galliam, notum est. Itaque convocatis ad se undique mercatoribus, neque quanta esset Insulæ magnitudo, neque quæ, aut quantæ nationes incolerent, neque quem usum belli haberent, aut quibus institutis uterentur, neque qui essent ad majorum navium multitudinem ideoni portus, reperire poterat (e).*

*d Cæsar. lib. 3.
de bello Gallico*

*e Cæsar ibidem
lib. 4.*

Sed Hibernia tum non adeo ignota, aut inhospita fuit, nam sesquicentum à Cæsaris in Britanniam adpulsu elapsis annis, postquam Australem Britannæ partem Claudius Imp. in ditionem redegit, & Julius Agricola

Agricola sub Domitiano Imp. in ultimam Britanniam penetravit, totamque insulam circumnavigavit, Tacitus Agricolaë gener in ejus vita prodidit quod suo tempore *Hiberniæ quam Britannia melius aditus portusque per commercia, & negotiationes cogniti*. Unde huc citius, quam illuc firmiorum navium usum è frequentioribus aliarum gentium commerciis introductum fuisse, non ambigendum. Nunc vero propositi memores navigiorum veterum vela contrahamus.

CAPUT XXXV.

Achaius Venator 64. R. H. & Conangus Impavidus 65. R. H. Lugadius Rubrimanus 66. R. H. Arturus 67. R. Hiberniæ. Olillus Fionn 68. R. H. Achaius 69. R. H. Argetmarus 70. R. H. Duachus Ladgar. 71. R. H. Lugadius Vitulinus 72. R. H.

3520. **A**chaius Venator & Conangus Impavidus Herimonio è stemmate fratres Achaium regem occisum throno deturbarunt: hic in Australi Hibernia, ille in Boreali residentiam habens Hiberniæ alternatim dominati sunt, Reges Hiberniæ.

3525. Lugadius Rubrimanus Hebero oriundus Achaium è medio, Conangum è solio fratres sustulit, Rex Hiberniæ.

3529. Conangus Lugadii regis casu diadema sibi denuo asseruit, R. H.

3536. Arturus Lugadii regis filius, frater, aut agnatus Hebero satus Conangum extrinxit successor, Rex Hiberniæ.

3542. Olillus Fionn Heberius Arturum à Fiacho Tolgrao Achaii,

Achaii, & Conangi ex Herimonis femine regum patruo, & à filio ejus Duacho Ladgair oppressum in solio excipit, & supremum magistratum adversus eos novennium propugnavit, Rex Hiberniæ.

Achius Heberi è femine, Olilli patris, & Arturi percussore Fiacho sublato, Olillo, & Arturo continuè successit, Rex Hiberniæ. 3551.

Duachus Fiachi filius ab Achaio rege in ordinem redactus, & Argetmarus ex Hiri stirpe, & Fiachi complicitibus solum vertere coactus est.

Argetmarus idem Hiriades ab exilio reversus, facta cum Duacho iterum conjuratione Achaium regem apud Knóc-aine in Limericensi agro obtruncavit; inde Rex Hiberniæ. 3558.

Duachus Ladgar Fiacho Tolgrao Herimonio prognatus Argetmaro, cui pridem subsidium, jam Lugadii Ultonii ope exitium attulit successor, Rex Hiberniæ. 3568.

Lugadius Vitulinus Dario Doimtheach Heberio patre satus, quibus armis Duachum regem evexit foederatum, iisdem Achaii regis Heberii everforum vindex evertit, Rex Hiberniæ. 3578.

C A P U T. XXXVI.

Aidus Rufus. Dithorbus, Kimbaithus tres Hiriadæ septuagesimus tertius, Septuagesimus quartus, Septuagesimus quintus Reges Hiberniæ, & Macha Regina Hiberniæ ordine septuagesima Sexta.

A Idus Rufus ex Hiri femine à Lugadio Rege pro Argetmari avi sui nece pœnas sumpsit. Ipse Dithorbus, 3582.

thorbus, & Kimbaithus è tribus fratribus patrueles Supremum magistratum ex pacto per vices administrarunt, RRR. Hiberniæ.

Argetmaro regi Hiberniæ quinque erant filii, Bador-nus Aidi, Dimanus Dithorbi, Fintanus Kimbaithi regum Hiberniæ genitores, Fomorius, ex quo Rudricius rex Hiberniæ Rudriciorum sator, & Cassius, ex quo omnes ferè Ultoniæ reges à Machæ reginæ interitu ad Rudricium illum, Anno M. 3792. regem Ultoniæ creatum.

3589. Dithorbus, Aido Rufo post exactum Septenne regiminis spacium ex pacto cedente, per proximum Septennium, Rex Hiberniæ.

3596. Kimbaithus, elapso septennali Dithorbi imperio, Rex Hiberniæ. Primus Emanix regnavit; quam non procul ab Ardinachâ magnificè extruxit Ultoniæ regum deinceps sedem. Fossis latis, vestigiis murorum eminentibus, & ruderibus pristinum etiamnum redolet Splendorem.

Co. f Ciombat
Armae/caom Ceud-
flat emna.
i. Coemanus in
poemate regum
Hiberniæ.

Tigernachus Cluanensis Anno 1088. mortuus hæc Latine inscripta reliquit; *Omnia monumenta Scotorum usque Kimbaoth* hoc est usque ad hujus Kimbaithi regis tempus incerta erant; à Kimbaitho quidem rege ad Emanix excidium per annos prope Septingentos Ultoniæ regum tempora certissimis nixa rationibus superius parte. 2. demonstravimus; secus vero ante Kimbaithum.

3603. Macha Aidi Rufi regis filia unica foemina absoluta Regina Hiberniæ ad supremum solium, ut sequitur, evecta.

Co. Donegal
g Easdaosa
nuarò,
Cataracta Aidi
Rufi.

Aidus rex ad Easroam, cui nomen fecit, (g) in Samario Ernai lacus fluvio cataractam undis absorptus est. Tum Macha patris vicem sibi vendicat, & negatam armis adepta, repulsam vindicans Dithorbum, Kimbaithum exauthoravit. Hunc in Connactiam expulit,

na shpgeadain, na Cuinadain, na Maole Durn do cinenl Aeda ubi
eapn puarò doib. - Suaid all Fuiris

ubi apud Corann in Sligoensi districtu trium è fratre suo nepotum ferro occubuit : illum in regiminis, thalami-que consortium adscivit. Quo è vita excedente, sola Hiberniæ habenas moderabatur.

Captivitatem filiorum Dithorbi, & captivitatis prolytro Emaniam conditam ad fabulas meritò rejicimus; Kimbaithus enim primus Emaniæ conditor, primusque qui ibidem sedem fixit.

CAPUT. XXXVII.

Reactus Carporuber Septuagesimus Septimus, Rex Hiberniæ.

Reastus Carporuber Heberi è domo Machæ Re- 3610.
ginæ vitam, & imperium ademit, Rex Hi-
bernæ.

Reactus rex, ut ante eum Æneas Olmucad (b), Sep- ^{h Rex Hiberniæ}
tentrionalem Britanniam excursionibus peragravit. Ut ^{ad ann. 3164.}
rectè dixerit Buchananus; *Non semel Scotorum ex*
Hibernia transitum in Albam, Scotiam sc. modernam fa-
ctum nostri annales referunt. Fictitium autem illum
Fergusium primum, qui hoc circiter tempore Alexan-
dri Magni diebus ex Hibernia regnum in Scotia con-
deret, & proluxæ illi regum Scotiæ seriei initium da-
ret, nequaquam agnoscimus. Huic fortassis errori an-
sam obtulit, quod in O Duvegani codice (i) legitur. ^{i Fol. 89. b. a-}
Ferc, & Iboth duo filii Irialii Glunmarii commissis præliis ^{pud Gra. Luc-}
in Albania sub Reacti Carporubri potestatem incolas ad- ^{num p. 63.}
duxerunt; ita ut Reactus Hiberniæ & Albanæ rex fue-
rit, ut è psalterio Casiliensi liquet. Verum Irialius ille
non ante quadringentos abhinc annos Ultoniæ præfuit;

& quicumque alius Ferc, vel Fergus sub Reacto rege in ea expeditione militavit, Scoticum tamen universæ septentrionalis Britannix imperium nullum adeptus est, nec in posteros transmissit.

CAPUT. XXXVIII.

Hugonius Magnus 78. R. H. Laogarius Lorc 79. R. H. Cobthacus Coel octuagesimus, Rex Hiberniæ.

3619.

Hugonius Magnus Herimone satus à Kimbatho, & Macha regibus olim adoptatus Reactum regem educatricis interfectorem pari pœna multavit; inde Rex Hiberniæ.

Imperium ultra Hiberniam in Occidentalibus Europæ insulis mari Mediterraneo, quod Siculum, & Africanum continet ceterioribus usque propagavit. Axioma regum principum, ac magnatum Hiberniæ jure jurando per res creatas omnes visibiles, & invisibiles adhibito, sibi, atque posteris suis in perpetuum devinxit.

Cæsarea è Gallorum gente heroina ejus uxor Cobthacum Coel, Laogarium Lorc, & Aifeam, Albeam, Murescam tres filias enixa est. Viginti quinque liberos in universum habuit. Quorum nomina 1. Cobthacus Coel de Bregia 2. Cobthacus Murthemnius de Murthemnia 3. Roigneus ne Moy-raigne poeta 4. Laogarius Lorc de Lisseo. 5. Fulleus de Feibh. 6. Cuanus de Argetros. 7. Nar de Moy-nair. 8. Norba de Moy-norba. 9. Fafeus de Moy femin. 10. Tarra de Moy-tarra. 11. Triath de Moytretherne. 12. Malius de Cliu-mail. 13. Sineus de Luachair. 14. Bardus de Corcagia. 15. Fergus Cnai de Desiis Australibus, 16. Aid-neus

1 Meath.

2 Louth

3 Longford

4 Flu. C. Kild.

6 Com. Regin.

C Mayo B. Kilmain

7 C. Arm. Bar

orior.

13 New Logher

15 Com. Water

foss.

Pars III. Ogygia Domestica.

261

neus de Aidnea. 17. Moenus de Moen moy. 18. San-
bus de Moy-æoiridric apud Desios Boreales in Midia.
19. Carbreus de Corann. 20. Laogarius Line de Linea.
21. Lath de Latharne. 22. Manius de Midia. 23. Ai-
fea de Moy-naife. 24. Muresca de Moy-muirske, &
25. Albea de Moy-nailbhe. Inter hos Hiberniam in
viginti quinque distribuit plagas, mansitque ea divisio
trecentos annos, qua toto illo temporum decursu re-
gia omnia proventuum, ac vectigalia persolvebantur.

Laogarius Lorc Hugonii patris solium à Bauchadii
patrui cæde auspicatur, Rex Hiberniæ.

Hugonium regem apud Kill-droicheat in portus Col-
pani margine ad Pontanam urbem vitâ privavit frater
suus Bauchadius, inde Rex Hiberniæ Salutatus, sed fes-
quidiem tantum titulo potitus est, cum à Laogario con-
fossus occumberet ;

*Unusque Titan vidit, atque unus dies
Stantem, & cadentem*

Pro tantillo autem temporis illum antiquarii in regum
album non retulerunt.

Cobthacus Coel Bregienfis Laogarii fratris, ejusque
filii Olilli illatâ apud Carmann de fasces à minori na-
tu præreptos recuperavit.

17. Co. Gal. Bar.
Killartan &
Clanrickard.
18. B. Deese.
Co. Mid.
19. Co. Sligo

3623.
20. Co. Sligo
Bar. Lenev.
Co. Mayo.

3649.
Co. Mid.

3665.

CAPUT.

CAPUT. XXXIX.

Lauradius Navalis 81. R. H. *Melga Laudabilis* 82. R. H.
Mogcorbus 83. R. H. *Æneas Doctor* 84. R. H. *Hieringleo* 85. R. H. *Fercorbus* 86. R. H. *Conlaus* 87.
 R. H. *Olillus Dentiscaber* 88. R. H. *Adamarius* 89.
 R. H. *Achaius Comatus* 90. R. H. *Fergusius Fortis*
 91. R. H.

3682. **L**auradius Navalis Laogarii Lorc regis nepos de-
 cessoris nece, Rex Hiberniæ.

Lauradius à Patris, ac avi cæde in Galliam relegatus
 post annorum aliquot curriculum ingentem advenarum
 manum multis navibus (à quibus Navalis dictus) in
 Wexfordiæ sinum adduxit. Mox in Cobthachi regiam
 Dinrigiæ propter Bervam * fluvium irruit, regemque
 cum triginta è magnatibus extinxit, ac totam regiam
 ferro, flammisque vastavit. Anni tempus Signatum
 invenio pridie illius diei, quo (tertio post Sæculo) Chri-
 stus Dominus apud Bethlehem Ortus; pridie scilicet diei,
 quos nos jam Domini natalem colimus: quemadmodum
 anni Juliani rationibus in anteriora extensis, Julio aut
 Augusto (mense) factum dicimus, quod multis Sæculis
 ante Julium ipsum, & Augustum genitos accidit.

Moriatha filia Scoriathi de Fearmore hodie Hyco-
 nallia Gaura in Momonia Occidentali fuit Lauradii
 regina.

A Laticuspidum armorum, quæ nostris insueta exte-
 ri illi intulerant, vocabulo *Lancea* Lagenia appellatio-
 nem exinde Sortita est. Hibernorum arma sub adven-
 tum Anglorum Giraldus Cambrensis (k) ita docet;
Tribus utuntur armorum generibus, lanceis non longis, &
jaculis

* *Lagenia Hiber-
 norum arma.*

k *Topogr. Hiber-
 niæ. distin. c. 3.
 cap. 10.*

* *The Barrow.*
Co. Wexford vel
Carlow.

Pars III. Ogygia Domestica.

263

jaculis binis, Securibus quoque amplis fabrilī diligentia optimè chalybatis, quas à Norwagiensibus, & Oustmannis sunt mutuati. Una tantum manu, & non ambabus securi percutiunt, pollice desuper manubrium in longum extenso, ictumque regente: à quo nec galea caput in conum erecta, nec reliquum corpus ferrea loricae tricatūra tuetur. Unde & in nostris contigit diebus totam militis coxam ferro utcunque fideliter vestitam, uno securis ictu præcisam fuisse; ex una equi parte coxa cum tibia, ex altera verò corpore moribundo cadente. Lapides quoque pugillares, cum alia defecerint, hostibus in conflictu damnosissimos præ alia gente promptius, & expeditius ad manum habent. Gladius iis ingens erat, & prælongus; una tantum parte acutus, quo cæsim, non punctim seriebant. Sed hoc de Hibernicis armis extra oleas.

Melga Laudabilis Cobthachi regis filius occisi Lauradii præmium regnum retulit, Rex Hiberniæ.

3696.

Mogcorbus ex Heberi progenie Hugonii Magni decretum transgressus in Clario prælio Melga regem cecidit, Rex Hiberniæ.

3708.
Co. Regis.

Æneas Ollamh, seu Doctor Lauradii regis è Lagerniæ Herimoniis nepos Mogcorbum ab eo peremptum excipit, Rex Hiberniæ.

3714.

Irereo, seu Hierngleo Fathach Melga regis filius Æneæ decessori mortem intulit, Rex Hiberniæ.

3721.

Fercorbus Mogcorbo rege genitus Hierngleonem prostravit successor, Rex Hiberniæ.

3727.

Conlaus Hierngleonis regis filius Fercorbo regi animam haurit, & inde regnat, Rex Hiberniæ.

3734.

Olillus Dentiscaber Conlao patri Temoriæ in pace animam efflanti surrogatur, Rex Hiberniæ.

3738.

Adamarius Fercorbo rege natus Olillo regi vitam, & imperium eripuit, Rex Hiberniæ.

3763.

Achaius

3768. Achaius Comatus Olilli patris necem Adamarii regis nece rependit, Rex Hiberniæ.
3775. Fergusius Fortis Æneæ regis ex Herimoniis Lageniæ nepos decessoris excidio, Rex Hiberniæ.

CAPUT. XL.

*Æneas Turmeach 92. R. H. Conallus Columnaris 93.
R. H. Niasedamon 94. R. H. Ennius Aighneach 95.
R. H. Crimthannus Cosgrach 96. R. H.*

3787. **Æ** Neas Turmeach Herimonio è Stemmata Achaii Comati patris cædem talione vindicat, Rex Hiberniæ.

a 1. 17. ἐγγε
ἐγγυμῶτες
λέτ ἐγγῆ
fyr Alban:
Dailniada:
agur Dailb-
piatach.

Herimoniorum sequentium, unde cognomen Tuirmeach (a) datum, per filios duos Ennium regem Hiberniæ & Fiachum Marinum omnium, si Lagenios Laogarii Lorc regis progeniem exceperis, fator.

3819. Conallus Columnaris Ederscolii filius Æneæ patruo Temoriæ vitam claudenti sufficitur, Rex Hiberniæ.

3824. Niasedamon ex Heberi domo Conalli regis clade, Rex Hiberniæ.

3831. Ennius Aighneach Æneæ regis Herimonis è gente filius decessoris clade, Rex Hiberniæ.

3841. Crimthannus Cosgrach, seu Pugnax è Lageniæ Herimoniis in prælio ad Arderimthann de Ennio occiso victor, R. H.

Crimthanno regi per Bresalium filium tres erant nepotes, viz. Lugadius Loitfionn Nuadi Nivei regis Hiberniæ avus, Fergusius Equoreus stirps regum Lageniæ, & Conlaus, Ofloriorum pater, à quo genus ducunt Ofloriæ superioris Barones de familia fitz Patrick.

CAPUT.

C A P U T. XLI.

*Rudricius 97. R. H. Innatmarus 98. R. H. Bresalius 99.
R. H. Lugadius Luagne Centesimus R. H. Longalius
Clairnigneach. 101. R. H.*

Rudricius rex Ultoniæ fidem à majoribus Hugonio
Magno, & posteris Herimoniis datam ex
Hiri prosapiâ primus, effuso Crimthanni regis Sanguine
Supremum thronum conscendens violavit, Rex Hiber-
niæ. 3845.

Rudricii posteri sola gens ex Hiri domo jam super-
stes. Undecim filios progeniit: quorum hæc sunt no-
mina. 1. Bresalius R. H. 2. Niellus. 3. Congalius R. H.
4. Rossius. 5. Cassius. 6. Aneas. 7. Kinga. 8. Fea filius
poeta. 9. Olillus. 10. Fiachna. 11. Ledeus, quem Co-
dex Ultoniensis ordine quintum habet.

Innatmarus Hebero satus, Rudricio rege apud Argat-
glinn peste extincto substitutus, Rex Hiberniæ. 3862.

Bresalius Rudricii regis filius Innatmari ab eo perditum
casu è rege Ultoniæ monarchiam adeptus est, Rex Hi-
berniæ. 3865. *Co. Donagall*

Lugadius Luagneus Innatmari regis filius Bresalium
jugulavit successor, Rex Hiberniæ. 3874.

Congalius Clairingeach Bresalii regis frater rex Ulto-
niæ universæ insulæ imperium, & fraternæ necis mul-
tæ Lugadii regis excidio reportavit, Rex Hiberniæ. 3889.

CAPUT. XLII.

Duachus Dalta-deagha 102. *R. H. Fachnaus Fathach*
109. *R. H.*

3892. **D**uachus Dalta-deagha ex Heberi Semine Conga-
lli regis clade, Rex Hiberniæ.

Duacho cognomen non Dallta-deagha .i. Deagi fra-
tris, qualem nullum habuit, excæcator, ut quidam fa-
bulosè produnt, sed Dalta-deagha; Scilicet Deagi filii
Seni de Ernaïs alumnus. Ita è codice Momoniensi tradit
Codex Lecanus (*l*), G. Coemanius (*m*), & O Duvega-
ni Codex (*n*).

l Fol. 203. a.
m *Ibid.* f. 304.
a.

n Fol. 81. a.
Ernai.
Deagadæ.

Fiachus enim Marinus Anæx Turmeach regis filius
ex Herimonia gente filium genuit Olillum Aronn, qui
terras in Ultonia obtinuit, à cujus cognomine Aronn
posterii Ernai dicti, ab antiquioribus Ernaïs Belgarum è
semine diversi, in Deagadas Momoniæ, & Dalsfiata-
chios Ultoniæ postea distincti. Deagus igitur Olilli
Aronn ex Seno filio nepos ex Ultonia à Rudricii regis
filiis pulsus, Duacho alumno suo Hiberniæ clavum re-
nente, in Momonia ditionem adeptus est, & post Du-
achi mortem totius Momoniæ gubernaculum; ut & po-
steri ejus modò alternatim cum Heberis, modò Simul:
his Boreali, illis Australi Momoniæ præfectis.

3899. Fachnaus Fathach Rudricii regis è Cassio filio nepos
Rex Ultoniæ in prælio Ardbrestine Duacho regi ani-
mam extraxit, Rex Hiberniæ.

CAPUT.

CAPUT XLIII.

Achaius Fedloch centesimus quartus R. H. Achaius Fedloch Herimonia è gente Fachnao regi in Letreachruadh prælio in Corannâ dignitatem, ac vitam eripuit, R. H.

Tres Finnios Breaso, Nario, & Lotharo nominibus distinctos filios, & bis totidem Mumaniam, Heliam, Maudam, Derdriam, Clothram & Ethneam filias procreavit. Tres Finnios tergeminos, & Clothram, uno partu enixa est Crofinnia regina filia Arturi Uetlethan. A Nario Tiranair in Umallia; à Breaso Dun-mbres propter lacum Orbsen nominatur. Mumaniam, & Ethneam Conquovarus Nessanus rex Ultoniæ duxit: hæc Glasnii regis Ultoniæ: illa Furbadii filii Conquovari genitrix. Helix maritus erat Fergalius filius Magach è Damnoniâ regiâ Connactiæ familia. Mauda virago potens, longæva, ac libidinibus imprimis famosa Tinneo filio Conrii Connactiæ regi elocata est; ab ejus obitu Olillum filium Rossi Rufi regis Lageniæ duxit, subinde Olilli Finnii è Damnoniis, & Ferguli Rogii regis Ultoniæ consortio usa est.

Achaius rex primo regni anno pentarchiam instituit, seu potius intermissam instauravit. Quæ non ita accipienda, ut penes unumquemque pentarcham supremum suæ provinciæ jus esset, & nullas à superiori suspensas regendi rationes haberet. Id enim monarchiæ repugnaret, quæ perpetuâ serie in hac insula viguit: & regis Hiberniæ titulus umbra foret sine corpore inanis, si quædam membra sigillatim supremo

M m 2

totius

2922.

Mayo
Corrib. Co.
Galway.

Co. Mayo.

3923.

Pentarchia.

totius magistratu fungerentur. Nec censendum est tum primum pentarchiam Sancitam, cum à regii axiomatis initio quinque provinciis quini essent præsidēs substituti. Deinde Scotis rerum potitis eadem gubernandi forma invaluit. E quibus Heberii, & Dergtinnii è Lugadii filii Ithi sobole alternatim utramque Momoniam rexerunt: & licet Heberii ab Ernaïs Herimone satis aliquamdiu interrupti, & ad occiduos Momoniæ secessus deturbati, tamen se denuo recollegerant, & ad Anglorum ingressum dominium perennarunt. Ultoniæ ad Emanix excidium, & ultra Hiriadæ, admissis subinde post Sæculum primum Christianum Ernaïs Herimoniis, longissima serie dominati sunt. La-genia Herimoniis, & dein Connactia tractu temporis cesserunt, ut & tandem Ultonia.

*Hibernia divi-
siones.*

Varix fuerunt Hiberniæ divisiones politicæ juxta principum voluntates, ac jurisdictiones, quæ tamen jam dictis gentium dominiis nequaquam obstabant, nec primam quinque partitam divisionem penitus abrogabant. In Scotorum dynastia quinque memorantur; prima inter Heberum, & Herimonem fratres bipartita, Secunda inter Sobarchum, & Kermnaum fratres, & Hiberniæ reges etiam bipartita, quæ centum annos traditur durasse; tertia Hugonii Magni quinquies quinque partita, quæ trecentos annos duravit; quarta hæc jam pentarcharum; & quinta bifariam inter Quintum regem Hiberniæ & Eugenium Moganuadum regem Momoniæ.

Trecentis igitur jam exactis annis ab Hugonii divisione Achaius rex, eâ rescissa, quinas iterum provincias certis limitibus circumscripsit, & pentarchiam in singulis unum è gentibus tum iis dominantibus, sicubi vacabat, stabilivit, & pridem stabilitum confirmavit. Provinciis hoc tempore præfuerunt Fergusius filius

filius Ledei Ultoniae, Deagus (o) filius Seni, & Tigernachus Tedbannach frater, aut patruelis Deagi utriusque Momoniae, Rossius Rufus filius Fergusii Aequo-
rei Lageniae. Connactiam tum in ternas partes divisam possidebant è Damnoniorum semine triumviri viz. Fidhacius filius Fegi Firraibiam à Fidhaci regis Limericum usque; Achaius Allat Irrasdamnoniam à Galviae fluvio ad Dubium, & Drobisium fluvios in confinibus Ultoniae; & Finneus filius Conrii campum Moy-sainbh, & terras Tuatha-taidhean à Fidhaci regis ad Temoriam de Broga niadh in Lagonia. Ex his erant Clanna Mornai, & Gamanradii de irras, è quibus postremi reges Connactiae è Damnoniis; item Tuatha-taidhean, & Sliaw-furriæ gentes, & Firraibii, & alii prisci Connactiae incolæ Olnegmaest appellati. Tinneus Achaii regis per Maudam filiam gener è triumviro factus est rex Connactiae, qui, extincto Achaiio Allat, Gamanradiorum de Irras dominium Olillo Finn filio Magach tradidit.

Magach porro (quibusdam Mata) de Muresca (p) O-
hilli illius mater, à qua plerique ex ea geniti filii Magach vocantur, regina Lageniae Damnoniis Olnegmaest orta Olillo filio Carbrei Firdaloch è Damnonia etiam gente filios præter Olillam peperit Keatum filium Magach, Anluantum, Mogcorbum, Tocaum, Scandalam, Anfindum, & Fergalum Achaii Fedlochi regis per Heliam filiam generum: & Rossio Rufo regi Lageniae nupta Carbreum Niascar regem Lageniae, Finntium poetam regum Lageniae sacerdotem, & Olillum Magnum regem Connactiae concepit. Mauda Tinneo orbata, postquam decem annos apud Cruachan Connactiae regiam coelebs præfuit, cum Olillo Magno filio Magach ex Rossio Rufo, quia maternâ cognatione reges Connactiae è Damnoniis attigit, atque ut Lage-

nia

o Supr. c. 42.
Reges Ultoniae.

Momonie.

Lagonia.

Connactia.

Damnonii.

Firraibii.

Gamanradii.

Songail.

Tuatha-taidhean.

ans. Mid. Skreen.

Mayo.

Olnegmaest.

Tinneus rex Connactiae.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

Connactia.

nia; & Connactia adversus oppugnantes quosque fœdere coirent. Connactiensium suffragiis matrimonium contraxit; eo prius ab illa interpolito pacto, ut nunquam Zelotypia affectus gravaretur, sed libenti animo ferret, siquando ipsa ob pristini cœlibatus licentiam thalamum violare indulgeret. Quapropter cum Fergusio Rogio Ultoniæ rege exule palam consuetudinem habuit; qui Kierum, Coreum, & Conmacum ex ea suscepit.

*Olillus Finn.
Cámbóflia-
gri.*

Olillo Finn Gamanradiatorum domino uxor erat Fligusia, Fidhaci Firraibiorum domini ex Olillo Dubh neptis postea Fergusio Rogio nupta, propter quam Fligusia præda facta est. Ex Fidhaco illo, atque ex Keato filio Magach Olilli fratre reges postea Connactiæ è Damnoniis descenderunt, Keati posterì Clanna Morna dicti sunt.

Reges Momonia

Deago successit in Momonia Hiarus cum Sex tribus Deagi filiis viz. Dario, Binneo, Rossio, Forraio, Glassio, & Congano Cneas. Darius fratribus Superfuit rex Momoniæ. De cujus filia uterum novies novem mensibus Druidum artibus gestante, & non imuberem, sed promissis crinibus, & menti lanugine præcocem, non infantem, sed Sententias dicentem pariente fabulam poeticam rejicio: ut & tres fuisse in Hibernia mox ab utero locutos Cidum filium Olavi, regnante Fiacho (g) filio Dalboetii patruo suo; Morandum filium Main Feradachi Justi (r) R. H. à judiciis, & hunc Darii nepotem. Eugenius Hiari nepos Darium excepit, & hunc Curoidus Darii filius.

supr. c. 14.

infr. c.

CAPUT.

CAPUT XLIV.

Achais Aremh 105. R. H. Edercolius 106. R. H. Nuadus Niveus centesmus Septimus, R. H.

Achais Aremh decessoris Achaii Temoriæ vitam in pace claudentis germanus Herimonia è domo, R. H. 3934.

Edania filia Edarjii Eochradiæ domini, à quo Binnedair prope Dublinium, Margâ matre genita Regina Hiberniæ Achaiio regi Esam filiam peperit, quæ Cormaco Conlongais filio Conquovari regis Ultoniæ nupta Mesbocallam edidit Edercolii regis Hiberniæ Reginam.

Edercolius filius nepotis Hiari (s) nonnunquam patronymicè appellatus è Deagadis Herimoniis Rex Momoniæ Eugenii regis Momoniæ filius, Achaii Aremh proloceri sui apud Fremonn Teffiæ collem in Westmidia fulmine tacti solio investitur, Rex Hiberniæ. 3944. s. 21ac 7. 13.

Mesibocalla regina Achaii Aremh regis ex Esa filia, & Conquovari regis Ultoniæ è Cormaco filio neptis Edercolio regi Conarium. i. edidit regem Hiberniæ.

Cathirio Edercolii regis filio sunt sati Ernai de Momonia media, & Ernai de Dun-kermna Australis Cathirii ejusdem filio Dubnio Corcodubnii prognati. Dunkeron B. C. s. 21ac 7. 13.

Nuadus Niveus è Lageniæ Herimoniis Edercolii regis apud Allen profuso Sanguine, Rex Hiberniæ. 3949.

Sex tantum menses Hiberniæ solio potitus est, cum in Edercolii patris necem inquirens, Conarius ei in prælio apud Cliach conciso vicem reponeret. Tum victor

B. Hildara B. Com.

*b. Hill. B. Inver
ad Auriam*

viCTOR Lageniis paternæ cædis mulctam irrogavit, septem deinde Momoniæ regibus Casiliæ solutam Offoriæ insuper tractum à Gauran ad Greniam, qua patet, Casiliæ regibus in ejusdem cædis expiationem Lagenii cœlum, & terram, solum, & salum, Solem, & Lunam pacti fide jussore adhibentes æternum resignarunt.

CAPUT. XLV.

Conarius. I. 108. R. H.

CONARIUS Primus Edericollii regis ex Mesbocala filius ad supremum magistratum ascendit, Rex Hiberniæ.

Moltaca filia Mornai Mellach Regina, ex qua Carbreum Einmor regem Momoniæ tulit.

*inter S. Antrim &
Down. R. Lagan*

Conarii regis tempora pacis tranquillitate, aeris serenitate, fructuum, frugumque ubertate, æquorisque, ac fluminum præsertim Boindi, ac Bosii fecunditate celeberrima fuisse illius ævi Scriptores literis consignarunt. Mira sanè tempestatum memoriam hætenus conservantium diligentia; quorum fidem temporum collatio quam maxime conciliat; cum non mirandum videatur hos dies præ aliis auspiciatissimos, quibus ab infantia ad mortem elementorum conditor, bonorumque omnium largitor communi nobiscum aura ves-cens sub humana specie terras lustravit, ac illucente aureo Christianæ fidei diluculo Evangelii nuncium, prædicantibus Apostolis, ubique percrebuit.

Initio

Initio regiminis post Bruighean-da dhearg, ubi ejus Regia, primum excidium, cujus Secundo excidio ipse ^{Provinciarum Reges.} perit, pentarchiam denuo confirmavit, metasque provinciis pro statuentium arbitrio definivit. His tum prae-
fuere Conquovarus Nessanus Ultoniae, cujus Regia in ^{Conquovarus Ness. Ultoniae.} Magh-inis, hodie Lecahil Dunensis agri propter Fergu-
sianæ rupis sinum tum extitit; Carbreus Niafear Lage-
niae, cujus regia tum apud Temoriam de Broghaniadh in ^{Carbreus Niafear Lageniae.} Lagenia, à qua sc. Rex Temoriae dicitur: Olillus, & ^{Olillus, & Mauda Comae.} Mauda Connactiae apud Cruachan; Achaius Abratru-
adh Luatæ filius vir humanam staturam magnitudine ^{Achaius Abratruadh Moe Austr.} longè excedens Momoniae Australi, & Curoius filius ^{Curoius filius Darii Moe Boreali.} Darii Boreali; à quibus hæc Achaii, illa Curoi Quinta-
na; ut & Ultonia Conquovari, & Lagenia Carbrei
Niafear Quintana audiebat.

Carbrei regis Lageniae uxor fuit Fedelmia filia Con-
quovari regis Ultoniae mater Erii filii, à quo Rath-erc ^{Rath-erc.} in Bregia, Erii uxor Fianscotha filia Cuculandi: ab A-
caill Erii germana Acaill Temoriae nomen sumpsit. ^{Acaill.} Fedelmiae gratia Carbreas in provinciarum finibus Sig-
nandis tres ditionis suae centurius inter Temoriam, &
mare foci provinciae, ut fama est, adjiciendas per-
misit.

Curoni regis Momoniae mater fuit Moranda filia Hi-
ri, filii Anfindi è Manniae Pictis soror Achaii Eachbheoil,
qui fuit Conalli Kearnach Socer Pictos hoc ipso tem-
pore sc. Carbreo Niafear in Lagenia regnante ex Ar-
ctoïs Britanniae partibus Hebridæ, ac finitimæ insulas
occupasse Ketingus testatur. Curoium in Momonia
secutus est Carbreus Finnмор Conarii regis filius, Car-
breum Niafear in Lagenia Finnius poeta frater excepit.

Conarius Rex, postquam Sexaginta annos regnasset ^{Anno Christi 60.} a Bruighen-
in Hibernia, cum Bruighean-da dhearg (a) regiae ex-
cidio nocturnis incendiis subversus est à quibusdam præ-
donibus ^{bruighenda-} beangda.

*Bruighean-da-dhearg - arx Conarii, in agro Seguntino
prope Magh-tuiremh, non longe à flumine Sligeach
sita erat.*

donibus. Vacavit inde Temoria sine rege quinque annos. Ankelus cæcus O Conmaic, Dekellus, & Dartadus è prædonibus, quos Conarius Hiberniam tumultibus infestantes regno abegit, sunt, qui alienigenarum sibi turbâ ad scitâ illud excidium intulerunt. Hos Areco filio Milesii, vel Damnoniis Connactiæ oriundos ferunt, & Ankelum regis Britonum dictum filium, quia mater ejus fuit Bera filia Ocha principis Britonum Manniæ, filii Ochmasii.

CAPUT. XLVI.

*Fergusus Rogius Rex Ultoniæ, Olillus, & Mauda Rex,
& Regina Connactiæ.*

3934

ANno primo Achaii Aremh regis Hiberniæ Fergusus Rogius ex matre Rogiâ filiâ Achaii filii Carbrii ex Itho Milesii patruo, aut Areco Milesii filio genus trahente cognominatus Rudricii regis Hiberniæ (patre Rossio Rufo) nepos, postquam Rudricii iacis Fergusum Ledidam Ultoniæ regem fluctibus obrueret, factus est Rex Ultoniæ; sed vix expleto in regimine triennio, eum clavo amovit Conquovarus Nessanus ex eadem Rudricia domo.

3937.

*Dalconpii.**Daulaulonii.*

Fergusii filii diversis, amplisque olim per Momoniam, Connactiam, & Ultoniam familiis, & multis Sanctis originem dederunt viz. Conrius, ex quo Dalconrii, de quibus Elimius Ultoniæ, & Hiberniæ rex; Aulamus, seu Corb-aulamus, ex quo Dalaulamii, de quibus S. Ercus Slanensis, & S. Brendanus Birrensis, & Corcoaulamia; Conrium, & Aulamium geminos ferunt natos, & Aulami aurem à Conrio inter nascendum ore avulsam;

Pars III. *Ogygia Domestica.*

275

avulsam, unde *Au-lom* aure mutilatum significat: Buindus, ex quo Dal-mbuinne; Dalannus, ex quo Corcodalann, unde Cannicus in Hy-dalann; Ferkidhecus, ex quo Orbradii; Ethneanus, ex quo Mendradii, Mascus, ex quo Mascradii; Fertlactus, ex quo quadruplicis Aradiæ cliach regionis Limerico urbi ad Orientem vicinæ populus, & Aneas Fionn, ex quo Gregragiæ (b) populus propter lacum Techet in Connactia.

Dal-mbuinne.
Cor odalann.
L. Fickery
Orbradii.
Mendradit.
Mascradii.
Aradia cliach.
Gregoria.
b Hodie Cula-
vinn Sligoensis
districtus semi-
baronia.

Fergusius solo pariter, ac Solio Ultoniæ exterminatus in Connactiam ad Olillum, & Maudam ibidem regnantes profugit; quibus patrocinantibus memorabile exarsit bellum Septennale inter Connactos, & Ultonios multis poeticis figmentis, ut ea ferebat ætas, adornatum. Hujus belli circiter medium, Octennio ante caput æræ Christianæ, Mauda regina Connactiæ, Fergusio Rogio ductore, immensam boum prædam conspicuis agentium & insectantium virtutibus memorabilem è Cualgnia in agro Louthiano reportavit. Non enim aliò tempore militari palestrâ præstantiores in Hibernia pugiles, quam Croebroii athletæ apud Emaniam sub Conquovaro, Gamanradii de Irras damnonia sub Olillo, & Deagadæ sub Curoio rege Momoniæ.

3941.

Táinbó Cu-
aílgne.

His temporibus Fergusius Maudæ adulterio tres filios multarum insignium familiarum majores progenuit; utpote Conmacum Mogadoid, cujus Soboles regiones Conmhaicne dictas condiderant, sc. Conmacniam de Moyrein in Bresfinia in Angalios in comitatu Longford, & Eolasios in comitatu Letrim distinctam, è quibus O Farell hic, illic Magranell familiæ etiamnum Superfunt. Conmacniam de Kinel-dubhan, hodie Conmacniam de Dunmor districtus Galviensis, in qua Sita est sedes Archiepiscopalis Tuamensis Connactiæ metropolis, cujus primus Præsul S. Hierlathius de eadem progenie, cujus prophetiæ de futuris illius sedis præsulibus ad finem mundi Hibernico metro

Conmacnii.

O Farell.
Magranell. ab. Reinald

Tuam.

*Kierrigii.**O Con. r. Kerry.**Corcomcroi.**O Logblin.**O Con. r. corcom-**ro.*

extant: Conmacniam marinam in eodem districtu baroniam de Balynahinsii: & Conmacniam Cuile tola in Mayo: nensi districtu baroniam de Kilmain: Kierum alterum filium Mogataeth dictum, a quo Kierrigii, qui Kierri-
 giam Luachra comitatum Momoniæ Occidentalem O
 Conor Kierrigii dominium, Kierrigiam Ai nunc Clann-
 kethern in Roscoman, & Kierrigiam de Loch-nairne
 in Mayonensi agro baroniam de Gostelo, præter Cuirke,
 Coneand, & trium camporum Kierrigias infederant:
 Corcum Feardoid cognominatum tertium Fergusii ex
 Mauda filium; qui Corcomodhruaadh, seu Corcom-
 roæ duabus in Tuamonia baroniis dominos produxit O
 Loghlin, & O Conor Corcomroum.

Fergusius brevi postea Olilli rivalis, ut aiunt, infi-
 diis mortem oppetiit; & Conquovaro æmulo Ultoni-
 am invitus cessit; postquam Fiachnaum filium Conquo-
 vari, Gergandum filium Illadii, & Eugenium Dür-
 thaacti filium Fernmoyæ dominum præter innumera alia
 damna eo bello Ultoniæ illata suis manibus pessum de-
 dit.

Anno Christi
62.

Mauda post Olillum maritum nonagenarium dece-
 dentem octo annis superstes tandem grandæva fatis
 cessit, postquam nonaginta octo annos in Connactiâ
 dominata est, quos in decem annos post Tinnei prioris
 mariti obitum, octoginta annos in consortio Olilli, &
 octo annos ab Olilli morte Dr. Ketingus distribuit; sed
 æquum est, ut anni, quibus Tinnei consortio potita est,
 inter 98. annos computentur, non minus quam anni,
 quibus Olillo conjuncta. Quibus admissis nihil abso-
 num occurrit, modo admittamus illam ad annos paulo
 minus centum viginti, quod non insuetum est vitam
 protraxisse: nam anno Vespasiani Imp. primo demor-
 tuam adnotavit Tigernachus, atque ita æræ Christianæ
 70. & mundi juxta nostrum computum 4019. Qui-
 bus

Anno Christi
70.

bus positis, illa in Connactiam venit Anno M. 3921. aut 3922. quo pater Achaius regnare cepit in Hibernia tum 17. annos, ut supponimus, nata: eodem circiter tempore Olillus editus, cujus pater Anno 3223. Laginæ rex memoratur, & Tinneus Maudæ conjux è triumviro factus rex Connactiæ: anno deinde 3927. Tinneus, ut supponimus, mortuus est; & illa decem annos genio indulgens vidua, 34 annos nata, Anno 3937. priusquam Fergusius ex Ultonia pulsus, Olillum 17. circiter annorum adolescentem duxit, & 73. annos Convixerunt. Illud autem inæ fabulas magnopere referendum censeo, quod Olillus nonagenarius Conalli Kearnach nonagenario majoris manibus succumberet, cædis autore ab Olilli Satellitio confestim capite plexo, & Octennio post elapso Maudam centenariam, & quod excurrit, Furbadius Conquovari regis Ultoniæ filius, suusque è sorore nepos confoderet; Tantæne animis capularibus iræ? Non equidem consentaneum est: Conallus enim ille Conquovari adversus Connactos bello vigeat fortitudinis laude in paucis celeberrimus: quod bellum septem tantum annos, aut decem, ut alii habent; gestum non septennale, aut decennale foret, sed septuagenarium, si ad Olilli, & Maudæ prænotatos exitus grassaretur. Porro, quod omnem tollit controversiæ scrupulum, compertum est Euryalum Conalli ejusdem filium decem annos in Ultonia regnasse ante supra signatum Maudæ exeuntis annum, atque ita duobus annis ante Olilli exitum; quo tempore Conallus, aut dudum inter mortuos, aut præ senio inter vivos ineptus existimandus.

Maudâ defunctâ, Manius Aithreamhuil unus è septem Maniis homonymis, quos Olillo peperit, filius à Cruachaniæ incolis, Tuatha-taidhen, Gabradiis de Suca, Fircraibiis, Cathragiis, & populis de Badhna Rex Connactiæ acclamatur; reclamantibus posteris Magach, Clann-

L. P. P. P.

Clannhuamoriis, posteris Gananni, & Senganni regum Hiberniæ aliisque Damnoniis qui Sanbum Magachæ è Keato filio nepotem armis præferre contenderunt. Manium excepit Sanbus per annos 26. usque dum Senex admodum grandævus Tuathalio rege, in acie occubuit.

CAPUT XLVII.

Conallus Kearnach, & Cuculandus consobrini.

3937

IN illo, quod diximus, bello Fergusii, & Conquovari regum Ultoniæ singulari fama claruerunt ex Conquovari parte Conallus Kearnach, & Cuculandus. In quo bello Keatus filius Magach Olilli regis Connacliæ frater uterinus, & Olilli Finnii Gamanradio-
 rum domini germanus Conalli armis occubuit. Conallus ab utroque parente ex eadem cum Fergusio, & Conquovaro Rudriciâ domo patrem habuit Amerginum, avum Cassium. proavum Cathbadium, abavum Kinga Rudricii regis filium, matrem Finncoemam, Congalii regis Hiberniæ ex Cathbadio Druide filio nepotem. Uxores habuit. 1. Lonncadam filiam Achâii E-
 achbheoil è Pictis matrem Euryali Glunmar regis Ultoniæ, ex quo Dal-aradii; & Lagisii Lannmor, ex quo Lagisii in Lagenia. 2. Landabariam filiam Eugenii filii Durthacti (72) Fernmoyæ domini: 4 Mainam filiam Keltcharii matrem Eugenii filii Conalli: & 4. Phœben filiam Conquovari Nessani regis Ultoniæ, matrem Fiachi filii Conalli, qui Fiachus mac Fir-phœbe à matre nuncupatus. Euryalus Glunmar Pictorum nepos ob Lonncadam matrem vocatur; à qua Cru-
 ithne,

Conalliparentes.

Uxores, & liberi.

2. 6.

72 Duthraetus
 b. b. filius Falbei filii
 Eneæ filii Rudricii R. H.

ithne, seu Pictorum nomen ad Dalaradios posteros
ejus emanavit. Circa hanc Curoius filius Darii, &
Cuculandus dicuntur contendisse, dum viam è Man-
nia formā admodum eximia præditam abstulissent.
Loncadæ vero pater fuit Curoi avunculus. Conallum
porro satorem præferunt Hyconallii in territorio o- ^{Hyconallii.}
lim Conallia Murthernne, seu Macharii-chonaill; ho-
die in Louthiano comitatu. De qua Conalliorum gen-
te S. Monema de Monte Culinn Virgo, quæ & Da- ^{S. Monema seu}
rerca vocatur, anno Domini 518. longæva decedens, ^{Modroenna.}
sed cum Darerca S. Patricii sorore non confunden-
da. Huc spectat ejus Epitaphium.

*Ortum Modwennæ dat Hibernia, Scotia finem :
Anglia dat tumulum, dat Deus alta poli.
Prima dedit vitam, sed mortem terra secunda :
Et terram terræ tertia terra dedit.
Aufert Lanfortir, quam terra Conallea profert.
Felix Burtonium Virginis ossa tenet.*

Ubi observandum hoc Epitaphium multis sæculis post
virginis mortem compositum, in quo Scotia moder-
na, & Anglia memorantur. Patrem ejus Mocteam
Hyveachia in agro Dunensi, & terris inde in circui-
tu Ardmachæ, ac agro Louthiano dominantem pro-
dit author vitæ ejus. Unde inferendum Conalliorum
gentem non ab alia Conalli propagine, quam Dalara-
dia deducendam.

Cuculandus decantatissimus pugil anno post instau- ^{3924.}
ratam pentarchiam primo nascitur. Septennis milita-
ri ordine decoratus fuit, ut ad exitus annum notat
Tigernachus. Quod cum quatuor Hibernicorum prin-
cipum narratione in Joannis Froissardi Galli histo-
ria (a) apprimè congruit. Qui, cum Dublinii Anno ^{a Vol. 4. c. 63.}
Domini ^{Military order.}

Domini 1395. Richardus 2. Rex Angliæ ordinem militarem Anglicano more in eos collaturus esset, dicebant se à patribus suis diu antea, nimirum cum annos nati essent septem creatos fuisse milites, & (quod ad cæremonias attinet) quemque tyronem tempore creationis hastam tenuem puerili ætate aptatam in clypeum palo in medio prati affixum cursu impingere solitum, deinde pro numero hastarum ibi fractarum magis, aut minus honoratum; si vero contigerit patrem non fuisse, Superstitem, id officii propinquiorem sanguine principem solitum præstare. Sed tum quatuor illi principes solenniter in Ecclesia cathedrali vigiliis peractis, & missa audita in festo annunciationis Beatæ Mariæ feria quinta (*b*) iterum manu Richardi regis milites creati sunt, & cum rege eo die pro dignitate palliati mensæ accubuerunt. Ita Froisardus.

b *litera feriali.*
G.

3941.

Septemdecim annorum erat Cuculandus octennio ante caput æræ Christianæ cum prædam Cualgniam infectando primum virtutis suæ specimen exhibuerit. Ea ætate Romani militare incipiebant, ut refert Plutarchus in Gracchis, & quinquagenarii ad summum definebant. In illo bello Cuculandi manu cecidit Ferdia filius Damani è Damnoniis Connactiæ, à cujus excidii loco Ath-firdia, nunc contracte Ardee, seu Atherdea, alias de Atrio Dei opidum inter Louthianos nomen desumpsit.

Ferdia filius
Damani, filii
Delbradii filii.
Darii Damnonii.

Soalta filius
Dubhii f. Caubarii. f. Lir. f. Constantini. e femine Herimonia.

Soaltamius Cuculandi pater Ernais, aut alia Herimonis propagine oriundus, & Conallus Karnach post Lugadium Longimanum è Danannis regem Hiberniæ primi dicuntur unius equi ephippiis insedis. Nam hætenus curribus, carpentis, aut essedis modo bigugibus, modo quadrijugibus pugnare, ac iter facere mos invaluit; equos fræno & virga moderante auriga,

Pars III. Ogygia Domestica.

281

rigâ, quem *Ara* dicebant. Ita de Britannis, quos paulo ante hæc tempora bello petiit, Anno V. C. 699. mundi 3895. Cæsar testatur; (c) *In præliis plerumque clib. s. de bel- uti consuerunt effedariis: terrore equorum, & strepitu* ^{lo Gall. co.} *rotarum ordines plerumque perturbant; ex effedis diffiliunt, & pedites præliantur. Aurigæ interim paulum è prælio excedunt.*

Cuculandus maternâ cognatione reges Ultoniæ, ^{Cuculandi cog. nat. o materna.} & Rudricios omnes, à quibus fletit, sibi propinquos attingebat. Matrem habuit Dechtiram, avum Cathbadium Druidem, aviam maternam Nessam filiam Achaii Sulbhuidhe regis Ultoniæ, avunculos Conquovarum Nessanum regem Ultoniæ & Cormacum ejus filium, materteras Inlendam, & Finncoemam matrem Conalli Kearnach. Inlenda filia Cathbadii è patruo suo Uslennno filio Congalii regis Hiberniæ tres filios suscepit. 1. Nisum maritum Derdriæ, generum Fedlimii Dall Conquovari Nessani regis Ultoniæ à cubi- ^{Swinn} culis. 2. Annlium per Aifeam uxorem generum Eugenii filii Durthacti Fernmoyæ domini, & 3. Ardanum.

Cuculandi uxor Emeria, socer Forgallus Manach filius Rossi Rufi regis Ultoniæ, socrus Tethra filia Ochmandi Fomorii, filia Finscotha, gener Ericus filius Carbrei Niafear regis Lageniæ, & Conquovari Nessani è Fedelmiâ filia nepos.

Uxor.
Filia.

Anno æræ Christianæ secundo Cuculandus 27. an- ^{Mors.} nos natus occubuit à filiis Calitini, vel ut tradit Tigernachus, à Lugadio Carbrei Niafear regis Lageniæ nepote obtruncatus. Tigernachi, de eo verba subji- ^{Anno Christi. 2.} am; *Mors Cuculandi fortissimi herois Scotorum hæc Latinè, dein Hibernicè per Lugadium filium filii Carbrei Niafear: Septennium ejus ætas cum militari ordi- ni initiaretur: annorum septemdecim Cualgniæ prædam insectatus est; & septem supra viginti annorum erat, quo tempore occidit.*

O o

CAPUT

CAPUT. XLVIII.

Conquovarus Nessanus, Rex Ultoniæ, & primus Jesu Christi passionis rumor in Hibernia.

3937

Conquovarus Nessanus ex Nessa matre filiâ Achaii Sulbhuidhe ita cognominatus Fachna Ultoniæ, ac Hiberniæ regis filius; Fergusio Rogio deposito, sexaginta annos Ultoniæ clavo assedit, & Anno Christiano 48, vitam placida morte finivit.

Hunc Fachna rex Cathbadii Druidis patruelis sui ex uxore Nessa genuit, ex qua Conquovarus itidem Cormachum Conlogais filium ebriâ, ut aiunt, procreavit.

*Egit qui in ortus semet, & matri impios
Fœtus regessit, quique nec mos est feris,
Fratres sibi ipse genuit. Seneca in Oedipo vers. 638.*

OEdipus rex Thebarum, patre Laio rege ab ipso interempto, è Jocasta matre liberos suscepit Eteoclem, & Polynicem, quorum causâ toti Græciæ funestissimum bellum ad Thebas est gestum: sic Thyestes fratris uxorem stupravit, & per filiam suam Pelopeiam Ægisto Clytemnestræ adultero pater, ac avus extitit.

Quod apud Cathbadium vitricum educatus fuerit, Conquovarus Cathbadii etiam appellatur. Unum supra viginti filios genuit quorum progenies à multis jam sæculis non constat. Glasnium regem Ultoniæ ex Mumania, Furbadium ex Ethnea Achaii Fedloch regis Hiberniæ filiabus genuit. Phœbe ejus filia mater Fiachimac Fir-febe filii Conalli Kearnach. Alteram filiam Fedelmiam, à qua Rath-fedelin apud Temoriam de

Bro.

*Conquovarus
Nessanus idem,
ac Conquovarus
Cathbadii.
ejus liberi.*

Brogadhniadh in Lagenia vocatur, Conallus Kearnach à Carbreo Niafear rege Lageniæ abstulit matrem Eri-
ci filii Carbrei, & Acaill filiæ. Cormacus Conlon-
gais Conquovari filius Achaii Aremh regis Hiberniæ
gener Mesibocallam progenuit reginam Hiberniæ &
Conarii r. regis Hiberniæ matrem. Cormaco huic musi-
cus erat Crabtime crutaire, seu Crabtimeus cytharædus.

Passionis Dominicæ auditionem hujus Conquova-
ri Nessani ex Hiberniæ magnatibus primi auribus in-
sonuisse nostrorum scriptorum tert traditio. Narra-
tio autem, ut in talibus obscurioribus, ac procul re-
motis evenit, vâriis, ac diversis modis perhibetur:
Clariorem vero Druidibus nostris revelationem, quam
prophetis Dei factam nequaquam credendum est; aut
certiorem ex anomalo Solis excursu à climate procul
femoris, quam facti theatro, vicinioribus perceptam
Scientiam: è vicinioribus ipsis solus exclamasse dici-
tur S. Dionysius, tantumque hausisse, aut Deum na-
turæ pati, aut mundi machinam dissolvendam. Avia
illa trichorii à meridie Eclipsis publicis populi Ro-
mani tabulis cum Olympiadis 202. Anno quarto ad-
notata fuit, ut Phlegon Trallianus Adriani Impera-
toris libertus, teste Eusebio, patefecit, sed quid por-
tenderet tam insueta naturæ anomalia nemo pro cer-
to assequi poterat. Alii tradunt, Conallum Kearnach,
ut liber habet interitus Athletarum, pugilem cele-
bratissimum Jerosolymis inter alios *ex omni natione,*
quæ sub cælo est (a) tum forte diversantem rerum
gestarum nuncium extitisse. Sed Conallus bello Ultor-
um adversus Connactos famâ conspicuus septem pri-
mis Conquovari annis quinquennio ante caput æræ
Christianæ efluxis non videtur, tum sexagenario non
minor ad aucupandam fortitudine gloriam varias gen-
tes peragrandò satis promptus. Conquovarus etiam

394 0

Passionis Domi-
ni famâ.

a A7. 2.

auditor, qui dicitur tanto passionis filii Dei stupore incitatus, ut lymphatus sibi vitam impetu finiret in arbores proximæ Sylvæ de Coill-lamrigh in Ferarossia, quasi in Judæos lictores stricto ense debacchatus, vitam ad quintum decimum post passionem annum grandævus protraxit; neceum plus sacrâ passione commotum censendum est, quam Centurionem & *qui cum eo erant custodientes Jesum, viso terræ motu, & his, quæ fiebant timuerunt valde, dicentes verè filius Dei erat iste.* (b) Ipse sententiarum iniquissimæ censor Pilatus intra quadriennium Tiberio Cæsari rei gestæ relator, & auctor fuit, (c) ut Jesus Christus miraculis clarus in divos referretur. Tiberius detulit ad Senatum cum prærogativa suffragii sui: Senatus, quia non in se probaverat, respuit; Cæsar in sententia inansit comminatus periculum accusatoribus Christianorum. Sed nec Tiberius, aut quisquam è senatu adeo attonitus, uti Conquovarus traditur fuisse. Ex hac igitur traditione hoc tantum certitudinis depromendum est, Conquovarum quidem passionis Dominicæ tempore vixisse, rumoremque siquem hausit, hausisse ex fama diversantium Jerosolymis, aut verosimilius ex Apostolorum prædicatione; cum, non refragante Cæsare, in omnem terram exiit sonus eorum (d).

Nam sub Christianæ lucis diluculum, Tiberio, Caligula, & Claudio imperantibus, ad Neronis decimum absque obstaculo Evangelicæ tubæ clangor Apostolorum prædicationibus omnibus nationibus percrebuit *ab India usque ad Britanniam* (e). Immunes fuisse non insulas, non continentem, non siquam tertiam habitationem hominibus natura concessit testatur Greg. Nyssenus (f). Verbum Dei non in sola continente terra prædicatum est, sed etiam in insulis, quæ constitutæ sunt in medio mari (g). De S. Paulo Chrysostomus (h) prædicat, ut & Romanos, & Persas,

b Matth. cap. 26.

c Euseb. ad ann. ultimam vel penultimam Tiberii.

d Psalm. 18.

e Hieronym. Epist. 3. ad Heliodorum.
f in oratione in SS. Petrum, & Paulum.

g Augustin. in Psal. 96.

h Homil. 4. de laudib. S. Pauli.

Perfas, & Medos, & Indos, & Scythas, & Ethiopas, & Sauromatas, atque Saracenos, & omne prorsus hominum genus sub jugum miserit veritatis vix triginta annorum spacio. Triginta quinque annis Evangelico pro Christo certamine peracto (i). Quod confirmat B. Pauli discipulus S. Clemens in Epistola ad Corinthios (k). In Oriente, ac Occidente verbi præco factus illustrem fidei suæ famam sortitus est, in justitia Mundum universum instruens. Quod & ipse Paulus testatur, Dominus autem mihi adstitit, & confortavit, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes.

Britannicas insulas, quæ magnam Britanniam & Hiberniam continent, Apostolicis visitationibus perlustratas disertis verbis tradunt à Simone Zelote Nicephorus (m), Dorotheus in Synopsi (n); & Græca menologia, (ubi eum martyrio coronatum asserunt: 10. Maii, sed in Perside passum ad 28. Octob. alii (o) volunt) à Simone Petro Apostolorum principe Eusebius, & Metaphrastus ad 29. Junii; à Doctore gentium Paulo, ut alii scribunt (p) de quo ita Venantius Fortunatus lib. 3. de vita Martini,

*Transit Oceanum, vel quâ facit insula portum;
Quasque Britannus habet terras, quasque ultima Thule.*

Britanniæ Episcopum ordinavit (q) Zebedæum (de quo ipse ad Rom. 16. 10.) SS. Apostolorum Jacobi, & Joannis patrem, Mariæ Salomes maritum, & è 72. discipulis unum, cujus natalis festum 15. Martii.

S. Jacobum Zebedæi in Hispania, & Occidentalibus locis prædicavisse diversi (r) asserunt. In Britannia e-

c. 1. sect. 22. Jo. Pitseus Tom. 1. Relat. Anglic. pag. 11. q. Ut habent Græca Menologia, Dorotheus in Synopsi, & Helec. Cesar-august. Episcopus. r Anast. Patriarch. Anticch. apud Jo. Marianum de adventu S. Jacob. in Hisp. c. 27. Isidor de Patrib. utriusque testam. c. 72. Fr. capb. Lexov. Chronicorum tom. 2. lib. 2. c. 4. Maximus Cesar-august. Episcopus in Chronico ad ann. 621.

i Niceph. r. Hist. Eccl. lib. 2.

c. 34.

k Usser. de Primord. Eccl. Brit.

p. 1053.

l Ad Timoth. 2

Britannia & Hibernia visitæ.

à Simone Zelote.

m lb. 1. 2. c. 42.

n Tom. 2. Antiq. Lætion.

Hen. Canisii.

à S. Petro.

à S. Paulo.

o Breviar. Ro-

man. Martyro-

log. Rom. Be-

dæ, vsuardi,

Adonis Marty-

rologia ad 28.

Octobris.

p Sophron. Pa-

triarch. Hiero-

sol. Magdeburg.

lib. 2. cap. 2.

Cent. 1. Robert

Person de 3.

Conversionib.

Angliæ par. 1.

s Flav. Dexter
ad annum 41.
t in Speculo Hi-
stor. lib. 8. c. 7.
u In vita S. Pa-
tr. cii.
w. Apud O Du-
vegan.
a Bellarmin. de
Scriptor Eccl.
vssr de Pri-
mord. Eccl.
Erit. p. 743.
b Turpin de ge-
stis Caroli Mag-
ni Baronius ad
ann. 4. § 1. 14.
vssr de Pri-
mord. pag. 6.
c local ó no
h358rom
Manchenus ille
floruit Saeculo 7.

um prædicavisse tradit Flavius Dexter (r), in Hibernia Vincentius Bellovacensis (t); è domesticis etiam Stranihurstus (u), & diu ante eum Godfredus O Cluan (w). Addit Julianus Petri Archipræsbyter Toletanus illum epistolam canonicam in Hibernia Scripsisse. Verum enimvero Epistolam canonicam illam à S. Jacobo Alphæi Scriptam satis liquet (a): Nec desunt (b), qui S. Jacobum Zebedæi Hispaniæ, & occiduis partibus destinatum ante Apostolorum in diversa Mundi climata disper- sionem ab Herode Agrippa occisum verius volunt juxta Actorum 12. *Occidit Jacobum gladio, & apposuit, ut apprehenderet & Petrum.* His suffragatur Manchenus nostras Lethensis, aut quicumque alius poematis (c) au- thor, quatenus ait utrumque Jacobum Apostolum pe- dem è patria non extulisse.

Utcunque tamen id se habet absque controversia est Evangelium à primo exortu Britannis, & Hibernis an- nunciatum; & licet ab incolis tepidè susceptum; *apud quosdam tamen integrè, & alios minus.* De Britannis suis testatur Gildas Britannicus, qui à summo Tiberii tem- pore, & æræ vulgaris anno 36. quo lumen Evangelii per universum terrarum orbem spargi cœptum est, verita- tis suæ radios Britannia Christum primo indulgisse sî- gnificat ad annum usque 61. quo Paulinus Suetonius, de- victa Boadicia regina, cæsisque Britannorum 80. milli- bus, provinciam iterum recuperavit. Quo temporis spatio Conquovarus Rex Ultoniæ ab anno duodecimo ante caput æræ vulgaris ad annum ejusdem 48. po- terat aliquam accepisse narrationem de iis, *quæ facta sunt in Jerusalem his diebus.* * Quibus inter prima E- vangeliî germina Hibernia protulit S. Mansuetum S. Pe- tri Apostoli discipulum, qui Leucorum genti in Lotha- ringiâ (ita postea nuncupatâ) fidem prædicavit, Tullensi- um in urbe, primus ibidem Episcopus.

* Luc. 24,

S. Mansuetus:

CAPUT.

CAPUT. XLIX.

Lugadius Rubricatus Centesimus nonus Rex Hiberniæ. Lugadius Rubricatus Achaii Fedbloch regis nepos Herimone satus post quinquenne interregnum Salutatur Rex Hiberniæ.

Tergemini Finnii Achaii regis filii Venereo æstro *Ann: Christi 63.*
 aliquando perciti suam uno, eodemque partu germanam Clothram aliam, ut aiunt, se mentitam scēdo concubitu compresserunt. Illa è triplici coitu (alterutro potius) gravida Lugadium regem exacto pondere debito curriculo in lucem edidit ad singulos tergeminos paternum genus referentem: qui rubris circulis in cute notatus traditur ad cujusque concubitus discretionem, unde Sriabhndearg i. Rubricatus dictus est. Sed hæc procreandi ratio, ut Phisici norunt, naturæ repugnat. Adultus postmodum detestabiliore incestu Crimthannum filium, & successorem è matre genuit; in cuius facinoris memoriam hoc ex Hibernico distichon;

Crimthanno frater, genitorque Lugadius; eidem Clothra Salax, avia incesta, parensque fuit.

Lugadio regi uxores erant Crifanga è Boreali Britannia, & Dervorgalla è Loplandia, seu Dania, ut nunc loquimur, principum filiæ. Illum vero materni concubitus pœnitentem; juxta illud Senecæ;

Sed matrem amavi; proh loqui Hymenæum pudet.

atque adeo vitæ pertæsum ultro in gladium incubuisse
 qui

qui scripserant, non advertere filium eo procreatum incestu non posthumum, sed qui intra vertentem annum a morte patris paternam hæreditatem armis vendicavit, super fuisse: ut taceam Clothram Achaii Fedhloch regis filiam sæcunditatis annos longè supergressam diu ante Lugadii non tantum finem, sed regni etiam initium.

Verior sane, ac communior Sententia est ob immaturam reginæ suæ Dervorgallæ mortem animi dolore confectum elanguisse (f). Nec meo judicio audiendi sunt, qui literis mandarunt tergeminos Finnios bellum adversus Achaium patrem molitos sorori stuprum intulisse, ex quo esset genitus Lugadius, & mox in *Druimcriaidh* prælio confossos interiisse; cujus eventui prætextu Achaius Rex liberiis orbatu*s* *Fedhloch* i. Gemebundus diceretur, quod à jugibus suspiriis inde dum vixerit, non temperasset. Nam ex irrefragabili regum Ultoniæ temporum fide ab Achaii excessu ad Lugadii initium anni interfunt octoginta; quot vitæ annos ad minus oportuit Lugadium regnum ineuntem habere, si, avo vivente, gigneretur; nec adeo grandævum decuit conjugis desiderio potius, quam extremo senio immarcescere, quippe nonagenarium circiter decedentem. Diu ante hoc ævum humanæ vitæ stadium expertus est regius Psaltes, cum cecinisset; *Dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni. Si autem in Potentatibus octoginta anni & amplius eorum labor & dolor*, Psalm. 89.

Cum igitur extra naturæ ordinem fuerit diversos coitus simul posse ad unius prolis generationem adæquatè concurrere, octogenarium ex effœtâ matre semen suscitare, & senio delumbem amore deperire, aut filium ejus posthumum infra bimatum belligerare; pro certo statuendum est Lugadium non avo superstite, sed diu post genitum; nec rubricatis circulis ob plures patres signatum: Crimthannum etiam filium non infantem, sed

f G. Coeman. in
poemat. RR. H.
Codex Lecan
fol. 194. b. Ti-
gernachus, &
Dungall annal.

Drumcra Com. Moir.
Mit. B. Delvin

sed ætate maturum patre orbatum; denique patrem non decrepitum, sed ætate vegetâ amissæ conjugis luctu contabuisse. Proinde fabulæ speciem præ se ferre videtur Lugadium Achaii regis filio, & filiâ, Crimthannum Lugadio, ac matre creatum: secundum quod necesse est Clothram cum fratribus postremo circiter Achaii patris anno fuisse genitam; plus, minusve tricenariam ex uno è fratribus; quinquagenariâ minorem è filio generasse; ut Lugadius nonaginta circiter annorum spacio, quod inter Achaii avi, & ipsius mortem intercessit, sexagenario minor decedens quadragenario minorem filium superstitem relinqueret.

Lugadio rege, Neachus, & Rivius lacus erumpentes; hic Bannam, ille Sinannum fluvios tua accessione auxerunt. De campis, quos occuparunt, sic Hibernicè legitur; *Tomaióm lióimrhe tar liaéimrhe: agur loéa Rís for magh nábtéñ.*

In Rivio lacu est Clothranna Insula à Clothra Lugadii matre appellata. Neachi lacus Metamorphosis, qua aquifolii lignum in ferrum, & cotem convertitur, inter tredecim Hiberniæ mirabilia refertur, quæ infra subijciam ex Hibernico.

Logh Nea

C A P U T. L.

Mirabilia Hiberniæ.

SEquentia tredecim Hiberniæ mirabilia alia vera, alia falsa, alia falsis permixta, posteriorum saltem temporum experienciâ comprobantur; sed quia ab antiquis tradita circumferuntur, ea heic totidem tetrastichis libuit inferere.

Taragh C. Mid
B. Screen

1.

Temoriæ nani tumulum lapis obtegit, in quo
Vir, puer, aut infans tres, & non amplius, æquat.
Quisque pedes longo : numerum discrimine nullo
Multiplicat, minuitve pedum proportio dispar.

2.

Terra ferax Sylvis tumulos Amlunnia jactat,
Quos simul ac quisquam numerat, felicior olli
Desinit inde Status : Sed protinus omnia lævo
Omine lapsa ruent suscepta negotia retro.

3.

Lagh Neagh inter 6. Est lacus Ultoniæ, Neachum quem nomine dicunt :
Tyrona, Derry, Antrim Cujus si quisvis aquilentam affigat ad imum ;
Down, Armagh. In tres septenis species distinguitur annis :
Pars fundo ferrum, cos fluctibus, arbor aprico.

4.

Monte situs Gamo fons est Sligoensibus agris ;
Qui licet Oceani non sit conterminus ora,
Quoque repletur aquis modo dulcibus, & modo salsis,
Sole bis ; alternis semper variabilis undis.

5.

Mons est Lageniæ piscosus in margine Liffey,
Fons ubi naturæ permanat munere præstans :
In quem de nuceo projectus stipite ramus
Fraxineam assumens formam fit fraxinus undis.

6.

Donn Mayo

Insulâ Iniskeâ, Scriptis ut fama priorum
Credula commendat, regio quâ prominet Irras
Oceani in fluctus, grus est ab origine rerum
Unica Syderibus minimè consumpta coævis.

7.

C. Mayo

Cernere Inisgloriâ est pelago, quod prospicit Irras
Insulâ aruos, atavosque solo post fata Sepultos

*Effigies servare suas, vegetisque vigere
Unguibus, atque comis. Hominum caro nulla putrescit.*

8.

*Littore Eothulio Sligoensibus insuper agris
In mediâ refugo vix eminent æquore arenâ
Congeries lapidum; tamen accedentibus undis
Vertice nuda sali refluos supereminet æstus.*

9.

*Districtu Mayo foris, atque Tirauliæ in oris
Loch-canis ad ripam spacio remeabilis æquo
Exundante lacu, vel subsidente Scaturit
Proximus; accessu fugiens, rediensque recessu.*

10.

*Momonix stagnum Lochlenius undique Zonis
Quattuor ambitur: prior est ex are; secunda
Plumbea; de rigido conflatur tertia ferro:
Quarto renidenti pallescit linea stanno.*

11.

*Visibilis nulli ramis vetus arbor opacis
Palma datur; si palma dari dicatur, imago
Cujus aquis Magii cataractam propter amœnam
Cernitur, ast alibi nullum (mirabile) corpus.*

12.

*Galvensis regione lacus Loch-rechius urbis
Multicolor viriat diversos sæpe colores:
Qui modo cæruleus, modo luteus, inde rubescit;
Induit & virides aliquando Smaragdinus undas.*

13.

*Effectum ostendit, sed causas Asdia nullas:
Res signata latet, dum signum fumat in auras
Argumentum ignis; quem nullo fomite nutrit
Asdia, fumosos semper mentita vapores.*

Nennius Sæculi noni author Britannus sub titulo de Mirabilibus Hiberniæ ita de primo habet, *Est aliud miraculum in regione, quæ vocatur Cereticum; est ibi Mons qui cognominatur crucmaur, & est Sepulchrum in cacumine illius, & omnis homo quicumque venerit ad Sepulchrum, & extenderit se juxta illud, quamvis brevis fuerit homo & parvus; similiter longitudo Sepulchri juxta staturam hominis invenitur: & si fuerit longus, & procerus, etiamsi fuerit in longitudine quatuor cubitorum; juxta staturam uniuscujusque hominis sic tumulus invenitur.* Hoc ut ait D. Waræus, (e) in quibusdam exemplaribus rectius ponitur inter Mirabilia Britannæ, in qua certe est Cereticum, sive Ceretica, quæ nunc nobis Cardigan-shire appellatur

e Antiquit. Hiberniæ c. 14. pag. 72.

De decimo Mirabili, & tertio sic ibidem Nennius.

f Lacus Léin in Kierrigia.
g Gronna est locus palustris, & aquis obductus hinc pro veni, vel fodina capitur.

Est ibi Stagnum quod vocatur Loch-lein (f), quatuor circulis ambitur; primo circulo gronnâ (g) stanni ambitur; Secundo circulo, gronnâ plumbi ambitur; tertio circulo, gronnâ ferro ambitur, & quarto circulo gronnâ æris ambitur. Et in eo stagno margaritæ multæ reperiuntur, quas ponunt reges in auribus suis. Est aliud Stagnum, quod facit ligna durescere in lapides. Homines autem studunt ligna, & postquam formaverunt, projiciunt in stagnum; & manent in eo usque ad caput anni, & in capite anni lapis invenitur, & vocatur Stagnum Loch-each (h). Hic est lacus Neachus, de quo capite præcedenti, Echac enim seu Eacha est viri proprium (quod Achaïum Latine verito, alii Eochodium) à cujus obliquo [Neacha] lacus Neachus deflectitur; qui quidem aquifolii ligna in cotes pro certo convertit: an vero anni, aut Septennii spacio? An etiam partim in ferrum, ut superius traditur? Mihi utrumque incompertum.

h Loch-neach in Ultonia.

CAPUT. LI.

Conquovarus Abratrous, Centesimus decimus R. H.

Conquovarus Arbatrous Rossi Ruffi regis Lageniæ <sup>Anno Chri-
sti. 73.</sup> ex Finnio filio nepos è Lageniæ Herimoniis
Lugadio Rubricato mœore absumpto succedit Rex
Hiberniæ.

Cucorbus sæculo abhinc proximo Christiano rex
Lageniæ. Conquovari regis è Mogcorbo filio nepos, ^{Rex Lageniæ,}
quatuor filios progeniuit Niacorbum stirpem regum
Lageniæ, Cormacum Luscum, ex quo Dal cormaic, ^{Dal cormaic,}
Messincorbum, & Carbreum Cluthicar. Messincorbo ^{Dalmessincorbii.}
Dal-messincorbiorum satori filius erat Achaius Lamhd-
hearg, cujus nepos Garchuo Hy-garchon in Lagenia ^{Hy-garchon.}
regionis, & familiæ pater Messincorbiâ è domo fuere
inter alios hi quatuor Sancti Episcopi Conlæthus de
Kildariâ, Nathias de Cuil-fothribh in Dalaradia, Eth-
chænius de Cluanfoda, & Daganus Episcopus. Carbreo ^{Clonfad & Aid. nec.}
Cluthicar dominium obtigit in Momonia, ubi ex-
jus femine familiâ O Duyr superest. ^{Bar. Finbill.}

Cucorbus, Momoniis Lageniam ad Maistean usque
subigentibus, Lugadium Laighis in auxilium accivit. Is
erat Conalli Kearnach ex Lagisio Lann-mor * filio * <sup>alius Lagi-
sius</sup>
nepos, & Fiachi ab Anno Domini 100. ad ann. 120. ^{Kearnmor.}
regis Ultoniæ patruelis; qui eliminatis Momoniis, ^{Lagisia.}
Lagisiam septemPLICEM in Lageniâ sibi, & posteris e-
rexit. Lexia, Lesia, & Lisia secundum vocis sonum
à modernis appellatur hæc regio in Reginali comita-
tu sita cujus priscus dominus O Morra à primo con-
ditore genus ducens, terris regio filco ex asse adjudi-
catis, inde ejectus est, Anno D. circiter 1555. Phillip-

po, & Maria Angliæ regibus: postea ab O Morris regio bis recuperata est; & Elizabethæ reginæ diplomate Calvacho O Morra permilla, donec tandem eam cum alijs terris commutare coactus est.

Com Kildare

Bar de Carbay

3 Rege Hiber-

nia ab Anno D.

220.

Sed collatis temporibus, hallucinari desinant, qui Achaium Fothartorum patrem ab Arturo Unico (i) in Lageniam pulsum Lugadio Laighis contemporaneum; Maudam Arturi Unici uxorem, eandem ac Cucorbi illius; Arturi avum Fedlimium Cucorbi interfectorem; & Messincorbi, ac Carbrei filiorum Cucorbi matrem Ethneam filiam Æneæ Musc è filiis Carbrei Musc filii Conarii 2. regis Hiberniæ (k) dicendo nugantur.

k ab Anno. 212.

CAPUT. LII.

*Crimthannus Nianair, centesimus undecimus Rex
Hibernia.*

Anno Christi.

74.

CRimthannus Nianair Lugadii Rubricati regis filius ex Herimonis semine Conquovari regis nece, Rex Hiberniæ.

Naria filia Loichi filii Dareleti de Pictis Aquilonaris Britannici Crimthanni regina, à qua Nianair cognominatum censeo.

An. Christi. 77.

Anno Crimthanni regis tertio Julius Agricola, quæ patet Britannia viginti duo tantum millia passuum angustissima inter duos maris sinus Glotam, & Bodotriam, ut loquitur Tacitus ejusdem Agricolæ gener, imperii terminum præfidiis firmavit, summotis velut in aliam insulam hostibus. Duo illi sinus fuere fretum Edenburgicum ab Oriente, & fretum Dunbritannicum ab Occidente, quæ in utrumque latus insulæ irumpen-

rumpentia Caledoniam, quæ hodiernæ Scotiæ pars maxima est, in quam velut in aliam insulam hostes ab Agricola summoti, ab Australi Britannia Romanorum tum provincia secernebant. Hiberni, & Picti erant tum Britonum hostes; quorum incursiones (ut Gildas, & V. Beda contestantur) Scotorum sc. ex Hibernia à Circio, & Pictorum è Caledonia ab Aquilone Britones identidem per multa annorum spacia innumerablem miseria ad Saxonum appulsum affligerunt. Quamobrem non abs re erit res Britannicas his temporibus ab Hibernicis non penitus alienas heic leviter perstringere.

Anno igitur abhinc quarto Julius Agricola insulam esse Britanniam circumnavigando primus detexit, ac simul incognitas ad id tempus Orcadas domuit. *Christi. 81.*

Anno proximo Agricola discedens Romanam in Britannia provinciam successoris suo quietam, tutamque tradidit; sed non diu post Arviragus è Britonum gente Domitiani Imp. ignaviâ neglectam ad Caledoniam usque recuperavit, Britannorum rex salutatus. De quo *Christi. 82.* *Satyr. 4.* Juvenalis (e) Domitianum alloquens.

*Regem aliquem capies, aut de temone Britanno
Excidet Arviragus.* —————

Crimthannus, postquam sedecim annos regnasset, quo dejectus mortem casu oppetiit apud Duncrim- *Anno Christi. 90.* *Dublin* than regiam suam juxta Binnedair recens ab expeditione celebri transmarina reversus multis pretiosis spoliis onustus: inter quæ recensentur carpentum ex auro cælatum; alveus luforius trecentas gemmas pel- *Carpent. Fictioll. Ceutat. lea.* lucidas complexus; singulare stragulum colorum, & figurarum multitudine variegatum; tæna trilix auro intexta, qualem memorat Virgilius,

Tyri-

——— *Tyrioque ardebat murice læna*
Demissa ex humeris. ———

Clonbeam
 caṭbuadac.
 Sciat.
 Sleag.
 Tabull.
 Oa Chom.

Gladius præliaris multis serpentum formis è puro obryzo conflatis inculptus, scutum argenteis bullis nitentibus ornatum, lancea immedicabile vulnus semper infligens; funda adeo ad collimandum certa, ut nunquam à scopo aberret; duo canes venatici catenâ copulati, quæ ex nitido argento confecta trecentas n Ceud cu. vaccas (n) valebat, hæc præter alia non vulgaria cimelia.

C A P U T. LIII.

Arma veterum jaculatoria.

Manus.

Hasta.

Funda.

MAchinam bellicam, ex qua lapides eminus in hostes Conjiciebantur Hibernicè Cṡaṇ tabyl. Fundam superius interpretatus sum, quod nullam aliam ejaculandi tela machinam veteres noverint præter manum, & fundam: jacula è manu fuerunt rudia, aut ferrata: rudia, ut sudēs adusta, & faces urentes: ferrata, ut hasta, lancea, verutum, Gesum, tragula & securis. Hasta dicitur tam de grandi illa, qua cominus utuntur, quam de leviori, quam eminus jaculantur, uti & securis missilis fuit, & ad pugnandum cominus.

Funda Latinis dicta, quod ex ea fundantur tela, quorum duo genera fundis emissa; lapides quippe, & glandes plumbeæ. Fundæ materies prima spartum junci acuti species, cujus copia in Hispania, atque eo nomine

minæ linum, & cannabin etiam comprehendimus; altera pili, vel setæ; tertia nervi. Forma, funiculus in medio latior ovali formâ, & paulatim in strictius abiens. Inventionem Plinius Phœnicibus tribuit, Strabo Ætolis, communis opinio Balearibus in mari Hispanico.

Stuppea torquentur Balearis verbera fundæ.

Non secus exarsit, quâcum Balearica plumbum

Funda jacit.

Roboraque, & gravidas fundæ Balearis habenas.

Et Libys, & tortâ Balearis sævus habenâ.

Et flexæ Balearicus author habenæ.

Cautius Hispanæ certamina dicere fundæ.

Virgil. 1. Georg.

Ovid. Metamorph. 2.

Statius. lib. 10.

Silvius lib. 5.

Stat. lib. 4. Achil.

Mantuanus.

Puer Balearis, ut author est Florus, cibum à matre non capit, nisi quid, ipsa monstrante, percusserit è funda; Hæc, quam rotobant ter circum caput, ut vires darent, variis gentibus erat in usu, quia prompta, iteratu facilis, tum etiam, quia longè, & fortiter feriret. Nam sæpe adversum bellatores cassidibus cataphractis, loriciisque munitos termites lapides de funda destinati sagittis omnibus sunt graviores.

Præter communem fundam fuerunt distinctæ quædam species; ut Achaica, Cestrosphendonis, & Fustibulus. De Achaica sic Livius: *Itaque longius, certiusque, & validiori ictu, quam Balearis funditor, eo telo sunt usi: & est non simplicis habenæ, ut Balearica, & aliarum gentium funda; sed triplex scutale. crebris futuris duratum, ne flexa habenâ volutetur glans, sed librata cum federit, velut nervo missa excutiat.* Hoc loco Scutale dicitur quia pars ea fundæ, cui lapis imponitur, quasi scuti formam refert.

Cestrosphendonis sic describitur apud Suidam: Na-

vum hoc inventum bello Persico. Ipsum spiculum bipalme fuit, tubulum habens equalem mucroni. Huic hastile ligneum insertum erat, longitudine spithamæ mensuram æquans, crassitie digiti. In hujus medium tres pinnulæ è ligno infigebantur, plane breves. Hoc in funda, quæ duo funalia imparia habebat, in medio utrorumque amento leviter, & ut solvi posset, ligatum, imponebatur, Tum igitur in circumactione fundæ, intentis funalibus manebat; cum vero alterum solveretur in emissionem, excidens amento suo, velut glans è funda ferebatur, & cum impetu incidens, quidquid incurrisset, valide lædebat.

Tertium fundæ genus, *Fustibulus*; appellatur ita funda fusti alligata, quo incusso, lapis scitè, & robustè emittitur Qui eo utuntur, *Fustibulatores* dicuntur, non *Fundibulatores*: nam *Fundibulus*, & *Fundibulator*, idem ac *Funditor*. Antiqui has vocabant *Librilia*, & *Fundas libriles*; quas quæ lapides libræ pondo emittant: *Libratores*, qui iis utuntur. Ita describit *Vegetius*: *Fustibulus fustis est longus pedibus quatuor, cui per medium ligatur funda de cario, & utraque manu impulsus, prope ad instar Onagri dirigit saxa*. Hoc postremum genus videtur fuisse *Hibernica* funda, quæ ligno alligabatur, ut ex nomine *Crañ tabyll* conjicitur.

Tormenta autem majora, & machinæ ad diruendos muros, & opprimendam multitudinem Romanis erant *Aries* prominulo ferro muros quatens; *catapultæ* majores, quæ telum ferè trium cubitorum; minores, quæ telum trium Spithamarum jaciebant. Interdum tamen tela grandiora, imo non tela, sed tigna, & asseres duodecim cubitorum, & ad stadii spacium jaciebant: *balistæ* minores centenariæ ad centum ferè pondo; majores ad tria talenta, seu trecenta pondo jaciebant. & non solum rotundi lapides istis jaciebantur

Aries.

Catapultæ.

Balista.

jaciebantur, sed enormes etiam, & sepulchrales, imo
 & molares : quibus domos, & ædificia confringerent,
 & quidquid occurrisset ; etiam equorum hominum-
 que cadavera jaciebant : in pugna etiam interdum ius
 usus erat. Catapultis itaque olim tela, & grandiores
 sagittæ, balistis lapides, & saxa jaciebantur ; sed à
 posteris pro invicem sumuntur. *Scorpiones* quæ & *Scorpiones*,
 manu, balistæ dictæ, vir unus dirigebat a balistis, &
 Catapultis diversos. Balistæ tamen modò Scorpionis,
 modò Onagri nomen inditum. *Scorpio* appellatur, ut
 ait Annianus, *quoniam aculeum desuper habet erectus.*
Cui etiam Onagri vocabulum indidit ætas novella, ea re, *Onagri.*
quod asini fori, cum venatibus agitantur, ita eminus
lapides calcitrando post terga emittunt, ut perforent
pectora sequentium, aut diffractis ossibus capita ipsa dis-
plodant. *Scorpio* propriè dictus, ut definit Tertullia-
 nus, *Spiculam, & fistula est patula tenuitate in vulnus,*
& virus, qua figit, effundit. Ad omnia hæc tormen-
 ta Funda stuppea, aut ferrea, receptaculum lapidis, &
 Nervi requirebantur, Nam tormenta nihil prosunt, *Nervi.*
 nisi funibus nervinis intenta. Equorum tamen setæ *Setæ.*
 de caudis, & jubis utiles, indubitanter vero crines
 fœminarum : illi enim cum tenues sint, longi, mul-
 to oleo perfusi, cum plectuntur, vires, & intentio-
 nem validam accipiunt, ut nec dissonent multum à *Capilli.*
 robore nervorum. Carthaginenses obsessi ad catapultarum
 intentiones raserunt fœminas ; idem fecerunt
 Romani in capitolii obsidione, Unde Veneri Calvæ
 templum nuncupatum. Atque hæc de oppugnantibus,
 & repugnantibus veterum jaculis sufficiant.

CAPUT. LIV.

Carbreus Feliceps centesimus duodecimus R. H. Feradachus Justus centesimus tertius decimus R. H.

Anno Christi
90.

CArbreus Feliceps Cathragiorum Connactiæ secessionem, & plebeciorum insolentia ad Supremum regni fastigium evectus Sceptrum integris membris ad mortem detinuit, Rex Hiberniæ.

q. Olibin ym
epe and
Sed hi illius
tempore posteriores
erant.
Anno Christi 95.

Dubthaco patri nomen erat; qui è Belgis, Damnoniis, Danannis, vel Luagniis Temoriæ, aut ex alienigenis cum Lauradio Navali rege appulsi secundum varias authorum Sententias originem traxit.

Feradachus Justus Crimthanni regis è Naria Regina filius Carbrei regis ab obitu inauguratur R. H. Quæ fuit ejus uxor inter Antiquarios non constat.

Morrannus Mainius ex Maina regina regis Ultoniæ filia Carbrei Felicipitis filius non minus æqui observantia, quam literis ac legum peritiâ celebris prædicatur, qui à patris morte regni fasces sibi delatos Feradacho tanquam legitimo hæredi ultro cessit. Supremus in judiciis ferendis Judex adhibitus Feradacho regi Justi nomen; sibi que in patria Judicis, non Rhadamantho, aut Æaco in Græcia inferioris, laudem promeruit. Ad veritatem indagandam, atque ut delegati sui, quod æquum erat, decernerent, adeo accuratus dicitur, ut annulum ei fuisse antiquitas fingeret, qui cujuspjam collo circumdatus non nisi verum, æquumve è gutture aliàs arctè oppilando prodire sineret, Unde etiamnum in ambiguis per adagium *ad Moranni annulum sæpe voto fit appellatio*:

CAPUT.

CAPUT. LV.

*Fiatachus Finn centesimus quartus decimus R. H. Fiachus
Finnoladh centesimus quintus decimus Rex Hiberniæ.
Elimius Conrius centesimus decimus sextus Rex Hi-
bernæ.*

Fiatachus Finn, ex Ultoniæ Ernais Herimone satus, Anno 116.
Feradacho regi apud Liatruim (Temoriæ id no-
men) in pace morienti sufficitur, Rex Hiberniæ.

Dal-fiatachii regia olim in Hibernia familia ab eo de-
scenderunt.

Fiatachi regis initio Adrianus Imp. Britanniam pe- Anno 117.
tens murum primus duxit, ut imperii fines à barbaro-
rum incurfibus tutaret, magnis in modum muralis se-
pis funditus jactis stipitibus per octoginta duo passuum Adriani murus
in Britannia.
millia inter Tinam fluvium ab Oriente juxta Novum-
castrum in altera Tinæ ripa, & Escam fluvium ad Car-
leolum in occidente porrectum. Qui octoginta passu-
um millia Austrum versus distabat ab imperii termino
ab Agricola posito.

Fiachus Finnoladh Feradachi regis filius paternam Anno 119.
dignitatem decessoris cæde acquisivit, Rex Hiberniæ.

Elimius Conrius Rex Ultoniæ è Rudriciorum gente 126.
Hiriades Fiachum monarcham à provinciarum regibus
Temoriæ vita exutum excipit, Rex Hiberniæ.

Provinciarum tum reges: Elimius Ultoniæ, Sanbus Reges Provin-
ciarum.
Connacliæ, Lugadius Allathaim Conarii 1. R. H. abne-
pos Connarii 2. R. H. avus Momoniæ, Achaius An-
cheann filius, Brandubii Brec Lageniæ, Forbrius filius
Finei ex Ithi semine alterius Momoniæ, qui conjurati-
onis, qua Feliceps Feradacho Fiachi regis patri prælatus
ad

r Tigernachus.

ad regnum evectus erat, memores similem moliti Fiacchum è medio sustulerunt Temoriæ (r). non vero apud Moybolg, ut iis placet, quī fabulam de Tuathalio filio in utero matris servato cuderunt.

Tuathalius igitur regius hæres in Borealem Britanniam ab his calamitatum procellis aliquamdiu secedere coactus socios tum foris tum domi sibi adscivit. Apud Irrasdamnoniam in Hiberniam appulsus, copias quam potuit maximas conflavit, patris necem, ac regnum asseruit, Belgarum posteros Damnonios, Galenios, omnesque alios pristinæ in domum suam conjurationis participes fudit, contudit, delevit; octoginta, & quinque prælia de imperio conservuit. In prælio ad Acaill Elimium; altero apud Ocha in Lagenia Achaium Ancheann, Forbrium in prælio ad Femin in Momonia, & Sanbun summa affectum senectute in Dumha-sealga prælio in campo Ai in Connaëtia morte mulctavit. In his insuper præliis in Lagenia signis ab eo collatis occubuerunt Ecradius Damnonius in prælio Edair, Finnochadus è Galeniis ad Belach-oirbthe, Fithirus Dodii filius è Magach semine in Resad prælio, Lauradius Longimanus Carbrei Niasfear⁷³ abnepos ad Lisseum, Manius & Olillus Sednæi Sithbaë⁷² adnepotes. In Momonia concidit Feminus in Raigneo prælio (r), Conallus in Clario prælio, uterque è Deagadis Momoniæ, Lugadius filius Rossii è Mumnei regis Hiberniæ Herimonis filii domo ad Allam, & in Fernensu prælio Nuadus de eadem domo. In Connaëtia ceciderunt Amerginus è Belgis ad Orbfen prælio; quatuor filii Trithemii è Damnoniis ad Moyfleucht in Bresinia præter plures alios in præliis in U-mallia, Bresinia, Keara, & ad Cruachan-aigle (s), aliisque per Hiberniam commissis.

His malorum incendiis, cladibus, ac ruinis adseribi debet, si Elimii regnum, ut perhibent, fructuum, frugumque

Ablow b. Wicklow

Tara b. Mid.

L. Mayo r2hag mair-ne.

73. Carbreus
Niasfear, rexLagenia. An-
no M. 3949.74. Achrius
Imchoda.

75. Aibemanius.

76. Orbfenius.

77. Laurad
Longimanus.72. Sednæus
Sithbaë ad73. Eugenius
Eargh.

74. Ugius.

75. Ogamanius.

76. Indadius.

77. Manius, &
Olillus.s Hodie S. Pa-
tricii mons in U-
mallia.

b. Wexford ann. M. 3949.

b. Gavan

gumque penuria, omni infortunio, inopia, ac miseria laborabat.

C A P U T. LVI.

*Tuathalius Bonaventura, cantestinus septimus decimus
R. H.*

TUathalius Bonaventura Fiachi regis ex Ethnea *Anno Christi 130.*
Imgeal Pictorum regis filia natus paternæ necis
vindex, Elimio rege apud Acaill prope Temoriam acie
prostrato, ad Solium pervenit, Rex Hiberniæ.

Bania filia Scalii Balbi Finlandiæ regis, Tuathalii *Finlandia.*
regina, quæ Rathmor, seu Regiam Magnam apud Moy-
leamhna campum in Ultonia extruxit, in Knockbania *G. Shaw*
colle ab ea appellationem sortito sepulta. Fedlimium
regem Hiberniæ, Fedelmiam Rubram trium filiorum
Fiachrii genitricem, Fideram, & Darfhineam liberos
protulit.

Scalium illum Tuathalii socerum *regem Fomoiri i.*
Finlaínd dictum reperio (t) ex quo Finlandiæ eum fu- *t Cod. Lecan. fol. 194. b.*
isse regem intelligo, & illos terrarum Septentrionali-
um incolæ (nunc Danos, Suecos, Jothos, Finnos) à no- *Juthos*
stris antiquitus communi vocabulo *Fomora* i. Fomorios
nuncupatos, quos à Sæculo octavo Christiano piraticis,
& incursionibus famosos, nos Lochlunios à re piratica
diximus, alii à situ Normannos. Finlandiæ enim ho-
die Sueciæ regni appendix ab ortu, meridie, & occasu
mari abluitur cujus incolæ à nostris Finnlochlunios pi-
ratæ pictos non ambigo, quorum respectu cæteri Dubh-
lochlunii i. nigri piratæ dicebantur, quia Finn apud nos
candidum denotat. Finlandia etiam apud ipsos *Finland*
quasi

quasi bella terra dicitur, quia amænior, & feracior est, quam Suecia.

Tuathalius regni diademate potitus Comitia Temoria indixit, ad quæ Hiberniæ procures magno numero confluerunt. Ubi omnes per sua gentilitia Sacramenta Solem, Lunam, ac cætera numina terrestria, & cælestia, quemadmodum sui majores ipsius majoribus pridem Herimoni, & Hugonio voverunt se cum posteris suis ipsi, ac nepotibus Hiberniæ regibus, quamdiu solum Hibernicum salo ambitum, inviolatam fidem, & obsequium præstituros.

Midia.

Inathul

*Mid. occid. Bar.
Rathconra*

Midia regionis in Insulæ medietate fines, adempta è singulis provinciis portione, dilatavit; idque Supremi regis peculiare patrimonium instituit. Ubi tres solennes panegyres quotannis tenebantur: una apud Tlaetga in Momonia portione pridie Kalendas Novembris noctu ad Deos topicos Druidum ministerio victimis, & structis ignibus placandos: altera ad Kalendas Majas apud Usneach in Connactiæ portione pro mercium distrahendarum emporio; & tertia apud Taltan sub Kalendas Augusti ad connubia parentum, & amicorum suffragiis contrahenda in Ultoniæ portione. In Lageniæ præterea parte singulis triennis circa Novembris Kalendas Temoriæ comitia reip. consulentia habebantur. Quæque ex his loca provinciarum regibus à quibus separata erant, certum panegyrium suarum debebant vectigal.

*Reges Ultoniæ.
Momoniæ Connactiæ Lageniæ.*

Reges à Tuathalio tum provinciis constituti dicuntur Fergusius Febhal, & Achaius Conrius in Ultonia, Eugenius filius Olilli, & Achaius filius Darii in utraque Momonia, Conrius filius Derg in Connactia, & Achaius filius Achaii Domlenii de Damnoniis in Lagenia. Horumverò neminem præter Achaium Lageniæ inter provinciarum reges alibi usquam recensitos lego. In Ultonia

nia post Conquovari Anno Christi 48. excessum quindecim reges enumerat Achaius O Floian (a) ad Emania excidium, quod accidit Anno 332. Horum nomina, ac tempora carmine (b) complexus est Colmanus O Sefnan; inter quos supradicti reges locum non habent. In Connactia post Sanbum Aneas Fionn filius Donaldi è semine Fidachi in fine Tuathalii præfuit è Damnoniorum gente: Carbreus filius Manii regis Connactiæ in Sanbi tempus incidit; sed Achaius Carbrei filius ultimus è Sanguine Olilli, & Maudæ rex Connactiæ Tuathalii initio inter Sanbum, & Aneam fuisse videtur. Aneam secutus est filius Aneas Fert, Rex Connactiæ.

Anno regni quarto Tuathalius rex Achaio regi Lageniæ bis genero bellum intulit ob filiarum Darthineæ, & Fideræ casum infensus. Moyluagat tum regis Lageniæ, vel Rath imil, alio nomine Garbhthanach regia sedes exitit. In hoc bello Ultonii Fergusium Febhail desiderarunt, & Nasiam, Allen, Maisten, ac Rairendam in flammis dederunt. Achaius capite plexus est, ejusque frater Ericus filius Achaii Domlenii suffectus à Tuathalio, qui tum gravissimam multam Lageniis irrogavit, Boariam appellatam alternis annis sibi, & ex semine suo Hiberniæ regibus in perpetuum solvendam; cujus unustriens regibus Ultoniæ, donec post Emania excidium Muredachi regis Hiberniæ consulto Orgiellis cessit, alter triens regibus Connactiæ debebatur; tertium inter Temoriæ reginam, & regem Momoniæ distribuit ipse Rex Tuathalius. Hæc ultro sæpius etiam invitè soluta ad novissima Finnaetæ Epularis regis Hiberniæ tempora duravit, & plurimo sanguine, his poscentibus, illis refragantibus, identidem utrimque stetit. Quamobrem S. Molingus à Finnaetæ rege remissionem Anno Christiano 693. impetravit. Utrumque impositionis, & remissionis annum Codex Cluanensis designavit.

Anno Christi
144.

Anno quarto decimo Tuathalii Antoninus Imp. Britannos per Lollium Urbicum legatum ad plusquam dimidiam Britanniae partem devicit; alio muro cespitio, submotis barbaris, ducto in eodem angusto terrarum spatio, quod Julius Agricola praesidiis prius firmaverat.

CAPUT. LVII.

Malio centesimus decimus Octavus Rex Hiberniae. Fedlimius Legifer centesimus decimus nonus Rex Hiberniae.

Anno 163.

Malio ex Rudricia Hiri domo rex Ultoniae, Tuathalii regis eade summum gubernaculum auspicatur, Rex Hiberniae.

Tuathalio rex occubuit in praelio Moyline apud Moir-an-chatha, unde Ollar, & Ollarba fluvii emanant, juxta Linn-ann-ghobhann ad Kennugbam collem in Dalaradia Ultoniae regione.

Anno 161.

Anno proximo Calphurnius Agricola pro Romanis in Britannia bellum gerit.

Anno 164.

Fedlimius Legifer Tuathalii regis ex Banra regina filius Malii regis nece avitum jus repetiit, Rex Hiberniae.

Ultonia rex.

Malio successit in Ultonia Bressalio Briuni fratris sui filius; cujus conjux Mora, à qua Rath moire regia apud Moyline in Dalaradia appellatur, à Bressalii mariti obitu, mœrore contabuit.

Fedlimio regi filii extiterant Fiachus Sugdius ante patrem mortuus Desiorum pater, Quintus Centimachus Rex Hiberniae. Achanus Fionn Fothartorum Sator,

tor, tres Conalli, & Luagneus à quo Luagnii Temo-
ria.

Legiferi cognomen tum à ferendis, tum exactè ob-
servandis legibus adeptus est; de quo ita Latine author
vetustus (a) Dicebatur Fedlimidh Reachtmar, eo quod
magnas in suo regno in Hibernia leges fecit, Reacht e-
nim Scotice, Latine sonat legem. Legem talionis jux-
ta illud Regum 3. cap. 20. Animam pro anima, oculum
pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro
pede exige; in mitiorem multæ pro damni qualitate
pendendæ legem, quam Ervic dicimus, commutavit.

Multæ hujusmodi pro homicidiis imposita, quam
quidam priscis nostris legibus multum exprobrant, in
Angliâ eadem antiquitus invaluit Anglosaxonum tem-
pore, ut in Athelstani regis legibus habetur capite de
diversis occisorum sanguinis pretiis; Pretium Archie-
piscopi, aut Ducis occisi quindecim millia Thrymsarum (e), e
Episcopi, aut Comitis octo millia, Vicecomitis quatuor
millia; Presbyteri, aut Baronis duo millia. Item, si
Ceorlman (f) provehatur, ut habeat quinque Hidas (g)
terræ ad utwarum (h) regis, & occidatur, reddentur duo
millia Thrymsarum. Item de his, & aliis multæ in libro
Domesday, seu Angliæ censuali inter 14. & 20. annum
Wilihelmi Bastardi compilato inter priorum temporum
leges ita habetur. Pax manu regis, vel Sigillo ejus da-
ta, si fuerit fracta emendetur per 18. Hundreda (i) 12.
Hundreda emendent Regi, & 6. comiti. Qui numerus
complet 144. libras, quoniam forisfacturam Hundredi
Dani Norwegienses 8. libris habebant. Multiplicatis igitur
8. per 18, fiunt 144. Ibidem etiam: Pax data ma-
nu regis, vel suo brevi, vel per suum legatum, si ab a-
liquo fuisset infracta, inde Rex centum solidos habebat.
Siquis liber homo Regis pacem datam infringens in domo
hominem occidisset, terra ejus, & pecunia tota Regis e-

a Author vita
S. Brigidæ a-
pud Colganum
ordine 4. cap.
primo.

e Thrymsa fuit
tertia pars soli-
di apud eos.

f Churle i. he-
mo plebeius.
g A plowland
120 jugera
idem ac Hida.
h Quas a rege
per servitium
militare tene-
bat.

i Hundredum
octo libras va-
let.

k Forfeitur i.
Multæ, seu
confiscatio.

li. Exlex:

Effusio Sanguinis.

Homicidium.

rat, & Utlagh (h) fiebat. Cuilibet autem Utlagh nullus reddere poterat pacem, nisi per Regem. Qui Sanguinem faciebat à mane Secundæ feriæ ad nonam Sabbati, 10. Solidis emendabat; à nona vero Sabbati usque ad mane Secundæ feriæ Sanguis effusus 20. solidis emendabatur. Similiter 20. Solidos Solvebat, qui hoc faciebat in 12. diebus Nativitatis, & in die Purificationis S. Mariæ, & primo die Paschæ, & primo die Pentecostes, & die Ascensionis, & in Assumptione, vel Nativitate S. Mariæ, & in die festo omnium Sanctorum. Qui in istis Sacris diebus hominem interficiebat 4. libris emendabat. In aliis autem diebus 40. Solidis. Qui Revelach faciebant, vel latrocinium, vel violentiam sæminæ inferebat, unumquodque horum 40. solidis emendabatur. Vidua si alicui se non legitime commiscebat, 20. solidis emendabat; puella vero 10. solidis pro simili causa. Si quis civitatem comburebat, de cujus domo exibat emendabat per tres oras denariorum, & suo propinquiori vicino dabat 2. solidos. Omnium harum forisfacturarum duæ partes erant Regis, & tertia Comitum.

Fedlimius Rex post novem annorum regnum anno decimo pacificè vitæ stadium absolvit.

Quo regnante, Conallus Cruachna è Damnoniis
Connactiæ Rex. Aneæ Fert filius, Connactiæ Rex præsidebat.

CAPUT.

CAPUT. LVIII.

Britannorum ad Christum conversio.

QUoniam Britannicis Doctoribus debita universalis Hiberniæ ad fidem Christianam conversio, non alienum ab instituto duxi communem Britonum conversionem, & conversionis tempus attingere. In illa igitur Britannia parte, quæ Romanis parebat, cujus indigenæ Britanni propriè appellati Romanorum permisso cujusdam ditionis rex erat (illi enim & reges Servitutis instrumenta habuerunt) Lucius patrio idiomate Llës agnomine Lever Maur. i. e. Magni Splendoris (m):

m Nennius, vel Samuel Beulant in additionibus ad Nennium. n Gildas quidam poeta Britannus.

————— Nam lucet in ejus
Tempore vera fides, errorum nube fugata (n).

Coilli regis filius, & Marii regis nepos, qui initio Eleutheri Papæ, & Lucii Aurelii Imperatoris anno postremo missis ad eundem Eleutherum literis SS. Fagnini (o), & Duviani, seu Derwiani (o) Doctorum ministerio cum sua veterum Britonum ex parte magna natione nomen Christo dedit. Unde Britanniam omnium provinciarum primam publicitus Christi nomen recepisse notant (p).

Anno 171.

o Variè uterque degantur, ut apud Vsser. de Brit. Eccl. Primord. pag. 54. p Sabell. Pol. Vergilius, Georgius Lilius, Oratores regis

De hujus Solemnis conversionis tempore ab anno 137. ad ann. 190. maxima est inter Scriptores discrepantia. Cæterum duorum Impp. Marci, & Lucii Aurelii cum Eleutheri regimine in alio non conveniunt tempora, quam anno 171. quo Eleutherus 14. Maii juxta Onuphrium Summus Pontifex creatus est, & Lucius Imperatorum alter apoplexiâ sublatu.

Angliæ in concilio Basil. anno 1434. Guil. Lombardus, Legum Edwardi Confessoris interpolator, Petrus Gratepolius, & Cardinalis Polus.

etiam

etiam omnes ^{facile} concurrunt Lucium regem Eleuthe-
rum ipso pontificatus initio legationibus consuluisse,
atque in socialis duorum Impp. imperii anno postre-
mo docet V. Beda, capite 4. libri. 1. Hist. Angl. &
Epitome ejusdem historię inter se collatis; quatenus
cum Julio Capitolino, Aurelio Victore, & Eutropio
undecim annos imperii Lucio Aurelio tribui innuit; non
vero novem annos, ut alii tribuunt.

Lucius primus Christianus rex Britannicus sine sobo-
le defunctus traditur, Anno æræ Christianæ 201. at-
que hoc ipso tempore scribens Tertullianus *Britanno-
rum inaccessa Romanis loca, Christo subdita testatur.*

CAPUT. LIX.

Cathirius Magnus centesimus vicesimus R. H.

Anno 174.

O Kellii Cual-
lann.

O Phaly

O Con-r

Falgus.

O Dempfy.

O Duinn.

O Gorman.

6. Wicklow

Cathirius Magnus Herimone satus, ultimus è La-
genia, R. H.

Manus Mal Cathirii regis frater Imalæ regioni
nomen dedit, ex quo O Kelly Cualann in Wickloen-
si agro.

Cathirio regi è triginta filiis decem posteritatem
propagarunt nempe. 1. Roslius Falige natus maximus,
ex quo Hy-falgii; de quibus tres adhuc familiæ su-
persunt viz. O Conor Falgius Hyfalgiæ dominio
Philippi & Mariæ regum Angliæ tempore elimina-
tus, O Dempfy dominus de Glannmalugra, & O
Duinn; 2. Darius Barry, ex quo O Gorman; 3.
Crimthannus, à quo Hy-crimthanna regio; 4. Bressa-
lius Enachlas; 5. Achaius Fimine; 6. Olillus Ketach,
à quo regio Crioch-na Ketach; 7. Fergusius Loscan;
8. Dearc-

Pars III. *Ogygia Domestica.*

311

8. Dearemaifeach, cujus posteri olim propter Dublinum infederant; 9. Æneas Nig: & 10. Fiachus Bacchus stirps regum Lageniæ natu minimus; cui ex Bressalio Belach filio Ennius Niadh, & Lauradius Hykenfaliorum sator duo nepotes secutos Lageniæ reges generarunt. Cathirii regis uxores fuere Marnia filia Morandi princeps Pictica, Mauda filia Bressalii mater Rossii Failge, Darii Barrii, Achaii Timine, & Bressalii Enachlas. Crimanda filia Achaii Dentinigri ex Ultoniis mater Crimthanni: Æneam Nig ex sua filia genuit.

Antequam in pugna ad Talten cecidit rex Cathirius Rosio Failge filio mandavit sequentia legata reliquis filiis, & aliis Lageniæ nobilibus elargiri.

Bressalio Enachlas quinque naves onerarias, quinquaginta scuta umbonibus ornata, limbo argenteo, & aureo ad oras sinuosè circumposito, quinque enses capulis aureis aptatos, quinque currus cum suis equis.

Fiacho Baccho quinquaginta crateras, quinquaginta * Dabac
cuppas, seu patula dolia * è taxo confecta, quinquaginta * Cneduma.
equos maculis aspersos, cum æneis * frænis.

Tuathalio Tigech ex Manio fratre nepoti decem * Fictioll.
currus cum equis, quinque tabulas lusorias, * quinque q brandab.
Scacchias (9), triginta scuta cum limbis aureis, & argenteis per oras, quinquaginta enses limatos.

Dario Barrio ter quinquagenas hastas teretes argenteis laminis obductas, quinquaginta scuta thecis auro, & argento cælati inclusa, quinquaginta enses appositè fabricatos, quinque annulos ex auro decies liquetacto, ter quinquagenas lænas Babylonica arte variatas, 7. vexilla militaria;

Crimthanno quinquaginta pilas lusorias æneas cum * Comán.
totidem æneis baculis * ad eas agitandas, decem alveos lusorios affabrè confectos, duas scacchias cum la-
trunculis

trunculis suis maculis distinctis, & potestatem, qua ludorum præfectus per Lageniam erat constitutus.

Alveolum ita delineat Vida Cremonensis Albæ Episcopus in poemate, cui titulus Scacchia Ludus.

*Sexaginta insunt, & quatuor ordine sedes,
Octono parte ex omni via limite quadrat
Ordinibus paribus, nec non forma omnibus una
Sedibus, æquale & spacium; sed non color unus.
Alternant semper variæ, subeuntque vicissim
Albentes nigris; testudo picta supernè
Qualia devexo gestat discrimina tergo.*

Latrunculos item sic;

*Agmina bina pari numeroque, & viribus æquis
Bis nivea cum veste octo, totidemque nigranti.
Ut variæ facies, pariter sunt & sua cuique
Nomina, diversum munus, non æqua potestas.*

Mogcorbo filio Laogarii Birnbuadhach centum vac-
cas maculis albis aspersas, & auribus rufas cum toti-
dem vitulis quorum bini quique æneo nexu inter se
ligati, centum scuta, centum rubras hastas, centum
lanceas candentes, quinquaginta lænas croco intin-
ctas, centum spinas aureas, centum equos discolores,
centum crateres affabre compositos, centum patulas
cuppas * è rubea dolatas taxo. 50 currus affabrè ex-
structos, quorum decem erant eximii operis, quin-
quaginta Scacchias. 50 alias tabulas lusorias, quibus
ludunt pugiles. 50 tubas. 50 lebetes æneos, quinqu-
aginta vexilla cum potestate, ut Lageniæ regis esset à
consiliis;

Lagisiæ regi centum vaccas, centum scuta, 100. en-
ses,

* Dobac.

ses, 100 hastas, septem vexilla lævia, & maculosa. Hæc omnia juxta supremum patris præscriptum Rossius exequi non dubitavit. Ita Cathirii regis testamentum literis consignatum invenio.

CAPUT. LX.

Quintus Centimachus 121. *Rex Hiberniæ.*

Quintus Centimachus Fedlimii regis ex Una Da-
nica, ut nunc loquimur, principe filius Cathi-
rium regem Luagniorum Temorensium ope in Moy-
acha praelio prosternens regnavit, Rex Hiberniæ.

Sub ejus natalem, qui in diem Lunæ incidit, multa admiranda naturæ indulto traduntur. Ea Lugadius O Clerii in civili disceptatione cum Thadæo Bruodino Darii filio non refragante, Arnei Fingini auctoritatem citans, vendicavit ad hunc sensum :

Callibus insignis Temorensia ad atria quinis

Quo primum natus tempore Quintus erat.

Bonnius hac musis sacer, hac via triplicis amnis (r) r Cumana

Fluxit cum Neacho nocte, duoque lacus.

Quinque etiam visæ monumenta celebria plantæ,

Tunc primum patulas explicuisse comas.

Arbores illæ primâ inter alias Hiberniæ celebritate
per multa sæcula floruerunt; earumque casus à scrip-
toribus sociali filiorum Aidi Slaine ad an. Christi 665.
desinentium regno in hunc modum adnotatur. Eo-
rossa taxus fuit, & ad ortum æstivum Drumbar ver-
sus decidit. Croebh-dathin fraxinus Ferabile regioni

S s

in

M. Mide. B. Moycaphal in Westmidia nomen relinquens suâ ad Austrum
Co muğna. Carn-ochtair-bile versus ruinâ Dathinum poctam pro-
q. Kilkenny stravit. Eo-mâgna robur trans campum Moy-aillbhe
Rathconra ad Austrum Carthe-crainn-beodha versus declinavit.
Craobhgrm Bile-torton fraxinus ad occasum brumalem Kill-hi-
 achtair-thire versus procubuit; & Croebh-usnigh in
 Westmidia fraxinus Granard versus in Carbria, & co-
 mitatu Longford rectâ ad Aquilonem corrui.

Quinque viæ Temoriam versus, quæ Quinto rege
 nascente fuerunt, ut aiunt, detectæ, hæ memorantur;
 Slighe-asuil, Slighe-midhluachra, Slighe-cualam, Slig-
 he-mhor, ubi Eskir-rieda se obviam offert, & Slighe-
 dhala.

Verum Bonnius, seu Boindus fluvius supra regnan-
 te Conario primo, piscibus secundis perhibetur: Tri-
 um annium etiam alveus Belgarum tempore Lage-
 nix meta à Boindi ostio statuitur (s). Neachi lacus
 origo cum lacu Rivenfi ad Lugadii Rubricati reg-
 num supra refertur. Tres lacus, & tres amnes ad Quin-
 ti regis natalem exortos hos memorat prælii Lenen-
 sis historia sc. Neachum, Lochrechium, & Lochleni-
 um lacus; Surium feorum, & Baroum * amnes ad il-
 lum Trium-annium alveum confluentes. Barous vero,
 qui & Berva inter decem primos Hiberniæ fluvios
 numeratur (t).

*Quinti regis fi-
 lio.* Quinti regis filii fuere Conla, Crinna, & Arturus,
 cui casis fratribus Unico agnomen inditum; his ad-
 ditur alius filius Achaius Ulstethan. Fuere etiam tres
 filix clarissima progenie heroïnæ; Maina mater tri-
 um Fergusiorum, quorum unus Dentinger rex Ulro-
 niæ, & Hiberniæ è Dalfatachiis; Saba mater Luga-
 dii Mac-con ex Ichi semine regis Hiberniæ & secun-
 dis nuptiis mater filiorum Oilli Olom regis Momo-
 niæ Hiberniorum, quorumque extant, Satoris, à qua Sa-
 bini

Pars III. *Ogygia Domestica.*

315

bini à poetis patronymicè vocantur; & Saradia regina Hiberniæ trium Carbreorum filiorum Conarii secundi regis Hiberniæ mater, quorum uno Dalriadii Scotiæ regum familiæ oriundi. Uxores erant Aifea filia Alpini ex Albania Britannica princeps, mater Sabæ, Conlæ, & Arturi; Landa filia Crimthanni Cas regis Lageniæ mater Crinnæ, Achaii, Mainæ, & Saradiæ; Landabaria filia Cathirii regis Hiberniæ, & Aifea ipſius ſoror, & uxor.

Uxor.

Bellum geſſit cum Achaio rege Lageniæ è Damnoniis pro Boaria mulcta, quam avus ſuus Erico Achaii patri, & ſucceſſoribus Lageniæ regibus impoſuit. Illam una, atque altera vice armis exegit; tertio autem rex Lageniæ eum apud Maſten prælio ſuperavit, & Temoriam uſque progreſſus eam annos quatuor tenuit. Tum Quintus ſe recolligens Temoria potitus eſt, & Boariam mulctam, quoad vixit, Lageniis imperavit.

Rex Lageniæ.

E. Hile. B. Harragh.

Hoc rege, Conallo Cruachna in Connactia ſucceſſit filius Feradachus, & huic Forgna filius.

Rex Connactiæ.

Eugenius Magnus Mognuadus ex Heberi ſanguine rex Momoniæ matre Sida, filia Flanni filii Fiachrii de Ernais Momoniæ ſatus ſtrenuiſſimum ſe Antagoniſtam geſſit adverſus Quintum regem; quoſque à Quinto ſolum vertere coactus eſt. In Hiſpania novem annos exul tandem ſocietatem iniit cum Froecho Heberi filio Midnai nepote Hiſpanico principe, cujus ſororem Beram in uxorem duxit. Quo duce, magnas advenarum copias in Hiberniam intulit; & non tantum patria Momoniarum ſceptra, ſed & univerſam Auſtralem Hiberniam qua Riedæa juga, ſeu Eksir-rieda per editiores Dublinii plateas ad Medrigæ peninſulæ vadum prope Galviam rectâ lineâ porriguntur, devicto decem præliis. Quinto, pro pa-

Momonix Rex.

Lethmogha.

Lethquinn.

Prælium

Lenense.

Anno. 192.

Eogan

Fercall B. Bally

Cowen

cis conditionibus excussit. Uude pars Australis exin Leth-mogha i. Mognuadi medietas, & Aquilonaris Leth-quinn à Quinto denominatur.

Annum non amplius unum illa bipartita divisio stetit, cum Eugenius res novas moliretur. Aquilonarem Dublinii sinum, & portum ad Quintum spectantem navalium vectigalium, piscationum, & commerciorum commodis præcelluisse causatus sibi ex se misse vendicavit. Quapropter pristinae recrudescunt similitudines; ad Moylena campi in Ferakellia Regii comitatus regione ericetum fixis utrimque castris convenitur. Quintus, ut erat viribus longè inferior incautum hostem bene mane adortus est, & profligavit.

—— Dolus, an virtus quis in hoste requirat?

74. Sanbius
Rex Conactiæ
supra.

75. Conallus.

76. Aidus Kinn-
elari.77. Aidus Du-
anus.78. Garadius
Glundub.

79. Morna.

80. Gollus.

Rex Conactiæ.

Eugenium nimium securè lecto cubantem Gollus Mornaæ filius è Sanbi 74 regis Conactiæ semine celebris pugil oppressit. Extant adhuc eo loci duo colles, quorum alter Eugenii, alter Frœchi Hispani ibidem Occisi corpus sepultum traditur contexisse: Quintus eadem totius Hiberniæ rex instauratus viginti exinde annis summa pace, ac prosperitate regnavit. Ab hoc Lenensi prælio Forga rex Conactiæ principatum aspiciatus est, Feradacho patri iussus, tenuitque ad prælium Mucromium, quo occubuit. Anno D. 250. Felia filia Garadii Golli jam dicti amita fuit mater illius.

CAPUT.

CAPUT. LXI.

Res Britannicæ Quinti regis tempore.

SEverus Imperator post cæsum 11. Kal: Martii *Anno. 197.*
Clodium Albinum, rebus Britannicæ ordinatis, in
duas superioris, & inferioris Britannicæ ordinatis, pro-
vinciarum præfecturas Insulæ administrationem dis-
pertit.

Verius Lupus Britannicæ præses, desciscens Ca- *Anno. 201.*
ledoniis, à Mœatis terrarum inter Adriani, & An-
tonini valla incolis pacem magna pecunia redimere
coactus est.

Severus Imp. cum exercitu in Britanniam profe- *Anno. 203.*
ctus est, & Adriani Imp. murum cespitium imperii
tunc limitem transgressus Mœatarum primum, deinde
Caledoniorum fines ultra cespitium Antonini Pii
morum ad extremam usque Insulæ partem penetra-
vit; atque suorum 50. millibus morte absumptis, &
hostibus ad fœdus faciendum coactis, murum lapideum *Severi murus.*
maximum imperii ejus decus, ut refert Spartianus, ubi * *Gæstis hœdæ*
Adrianus cespitium duxit, à mari usque ad mare ob- *Anglicè.*
liquo per transversam insulam porrectum tramite in- *1 Bed. Histor.*
ter caput capræ * (prope Tinam fluvium) ab oriente, *lib. 3. c. 2.*
& Escam fluvium alias Scotswath ad Carleolum in *m ibidem cap.*
Occidente. Thirlwall * hæc prætentura dicta est, jux- *21. 22. nunc e-*
ta quam est V. Bedæ Hefennfeld (l) i. cœlestis cam- *tiam Walltown.*
pus, hodie Haledon non longè ab Hagustildensi, sive *n ibidem cap.*
Hexamensi Ecclesiâ & Tina fluvio positus, & villa re- *5. 12.*
gia Admorum (m) dicta. In cujus vicinia ipse Beda ** vel Thirlwall*
natus, & educatus fuit, sed fallaci muri, & valli, quæ *Anglicè, Latine*
promiscuè Latinis usurpantur, distinctione deceptus (n) *murus perforatus*
ob aditus, & re-
cessus per murum
factos a Pictis,
& Scotis illum
perforantibus.

Seve-

Severi vallum, non murum lapideum ratus est. Thirlwall autem castrum in Severi muro adhuc cernitur in Northumbriæ, & Cumbriæ confinibus.

Anno. 211.

Mœatis una cum Caledoniis deficientibus, Severus in eos expeditionem parans Eboraci 4. Februarii extinctus est, & ubi rogo impositus *Severs-hill*, sive Severi collis nomen hucusque retinet.

C A P U T. LXII.

Quinti regis mors, & de diebus Hebdomadis, ac seris quartæ jejuni.

Anno. 212.

Tirpradius Tirius rex Ultoniæ Bressalii decessoris ex Mora conjuge filius Quintum Centimachum Hiberniæ regem agnatorum (o) prodicione traditum apud Tuathiamros prope Temoriam dolose trucidavit 20. Octobris, & die Martis, dum ad comitia Temorensia proximis Kalendis Novembris tenenda in procinctu esset. Die Lunæ natum, & die Martis denatum Senchanus egegy adnotavit.

o Athaii Fionn
& Fiachi Sug-
dii fratrum
Cambr. Eversus
p. 69. sed Fia-
chus tum non
vixit.

Hinc, & ex die Dominica supra parte 2. ad ann. 100. Item ex feria quinta infra ann. 250. & similibus elici videtur septenorum dierum in orbem perpetuo recurrens Systema, quam Græci hebdomadem, Latini septimanam dixerunt, à SS. patribus divino instituto ab origine mundi observatum, à quibusdam in Oriente gentibus, præsertim Arabibus olim receptum, & hinc apud Mahometanos in usu, cum fide verò Christiana longe, lateque propagatum, in Hibernia his temporibus, licet non penitus Christiana, fuisse familiare. Ex his diebus feriam secundam diem Lunæ, tertiam

tiam Martis, & septimam Saturni appellamus: quatuor reliquis Christianæ fidei ritus nomina indiderunt: prima enim feria à *Dominica* Domhnach vocatur; quarta, & sexta à jejunio Ecclesiastico his hebdomadis diebus observato nomen retinent: hæc *Ceut-aine*. i. primum (hebdomadis) jejunium, illa antonomastice *Aine* i. jejunium nuncupatur. Feria quinta inter quartam, & sextam posita appellationem mutuatur *dia Dardaine* hoc est *dia-edir-dha-aine* quasi dies inter duo jejunia.

Heic occurrendum centui iis, qui feriæ quartæ carnisprivium Hibernis censurâ, nescio qua Ecclesiasticâ impositam credulitatis vitio, aut calumniandi studio, non ex ulla notitia circumferunt; cum illud primis fidei cum rudimentis imbibitum ipsi feriæ nomen fecerit. Nam *veteres, & primitivi Christiani non modo feriâ 6. & Sabbato abstinebant à carnibus, sed etiam feriâ quartâ, ut docet Victor Antiochenus ad caput 14. Marci, quam abstinentiam retinet adhuc Hibernia*; inquit Petrus Redanus è Societate Jesu presbyter (a); cui suffragatur Baronii Epitome ad ann. 24. n. 47. *Constat quidem Sanctam ipsam rotam Hebdomadam (majorem) magnâ cum abstinentiâ, & carnis afflictione eisdem majores nostros ex traditione Apostolica transigere solitos esse: sicut & feriam quartam, & sextam cujusque hebdomadæ totius anni; quod in illa de morte Christi sit initum consilium, in ista fuerit affixus cruci, &c.* Item ad annum 57. n. 59. De quarta etiam, & 6. feria cujusque hebdomadæ præter Apostolicum canonem 68. & Clementis Romani nomine editam constitutionem lib. 5. cap. 16. & ult. & lib. 7. c. 22. habentur expressa testimonia S. Ignatii Martyris Epist. ad Philippenses, Clementis Alexandrini Strom. 1. 7. Origenis Hom. 10. in Levit. Tertulliani adversus Psych. Petri Alexandrini in Canone, Cyrilli Alexandrini lib. 10. in Levit. S. Augustinus quarta, &

a *Commentar. in Macchab. pag. 464.*

sexta.

b Epistol. 86.
ad Casulanum.

c Anno 421. 7.
Junii uxorem
duxit.

d Bed. Histor.
Ecclesiastica.
lib. 3. c. 5.

sexta feria, & Sabbato frequenter Romanam plebem (b) suo tempore jejunasse testatur: ante id temporis S. Nicolaus Pataraeus Mireæ Episcopus divino instinctu quarta, & sexta feria nutricis papillis ad vesperam infans parcebat. Theodosii Junioris (c) in aula ab escis carnalibus quarta, & sexta feria abstinere mos erat. S. Aidani nostratis Sæculo 7. Lindisfarnensis in Anglia Episcopi exemplo *Religiosi quique viri ac fæminæ consuetudinem fecerunt per totum annum, exceptâ remissione quinquagesimæ Paschalis quartâ, & sextâ Sabbati jejunium ad nonam usque horam protelare (d)*. Egbertus Archiepiscopus Eboracensis V. Bedæ Synchronus in dialogo de Ecclesiastica institutione hæc habet; *Jejunia constituta feria 4. & 6. propter passionem Domini, & Sabbato; propter quod illo die jacuit in Sepulchro plerique jejunaverunt. Quartæ feriæ jejunium in Polonia hucusque quodammodo servatur. De Gregorio 14. S. P. ita in ejus vita legitur: Singulis feriis sextis jejunabat, & feriis quartis à carnibus abstinebat. Itaque Hibernis hæc primitus cum fide recepta quartam feriam abstinentia carnaria (quemadmodum & Sabbatum) & Sextam quadragesimali jejunio (excepta unius refectionis restrictione, quæ apud plerosque tamen inolevit) colendi lex invaluit ad annum Domini 1671. quo præsulum regni rogatu Summus Pontifex bulla data 14. Septembris S. N. indulgit quarta feria carnibus, & Sexta ovis vesci ad aliarum gentium catholicarum ritum; quod plurimi apud externos versati peregrè licitis domi abutebantur, aliosque ad sua exempla alliciebant. R. adm. P. Valentinus Brown ordinis Seraphici per Hiberniam pridem Provincialis Dominica Paschali anni 1672. plenus dierum & meritorum fato functus dicere solebat se juvenem discendi ergo è patria solventem, & in patriam reversum plures animadvertisse à lacticiniis in quadragesima temperantes,*

perantes, quam à carnibus cum senex esset; breviori longè spacio, quam ut præscribit Horatius;

*Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores.*—————

Feriæ quartæ, & sextæ jejunii relaxationem vulgus majori ex parte plurimum abhorrebat, & infaustum prædicabat; quare ex iis nonnulli pristinæ abstinentiæ mordicus adhærent. Bubulcus in eadem cum præsule quodam diu Londini diversato domo oblatam feria 4. carnem neutiquam persuaderi poterat manducare, & cum Episcopi mandatum, ut comedat, accessisse audiret, respondit se Episcopo Londinensi, quoad jejunium minimè confisurum, nimirum credebatur jejunium in desuetudinem abiisse apud quenquam diu Londini moratum. De feriis, ac jejuniis jam satis, superque, unde ad propositum redeamus.

C A P U T. LXIII.

Conarius 2. centesimus vicesimus secundus R. H.

COnarius Secundus è Deagadis, seu Ernais Momoniæ Anno 212. Herimonius Conarii primi trinepos Quinto Centimacho socero surrogatur, Rex Hiberniæ.

Hujus Conarii genitrix fuit Ethnea filia Lugadii filii Darii è Corcolugadiis, amita Lugadii Mac-con regis Hiberniæ; eademque mater Lugadii Laga filii Eugeni Magni Mognuadi. Saradia Quinti Centimachi regis filia uxor erat, ex qua tres progeniit filios cognomines, sed adjecto singulis cognomento distinctos multarum illu-

Conarii 2 mater.

*Uxor.
Liberi.*

T t

struim

Muscrigia.

strium propaginum à multis jam sæculis in Hibernia non extantium authores, viz. Carbreum Musc, à quo familia, & regio Muscrigia in comitatu, & diœcesi Corcagiensi in tres partita plagas; Muscraighe-breoghuin, Muscraighe-Mitine, & Muscraighe-thire, quæ hodie Ormonia dicitur in Tiperariæ comitatu, appellationem accepit; Carbreum Baschain, cujus olim progenies in Corcabaskin Occidentali comitatus Clare regione clauit; & Carbreum Rieda, qui & Achaius Rieda Bedæ (e) Reuda pro Rieda (f) appellatus regioni Dalriedæ, hodie contractè Reuta 30 millia passuum à Bosio flumine ad crucem de Glenntrinnaght in districtu Antrim protensæ, ac Dalriedinorum ibidem olim familiæ nomen, & originem fecit. *Dal* juxta V. Bedam (g) lingua Scotorum partem significat, sed propriè hoc loco progeniem signat, à qua denominari solent terrarum tractus, & certæ familiæ addito primi conditoris nomine (quemadmodum nunc cognominibus ab aliis distinguuntur familiæ); ut Dalgcais, Dal-araidh, Dal-fiatach, Dalriada i. stirps Cassia, stirps Aradia, stirps Fiatachia, stirps Rieda, seu Riedina. Rieda etiam dicitur ab agnominè Carbrei primi Satoris; qui Righ-shoda i. lacertus, seu carpus longus est cognominatus, & omissis in sonomediis consonantibus, inde Ri-oda, Riada, & Rieda emanavit.

*Dalrieda.**e Bed. Hist.**Ecc. l. i. c. 1.**f Colgan. 8.**Mar. Append.**ad. vitam. S.**Senani ap. 2.**g Ibid. l. i. c. 1.**Dal.**Rieda.*

Ad hunc Carbreum Rioda collineat V. Beda (e), dum scribit; *Scoti, duce Reuda de Hibernia egressi amicitia, vel ferro sibimet inter Pictos, sedes, quas hætenus habent, vendicarunt.* Sed nomen familiæ patronymicum pro ducis proprio vocabulo, quod ille supposuit, usurpavit. Dalriedini enim trecentis ferè post Carbreum progenitorem annis, ducibus ex eadem progenie filiis Erici filii Achaii Munreamhar, è Dalrieda in Ultonia æquor emensi Dalriedam aliam in Britannia ad si-

nus

aus Dunbritannici partem Septentrionalem ulteriori Romani imperii metæ confinem condiderunt Kentiream, Knapdaliā, Lornam, Argatheliā, & Brun-alban, (vel Braidalban) regiones vicinis cum insulis complexam.

Ex his Erii filiiis Fergusii posteri aliis præluxerunt, à quibus Scotiæ regnum temporis tractu conditum, & nunc Magnæ Britanniæ & Hiberniæ reges florentissimi originem traxerunt. Huc Spectant pervetusti, ac fidelis à Camdeno (b) citati authoris verba; *Fergus filius Erici fuit primus, qui de semine Chonaire sc. Conarii regis Hiberniæ de quo jam agimus, Suscepit regnum Albanicæ à Brun-alban ad mare Hiberniæ, & Insegall. i. Hebrides & inde reges de semine Fergus regnaverunt in Brun-alban, sive Brunhere usque ad Alpinum filium Eochaidh patrem quippe Kinethi regis, qui Pictis domitis majorum pomœria dilatavit, sedemque suam è Dalrieda in Pictaviā transtulit. Itaque Fergusius pro prima, & præcipua sobolis suæ claritate dicitur primus, non quod illius expeditionis solus dux fuit, aut cæteris fratribus præfuit. Loarnus enim frater ei præfertur in metro-Scotico regum Scotiæ catalogo Malcolmi 3. tempore contexto; de quo poemate Wardæus in vita S. Rumoldi pag. 361. 362. 371. & Colganus in Triade Thaum. p. 115. ubi omisiss, quæ de Pictis in poemate habentur, primum distichon ad hunc sensum legitur Hibernicè;*

*Erciadum post hos * armis Albania cessit:
Conarii hæc soboles; & gens selecta Gadelum.*

* Sc. post Pictos.

Hæc de Conarii secundi regis progenie jam sufficient, usque dum ad filiorum Erii tempora pervenerimus.

* Ardnangaid-beal à Gaideliis i. Scoto-hibernis præfluxit nomen Scoticum Argatheliæ; Polychronicon lib. 1. c. 58. Heft Boet. lib. 1. fol. 7. Camdeni Britanniæ titulo Scotia. h. Camd. loco cit.

Anno. 213.

Ogamanus è familia Dalfiatachia, seu semine Fia-
tachi regis Hiberniæ, primus ex Herimoniis rex Ul-
toniæ, Tipradio Tirio substituitur. Hactenus enim Ru-
driciis Hiri filii Milesii nepotibus inserviit Ultonia,
donec Conarii regis, ut credibile est, consulto hæc jam
Herimonia propago sese inseruit, cum uterque Cona-
rius, sc. & Ogamanus eodem Ernaorum stemmate
fuerint oriundi.

Nemethus filius Srabginni regis Momoniæ nepos
Niuli è stirpe Fothadii filii Deagi Deagadum satoris
Ernaorum Momoniæ princeps Conarium regem ex ea-
dem domo agnatum è medio sustulit, & uxorem e-
jus Saradium sibi copulavit.

CAPUT. LXIV.

Arturus Unicus centesimus vigesimus tertius R. II.

Anno. 220.

ARturus Unicus Quinti Centimachi filius Cona-
rio regi sororio suo subrogatur, Rex Hiberniæ.
Mauda filia Canani de Cualann, à qua Rathmeadh-
bha Temoriæ regia nomen sumpsit, è Lagenia genus
trahens, fuit Arturi regina, sed Cormaci filii genitrix
non fuit. Hanc diversam à Mauda Niacorbi, & Cor-
maci Cucorbi regis Lageniæ filiorum matre, ut supe-
rius, attigi (i) satis evincunt diversa tempora.

i cap. 51.

Eo cæcis Fion
puatant.Fathartorum O-
rigo.

Arturus rex patrum Achaium Finn Fothart, &
filios ejus, eo quod Conlaum, & Crinnaum fratres
interemerunt, & Quintum patrem Ultoniis prodide-
runt, Temoriæ è finib. expulit. Achaius uxor erat Ca-
thirii regis Hiberniæ ex Carrico filio neptis Uchdel-
ba. Quare in Lageniam perrexit, & rex illius pro-
vinciæ

vinciæ duas plagas Fothartas ex ejus agnomine dictas, unam à Momoniæ confinio ad ostium Slanii, alteram ab adversa ripa, Slanio inter utramque medio in Wexfordiæ sinum occurrente. Ibi dominati sunt nepotes per multa sæcula ad interitum non ita pridem O Nuallan ultimi domini. Alias quoque regiones condiderunt, quæ Fothartæ dicuntur; utpote Fothartam Airbreach, quæ & Bri-eli dicta est, coluerunt posteri Corci, Lugadii, & Crumathii (ex Ænea filio) nepotum Achaii, ⁸⁰ Fothartam Lissei orientalis nepotes Fergusii Tarbræi ⁸⁵, Fothartam Imchlair juxta Ardmacham soboles Sednæi ⁸⁵ filii Artcorbi ⁸⁴, Fothartam Fea semen Adnadii ⁸⁵ filius Artcorbi ⁸⁴, à cujus Adnadii semine Fotharta de Moy-itha quoque habitata. Sunt etiam Fotharta File, Fotharta Thuile, & Fotharta Bile. Bressalius Conlæ ⁸⁵ filii Artcorbii ex Denio filio nepos, à quo Hy-bresail in Hyfalgia proavus extitit Sanctissimæ virginis Thaumaturgæ Brigidæ communis Hiberniæ patronæ.

Maximino Imperatore consule cum C. Julio Africano; S. Ursula cum undecim virginum millibus dicitur passa.

Maximini Imp. ille in consulatu collega, ut obiter adnotem, fuit Julius Africanus historicus, cujus legatione Nicopolis urbs, ubi Emmaus in Evangelio caestellum, in Palestina condita est.

O Nuallan.

Fothartæ.
Airbreach.

80. Achaius
Finn Fothart. f.
Fedlimii Legi-
feri regis Hiber-
niæ.

81. Æneas Me-
ann. *Armagh*

82. Cormacus.

83. Carbreus
Niadh.

84. Artcorbus.

85. Fergus Tar-
bræus, Sednæus

File, Adnadius,
& Conlæ.

85. Conlæ. f.
Artcorbi.

Anno. 236.

86. Denius.

87. Bressalius.

88. Dremius.

89. Dubhichus.

90. S. Brigida.

CAPUT. LXV.

Olilus Olom, Rex Momonia.

*Momonie Rex.
Anno. 237.
Kennebratense
prælium.*

Olillus Olom Eugenii Mognuadi ex Bera Hispanica filius, & Quinti regis Hiberniæ per Sabam filiam secundis nuptiis junctam gener cum filiis suis, & tribus Carbreis Conarii 2. regis Hiberniæ filiis aciem instruunt apud Kennebrat adversus Nemethum Ernaorum Momoniæ principem, qui Conario 2. mortem intulit violentam, & adversus Lugadium Maccon, patre Macniada, avo Lugadio Laidio filio Darii è posteris Lugadii filii Ithi progenerum, Olilli, Saba matre, privignum. In quo prælio Eugenius Olilli filius Daderam Druidem interfecit, Carbreus Rieda Nemethi sanguine paternis manibus parentavit, & Carbreus Musc Lugadii furæ vulnus inflixit, quo deinceps claudicavit.

Ab hoc prælio Olillus, privigno æmulo ultra mare amandato, Momoniæ universæ principatum videtur auspiciari, quem viginti tres annos primus ex Heberi sobole suorum ipsius filiorum Eugenii, & Cormaci Cas posteris alternatim gerendum, dum salva res stetit Hibernica in perpetuum transmisit cum prius Lugadii illius partim majores, partim supervenientes Herimonis progenies Ernai vices suas obirent.

CAPUT.

CAPUT. LXVI.

Fiachus Araidh, Rex Ultoniæ.

Fiachus Araidh Dalaradiæ familiæ, & regionis in ^{*Rex Ultonia.*} Ultonia conditor è Rudricia domo rex Ultoniæ, ^{*Anno. 240.*} regibus Ultoniæ ex Hiri stemmate, multisque familiis originem dedit. Hyconallia in agro Louthiano; & ^{*Hyconallii.*} quotquot ejusdem nominis per Hiberniam regiones ab illius semine erant infestæ. Sodanius ipsius filius, Sodaniorum sator, qui Sodaniam Aitchi, in Fernmoya Ultoniæ regione, Sodaniam in Media, & Sodaniam in ^{*Sodanii.*} Hymania Galviensis agri ditione præter siquas alias incoluerunt. De his Antiquariæ, & poeticæ facultatis Wardæorum, & O Duveganorum familiæ prodierunt.

CAPUT LXVII.

Lugadius Mac-con centesimus vicesimus quartus R. H.

Lugadius Mac-con ex Ithi progenie Arturi avunculi ^{*Anno. 250.*} cæde, Rex Hiberniæ.

Lugadius hic, postquam Kennfebratenſi prælio à vitrico, & sociis Anno 237 fusus est, in transmari- nis partibus exul tandem cum immensa alienigena- rum manu in sinu Galviensi appulsus infra septem post appulsus dies Arturum regem feria 5. (uti Tigerna- ^{*Mucromium prælium.*} chus signanter notat) ingenti clade apud Moyma- croimhe prope Athenriam octo millibus passuum Gal-
via

Connactia rex. via diffitam praelio evertit. Forga rex Connactiæ inter alios ab Arturi parte cecidit; cui successit Kedgin Cruachna patruus. Ab eadem quoque parte occubuerunt septem Arturi regis ex Saba sorore nepotes, filii Olilli Olom regis Momoniæ, & Lugadii ipsius fratres uterini viz. Eugenius, Dubmercon, Mogcorb, Lugadius, Achaius, Dicorb, & Tadaus, quibus, superstitē patre Olillo, superfuerunt duo ex eodem toro germani Cormacus Cas à patris morte rex Momoniæ, & Kiēnus Kienactorum, sive Keniadūm, Eliorum, Lugniorum, & Galengarum per Tadaum filium fator. Eugenio fratrum seniori à Beneo Britone hac acie perempto supererat ex Monica filia Dil Druidis filius post patris casum matris interitu natus Fiachus Latius vertex post Cormacum patrum rex Momoniæ, cuius posterī Eugeniadæ terras ab ipsis possessas Eoganactas i. Eugeniū tribum dixerunt. Hæ sunt Eoganacta Anix, Eoganacta lacus Lenii, Eoganacta Casiliæ, Eoganacta Rathlennæ, Eoganacta Glenndamnach vallis, Eoganacta Arannæ, in sinu Galviensi insulæ, & Eoganacta Rosargaid præter Eoganactam de Moy-gerrgin (*k*) in Scotia Britannica. Extat poema pervetustum (*l*) Olilli regis nomine ad Fiachum nepotem deplorans septem filiorum in Mucromio praelio, præsertim Eugeniū casum, & Fiachi pupilli miseriam patre, & matre orbatū: sed ne Olilli genuinum suspicor, siquidem de benedictionibus, quas Eugenio tam mortuo, quam vivo impertit, mentionem faciat Ethnicis vocabulo, & praxi inusitatā. Lugadius Laga Olilli frater, sed Lugadio Mac-con maternā prosapiā conjunctus, & Ligurnus ē Fothartis ⁸⁰, quos Arturus eliminavit, Lugadii in exilio comes Arturi ex acie fugientis gradum ad paludem in Aidhnia steterunt, & aggressi in terram dejecerunt, semiamimisque caput abscissum ad

80. Achaius Fothart. cap. 64° supra.

31. Aeneas Balbus.

32. Ligurnus.

ad victorem reportarunt. Uter eorum vero lethale vulnus inflixit, uter caput abscidit? disquisitione, aut controversia dignum non judico. Turloch-airt in facti memoriam paludi nomen adhæsit, quæ inter Moyvelam, & Killcorman sita in hunc usque diem eodem nomine gaudet.

*E. Galway B.
Dunkellin*

Inter Arturi regis, & Finnii filii Cuballi exitum annorum 35 Summa interponitur; unde 57 annorum spacium in poematis Chronologici depravato apographo corrigendum; ut in margine (n).

Darius Prædabundus ex Ithi per Lugadium filium Herimonis socerum profapia sex filios genuit viz. 1. Lugadium Laidium avum Mac-conii regis Hiberniæ. 2. Lugadium Cal, ex quo Calrigiæ de Lochgile in Carbria Sligoensi, & non procul inde Dartrigiæ populus, cujus dominus Maglanchii fuit; item Calrigia Luirc, Calrigia An-chala, Calrigia Inse nisc, & Calrigia Muighe-murisc in Tirawlia. 3. Lugadium Oirchi, ex quo Corca-oirche. 4. Lugadium Laighis, ex quo Lagisii O Nenachlais in Cualann agro Wickloensi. 5. Lugadium Corb, ex quo Dalmescorb in Lagenia, & 6. Lugadium Coscair, ex quo Coscradii in Deslis agro Waterfordiensi, è quibus Daniel filius Fothadii.

*n Seimblí-
aígnacaíad
San cráo.
Fectias,
Críóg bliag-
na tmiocad-
ganéad.*

*Calrigia. m. Slaney
Dartrigia. E. Mayo
Maglanchii.
Corca.
Oirche.
Lagisii.
O Nenachlais.
Dalmescorb.
Coscradii.*

Lugadius⁸² Macconius rex Hiberniæ genuit Macniadam, Fothadium Aírgtheach, Fothadium cairptheach, & Fothadium Canann: Macniada, ex quo Corcolaidii, erant tres filii viz. Æneas Bolg, Duachus, à quo O Cowhy, & Fiachrius, à quo O Floinn Arda ortus: ab Ænea quartus decimus Edercolius⁸⁸ nepotem habuit Finnium¹⁰¹ patrem Fothadii, & Kiermaci O Kerwick familiæ Satoris. Fothadio satus est O Hedercol, seu O Dríscol Corecolaidiæ à Lugadii Laidii posteris sic dictæ dominus. Hæc regio distri-

*82. Lugad Mac-
con, R. H.
83. Macniadas.
84. Æneas
Bolg.
85. Nathias.
86. Edercolius.
87. Brandubius.
88. Flannanus.
89. Cobdanus.
90. Flannanus.
91. Folaíus.
92. Æneas.
93. Dungus.
94. Murtulius*

95. *Dungalus* halecularum piscatura admodum celebris est, unde in
 96. *Nuadus*. Hispaniam exportantur. Fothadius Canann Macconii
 97. *Finnius*. regis filius Argatheliæ in Scotia Comitibus Cambel-
 98. *Edercolius* lis (Hibernicè mac Cathlin) qui hæreditariò sunt Ju-
 99. *Fothadius*. stititarii Scotiæ generales, & aulae regiae præfecti, ori-
 100. *Macconius* ginem dedit.
 101. *Finnius*.
 102. *Fothadius*,
 & *Kiermacu*.

Ex Lugadii filii Ithi præterea semine fuerunt Dun-
 galus Pugnax, & Lugadius Mal, qui apud Carn-mait
 in Murthemnia agri Louthiani victoriæ palmam re-
 portavit.

Corcalaidiæ populus primus in Hibernia in Christum
 credidit, idque ante S. Patricii missionem; de quo fu-
 S. Kieranus. it mater S. Kierani Sagirensis Liedania, ex qua ibidem
 Anno 352. natus est in Insula maris Inis-clera, nau-
 tis: Cape clere nuncupata. De hoc etiam populo, &
 Macconii regis stemmate fuit S. Fachnaus Episcopus,
 qui in eodem Corcagienfi comitatu in Carbria Ros-
 alithri juxta mare monasterium, & sedem Episcopa-
 lem erexit, academiam olim celebrem; ut in vita S.
 Mochoemoci 13. Martii; *Ibi crevit civitas, in qua
 semper mansit magnum studium scholarium.* Claruit S.
 Fachnaus sæculo sexto Christiano, & ejus memoria
 ibidem celebratur. 14. die Augusti. A Fachnao autem
 ad Dengalium filium Folacti de eadem domo viginti
 septem episcopi in eâ sede fuisse memorantur juxta se-
 quens vetus distichon è codice Lecano;

Sect neapn̄g ficiob gohán nozab Noyna bpoñ bfiopbán.
 Ope fáctna an bñbلاغائ: Go ne noymar nadoñghalaigh.

*Dengalus à Fachtna, ter nonus Episcopus, extat
 Lugadia de gente, dedit cui Rossia mitram.*

CAPUT. LXVIII.

Fergus Dentiniger 125. Rex Hiberniæ.

Fergus Dentiniger Imchadii filius de Dalsiata-^{Anno. 253.}
chio Ernaorum semine Herimonius, rex Ultoniæ,
Lugadio Mac-con rege ab Arturi regis filio Corma-
co Temoriæ solio ejecto, Hiberniæ sceptrum præri-
puit.

Maina Quinti Centimachi regis filia Imchado Oga-
manii regis Ultoniæ ex Finnhado filio nepoti tres
Fergusios peperit, Dentinigrum hunc, Dentiscabrum,
& Comatum.

Postquam Cormacus Arturi Unici regis filius, &
Centimachi nepos Macconium regem, ut demonstra-
tum est (o), gubernaculo amovit, & obsides undequa-^{o Supra p. rie}
que, præsertim Ultoniæ imperavit, omnia sibi ad suc-^{2. ad annum.}
cedendum secura ratus Fergusium Ultoniæ regem ami-^{254.}
tæ filium in Bregia Boreali convivio excepit. Fergu-^{6. Down}
sius autem iniquo in eum animo supremam affectans
dignitatem insidias clam animo agitabat; quocirca,
ut opprobrio illum quamprimum irritaret, ministro-
rum unus Cormaci cæsariem, adjectâ face, in flammam
dedit; sed stipantium ope vix laqueis evadens ægrè se
in Connactiam recepit. Tum Fergusius pulso regni
Candidato, ut erat copiis instructus vi sibi viam ad
summum stravit fastigium, & commissis duobus præ-
liis, quorum uno Kienus, & altero Achaius de longo
latere Olilli Olom regis filii occubuerunt, victor Te-
moriæ adiit, ubi rex Hiberniæ inauguratus est.

Verum enimvero non diuturna permansit violenta ^{Anno. 254.}
prosperitas. Nam anno proximo Thadæus Olilli O-

Crinnaum præ-
lium.

Iom ex occiso Kieno nepos immensum exercitum pro Cormaci, qua pater occidit, causa, sub triginta dynastis, & quinquaginta præliatoribus comparavit. Fergus filii regis vires apud Crinnam in Bregia prælio attrivit; Tres Fergusii, rex cum duobus fratribus, hac acie Lugadii Laga manu conciderunt, qui pro decollato Mucromio in bello Arturo rege, si rependi damnum capitibus posset, ut Cormaci gratiam rursus iniret, suam in hoc bello operam navavit, & tria ea capita amputata retulit,

Kienacta.

Hac victoria Cormacus Rex Hiberniæ acclamatus Thadæo in belli mercedem Tricenariam, seu Centuriam in Bregia concessit à Glaisnera ad Maldodii colles. Lisseo anni vicinos Kiennactam à Keniadis, seu Kienifemine ita appellatam. Thadæus filios progeniit Conlaum Leprosum, Cormacum Galeng (p); Muredachum, & Conlaum Frithir poetam, a quo Muntir-creachain in agro Mayonensi in Connactia. Conlao Leproso filii erant Finnachadus Huallach, & Finnacta, à quo O Meaghir: à Finnachado Coemh⁸⁷ Finnachadi Huallach ex Fiego filio nepote descenderunt incolæ Kienactæ supra dictæ in agro Midenfi, in qua apud Damhliagh, seu Dulekam celebris est memoria S. Kienani⁹¹ (quem S. Patricius infantem baptizavit) & alterius Kienactæ de Glenngemhin in agro Londinodorensi, à qua O Conór de Kienacta denominatus est.

O Meaghir.

87. Finnachadus
Coemh.

88. Tigernac.

89. Trenius.

90. Sednaus.

91. S. Kienanus.

O Conór Kienacta.

85. Finnachadus
Huallach.

86. Sabarnius

87. Ericus.

88. Imebadus.

89. Helias. ex
Cod. Dacan.

f. 213. d.

Helias Finnachadi Huallach per Sabærnium filium abnepos Helix regioni nomen, & O Caroll Helix domino originem dedit. Helia illa Carollina regio ad Momoniam, quemadmodum incolæ, olim spectabat in Ormonia confinio sita: sed in comitatum sæculo superiori distributione Regis in Lagenia comitatus pars facta est, & Ormonia pars Tiperariæ in Momonia.

+ Crinna Bregh in Meath.

CAPUT.

CAPUT. LXIX.

*Cormacus centesimus vigesimus Sextus, Rex Hiberniæ.
Achaius Gonnat 127. Rex Hiberniæ.*

Cormacus Arturi Unici regis filius à Crinnao prælio Anno 254. *6. Journ*
regnum auspicatus, Rex Hiberniæ.

Rossius filius Imchadi è Rudricia gente eodem anno *Ultonia Rex.*
Dentinigrum regem in Ultonia excipit; à cujus armen-
tario Boirche nomine montes in Ultonia, quos pècori-
bus pascendis incolebat, *Benna Boirche* dicuntur. *6. Journ*

Fiachus Sugdius Fedlimii Legiferi regis filius Desio-
rum stirps filium habuit Fiachum Raide⁸¹, ex quo Cor-
coraidii Ferabilæ, & Fera-asuil in Westmidia populi,
cujus filius Fothadius Dubnium genuit, cujus nepos Di-
ermitius O Duibhne, & Lugnium Firtrium id est, virum
Trex, ita appellatum à Trea uxore, quæ fuit Olilli O-
lom ex Kenio filio neptis, & Quinti Centimachi regis
ex Saba filia proneptis. Ex hac Lugnii uxore Arturus
Unicus Cormacum regem generavit. Ob quam igitur
cognitionem Kenius avus maternus, & Thadæus avun-
culus pro Cormaci jure decertarunt. Fabula proinde
perquam absurda est Etanam, vel Ectacam fabri ferrarii
filiam ab Arturo rege pridie, ut aiunt, quam in bello
Mucromio pateretur compressam Cormacum concepisse:
siquidem non posthumus intra triennii spacium è Temo-
ria patris deturbatorem Macconium expulit, & ipse vi-
cissim à Dentinigro, ambustis crinibus, in Connactiam
cedere coactus: quamvis tum valde juvenem fuisse non
inficiar, cujus proavus Olillus Olom adhuc in vivis su-
pererat. Lugnius porro vitricus regio ortus sanguine
non ab Etana infimæ sortis fœmina, sed à Trea cognatæ
nobilitatis

Corcoraidii.

81. Fiachus.

Raide.

82. Fothadius.

83. Dubnius.

84. Dondus.

85. Diermitius.

O Duibhne.

Cormaci regis

mater.

nobilitatis Firtrius Cognominatus est; cujus filii Cormaci fratres uterini ab omnibus agnoscuntur.

Cormacus O
Quin d. filius.
Cormac
è niche co-
rann.
Coranna.

Corcofirtrii.

Cormacus O Quin, utpote Quinti regis nepos patronymicè vocatur, & Cormacus de Corann, in Coranna quippe apud Athcormaic prope montem Keis ad Austrum natus, & ibidem apud Lugnium vitricum educatus. Coranna regio olim Galengam in agro Mayonensi, Lugniam, & hodiernam Corannam in agro Sligoensi complexa est. Corcofirtrii, Lugnii soboles ab ejus cognomine sic dicta eam inhabitant. De his S. Sonachus de Tirolilla Episcopus, & Machiag poeta, qui fuit de familia O Conchearta de Liggnathaile in Coranna; item O Dobhailen, & O Donnecathii, qui Corannæ prefuerunt, donec ad O Hara primum, deinde ad mac Donoghos pervenit dominium. Regioni, ut fama est, nomen indidit Dian Kecti è Danannarum gente Cytharædus, Corann nomine, qui hanc plagam in Musica mercedem adeptus est.

B. Galen.

Lugniam Cormacus Rex avunculi sui filio Cormaco Galeng, Lugnii etiam filiis pari propinquitate conjuncto elargitus est, & Galengam in agro Mayonensi conterminam baroniam. Has regiones, & Corannæ partem à Camnoniis, & Galeniis eatenus inessas legimus Cormacus Galeng tres filios, habuit Laium, à quo Lugnia, & Galengæ populi, Glasradum, à quo Satnii in Midia, & Selscadum Sengad *, à quo Galenga minor in Bregia. Laio⁸⁵ pronepos Fidcurius, à quo O Hara Lugnia, & O Gara Culavinnæ dominus, aliam in Midia Lugniam posteris condidit.

Laney & Galen.

Lugnia.

Galenga.

Satnii.

* Sengad

Seangad a

O Hara.

O Gara.

Connactiæ Reges

85. Laius.

86. Niacorbus.

87. Artcorbus.

88. Fidcurius.

Aidus Conalli Cruachan regis Connactiæ ex Achaio filio nepos post Kedgin Cruachna Connactiæ rex Cormaci regis indignationem meritis, prælio apud Moyai in Roscomanio ab eo devictus est; & Connactiæ principatu à Damnoniis translato, Niamorus Lugnii Firtrii filius,

Pars III. *Ogygia Domestica.*

335

filius, & Cormaci regis frater uterinus factus est rex Connactiæ. Sed brevi pòst Niamoro ab Aido interfecto, Cormacus, Aido cum Damnoniis è Connactia exterminato, Lugadium Niamori fratrem substituit, qui Aidum è medio fustulit, & triginta annos in Connactia regnavit.

Cormac Ulfhada alio cognomine Cormacus rex dignoscitur, quod Ulidios, seu Ultonios procul à patria semel, atque iterum in Manniam insulam, & Hebrides relegarit. Illos apud Granard in districtu Longford prælio contudit, & alio apud Sruthair ibidem; eorumque regem Æneam Finn Fergusii Dentinigri regis filium in Crinna-fregabhail prælio ingenti Ultorum clade vita spoliavit, cui successit Fergusius Foga è Rudriciorum familia postremus Ultoniæ apud Emaniam rex.

Cormac Ulfhada.

*Rex Ultoniæ.
Anno 257. occisus.*

C. Armagh

Dunlongius Ennii Niadh filius Cathirii regis Hiberniæ abnepos rex Lageniæ Temorense apud Clænfertam gynœceum immani feritate adortus, triginta regias puellas cum trecentis ancillis famulantibus ad unum internecione delevit. Quocirca Cormacus rex duodecim Lageniæ dynastas parthenicidii conscios morte plexit, & Boariam Tuathalii regis multam Lageniis cum accessione imperavit.

Rex Lageniæ.

Co Gal. Bar. Longford.

Magnam classem transmare in Septentrionalem Britanniam misit, qua triennii spacio eas oras infestante, imperium in Albania exegit. Momonios diversis claudibus attrivit. Verum Fiachus Latusvertex à patris (Anno 260.) & patrui Cormaci Cas excessu rex Momoniæ illum apud Druim-damhgoire (a) retrogredi, & ad damna ultra debitum Monarchis censum refarcienda patum inire coegit.

Momonix rex.

a Holie Cnoc-longe.

In hoc bello claruit Mogruthius filius Sindunii è Kierigia Luachra in Momonia Fergusio Rogio rege Ultoniæ, satus de Druidum genere, qui magicis artibus à Fiasho meruit

C. Cork
Cuanna filius
Calchini.
Farmoy b.
Co. Cork

Magee B. Ant.
Medrigia

Co. Galway

meruit sibi, & semini duas Tricenarias (hodie Rochiorum, & Condonum dictas terras in Corcagiensi districtu) Fera muighe-sene viz viros Mogruthii militis appellatas, & contractè Farmoy, unde Rochii, seu Vice-Comites de Rupe honoris titulum ducunt. Mogruthii pronepote Cumscragio tres Cumscragiorum familiae oriundæ permulta abinde sæcula in Farmoya flourerunt. Cumscragio hoc satus est Cuanna filius Calchini terræ illius dynasta ab eximia liberalitate mirum in modum sæculo septimo Christiano celebratus, ut & SS. Mochullcus, & Molagga de Teghmolagga cum aliis Sanctis. Alium ab hoc Mogruthio censeo Mogruthium, cujus filii Buanus, à quo Corcomogha in agro Galviensi, Aretus, à quo Carn aret in Medrigia, Muachus, à quo Moy-ithæ populus in Ultonia, nimirum in Kienacta. Medrigia peninsula ad Austrum Galviæ ab horum matre Medara fertur denominata.

Cormacus magnificentia, munificentia, prudentia, ac eruditione, nec non rerum gestarum laude superiores omnes Hiberniæ reges anteivit. Amplissima regia gemmeis, aureis, & argenteis instrumentis instructa, & numerosa familia majestatem, & munificentiam satis testantur: eruditionem libri ab eo editi, & culturam tria gymnasia Temoriæ aperta, unum ad militarem disciplinam, alterum ad rem historicam, & tertium ad jurisprudentiam exercendam. De tribus his gymnasiis, & de Temoriæ magnificentia Cormaci tempore, ac de ipsius laudibus, & rebus gestis extat poema 183. distichorum in O Duvegani codice fol. 175. quod incipit,

Teamhara na mogh rath. Cormac.

Regia Cormaci, regum Temoria sedes.

Ex

Ex hac Schola prodit liber, quod psalterium Temo-
rense dicimus, in quo congestis in unum patriæ ar-
chivis, supremorum, & provincialium regum series,
ac tempora cum exteris Synchronis principibus col-
lata, tributa quoque & vectigalia provincialium mo-
narchis debita, nec non metæ, ac limites cujusque
regionis à provincia ad territoria, à territorio ad pa-
gos, a pago ad pagi particulas continebantur.

Quæ patriis literis commisit monumenta vetustis
pergamenis Ms. etiamnum extantia Summam juris, &
antiquitatum patriæ in eo indicant peritiam Sanctio-
nes ejus ad publicum regimen stabilitæ in Jurisperitiæ
M. S. codicibus, quæ etiamnum videre licet, donec Hi-
bernicæ res steterant, nunquam fuerunt antiquatæ.
Sibi, & Successoribus honoris, ac subsidii ergo præ-
scripsit, ut decem hi à latere regis nunquam discede-
rent; nempe Magnatum unus, Magus, vel Druids, Ju-
dex, Medicus, Poeta, Historicus, Musicus, & tres à fa-
mulatu, Atque hic mos, substituto Druidis loco, post-
quam Christiana fides illuxit, Episcopo, adeo non re-
fixus inoleverat, ut vix fuerit per universam Hiber-
niam illustrius dominium, in quo non extitit Episco-
palis sedes diœcesim cum dominiis circiter finibus cir-
cumscribens, & quædam stata prædia certis familiis
assignata, quæ singulæ in unis ex jam dictis muniis
illius dominiis toparchis inservirent. In novissimæ vi-
tæ secessu libellum ad Carbreum filium *præcepta* re-
gia, seu *principis institutionem* inscriptum elucubra-
vit. Extat hic libellus in O Duvegani codice folio 190.
a. ubi & filio. 192. b. aliud Cormaci ejusdem opus-
culum multa ad ternarium numerum revocans. No-
tum est Ausonii poetæ Latini poema, quo de eadem
materia lusit sub titulo *Griphus ternarii numeri*. Fithi-
lus sub eo supremus Judex fuit; cujus, & Flathroi filii

Libellus Tuler.

Molendinum.

Jurisprudentiæ opera in Juridicorum scriniis adhuc conspicienda sunt. Molendini usum ex Magna Britannia tractum primus traditur pro pistrinis introduxisse. Antiquitus Romani in castris frumentum molis manuariis frangebant. Imo Caracalla Imperator triticum sua manu molens, quod ipsi satis esset, masamque ex eo conficiens, & in carbonibus coquens eo vescabatur.

*Cramaci uxor,
& liberi.*

80. Cathirius.

*R. H. ad ann.
174.*

81. Fiachus Bac.

82. Br. salius.

Bel.

83. Ennius Ni-

adb.

84. Dunlongius

85. Fibnea.

Ethnea filia Dunlongii ⁸⁴ regis Lageniæ Cormaci regina Carbreum successorem edidit Liffecarium à Lisseo amne in Lagenia, propter quem infantiae nutritionem in matris patria nactus est, nuncupatum. Non defunt, qui Ethneam etiam Cathirii ⁸⁰ Magni filiam Cormaco junctam tradunt: sed ut supputanti liquet, prius oportuit Cathirii filiam, etsi posthumam, annos aniles attigisse, quam Cormacus nasceretur: Dunlongii vero filia, Cathirii adnepti cum Treæ filio satis æquè convenit. Fuerant & alii duo filii Cormaco Kellachus, & Darius ambo improles; fuit etiam gener per Graniam filiam, deinde, hac cum Diermitio O Duibhne fugiente, per Albeam aliam filiam Finnius ex Mornia filiâ Thadæi Druidis filius Cuballi de familia O Baisgne Nuadi Nivei, R. H. è progenie Summus Hibernicæ militiæ præfectus, Jurisprudentiæ etiam, super qua scripta ejus hætenus extant, carminibus patriis, & ut quidam ferunt prophetiis celeberrimus, qui ob egregia sua, & militiæ suæ facinora uberrimam vulgo, & poetis comminiscendi materiem relinquens à nulla ætate reticebitur, Graniam rursus uxorem admisit, postquam Donnchadum, Illandum, Ruchladum, & Herodem Diermitio filios adulterio peperit.

Gener.

Finnius.

Cuballi.

1. hyuat.

Ungur

Gaoibuaib-

teach.

Aneas Gaibhuaibhtheach è Desiis Temoriæ celebris princeps indignè ferens Hiberniæ sceptrum à sua do-

mo

mo præscriptione alienari, quippe qui Fiachi Sugdii è semine descenderit, Quinti regis Hiberniæ majoris natu fratris, cujusdam injuriæ sibi illatæ prætextu armatâ manu in Temoriæ regiam impetum fecit, & Kellachum regis filium, pariterque Sednæum Blathmaci filium Majorem domus vitâ, ipsumque regem oculo spoliavit, anno Cormaci regnantis penultimo. Quo-
 circa Rex Desios septies adverso Marte infractos in Momoniam abegit. Ubi agros à Surii ripa ad mare Australe, & Lismoriâ ad Kenncriadan Lageniæ conterminos manu forti subegerunt; quos Na-ndesi i. Desios pristinarum circa Temoriam possessionum nomen appellarunt. Quibus Æneas Natfraichr filius rex Momoniæ diu postea Moy-femen campum à Surio ad Corcathrach, (a) Clonmelam & ternionem medium continentem, Desiis contra Ossorios plagæ illi hostiliter dominatos victoribus, elargitum addidit; Desios Boreales priorum respectu exinde vocatum: Priores Waterfordiæ, posteriores Tiperariæ comitatus nunc complectitur.

Desi.

C. Waterford

*a 2hacane
 cap. 11.
 id est Campus
 Casiliensis jam
 dictus.*

Fiacho Sugdio præter Fiachum Raide, de quo hujus Capitis initio diximus, erant tres filii Desiorum Satores, quorum nomina Roscius Righ-fhoda, Eugenius, & Artcorbus. Author vitæ S. Declani (b) Roscium, Æneam, & Eugenium habet, ut & Doctor Ketingus; (c) sed contra ejusdem authoris mentem, qui S. Declanum ex Artcorbo, pro quo in tribus filiis nominandis omissio Æneas legitur genitum agnoscit. Itaque Æneas, propter quem Desii in Momoniam ejecti, non fuit Fiachi Sugdii ante patrem Anno 174 extinctum decedentis filius, ut putabat Ketingus, sed nepos, aut pronepos; nec ipsi tres fratres, quorum natu minimus, si tunc vixisset, centenario major esset, sed posteriores Desiam in Momoniâ incoluerunt. Artcor-

*b Cap. 1. &
 cap. 23. c. in
 regno Cormaci.*

bo erant duo filii Eugenius Brec, & Æneas, qui videtur esse Æneas (Fiachi Sugdii filius, omisso Artcorbo patre, dictus) belli author Temoriæ regiam invadens, & a Cormaco proscriptus. Malachias O Fœlan ultimus ex hac gente Desiæ dynasta primo Anglorum in Hiberniam insultu dominio excidit. Quod in Waterfordiæ districtu Roberto le Poer tum obtigit; cujus familia Desiæ dominiorum titulo hactenus potiuntur.

Cormacus rex ita oculo Temoriæ privatus, postquam viginti tres annos regnasset, regni fasces Carbreo filio (licet alius successor unum annum se ingesserit) in manus tradidit; mos enim illis diebus invaluit non decere luscum regnare. Ita Bazes Cabadis Persarum regis filius, vir fortissimus, sed Monoculus: atque ideo regni honore Anno æræ Christianæ 531. vi legis Persicæ exclusus est.

Qui vero quadraginta regni annos Cormaco concedunt, annos enumerare videntur, quibus, abdicato sceptro, prope Temoriam apud Acoill, & Teachclethigh à forensi strepitu remotus theoricæ vitæ animum incubuit, ubi, abjectis idolis, *Deum qui fecit omnia*, traditur adorasse. In hoc secessu, dum ita sibi vacaret, tandem urgentibus fatibus Salmonis spina inter edendum gulæ inherens vitalem spiritum obturavit. Anacreonta Teium poetam lyricum uvæ passæ acino legimus strangulatum; de quo Politianus in Nutricia.

Tandem acino passæ cadis interceptus ab uvæ.

Anno. 277.

Achais Gonnat è Dalsiatachiis Herimoniis Fergusii Dentinigri regis ex Fiego filio nepos, Rex Hiberniæ, intra vertentem annum à Lugadio Meann Æneæ Fionn filio, patruele suo, trucidatur.

CAPUT.

CAPUT. LXX.

Carbreus Liffecarius 128. Rex Hiberniæ.

CArbreus Liffecarius Cormaci regis filius Rex Hi- Anno. 279.
 bertiæ septem præliis Momonios fudit, Lageni-
 ensium jus defendens; Eo rege, Aidus filius Garadii
 Lugadio Firtrii filio successit, Rex connactiæ, è Dam- Connactiæ rex.
 nonia gente postremus, cujus pater Garadius Mornæ
 79 è Nemando filio nepos fuit, à quo Mornâ Clanna
 Morna posterì appellati.

Carbreus rex Aidi Garadii regis Connactiæ armis
 stipatus cum Baisgneis, & Fothartis, quos Mogcorbus
 Olilli Olom ex Cormaco filio nepos post Fiachum
 Rex Momoniæ adjuvabat, congressus apud Gabhra de
 Acoill (a) prope Temoriam occubuit. Quod ut paulo aCac Gabhra Co.
 distinctius referam, post Finnii Anno 284 interitum acle. Mid.
 familia ejus O Baisgnea cum prætorianis militibus à
 Carbreo rege desciverunt; & jam septem annos Ai- Prælium Gaura-
 dus rex Connactiæ, quem Carbreus Rex eorum loco num prope Temo-
 satellitio suo substituit, eos bello profecutus est, do- riam Bregensem,
 nec tandem Mogcorbum regem Momoniæ cognatum non autem prope
 suum, quippe Finnii ex Samaria filia nepotem, ex qua Temoriam Lua-
 Cormacus Tinneum, Conlaum, & Mogcorbum hunc chra in Limeri-
 Dalcastiorum patrem suscepit, in auxilium accersen- centi comitatu.
 tes conjunctis viribus Temoriam versus contenderunt, Momonie rex.
 & apud Gabhra cum Carbreo rege infesta signa con-
 tulerunt. In prælii æstu Carbreus, & Olgarus Finnii ex
 Ossino nepos manus conferunt. Rex vulneribus pertusus
 æmulum prostravit, sed pugnæ se ulterius immiscens à
 Simeone, Kirbi filio de Forthartorum sobole interemptus
 est. Aidus vero rex Connactiæ acie elapsus Mogcorbum Anno 284.
 regem

regem Momoniæ in Spaltrach prælio ad Sencua montem in Muscrigia obtruncavit, ubi & ipse graviter vulneratus.

Fothadius Airgtheach, & Fothadius Cairbtheach Lugadii Mac-con regis filii Carbreo æquali potestate successerunt; sed quia singuli, ut explicat G. Coemanus (b), non successivè, aut alternatim imperarunt, idcirco Antiquarii oligarchiam à monarchia distinguentes eos monarcharum è numero excluderunt. Tres enim tantum de Lugadii filii Ithi progenie monarchas recensent, Achaïum Edgathach, Achaïum Optach, & Lugadium Mac-con; ut ex O Duinn poemate (c) distichon citat

b in poemate.

2l eolcha

Caipioñ aly-

de.

c Oloibin rym

d eayre alyd.

d in regno Lu-

gadii Maccon.

Dr. Ketingus (d) Tpl mīg O mac ite áyb &c.

*Tres Ithi excelso clari de stemmate reges,
Macconius, simul ac bini numerantur Achai.*

Atqui fratrum in imperio consortium diutinum non fuit, nam;

*Nulla fides regni Sociis, omnisque potestas.
Impatiens consortis erit. Lucan: lib. I. Belli civilis.*

c. Antrium Itaque fratrum posterior intra vertentem annum prioris armis succubuit, & ipse confestim à Baisgneis in Ollarbai prælio apud Moylinne in Crutheniorum regione everfus Cailtei pugilis manu animam fratricidio temeratam profudit.

CAPUT.

CAPUT. LXXI.

Res Britannicæ Carbrei regis tempore.

CArausius Menapiæ, ut habet Sex. Aurelius Victor, civis (quem ideo ex Hibernia verosimilius fatum, ubi Ptolomeus Menapiam locat, conjiciunt Ufferius (e), & Camdenus (f), rei militaris peritissimus, & ab adolescentia rebus nauticis exercitus, cum ad pacandas Belgicæ, & Armoricæ oras, quas Franci, & Saxones Germaniæ gentes infestabant, à Maximiano tum Cæsare præficeretur, sumpta purpura, Britanniam sibi occupat Imperator, & cum bella frustra tentata essent, ab ipsis Imperatoribus ei remissum est Insulæ imperium *.

Alteri è Scythia Pictorum colonix tunc illam *dedisse* * Anno 286. locum mansionis in Albania tradit historia Britannica. Quos muro in ulteriori Romanorum limite inter Eddenburgicum, & Dunbritannicum fretum reædificato, & septem castellis munito à reliquis ad Austrum Britannis disclusit: ubi domum rotundam politis lapidibus (eam *Arthur's oven*, & Julius Hoff hodie appellant) construxit super ripam fluminis Carun, quod à suo nomine nomen accepit; à cujus ostio (Abercaron i. ostium Caronis contractè Abercorn Abercorniæ comitum honorarius titulus) porrigitur murus ille (g) per Glasculensem civitatem ad ostium fluminis Cluth, & Dunbriton;

*Hæc spe progressus posita, Caronis ad undam
Terminus, Ausonii signat divortia regni.*

Carausii demum cæde Allectus Britannicum imperium triennio occupavit. Constantius

A. no 285.

e Uffer de Primord. Eccl.

Brit. pag. 585.

f Camd. Brit.

titulo Hiberniæ.

* Anno 286.

g Graham'sdyk, vel Gramysdyk, ab incolis vocatur.

Buchanan Epithal. Mariæ Scotrum Regine.

Anno 295.

Constantius Chlorus Cæsar à Diocletiano in Britanniam contra Allectum missus ad Britanniae littora appulsus navibus suis iniecit ignem, Allectumque in fugam coniecit; qui post paucos dies ab Asclepiodoto præfecto prætorio iusto prælio occisus est. Constantius inde ad mortem provinciam illam magna cum laude administravit, Christiani nominis admodum Studiosus; Anno 304 è Cæsare factus Imperator simul cum Galerio Diocletiani genero Anno 306. 25 Julii defunctus.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection.

CAPUT. LXXII.

De Scotorum nomine.

In Epistola ad
Crespionem
contra Pelagi-
um Britannum,
& Celestium
Scotum scripta.

i vsser de Pri-
mord. à pag.
728. ad pag.
735. Ward. in
vita S. Runoldi
p. 322. 3.

Carbrei in Hibernia regnantis temporibus Scotorum è Latinis primus meminit Porphyrius Philosophus verbis his à S. Hieronymo (b) productis. *Neque enim Britannia fertilis provincia tyrannorum, & Scotica gentes, omnesque usque ad oceanum per circuitum barbaræ nationes Moysen, prophetasque cognoverant.* Eodem circiter tempore Pictorum meminit Eumenius Rhetor. Sæculo proximè subsequenti Claudianus, & Ammianus Marcellinus iisdem terminis usi sunt: & Sæculo quinto crebrescere cœpit utraque denominatio. Reliquis ad undecimum usque sæculum nulla alia terra apud quenquam unquam Scriptorem Scotiæ nomine innotuit, quam Hiberniâ (i) insula mari ambita, Britannia contigua, sed neutiquam continua, & Synonymis Scotiæ, & Hiberniæ, Scotorum, & Hibernorum, Scoticorum, & Hibernicorum notionibus in se, & in suis indifferenter acceptata. Ipso Sæculo undecimo quidam Cluanensem S. Kierani sedem in Hiberniæ meditullio positam ab aliquibus

liquibus, Anno D. 1042 expilatam conquestus hoc distichon in codice Cluanensi legendum Latinè effudit.

*Hæc urbs horrendis hodie vastata inimicis:
Quæ prolis ante fuit Scotorum nobile culmen.*

Quinimo sæculo duodecimo Giraldus Cambrensis in dialogo de sede Menevensi, sub annum 1190 *Albaniam* nunc abusive *Scotiam* dici pronunciavit.

*St David.
Wallion.*

Et quemadmodum *Aluredus* rex, qui ab Anno 872, ad ann. 900, in Anglia regnavit, & Anno 295 Oxoniensem Academiam posuit, in sua Orosii, & Bedæ è Latino Anglo-Saxonica versione Hiberniam tum pro comperto *Scotland & Scotta-eoland* sc. Scotorum terram, & Scotorum insulam interpretatur, Gildas etiam, V. Beda, & alii Hiberniam Scotiam, Hibernos Scotos pro Synonymis passim usurpant (*k*); ita à Sæculo undecimo cum Scotia in alium sensum deflecti cœperit, authores ad evitandam amphibologiam Hiberniam, Hibernos subinde reddiderunt, quod Scotiam, & Scotos in prioribus legerat. Sic Henric; Huntingdonius Anno 1130 in vivis habet *Gens Hiberniensium* (Athelstano rege Angliæ ab anno 925. ad 940) & *puppium habitatores fatales corruerunt*. Ubi Anglo-Saxonica, quæ in vetustis analibus, unde ea transtulit Huntingdonius, hisce respondent, Sunt *scotta leode* hoc est gens Scotica, ut testatur Seldenus (*l*).

Alfredus.

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection.

k ubi Gildas habet revertuntur Hiberni domum. *v*. Beda idem ex Gilda repetens; revertuntur Scoti domum habet; videbis utrumque locum apud Usserium de Brit. Eccl. Primord. p. 608.

l Selden in mari clauso l. 2. cap. 10. p. 136.

Neque vero quam primum *Scotiæ* appellationem Hibernia deposuit, vel *Scotorum* nomen Hiberni statim amiserunt. Nam ab undecimo ad quintum decimum Sæculum Usserius (*m*) authorum verba profert *Scotiâ*, & *Scotis* pro Hiberniâ & Hibernis subinde utentium concludens; *recentiorum calculos diligenter à D. Rothæo* Episcopo Ossoriensi collectos habemus in *Hibernia resur-*

m Usser. de Eccl. Brit. Primord. à p. 734. ad 737.

n Pag. 299.
vita S. Rumol-
di Anno 1631.
scripta.

gente. De nostro etiam presenti sæculo Wardæus in
vita S. Rumoldi (n) sic ait; *Hodie certe apud Germanos
Scoti audimus, prout alibi ex insculptis epitaphiis quorun-
dam Hibernorum manifestabo, & viventium doctissimo-
rum Germanorum impressis libris. Unum producit ex-
emplum D. Edwardum Geraldinum è Lagenia Hiber-
num sacri imperii Comitem, Anno 1626. apud Heydel-
bergenses S. Francisci Minoritas in Germania ex voto
Sepultum, cujus marmoreo cippo incisa Epigraphe
Scotum illum natione vocat; credentibus nimirum Ger-
manis Epitaphii Sculptoribus, & authoribus veterem Sy-
nonymiam hanc Scotorum, & Hibernorum nondum in Ger-
mania extinctam; & sanè meritò, cum hodieque monaste-
ria Scotorum ubique audiant, quæ doctiorum Germaniæ
Scriptorum authoritas luculenter asserit esse Hibernorum.*
Alii scriptores post sæculum undecimum distinctionis
gratia duas Scotias statuerunt, quarum primam Scoti-
am Majorem, Veterem, Ulteriorem, & insulam: alte-
ram Minorem, Novam, Modernam, Albinam, Albiensem,
Britannicam, & Britannicæ insulæ partem indigitarunt.

Marianus Scotus Anno 1028 in Hibernia natus in-
ter primos auctores fuit, apud quos hodierna Scotia eo
nomine denotata reperitur, Hiberniam nihilominus
o vsser. ibid. Scotorum Insulam fuisse agnoscat (o). Joannes Sulgeni
pag. 734, 735, Menevensis Episcopi filius ejusdem sæculi Scriptor coæ-
736. vus primus inter exteros fuit, qui eandem Scotiam Mo-
dernam Latine Albaniam Scripsit (o). Quo solo uni-
versali nomine Alba in recto, in obliquo Alban, & Al-
bain ea regio ab omni ævo in hunc usque diem Hiber-
nicè dignoscitur, & incolæ Albanach, Albanaigh i. Al-
banus, Albani, & Gaoidhil Alban i. Gaidelli Albanæ,
ut ab aliis incolis non Gadelis i. non Hibernicæ originis
distinguantur. *Ipsi veri, & genuini Scoti, ait Camde-
nus (p), hoc Scotorum nomen non agnoscunt, sed alias se
titulo Scoti. Gaoihel, Gael, & Albanach indigitant, Verum*

Verum enimvero non ex quo tempore Porphyrio, & sequentibus Latinis innotuit Scoticum nomen Scotorum accersenda est origo; nec adventitiæ tum in Hiberniam cum Romanum imperium inclinaret, nationis diu per incerta vagabundæ nomen fuit, ut hariolatur Camdenus (q) antiquitatibus patriis perspicacissimus, sed nostris rebus ob inscitiam tam idiomatis, quam antiquitatum summa tantum superficie versatus, cætera peregrinus; ut meritò de eo dicatur:

*Perlustras Anglos oculis, Camdene, duobus,
Uno oculo Scotos, cæcus Hibernigenas.*

Non in Britannorum, & Francorum imitationem genus suum à Trojanis dictum supra quadringentos ab hinc tantum annos comminiscuntur, Scoti sub idem tempus, ut ille confidentius, quam par est, asserit (r), ne in postremis consistere viderentur Scotam Pharaonis Ægyptii filiam suam nationis conditricem e mentiti sunt. Nam præter Giraldum Cambrensem (s) quingentis prope, & auctorem vitæ S. Cadroe (t) Lotharingum sexcentis ab hinc annis id ex historiis nostris haurientes author vitæ S. Abbani (u) ante nongentos annos ita tradit: *Hibernia ab Hiberno flumine (x) Hibernia vocatur: Scoti vero à Scota matre ejusdem gentis filia regis Ægypti: & Scholiastes ille in vitam S. Patricii à Fieco S. Patricii discipulo, & primo Lageniæ Archiepiscopo metro Hibernico conscriptam super his verbis Patrici Proccair do Scotaibh id est Patricius prædicabat Scotis, vers. 18. ait (f) id est Hibernis, qui Scoti à Scota filia Pharaonis regis Ægypti nominantur, &c.*

Nec apud hunc tam vetustum authorem, quippe qui sub finem sæculi Sexti, mille, & amplius jam elapsis annis commentatus est, illud primum repertum, sed

opinio erat communiter in patriis historiis recepta, ut jam laudatus vitæ S Abbani author subdit: *Quomodo de Ægypto ipsa venit ad Hiberniam brevitatis causa omittimus, quia invenitur de illa in libris, qui narrant, quomodo in primis temporibus habitata est Hibernia.* Quamquam vero hanc fabulam rejiciendo cum Camdeno facile assentiar, (g) istud tamen inde pro comperto inferendum necesse est nomen fuisse vetustissimum, de cujus origine ea fabula adeo antiquitus recepta pro vero communiter venditabatur.

g ut supra parte
2. ad an. 2453.

Scotorum quidem nomen prius genti adhæsit, quam in Hiberniam se adverterent, aut Hiberni audirent, ita ut ab Hibernia Scoti, Hiberni; & à Scotis Hibernia diceretur Scotia, Quod ut clarius percipiatur, notandum Hiberniam fuisse Insulæ nomen ab exteris inditum, & à nullâ voce vernaculâ derivatum: pro cuius Etymologia duas, aut tres nostri causas per conjecturam producunt, quas in hunc sensum Lugadius O Clerii

h in disceptatione
adversus Brunodinum. p. 101.
1. disticho. 12.

(h) Antiquarius recitat Hiberniam ab Hebero Finn, utpote cui nequaquam universa unquam subjecta, frustra dici demonstrans.

*Cui minimè imperium non debet Hibernia nomen
Tota, quod antiquum lingua Latina dedit.
Scilicet hyberno demissum tempore nomen;
Cui multum in Banba frigoris ansa fuit.
Codicibus potius patriis inquirito causam;
Quos aliam duplicem commemorare liquet.
Nempe quod Hesperio generatur Hibernia Ibero (i).
Flumine, Golamidum prodiit unde genus.
Vel quod ab Occasu Graio (k) cognomine Phæbi,
Sic sua Milesiis Insula dicta foret.*

i ut supra. ex
vita S. Abbani.
k Hoc ex Græco
etymon apud
Cormacum Cu-
dnamani, ex He-
beri ipsius san-
guine natum.

Scotiam autem ex Scotorum gente illam occupante,
& incolente appellatam.

Hæc

Pars III. Ogygiæ Domestica.

349

Hæc gens variis patronymicis nominibus à majoribus acceptis, & hætenus sermone vernaculo per manus traditis dignoscitur; uti Milesii à Milesio primorum in Hiberniam adventantium hujus coloniae ducum parente; Golamidæ, ut supra, à Golam alio ejusdem Milesii nomine; Gaidelii à Gaoidheal, seu Gaidelo antiquiore progenitore; & Fenii à Fenisio Farsaidh Gaideli illius avo; ut in hoc veteri disticho ex poemate, quod Moelmurius Fathanienfis Anno 885 facto functus Hibernicè in hæc verba cecinit.

Unde Gadelorum referatur origo, canamus (b)

ICanambun-
adair na
ngaoidel.

Feni o fenuir abbearta: briġ gan dochta
Gaoidhil o gaoidheal ghlaſ gharta: Sert o Scota.

*A Fenio Fenios dictos, Gailosque Gadelo,
A Scota Scotos res manifesta satis.*

Quam Scotam Pharaonis filiam in eodem poemate expresse habet. Quod licet inter nostros Historicos decantatissimum sit, ut vere dixit Livius in præfatione primæ Decadis, *Datur hæc venia antiquitati, ut miscendo humanis divinis primordia urbium angustiora faciat*; tamen per istas errorum ambages veritas seipsum prodit. iidem enim Pharaonis filia assertores non Scotam illam, sed Scytham dicendam agnoscunt; ut habet Colganus 6. Martii in notis ad vitam S. Cadroe (m) super hac particula [*Ægyptiam conjugem bello meruerat nomine Scottam. cap. 5.*] *rectius per simplex t. Scotam, vel secundum vocis Originem Scytham*; deinde subjicit (n) *optimè nostri passim Historici tradunt ipsam nempe Scotam Pharaonis filiam Schytam potius cognomento prius à suis appellatam fuisse, quia nempe Schytico mari-*

m pag. 502.
numero. 39.
n ibidem, n. 40.

ta.

to præter patriæ consuetudinem fuisset tradita: & postea cognomento non nihil depravato in nomen cedente a posteris Scotam vocari. Et supra videtur hoc indicare author sc. author vitæ S. Cadroe, ubi ait vocabulo uxoris depravato Scottiam vocaverunt. Simulque vetera nostra monumenta, non obstante Scotæ Ægyptiacæ fabulæ, disertis verbis ingenuè fatentur à Scythiis, ad quos gentis origo concordī scriptorum calamo refertur, Scotos nominatos, ut ex sequentibus domini Ketingi locis evincitur: Scotiam filii Milefi nominarunt ex matre sua Scotsa filia Pharaonis Nestonibus; vel idcirco quod ipsi genus Scoticum fuerint, è Scythia originem trahentes, ut

o Keting: Hi-
stor. pag. 2. n. 9.

p Ibidem de
Gaidelcrum ad-
ventu in Hispa-
niam e Getulia.
p. 39.

Colgani locum, Pharaonem suam ei viz. Milefio collocavit; quæ ideo Scotsa vocatur, quod Milefio Scotici generis marito enupta sit. (p). Ubi notandum nostros Scriptores memorare duas Scotas ex Ægypto Gaideliæ gentis genitrices; primam Pharaonis mari Erythræo obruti filiam Gaideli matrem, quam cum sanioribus judiciis è majorum nostrorum genesi merito expungimus: alteram, de qua heic; cujus pater si Salomoni coævus, & focer extitit, ut quidam è nostris habent, tempus non obstat, quin posset esse focer Milefi nostri, in discrepantia auctorum eam etiam suspectam reddat, quorum alii filiam Pharaonis Simeidis, vel Sidag, & in Hispania demortuam; alii Pharaonis Nestonibus, vel Nestonibus, & in Hibernia advenientibus filiis, occisam habent. Sed licet admittamus eam Milefiorum matrem, ex citatis tamen Ketingi, & Colgani locis patet non illam genti, sed gentem prius illi, quod Scotici generis marito enupta sit, nomen dedisse Scotam.

Nostri primum Pharaonem memorant Pharaonem Cenchrem Nili nostri focerum, & in mari rubro submerium;

Pars III. *Ogygia Domestica.*

351

merſum ; ſecundum Pharaonem de Turre, qui Gaide-
lios, ſeu Scotos cum Srio, & Hebero Scot ex Ægypto
ejecit ; & tertium Pharaonem Neſtinnum, vel Ne-
ſtonibus, qui fuit quintus decimus rex à Cenchre, &
ſocer Salomonis, & Mileſii. Quartum addas, de quo
ſupra Simelem, vel Silag. Niulum vero omnes ag-
noſcunt Fenifſii ad turrim Babyloniam principis filium,
& Noemi adnepotem. Niulus igitur Abrahami, Anno
Mundi 1949, nati atavo ſuppar fuit, & à nato Abra-
ham ad tranſitum maris rubri anni effluerunt 504,
& novem, aut decem generationes recensendæ extant :
aſt à Niulo ad Heberum Scot tum, ut aiunt juvenem
quatuor tantum intercedunt generationes. Anni quo-
que ſunt tantum 480, exacti à tranſitu maris rubri
ad Templi fundamentum à Salomone jactum : ſed ſi
generationes ab Hebero ad Herimonem recolligas,
Octodecim invenies numerandas.

Pharaonum nomina recensere, aut tempora dige-
rere hoc fuerit fumos vendere, aut littus arare. Quare
frustra quæritur, fueritne Cenchres, an Amenophis,
an alius ? quem obruerint fluctus maris rubri : quiſ-
nam item fuerit, apud quem Iſraelitæ peregrinati ? Eu-
ſebius dynaſtias Ægypti diverſas & regum nomina
Chronologiæ inferuit ; ſed ab omnibus deferitur. Ma-
nethonis Sacerdotis Ægyptii de dynaſtiis Ægyptiorum
tabulæ pura puta Somnia ſunt de rebus, quæ mundi
creationem finguntur antecelliſſe : harum extat apud
Joſephum, & Africanum fragmentum, ſed longe alia
regum ſeries legitur apud unum, quam apud alterum :
Joſephus ipſa verba Manethonis recenset, reges per-
multos memorat, ſed continuam ſeriem non confequi-
tur, nec hitoriæ congruunt tempora ab eo descrip-
ta. Herodotus, & Diodorus cum Sacerdotibus Ægyp-
tiis ſermones ſe habuiſſe aſſerunt. Sed neque inter ſe
conve

1 Pharao Cen-
chres, Cingeris,
Cing'ri.

Acenchres va-
riè legitur.

2. Pharao de
Turre.

3 Pharao Ne-
ſtinnus, vel Ne-
ſtonibus.

4. Pharao Sime-
des, vel Silag.

Pharaones.

conveniunt, nec cum Manethone. Hoc solum certi habemus regnum Ægyptium vetustissimum esse, & multo plures reges habuisse, quam unum ante illum submersum, quem inter majores falsò reputavimus. Primus Pharaon in sacra pagina occurrit, quo tempore
 2024 Abraham Ægyptium adiit, quem mundi annum 2024
 429 diximus, & inde ad transitum annos 429. Unde ad
 480 Templum Salomonis annos 480 Sacræ literæ statu-
 427 unt. Hinc ad Templi excidium Anno. M. 3360 sunt
 anni 427, quo tempore in Ægypto regnavit Pharaon
 3360 Waphres, vel Apriès, Ophrea etiam à propheta Jere-
 mia dictus.

Herodotus inter gentes, quorum Scripta ad nos hi-
 storica pervenere, omnium antiquissimus, quippe An-
 no M. 3504 vivus, qui ut propius, & certius res
 Ægypti cognosceret, istuc profectus, cum Sacerdotibus
 annalium, & doctrinæ custodibus conversatus est, sex
 tantum postremos Pharaones, quorum res illius tem-
 pore non adeo vetustæ erant, nobis transmisit ad a-
 liquid certitudinis de iis statuendum; primum Setho-
 nem, quem Ægypto præfuisse memorat, cum Senna-
 cheribus Assyriorum, & Arabum rex magna inopi-
 naque clade affectus esset, nempe divinitus in obsi-
 dione Hierosolymæ castigatus, Anno Ezechiae 14. mun-
 di 3235, Secundum Psammetichum è duodecim regum
 numero, quos post Sethonem ait, regno in totidem
 dynastiasdiviso, simul imperasse per aliquot annos, do-
 nec ille cæteris oppressis totum regnum in se unum
 rursus verterit, gubernaritque per annos 54. qui cœ-
 pit Anno M. 3279. tertium Psammetichi filium Ne-
 cum, quem regnasse ait annos 17. & cum Syris con-
 gressum in Magdolo ingenti victoriâ potitum. Hunc
 sacrae literæ Nechonem vocant, qui in campo Maged-
 do Josiam Regem Juda prælio divictum prostravit, An-
 no.

Setho.

Psammetichus.

Necus.

no M. 3338. Quartum Psammim Neci filium, quem ^{Psammis.} dicit regnasse inglorium pene annos 6. Quintum Apri- ^{Apries.} em (de quo supra) Psammis filium; quem post 25 annorum fortunatum imperium ab Amasi obscuræ o- ^{Amasis.} riginis viro succedente eversum refert, Sextum Ama- ^{Psammenitus} sin, quem annos 44 regnum tenuisse scribit, & extre- ^{Pharacnum ul-} mo vitæ tempore ob denegatum filiae conjugium Cam- ^{tinus.} bysis tum in Oriente regnantis in iram incurrisse; sed in belli apparatu obiisse, relicto regni hærede filio Psammenito, atque hunc infra sex menses à morte pa- ^{3. Regum II.} tris à Cambyse fortuna omni exutum Pharaonum no- mini finem imposuisse, & regnum Persis possidendum reliquisse. Quod Anno M. 3426 contigit. Cujusnam igitur Pharaonis filiam Salomon duxit incompertum est, & utrum illius Pharaonis Milesius noster gener, plusquam incertum.

Deinde advertendum non filios Milesii Scotiam nomen Hiberniæ imposuisse, contra quam loco supra citato (d) Ketingus cum aliis censuit: nam inter varia ^{d Keting.} Hiberniæ Scotico idiomate vernaculo nomina nullum ^{Hist. pag. 2.} omnino datur, quod à Scotis derivetur & *Nondum Or-* ^{n. 9.} *bis adoraverat Romam*, quæ multis abinde sæculis à Scotis Scotiam formavit. Alios D. Ketingi locos Sco- torum nomen à Scythiis deductum testantes percur- ramus: *Communis Antiquariorum sententia est Gaidelios gentem Scoticam ideo appellatos, quod è Scythiâ stemma-* ^{e ibidem de pro-} *tis primordia referant. (e) & alibi. In libro de primis Hi-* ^{fectione Niuli è} *bernæ habitatoribus unanimi antiquariorum suffragio* ^{Scythia in Æ-} *traditur linguam Scoticam, quam Gaidelicam dicimus,* ^{gyptum.} *Nemethiis vernaculam fuisse; nimirum quod è Scythia,* ^{e ibidem de pro-} *ubi ea lingua erat, huc advenerint (f) Item alibi In Po-* ^{fectione Gaide-} *lychronico habetur lib. I. cap. 37. à vocabulo Scythia* ^{liorum è Getulia} *Scotos Gaidelo Glas ortos nominis derivationem mutasse. (g)* ^{in Hispaniam.} *In codice etiam Lecano ita de hac re legitur, (h); Gia-* ^{g ibidem de Da-} *delii* ^{nannarum dy-} ^{nastia.} ^{h fol. 268. a.}

delii dicti Scoti à Scota Pharaonis filia, vel à regione, unde ad turrim (Babylonicam) venerant è Scythia; viz. Scythia petraa; & paulo infra Scotitianos regio, unde Scoti in Scythia. Scythas Japheti nepotes gentem vetustissimam ante Babyloniæ molis apparatus extitisse notum est: & cum à Scota Pharaonis ficta filia Scoti, ut evicimus, non dicantur, reliquum est, ut ab alia disjunctionis particula, quam Antiquarii communiter admittunt, dicantur. Qua de re externos quoque Scriptores, apud quos idem in confesso est, evolvamus.

Propertius Augusti tempore ante Christum natum in luce hunc versum habet lib. 4. Eleg. 3,

Hibernique Getæ, pictoque Britannia curru.

Ubi Getæ Scythiæ populus (quos non alios fuisse, quam qui postea Gothi dicti fuerunt, plerique tenent) Scotos denotant, quod Scythæ fuerint origine.

Gildas Anno Christi 564 de excidio Britanniae scribens *Vallem Scythicam* vocat mare Hibernicum, ut colligit Seldenus. (i) Huc appositè Nennius Britannus, qui Anno 858 Britannicam historiam, quæ falsò Gildæ tribuitur, edidit; *Sic mihi peritissimi Scotorum nunciaverunt; Scythæ in quarta ætate Mundi obtinuerunt Hiberniam* (k). Non aliunde igitur, quam à peritissimis Scotorum edidit Scythas Hiberniam obtinuisse quarta ætate Mundi; & sub initium libri quartam ætatem mundi computat à Davide usque ad Danielem. Idem repetens Henricus Huntingdonius (l) *Britones*, ait, *in tertia Mundi ætate in Britanniam, Scoti in quarta venerunt in Hiberniam.* Scotos igitur, & Scythas perinde habent hi, ac peritissimi Scotorum: quorum huc appulsam coloniam, Salomone Davidis filio regnante, pridem demonstravimus (m).

i Seld. in mari
clauso lib. 2. c. 1.

k Voss. de Pri-
mord: pag.
731.

l Histor. lib. 1.

m parte. 2. ad
ann. Mundi.
2933. supra.

Ra-

Radulphus de Diceto in Imaginibus Historiarum (n)^{n Ad ann. 1185.} ita habet ; è Regione quadam, quæ dicitur *Scythia*, dicitur *Scita*, *Sciticus*, *Scoticus*, *Scotus*, *Scotia*. Ex eo sic Thomas Walsinghamius in Hypodigmate Neustriæ. A regione, quæ dicitur *Scythia* dicitur *Scytha*, *Scythicus*, *Scotus*, *Scotia*; quemadmodum à regione, quæ dicitur *Geta* dicitur *Geta*, *Geticus*, *Gothicus*, *Gothus*.

Et rectè Reinerus Reinecius in historiæ Juliæ prolegomenis hodie *Scytharum* nomen in *Scotis* asserit esse reliquum. Quocirca Aluredus rex in Orosii versione *Scotos* in *Scyttan* Anglicè aliquando convertit : & inferiores Germaniæ Belgæ *Scythas*, & *Scotos* communi appellatione *Scutten* nominant.

Præterea Hibernicè loquendi formula *Scotorum* nomen gentile potius, & à *Scythis*, quam patronymicum à *Scota* ulla majorum genitrice demissum insinuat : Non enim patitur, ut *Clanna Scot* i. *Scotigenas* dicamus, quemadmodum *Clanna Mile*, *Clanna Gaoidhiol*, i. *Milesiadas*, & *Gaidelidas* ; sed *Scot*, *Scuit*, *Scotaibh* ; *Kine Scot*, *Scoitbherla* i. *Scotum*, *Scotos*, *Scotis*, genus *Scoticum*, *Scoticam* linguam. Itaque Hiberni, ex quo Hiberniam infederant, ex Hibernia insulæ nomine appellantur ; *Scoti* vero dudum antè à primæ originis solo *Scythia* audierant. Quo cognomine primum è majoribus Specificatum invenio *Heberum Scot* *Gaideli* pronepotem pluribus generationibus *Milesianam* coloniam anteeuntem. Deinde in Hibernia patriæ constitutæ *populus Scoticus*, & *Scotos* se dicentium natio ansam præbuit Romanis scriptoribus ex illa nationis appellatione in analogiam de flexâ *Scotiæ* nomen *Scotorum* imponendi patriæ, ut rectè observavit Camdenus (o) *populus ante regiones nominibus suis fuisse notos, & à populis regiones denominatas.* Nec intentum enervat, quod ante Porphyrium *Scotorum* nomen Latinos Hiber-

p Ibid. tit.
Scoti.
q Ibid. tit. Bri-
tanni.

nix & Hibernorum terminis usos latuit, cum populi plurimi ut habet idem Camdenus (p) aliis, ac ipsi utuntur à vicinis insigniantur nominibus; & alibi (q) etfi recentia, & antiqua percurras singula, observabis singulas, gentes diversis, ac ipsi usi sunt nominibus, ab aliis denominari. Hac ratione Scotica colonia Se Scotos inter alias Hiberniæ gentes dixerunt; ab exteris vero omnes Hiberniæ incolæ sine differentiâ Hiberni vocabantur, donec crebrescente foris Scotorum fama, Scoti etiam foris, uti domi dicerentur, & Hiberni.

Deinde, quemadmodum Jonia in Asia minori propterea appellata est, quod colonorum Atheniensium, duce Neleo Codri filio, istuc transmigrantium plurimi ex Jonibus essent Scripti. Ad quam à veteri patriâ Jonum discernendam ista in Græcia Ægialensis Jonia quondam, deinde usitatius Achaia fuit dicta: ita Aquilonaris Magnæ Britanniæ tractus transmigrantibus hinc istuc variis Scotorum coloniis, & temporis progressu totum subigentibus, exteris omnibus Scotiæ nomine jam dignoscitur, & quam prius Scotiam solam dixerunt, nunc sine adjectione Veteris, Majoris, aut ejusmodi alius discriminis Scotiam non intelligunt: è contra vero Hiberni, qui fuerant primigenii Scoti, colonias istas à se emissas non *Scotos*, sed distinctionis ergo *Albanos* à patriâ ab ipsis occupatâ vocarunt. Nam ab omni hominum memoria ille tractus *Alba*, i. Albania, & incolæ diversi promiscuè Albani in utriusque nationis vernacula lingua Scotica hætenus dicuntur: quamvis ad undecimum usque Sæculum Albania illa Latinis non innotuerit. Voces non secus, ac cæteræ res mortalium vicissitudini obnoxia sunt, ut verè poeta:

————— *Verborum vetus interit ætas;
Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.*

Nun-

*Nunquam Sermonum stat honos, & gratia vivax,
Namque hæc sunt in honore vocabula, quæ volet usus,
Quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi.*

Scotos, ac Hibernos, & Scotiam, ac Hiberniam idem olim sonuisse, Scotos modernos adversus veterum Scriptorum torrentem denegare ausos, nominisque prætextu omnis ætatis Scotos stupendâ licentiâ suæ Britannicæ Scotiæ adscribentes luculentis testimoniis sub finem Superioris, & nostro Sæculo refellerunt viri literati. Molanus de Sanctis Belgii, Serarius in vita S. Kiliani, Camdenus passim in sua Britannia, Petrus Lombardus primas Ardmachanus de Hibernia, David Rothæus Episcopus Ossoriensis in sua Hibernia resurgente, Hugo Cavellus primas Ardmachanus in vita Scoti, Edwardus Maihew in vita S. Aidani, Thomas Messingamus in Florilegio Sanctorum Hiberniæ, Anonymus in Appendice ad vindicias Hiberniæ. Thomas Jaimus in notis ad Luitprandum, Jacobus Usserius in Britannicarum Ecclesiarum primordiis, Hugo Wardæus in vita S. Rumoldi, Joannes Colganus sparsim in Triade Thaumaturga, & Actis Sanctorum Hiberniæ, Jacobus Waræus Eques auratus de Hiberniæ Antiquitatibus, & Joannes Lynceus in suo Cambrensi Everso, præter Joannem Wadingum contra Dempsterum, Philippum O Sulevanum contra Camerarium, & Stephanum Vitum; quorum ea de re lucubrationes nondum typis commissæ, sed calamo tantum exaratæ extant.

CAPUT. LXXIII.

Fiachus Srabtenius 129. Rex Hiberniæ.

Anno 297.

1. Co. Gal. B. Clareus,

Connahtia re-
ges.

Co Mayo.

Flachus Srabtineus ex Dun-Srabtinea in Connahtia nutritionis sede cognominatus, Carbrei regis filius, Rex Hiberniæ, Lagenios variis præliis ad Dublinium, Sliaw-toadh, Smetire, & Kiermoy contrivit. Eo regnante Aidum Garadii in Connahtia excepit Condeus de Corcofirtriis: post quem Muredachus Tirius Fiachi regis filius, & Rex Hiberniæ ejusque posterii Connahtia principatu potiti sunt mille plus minus annos.

CAPUT. LXXIV.

Res Britannicæ Fiachi regis tempore.

Anno 303.

Martio mense à Diocletiano in Oriente, & Maximo in Occidente mota immanis Christianorum persecutio cœpit: quæ in parte Britannia Romanis subjecta martyrio beavit innumeros; nec tamen Christianam in ea religionem extinxit. Hac procella S. Albanus Verolamiensis Brittannorum protomartyr 23. die Maii gladio percussus occubuit.

306.

Constantinus Magnus Imp. imperium in Britannia auspicatus est post patrem Constantium Eboraci 25 Julii mortuum, de Pictis brevi antè triumphantem. *Fa-
ctet igitur Britannia ad perennem suam laudem, & glo-
riam, quod sicut Christianum regem inter omnes Christia-
ni orbis gentes prima agnovit Lucium, sic primum Chri-
stianum*

Pars III. *Ogygia Domestica.*

359

stianum Imperatorem ex Sanctissima Helena genuit Constantium, eundemque prima salutavit Augustum. A ^{Camden Brit. tit. Yorkshire.}
 Constantio Radulphus Niger, à filio ejus Constantino Guilielmus Malmesburiensis Brittannorum coloniam in Armoricam traductam refert; à Maximo tyranno Nennius, Galfridus Monemuthensis, & alii. Sed post Saxonum adventum id factum alii probabilius tradunt, pro quibus illud maximè facit, quod ante tempora Childe-rici primi (eodem prope anno cum Hengisto regnum ineuntis) Britannorum Galliam incolentium nulla certa apud autores occurrat mentio.

Arelatenſe in Gallia Concilium generale contra Donatiſtas indictum, cui Britanniaſ Epifcopi interfuerunt. 314

C A P U T. LXXV.

*Colla Huafius Centefimus triceſimus Rex Hiberniaſ.
 Muredachus Tirius centefimus triceſimus primus R. H.*

Colla Huafius ex Achaio Doimhlen filio Carbrei regis nepos, Rex Hiberniaſ. 327.

Achaius Doimhlen ex Olechia filia Updarii ex Albania Britannica oriunda tres ſuſcepit filios Colla Huafium regem, Colla Meann, & Colla Da crioch; quorum tria nomina Carellus, Aidus, & Muredachus. Hi regnandi cupidine patrum ſuum Fiachum regem Hiberniaſ ad Auſtrum Talteniaſ apud Crioch-rois in Bregia praelio occiſum everterunt. A Dubcomaro Fiachi regis Druide ibidem perduto Dubcomarium praelium vocatur. ^{Dubcomarium praelium.}

Muredachus Tirius Fiachi regis filius è rege Conna-ctiaſ factus, Rex Hiberniaſ Colla Huafium regem cum duobus 331.

duobus fratribus, ac trecentis comitibus in Britannicam Albaniam abegir.

Gallgaidelii.

Aísea de gente Gall-gaidelia fuit Muredachi regis mater. Gallgaidelios vero existimo Gaidelios insulas Britanniae adjacentes tum incolentes, Nam Donaldum filium Thadæi O Brian, quem Anno Christi 1075 Man-
niæ, ac Insularum proceres regni sui Protectorem acceperunt, Inse-gall, & Gallgædelu regem Hibernicè dictum reperio. Hebrides vero sunt, quas nostri Inse-gall dixerunt.

Anno 332.

Tres Collai à Sociis ad ter novem tantum deserti intra vertentem annum in patriam reduces cum patruele Muredacho rege in gratiam redierunt, & contra Ultonios generi suo jam diu admodum insensos arma inferendi copiam nacti sunt. Instructis igitur agminibus Ultoniam invadunt Septem legiones * è Damnoniis Connactiæ Olnegmaest dictis sibi adsciscentes. Ad Carn eacha-lethderg in Fernmoya concurritur: ubi Fergusius Fogha Rex Ultoniæ contusus occubuit; & Colla Meann è victorum parte desideratus. Mox Emaniam advecti captam incendiis, cædibusque funditus exciderunt. Muredacho Tírío in Hibernia regnante, Britanniarum Episcopi in Sardicensi concilio Thraciæ, & Mysiæ confinibus coacto ad Arianorum condemnationem, & S. Athanasii absolutionem suum calculum adjecerunt.

* Cætha.

*Co. Achaleibderg
Antrim prælium. Ultonia Rex.*

Emania excidium.

Anno 347.

Co. Armagh.

Colmanus præbyter, & postea egregius Episcopus in Hibernia claruit; & natum ibi S. Declanum baptizavit.

Anno 352.

S. Kieranus Saighir Ossoriorum patronus in lucem editus.

CAPUT. LXXVI.

Orgiellii Collaorum posterî, ac ditiones.

POST Achalethderg prælium, quod Collaorum, & Cat naccol-
trium Collaorum prælium vocatur, victores, abala cat na-
ctis ultra Glennrigeam, & Neachum lacum Ultoniis, ^{Orgiellia.} *C. Fermanagh*
amplam ditionem, quam Orgielliam dixerunt, unde
Anglis Uriel, & Oriel scribitur, in comitatus Louth,
Ardmach, & Monachan avorum Memoria descriptam
compararunt. Unde Collaorum trium sæcunda est, ac
latè propagata soboles.

Colla Huasio regi Hiberniæ Achaius filius tres ne- *Colla Huasus*
potes dedit generis sui Satores, Ericum, Fiachrium Tort,
& Brianum; à quo Briano per Cormacum filium Hy- *C. Armagh vel Derry*
Cormaic. *ad Lacum Foile*
Hy-Cormaic.

Hy, vel I (ut heic advertendum duxi) ab *Hua* vel
O nepote est numerus pluralis, & familiarum Satori-
bus frequenter adjici solet, tum ad familias, tum ad
terras ab iis infessas denotandas, ut & Dal (de quo su-
pra. cap. 63.) Siol, Clann, Kinel, Mac, Muintir, Te-
allach, vel quid simile cognatæ significationis, prout *vel Beallach*
utrumlibet usus accommodarit.

Hy-cormaic est tricenaria, vel baronia in Hy-mac- *C. Armagh*
eartheann.

Fiachrio Tort ⁸⁷ Hyturtrii, Firlîi, & Hymachuais i. *Fiachrius Tort.*
posterî Huasii regis, quorum regio Hymachuais eti- *Hymchuais.*
amnum in Westmidiâ Baronia, orti sunt: Hyturtria re- *Hyturtria.*
gio est in Dalfiatach, & comitatu Antrim, lacum Nea- ^{87.} *Fiachrius*
chum habens ab Occidente: quod è Dalaradia per Fer- *Tort f. Colla Hu-*
sat-tuama Bannæ fluminis trajectum pervenitur. De ^{asii.}
Hyturtriis fuit S. Trea. V. velo cœlitus misso à S. Pa- ^{88.} *Echinus.*

89. Fedlimius.
ex quo.
O Floinn Hy:uir-
we.

tricio amicta. Echinus, Manius, Laogarius, Æneas, Nathias, Cormacus, & Muredachus Broc septem filii Fiachrii Tort. Fedlimio filio Echini satus erat O Floinn Hyturtriæ olim dynasta. Laogario orti sunt Firlui juxta Bannam fluvium.

87. Ericus.
88. Carthenn.
89. Ericus.
90. Fiachrius
91. Sirlamus.
89. Muredach
90. Amalgad.
91. Feradac.
92. Ericus.
93. Sedneus.
24. S Maidcus

Ericus⁸⁷ è tribus Collæ Huasii regis nepotibus primus genuit Carthennium: cui nati Forgous, ex quo Hymac-carthen juxta sinum lacus Fevail Londinodorum alluentem, Ericus, Amalgadius, ex quo Firluirg, & Muredachus, ex quo S. Maidocus,⁹⁴ Fernensis Lageniæ Archiepiscopus, & Bresiniorum in Connactia, & Ultonia patronus. Eri⁸⁹ filio Fiachrio editi sunt Hyfiachrii de Ardsratha, & Sirlamo⁹¹ filio Fiachrii Kinel-Sirlam.

Hyfiachria.
Ardsratha.

Hyfiachria Tironiæ regio est, & in ea jacet Ardsratha, sedes olim Episcopalis ad Dergum fluvium Clochorensi, (in Tironia, sed Orgiellæ principum prius regali, deinde Cathedrali) sedi postea annexa, ac denique circa ann. 1266. cum pluribus aliis Hyfiachriæ Ecclesiis Tironiorum potentia Clochorensi sedi subtracta, & Londinodorensi cathedræ adjuncta.

104. Godfredus.
105. Manius.
106. Nielgus.
107. Suibneus.
108. Mergagi-
us.
109. Salomn.
110. G. Adam-
nanus.
111. G. Brigid.
112. Somarlius.
113. Ranulphus.
114. Donaldus.
114. Donaldus.
115. Æneas.
116. Æneas.
117. Joannes.
118. Joannes.
119. Donaldus.
Hebridum rex.

Ab Erico⁸⁹ eodem Carthennii filio, multis interjectis gradibus (15. plus minus) genus traxit Godfredus,¹⁰⁴ cui variæ nobiles in Scotia, & inde in Hibernia originem referunt familiæ. Somarlius¹¹² à Godfredo octavus duos filios suscepit; Ranulphum, & Dubgallum, ex quo Mac Dowel. Ranulphus genuit Rodericum, ex quo Mac Rory Hebridum dominus, & Donaldum, ex quo Mac Donelli. Donaldus⁸¹⁴ genuit Æneam, & Alexandrum patrem Donaldi, Donnchadi, & Achaii Donn: Sithicus filius Achaii Donn Mac Sithicos Momoniæ progenuit. Æneæ,¹¹⁵ ex quo mac Donelli, abnepos Donaldus¹¹⁹ Hebridum, & Kennitiriæ in Scotia, regnante Jacobo. 3. dominus: quem Donaldum

Pars III. Ogygiæ Domestica.

363

dum atavuum præfert Illustrissimus Ændromensis (vulgo Antrim) in Hibernia Marchio Ranulphus Colla Huafii regis è stemmate dignissima progenies; cui in summa senectute decedenti Anno D. 1683 successit Alexander frater hodiernus Ændromensis Comes.

Colla Meannus prælio Achalethderg occumbens 7 filios reliquit viz. Kerballum, Bernanum, Crimthannum, Donnchadum, Imanacum, Artracum, & Mugdornum: quorum septem familiis Mugdorna obtigit baronia, quæ est montana regio Orientalis Ultoniæ in confinibus Hymethiæ. Artraci è duobus filiis Cathaldo, & Suibneo posteriores Mugdornæ Domini descendebant. Mugdorni etiam è septem filiis Papa Papradios, & Sordus Sordratios in Hyecrimthannia plantarunt. Colla Dacrioch fratrum tertius quatuor filios procreavit Finchadum masculæ sobolis vacuum, Rochadium, Imchadum, & Fiachrium Cassan, ex quo Orientales in Ardmachano districtu, ita vocati ob situm ad Orientem Orgiellæ, genus duxerunt per tres ex Fedlimio filio nepotes Bressalium, ex quo Hybressailmacha, Achaium, & Fiegum.

Ex Achao B. Kellachus Archiepiscopus Ardmachanus S. Bernardo (a) Celsus cum aliis oriundus in quos S. Bernardus (b) invehitur, *Nec enim patiebantur Episcopari, nisi qui essent de tribu, familia sua: decursis in hac malitia quasi generationibus quindecim: & subdens; qui annos fere 200 quasi hæreditate possident sanctuarium Dei sc, Ardmachanam sedem. Quare divinam in eos ultionem ipsius S. Bernardi tempore sic testatur; Intra paucos dies periit memoria eorum cum sonitu: quomodo facti sunt in desolationem? subito defecerunt? perierunt propter iniquitatem suam? Grande hodieque miraculum facit tam velox generationis illius deletio his præsertim, eorum qui noverant superbiam, atque poten-*

120. Joannes.

cacānac.

121. Alex. C. Armagh

122. Somarlius.

123. Ranulphus Comes.

124. Ranulphus Marbio.

Colla Meann.

Mugdorna.

C. Down & South B.

Mourne

Colla Dacrioch.

Artherii. seu O-

rientales. C. Tyrone &

Monaghan

Hybressail.

a S. Bernard.

in vit. S. Mala-

chie.

b ibidem.

88. Achaius.

89. Olillus.

90. Amalgadius

91. Feradac.

culdub.

92. Sinac. ex

quo Clan. Sinaigh

93. Dubdalebe-

us.

94. Areltus.

95. Coemanus.

96. Flammaganus

97. Kellachus.

98. Achaius.

99. Malmarius.

100. Amalgadius.

101. Maljesus.

102. Aidus.

103. Kella-

chus. Primas.

tiam? videbis Colganum in Triade Thaum: pag. 301.

302.

85. Colla Da-
crioch.

86. Fiachrius.

87. Fedlim.

88. Fiegus.

89. Niellanus,

ex quo Hyniellan.

90. Eugenius.

91. Finnchadus.

92. Darius.

O Hanlonu.

Fiegi⁸⁸ erant duo filii Niellanus, ex quo Hy-niel-
lan, & Fiachrius Kennfinain, ex quo Fera-rossii, quo-
rum regio Mugdornæ contermina in Orgiellia, & di-
ocesi Clochorensi. De Hy-niellanis fuit Darius⁹² Ar-
theriorum i. Orientalium Orgielliarum princeps, qui
Ardmachæ Hiberniæ metropolis fundum Deo, & S. Pa-
tricio concessit Anno Christi 445. O Hanluanus do-
minus utriusque baroniæ Arther, seu Orientalium Mu-
redacho Darii illius patruo editus est, cujus familia
etiamnum superest.

85. Colla Da-
crioch.

86. Rochadius.

87. Deagus

Dorn

88. Fiegus.

89. Crimthann.

Canus.

90. Achaius.

91. Carbreus.

Dáinidiglo.

92. Daminus.

93. Conallus.

Dearg.

94. S. Ennius.

Aranienfis. Ab.

Rochadio filio Collæ,⁸⁵ cujus semini Orgiellia⁸⁵ prin-
cipatus obvenit, ex Deago Dorn filio nepos erat Fie-
gus pater Crimthanni Cani, Briani, ex quo Hy-bri-
uin Borealis in diocesi Ardmachana, & Lauradii, ex
quo Hy-lauraid. Crimthannus Canus Orgiellia⁸⁵ prin-
ceps, à quo Hy-crimthann (ita familia principum Or-
giellia⁸⁵ apud priscos passim dicta) familia in Ultonia
olim patens, & celebris nomen, & originem deri-
vavit, sex libros edidit viz. duos Achaios, quorum u-
nus Orgiellia⁸⁵ princeps sub adventum S. Patricii, En-
nium, Fergusium, Muredachum, & Lugadium. Hy-
crimthanna vero, licet antiquis historiis non parum
celebrata, hodie obscurioris notæ regiuncula est in
confinibus Australis Orgiellia⁸⁵ ad Slanensem baroniam
in Midia spectans.

Achaius⁹⁰ Orgiellia⁸⁵ princeps S. Patricii tempore
mortuus, ejusque meritis vitæ restitutus, ac baptizatus
duos progenit filios, Bressalium, qui natu major E-
vangelio obstinatè resistens à S. Patricio jaculo male-
dictionis ictus cum semine periit, & Carbreum cog-
nomento Damhairgid, qui prompto, ac devoto ani-
mo credens sibi cum progenie impertitam meruit be-
nedicti-

nedictionem; qua ditatus & plerisque Orgiellæ principibus, & multis Sanctis dedit originem. Is septem filios suscepit, Damnum, ex quo Clan damhin, cujus è Conallo Dearg filio nepos S. Ennius⁹⁴ Araniensis Abbas in sinu Galviensi: Nat-Sluagium, ex quo Fernmoii, Cormacum, ex quo Clann-lughain, & Longfeschum, ex quo Hy-longfiii cum Olillo, Achaio, & Tipradio improlibus. Nat-Sluagio⁹² ortusest Mac Mahon Orgiellæ, qua patet Monachan comitatus, Toparcha.

Udhirus¹⁰⁰ (cujus avus Luganus, à quo Clann-lughain) a Cormaco⁹² octavus nepotem ex Dalacho filio habuit Egnium, ex quo O Hegnii priscus Feramanachæ comitatus dominus, & ex Orgiello filio pronepotem alium Udhirum,¹⁰³ à quo Maguir & nomen, & genus traxit Feramanachæ dominus, & Iniskellinnæ Baro.

Imchadus filius Colla Da-crioch filios suscepit Muredachum Meith, ex quo Hy-methii, & Donaldum, ex quo Imanii.

Hymethia regio est in Arther, seu Orientali Orgiellia Mugdornæ adjacens in Hymeith-mara mari vicinam, & Hymeith-tire remotiorem à mari in continente divisa. Patricio annunciante fidem Christi, dynasta illius regionis Eugenius⁸⁹ Muredachi Meith ex Briano filio nepos cum populo sibi subiecto cœlestem doctrinam non invitatus sed alacri animo amplexus est: verum communem carnis resurrectionem non adeo potuit firmiter concoquere. Quare Sanctus ejus interventu, ac precibus Muredachum avum Hymethiorum Satorem à multis annis incineratum viræ restituit. Quem deinde pœnas infernales enarrantem, & baptismum devotè petentem baptizavit, ac percepta, sicut ipse petierat, sacra Eucharistia, mox sarcinâ carnis exutum ad vitam dimisit æternam. Sepultus

f. Antim

91. Carbreus
Dambirgid,
92 Nat-Sluagius
ex quo Mac. Ma-
hon.

91. Carbreus
Idem.

92. Cormacus.

93. Aidus. *Heeny*

94. Fergusius.

95. Cormacus.

96. Egnius.

97. Irgall.

98. Lugan.

99. Kernach.

100. Udhirus.

101. Dalachus.

102. Egnius ex

quo O Hegnii.

100. Udhir:

Idem.

101. Orgiellus.

102. Serracus.

103. Udhairus

ex quo Maguir.

Himetbii.

85. Colla Da-
crioch.

86. Imchadus.

87 Muredach.

Meith.

88. Brianus.

89. Eugenius.

Legenda

C. Down

pultus autem est, unde resuscitatus in loco *Omna reme* dicto in confinibus *Hymethiæ*, & *Mugdornæ*.

c Jocelin. in vit.
S. Patr. cap. 82.

De hujusmodi prodigiis extat ipsius S. Patricii testimonium in Epistola ad quendam ultra mare degentem, ut tradit Jocelinus Furnesius (c) in hæc verba: *Dedit mihi Dominus exiguo virtutem faciendi signa in populo barbaro, qualia nec à magnis Apostolis leguntur facta, ita ut in nomine Domini Dei nostri Jesu Christi resuscitarem à mortuis corpora in pulvere à multis annis resoluta. Nullus tamen, obsecro, credat me ob ista, sive his similia parificandum Apostolis, aut ullis perfectis viris, cum sim exiguus, & peccator, & contemptibilis.*

Nostro hoc ipso sæculo floruit in Germania quidam Sanctus monachus, de quo ita Gabriel Bucelinus in historiæ universalis Nucleo ad ann. 1616. *Nihil illustrius ætas nostra vidit, quam P. Candidum Nucalensem monachum, qui hoc anno obiit, mirificus mortuorum pridem incineratorum resuscitator.*

85. Colla Dacri-
sch.

86. Imchadus.

87. Donaldus.

88. Achaius.

Ferdaghiall.

89. Manius, ex
quo Imanii.

90. Bressalius

91. Dallianus.

92. Lugadius.

93. Feradac.

94. Carbreus.
Crom.

95. Cormac.

96. Eugenius

Fionn ex quo

Kelly.

Buac.

97. Anmchadi
ex quo Siolanm.

Donaldum filium Imchadi⁸⁶ avum præfert Manius Magnus, patre Achaio Ferdaghiall ortus, Imaniorum fator, qui Imaniam in Australi Connactia, & agro Galviensi acquisivit; quam posterius latè dilatarunt, & ultra Succum fluvium ad Sinannum per agrum Roscommanium porrexerunt. Manii filius Bressalius quinque natos generavit Fiachrium Fionn, ex quo O Naghten, Dallanum, Conallum, Crimthannum, & Manium, à quo Hy-maine Brengar.

Dallani abnepos Cormacus⁹⁵ filius Carbrei Crom genuit Eugenium Fionn, & Eugenium Buac: ab hoc O Kelly Imanix dominus; ab illo O Maden Silanmchadiæ, & ultra Sinannum Lusmachæ in agro Galviensi dominus originem traxit. Anmchadus filius Eugenii Buac Silanmchadiæ nomen indidit posterorum ditioni, quæ in agro Galviensi, interluente Sinanno Lagenix, & Momoniæ obversatur. CAPUT.

CAPUT. LXXVII.

D. Edmundi Spencer Errores.

PLagiariâ lege heic postulandus est D. Edmundus Spencer Arthuri domini Grey Hiberniæ sub Elizabetha regina Anno 1580 Deputati à secretis poetarum Anglorum suæ ætatis princeps (a) & ad poetarum Anglorum principem Galfredum Chauser ingenii felicitate, & divite poeseos vena proximè inter Anglicos poetas accedens (b). Qui in dialogo inter Eudoxum, & Irenæum de statu Hiberniæ in quo de varia gentis origine, de ritu, lege, moribus, ac religione differens omnia politicè reformare prætexebat, Mac Mahonos, & Sichios, de quibus jam diximus, item Mac Swinios ex O Niellorum stirpe, Kevanos è regibus Lageniæ, Tuathalios, seu Tohilos, ac Branios (Anglicè *Tooles*, & *Birnes*,) è Lageniæ itidem regibus genitos Mac Mahonos Australes, & Cumarinos (Anglicè *Macnemara* è regum Momoniæ, prosapia, omnes, inquam hos Anglicanæ fuisse originis affirmat.

Mac Mahonum Borealem sub cognomine Anglico Fitz Ursula in Hiberniam trajecisse ait cum Roberto Vero Oxoniæ comite, procerum invidia in Anglia proscripto, & in Hiberniam confugiente: quo inde à persequentibus pulso, & in Anglia extremo affecto supplicio, cognatum ejus in Anglos rebellantem Mac Mahoni nomen usurpasse, quod Mahon ursam Hibernicè referat, & posteris commendasse: Mac Mahonos quoque Australes, Mac Swinios, & Sichios his nominibus sua Anglica cognomina mutasse odio Anglorum ob injustam

a Warræus
de Scriptorib. Hi
bernici. lib. 2. p.
137.
b Camdeni Bri
tannia, titulo
Middesex.

Macnemara
i. e
Macnemara's
country
Mr Ledwich says
are wrong in
this.

injustam necem Thomæ comiti Desmonix sub Edwardo 4. (Anno 1467.) illatam: Branios, Tohilos, Kevanos, Cambros fuisse hariolatur, & Cumarinos ortos nugatur Mortuomariis; sed

Spectatum admissi risum teneatis amici.

Dum in alieno solo familiarum origines indagat, & in leges, moresque officiosius inquirat, in patria se Sciolum prodit. Legem communem Anglis peculiarem à Guilielmo Angliæ Anno 1066, expugnatore, ex Normannia traductam asserit: Edwardum 4. regem Angliæ transmisisse in Hiberniam tradit fratrem suum Ducem Clarendiæ, eique Ultoniæ Comitissæ filiam, & hæredem nuptum traditam, ipsum deinde tum Hiberniæ Proregem malevolorum artibus ab rege fratre in Angliam accitum, ac sinistris machinationibus brevi post è medio sublatum. Hæc in præsentem sufficiunt ad omnem fidem historicam Spencero denegandam. Nam Comes ille Oxoniæ eximium utriusque fortunæ specimen à partu virgineo Anno 1385. Hiberniæ sub Richardo 2. Prorex designatus, nunquam tamen in Hiberniam pedem intulit, nec in Anglia morte mulctatus, sed à proceribus prælio devictus, & solum vertere coactus animi mœrore in summa penuria vitam extorris finivit inter Ligures in Lovania Anno 1392. Interim vero ei substituti erant, qui ejus titulo Hiberniæ administrandæ munus obierunt, Joannes Stanleius Equestris ordinis ab Anno 1385. ad annum 1387. Alexander Episcopus Midenis unde ad an. 1389. dein Stanleius iterum ad an. 1392. quo Ormonix Comes Jacobus ante Oxonii obitum suffectus.

Leges Angliæ ante Normannos tripartitæ erant distinctionis, Westsaxonum, Danorum, & Merciorum,
pro

pro quarum varietate Angliæ 32 pagi, quos *Shires*, aut comitatus vocant, triplicis quoque erant differentiæ: ad Westsaxonum novem pagi, quindecim ad Danorum, & octo ad Merciorum spectabant legem. Ex his subactor Guilielmus (quibusdam sanctionibus non pro re sua rejectis, aliisque è Normannia adjectis) *accerpsit Angliæ Judicibus ad colligendum, & exponendum Edgari, & S. Edwardi regum leges Danici regiminis interstitiis oblivione sepultas, & oblitteratas* (c) unam compilavit universæ Angliæ communem legem. Ad hanc solam communem legem propriè, ac necessariò spectat, ut in omnibus quæstionibus tam civilibus, quam capitalibus discutiendis, duodecim popularium Sacramento obstrictorum de facto sententia prius decernatur, juxta quam judex de lege sententiam prolaturus. Hunc vero probandi ritum multis ante Guilielmum annis in usu fuisse ex Etheldredi legibus evincit Camdenus (d).

c Sleiden super
Ead'nero fol.
171.

Georgius quoque Dux Clarenciæ Dublinii quidem in Hibernia natus fuit, sed à fratre Edwardo 4. Prorex Hiberniæ quoad vixit Anno 1463 factus, id muneris per varios deputatos ad annum usque 1478 administravit, Hibernia interim ne visa quidem, donec regis fratris sententia capite damnatus in vini dolio animam exhalavit. Non huic focer Ultoniæ comes, sed hujus atavo Lionello Duci Clarenciæ: cujus solo jure Richardus Dux Eboracensis Edwardi 4. regis, ac Georgii pater regnum Angliæ sibi vendicabat Leonelli illius legitimo hæredi. Georgio Vero Clarencio focer erat potentissimus ille Warwicensis Comes, Richardus Nevil cognomento Regifex, qui regium Angliæ diadema inter Henricum 6. & Edwardum 4. quasi pilam lusoriam manu tortam, ac retortam agitatam, modo in hunc, modo in illum, à quorum al-

d Camd. Bri-
tannia, titulo
Normanni.

terutro staret, prout libitum conferebat, Ut advertas quam Spondidissima erant patriæ suæ lumina, & quam sibi ætate proxima, in quibus D. Spencerus cæspitavit.

Comitis illius duæ filiæ, & hæredes, Isabella Ducissa Clarenciæ, & Anna prius nupta Edwardo Walliæ principi Henrici 6. filio, deinde Richardo 3. Ducissa Glocestriæ, ac Angliæ Regina. Edwardus Comes Warwicensis Ducis Clarenciæ filius, Comitisque Warwicensis ex Isabella filia nepos, unicus regiæ Plantagenet familiæ legitimus virilis Surculus, Princeps verè miserandus à pueritia ab Henrico 7. in turris Londinensis arcta custodia detentus, tandem Anno Christiano undeciesquimillesimo in eadem turri fatali securi ictus ætatis flore succubuit mactata nuptiis victima, quas Henricus rex inter filium suum, & Ferdinandi Catholici filiam erat celebraturus, certissimum infanti hymenæi, ac flebilis facis præsagium.

e Nescire, quid
antequam natus
sis acciderit, id
est semper esse
puerum.
Cicero de O-
ratore.

En igitur poetæ in domesticis peritiam! En politici in historiis pueritiam! ut cum Cicerone (e) ad pueros reilegem antæactis gentis suæ temporibus adeo peregrinum. Cæterum plures devios illius locos, ac calumnias refellere non est hujus instituti, aliò nos favore caput propositum pensum.

CAPUT.

CAPUT. LXXVIII

*Coelbadius centesimus trigesimus secundus, Rex
Hiberniæ.*

18.

Coelbadius Fiachi Aradii regis Ultoniæ prone-
pos, rex Ultoniæ, Muredachi Tirii regis ad Port-
righ in margine Daballi Orgiellæ lacus cæde, Ru-
driciorum, ac Hiri filii Milesii è domo postremus Rex
Hiberniæ.

Anno. 357.

b. Tyrone

Duodecim Coelbadii hujus filios, prædicante S. Patri-
cio in Dalaradia superuisse referunt Scriptores vitæ S. Pa-
tricii (a), è quibus tres tantum nominant sc. Saranum
Dalaradiæ tum principem Conlam, Jocelino Colla-
dium, qui locum Domnach-commuir Ecclesiæ Sancto
contulit, & ad ædificandum opem impendit; ubi no-
bile cœnobium Commurense in Dunensis, ac Con-
nerensis Episcopatus diœcesi stetit, & Nat-Sluagium,
qui Culratheniam (b) in Aquilonari Bannæ fluminis
margine etiam concessit, ubi ipsius ex Degillo filio
nepos S. Carbreus temporis successu Episcopatum
gessit.

b. Down

*a Jocelin. cap.
135. vita S.
Patr. tripartita
part. 2. c. 131.*

*b à fliceta sic
vocatam: quæ
nunc corruptè
Culrania dici-
tur propter Ban-
nam fluvium in
Ultonia civitas.*

Verum Coelbadii filii stricto sensu minimè sentien-
di sunt: Siquidem Coelbadius omnium calculis septua-
ginta quatuor annis ante S. Patricii cum Evangelio
appulsum è vivis excefferit; & Saranus contra Patri-
cium pervicax ab Olcano tum Episcopo (post Patricii
appulsum circa annum 440 in lucem edito, & An-
no 474 Episcopo facto) baptismum acceperit toto sæ-
culo & quod excurrit, post Coelbadii regis exitum.

*86. Coelbadius
rex Hiberniæ.
87. Conallus.
88. Forbadius.
89. Manius.*

Saranus igitur, qui Patricii tempore anno circi-

90. Saranus.

91. Monganus.

ex quo Magenos.

C. Armagh

Mae Eny vid. C.
de Evagh

ter 474 Dalaradiæ principatum tenuit, non alius videtur esse, quam Saranus 90, qui Conallum Coelbadii regis filium sibi proavum præfert Manii filius, Fothadii nepos; quo ortus est Mac-cartan de Clannfogarta. Ad Monganum 91 illius filium genus refert Magenos Iveachia Vicecomes; Iveachia porro ea Dalaradiæ regio nomen desumpsit à nepotibus Achaii Cobha Coelbadii regis avi, ab eo Iveachiis patronymicè denominatis. Bracanus, qui dicitur Coelbadii regis filius, S. Cathani filii Muadani avus videtur esse frater, aut agnatus, Sarani, Conlæ, & Nat-Sluagii.

Ex femine porro Conlæ octo Ultoniæ reges oriundos recenset regum Ultoniæ catalogus; utpote Achaium ipsius Conlæ filium, Congalium, Cucuaranum, Tomaltachum, Malbressalium, Lethlobarium, Longsechum, & Aidum Longsechi filium. Quamvis autem apud scriptores patrios sic eos vocare moris sit, titulo tenus solum ita appellandi sunt, postquam ab Orgiellæ conditoribus, & non ita diu postea à Nielli Mag-ni regis Hiberniæ filiis universa fere Ultonia manu potenti esset subacta: Rudricia gente, ac Dalsfiatachia (Herimonis quidem è sobole, sed Rudriciis à multis sæculis inserta) intra unius penè comitatus Dunensis terminos, quam prisca Ulidiam dixerunt, conclusis. Hinc igitur hujus ditionis principes non Ultoniæ, sed Ulidiæ reges discriminis ergo in posterum dicemus. In qua ditione pauci è Rudriciis rerum summa potiti sunt præ Dalsfiatchiis, qui eam ad ingressum istuc Anglorum, Anno 1177, tenuerunt, sicut pauci è Dalsfiatchiis reges Ultoniæ erant præ Rudriciis ante excidium Emanix,

Uriel continuit
Mongahan, Armagh
South.

C. Down

ulidiæ reges.

C. Down

CAPUT. LXXIX.

*Achaius Mogmedonius centesimus trigesimus tertius,
Rex Hiberniæ.*

Achaius Mogmedonius rex Connactiæ patris Mu-^{Anno. 358.}
redachi Tirii regis necem non diu passus inul-
tam Coelbadio regi solium pariter ac vitam ademit,
Rex Hiberniæ.

Ennius Kennsalach, ex quo Hykennsalii, rex Lage-^{Lageniæ rex: G. Wexford}
niæ, Achaio regi perpetuus hostis erat, & tredecim
præliis victor evasit. Huic patrem tribuunt Lauradium
Cathirii regis Hiberniæ pronepotem: ego ad minus
proavum rectius dixerim, & Cathirium tritavum an-
nis abhinc prope ducentis defunctum; sicut Quintus
Centimachus Cathirii successor Achaii tritavus Eanio
cœxvi.

His temporibus Christianus quidam sacerdos Ro-
mâ in Hiberniam missus dicitur, ut fidem Christi
ibi seminaret. A quo S. Albeus puer baptizatus tradi-
tur.

Item S. Dimma vir religiosus, & sapiens in Hiber-
nia claruit, qui ibidem S. Declanum Desiorum patro-
num, & Carbreum sanctos postea Episcopos in pue-
ritia instituisse dicitur.

Eucharius Episcopus Tullensis, & Eliphius fratres, ^{362.}
eorumque sorores Libaria, & Susanna S. Mansueti pri-
mi Tullensium Episcopi ex Scotia veteri, seu Hibernia
conceives in Julianâ persecutione urbe Tullensi in Lo-
tharingia martyrio affecti sunt. Sororis eorundem al-
terius S. Mennæ Virginis in Ecclesia de portu suavi
celebris ibidem habetur memoria.

SS. Moch-

C. Lym

364.

C. Waterford

SS. Mochellocus, à quo Killmallock oppidum in Mononia dictum, Beanus, Colmanus, Lachninus, Mobus, Findlugus, & Caminanus in campo Scuti apud Desios non procul à Lisinoria floruerunt.

Achaio regi mater erat Murinda filia Fiachi: uxores Mongfinna, ⁸⁷ Fidacho patre, Olilli Olom ⁸¹ Momoniæ regis trineptis, & Carinna Casduba Saxonica gentis heroina.

81. Olill. Olom

rex Momoniæ.

82. Eugenius.

83. Fiachus R.

Momoniæ.

84. Olillus

Flannbeg.

85. Darius

Kerb

86. Fidachus.

87. Mongfinna

Regina Hiberniæ

S. Manius.

B. Tirellile

Mongfinnæ reginæ soboli Connactiæ principatus ob-
tigit, quæ quatuor filios edidit, Brianum, ex quo Hy-
briunni in Connactia, Fiachrium, ex quo Hyfiachrii
in Connactia, Fergusum, & Olillum: ex Hybriuniis,
& Hyfiachriis Connactiæ reges descenderunt: Olilli
semen extinctum nomen reliquit Torolillæ agri Sli-
goensis baroniæ. In qua S. Patricius S. Manium Epis-
copum Olilli illius abnepotem baptizavit, & divinitus
instructus altare in quodam specu lapideo mirandi &
peris in quatuor angulis habens quatuor calices vitre-
os subtus terram esse admonuit indicium Christiani
cultus ibidem pridem antè, uti martyrum persecu-
tionibus in cryptis subterraneis

c par. 2. c. 52.

Briani soboles.

Briano viginti quatuor filii fuisse traduntur; quorum
sex Bognam Rubrum, Derthraetum, Echenum, Crim-
thannum, Coelcharnum, & Achaium à S. Patricio la-
vacro regenerationis solemniter intinctos scribit Au-
thor vitæ tripartitæ (c) apud Moy-seola campum, in
quo Domnach-mor (d) basilicam erexit ad marginem
Loch-sealga lacus, (e) & sacrum Christi nomen tri-
bus Colossis, seu editis lapidibus, quos gentilitas ibi
in memoriam aliquorum facinorum, vel gentilitiorum
rituum posuit, incidi curavit tribus linguis, quas cru-
cis titulis consecravir, expressum; in uno *Jesus*, in al-
tero *Soter*, in tertio *Salvator* legebatur. Præter hos
sex filios vita S. Benigni sex alios nominat, Duachum

Galach,

dHodie Downach
patruig in Cla-
re baronia, &
districu Galvi-
ensi.

eHodie Lough-
backet.

Galach, Fergusium, Ericum Rubrum, Æneam Balldarg, Tenedum, & Muchitium. Item è Briani principis filiis erant Conallus Orifon, Conallus Glu, Conallus Corthoine, Nectanus, & Carbreus.

Duachus Galach familiarum Hybriuin-ai, Hybriuin-bresne, & Hybriuin-seola, è quibus Connactiæ reges oriundi, Sator extitit.

Duachus Galach

Conallo Orifon orti sunt Umallia, & Partrigia Montanæ ad lacus Orbsen marginem incolæ, quorum princeps O Maille.

*Conat Orifon. S. Mayo
Logh Corrib. S. Galway*

Ab Erico Rubro originem sumpserunt Kenel-mac-erca: Erixi ex Ænea filio tres nepotes Ida, Ono, & Dobtha; à quo Kinel-dobhtha: de quibus O Hanly, & O Broenan in tractu Corcachlandæ in Roscomaniæ districtu inter Tir-Olillam ab Aquilone, & Bagnam montem à meridie: S. Berachi atavus idem Dobtha extitit. Ida, & Ono Corcachlandæ domini professione Druides erant.

*O Mally.
88. Ericus De-
arg.
89. Æneas.
90. Dobtha.
91. Malius.
92. Fintan.
93. Nemage-
nius.
94. Nemandus.
95. S. Berachus.
Olfinn.*

Ono idem; ex quo Hy-onach regio, & familia obtulit ultro suam arcem S. Patricio, Imleach-ona nuncupatam; ubi Sanctus sedem Episcopalem Oilfinsen erexit, quæ usque in hunc diem ita continuat à multis sæculis per ampla dititione locupletata. Ecclesia autem hæc nomen illud adepta fertur, ex eo quod in loco, in quo extracta est, sit fons limpidus à S. Patricio de nocte productus è terra, Fionn. i. lucidus, vel clarus appellatus, & ad ejus marginem ingens lapis ibi jampridem erectus, nam Oil vel Ail prisca lingua Hibernica lapidem, vel saxum denotat: unde Oilfinn idem sonat, quod saxum lucidi fontis.

Lapis hic, ut obiter adnotem nostris his diebus anno nimirum reparata salutis humanæ 1675, nono die Octobris in terram prostratus decidit; & quod magis admirandum est, non defuit, qui eodem die,

ac hora, qua corrui, ruiturum prædixit, testesque statæ horæ præmonitos ad prospiciendum oculis collabentem adscivit. Junio sequenti fons ipse a loci domino muro circumseptus est, & Augusto proximo stagnum mille plus minus passibus inde distans in Sanguinem conversum, quindecim dies, aut amplius sanguineum apparuit: Lochan-docrè nomen stagni.

Conallus Glu-
Hybrun.
Sinna
Carbreus
Hybrun.
Ratha.

Conallus Glu Briani filius Hybriunios Sinna profeminavit, quorum terra fuit Tir-mbruin ad oram Sinanni fluminis in Roscomania.

S. Barius.
O Canvan.
O Callanann.
Æneas.

A Carbreo Briani filio descenderunt Hybriunii Ratha, in quorum tractu in Occidentali Connactia Hybriun-ratha 14. pagos continente situs est Knocktua mons, ubi prælium inter Kildarium, & Clanrickardium Anno 1504 confertum sex circiter millibus passuum Galviâ ad ortum æstivum. De hac plebe oriundus S. Barrius primus Episcopus Corcagiensis in Momonia. Item O Canvan nostræ familiæ medicinæ professores hinc orti, & O Callanan itidem Medici.

O Hollaran.

Æneam filium Briani abavum prætulit Fergalius, à quo Clann-fergaille viginti quatuor pagorum tractus ad Orientalem ripam Galviensis fluminis in Occidentali Connactia, in quo nunc urbs celebris Galvia flumine alluitur. Hoc tractu antiquitus O Halloran eo Fergalio satus sub nostra familia potitus est.

Carinna è veterum Saxonum natione altera Achæi regina Niellum Magnum enixa est, omnium ferme sequentium Hiberniæ regum stirpem, & transmarinis expeditionibus celebrem. Hanc pro Saxonica in veterum monumentis Britannicam potius dici volunt, qui Saxones eo tempore in Britanniam non advenisse considerant, hac innixi hypothesi, quod ex Britannia quam Saxones postea insederant, esset oriunda. Saxones vero circa hæc ipsa tempora Scotis nostratibus

Pars III. *Ogygia Domestica.*

377

bus, ac Pictis conjunctos crebras in Britanniam excursiones fecisse, longo prius, quam ibi fixas sedes statuerant, testes ejusdem ætatis locupletissimi, Ammianus Marcellinus, & Claudianus (y) commemorant. Constantii enim Imp. Anno penultimo, ipso decies, & Juliano ter Consulibus hoc est Anno æræ Christianæ 360. non solum Scotos, & Pictos Ammianus refert (a) in Britannia loca limitibus Romanorum vicina devastasse, sed etiam Anno primo imperii Valentiniiani; Anno. sc. Christiano 364 Pictorum, Saxonum, Scottorum, & Attacotorum conspiratione facta Britannos ad extremam redactos inopiam. (b) Quo tempore Theodosius in Britanniam subsidii causa ab Imperatore missus Honorii Imp. avus; de cujus tum gestis inter alia sic Claudianus in Panegyrico de quarto Honorii Consulatu.

y Anno Christi.
380 uterque
vixit.

a initio lib. 20.

b lib. 26. & 27

————— *maduerunt Saxone fuso*
Orcades, incaluit Pictorum sanguine Thule,
Scotorum cumulos flevit glacialis Ferne.

lib. 2. de laudib.
Stiliconis.

De Honorii deinde Socero Stilicone sub Honorio adversus eosdem militante ita loquentem introducit Britanniam.

Illius effectum curis, ne bella timerem
Scotica, ne Pictum tremere, ne littore toto
Prospicerem dubiis venturum Saxona ventis.

Quibus igitur communis belli societas, iis connubia, aliaque commercia non infrequentia perinde credendum est. Etenim Nielli illius filium Eugenium Tiro-niorum O Neill principum patrem Saxoniam principem duxisse matrem Muredachi filii Indorbam nomi-

C c c

ne

ne patriis literis proditum est. Sed ubinam tum Saxones incoluerant, erit sequentis capitis Argumentum.

CAPUT. LXXX.

*Saxonum, Anglorum, Futarum, nec non Francorum
etiam pristinae sedes ac patria.*

Pictland in Dania

Albe

c Qui Anno.
Christi 140.
vixit.
Sleswick
Frisonum.
d Wick Germa-
nicè portum, seu
securam statio-
nem denotat, a-
bi conjunctiori-
bus ædificiis ha-
bitatur.

304

361

Franci.
Saxonia vetus.
e Theodericus
Engelhusius,
363 Wernerus Laeri-
us, Albertus
Krantzius.
Maginus, & a-
lii recentiores.
Holfatia.
in Denmark

SAXONES eo ævo in faucibus Cimbricæ Cherso-
nesi, quæ nunc *Denmarc* vocatur, habitarunt, ubi
eos Ptolomæus (c) statuit, qui primus eorum men-
tionem fecit, ab Albi fluvio Boream versus ad Eido-
ram flumen, & Sliam lacum freti Balthici brachium,
unde Sleswic civitas hoc est Sliæ (d) portus nomen
trahit, confidentes, à quibus Eidora Frisones, Sliau ve-
teres Anglos in Dania dirimebat: ab Austro verò in
Germania iis finitimi erant inter Albis, & Rheni o-
stia Franci veteres. Ut enim ad Rhenum usque per-
tigisse Francos libro 20, ita Saxones iisdem confines,
extitisse lib 27, docet Ammianus: & utrosque earum,
quæ ultra Rhenum, & mare Occiduum habitant nati-
ones, omnium bellicosissimas fuisse, Græca oratione pri-
ma in laudem Constantii Imperatoris confirmat Juli-
anus Apostata.

Vetus itaque Saxonia non Westphalia est, ut quidam
putaverant (e), sed ea, quæ Bedæ, Asserii Menevensis,
& Ethelwerdi tempore *Ealdsexe*, sive antiquorum Sax-
onum regio, & à situ citra Albin fluvium Boream versus
Nortalbingorum, & Transalbianorum Saxonum sedes
cognominata est, & Holfatiæ Ducatus hodie appella-
ta, quæ Holfatiam propriè dictam, Dithmariam, &
Wagriam in se complectitur. In latitudine à Sleswi-
censi

censi urbe ad Hamburgum Stormariæ Metropolim in longitudine ab Oceano Occidentali Germanico ad finum Balthicum Orientalem protenditur.

*Latitudo, &
Longitudo vete-
ris Saxonie.*

Inter Saxoniam veterem, & Jutiam Sleswicensis Ducatus est, in quo inter Sleswicum, & Flemsburgicum sinum provinciola est Angel, vel Anglen adhuc etiam ab incolis appellata. Ex hoc Ducatu, cujus metropolis Sleswicum Angli prodierunt. Quem tractum; Anglis emigrantibus, V. Bedæ ætate desertum Jutæ postea occuparunt. Indeque Sleswicensis ducatus olim etiam Ducatus Jutiæ dicebatur, & hodie intra Meridionalis Jutiæ terminos totus comprehenditur.

*Anglia vetis in
Sleswicensi Du-
catu.*

Jutia illa, seu Gothia regni Danici membrum notissimum, unde Gothorum regis titulum rex Daniæ retinet, etiamnum Danis Juitland dicitur in superiori Cimbricæ Chersonesi parte.

Jutia.

Angli, Saxones, & Jutæ hi sunt, Germaniæ Septentrionalis populi maritimi, qui Angliam in Britannia sibi subegerant, modò Angli, modò Saxones communi nomine tum dicti, quos nostrate idioma antiquitus, & adhuc usque diem Saxones, & Angliæ regnum Saxoniam appellat.

Saxonum gens rei maritimæ peritissima pandis myaparonibus, quos *Ciulos* dixerunt, Britannia & Gallia maritima ad Hispaniam usque diu affligebant, adeo ut adversus eos præsidio opus esset Romanis sub titulo *Comitum littoris Saxonici per Britanniam & Galliam*. Francos quoque iis conterminos, æquè ac Saxones per Belgicæ, & Armoricæ tractum, Diocletiano imperante, mare infestasse testatur Eutropius (f).

Brittagne

Quo tempore in Britanniam sunt advocati *agilem* fuisse piratico in opere gentem Saxonum in totâ maritimâ à Rheno fl. usque in Doniam urbem, quæ vulgo Danmarc nuncupatur, affirmat Fabius Ethelwerdus. Quæ

*f. Hist. Rom.
l. 9. vizit. An.
no 430.*

fuerit illa Donia, non constat; sed per maritimam illam Danmarc nuncupatam Cimbricam Chersonesum intelligit; & omnes illos populos, qui Jutiam, Sleswicum, Holsatiam, Episcopatum Bremensem, Comitatum Oldenburgensem, Frisiam utramque, & maximam Hollandiæ partem insederunt, in Saxonum nomen eo tempore coalitos comprehendere videtur. Cæterum Saxones non antè in Austrum extra fines pristinos egressi sunt quam Franci in Galliam, & Anglosaxones in Britanniam commigrarunt.

Saxonia hodierna.

Post has vero immigrationes Albim transvecti in oras inter Albim, & Rhenum à Francis derelictas paulatim demigrarunt: postmodum temporis tractu ad interiora Germaniæ penetrantes in Swevorum sedes concesserunt; quæ hodiernæ Saxonæ Ducatus appellatur, in superiorem, & inferiorem divisus. Inferioris pars olim fuit Holsatiæ Ducatus Saxonum veterum patria, sed ad Daniæ regem nunc spectat, ratione cuius imperium agnoscit.

CAPUT. LXXXI.

Crimthannus filius Fidachi centesimus trigessimus quartus Rex Hiberniæ.

Anno. 366.

CRimthannus filius Fidachi Heberio è semine Achaio Mogmedonio sororio suo Temoriæ extremum diem quietè claudenti substituitur Rex Hiberniæ annis tredecim. Transmarinis expeditionibus in Gallia, & Britannia memorabilis erat: uxorem habuit Fidengam è regio Connactiæ stemmate, sed nullam sobolem reliquit.

Anno

Anno Crimthanni in Hibernia regnantis tertio 369.
Theodosius Theodosii Imp. pater Comes Hispanicus
Militiæ præfectus sub Valentiniano Imp. in Britanni-
am appulsus Pictos, & Scotos domuit; recuperatam-
que provinciam ad Dunbritannicum, & Edenburg-
gicum finem limitatam, quæ in ditionem cesserat ho-
stium ita redidit statui pristino, ut & Rectorem ha-
beret legitimum, & ex Valentiniano Imp. Valentia
vocaretur.

Crimthanni regis abavus Fiachus Latus vertex rex *Momonix reges*
Momonix duos Olillos genuit Flannmor & Flann-
beg cognominibus distinctos. Olillus Flannmor rex
Momonix sobolis expers Olillum Flannbeg fratrem
adoptavit. Olillo Flannbeg regi Momonix supererant
Achais rex Momonix, Darius Kearb, ex quo O Don-
nawan, Lugadius, & Eugenius. *Donnawan.*

Darius Kearb præter Fidachum Crimthanni regis,
& Mongfinnæ reginæ Hiberniæ patrem genuit Fia-
chum Figente, & Achaium Liathanach, ex quo Hyli-
athan in agro Corcagiensi. Fiacho Figente nomen, *Hyliathan.*
& originem debet Hy-figenta regio olim variis prin-
cipibus celebris in media Momonix planicie usque ad-
medium montis Luachra in Kierrigia ad Australem
Sinanni fluminis ripam; licet hodie hoc nomine vix
nota, sed Limericensis comitatus planities appellata.
De hac regione, & Corcoiche plebe fuit S. Molua di-
vo Bernardo (o) Luanus clarus S. Comgalli discipu-
lus, cujus monasterium celebre Cluanfertense in Regi-
nali agro, & Lagisiâ ad radicem montis Smoil, qui *S. Bern. in vita*
mons Bladma dicitur. *S. Malachie. S. Luanus.*

Eugenio ⁸⁵ filio Olilli Flannbeg abnepos extitit a-
lius Eugenius ⁸⁹ sex Sanctorum pater, qui ita in vita, *85. Eugenius.*
& post mortem signis & virtutibus claruerunt, ut *86. Diermius.*
87. Mureda.
88. Murchad.
singulis pia posteritas Cœlestes decreverit honores. *89. Eugenius.*

90 S. Cormac.
 peujus vita a-
 pud Colgan.
 25. Mar.

Hi sunt S. Cormacus (p), S. Becanus de Kilbocan in Muscrigia, S. Culanus de Glenn-caoin in Hy-lughaidh in Momonia, S. Evinus de Rosm-hic treoin, S. Diermitius de Kilmac-neoguin in Carbria Sligoensi, & S. Boetanus de Kilboedan in Dalaradia.

Casilia alijs Cas-
 selia. *Casphel*

Tiperaria.

Corcus Olilli Flannbeg ex Lugadio filio nepos rex Momoniæ, & regum Momoniæ stirps primus Casiliæ regiam fixit in jam Tiperariæ comitatu. Corca-eathrac dicitur regio, in qua sita est, quam Amergini filii Milesii posteri olim tenebant à *Tipraid-farann* juxta Monasterium S. Crucis Huachtar-lamhann dictum ad Dunandreas, & Borealem partem de Knockgrafann in longum protensam.

nunc bon. Luncry-
 ensis. C. Carlow

O Murcherty.

Entrenia.

Lennox.

Daela filia Fiachrii Muscrigiæ domini Corcum no-verca deperiit: sed ad patris torum violandum omnes irritæ erant illecebræ: quamobrem illa privignum in thalamo suo comprehensum vim sibi intulisse inclamavit. Unde Corcus à patre ablegatus in Albaniam contendit; ibique ex Feradachi Pictorum regis filia Mongfinna, quam duxit, tres filios suscepit, viz. Manium Leamhna, seu Levinium, à quo genus traxerunt prisci Levinia Comites in Scotia, Carbreum Pictum, qui & Carbreus Luachra nuncupatus, apud Luacariam Kierrigiæ montem in Momonia nutritus, à quo Eoganact, seu Eugeniadæ de Loch-lén, unde O Murcherty satus in Momonia; & Eoganact de Moygerrginn in Marria Scotiæ comitatu oriundi, & Cronanum, qui in Hiberniam adveniens tricenariam, ubi Bruighin-da-chocca jacet, cum Carchia uxore obtinuit Cuircniam ab ea nominatam, quæ hodie Kilkennia baronia in Westmidia est.

Levinia (contractè Lennox, & Lennox) juxta Dunbriton in Scotia regio sita est, ab irrigante Levino fluvio nomen sortita. Hic fluvius e Lacu Lomundo pro-

profluens lingua vernacula Leavuin (Cujus nominis
 alius in Momonia fluvius) & regio Moylea una i. *E. Kerry*
 Levini campus appellatur: cujus Dynastiæ titulus *Mormhaor.*
 Mormhaor Leavna, hoc est magnus Levinix Questor
 Manii Levinii posteris antiquitus adhæsit. Cujusmodi
 dignitatis titulum in Scotia olim usitatum ita expli-
 cat Buchananus (u), *Superioribus sæculis præter Tha-* u *Rerum Scoti-*
nos, hoc est præfectos regionum, sive Toparchas, & Que- carum libro. 6.
storem rerum capitalium nullum honoris nomen Equestri de quo etiam ve-
ordine altius fuerat, quod apud Danos observari adhuc des Heft. Boet.
audio: & subjicit; Nunc sermone Anglico patrium supe- lib. 11 & 12.
rante, regionem Thani plerisque in locis Stuarti vocan-
tur, & qui illis erat Abthanus, nunc Stuartus Scotiæ
nominatur. Paucis in locis vetus Thani nomen adhuc ma-
net. Thane, seu Thegne Anglosaxonica vox ministrum; *Thane Steward.*
 Stuart, seu Steward Anglica etiam vox quæstorem ad
 recipendos proventus, ut & Scoticè Maor communi ac-
 ceptione denotant, & ad eundem ferè sensum colline-
 ant. Verum alio diverso sensu heic ad honoris, ac dig-
 nitatis titulum restringuntur, secus quam Cambren-
 sis Everfi author, (w) & alii senserunt. Itaque regionum *w p. 250.*
 Toparchæ in Scotia Maor i. Questoris, & majorum
 gentium Mormhaor i. magni Questoris titulo insigni-
 ebantur: deinde Anglosaxonum viciniorum usu Tha-
 ni, & grandiores fortasse Abthani dicti sunt: denique
 temporis tractu Maor in ejusdem significationis An-
 glicam vocem Stuartum vertitur. Malcolmus 2. circa
 annum 1020 distribuit totam terram regni Scotiæ in
 Baronias, & singulis Baronibus Fossam, & Furcam
 concessit, quo jure in reos suis ditionibus animadver-
 terent viros Furcâ suspendendo, & fœminas Fossâ de-
 mergendo. Barones vero illos non alios, quam qui an-
 tē Thani dicti sunt, fuisse non ambigendum est, jus-
 que illud in hominum capita, quo Thani pridem po-
 titi

titi sunt, Baronibus confirmatum: e quibus majorum gentium Barones Mormhaor dicti quinquaginta circiter abhinc annis à Malcolmo 3. Comites creati

In Gluntarvensi prælio ad ann. 1014. à Brian regis Hiberniæ parte desideratos legimus Donaldum filium Evini filii Canichi Mormhaor Mair, & Muredachum Mormhaor Leavna: ab hoc priscos Marriæ Comites, Carbreo Picto satos; ab illo Levinia Comites Manii Levinii posteros oriundos censendum est. Extant apud Seldenum (x) Willielmi regis Scotorum literæ patententes Anno 1171 Morgundo Comiti de Marre filio Gillocheri quondam Comitis de Marre concessæ.

x Selden. Honor. titul. par. 2. c. 5. l. 2. p. 848.

Verum Thani Nomen non adeo fuit abolitum, quin fuerint aliqui à Comitibus, & Baronibus distincti, ut in dictarum jam literarum præfatione; *Episcopis, Comitibus, Abbatibus, Prioribus, Baronibus, Militibus, Thanis & Præpositis: & postea per Barones, Milites, & Thanos Regni mei.* Unde supra Buchananus; *Paucis in locis vetus Thani nomen adhuc manet.* Sed ab his honorum titulis ad Leviniam revertamur.

Donnchadus (Duncanum vocant) ultimus ex hoc stemmate Levinia Comes, regnante in Scotia Roberto (a) 2 absque virili semine decessit, & filiarum una Alano 117 Stuardo Roberti regis agnato nupta Levinia Comitum titulum posteris transmisit mater Joannis Comitis Levinia ac Roberti, quem ob bellicam virtutem Gallia rex Carolus (b) 6, Scotiæ cohortis tribunum, ac D'aubignii in Avergne dominum creavit. Joannes Comes Levinia proavus fuit Matthæi Stuardi Levinia Comitæ, cujus ex Henrico filio nepos Jacobus 123 6. Scotiæ, & inde M. Britannia & Hibernia rex, ac Britanniarum regum progenitor, qui post obitum patris sui Caroli Levinia comitis Anno 1579, & propatris Roberti Cathania Episcopi, Levinia quoque,

a Anno. 1379. Caput.

b Anno. 1380. capit. 1422. obiit.

117. Alann. Stuart.

art.

118. Joannes.

119. Matthæus

120. Joannes.

121. Matthæus.

122. Henricus.

123. Jacobus,

Rex M. Bri-

tannia.

que, ac Marchiæ Comitum hunc comitatum in Lennoxia Ducatum erexit, eoque titulo propatruui sui Joannis D'aubignii in Gallia domini filium Esmeum D'aubignii dominum ornavit, ejusque filium Lodovicum Lennoxia ducem Anno 1614 Richmondia in Anglia Comitem fecit, ac postea Richmondia ducem, eoque improbi decedente fratrem Esmeum Anno 1619 Lennoxia, & Richmondia ducem substituit. Atque hæc de Manii Levinii progenie, à quo ad patrem iterum Corcum stylum convertamus.

Corcus patriam repetens Achaio patruo successit *M. monie reges.* rex Momonia, & ex Ænea Bolg Corcalaidia principis filia Abinda Natfraichum, & Cassium procreavit. Natfraichus Momonia itidem rex Æneam primum Momonia regem Christianum, & Olillum procreavit, de quibus suo loco. A Cassio O Donnochi, & O Mahoni originem duxerunt.

Post Corcum è vivis sublatum Crimthannus rex Hibernia Conallo Each-luath, ut refert Ketingus, (c) quem *c Keting in regno Crimthanni.* sibi filium adoptavit Cormaci Cas ⁸² regis Momonia *O Donoch.* adnepoti Momonia principatum tradidit. Verum in potestate regum Momonia inter eos non numeratur. *O Mabon.*

Crimthanno regi mortem intulit veneno apud Inis-dorn-glas Muadli fluminis insulam Mongfinna soror, *82. Cormac. Cas Meann.* ut Brianus filius, quem unicè diligebat, maturius regnandi initium faceret, sed execrabili facinori successum *rex M. capite 69.* abnuit Deus; neque enim Brianus, nec ullus è semine Briani Rex Hibernia evasit præter Rodericum ultimum regem, ejusque patrem Tordelvachum. Illa etiam veneno, quod fratri propinavit in insula extincta *83. Magcorbus. R. Momonia. cap. 70.* est; & fratrem inde in Momoniam properantem apud *84. Fercorbus.* *Regii obitus montem* cis Limericum tabes per artus *85. Æneas Tire.* diffusa absumpsit. Agrippina (d) Imperatrix Claudio *86. Lugadius Mean.* patruo, Mongfinna regina fratri se veneficam exhibuit: *87. Conallus Eachluath.* *Anno. 379.* *Stiab Oige an. 115.* *d supra par. 2.* *ad an. 59.*

Horat. lib. 3.
ode. 2.

utraq[ue] sobolis in imperio perennandæ gratia: hæc filii Neronis, illa manu sua scelus luit: Nero Cæsarei Sanguinis postremus; Mongfinnæ è filiis nullus, Rodericus Hibernici sanguinis ultimus rex Hiberniæ.

*Rarò antecedentem scelestum
Deseruit pede pæna claudò.*

CAPUT. LXXXII.

Tuamonia.

86. Lugad. Me-
ann.

87. Conall E-
achluath.

88. Cas.

89. Blod.

Lugadius Meann Conalli, de quo capite præcedenti, pater terras inter Limericum urbem, & Ectgam montem (quas comitatum de Clare dicimus) Sinnanno fluvio à Momonia, & sinu Galviensi à Westconnactia separatas Connactiæ ademptas Tuamoniæ, hoc est Borealis Momoniæ Nomine sibi, ac posteris Dalcassiiis acquisivit. Dalcassiorum itaque fines à Cuculandi saltu propter Oceanum Occidentalem in Tuamonia ad Ossoriæ limites; & ab Ectga monte agri Galviensis in confinio ad Eblinnam montem protendebantur. Cassius Conalli ejusdem filius à nutricii fabri Dolabra Mac-tail cognominatus Dalcassiorum stirps, à quo etiam posterì Clann-tail appellati, duodecim filios progeneravit. 1. Blodium sc. 2. Cassinum, 3. Lugadium Cognomento Dealbh-aodh 4. Sednæum, 5. Æneam Kennathrach, 6. Cormacum quem sobolis expertem legimus, 7. Carthennium, 8. Cannicum, 9. Æneam Kennatinn, 10. Aidum 11. Loskinnum, & 12. Noemum. Ab Ænea Kennathrach O Dea de Ofearmaic, & ab Ænea Kennatinn fratre O Quin & Clannifernain prodierunt: à Noemo Begus filius De.

O Dea.
O Quin.
Clann ifernain.
Bergus filius De.
Delvinii.

Lugadii Dealbh-aodh soboles Delvinii à patris cognomen-

nomento dicti septem Delvinias extra Dalcaſſiorum terminos, & ſibi invicem minimè contiguas in Midia, & Connaſtia erexerunt, viz Delviniam Magnam, Delviniam Parvam, Delviniam Eathra, & Delviniam Teannmoy in Midia. Delviniam Nuadhat, Delviniam de Cuilfabhair, & Delviniam Feadha in Tir-daloch hoc eſt in Terra duorum lacuum in Connaſtia.

Sigdeus ⁸⁹ Lugadii abnepos Treonium, ex quo Mac. *Mac Coghlan.*
Coghlan Delvinia Eathra, quæ ad Regium nunc ſpectat comitatum, dominum, & Lugadium, ex quo O *O Finnallan.*
Finnallan Delvinia Magnæ dominum, ſuſcepit. Delviniam Magnam verò, expulſis O Finnallanis, primo *Nugent.*
Anglorum incurſu Hugo Lacæus Midia ſubactor Gilberto de Nugent conceſſit. Unde Nugentii Delvinia *89. Lugad. De. albhadh.*
Barones, qui nunc Weſtmidia Comites. *90. Boetanus. 91. Becus.*

Sumandi filii Lugadii ⁸⁹ poſteris Delvinia Nuadhat *92. Andetanus. 93. Sigdeus.*
inter Succum, & Sinannum in Roſcomania tractu obvenit, donec Imaniis ceſſerunt.

Gnomor, & Gnobeg duo filii Lugadii ⁸⁹ inter Conmacnios Delviniam Feadha fixerunt ad Occaſum Galvia inter lacum Loch-orbſen ab Aquilone, & Lochlurghan ſinum Galvienſem ab Auſtro, Tuamoniam tribus maris leucis in Latitudine ſeparantem & in Gnomoram, & Gnobegam poſteri diviſerunt, quas hodie Baronia de Moycullinn complectitur. Ex Gnobego *Mac Conroir.*
mac Conroii oriundi, qui ad noſtram memoriam agros in Gnobega tenuerunt ſub Clientela Flahertæorum, qui ab octingentis circiter hinc annis & Conmacniorum, & Delviniorum ibi dominium adepti ſunt.

Blodio Caſſii natu majori, à quo poſteri Tuamonie domini Siol-mbloid dicti, erant quatuor filii, Carthennius Niger, Carthennius Candidus, Achaius, & Brendanus à quo O Hurly, & O Maldowny. *89. Blod. 90. Carthann. Fionn. 91. Achaius. Balldearg. O Hurly. O Maldowny.*

Carthennius ⁹⁰ Candidus S. Patricio credidit, & apud Saingeal (hoc est Sain-aingeal Angeli apparitio) prope Limericum baptizatus est. Hoc circiter tempore Carthennii uxor carneam indigestam massam monstrosam foetum enixa est: S. Patricius de misero casu monitus mandat, ut S. Benignus Episcopus postea Ardmachanus per baculum Jesu istius massae benedicat, & in ea quasi formet hominis figuram, donec ipse Deo preces fundat; quibus finitis massam illam supremus artifex ad famulorum instantiam, & fidei in ea regione tunc tenerae confirmationem humanis artibus, ac lineamentis reddidit rectè formatam: Puer tum natus Achaius Baldearg vocatus est, i. e. vestigii rubei, vel artus rubei. *Ball* enim Hibernis idem est aliquando quod artus, vel membrum, aliquando quod vestigium: & *Dearg* idem quod rubeum. Mansit enim in ejus carne in testimonium miraculi quoddam rubeum vestigium.

O Cassin.
Clanncolen.
Macnemara.
O Grada.

Maglanchii.

89. Cassinus.

90. Carthennius

91. Fergalius.

92. Athlandus.

93. Eugenius.

94. Donnagalius

95. Urthalius.

96. Colenus.

A Cassino Cassii secundo genito tricenaria O Cassin nomen habet: à Carthennio filio Cassini sextus Colenus ⁹⁶, ex quo Clann-colen, ad quem Mac Conmara, seu Cumarini (vulgo Macnemara) genus referunt O Cassin familiae domini.

Ex Achaio filio Cassini O Grada, & ex Cassino Maglanchii Dalcassiorum Judices sunt oriundi.

CAPUT.

CAPUT. LXXXIII.

Dalcastiorum Principes ad Brinnum Regem Hi-
bernæ,

1 **C**arthennius Niger filius Cassii Dal Castiorum Princeps adveniente in Hiberniam ad prædicandum S. Patricio.

2. Carthennius Candidus, primus Christianus Princeps.

3. Æneas filius Carthennii Candidi, cujus quinque filii. 1. Ronanus, 2. Feradachus, 3. Falbeus, 4. Moenachus, & 5. S. Dima Episcopus Connerensis; de quo Colganus ad 6. Januarii.

4. Achaius Baldearg à S. Patricio animatus Æneæ frater.

5. Cormacus alius frater.

6. Conallus ⁹² filius Achaii Conallo frater S. Bre-canus de Arann Bressalius prius dictus.

7. Aidus Flanncathrach è semine Fiachi Lativerticis.

8. Aidus ⁹³ filius Conalli primus ex hac familia rex Momoniæ Christianus, cedente Aido Nigro filio Crimthanni è semine Lativerticis. Aido ⁹³ huic S. Brendanus Cluánfert Synchronus, S. Moluanus Leprosus frater; Carthennius filius, & ex Cathaldo filio nepos S. Theodoricus ⁹⁵ Dalcastiorum princeps, sed ob spretos Sæculi honores Lisimoræ monachus factus in catalogo omissus, SS. Fannani Episcopi Laonensis, & Aidani pater, & per Mathgamanium ⁹⁶, Achaium, & Algenanum O Meariorum satorem filios Theo-

91. Achaius
Balltearg.

92. Conallus.

93. Aidus Caomb.

94. Cathaldus.

95. S. Theodericus.

96. Mathgamanus.

97. Anluannus.

98. Corcus.

99. LaÉna.

100. Lorcannus.

101. Linnedius.

102. Brianus.

R. H.

O Meara.

doricianæ.

doricianæ familiæ. i. Hy-tordhealvay, progenitor.

1 Fionán.

89. Cassinus.

90. Achaius.

91. Brendanus.

92. Finanus.

93. Ferdinandus.

94. Dominicus.

95. Olillus.

96. Ectigernus.

97. Donaldus.

9 Ferdinandus ⁹³ Cassini filii Cassii abnepos.

10. Dima Aneæ n. 4. ex Ronano filio nepos.

11. Dominicus i. Ferboimac Dimæ filius.

12. Andlius Dominici frater.

13. Dubdunius alius frater.

14. Kernachus Andlii filius.

15. Torpachus Kernachi filius.

16. Donaldus ⁹⁷ Dominici pronepos.

17. Finnaeta Donaldi frater.

18. Cormacus filius Donaldi ⁹⁷.

19. Rebachanus filius Mothlaidi, ultimus è stirpe Aneæ n. 3.

• Hogan.

20. Lorcanus, ¹⁰⁰, cui S. Theodoricus ⁹⁵ atavus, pater Cosgrachi, cujus ex Ectigerno filio nepos

Oganus, ex quo O Hogan.

21. Kinnedius Lorcani filius, qui duodecim filios progeniuit; è quibus Donnucuanus pater Kinnedii, ex quo O Kennedii Ormonix dominus, & Ri-

agani, ex quo O Regan, & Ectigernus, cujus ex Flanno filio nepos Mac-Craith poeta Mac-crathiorum in Tuamonia pater.

• Kennedii.

S. Tipperary

C. Regan

Grianán

lactna acc-

1115 1212.

22. Lactna Kinnedii patris successor tres annos, à quo Grianan Lactna apud Creig-leith.

23. Mathgamanius filius Kinedii Rex Momonix; à quo O Beollan, O Hanrachan, O Cahasy, O Sbillan, & O Sidhachan originem duxerunt.

24. Brianus filius Kinnedii Rex Momonix, & Hibernix.

CAPUT. LXXXIV.

S. Patricii nativitas, parentes, & patria.

CRimthanni in Hibernia regnantis Anno septimo, S. Patricius, patre Calphurnio diacono filio Potiti præsbyteri, matre Conchessa, S. Martini Turonensis ex sorore nepte, ex antiquis Britonibus, quorum reliquæ nunc in Wallia Cambri, & in Britannia Armorica Britones supersunt, priscis Magnæ Britanniae indigenis oriundus in extremis Britannorum finibus non procul à castro Dunbritannico in lucem editus est. Hinc variae de patria ejus exortæ sunt sententiæ. Illum in Britannia Minori Armorica Galliae regione natum quidam tradunt eo fortasse obtentu, quod è patria sua istuc cum parentibus commigraverit; unde mater ejus prodiit, & ipse in Hiberniam captivus abductus: Britanniae quoque æquivoco vocabulo suffragante. Alii Anglum, quod Anglosaxonum imperium ad illum limitem postea prolatum fuit: quia vero tractus ille terræ inter Citeriorem, & ulteriorem Romanorum limitem, in cujus extremis limitibus S. Patricius natus, decursu temporis ad Scoticum regnum constituendum, cujus hodie pars præcipua est, accessit, & in antiquis Bedæ, Ufuardi, Rabani, & Adonis martyrologiis; 16. *Kalendas Aprilis in Scotia natale S. Patricii* annotatum est, inde factum, ut aliqui Scotum eum fuisse dixerunt, quum tamen, ut Natalis nomine non ortus, sed obitus, ita etiam Scotiæ vocabulo non hodierna, qualis tunc nulla, sed Hibernia designetur.

Hiber-

Hibernici Occidentalis Oceani Sinus permaximus in Britannicas terras longo spacio ab Occidente erumpit, qui antiquitus gentem Britonum à Pictis secernebat, ulterior quippe Romanorum Limes ab Agricola constitutus, in cujus Septentrionalem partem Scoti diu post ex Hibernia advenientes sibi locum patriæ fecerunt. Huic freto imminet in editissima, & prærupta rupe arx celebris Dunbriton hinc Cluida, illinc Levino incincta. Cluida vero fluvius est Tacito Glotta, qui per Glascuensem sedem Archiepiscopalem delabatur, & in sinum Dunbritannicum exoneratur. Ab hoc fluvio Dunbriton olim Arcluid i. supra Cluidam, vel Alchuid i. Petra Cluide, & ab Alcluid arce Alcluidensis regio, seu vallis (nunc Cluidesdale) dicebatur. In qua infra Dunbriton est Taburniæ campus, ubi Nemthor oppidum extitit gloriosi pontificis Patricii natali, & pueritia insigne, uti vetustiores vitæ Scriptores attestantur.

Quinimo eam regionem Britones occuparunt ad annum usque 756, quo Eadbert, seu Egbertus rex Nordanhumborum, & Oengus, seu Aeneas rex Pictorum Alchidensem urbem Dunbritannicam, ejectis Britonibus, Kalendis Augusti in deditionem receperunt.

CAPUT.

C A P U T. LXXXV.

*Niellus Magnus Centesimus trigessimus quintus,
Rex Hiberniæ.*

Niellus Magnus Achaii Megmedonii regis è Carina Saxonica filius post Crimthannum regem è vivis sublatum declaratur rex Hiberniæ, septennio supra viginti annos. Anno. 379.

Nielli regis anno quarto Clemens Maximus natione Hispanus in Britannia à militibus Anno 382 Imperator constitutus Pictis, & Scotis incursantibus strenuè domitis, militares Britonum copias in Galliam transvexit, & Gratianum Imp. imperio, & vita Lugduni spoliavit 25 Augusti. 383.

Eodem Anno S. Patricius cum parentibus ex Alcludensi regione in Armoricam, trajecto Muirniët, sive mari Ictio, quod Galliam, & Britanniam interfluit, commigrans inter matris cognatos vixit.

Anno Nielli regis nono Clemens Maximus Britanniæ & Galliæ tyrannus à Theodosio Imp. occisus est 27 Augusti 388.

Quo Anno S. Patricius sedecim ferè annos natus cum plurimis captivis ex Armorica in Hiberniam deductus est. De quo ita author quidam incertus vitæ S. Patricii tribus libris conscriptæ, (a) *Scoti de Hibernia sub rege suo Neill Naighiallach* (b) *multam diversas provincias Britanniae contra Romanum imperium regnante Constantio filio Constantini devastabant: Contere- re incipientes Aquilonalem plagam Britannia. Et post tempus bellis, & classibus Hibernienses expulerant habi-* a Apud Vsser de Brit. Eccl. Primord. pag. 587. b Sc. Niello rege, de cuius nomine cognomento infra.

c Nempe long, tatores terræ illius; & habitaverunt ipsi ibi, (c) deinde
 post Niellum aliquibus interjectis, Ductus est itaque S. Patricius ad
 tempore Dalri- Hiberniam captivus, Anno primo regni Juliani Imp:
 edini ex Hiber-
 nia de quib. V. Apostatæ, qui regnavit post Constantium; anno autem
 Beda Hist. l. 1. nono regni Neill Naighiallach regis Hiberniæ, qui 27
 cap. 1. annis potenter regnavit, quique Britanniam & Angliam
 a Nisi Anglia i- usque ad mare quod est inter Galliam, & Arzliam (d) mul-
 bi ab alio pro tum devastavit, ibique in bello cecidit. Idem author
 Britannia inter-
 ferta sit, vid-
 tur author vix- rum eram tunc ferè sedecim, illum annorum sedecim tum
 isse post ann. 827 fuisse concludit, & librum tertium sic exorsus est. An-
 quo Angliæ no-
 men vulgo cre- no nono regni Theodosii Imp. qui post Honorium regnavit,
 ditur inditum. anno quarto Loegarii filii Neill regis Themoria (f), an-
 e vssr ibidem no autem sexagesimo ætatis sue missus à Cælestino Papa
 p. 829. ad prædicandum in Hiberniam beatissimus Archiepisco-
 f Temoria Hi-
 berniæ regia. pus Patricius venit (g). Ubi annum decimum sextum
 g vssr ibidem. ætatis S. Patricii cum nono regni Nielli, quo ductus est ad
 815. Hiberniam captivus, & sexagesimum ætatis, quo mis-
 sus à Cælestino in Hiberniam venit cum 4° Loegarii, &
 9° Theodosii (post Honorii patrui 15 Augusti, Anno
 432 decedentis obitum) quam accurate conjungit: à
 nono enim Nielli & Christi 388 ad quartum Loegarii,
 nonum Theodosii, & Christi 432, anni 44 intercurrent;
 uti à 16 ad 60 ætatis S. Patricii. Ab anno autem
 Theodosii ejusdem nono, & Christi 432 subductus 44
 Juliani primus, ut ille supputat, non occurrit: annus
 enim Juliani primus, fuit Christi vulgaris 361, quo
 Achaius Nielli pater regnavit in Hibernia: & illius
 temporis Scotorum in Britanniam excursiones, de qui-
 bus supra, Achaius in Hibernia Constantio filio Con-
 stantini, & post eum Juliano in imperio regnante, cum
 Nielli excursionibus confundendo lapsus videtur.

In hoc verò divini numinis providentia mirabili-
 ter eluxit; ubi sedecim annorum puer, quâ ætate o-
 lim

Pars III. Ogygia Domestica.

395

lim Joseph in Ægyptum venundatus, (b) procul à suis in duram servitutem abreptus, ut linguam peregrinam edisceret, quâ olim egregius Evangelii præceptor populum illum à Zabuli servitute liberaret. Sicut Moses fiscellæ expositus, inde in aula regia dispositus, & ingenuis artibus eruditus, tandem gementis sub jugo populi Sospitator destinatus est. Quod flagellum grano, fornax auro, lima ferro, torcular uvæ, prelum olivæ, idem justis caminus tribulationis.

h Gen. 37. 2. ut habet editio vulgaris Latina: Hebraica verò, Græca, Samaritana, Chaldaica, Syriaca, & reliqui habent 17 annorum Josephum fuisse. Vss. r. p. 828. loco supradicti.

Nielli Theodosio primo ter, & Abundantio Confilibus, ut in Chronico Florentii Wigorniensis, *Britannia*, ut de illius excidio Gildas (i) *duabus primum gentibus transmarinis vehementer sævis Scotorum à Circio, Pictorum ab aquilone calcabilis multos stupet, gemitque annos.*

Anno 393. Anno 14. i Vss. r. ibidem pag. 593.

Eadem Gildæ verba repetens V. Beda (k) Subjicit; *Transmarinas dicimus has gentes, non quod extra Britanniam essent positæ, sed quia à parte Britonum erant remotæ, duobus finibus maris interjacentibus.* Ubi ad Pictos, & Scotos suo tempore Britanniae indigenas aludit. Verum non ad hos Scotos spectabat Gildas, quippe queis nulla tum in Britannia fixa sedes, sed ad Pictos quidem Britanniae Aquilonaris, & Scotos, qui tunc temporis in Hibernia habitabant, qui rapiendi, atque prædandi spe in Britanniam quotannis transmittiebant, ut Gildæ interpolator in Cantabrigiensis Bibliothecæ M. S. legendus annotavit. *Quia Scotti inquit, tunc temporis in Hibernia habitabant, & Picti in Scotia, id est, ab Aquilone.* Quos Scotos ipse Beda cum in Chronico, tum capite 13 & cap. 14. libri. 1. Histor. post tertium Aetii (non Boetii) consulatum, hoc est, post annum Christianum 446, domum in Hiberniam reversos fatetur, uti ad idem tempus ex Gilda verbatim hausit; *Revertuntur Scotti, ut in Chronico, im-*

k Bed. Histor. lib. 1. c. 12.

1 Vss. r. ibidem. pag. 193.

pudentes grassatores Hiberni, ut capite 14. domum.

Advertendum etiam illud [Primum] Supra apud Gildam non de prima Scotorum, & Pictorum adversus Britones, & Romanos in Britannia infestatione simpliciter posse accipi, ut ex variis in eos incurfionibus ante hac memoratis liquet; sed de prima è tribus, quas ipse Gildas explicat, calcationibus, infestationibus, ac durissimis depressionibus, quarum secundam, ab an. 425, tertiam ad an. 431 Usserius annotavit. (m) Harum prima vastatio est, de qua author vitæ S. Patricii supra (n) meminit; *Scoti de Hibernia sub rege suo Neill Naighiallach multum diversas provincias Britannia contra Romanum imperium devastabant, & de Niello subdit; Qui Britanniam & Angliam usque ad mare, quod est inter Galliam & Angliam multum devastavit.* Classis quoque Hibernicæ ad Britanniam hoc tempore appulsæ Cladianus meminit: ipsam ita loquentem inducens Britanniam.

m In Indice
Chronologico ad
an. 393.
425 & 431.
n hoc capite ad
an. 388.

Claud. lib. 2.
de Laudibus Stilichonis.

*Me quoque vicinis percuntem gentibus, inquit,
Munivit Stilicho, totam cum Scotus Fernem
Movit, & infesto spumavit remige Tethys.*

Anno 395.

Arcaill.

C. Antium

o Apud Colg. in
Fr. Thaum.
septima par. 1.
c. 21.
p cap. 16.
q Exod. 21. 2.
Deuteron.
15. 12.

Niello decimum sextum regni annum agente, S. Patricius, postquam sex annis porcarius infervisset in magna valle Arcaill juxta montem Mis in Aquilonari parte Dalaradiæ septimo anno liberatus, & ex Hibernia solvens ad suos reversus est. *Gentilis enim ille populus, ut in vita S. Patricii (o), Solebat servos septimo servitutis anno manumissos libertate donare, nisi ipsi sponte velint amplius servire. Consonat etiam, ait Jocelinus, (p) Sanctio legalis edicti liberationi, ac libertati S. Patricii: Sex enim annis servituti subiectum in septimo decrevit lex libertati restituendum (q). Sed cum il-*
lius

lius regionis dominus, Patricii herus Milchuo illum sine lytro non dimitteret, apparuit Patricio angelus Victor custos ejus, vel communis Scoticæ gentis tutelaris, ut habet Scholiastes Fieci, (r) & in loco Sciric Arcaile in præfata valle dicto massam auri à porcorum uno effodiendam, quam pro redemptione numeraret, indicavit. In quo loco Sciric-patruig Ecclesia posita in Antrim comitatu adhuc usque diem nomen suum retinet, & plurima peregrinatione, magnoque populi concursu, & devotione frequentatur. Ubi impressa saxo apparentis Angeli vestigia ad sua tempora mansisse Fiecus Sleptensis (s) Episcopus S. Patricii discipulus, Scholiastes citatus, (t) & vitæ septimæ author (u) contestantur.

r Num. 7.

lib. & Montie.

s Cap. 4. vite

S. Patricii.

t num. 9.

u par. i. c. 22.

S. Patricio apud suos tum commoranti facta est visio ea, quam ipse dicitur scriptis mandasse in hæc verba: *Vidi in visu nocte virum venientem de Hibernione*, (a) cui nomen Victoricius (b) cum Epistolis innumerabilibus: & dedit mihi unam ex illis, & legi principium Epistolæ, continentem; *Vox HIBERNIONACUM*; (c) & dum recitabam principium Epistolæ, putabam ipso momento audire vocem ipsorum, qui erant juxta sylvam Fochluti, quæ est prope mare Occidentale: & sic exclamaverunt, quasi ex uno ore; *Rogamus te Sancte puer, ut venias, & ambules inter nos. Et valde compunctus sum corde, & amplius non potui legere, & sic expergefactus sum.*

a Hibernia.

b Victor Hibernorum tutelaris

angelus Tr. Thau-

mat. pag. 17.

n. 24.

c Hibernigena-

rum.

d Vsser. citat.

pag. 832. ex

Macculthens.

e numero 15.

Illos autem, quorum voces juxta Sylvam Fochlaid in Tirawly apud Mayonenses audiebat in visu præfatus Fieci Scholiastes (e) narrat fuisse infantes tunc in utero matris existentes, & exclamantes per visum; *Hibernienses omnes clamant ad te*: easque fuisse Crebream, & Lessam filias Gleranni, quæ ab ipso postea S. Patricio erant baptizatae: & hodie, ait, coluntur ut

Sanctæ

Sanctæ: & in Ecclesia de Forchlann juxta Muadium fluvium ad Occidentem requiescunt.

S. Germanus.

S. Martinus.

S. Patricium, postquam ex Hibernia discederet, & apud S. Germanum Antifiodorensem Episcopum adhuc Sæcularem aliquamdiu ageret, cum S. Martino avunculo quatuor annos vixisse, & monasticum institutum ab eo suscepisse plures veteres, & graves tradunt Scriptores. Hac igitur ratione cum S. Martino versatus est annis 398, 399, 400, 401. Nam Anno 401 S. Martinus *media nocte, quæ Dominica habebatur*, ut refert S. Gregorius Turonensis, ex hac vita transiit, appropinquante feria 2, & Novembris die 11. Ad cujus exitum ab Evodii consulatu, qui cœpit Kalendis Januarii, Anno Christi 386 sedecim (f) annos numerat in S. Martini vita Severus Sulpitius ipsi familiaris.

f 386. 16.

402. Kal. Januarii post S. Martini exitum.

S. Albeus.

Hoc tempore extra Hiberniam floruerunt SS. Albeus, Declanus, & Kieranus, qui & S. Ibarus erant quatuor Hibernici Episcopi, qui cum suis discipulis ante Patricium in Hibernia Christum prædicarunt, & simul cum eo in Evangelica messe laborarunt. S. Albeus à summo Pontifice ad quandam peregrinam gentem convertendam missus monasterium ibidem construxisse, & Sanctos filios Golli in eo reliquisse memoratur.

S. Declanus.

S. Kieranus.

*S. Waterford ad mare juxta Youghall
S. Regis et Mid.
occident.*

SS. Declanus, & Kieranus, Episcopi à summo Pontifice ordinati, & in Italia S. Patricio Romam tendenti, Anno 402 obvii facti in Hiberniam venerunt: ubi popularibus suis hic Desiis, inter quos Ardmoriam Episcopalem sedem collocavit; ille Ossoriis suis Sagiæ sede apud Helios posita, Evangelium prædicavit; & uterque plurimos ad Christum convertit. Lugacius etiam Columbanus, Meldanus, Lugadius, & Cassanus S. Kieranij ex Italia Comites quinque sedes Episcopales in Lagenia obtinuerunt.

Anno 395.

Septimo decimo Nielli regis Anno Romanæ militiæ

itiæ Magister Stilicho Britanniam adversus Scotorum ex Hibernia irruentium, & Pictorum incursionem munivit, Romana Legione in Limite ad eos propulsandos constituta, cujus poeta Claudianus in Epithalamio Palladii, & Celerinæ meminit, de Celerinæ patre loquens:

*Sparfas imperii vires constringit in unum
Deposita: quæ Sarmaticis custodia ripis,
Quæ sævis objecta Getis, quæ Saxona frænet,
Vel Scotum legio, quantæ cinxere cohortes
Oceanum, quanto pacatur milite Rhenus.*

Idem in Libro de bello Getico.

*Venit & extremis legio prætentâ Britannis,
Quæ Scoto dat fræna truci, ferroque notatas
Perlegit exanimis, Picto moriente, figuras.*

Nielli anno regni vigesimo quarto Stilicho legionem Anno 403. illam è Britannia in Italiam contra Alaricum Gothorum regem in Pollentino prælio Confiſturam revocavit. In quo Stilichonem ita suos alloquentem introducit Claudianus :

*Credite nunc omnes, quas dira Britannia gentes,
Quas Iſter, quas Rhenus alit, pendere paratas
In ſpeculis : uno tot prælia vincite bello.
Romanum reparate decus, molemque labantis
Imperii fulcite humeris : hic omnia campus
Vindicat; hæc mundo pacem victoria ſancit.*

Niellus rex ob potentiam, proſapiam, & progeniem Magnus, alio cognomento Naighiallach, hoc eſt ; à novem

novem obsidibus appellatus, quod totidem regionibus subditis obsides imperarit. Sed non omnes exprimunt, quæ fuerint illæ regiones: præter Hiberniæ autem provincias, quæ inter eas recensentur, reliquas oportet fuisse in Magna Britannia ac Galliæ maritimis, quas crebris incursionibus infestavit, plurimis captivis, & spoliis ex utriusque finibus abductis; ut ex scriptis de S. Patricii captivitate, eo rege, contingenti liquet: *Eo tempore quædam classis prædavit patriam, in qua S. Patricius erat, & multos inde captivos consueto more ducebat: inter quos S. Patricius cum duabus sororibus suis captivus ductus est ad Hiberniam (a). Item Scotensis exercitus classe de more conductâ, stipataque multitudine navium, cum frequenter transnavigasset in Britanniam. Et hoc idem solito faciens, casus contulit, ut puer cum sorore sua inter alios captivos deprehensus duceretur in Scotiam, qui etiam centum, annumerato utroque sexu, erant (b) ubi & ipsius S. Patricii testimonium subditur, Ad Hiberniam abductus sum in captivitate cum tot millibus hominum (c) nempe diversis vicibus abductis, sed simul cum ipso per Hiberniam mancipatis: Item; In illo tempore classes Hiberniensium ad Britanniam causa prædandi transnavigare solebant (d). Item causa primæ peregrinationis, & adventus S. Patricii in Scotiam Scotigenarum classis cum Britanniam transnavigasset, multos ab eo captivos duxit (e).*

a Opus Tripart.
vitæ S. Patr. a-
pad Vsser: citat
pag. 828.

b Vita 2. S.
Patr. cap. 11.
in Tr. Thaum.

c ibidem.

d Vita 4. c. 15.
ibidem.

e Officium vetus
S. Patr. in Hi-
bernia in ejus
festo decantari
solitum. Ibidem
pag. 193. &
235. col. 2.

Hiberniæ Monarchiam adeo sibi peculiari jure posterius perpetuarunt, ut omnes ferè sequentes Hiberniæ reges ex illius fuerint semine procreati, præter multas inclytas familias, & longè potentes harum familiarum principes. Ex quo etiam stemmate vitæ sanctimonia, & doctrinæ laude conspicui, Sanctorumque Syllabo adscripti ferè trecenti recensentur.

Ejus posterius Hy-nielli, seu Nelides in Australes, ac Sep-

Pars III. *Ogygia Domestica.*

401

Septentrionalis distincti ex octo filiis descenderunt: quorum quatuor manserant in Midia, quæ ex decreto Tuathalii regis immediatè spectabat ad regem actu toti Hiberniæ imperantem, donec inter Nielli regis filios erisceretur, utpote Laogarius, ex quo Hyloe-garii (quorum olim dominus O Coindhealbain) rex Hiberniæ & Lugadii regis Hiberniæ pater: Conallus Crimthann, ex quo septemdecim Hiberniæ reges: Fi-achus, ex quo O Molloy Ferakeall in Midia (sed nunc in Regis Comitatu) dominus, & Mag-eoghagan Kelnelfiachia dominus: & Manius, ex quo Teffiæ populi, Scilicet Foxii de Muntir-tadgan Teffiæ domini, Magawlii Calrigiæ domini, O Braoin de Bregmania, Mag-cargamni de Cuircnia, O Daly de Corcaduin, O Quin de Muntirgilgain in Longford comitatu. Horum quatuor Nielli filiorum posterii Australes Nielli dicti sunt.

Hy-loegarii.
O Coindhealbain.

O Molloy. B. Ballyne
C. Ballyboy

Foxii. "C. Mid. occidit
Magawlii. B. Moycashel

O Brain Caren, H. Con.
O Baly. O Quin.

C. Cork. Inishlara

Bar. Kilmoursey
C. Regis.

Alii verò quatuor paulò ante adventum S. Patricii in Ultoniam profecti occuparunt ibi amplas regiones, quas eorum posterii, qui septentrionales Hy-nielli dicti sunt, ad nostros usque dies possederunt, nempe Eugenius, ex quo Kinell-eoguin, seu Tironii, de quibus sedecim Hiberniæ Reges clarissimæ O Neill gentis Tironiæ principum, ac Tironiæ comitum majores: Conallus Gulbanus, ex quo Kinel-conaill, seu Tirconallii principes, & comites, & decem Hiberniæ reges: Carbreus cujus Soboles Kenel-cairbre Carbriam Sligoensem, & Carbriam Gaura in Longford comitatu olim incoluerunt, Tuathalii 2. regis Hiberniæ avus: & O Ronanorum de Carbria Gaura progenitor, & Ennius Fionn natu junior, cujus stirps olim in Tirenda Tirconalliæ regione inter duo maris brachia; nempe inter sinum Lochfewail, & Suilech sinum: & O Broenam in Kinel-enda prope Ufneach collem in Kinel-fiachia.

O Neill.

Tirconallii.

Carbrii.

C. Longford

O Ronan.

Tirenda. Inishowen.

O Broenam.

C. W. Meath. Bar.

Moycashel

Kathconra

a C. d. Lecan.
fol. 137 b. col. 2

b ibidem fol.
140 b. col. 3.

c ibidem.
d ibidem & fol.
139. a. col. 2.
e ibidem. fol.
137. b. col. 2.
f. 139. a. c. 3.
f fol. 140. b.
g ibidem. fol.
195. a.

Eugenius.

O Dongalii.
Cavelli.

O Conor Moyith
Kelly.
O Dubdhirma.
Kinelmbinne.
Teffia.
Manius.

H. b. B. Kilkenny
in viciis. M. d. B.
Kilkenny west in
B. Rathenra
Carbrens.

Septem è fratribus matrem Rignacham quandam, & Fiachi matrem Indeam filiam Lugadii tradit Ketingus, qui fuit Lugadius Meann ex Ænea filia nepos Fergusii Dentinigri regis Hiberniæ (a). Verum Lugadii Meann, qui anno 278 floruit, ut supra cap. 69 stricto sensu filia non potuit esse Nielli Anno 379, regis Hiberniæ uxor. Indea igitur Lugadii Meann dicta filia, (b) fuit, patre Dubthacho, avo Miandacho, Lugadii Meann proneptis: Dallanus enim Indæ frater, (c) Lugadii Meann etiam filius largo sensu dictus, (d) fuit filius Dubthachi, filii Miandachi, filii Lugadii Meann (e): Eandemque Indeam Conalli Galbani, & Eugenii filiorum Nielli regis matrem refert Codex Lecanus (f) Hac ratione generationes optimè conveniunt: nam sicut Niellus à Quinto Centimacho per Arturum filium septimus; ita illa per Mainam filiam matrem Dentinigri septima ab eodem.

Eugenio quinque erant filii, 1. Muredachus, ex quo reges, pater Murchertachi regis Hiberniæ. Mongani, ex quo O Dongaly, & Fergalii, ex quo mac Cathmhail. Muredachi mater Indorba Candida Saxonici principis filia (g).

2. Fergusius ex quo O Conor de Moy-ith, 3. Oililus, ex quo Muntir Kelly, 4. Fedlimius, ex quo O Dubhirma, 5. Achaius Binne, ex quo Kinelmbinne.

Teffia, quæ Manio filio Nielli regis, & posteris obtigit, ampla fuit olim in Midia regio quinque tricenarias in Westmidia complectens; viz. Foxiorum tractum, Calrigiam, Bregmaniam, & Cuirceniam baronias præter terras Tutæis, Petitæis, ac Daltoniis assignatas: & in Longfordensi agro in Borealem, & Meridionalem Teffiam distincta. Borealis Teffia eadem est, ac Carbria Gaura ad Carbreum filium Nielli regis, & posteros spectans: ubi increduli illius Carbrei ob per-

ver-

Pars III. *Ogygiæ Domestica.*

403

veritatem maledicti filii credentes S. Patricium honorificè exceperunt, amœnum locum Granard appella- ^{Gr. n. d.} tum ei donantes. Cui loco Episcopum Guasactum, sui quondam domini Milchuonis, cujus subulcus erat, filium præfecit: & in alio vicino Cluanbronix loco du- ^{Cluanbronis.} abus Emeriis Guasacti sororibus monialium cœnobi- um excitavit: ubi in hunc usque diem, inquit author vitæ 7. S. Patricii (h) de suo tempore, pedum vesti- ^{h Tr. Tb. um. par. 2. c. 30.} gia in subjecto lapide impressa conspiciuntur, quæ so- rores illæ dum virginittatis florem Creatori offerrent, à S. Patricio in Ecclesia velatæ reliquerunt.

Meridionalis Tefia agri Longfordiensis, quemadmo- dum, ac Reliqua in Westmidia Ethne fluvio dissita ad Manium & posteros pertinebat. Heic S. Patricius Ma- nium ipsum sacro regenerationis lavacro intinxit; & in loco Ardachadh nuncupato Ecclesiam extruxit, quæ in hunc usque diem sedes est Episcopalis Ardachaden- sis, cui præfecit S. Melum Episcopum suum ex sorore nepotem: & cum eo reliquit Milchuonem Episcopum ejusdem Meli germanum.

Niellus rex, dum Aremoriam bello premeret, ab Achaio filio Ennii Kennsalii rege Lageniæ ob veteres inimicitias venenata sagitta trans Ligerim jacta prop- ter mare Ictium confossus est. ^{Lageniæ rex. Ictium mare.}

Mare Britannicum, quod Britanniam insulam à Gal- lia separat ab Oceano Germanico ad Ligeris ostium ^{Loire} in Gallia pertingens maris Ictii nomine, Hibernicè Muir- niect à nostris priscis Scriptoribus Celebratur (i). Quod nomen an ab Ictio portu, cujus meminit Cæsar, ex il- lo in Britanniam trajiciens sortitum, aut Ictius portus à mari ita dictus sit? Statuere non ita facile est. Nec inter authores convenit, quinam sit hodie Ictius por- tus. Esse nunc Caletum permulti cum Lhydo tenent: ^{i Vsser. Citat. pag. 823. Pertus. Ictius. Bolognæ} alii S. Audomari urbem censent: Camdenus (k) ma- ^{k Camd. Brit. Calis in Cant. o.}

Vit. R.

Bol. n.
Bolongne:

Guin. 25.

Ibidem. in Car.
no.

vult Vitsan Anglis *Whitsan* dici portum Ictium. Inter quod Vitsan, & Dubrin, seu *Dover* in Anglia, priusquam obstrueretur Vitsan, communis superioribus Sæculis trajectus; uti nunc inter Dubrin, & Caletum, extitit; nec alibi hoc fretum magis coarctatur. Cæsaris in Britanniam trajectum pro certo est fuisse in confinio Picardiæ, ubi Morini olim confederant in *Bononiæ*, & *Guisnæ* comitatibus; qui ambo ad Artesiæ olim comitatum attinebant. In his olim partibus nominatissimus erat trajectus inter Gessoriacum (Ptolemæo navale Gessoriacum dictum) & Rhutupias urbem in Cantio Claudio Imperatori, aliisque summis ducibus frequentatus: Gessoriacum vero, quod Plinius per *Portum Morinorum Britannicum* innuere videtur, idem esse, ac ipsum oppidum Bononiam Camdenus (1) liquido demonstrat, adeo ut jam ea de re plerisque sit consensus. Unde pro comperto colligendum opinor nullum in ea continente locum fuisse Ictium portum proprie dictum; sed sicut Plinius portum Britannicum apud Morinos vocat, ex eo quod inde in Britanniam trajectus fuerit, ita portum Ictium dictum ob maris Ictii inde transitum.

CAPUT. LXXXVI.

Torna Egeas.

Magna exorta est poetica contentio patrum memoriâ, Jacobo rege Magnæ Britanniae & Hiberniæ clavum tenente inter Thadæum Darii Bruodinum Tuamoniæ, & Lugadium Clerium Tirconalliæ

Pars III. *Ogygia Domestica.*

405

liæ Antiquarium super vetusto poemate Hibernico Tornæ Egeas antiquitatum Hiberniæ olim professoris sub nomine evulgato: in Quo Torna idem abitrum se interponit ad conciliandam pacem inter Niellum regem Hiberniæ & Corcum Lugadii regem Momoniæ, suos pridem literis imbuendos in pueritia alumnos, & tum bello, ut ait, distractos; cujus intium:

Náil cáta iteip Chorc is diall.

*Corcus, & horrendus turmis horrenda Niellus
Bella movent: ferro est lis dirimenda ducum.*

Australis Hiberniæ partes Bruodinus controversiam movens, Septentrionalis Clerius in se recipiens, uterque carminibus patriis ultro citroque transmissis, tutatur.

In Tornæ poemate, quantum mentem ejus assequi possum, unicus authoris Scopus fuit, ut Corci, ac majorum illius encomia in medium proferendo tacitè eos suggillaret. Quem ad finem se pro Corco agentem, ac Niellum ex adverso exultantem introducit: ut ex sequentibus partim liquet.

*Tum peto propter aquas extracta palatia Bonni,
Talibus & mecum rex furibundus agit.*

Torna.

Ergone Quintiadum domicilia regia, cui non

Niellus rex.

Debita Hibernigenum Sanguine sceptrâ, petit?

Non petit hoc Corcus; petat & si forsitan; inquam

Torna.

Momonium quam re, plus valet ore genus.

Illum Quintiadæ levitatis crimine carpunt;

Grandiloquus juvenis qualiter esse solet.

Regia Lugadii, sed non reprobanda propago;

Hospitio, qua non clarior ullus homo.

Non

Niellus.

*Non mihi par teneris fuerat, Rex subjicit, annis :
 Nam sua Liber erat, dum mea cura liber.
 Auferat ut ferro furor est, aut cæca libido
 Temoriæ à Quinti mænia stirpe Ducis.*

Ubi non solum ambitionis, jactantiæ, ac animi levitatis Corcum incusat, ut taceam quæ majoribus derogant, sed etiam nondum ex ephebis egresso ab indole Baccho, ac voluptatibus deditâ ansam arripit exprobrandi, simulque Nielli ingenuam innuit in literas propensionem. Quare non immerito Bruodinus ita eum reprehendit.

*Momonii visus contendere nominis ergo
 Connaكتورum ultro es victus amore Ducum.*

& penultimo ejusdem poematis disticho;

*Et quæ magnanimo es pro Corco rege locutus
 Temoriæ ut celebrent nomina regis, erant.*

Verum id argumenti, in quo maximum sibi præsidium posuit Bruodinus; quippe ex fratribus, qui primùm Hiberniam subegerant, Heberum, ex quo Corcus genitus, Herimone, ex quo Niellus majorem natu fuisse uno hoc disticho vellicavit Clerius:

*Sinryngē mī ġabañ cgar
 Al ttiñ do ġabtar le neart:
 Calmañ na bpeaŋ iŋ cgar añ
 Sni rinyneact feaŋ nanbañ.*

*Senioris agris jus cadit,
 Queis vi domari contigit:*

Virtus

*Virtus virorum ætatibus
Non cedit imbellum senum.*

Quod per Paraphrasim variatis verbis ludens aliquando meditatus sum, & heic cum bona lectoris venia apponere liceat.

*Ius nihilest natale solo, quod quæritur armis :
Fortior imbelli fit seniore prior.
Non fratrum natu, sed robore maximus est dux
In terris, victrix quas premit ense r. anus.
Non frater senior præstat, sed dignior armis ;
Cum ruit hostiles vis inimica lares.
Res igitur ferro siquando ; non quotus annis,
Sed quotus est palmis antefendus erit.
Si plagis subigenda plaga est, maturior ætas
Posthabita est ausis præcocis ingenii.
Fura paterna domi seniore ex besse manebunt :
Parta ex asse foris prosperioris erunt.
Naturæ abripuit virtute, quod illa negârat
Tempore ; germanum gignier ante suum.
Marte suo, non sorte patrum quem laurea cingit,
Antevenit meritis tempora iniqua suis.
Concedunt animis anni, spoliisque potitur
Non citius genitus, fit nisi Marte prior.
Devictis potitur fundis præstantior armis :
Non refert natu an major, utrumve minor ?
Junior aut senior partos vi possidet agros
Frater uter terris acer, & acer aquis.*

Cum Herimoniâ quidem prosapiâ regum numero, familiarum propagatione, sanctorum, illustriumque virorum multitudine, aut possessionum amplitudine concertare

certare perinde esset, ac reliquam gentem, ut unicum pondo cum centumpondio conferre. Plures hinc Hiberniæ reges, quam ex omnibus reliquis familiis simul sumptis; non interstitutionibus feriatis, non desultoria serie; sed ita ut ab Herimone ad Niellum vix ullus in recta linea nisi rex Hiberniæ aut regis Hiberniæ filius per mille, & quadringentos annos: & ex Nielli progenie omnes ferè sequentes Hiberniæ reges ad regii axiomatis fluctuationem. Hinc singulis Hiberniæ provinciis reges dati Lageniæ, & Connactiæ perpetua serie, Momoniæ aliquot, Ultoniæ plures, quæ tandem ferè universa Herimoniis obtigit. Hinc denique omnes Scotiæ reges a Fergusio Dalriedino ad hæc nostra tempora paternum stemma traxerunt, si Balloilos, ac Brusios exemeris ex materno jure hæredes.

Sed ut ad poema illud redeam, Corcum, quem imuberem in Schola, & juvenem in regno Niello coævum tradit, ætate multò provectiorem arbitror; utpote qui Nielli patris focero patruelis erat: ante Nielli quoque regnantis initia è vivis ademptum compertum habeo, siquidem Nielli decessor Crimthannus rex Conallum Eachluath Corco defuncto in Momoniæ regimine substituisset, ut ex Cormaco Culénnani Momoniæ rege, & Episcopo antiquitatibus patriis apprime versato refert D. Ketingus in Crimthanni regno.

*a Tr. Thaum.
Append. 4. ad
vit. S. Patr.
pag. 214. n. 6.
Keting. in reg-
no Laogair. 2.*

Unde manifestius apparet eorum (a) error apud Colganum, qui Corcum S. Patricio Anno 438, æræ Christianæ familiarem innuerunt. cum Æneas Corci è filio nepos primus fuerit rex Momoniæ omnium consensu, qui S. Patricii ope in Christum credidit.

Torna utrum poematis illius verus author fuerit, quo floruerit tempore, & an Christianus? mihi minimè constat; solum moneo inter veteres non defuisse, qui aliorum nomine scripta in lucem emittebant, quò majorem

Pars III. *Ogygiæ Domestica.*

409

*maorem auctoritatem haberet oratio; ut habet Cicero de Senectute. Moneo etiam Tornam post Dathyam Nielli successorem vixisse, si illius sit carmen illi adscriptum de regum sepulchro (b) apud Cruachan quod tamen posterioris ævi fuisse multum suspicor. Tornæ porro frater fuit Mochonneus filius Fiegi filii Aula-^{b Alta fut-}
^{romis m's}
^{fion fail.}
^{aqud Keting. in}
^{regno Cormacit.}
^{Cod. Lecan. fol.}
^{79. b.}
^{c Cod. Lecan.}
^{fol. 229. b.}
imh familiæ domini O Conor Kierigii progenitor; qui proinde potuit Nielli ætatem attingisse. Potuit quoque Christianus fuisse Nielli tempore, quo nonnullos fuisse in Hibernia Christianos non diffiteor. Verum inde mihi creditu proclive non est Niellum, & si ejus ab infantia discipulus, idcirco fuisse Christianum, ut insinuare cupit. R. P. Colganus (d) noster; aut Nielli corpus per S. Kienanum de Damhliagh post centum annos exhumatum, ac integrum repertum, & S. Carnechum Tulensem in ejus Sarcophago jacentem à lepra fuisse sanatum, ut ibidem Colganus ex Caroli Maguir Scholiis, & additionibus ad martyrologium S. Angustii ad 24 Novembris. Si enim Niellus Christianus fuisset, majora ea de re documenta in sua vita posteris reliquisset, quam fictitia illa miracula post centum annorum spacium dicta patrata, & pluribus inde volventibus sæculis è tenebris fuscitata.*

Utrum Tornæ, aut ullius Christiani discipulus, fuerit? illud poema, ut mox ostendam, invalidum est, ac sublestum ad attestandum testimonium; cujusquidem artifex non solum Christianus fuit, ut ipse postremo Disticho ita fateatur;

*Omnes monte Sion Sæclorum, Judice Christo,
Convenient homines, quò quoque ducar ego.*

Sed etiam longè posteriori, quam Nielli ævo vitam egit; ut sequentibus liquet argumentis.

G g g

Niel-

Niellum fingit in Ultonia aliquam mansionem habere hoc disticho.

*Quid moror? effrænum Corci prohibebo furorem:
Pacis & Ultoniam pignora adusque feram.*

Alludens ad Nielli filios, qui post patris obitum in Ultonia fixas sedes posuerunt, vel ad eorum ibidem posteros: ubi ipse nullas habuit, nec ullus è maioribus.

De Helia Carrollina in Ormonixæ confinio sic meminit;

*Quintiadùm octodecim vaccarum millia turmæ
Heliadum è terris, Ormoniisque ferunt.*

e Supra. c. 68. Helias, à quo Helia dicta (e) multo posterior fuit ætate, quam Corcus, qui fuit ab Eugenio filio Olilli Olom tantum quartus, à cujus Olilli filio Kieno Helias fuit Septimus; & longo post Helix mortem tempore, Helix nomen, ut assolet, terris adhæsit, quas posteri occuparunt.

Campanarum usus.

In eodem poemate Casilia *Caſſioli* na eclog à Campanis vocatur. In S. Paulini Ecclesia Nolæ in Campania primum in Ecclesiis campanarum usum fuisse ferunt; unde nolæ, & campanæ à Nola urbe, & Campania provincia dictæ sunt. S. Paulinus Anno Christi 294 Sæculo renunciavit in Nolanum agrum secedens, & Anno 431 defunctus est. Baronius ita habet (f);

f Apud Spondanum ad an. 614. numero. 6.

g S. Lupus.

Tresensis Episcopus.

pali anno 429.

floruit.

Prægrandis tintinnabuli mentio in actis S. Lupi (g) in Ecclesia Senonensi in Gallia usi satis indicat campanas tunc in Ecclesia Occidentali in usu frequenti fuisse: in Oriente autem adhuc. pulsabant ligna: & ad annum 865, n. vii, apud Græcos, ut ait, earum usus inolitus. Primam in Hibernia campanam opinor Cymbalum illud

Pars III. Ogygia Domestica.

411

lud fuisse, quod S. Patricius S. Kierano Sagirensi traditum 30 ante suum adventum annis præmisit. Post adventum S. Patricii, ita in ejus vita Jocelinus; (b) ^h *Joc. c. 173.*

Mos itaque fuit S. Patricio, sicut, & cæteris antiquis Sanctis in Insulis degentibus habere cymbala tum propter Dæmonum expulsionem, tum propter corporalis pigritiæ excitationem, atque ad horas diei die, ac nocte denunciandas, aut forte alia nescio qua causa. Unum vero pro certo scitur, quod multa miracula sonitu, seu tactu talium Cymbalorum gesta esse noscuntur. In vita S. Patricii septima (i) legitur illum reliquisse in Ecclesiis ab eo recens extructis in Connactia quinquaginta campanas. Verum aliquot annis in Hibernia antequam Æneam regem Momoniæ apud Casiliam convertit. Nec nisi tractu temporis postea Casilia adeo Ecclesiis, & campanis instructa fuit, ut à campanis mereretur epithetum mutuare. Multo minus Corco, aut Niello regnante, ita nominaretur. In quibusdam vero apographis legitur heic Casiol na cenoc, à collibus rectene, an secus? me latet.

*Tr. Thaum.
vii. 7. par. 2.
c. p. 108.*

Alio autem præterea loco, directo ad eundem Niellum quasi tum in vivis sermone, tam ipsas Ecclesias quam campanas, Sanctas quoque Ecclesiarum patronos, Ecclesiarum immunitatem, & comminatum in violatores vindictam non per ænigma sed adeo palam disertis verbis commemorat, ut in florentissimo Ecclesiæ statu se vixisse non minus prodat, quam Phariæ faces nautis propinquum littus indigitant. Extant enim duo alia carminum opuscula, in utroque quorum, quemadmodum in priori poemate se Tornam Egeas, Niellum regem Achaii Mogmedonii regis filium, & Corcum filium Lugadii Casiliæ regem discipulos, & alumnos suos profitetur. Unum exhortationes, ac præcepta ad Niellum regem continet (k): alterum Niellum,

k *Ἰὰβ μοττ
εαῖα γα-
ῖελλναι.*

12ηος αὐτὸν ἰllum, & Corcum morte sublatos deplorat (1). Inter
 τὰντων. ἡν- alia in primo præcepta hæc habet:
 γινωσκ. liom.

*Templa cave vires, quæ campanilia adornant:
 Ne temerè Indigetum sperne patrocina.
 Percipe dicta memor: ne ultricia sana profana.
 Floridus arefcit læsus ab igne rubus.*

Ubi de Ecclesia agit non sub modio, qualiter Nielli,
 & Ethnicorum regum temporibus in Hibernia fuit,
 sed super candelabrum positâ post templa erecta,
 campanilibus spectabilia, Sanctis dicata, patronis vene-
 randa, & grassatoribus ob divinam Nemefim formi-
 danda.

Proinde Torna, seu quis alius, illorum carminum
 cufor his temporibus floruit; Niellum, & Corcum,
 ut suo placito infervirent, modo alumnos teneros,
 & discipulos, modo adultos strictis ensibus in se in-
 vicem irruentes inducit, etiamfi unus in alterius fa-
 ciem nunquam conspexerit. Sic Virgilius Didonis, &
 Æneæ amores, & fata concelebrat, licet hæc illo
 trecentis ferè annis posterior. Quamobrem non in-
 congruè aliquis cecinit.

*Causidicis fas est alienam haurire crumenam;
 Militibus, medicis, tortori occidere fas est:
 Mentiri astrologis, pictoribus, atque poetis.*

CAPUT.

CAPUT. LXXXVII.

Dathias centesimus trigessimus Sextus, Rex Hiberniæ.

DAthias filius Fiachrii ex Herimoniis rex Connac-^{Anno. 405.}
tiæ Niello patruo succumbenti suffectus inau-
guratur, Rex Hiberniæ.

Eodem anno Pelagius Britannus monachus Pelagi-
anæ hæresis fundamenta jecit.

Gratianus Municeps in Britannia Imperator creatus^{Anno. 407.}
post menses quatuor à militibus occisus est. Ejus loco
Constantinus ex infima militia nominis omine electus
Imp. in Gallias transiens quicquid prius à Maximo ty-
ranno in Britannia relictum fuerat militaris roboris
exhaustit, Insulamque communium hostium irruptio-
nibus reliquit devastandum. Anno sequenti filium su-
um Constantem ex monacho Cæsarem ordinavit. Eo-
demque Anno 408, Fl. Stilicho, de quo diximus, utri-
usque militiæ Magister capite plexus est.

Hoc circiter Anno Vandali, Alani, & Suevi in His-^{Anno. 409.}
paniam invaserant: qui Anno 406. 31. Decembris die
trajecto Rheno Gallias aggressi sunt. Anno 410, 24
Augusti Roma ab Alarico Gothorum rege capta est.

Constantinus cum filio Constante in Gallia occisus^{Anno. 411.}
est: & Britannia militum inde abductorum præsidio
nudata à Romanis est amissa.

S. Albeus cum Sociis in Hiberniam patriam rever-^{Anno. 412.}
sus ad Aquilonarem Hiberniæ partem appulit: ubi, eo
jubente, Colmanus unus è familia ipsius cellam ædifi-
cavit, quæ Kill-ruadh est appellata. Ipse vero Albeus,
Fintano Dalaradiæ principe ad fidem converso, &
baptizato circuibat totam Hiberniam Christo multos
lucrificiens. Eodem

Eodem Anno Celestius Scotus, sed extra Hiberniam in transmarinis partibus monachus Pelagii hæresiar-
chæ discipulus in Carthagiensi Synodo præsens dam-
natur.

Eodem Anno S. Ninianus Britannus Candidæ Ca-
sæ Episcopus Australes Pictos ad Christum convertit.

S. Ibarus, qui & Ivorus unus è 4 Episcopis Hiber-
nicis (a) fidei præconibus in Hibernia ante Patricium
in terra Crutheneorum Dalaradià è semine regum Ul-
toniæ natus ad prædicandum per Hiberniam Evange-
lium hoc anno missus innumeros ad Christi fidem
convertit. Aranicas primum insulas tres scilicet illas u-
no nomine in Occidentali Oceano positas incoluit: in
campo Gesill etiam commoratus est, sed potissimum
in Beg-eria insula maris prope Wexfordiam in Australi
parte Hy.Kennsalæ, ubi reliquiæ ejus honorifi-
cè coluntur.

Anno 422.

Cum Britannos Scoti à Circio ex Hibernia, ab A-
quilone verò Picti prima illa à Gilda commemorata
dirissima vastatione conculcarent, illi Subjectionem
Romano imperio repromittentes ab Honorio Augusto
(hoc anno 422) legionem auxiliarem impetrarunt,
quæ, hostibus depulsis, subjectos cives ex imminente
captivitate liberavit. (b). Insulani porro adversus gras-
fantium insultus murum cespititium (c) inter fretum
Dunbritannicum, & Edenburgicum construxerunt,
sed prorsus inutilem.

b Sigebert.
Gemblac. in
Chronico.

c Gildas. apud
Usser. citat. pag.
601.

Bed. Histor.
lib. 1. c. 12.
Jo. Fordon. in
Scotochronico.
l. 3. c. 4.
Jo. Major de
gestis Scotorum,
lib. 2. cap. 1.
Anno 425.

Anno 425. Secunda à Gilda commemorata vasta-
tio, qua Scoti, & Picti, Romana legione revocata,
ruptis terminis, obvia quæque miserorum Britonum
obtriverunt. Oppressi Britones ad Valentinianum 3
legatione missa novam legionem auxiliarem è Gallis
transmissam obtinuerunt: quæ Gallionis Ravenatis
ductu Pictos, & Seotos anniversarias prædas agentes
tempore autumnii transmaria fugavit.

Anno

Pars III. *Ogygia Domestica.*

415

Anno proximo muri cespititii loco inter jam dicta *Anno 426.*
freta lapideus est erectus, & in littore Oceani ad
Meridianam plagam adversus Barbarorum incursiones
turres per intervalla ad prospectum maris à Roma-
nis sunt collocatæ. Verum Anno proxime secuto 427,
Gallio Ravennas ex Britannia contra Bonifacium in
Africa rebellantem avocatus in ipsa exscensione, pro-
fligatis copiis, est interfectus.

Dathyas rex filios suscepit Achaium Breac, ex quo *Dathie regis*
Hyfiachrii Aidhne in Australis Connactiæ agro Gal-*fili.*
vienti Tuamonix finitimo, Olillum Molt regem Hi-
bernix & Fiachrium Elgad, ex quo Hy-fiachrii Mua-
idhe à Muadio fluvio in Boreali Connactia dicti de-
scenderunt. *Dathie regis*
uxores.

Achaium Felia filia Achaii, quæ Cruachan-bri eli
nomen indidit, Olillum Ethnea filia Conrachi Cas
peperit. Rufina filia Artichi Uctlethan Fiachrii Elgad
puerperio succubuit; à qua Mullach ruadha, seu Ru-
finæ vertex in Tirfiachria Sligoensi appellatur,

Ab Amalgadio Dathyæ regis fratre, & rege Con-
nactiæ Tir amalgad in districtu Moyonensi baronia, *Amalgadius*
quam Muadius fluvius à Firfiachria dirimit, & Tir-
auliam contractè dicimus, nuncupatur: quæ cedentibus
Amalgadii posteris temporis progressu Tirfiachriæ do-
mini potiti sunt. *Rex Connactiæ.*

Dathias Ethnicorum Hibernix regum postremus, *Dathie regis*
dum in Gallia lectorum militum copiis provinciam *mors, Anno 428.*
Romanam invaderet more gentium cæterarum, queis
tum præda factum Imperium, immensam illam molem
frustatim diripientium, sesquicentum ut aiunt, præliis
victor ad Alpium radices fulmine è cælo ictus interiit.
Cadaver in Hiberniam perlatum apud Cruachan Con-
nactiæ regiam terræ mandatum est secundum Tor-
nam Egeas, aut siquem alium ejus sub nomine ea
de

C. Blene ad Roman

d cap. 86,

de re, carminis superius (d) memorati authorem.

e fol. 302. b.

Connachtæ rex

Illum è Cœlo tactum vindice flamma tradunt ob violatam cujusdam Eremitæ S. Firmini cellam, & pagum; quem regem fuisse, & post abdicatum Sæculare dominium Deo in solitudine vacantem in turri 17 cubitos altâ ad Alpes vitam transegisse prodit Codex Lecan (e). Amalgadius frater substituitur, Rex Connachtæ.

CAPUT. LXXXVIII.

Murus inter duo freta Dunbritannicum, & Edenburgicum.

DAthya in Hibernia regnante, Annales Firbissiorum de Lecan contestantur crebras Scotorum ex Hibernia & Pictorum incursiones compulisse Britones, ut vallum primo cespitium, deinde lapideum à mari usque ad mare ad repellendos eorum impetus erigerent, & Romanorum auxilia accirent. Quod quam conforme sit exterorum etiam testimoniis, capite præcedenti ad annos 422, & 426 videre est.

f Bed. Hister.
lib. 1. c. 12.

Beda vero murum illum lapideum ad annum 426, non inter Glotæ, & Bodotriæ æstuaria, sive fretum Dunbritannicum, & Edenburgicum collocata, inter quæ murum ad annum 422, *non tam lapidibus, quam cespitibus* (f) constructum paulo ante agnovit: sed inter Tinæ, & Escæ ostia octoginta milibus passuum ad Austrum citerius, ubi Severi vallum, quod è cespitibus à Severo primum congestum rebat, cum murum *firmiter de lapide* positum suis ipse oculis

culis videret; ad Tinæ enim ostium natus, & educatus fuit, ibi lapideum ad ann. 426 erectum arbitratum est valli cespititii, & muri lapidei erronea distinctione lapsus.

Georgius Buchananus (g) murum hunc lapideum inter duo freta positum fatetur, sed ibidem Severi vallum fuisse (ut ante eum Nennii etiam interpolator opinatus est) & ita V. Bedam sensisse frustra contendit (h). Severi vallum inter Tinæ, & Escæ fluminum ostia erectum cum Beda, Camdenus, & Anglicarum simul, ac Scoticarum rerum Scriptores, ut Jo. Major, (k) Jo. Fordonus, (l) & alii consentiunt. Verum Fordonus, ut & ante eum Ethelwerdus, & alii Bedam secuti non rectè hunc postremum è lapide murum Severiani valli loco positum definiunt. Rationi enim consonum non esset, ut tantum terrarum, quantum inter duo freta, & duo flumina à Theodosio Comite Anno 369 recuperatum, & Valentiae nomine nuncupatum hostibus ultro defereretur: aut muri circuitus per 60 passuum millia à Tinæ ostio, & Novocastro (obliquo, & anfractuoso ascendente, & descendente tractu, ut illius vestigia etiamnum seintuentium oculis obijciunt) super Escam fluvium ad Carleolum duceretur, cum commodiori loco passuum spacio viginti duorum millium inter duo freta (sic utramque lineam ipse Fordonus metitur) muri ambitus suffecisset. Porro murum hunc non obliquo, uti Severi vallum, sed directo tramite, ut habet Gildas, & rectà, ut Beda fatetur lineà, qualis loco inter duo freta convenit, à mari usque ad mare libratum fuisse apparet. Beda etiam ipse cum Gilda tradit Scotos, & Pictos omnem Aquilonalem, extremamque insulæ partem pro indigenis ad murum usque capestrasse: quem murum non alium, quam illum inter Duabritanicum, & Edenburgicum

g Rerum Sco ic. lib. 5. in Rege 41.

h ibid. l. 4. in rege. 23. i Camd. Britannia.

k Jo. Major de Gest. Scot. lib 1. c. 14.

l Jo. Fordon. in Scotiechronico.

fretum oportet esse; quos duos sinus Scotos, & Pictos antiquitus à Britonibus post murum conditum decedentibus Romanis, & sua ipsius ætate ab Anglis, & Britonibus disclusisse confitetur (m).

m Bed. Histor.
lib. 1. c. 1. &
12. lib. 4.
c. 26.

Itaque Anno Verbi Incarnati 77 Julius Agricola imperii fines, qua patet Britannia angustissima inter duo freta Dunbritannicum, & Edenburgicum non muro ullo, sed præsidiis communivit.

N Camd. Britan-
nia tit. Murus
Pictus.
o Ibidem tit.
Cumberland.

Adrianus Imp. Anno Christi 117 imperii terminum octoginta milibus passuum citerius statuit, ubi à Novocastro, & Tinæ ostio ad Escæ ostium, seu Itunæ æstuarium, ut habet Camdenus (n), juxta Carleolum, seu Luguvallum aliud Carleoli nomen (o) in modum muralis fepis, funditus jactis stipitibus, primus murum excitavit.

Antonini Pii Imp. legatus Lollius Urbicus Anno 144 ulterius ad Aquilonem terminos dilatavit, recuperatis finibus ab Agricola statutis, & muro cespititio inter duo ea freta ducto munitis.

Severus Imp. Anno 208 Adriani cespititium murum vallo è firmo lapide reparavit, Sed Theodosius Comes Anno 369 terras inde ad duo freta usque recuperavit.

Denique ab ipsis Britannis, anno 422, murus non tam lapidibus, quam cespitibus exurgens inter duo freta, ubi minus ab Urbico erectus stetit frustaneo, ac inutili conamine est excitatus. Quare brevi postea Anno 426 in eodem loco à Gallione Ravennate, & Romanis murus lapideus est erectus. De quo muro ita Beda in Chronico Anno Theodosii Junioris octavo Christi 431, *recedente à Britannia Romano exercitu, cognita Scoti, & Picti reditus denegatione redeunt ipsi, & totam ab Aquilone insulam pro indigenis MURO tenus capeffunt.* Utriusque lapidei muri hujus

Pars III. Ogygia Domestica.

419

jus inter duo freta, & illius Severiani inter duo flumina vestigia superesse contestantur; hujus, quem Grimesdike, seu Grahams fossam vocat, Fordonus in Scotochronico, & Buchananus (p) illius Camdenus in sua Britannia titulo Murus Piæticus, qui tractum oculis est contemplatus. Ad hos vallatos Romanorum fines quam eleganter respexit Buchananus his versibus-

P Buchan. Re-
rum Scotie. lib.
4. in Rege. 27.

Heic & victoria fixit
Præcipitem Romana gradum, quem non gravis Auster
Reppulit, incultis non squallens Parthia campis,
Non æstu Meroe, non frigore Rhenus, & Albis
Tardavit Latium remorata est Scotia cursum:
Solaque gens mundi est, cum qua non culmine montis
Non rapidi ripis amnis, non obice Sylvæ,
Non vasti spatii campi Romana potestas,
Sed muris, fossæque sui consinia regni
Munivit: gentesque alias cum pelleret armis
Sedibus, aut victas vilem servaret in usum
Servitii, heic contenta suos defendere fines
Roma securigeris prætendit mœnia Scotis.

ex Epithalamio
Francisci, &
Mariæ Regum
Franciae & Sco-
tie.

C A P U T. LXXXIX.

Regum Hiberniæ Ethnicorum Enumeratio.

EThnicos Hiberniæ reges jam perambulavimus numero centum triginta sex præter decem alios, quos Insulæ monarchiam minimè assecutos quidam scriptores regum Hiberniæ catalogo adsciscunt, sed Antiquarii prorsus excludunt; nimirum Heberum

H h h 2

Finn,

Finn, & ex ejus semine Eugenium Moganuadat Australis Hiberniæ reges, & Heberi ejusdem quatuor filios Eram, orbam, Feronum, & Fergnam; duos è gente Herimonia Fiachum Tolgra filium Muredachi regis, & Bauchadium & duos Fothadios è Lugadii filii Ithi progenie: de quibus ita excusis G. Coemanus in

q 2l Colch
Επισημειώσε

poemate (q).

09.

09.

37.

07.

08.

03.

03.

01.

01.

29.

24.

01.

03.

01.

Reliqui 136 reges absoluti erant è Belgis novem, è Danannis totidem, & è Scotis, centum octodecim. Ex his 118 Herimon cum posteris fuerunt Sexaginta: è quibus triginta septem in recta linea ab Herimone ad Niellum: septem, quorum, regia posteritas. defecit; octo è Lagenia; tres ex Ultonia; tres ex Momonia; ex Orgielliis unus Colla-huafius, & unus sc. Dathias ex Connactia: Heberi Finn è semine viginti novem: è stirpe Hiri viginti quatuor, & Macha absoluta regina: tres è Lugadii fili Ithi domo, & unus è plebe Carbreus Feliceps.

136.

Horum 136 regum quidam per alternas vices simul regnarunt; utpote quinque filii Delai è Belgis, tres filii Kermodi Mellisflui è Danannis, tres filii Herimonis Mumneus, Lugneus, & Lagneus; Achaius, & Conangus Herimone etiam sati: Kermnaus, & Sobarchus Hiriadæ, & tres patruales ex Hiri ejusdem sanguine Aidus, Dithorbus, & Kimbaithus.

Ex his porro 136, centum ferrum sustulit: septemdecim naturæ concesserunt: Sex pestis absumpsit: tres fulmine percussi; & decem diversis aliis modis Singuli è vivis excefferunt: unus quippe Idolatriæ vitam devovit; alter membris dilaceratis extinctus, alius in patibulum actus; alius sine vi, sine morbo, sine coloris mutatione animam exhalavit; hic aquis obrutus; ille igni in cineres versus; animi mœrore confectus alius; alium equus, quem regnum non valuit,

Pars III. Ogygiæ Domestica.

421

luit, Sessorem deturbavit; huic Spina piscaria faucibus inhæsit, atque alium per artus serpens pessumdedit venenum.

Mille modis Lethi miseros mors una fatigat.

Statius Thebaid : lib. 9. vers. 280.

CAPUT. XC.

Regum Hiberniæ Christianorum tempora.

Regum Hiberniæ Christianorum de quibus libro Secundo Ogygiæ, Deo adjuvante, agere positum est, catalogum heic præmittere tum Chronologicum, tum genealogicum placuit. Et ut liqueat quam accuratè eorum tempora consignantur, non abs re erit irrefragabilia quædam temporum intervalla contexere, quibus Scriptores nostri certos characteres insculperant: & duo vetera monumenta librariorum incuria depravata his intervallis correctæ ad suam pristinam fidem, & genuinum sensum revocare.

Pro basi imprimis tenendum S. Patricium à Cœlestino Papa brevi ante mortem (a) missum, & Sixti succedentis anno primo in Hiberniam appulsum; Aetio, & Valerio Consulibus, Anno Theodosii Junioris post Honorii mortem nono: Laogarii regis Hiberniæ anno quarto exacto, & quinto fluente prima Indictione cum anno sequenti inchoante. Quæ omnia ad invicem collata annum æræ vulgaris Christianæ 432 indigitant.

a S. Cælestinus
Papa. 6. Apr.
Anno 432,
obiit.

b S. Sixtus. P.
28. Apr. 432
succesit.

c Honorius Imp.
15. Aug. 423
mortuus.

⁴³³
⁶⁰
⁴⁹³ A Septimo decimo igitur Martii proximè sequentis ad S Patricii mortem Anno 493, & die 17 Martii in feriam quartam incidente anni elapsi sunt sexaginta absoluti.

Hinc ad obitum S. Brigidæ (quæ octavo Februarii *Ann. m. d.* feria quarta, eodemque die Octavo Lunæ, atque ita ^{29. 10. 15.} Anno 439 nata fuit, & triginta annis post mortem ^{523.} S. Patricii primo Februarii, & feria 4, Anno 523 denata) sunt anni 29, menses 10, dies 15.

^{074. 4. 08.}
^{597.} Hinc ad S. Columbæ Kille obitum mediâ nocte inter Sabbatum octavo Junii & Dominicam nono Junii transactâ, Anno 597, anni 74, menses 4, dies 8.

Hinc ad Eclipsim Solis hora diei nona Kalendis Maii Anno 664, quam secuta mense Augusto pestis, qua anno proximo grassante Blathmacus, & Diernitius Hiberniæ reges sublati, anni 66 menses 10, dies 22.

^{664.}
m. d.
^{40. 02. 11.} Hinc ad Longfechi R. Hiberniæ necem die 12 mensis Julii Sabbato, Anno 704 anni 40, menses 2, dies 11.

^{704.}
^{18. 05. 00.} Hinc ad Fergalii R. H. cædem 11. Decembris, feria Sexta, & anno 722, anni 18, menses. 5.

^{722.}
^{15. 08. 08.}
^{738.} Hinc ad Uchbadh prælium 19 Augusti, feria tertia, & anno 738, quarto anno regni Aidi Ollanii R. H. anni 15, menses 8, dies 8.

^{125. 03. 11.}
^{853.} Hinc ad obitum Malachiæ primi R. H. 30 Novembris; die Martis, & Anno 863. anni 125, mens. 3, dies 11.

^{16. 00. 00.}
^{879.} Hinc ad Aidi Finnliathi R. H. obitum 20 Novembris feria sexta, & Anno 879. anni 16, minus 10, diebus.

^{28. 08. 27.}
^{908.} Hinc ad prælium Mugna, & Cormaci Episcopi, & regis Momonix necem 17. Kalendas Septembris feria tertia, seu 16 Augusti Anno 908, anni 28, mens. 8, dies 27. Hinc

Pars III. *Ogygia Domestica.*

423

- Hinc ad mortem Flanni R. H. 8. Kalendas Junii, 7. 09. 09.
Sabbato, & Anno 916, anni 7, menses 9, di- 916.
es 9.
- Hinc ad Nielli Glundubh R. H. ab Ostmannis præ- 3. 03. 21.
lio occisi cædem 17 Kalendas Octobris feria
quarta, Paschali Octava præcedenti in æstate,
Anno 919, ann. 3, m. 3, 21 d. 919.
- Hinc ad Briani R. H. Cluantarvensi prælio casum 94. 07. 08.
23 Aprilis feria. 6 Parasceves, Anno 1014, 1014.
anni 94, men. 7, dies 8.
- Hinc ad Malachiæ 2. R. H. obitum 4 Nonas Sep- 08. 4. 10.
tembris die Dominico, Anno 1022, quem se 1022.
cuta est gemina Eclipsis Januario proximo,
una Lunæ, altera Solis anni 8, menses 4, di- a Camd. Britan-
es 10. nia tit. Nor-
manni.
- Hinc ad Cometam Normannici in Anglia imperii 43. 07. 23.
præfagium (a) 25 Aprilis feria tertia post O-
ctavam Paschatis, & ad 4 inde noctes duran- 1066.
tem, Anno 1066, anni 43, m. 7, dies 23.
- Hinc ad Dermittii regis Lageniæ necem 7 Idus Febr. 0005. 09. 13.
feria tertia & Anno 1072 anni 5, menses 9, 1072.
dies 13.
- Hinc ad Tordelvachi O Brian regis Momoniæ o- 14. 05. 07.
bitum pridie Idus Julii feria 3, Anno 1086. 1086.
anni 14 menses 5, dies 7.
- Hinc ad Donaldum mac Lochluin Aquilonaris Hi- 34. 06. 26.
bernæ regem 9 Febr. feria 4 defunctum
Anno 1121, anni 34, m. 6, d. 26. 1121.
- Hinc ad festum Decollationis S. Jo. Baptistæ 29. 48. 06. 20.
Aug. in feriam 6 incidens anno 1169, quo 1169.
Angli in Hiberniam armati mense Maio pri-
mum venerunt anni 48, men. 6, dies 20.
- Hinc ad Waterfordiam à Richardo Strongbow Pem- 0001.
brochiæ Comite captam 25 Augusti die Mar-
tis

1170.

tis Anno 1170 unus annus minus diebus 4, S. Thoma Cantuarenfi martyrium passo 29, Decembris proximo, & die Martis.

1170

28. 3. 4.

1198.

A capta Waterfordia ad Roderici O Conor R. H. postremi obitum 29 Novembris die Dominica, & die 27 ætatis Lunæ, Anno 1198, anni 28, menses 3, dies 4.

CAPUT. XCI.

Poema Chronologicum ab adventu S. Patricii ad finem emendatum.

b 2na a
null rle.

SÆpe in superioribus citatum Poema chronologicum Hibernicum (b) à rerum exordio ad annum 1072, quo author vixit, deductum, sed in multis à sensu genuino ex scribentium injuria deflexum heic duximus supra statis intervallis corrigere ab adventu S. Patricii tempore ad annum 1072. Imprimis igitur ab adventu ad mortem S. Patricii pro 58 annis in poemate anni Sexaginta cum aliquot mensibus ab Anno 432 ad 17 Martii Anno 493, statuuntur.

Desiderata in reliquis veritas his capituli præcedentis quatuor intervallis evincitur.

1. à morte S. Patricii 17 Martii die, Anno 493 ad Eclipsim Calendis Maii Anno 664, sunt anni —171, sed juxta poem. 169.

2. ab Eclipsi ad Mugna prælium —244. — 211.

3. Inde ad Cluantarv. prælium —106. — 103.

4. Inde ad annum 1072 exclusivè —057. — 058.

Hæc intervalla sequentibus particulis in poemate digeruntur.

1. Interval. Poema. 30.20.20.33.20.21.25. in toto 169.
Rectius 30.21.21.32.18.22.27. in toto 171.

Ubi præter eam inter annos completos, & incompletos exortam parva est in hoc intervallo differentia.

2. Intervall. Poema. 55.17.07.20.41.39.32. in toto 211.
Rectius. 58.16.05.20.44.39.62. in toto 244.

Ubi 58.16.5.62. pro 55.17.7.32. characteribus firmantur, & ternarius numerus in toto præterea deficiens à 41, desit, ut sit 44.

3. Intervall. Poema 08.03.25.33.20.04.10. in toto 103.
Rectius 08.03.25.36.20.04.10. in toto 106.

Ubi 3. in toto à 33 abest; nam in reliquis est consensus.

4. Inter- Poema. 09.42.02.05. in toto ————— 58.
vallum. Rectius 08.42.02.05. in toto ————— 57.
Ubi 8. character signat de reliquis convenit. f. Adamn. in vit.
S. Columb. lib.
3. c. 5.

Poema igitur istud Chronologicum, ut sequitur, legendum est, cui annum æræ Christianæ numero potiori præposito respondentem in margine appono, pristino poematis numero, postposito.

A morte S. Patricii ad mortem S. Brigidæ triginta 493.
30. 523. 30.
21. 544. 20.
anni.

Inde ad mortem Tuathalii Calvo asperi R. H. viginti 21. 565. 20.
unus annus.

Inde ad Culconarium prælium, & Diermitii R. H. 32. 597. 33.
finem viginti unus an.

Inde ad S. Columbæ exitum triginta duo anni. 18. 615. 20.

Inde ad Malcovi R. H. in prælio montis Toadh necem octodecim an. 22. 637. 21.

Inde ad Rathruadh, seu Moyrath prælium (bellum Rath A damnano) (f) ad S. Mochudæ obitum, & ad Falbeum Flann regem Momoniæ mortuum viginti duo anni.

Inde ad mortalitatem (post Solis Eclipsim Kal : Maii) 27. 604. 25

qua (sequent anno grassante) Diermitius, & Blathmacus R. R. H. SS. Fechinus, & Aleranus decesserunt viginti septem anni.

38. 722. 35. Inde ad prælium Almhuine, quo Fergalius R. H. & Conallus Meann ceciderunt quinquaginta octo anni.

16. 738. 17. Inde ad prælium Uchbhadh, quo Branius, & Aidus filius Colgani R. R. Lageniæ occubuerunt, sedecim anni.

05. 743. 07. Inde ad Aidi Ollanii cædem in campo Seremoy quinque anni.

20. 763. 20. Inde ad obitum Domnaldi Midix, & Hiberniæ regis viginti anni.

44. 807. 41. Inde ad Kenannus Monasterium in honorem S. Columbæ à Kellacho Hienfi Abbate extructum quadraginta quatuoranni.

39. 846. 39. Inde ad Turgesium, Danorum ducem submersum, Niellum Calneum R. H. & Fedlimium regem Momoniæ defunctos unde quadraginta anni.

C. Tipperary 62. 908. 32. A Nielli regis morte ad prælium Mugna, quo Cormacus rex Momoniæ, & Kellachus Ossoriæ dominus succubuerunt, Sexaginta duo anni.

08. 916. 08. Inde ad mortem Flanni R. H. Octennium.

03. 919. 03. Inde ad prælium, quo conciderunt Niellus Glundub R. H. Conquovarus O Malachluin Flanni regis Hiberniæ filius, Flahertius, Malmithius filius Flannagani Bregiæ dominus, & Aidus filius Achagani Ulidiæ dominus ab Ostmannis Dublin: occisi, triennium.

25. 944. 25. Inde ad obitum Donchadi R. H. viginti quinque anni.

36. 980. 33. Inde ad Reginaldum Aulafi Ostmannorum ducis filium prælio Temorensi peremptum triginta sex anni.

Inde ad Glennmama prælium adversus Ostmannos viginti anni.

20. 1000. 20. Inde ad Craibhe prælium quadriennium.

04. 1004. 04. Inde ad Brianum filium Kinedii Regem Hiberniæ cæsum decennium.

Inde

Pars III. *Ogygia Domestica.*

427

Inde ad Malachiam filium Domnaldi regem Hiberniæ mortuum Octennium. ^{1014.}
08. 1022. 9.

Inde ad Donnchadi regis Momoniæ excessum quadraginta duo anni. 42. 1064. 42.

Inde ad Saxonum prælium (ad *Stanford-bridge* prope Eboracum) in quo Norwegiæ rex, Haraldus occubuit, biennium. 02. 1066. 02.

Inde ad Kalendas Januarii Lunaris ætatis diem septimum, Anno 1072 inchoante; quo anno 1072 Diemitius Lageniæ rex occidit, quinquennium. 05. 1072. 05.

CAPUT. XCII.

Regum, & Subregum Hiberniæ Christianorum cum regibus Albanie Synchronismus rectæ Chronologiæ restitutus.

EXtat libellus cujusdam incerti authoris; de quo ita Dr. Ufferius; (a) *Qui lingua Hibernica tum Monarcharum, & Provincialium Hiberniæ Principum, tum Albanie Regum Synchronismos delineavit non novitius author.* Sed variæ sunt per varia M. S. apographa lectiones, & in numeris diversitas. Chronica igitur in eo libello intervalla libuit ad præsens institutum juxta jam emendatum poema à numericis vitiiis expurgare, ut in sequentibus.

Ab adventu S. Patricii ad *Ochanum prælium*, in quo Olillus Molt. R. H. occubuit non anni 43, ut in libello, sed anni quinquaginta unus exacti sunt. Nam annum prælii 483 annales Ultonienses (b) habent, eundemque annum Olilli finis ex regum serie designat.

20.

303.

c De quobidem

pag. 223. &

361.

d Tr. Thaum.

pag. 115. n. 144.

e Uffer. loco. ci-

tato p. 699.

Ab Ochano prælio usque dum Sex filii Erii filii Achaii Munremhair scilicet duo Æneæ, duo Loarni, & duo Fergusii Albaniam adierunt, anni fluxerunt viginti. Ita in omnibus, quæ vidi, apographis legitur, & cum Tigernachi calculo probè convent (a). Verum quod ad numerum filiorum Erii attinet tres solum nominat poema (c) regum Scotiæ ad Malcolmum 3. viz. Loarnum, Fergusium, & Æneam, ut videre est apud Colganum in Tr. Thaumaturga (d), eosdem tres, sed corruptis nominibus nominat antiquius Britannicæ Chronicon ab Ufferio (e) citatum: Loarni etiam, Fergusii, & Æneæ trium tantum in Scotia progenies innotescibat.

f loco cit. pag.

364.

g cap. 91.

h cap. 91.

i cap. 90.

k infr. c. 93.

Ad ann. 1119.

Ab eodem Ochano prælio ad finem Diermitii regis Hiberniæ filii Fergusii Kerbhevil anni viginti quatuor. Ita passim legitur; sed id adversus authoris mentem esse liquidò constat: nam infra idem spacium quatuor Hiberniæ reges Lugadium filium Loagarii, Murchertum filium Ericæ, Tuathalium Calvoasperum, & Diermitium regnasse memorat; quorum quisque, excepto Tuathalio, supra viginti annos regnando explevit: unde Wardæus (f), uti in suo apographo legit, aut correxit, octoginta annos pro 24 scripsit: sed ab anno 483, ad Diermitii regis finem (Anno 565 ut supra (g) definitur) anni octoginta duo expirarunt.

82. A Diermitii regis interitu ad mortem Aidi R. H. 565. filii Anmirei non 36, sed triginta quatuor anni efflux-
34. erunt.

599. Ab Aidi Anmirei regis fine ad mortem Domnaldi
43. R. H. filii Aidi non 63 anni, sed 43, ut in Goghagani
642. versione codicis Cluanensis.

101. A Donaldi ejusdem obitu ad casum Aidi Ollanii
R. H. non 105. sed centum, & unus annus. Nam in-
ter Diermitii regis, & Aidi Ollanii casum 178 anni,

ut

ut supra (h), intercedunt: anni vero 36, 63, & 105 faciunt 204 annos.

Ab Aidi Ollanii casu ad mortem Aidi Finliathi R. H. non 132, sed 136 annos character (i) mortis Finliathi docet.

343.

136.

Ab Aidi Finliathi mortem ad Brian Boromæi R. H. finem non 137, aut 138, ut variè legitur, sed centum triginta quinque annos fuisse liquet (i).

879.

135.

1014.

A Boromæi prælio ad Murchertum O Brian Australis Hiberniæ regem mortuum centum, & quatuor quidem completi, sed centum, & quinque anni sunt minus diebus 41 (k).

105.

1119.

Hæc ita præmittere duximus ad firmandam sequentis Catalogi Chronologiam.

C A P U T. XCIII.

Regum Hiberniæ Christianorum quadraginta octo Catalogus.

428. **L** Aogarius ⁸⁸ Nielli ⁸⁷ Magni regis Hiberniæ ^{Laogaire} filius Dathyæ patrueli suo in Gallia ad Al- ^{mac Niell.} mac Nielli pereunti surrogatur R. H. triginta quinque

annos. Huic triginta tantum annos plerique tribuunt: illi vero triginta accipiendi sunt, ex quo Jesu Christi familiæ nomen dedit, ut in codice Lecano (a) ita Latinè explicatur: *Triginta annis regnum Hiberniæ post adventum Patricii tenuit.*

a Cod. Lecan.

fol. 306. a.

b War Antiq.

Hib. c. 4.

463 Olillus ⁸⁹ Molt, seu Vervecinus Dathyæ ⁸⁸ regis filius è rege Connactiæ factus R. H. viginti annos regnavit.

Oillol 2° 1012

- Lugadi⁸⁹ mac 483 Lugadius ⁸⁹ Laogarii regis filius R. H. viginti
laogaire. 25 quinque annos.
Murchert⁹⁰ mac Earca. 508 Quinque annorum interregnum.
05
513 Murchertus ⁹⁰ Mac-erca, Muredacho patre, Eu-
21. genio avo, Nielli Magni pronepos R. H. an-
nos viginti unum.
82. Conarius 2. A cujus matre Erica filia Loarni ⁸⁸, qui Conarium ⁸²
R. H. Anno 212. 2. regem Hiberniæ tritavum præfert, Dalriedinorum
83. Carbreus Ri- in Scotia primi principis Mac-erca patronymicè ap-
eda à quo Da- pellatus est.
riedini.
84. Fergusus
Ul. Quinquenne interregnum antè, & annorum viginti u-
85. Aneas Fear. nius regnandi spacium Murcherto datum D. Waræi (b)
86. Achaius authoritate ex annalibus Ultoniensibus habemus. Qui
Munreamhair. vero 24 annos Murcherto ascribunt, Inter-regni an-
87. Ericus nos inter eos numerant : præter interregni enim spa-
88. Loarnus. cium, viginti tantum annos regni complevit, & par-
supr. cap. 92. tem unius. Nam annum quo pridie Kalendas No-
vembris vivere desuit, & quo Successor inchoavit, Sab-
bati charactere Kalendis Januariis notat Tigernachus,
& undecim regni annos tribuit successor : unde an-
num oportet esse æræ vulgaris Chæistianæ 533. à
quo undecim anni ad ann. 544, quo successor annis
viginti uno post mortem S. Brigidæ sublatus sta-
tuatur.
- Tuathal 533 Tuathalius ⁹⁰ Calvoasper, patre Cormaco, Ni-
Maolgarb 11 elli ⁸⁷ Magni è Carbreo ⁸⁸ filio pronepos R. H.
annos undecim.
- Diamat 544 Diermitius ⁹⁰ filius Fergusii ⁸⁹ Kerbheoil Nielli ⁸⁷
mac Fergus- 21 Magni ex Conallo ⁸⁸ Crimthanno filio prone-
ra Cennb- pos R. H. annis viginti uno.
eoil.
Domnall, 7 565 Domnaldus ⁹¹, & Fergusius ⁹¹ Murcherti ⁹⁰ re-
Fergus. 1 gis filii Sociali imperio R. R. H. annum u-
num.

- 566 Boetanus ⁹¹ Murcherti ⁹⁰ regis filius, & Achai-
us ⁹² Domnaldi ⁹¹ decessoris filius simul regnant
2 RR. H. biennio. baotan mac
2177ēgr-
taig.
- 568 Anmireus, ⁹¹ cujus pater Sednæus, ⁹⁰ & Mur-
3 chertus ⁹⁰ rex fratres uterini, Conalli ⁸⁸ Gulba-
nii filii Nielli Magni è Fergusio ⁸⁹ filio pronepos R.
H. per triennium. Eocais mac
Domnall
2177ine
mac Sdo-
na mic Fep-
gura cēpō-
da.
- 571 Boetanus ⁹¹ filius Ninnedii ⁹⁰ decessoris patrue-
1 lis R. H. unum annum. baotan mac
2177ēgr-
taig.
- 572 Aidus ⁹² Anmirei ⁹¹ regis filius R. H. viginti sep-
27 tem annos. 4. Idus Januarii Anno 598, prælio oc-
ciscus. baotan mac
2177ēgr-
taig.
- 599 Aidus ⁹¹ Slanensis Diermitii ⁹⁰ regis filius, &
6 Colmanus ⁹² Rimhe Boetani ⁹¹ primi filius æ-
quali imperio R. R. H. sex annos. 2177ine.
2108 Slāne.
Colman
Rime.
- 605 Aidus ⁹² Huaridnus Domnaldi ⁹¹ regis filius R.
7 H. septem annos. 2108 uair-
108nac.
- 612 Malcovus ⁹³ Clericus Aidi ⁹² primi filius R. H.
3 tres annos. 2177olcoba
in clēpēc
- 615 Suwneus ⁹² Meann Fiachnæ ⁹¹ filius Murcherti ⁹⁰
13 regis è Feradacho ⁹⁰ fratre pronepos R. H. an-
nis tredecim. S7bne 2177ē.
Domnall
mac 2108a
mic
- 628 Domnaldus ⁹³ Secundus Malcovi regis frater
14 R. H. obiit sub exitum Januarii, regni sui 14 An-
no 64½ War. 2177ine.
Cellach.
- 642 Kellachus ⁹⁴, & Conallus ⁹⁴ Malcovi ⁹³ regis filii Conall
12 pari potestate R. R. H. annos duodecim. Caol
- 654 Conallus idem, mortuo Kellacho R. H. qua-
4 driennio. blatmac.
- 658 Blathmacus ⁹² & Diermitius ⁹² Aidi Slanensis
7 regis filii R. R. H. Septenni consortio obierunt
ex peste Anno 666. War. Diamar.
- 665 Sachnasachus ⁹³ Blathmaci ⁹² decessoris filius R.
6 H. sex annis. Sēcnayac.

- Ceñfolaó. 671 Kennfœlius ⁹³ decessoris frater R. H. quatuor annis
4
674 Fionnacta 975 Finnacta ⁹³, Donchado ⁹² patre, decessorum fratrum patruielis R. H. viginti annis 14. Novembris Anno 695 occisus.
fleóac. 20
Longfreaó 695 Longfechus ⁹⁵ Domnaldi ⁹³ secundi ex Ænea filio nepos R. H. novem annos, ita Gmoduda, & rectè. Nam 4 Idus Julii sexta hora diei Sabbati bello occubuisse tradit Tigernachus quod annum 704 indicat.
mac Dlongu- 9
ra.
CongalCinn- 704 Congalius ⁹⁵ Kennmagar, patre Fergusio, ⁹⁴, decessoris patruielis R. H. septenni imperio, ut omnes consentiunt; de quo hoc pervetustum distichon.
magair. 7

Congal Cinnmagair maic Ri: bliaguim dábliaghn fó tñi.
Deirinn gan éogad gan éat: fa Rió rona fgeetbliaghaó.

*Congalius mustis bene regnat bis tribus, uno,
Cujus Inisfalie septennis fausta potestas.*

- Fergal mac 711 Fergalius ⁹⁵ Maldunio Malfithrichi filio Aidi ⁹²
Dhaileógh. 11 Huaridni regis nepote genitus R. H. Undecim imperii anno confirmat dies vitæ postrema tertia Idus Decembris feriæ sextæ conjuncta, ut habet Tigernachus; Symbolum anno 722 conveniens.
Fogartac 722 Fogartus ⁹⁵, patre Niello, ⁹⁴ avo Kernacho ⁹³ Diermitii ⁹² 2. pronepos R. H. uno anno cum aliquot mensibus.
mac Néill 1
mac Cenais
Sotail. 724 Kinethus, ⁹⁵, Cujus avus Conangus ⁹³ Diermitii ⁹² 2. regis è fratre Congalio ⁹² nepos Irgalium ⁹⁴ patrem genuit, R. H. per tres annos.
Cionadot 724
mac Iorga- 3
laig.

Pars III. *Ogygie Domestica.*

433

727 Flahertius ⁹⁶ Longsechi ⁹⁵ regis filius R. H. sep- Flahertac
7 tem annos : inde factus monachus. mac Long-

734 Aidus ⁹⁶ Ollanius Fergalii regis filius R. H. no- r'is.
9 vem annos. Cujus 4. regni anno Uchbhadh præ- 2los Ollán.
lium commissum 14 Kalendas Septembris die

Martis. Tigernac.

743 643 Domnaldus ⁹⁷ 3, filius Murchadi ⁹⁶, nepos Dier- Domnall
20 mitii ⁹⁵, pronepos Armedii ⁹⁴, abnepos Conalli ⁹³ mac 2hup-
guctbñ adnepos Suronei ⁹², trinepos Colmani ⁹¹ chada.

filii Diermitii ⁹⁰ primi R. H. viginti annis : obiit 12 Ca-
lendas Decembris, Anno 763, in Iona Insula, quo pere-
grinationem suscepit. War.

763 Niellus ⁹⁶ Frassachus, seu Nimbosus Aidi ⁹⁶ Olla- Niell Fra-
7 nii regis frater R. H. post septenne imperium reli- rach.
giosus factus in Iona Insula, & monasterio S. Co-
lumbæ Kille in Scotia ; ibidem sepultus est Anno 778.

770 Donnachadus ⁹⁸ Domnaldi ⁹⁷ 3, regis filius, Anno Donnachad
27 733 natus R. H. viginti septem annos : utpote mac Dom-
octennium superstitie monachatu decessore, & naill.

undeviginti annos extincto. Quo rege, Anno 795,
Dani Scotiæ, & Hiberniæ oras infestare cœperunt.

797 Aidus ⁹⁷ Ornidius Nielli ⁹⁶ Nimbofi regis filius 2los Oike-
22 R. H. viginti duos annos : regnum tenuit per an- nohe.
nos plus, minus 22, obiit anno 819, vel ut alii
habent 820, ætatis suæ sexagesimo. War.

Hoc rege, Dani, Norwegii, vel Ostmanni, ut à diver-
sis vocantur, Anno 798, iterum Ultoniam; & Hebrides
piraticâ infestarunt. Anno 807, Hiberniam primum in-
cursionibus intrarunt ; deinde Anno 812. Demum An-
no 815 Turgesius Norwegus in Hiberniam appulit, &
exinde ibidem fixas sedes habere cœperunt.

819 Conquovarus ⁹⁹ Donnachadi ⁹⁸ regis filius R. H. Concubad
14 quatuordecim annis. mac Doncha-
da.

- Mhall Cal- 833 Niellus ⁹⁸ Calneus Aidi Ornidii regis filius R. H.
 ne. 13 tredecim annis. Submersus est in Calneo fluvio
Anno 846, ætatis suæ anno 55. War.
- 2hōilygēlŋ 846 Malachias ¹⁰⁰ Conquovari ⁹⁹ regis è Malronio
 mac 2hōl- 16 fratre nepos R. H. annos sedecim. Obiit pridie
 puanaio. Kalendas Decembris feria tertia: Dungal. anna-
 les. Atque ita Anno 863, aliquot mensibus post 16 reg-
 ni annos.
- 2loō Fīnŋi- 863 Aidus ⁹⁹ Finnliathus Nielli Calnei regis filius R.
 ath. 16 H. annos sedecim: 12 Kalendas Decembris fe-
 ria sextâ defunctus; ut habet Tigernac. seu Chro-
 nicon Scotorum: quod annum 879 confirmat.
- Flaŋ Sioŋa. 879 Flannus ¹⁰¹ Sinna Malachiæ ¹⁰⁰ regis filius R. H.
 37 triginta septem annos. *Regnavit annos 36, menses*
6, ac dies 5. Obiit 8 Kalendas Junii, anno 916,
ætatis 68. War.
- Ita suffragatur supradictum Chronicon Scotorum:
Octavo Kalendas Junii, septima feria, 37 anno regni sui
defunctus est.
- Mhall Glun- 916 Niellus ¹⁰⁰ Glundubius, seu Genuniger Aidi ⁹⁹
 oŋb. 3 Finnliathi regis filius, decessoris gener R. H. per
 triennium. A Danis sive Ostmannis prælio pro-
 pe Dublinium occisus est 17 Kalendas Octobris feria 4,
 ut notant annales Dungallenses. Scotochronicon, de
 quo supra, addit eodem anno Dominicam Paschalem
 7 Kalendas Maii, & octavam Paschatis in æstate; idem-
 que innuit Gormlathia regina Nielli mariti casum de-
 plorans versiculis apud eosdem annales Dungal. citatis
 cum aliis cujusdam Comgalli versibus illum ipsum tum
 Paschatis diem observantibus. Quæ omnia annum 919
 per totum seculum designant.
- Doŋeadō mac 919 Donnchadus ¹⁰² 2, Flanni ¹⁰¹ regis filius R. H. vi-
 Floŋ. 25 ginti quinque annos; *morte repentina sublatus*
interiit, Anno 944. War.

944 Congalius¹⁰¹ 2, cujus pater Malmithius¹⁰⁰ trita-
 12 vum prætulit Congalium⁹⁴ Kinethi regis pa-
 truum, R. H. annos duodecim Danorum bello
 cecidit, Anno 956.

Congalach
 mac 2° 1° 1° 1°
 mte.

94 Congalius,
 cujus ex Irge-
 lio fratre nepos
 Kinethus R.H.
 Anno 724.

Cujus mater Ligacha Flanni regis filia, Kinethi filii
 Alpini Scotorum Albanix regis ex Malmaria filia neptis,
 Donnchadi 2, & Gormlathix Nielli Glundubii reginæ
 è diverso toro soror, ac Glundubii regis per Malmari-
 am matrem soror uterina.

95 Amalgadius.
 96 Conangus.
 97 Congalius.
 98 Kellachus.

956 Domnaldus¹⁰² O Neill Nielli¹⁰⁰ Glundubii regis
 24 è Murcherto filio nepos R. H. viginti quatuor
 annis.

Domnall ua
 Neill.
 99 Flannaga-
 nus.

980 Malachias¹⁰⁴ 2, Donnchadi¹⁰² 2, regis è Dom-
 23 naldo filio nepos R. H. viginti tres annos. Cum
 regnasset annos circiter viginti tres regnum cessit

2° 1° 1° 1°
 mte. 2° 1° 1° 1°
 mte.

Brieno regi Momoniæ. War.

100 Malmithi-
 us.
 101 Congalius.

Vigefimus tertius, quo partim uterque potitus est,
 utrique completus tribuitur; quemadmodum à Briani
 morte novennium Malachix denuo plerique tribuunt,
 quo spacio pro comperto est annos tantum octo cum
 quatuor mensibus, & diebus decem intercessisse.

1002 Brianus¹⁰² Boromæus ex Heberi progenie, ut
 12 superius capite 83. è rege Momoniæ R. H. duo-
 decim annis: Cruento Danorum Cluantarvensi

Brian 66.
 noimhe.

prælio prope Dublinium, Anno ætatis 88 cum Mur-
 chado filio annorum 63, & Tordelvacho Murchadi fi-
 lio annorum 15, aliisque multis proceribus occubuit
 feria 6 Parasceves, ut habent Dungall. annales, & Ke-
 tingus: Octava Paschali æstatem attingente, ut in Sco-
 tochronico; sed accuratius apud Marianum Scotum in
 Chronico ita traditur; *Brianus Rex Hiberniæ Parasceve*
Paschæ, sexta feria 9 Calendas Maii manibus, & mente
ad Deum intentus necatur. Quibus omnibus annus 1014,
& dies 23 Aprilis apertè designatur.

1014 Malachias 2, iterum regnavit à Briani regis obitu ad secundum Septembris, Anno 1022, octo annos, menses quatuor, & dies decem.

1022 Malachias 2. quadraginta octo regum Hiberniæ Christianorum ultimus anno ætatis 73 naturæ cessit: cujus interitus diem ita signarunt Scotochronicon Tigernachi Cluanense, & ex eo Annales Dungall. Anno Decennovenalis Cycli 16. Malachias Magnus Rex Hiberniæ supremum caput ordinum, ac procerum

a sc. Hiberniæ, quæ tum ultima mundi ad Occidentem plaga credebatur.

b Hæc ita Latine habentur in Scotochronico.

c sc. 23 annis ante Brianum, 12 an. regnante Briano, de 8 an. post mortem Brian.

Occidentis (a) apud Croinis lacus Andinn Insulam prope regiam suam Dun-na-Skiath: in (b) quadragesimo tertio anno regni sui (c), in quarto Nonas Septembris, die viz. Dominico, Luna secunda, præsentibus ac sibi astantibus venerabilium SS. Patricii sc. & Columbæ, ac Kiarani hæredibus pænitens in pace pausavit. Et subditur post Kalendas proximas Januarias; Eclipsis Solis meridie, & Eclipsis Lunæ eodem mense: In utroque citato loco hoc exhibetur epitaphium Malachiæ regis.

Tri céud port aig an Rí: ma topaí bhoit 17 bío:
Altíom ó Rí na ndíle: a meóon gach órne díobh.

. Præbuit è castris vestes, victumque trecentis:
Quarum quæque inopum sedes penetralibus altrix.

C A P U T. XCIV.

Reliqui Reges Christiani.

Ríche go
bpreabna.

POst obitum Malachiæ 2. fluctuavit in Hibernia supremus magistratus, regesque cum reluctantia placuit historicis patriis nominare, penes quos summa potestas ob æmulorum principum renitentiam absoluta non

non mansit, G. Modudius seculo proximè sequenti florens Antiquarius septuaginta annorum interregnum post Malachiam 2 statuit: quo intervallo principum, quos quidam scriptores Reges Hiberniæ vocant, nomina, & dignitates, prout in annalibus habentur, ad annos, quibus è vita exceſſerunt, subjungam.

1024 Cuanus O Leochain Scientissimus Hiberniæ

Antiquarius, quem ferunt unà cum Corcrano Clerico post Malachiæ regis obitum gubernandi munus administrasse mortem in Tessa oppetiit. Eorum administrationem non multum Midie fines transcendisse opinor, & duos tantum annos durasse oportet ad Cuani vitæ terminum.

*B. Kilcoursey in
Regis vel. E. Longford
B. Ardagh.*

1040 Corcranus Clericus Anachoretarum Hiberniæ primarius, pietate insignis Lismoræ defunctus est.

C. Waterford

1064 Donnchadus ¹⁰³ Briani ¹⁰² R. H. filius Rex Momoniæ Romam peregrinationem suscepit, ubi in monasterio S. Stephani moriens pœnitentiæ palmam adeptus est.

1072 Diermitius ¹⁰³ Malnamboi filius è Cathirii regis Hiberniæ femine ab Ennio ⁸⁶ Kennsalach rege Lageniæ septimus decimus, Donnchadi ¹⁰³ regis Momoniæ per Dervorgallam filiam gener, Lageniorum, Danorum, & Australis Hiberniæ rex Odhbha prælio occubuit 7 Idus Febr. die Martis: Poema Chronolog. ejusdem temporis, & annales Dungal.

C. Waterford

1086 Tordelvachus ¹⁰⁴ O Brian Briani ¹⁰² Boromæi

regis è Thaddæo filio nepos Rex Hiberniæ cum reluctantiâ, diuturna ægritudine confectus interiit Kenncoradiæ (a) Anno regni vigesimo secundo, ætatis septuagesimo septimo, pridie Idus Juliæ feria 3. post egregiæ pœnitentiæ, & patientiæ gravissimis cruciatibus moderate perferendis specimen, sacræ Synaxeos perceptionem.

*a Non hæc
Kenncoradia ad
Brasinnogh fluvium
ut putavit.
War. Ant. Hib.
c. 4. p. 28. sed
alia ad Sinnam
fluv. prope Kil-
dalgan.*

86 Ennius Ken-
salach R. L. su-
perius cap. 79.

87. Crim han-
nus. R. L.

88. Dathias.

89. Ingenius.

90 Silanus.

91. Foelanus.

92. Foelchuo.

93. Onchuo.

94. Ragallus.

95. Aidus.

96. Diermitius.

97. Carbreus.

98. Kinehus.

99. Kellachus.

100. Domnal-

dis.

101. Diermitius

102. Donnchadus

Malnambo.

103. Diermiti-

us.

R. L.

b usserii sylloge

Epist. 27.

ceptionem, & extremam chrysmatis unctionem. Ex-
tant apud Dungall. annales versiculi annum 1089 di-
em mensis, & hebdomadis, & annos 22 regni refe-
rentes. Unde regnationis tempus sumendum ab anno
1064 quo Donchado patruo in Momonia successit.

S. Lanfranci Archiepiscopi Cantuarensis literæ ad
hunc regem Anno 1074 datæ ita habent; (b) *Magni-
fico Hiberniæ Regi Terdelvaco: quem pacis, ac justi-
tiæ amatorem tacite innuit & magnam misericordiam
populis Hiberniæ collatam, quando omnipotens Deus
Excellentiæ vestræ jus regiæ potestatis super illam ter-
ram concessit.*

1094 Elapsis Septuaginta duobus à morte Mala-
chia 25 regis interregni annis à G. Modudio
assignatis, quibus præfati reges Donnchadus, & Tor-
delvachus Momoniæ, ac Diermitius Lageniæ, reges
Hiberniæ dicebantur, Murchertus O Brian, & Dom-
naldus Maglochluin quisque se regem Hiberniæ re-
ferebat, viginti quinque annorum spacio, ut tradit G.
Modudius: hic Australi, ille Boreali Hiberniæ domi-
natus.

Murchertus ¹⁰⁵ fuit Tordelvachi ¹⁰⁴ decessoris filius:
Domnaldus ³⁰⁶ Lochlunii ex Ardgallo filio nepos, à quo
Maglochluin patronymicè dictus, Málachia ¹⁰³ prone-
pos Malronii abnepos, Flanni adnepos, & Domnaldi ¹⁰⁰
fratris Nielli ¹⁰⁰ Glundubii regis Hiberniæ trinepos.

1119 Murchertus O Brian Rex Hiberniæ paulo an-
te mortem Lismoriæ Clericatum iniens egre-
giâ pœnitentiâ vitam finivit in festo S. Moch-
oemoci Lethensis. Dungall. annales; atque ita 3. I-
dus Martii, & non 6. Idus Martii. Annum interitus
Tigernachi continuator hac nota signavit; Kalendis
sc. Januariis in feriam 4. & Lunam 16. incidentibus:
qui anno 1113 Congruus character. Murchertus hic
literis

Ad Domnaldi
exitum.

literis Anno 1096 ad S. Anselmum Cantuariens. missis ita subscripsit, *Ego Murchertachus Rex Hiberniæ subscripsi*, aliisque ad eundem circa an. 1102 Scribit *Murchardacus Rex Hiberniæ Anselmo Anglorum Archiepiscopi*: S. Anselmus quoque literis ad ipsum Anno 1100 datis ita habet; *Muriardacho glorioso Regi Hiberniæ*. Idemque aliis post literis Usseri Sylloge Epist.

34 35 36 37.

1121 Domnaldus Maglochluin Rex Hiberniæ munera egenis clementer, & potentibus liberaliter elargitus in monasterio D. Columbæ Dorensi decessit anno ætatis septuagesimo tertio, & principatus in Hibernia anno vigesimo septimo, in festo S. Mochuaroci, nono Februarii, & feria quarta. Ita annales Dungallenses. Proinde inter annum Interregni elapsi 194 & annum 1121, anni intercedunt 27, sicut inter annum pariter 1094 & annum 1119, quo obiit Murchertus rex, anni 25 quibus regnavit.

Hinc porro quindecim annorum Interregnum, quod Waræus memorat, deducendum: quo intervallo nemo Hiberniæ regis titulum præ se fert: & quo expirante, statim inde initium regnationis Tordelvachi O Conon dimanat.

1136 Tordelvachus¹⁰⁹ Magnus O Conon Rex Connactiæ ab Achaio⁸⁶ Mogmedonio rege Hiberniæ vigesimus tertius R. Hiberniæ cum refragantia annos viginti ut apud O Duveganum, ac plerosque antiquarios (a). Interitus annum ita habent Tigernachi continuator, Codex Cluanensis, & Dungall. annales: Anno 1156, Tordelvachus O Conon Rex Connactiæ, Midix, Bresiniæ, Momoniæ, ac totius Hiberniæ cum refragantia supremum caput ordinum, & procerum Hiberniæ Occidentalis Europæ Augustus suam omnem pretiosam suppellectilem, nem-

a Cambrensis E-
versus cap. 9.
pag. 85. ad fin.
Tordelvach
Concaba
86. Achaius
Mogmedonius.
R. Hiberniæ.
Anno 358.
87. Brianus.
88. Duachus.
Golach.
89. Fergusus.
90. Achaius.
Tirmarna.
91. Aidus. R.C.
92. Huadacus.
R.C.
93. Ragallus.
R.C.
94. Fergusus.

95. Muredachus *pe vasa aurea, & argentea, geminas, & reliqua ejus-*
Latus vertex. modi iustrumenta, equos etiam, & pecorum greges,
R. C. iustrumenta lusoria, arcum, pharetram, aliaque omnia,
 96. Indrethius *excepto gladio, scuto, & cratere, denique sexaginta*
R. C. quinque uncias auri, & sexaginta marcas argenti inter
 97. Murgalius. Ecclesias nominatim, & sigillatim distribuens diem o-
 98. Tonaltus. biit extremum apud Dunmoram 13 Kal. Junii Kalen-
 99. Murgesus. dis Januarii præcedentibus à die Dominica auspicatis;
R. C. & Cluanénsi, S. Kierani sede sepultus est, Anno ætatis
 100. Thaddæus. 68, & principatus (ex quo Donaldo fratri Anno 1106,
 101. Congu- suffectus) Anno 50.
varus R. C. 1156 Murchertus ¹⁰⁹ Magloceluin Nielli ¹⁰⁸ filius Dom-
 102. Cathaldus. naldi ¹⁰⁷ nepos Murcherti ¹⁰⁶ fratris Domnal-
 103. Thaddæus *de Turre. R. C.* di ¹⁶⁰ Maglochluin regis pronepos Tordelva-
 104. Congu- cho O Conor successit R. H. decem annos occisus præ-
rus. R. C. 10 naldi ¹⁰⁷ nepos Murcherti ¹⁰⁶ fratris Domnal-
 105. Cathaldus. di ¹⁶⁰ Maglochluin regis pronepos Tordelva-
R. C. cho O Conor successit R. H. decem annos occisus præ-
 106. Thaddæus. lio apud Letirluin in Tironia, Anno quo Kalendæ Ja-
de Equo albo. nuarii à die Sabbato inchoarunt, ut notavit Tiger-
R. C. nachi continuator, Christi 1166 totius Hiberniæ Mo-
 107. Aidus *de Hosta manca.* narchia citra renitentiam; ut ibidem, & apud annales
R. C. Dungall.
 108. Rodericus. Adeo ut, præter communem refragantiæ notam om-
de Flava cane. nibus à Malachiæ 2 excessu regibus adscriptam, quam
 109. Tordelva- Lugadius O Clery in utroque cum reliquis admisit,
cas d. Clus R. H. hic, & successor ejus Rodericus inter reges Hiberniæ
 absolutos recensendi veniant.

1166. Rodericus ¹¹⁰ O Conor Tordelvachi ¹⁰⁹ regis
 filius regnare cæpit ultimus Hibernici San-
 guinis, Rex Hiberniæ.

1169 Angli in Hiberniam irruerunt; festo decollati-
 onis S. Joannis Baptiste in feriam sextam in-
 cidente, malo Hibernis præfagio; de quo videtis Col-
 gani Triadem Thaumaturgam p. 299. ad an. 1096.
 Primus appulit Robertus Stephanides mense Maio
 prope Wexfordiam; postridie Mauricius Prendergast:

mox

mox ab appulsu literas mittunt ad Diernitium regem Lageniæ undecimo Maii, Anno 1169 datas.

1170 Richardus Strongbow Comes Penbrochiæ, aliquando Striguliæ, five Strogghill, aliquando de Chepstow comes dictus in Hiberniam applicans Waterfordiam cepit 25 Die Augusti, & Die Martis 29 Decembris proximi, & die Martis: S. Thomas Cantuariensis passus est.

1171 Henricus 2 Rex Angliæ in profesto S. Lucæ Evangelistæ cum 400 navium classe, & multis copiis ad subigendam Hiberniam Waterfordiæ appulit; Anno Anglici imperii 17 ad 25 ejusdem Octobris exituro.

1175 Rodericus rex Hiberniæ ab Angliæ rege conditiones accepit.

1186 Gubernaculo se ultro abdicavit: dimissis in suam singulis regionem Hiberniæ obsidibus; & regno Connactiæ filio suo Conquovaro in manus tradito.

1198 Rodericus Rex Hiberniæ diem obiit. Cujus obitus tempus ita signanter Hibernice adnotatum in pervetustâ penes me ejusdem temporis annalium pergamenâ, vel certè ex ejusdem temporis autographo excerptâ, non enim ultra annum 1201 pertingit.

“Kalendis Januariis à feria 5 Lunæ vigesima annum Decennovenalis cycli, & Bissextilis secundum
“aperientibus Rodericus filius Tordelvachi O Conor
“Rex Hiberniæ mortuus 3 Kalendas Decembris die
“Dominica Lunaræ ætatis 27, ætatis suæ anno octogesimo secundo: Postquam decem annos à morte
“patris Connactiæ præfuiſſet & inde annos octodecim toti Hiberniæ, donec imperio se ultro abdicaret,
“dimissis in suam singulis regionem Hiberniæ obsidi-

"bus, tredecim reliquos vitæ annos apud Congam S.

"Fechini monasterium, suscepta peregrinatione, ad o-

"bitum confecit. Inde Cluaniam corpus effertur; &

Cluain macnois.

"ab Aquilonari latere altaris in summo templo, qua-

deciuit pompa, sepelitur post Palmam peregrinationis,

"& piorum operum obtentam. Aurum, argentum, &

"multa alia bona Deo, pauperibus, universis Hiber-

"niæ Ecclesiis, Romanæ etiam, ac Hierosolymitanæ

"moriens legavit.

405 Hinc ad Hiberniæ sceptrum ad reges Hibernicæ

originis è Scotiæ Dalriedinis Herimone satis

Magnæ Britanniæ monarchas postliminio devolutum

anni effluerunt quadringenti quinque.

1603 24 Martii Jacobus Magnæ Britanniæ & Hi-

22 berniæ Rex.

1625 27 Martii die Dominica.

1625 27 Martii die Dominica Carolus I. M. Brit.

24 & Hiberniæ R.

1649 30 Januarii, die Martis Carolus primus a suis

II subditis manu carnificis publicè decollatus.

1660 29 Maii Carolus 2. eodem die triginta annos

24 natus Londinum receptus, suis exinde 24 reg-

nis huc usque potitur.

1684 Cujus hic annus regni à morte patris trige-

simus sextus Solis Eclipsi secundo die Julii in-

signitus, 2699 annis post Scotorum in Hiberniam ad-

ventum: periodi Julianæ 6397.

Annus Periodi Julianæ, quo Scoti venerunt 3698.

Tempus inde elapsum _____ 2699.

Annus præsens Periodi Julianæ. _____ 6397.

D. RODERICI O FLAHERTY

CARMEN CHRONOGRAPHICUM,

OGYGIÆ

Suæ summam complectens ;

A Mundi exordio, ad præsens tempus.

In tres Partes distinctum.

Quarum prima de primis Incolis, Coloniis, & Regibus Hiberniæ, ab Anno Mundi 1960 ad Annum Mundi 4381. Æræ Christianæ 432. per Annos 2412.

Ogygiæ mihi carmen erunt primordia terræ
Deductum ad nostros condito ab orbe dies.
Passa quot est gentes, Reges quot Hibernia norat,
Musa refer, tempus digere quodque suum.

Mille quater quinos decies si dempseris annis,

Mundo Incarnati convenit æra Dei.

A. M.

1656 Ter, quater octavum post secla bis octo sub annum

I Æra nat ; hinc annum fluctibus æta maris :

L I I 2

Hinc

*Annus Mundi
3950, primus
æra Christian.*

- 1657 Hinc Partholanus ter centum, sexque bis annis
 312 Primus Inisfaliæ detegit hospes agros.
 1969 Juvernâ incoluit ter quinque biennia tantum,
 30 Cum totum abstulerit pestis acerba genus.
 1999 Desertam totidem Nemethus adiverat annos
 30 Rursus, ubi arboribus sylvâ tegebat humum.
 2029 Bis centum, bis & octo annos Nemethia proles
 216 Præfuit ad turris damna, Conange, tuæ.
 2245 Tertio Ierna vacat sylvestribus obsita dumis,
 412 Bis duo secla, annos quinque bis, atque duos.
 2657 Belgæ, Damnonii, simul & Gallenia pubes
 Has sibi tum vacuas asseruere plagas.
 Inclyte Dela, tuis hæc quinque colonia natis
 Paruit: hinc Rex fit primus, Ierna, tuus.
 Scinditur in quinas à fratribus Insula partes:
 Jus habet at quavis parte monarcha suum.
 Centum supremos, novies quatuorque Monarchas
 Inscia adhuc veri vidit Ierna Dei.
 80 Belga novem dederat per dena octennia reges
 Quinque simul fratres, quattuor hisque latus.
 2737 Ex Arcto Britonum rediens gens gnava Danannæ
 Nemethi repetit pristina jura genus.
 Hi totidem reges tribus annis ante ducentos
 Fata sibi, absolvunt, quas statuere vices.
 2737 Prima Danannarum gestavit sceptrâ Breasus,
 7 Septima quem Nuado cedere fecit hyems.
 2744 Quinta Argentimanum Nuadum quater abstulit æ-
 20 Classis ab Arctoo Dux fuit ille solo. [stas:
 2764 Lugad Longimanus procerum moderamen adeptus,
 40 Nostra quater denis messibus arva regit.
 2804 Dagdaus imperio per lustra bis octo potitus,
 80 Vix ratus est parcas posse nocere sibi.
 2884 Dalboethus patruo succedens filius Ogmæ
 10 Sceptra Danannarum per duo lustra gerit.
 Quinque:

136 Reges Eth-
nici.

9 RR. per an-
nos 197.

- Quin que bis autumnos Fiachus regnaverat hæres
 10 Dalboethi, Ogygiæ qua patet ora, patris.
 2904 Tres alternatim concordî fœdere fratres
 30 Postremi ad clavum ter duo lustra sedent.
 Ter gemino patrio est hæc Insula nomine dicta
 Horum è reginis Eria, Banba, Fo-dla.
 2934 Scotica Cantabriæ tum solvit littore clavis,
 Gathelidæ priscis gens oriunda Scythis.
 Tempus erat Salomon quo structa dicaverat uni
 Tempia opibus, donis, mole superba DEO.
 Septima Luna, Jovi sacra lux, Maiæque Kalendæ
 Appulsus annum symbola certa notant.
 Debita, contritis, Juvernæ sceptrâ, Danannis,
 Milesii soboles asservuere fibi.
 His sata progenies, gens non delebilis ævo
 Perstat adhuc patrio nobilis usque solo.
 Undecies denis regnatur, & octo Monarchis
 Ad nova Patricii nuncia sacra pii.
 Sex decies Herimon princeps cum semine complet:
 Reginam, & reges octo ter Hirus habet.
 Tres facis, Ithe; duos, novies tribus addit Heberus:
 E vulgo reliquos Carbreus inter erat.
 Milesii proles Herimon, & Heberus, & Hirus
 Milesii Sedenim patruus Ithus erat.
 2934 Mille, quadringentis, duodenis & quater annis
 1 Illius coluit gentis Ierna Deos.
 2935 Post annum est Herimon Scotorum Rex prior un-
 13 Messibus arva decem rexerat, atque tribus. [Ætus,
 Temoriam extruxit conjux Herimonia Thais:
 Summus ubi imperii, mœnia celsa, locus.
 2948 Mumneus imperio cum Lagneo Lugnius æquo
 3 Regnarunt annis nati Herimone tribus.
 2951 Filius Euryalus denos Herimonis ad annos
 10 Gestarat regni regia sceptrâ novi.

*Eria, Banba,
Fodla.*

*118 RR. Eth-
nici, sc.*

*Herim n — 60
Hir. — 25*

*2934
1448*

Ad An. M. 4382

Excipit

- 2961 Excipit Ethreolus genitorem regius hæres,
20 Bis tot & autumnos, quot pater antè, sedet.
- 2981 Primus Heberiadum soboles Conmalus Heberi
30 Milesios fasces bis tria lustra tenet.
- 3011 Sceptra Tigernmasius repetens dominatur aristas
23 Tres & viginti, Rex Herimone satus.
- 3034 Post Idolorum quam se devoverat aris,
7 Rege carens Solium septima vidit hyems.
- 3041 Quattuor ad Messes de semine Achaius Ithi,
4 Arbiter è summo jura dat æqua throno.
- 3045 Succedunt Hiri fratres è stirpe Sobarchus,
40 Kermnaque: complerunt lustra per octo vices.
- 3085 Conmalo sequitur prognatus Achaius: anni
20 Curriculum regni quinque dedere quater.
- 3105 Inde Tigernmasii pronepos Labrannius agros
24 Autumnos Fiachus sex quater usque regit.
- 3129 Regnat Heberiadès septem ter Achaius annos
21 Mumo; Momoniæ dicitur unde solum.
- 3150 Olmucad Æneas Herimoniis (inclytus ultra
18 Littora nostra) sedet Messibus octo, decem.
- 3168 Ennius alternas è stirpe reportat Heberi
24 Annorum spacio quippe ter octo vices.
- 3192 Scotigenum undenas potitur Rotheactus aristas
11 Olmucad Æneæ, regis honore, nepos.
- 3203 Regia Sednæus stirpem revocarat ad Hiri
5 Sceptra simul binis Messibus, atque tribus:
- 3208 Filius huic vitam male gratus ademerat hæres,
14 Rex Fiachus brumis quattuor, atque decem.
- 3222 Rector Hibernigenum Munemon fit Heberius; annos
5 Quem post quinque neci pestis acerba dedit.
- 3227 Hinc Faldergodius Munemonis nobile germen
9 Ter tribus autumnis regna paterna tenet.
- 3236 Clara quater denis stirps Ollamfodlaus Hiri
40 Messibus ad clavum sistit, Ierna, tuum.

- 3276 Filius insequitur pestis Finnaeta veneno
20 Consumptus, residens lustra quaterna throno.
3296 Finnaetae frater cadit absque dolore Slannollus,
17 Septennis regnans messibus, atque decem.
3313 Gadius ablatis suffectus fratribus haeres
12 Quinque regit brumis, quatuor, atque tribus.
3325 Occisum Fiachus patruum diademate privans
8 Arbitrio populos messibus octo regit.
3333 Berngalus ulsciscens patruelis funere patrem,
12 Tres quater aestates civibus usque praest.
3345 Sufficitur caesi solio patruelis Olillus,
15 Aestates regnans quinque ter ante necem.
3360 Restituit stirpi fasces Herimonis Hibernos
21 Sirna senex annis Rex tribus, octo, decem.
Primo anno Sirnae Solymae Babylonius arces
Vastat, & in cineres dat Salomonis opus.
3381 Fulmine progenies ictus Rotheactus Heberi
7 Septem annos populos frænat Hibernigenum.
3388 Tum patris Elimius successor regius annum
1 Possidet omne sua sub ditione solum.
3389 Ter tribus autumnis regni moderatur habenas
9 Gillchadius, Sirnam qui sibi fecit avum.
3398 Elimio genitus Juvernæ temperat annis
12 Quatuor Arturus, quinque, tribusque simul.
3410 Finsfalius tredecim Nuadus compleverat annos:
13 Gillchadi genitus sanguine regis erat.
3423 Regius Arturi natus diadema Breafus
9 Induit: autumnis sex, tenuitque tribus.
3432 Optachus hinc Fodlae dominatur Achaius, Ithi.
1 Progenies ternis mensibus, atque novem.
3433 Bina per Ogygios regale decennia campos
20 Finnius ex Hiri semine munus obit.
3453 Regia Sednæus soboles præclara Breafi
14 Sceptra tenet messes, quatuor, atque decem.

*Hierosolymæ
exidim.*

Cui

- 3467 Cui Breaco cognomen erat Sex jugiter annos
6 Regna Simon Nuadi tractat avita nepos.
- 3473 Candida Sednæi soboles octenne Duachus
8 Tranfigit in solio tempus, Jerna, tuo.
- 3481 Præfuit Erigenis annum non amplius unum
1 Principe Muredachus Bolgra Simone fatus.
- 3482 Quinque annis proles regit Ennius alma Duachi,
5 Donec Heberiadam sustulit atra lues.
- 3487 Lugadium totidem quinis æstatibus Herdon
5 Extincto procures substituere patri.
- 3492 Sanguine Longimanus prognatus Sirlamus Hiri
16 Octo bis Erigenûm messibus arva tenet.
- 3508 Semine progenitus Navalis Achaius Heberi
12 Regnavit brumis Rex tribus, atque novem.
- 3520 Quinque annos fratres & Achaius, atque Conangus
5 Muredachi regnant regis uterque nepos.
- 3525 Lugadius quatuor detulit utrumque per annos
4 Rubrimanus lumbis cretus, Hebere, tuis.
- 3529 Rubrimani redimit fraternam cæde Conangus,
7 Atque iterum brumas quinque, duasque sedet.
- 3536 Hinc subit Arturus de femine notus Heberi,
6 Temoriæ senis messibus arce potens.
- 3542 Quinque domo genitus Regnator Olilluseadem
9 Candidus autumnis, bisque duobus erat.
- 3551 Filius huic septem suffectus Achaius annos,
7 Qua maris Ogygiam circuit unda, regit.
- 3558 Hiriadum princeps Argetmarus exul Jernam
10 Autumnos repetens quinque bis usque tenet.
- 3568 Ladgraus imperium quinquennia bina Duachus
10 Muredachi regis vendicat ense nepos.
- 3578 Semine Lugadius cretus Vitulinus Heberi
4 In bello regnum post quadrienne cadit.
- 3582 Hiriadis orti patruis septem ter Aidus
21 Dithorbusque annos, Kimbaithusque sedent.

Ogygiæ Carmen Chronographicum.

449

Emania Conditæ
Anno Mundi
3596.

- Kimbaithus primo Maio moderaminis urbem
Regibus Emaniam condidit Ultoniæ.
Annis sexcentis post sexaginta duosque
Ex quo Scotorum cessit Jernæ jūgo.
- 3603 Macha patrem, patris & patruelles excipit ambos
7 Septem annis regum fœmina sola throno.
- 3610 Clarus Heberiadæ pronepos tribus imperat Enni
9 Messibus Ogygiæ, sexque Reactus agris.
- 3619 Triginta Hugonius Rex annos transtulit in se
30 Regni Herimoniades jura, suumque genus.
Cœpit, Alexander Darium quo vicerat, anno :
Vergiviumque ultra protulit arma salum.
- 3649 Rex erat Hugonii Laogarius octo bis annos,
16 Lageniæ procures quo genitore fati.
- 3665 Cobthachus Hugonides fratri suffectus in aula
17 Temoriæ messes octo, novemque sedet.
- 3682 Trans mare quinque nepos Laogari, tresq; ter annos
14 Lauradius veniens rexit Inissaliam.
- 3696 Cobthache, te genitus bis sex Laudabilis annos,
12 Rector Hibernigenum Melga potitur agris.
- 3708 Occupat inde thronum Mogcorbus, Heberia proles :
6 Non per sex hyemes vidit Jerna parem.
- 3714 Imperium Doctus septenne capescit Olillo
7 Lauradii Æneas è genitore nepos.
- 3721 Arbitrio leges dispensat Hierngleo senis
6 Messibus alma tuæ, Melga propago, domus.
- 3727 Septenas Fercorbus erat dominatus aristas,
7 Mogcorbi soboles, Momoniæque decus.
- 3734 Conla, deinde tuum regnavit, Hierngleo, germen,
4 Dum quater annorum circulus usque redit.
- 3738 Dente-Scaber, patre defuncto, investitur Olillus,
25 Et tria cum lustris lustra duobus agit.
- 3763 Instat Adamarius Fercorbi filius annos
5 Quinque, cui expansis tempora compta comis.

29 34an. Aun. adv.
Scol. 662

3596 Ann. prim. Kim.
baithi.

Alex Magnus
Darium v. cit.

M m m

Dente

Ogygia Carmen Chronographicum.

- 3768 Dente-Scabri natus successit Achaius Olilli:
Sedit & autumnos quinque duosque throno.
- 3775 Fergusius Banbæ duodenos imperat annos
12 Strnuus, Æneam qui referebat avum.
- 3787 Temoriæ Æneas hæres, & natus Achaii
32 Messibus Erigenas temperat octo quater.
- 3819 Quinque Columnaris, patruo diadema Conallus
5 Vendicat, extincto, messibus esse suum.
- 3824 Regna Niasedamon septennia cretus Hebero,
7 Qua mare Vergivium littora pulsat, agit.
- 3831 Filius Æneæ, patruelis & Ennius annos
10 Sceptra tenet geminans quinque, Conalle, tuus
- 3841 Fergusii Crimthannus avi sibi debita nactus
4 Jura, sedet spacium per quadrienne throno.
- 3845 Ex Hiro Ultoniæ rex annos octo bis unum
17 Rudricius (quo gens Rudriciana) regit.
- Kimbaithi à primo Rudrici morientis ad annum
Sunt bis centeni sex super undecies.
- Conquovari ad mortem hinc centum, quater octo, duoque ;
Qui, Christo genito, præfuit Ultoniæ.
- Inter Conquovarum sunt, Kimbaithumque Monarcham
Quattuor, ut doctis, secula lapsa, liquet.
- 3862 Clara Nisedamonis proles Innatmarus instat :
3 Tertia cùjus erat funere tristis hyems.
- 3865 Bressalius Rudrici Scotorum Serta propago
9 Induit, & brumis ter tribus illa gerit.
- 3874 Hinc Innatmarides diadema Luagnius annos:
15 Lugadius gestat quinque, simulque decem.
- 3889 Bressalii frater trieterida, Congalus unam
3 Mortifera vacuos aspide frænat agros.
- 3892 Lugadio prognatus avo duo, quinque Duachus
7 Temoriæ exegit tempora verna throno.
- 3899 Rudricii tum Factna nepos quadriennia Sena
24 Fatali fruitus marmore jura dabat.

Kimbaithi. i
annus.

3596
265

3862
134

3969 subd.
400

3526.

Ogygiæ Carmen Chronographicum.

451

- 3922 Fedhlocus hinc superest Herimonis Achaius ortus
 12 Stirpe, quater brumis qui regit arva tribus.
 3934 Temoriæ extincto successit Achaius Aremh
 10 Fratri annis denis, fulmine & ictus erat.
 3944 Sanguine Ederscolius quinos Herimonius annos
 5 Regnat, ubi nullis rana coaxat aquis.
 3949 Luna necat Nuadum Niveum bis tertia Regem,
 ½ Ex Herimoniadum stemmate Lagenio.
 3949 Regnat Ederscolides bis trina decennia, nati
 60 Conarius, quocum cœperat æra Dei:
 Conarii octavo post quadraginta Toparchus
 Vivere Conquovarus desit Ultoniæ.
 Viginti undecies, denos quater, octo ter annos
 60 Ultorum Emania hinc regia prisca stetit.
 5 Postquam Conarius, succensis ædibus arsit,
 Eria quinquennis principe cassa fuit.
 65 Messibus octo nepos Fedlochi dominatur Achai,
 8 Quem cute Lugadius dupla rubrica notat.
 73 Lageniâ accitus de stirpe Herimonis Abratro
 1 Annum Conquovarus munia regis obit.
 74 Lugadii Soboles Crimthannus ad octo bis annos
 16 Præsider ad tumulum præcipitatus equo.
 90 Karbreus hinc annos alienus sanguine regum
 5 Quinque regit, sicca morte sed interiit.
 95 Crimthanni regnat soboles cognomine Justus
 21 Feradachus bis sex messibus, atque novem.
 116 Suscepit fasces Herimone Fiatachus ortus:
 3 Unica regnanti cui trieteris erat.
 119 Feradachi Fiachus Justi Finnola propago
 7 Septenni patrios tempore frœnat agros.
 126 Ultoniæ Elimius rex semine profatus Hiri
 4 Transtulit Emaniam bis duo musta thronum.
 130 Temoriæ Fiachi ter denos filius annos
 30 Arce Tuathalius sceptrâ paterna tenet.

3949

48

3997

Conquovarus
 Rex Ultoniæ
 obiit.

3997. Christi

48

284

An. Ch. 332

Emanix excidi-

um.

M m m 2

Mali-

Ogygia Carmen Chronographicum.

- 106 Malius ex Hiri quadriennis stirpe reportat
 4 Temoriæ fasces, Emaniaque simul
 164 Inde Tuathalidis rerum moderatur habenas:
 10 Fedlimius brumas legifer usque decem.
 174 Conquovari Abratro trinepos Rex ultimus annis:
 3 Cathirius ternis Lageniensis erat.
 177 Quintus Fedlimii natus quinquennia septem:
 35 Centimachus quinas subjicit ense plagas.
 Bis decimo Octobris, Gradivo & luce sacratâ
 Centimacho exitium mors violenta dedit.
 212 Conarius primi trinepos de nomine regis
 8 Succedit Quinti messibus octo gener.
 Quo fata Scotorum Britonum stirps regia in oris
 Triplicis imperii quos modo sceptrâ manent.
 220 Arturus Quinti decies tribus Unicus hæres
 30 Messibus Ogygiæ sceptrâ monarcha tenet.
 250 Lugadius sequitur de stemmate Macconus Ithi,
 3 Tertia quem solium linquere fecit hyems.
 253 Fergusius regnum dentes Niger occupat annum
 1 Ultoniæ satrapas rege Herimone fatus.
 254 Filius Arturi legum præcepta ministrat:
 23 Cormacus brumis bis tribus, octo, novem.
 277 Dentinigri inde nepos Gonat instat Achaius anni
 1 Exuperans uno mense, aliove vicem.
 279 Liffecarus proles Cormaci Carbreus explet
 17 Regnando autumnos, quinque ter, atque duos.
 296 Strabtenius patri Fiachus succedit aristas
 31 Septennas, denas, quattuor atque duas.
 327 Colla sui infidus patrui nec regnat Huafus;
 4 Quem quarta impulerat vertene bruma solum.
 331 Muredachus Fiachi soboles, patriuclæ remoto,
 25 Octo bis autumnis imperat, atque novem.
 Muredachi, exactis bis senis mensibus, annus
 Proximus excidio nobilis Emania

20 Octobris die
 Martis cecidit.

Scotia Reges.

Emania exci-
 dium An. Chr.
 332.
 100.

432.

Hinc

Hinc ad Patricium Legatum Sede Quirini
Sunt anni decies Summa quadrata decem.
357 Sceptra Coelbadius de gente novissimus Hiri
1 Exercet quattuor Mensibus, atque novem.
358 Magmedonus Banbam moderamine Achaius æquo
8 Annos Muredachi filius octo regit.
366 Crimthannus Semen succenturiatus Heberi
13 Mensibus octo domi quinque, forisque potens.
379 Tres novies annos stirps clara Niellus Achai
27 Rex cadit ad Ligeris littus Aremorium.
405 Succedit patruo bis Sex, tribus, octo Dathyas
23 Mensibus exardens Alpibus igne Jovis ;
428 Scilicet ad Gallas dum bello fulminat Alpes,
Fulminis ignivomo turbine raptus erat.
4 Quattuor hinc annis Christi sub lege subactum
332 Patricius reges mittitur Ogygiæ.

Pars Secunda.

*De Regibus Hiberniæ Christianis ab anno 432 ad ann.
no 1022 numero quadraginta octo per annos 590.*

Christicolæ reges pars altera carminis esto,
Qui numero extiterant octo bis, octo quater.
Tempus ab adventu Patrici triginta ter anni
Regibus his supra Secula quinque datum.
Deme duos, reliqui fuerant de Stirpe Nielli:
Unus erat pronepos, alter Heberiades.
Carbreus, Eugenius, Laogarius, atque Conallus
Crimthannus reliquis, Gulbaniusque patres.

Patricius

48 Reges
quorum
46 è Semine
Nielli R. unus
Nielli è Fia-
chricfratre pro-
nepos Olillus, al-
ter Brianus ex
Heberi Semine
Filii Nielli, è
quibus reges.

*Olillus defuit
Anno*

483

20

503

*Scoti in Britan-
niam transmise-
runt Anno. 503*

- 432 Patricius quinto Laogari venerat anno
30 Qui sex, Patricio præsule, lustra regit.
463 Vervecine, duos dominaris, Olille Dathyx
20 Nate, decemque annos, bis quatuorque simul.
Bis decimo multo post lugubre funus Olilli
Dat patriæ Scotis Pictica terra locum.
483 Lugadius Soboles Laogari quinque ter annis,
25 Rexque decem tactus cælitus igne perit.
508 Quinque dein Janos sine regis Hibernia nutu :
5 Justitium Sedes passa Suprema vacat.
513 Eugenii inde nepos Septennia terna Mac-erca
21 Rex vino, & flammis mersus, & ustus obit.
533 Carbrei quinque nepos, & sex regnaverat annos
11 Cormaco genitus patre Tuathalius.
544 Crimthanno Rex cretus avo Septennia trina
21 Dermitius ferro, fluctibus, igne perit.
565 Uno regnabant anno duo chara Mac-erca
1 Pignora Domnaldus, Fergusiusque simul.
566 Succedunt binos Boetanus, Achaius annos
2 Domnaldi hic frater, natus et ille, throno.
568 Regale Anmireus gestat diademâ Conalli
3 Gulbanii pronepos Messibus usque tribus.
571 Gulbanii pronepos annum Boetanus ad unum,
1 Extincto Anmireo, Rex, patruele sedet.
572 Anmirei Soboles clarissima regis Aidus
27 Ter nona imperii messe peremptus obit.
599 Colmanus primi Boetani, & Dermiti Aidus
6 Slanensis brumis bis tribus usque regunt.
605 Regis Huaridnus Domnaldi natus Aidus
7 Septem annos Fodlæ Sceptra superba tenet.
612 Malcovus Anmiridæ natorum primus Aidi
3 Supra annum brumis Sceptra duabus habet.
615 Suwneus Eugenidûm cognato è Sanguine regum
13 Juvernæ tredecim Messibus arva jugat.

Quatuor

- 628 Quattuor Anmiridæ soboles dominatur Aidi:
 14 Domnaldus Janis post duo lustra pius.
 642 Malcovidæ sceptrum duo Killachus, atque Conallus
 12 Lustra per, & brumas detinuere duas.
 645 Fratre sed extincto regni consorte, Conallus
 4 Quattuor autumnos usque superstes erat.
 658 Dermidium, & Blathmac natos Slanensis Aidi
 7 Septennes Reges pestis acerba rapit.
 Patris ab adventu Patrici quater octo ducentis
 Messibus in Maio Sol tenebrosus erat.
 Quem subit Erigenis, simul ac funesta Britannis
 Contages geminis regibus illa ferox.
 665 Blathmacides lapsa est postquam ter bruma secunda,
 6 Sachnasacus regni gaudia cæde luit.
 671 Succedit fratri quatuor Kennfælius annos.,
 4 Progenies generis, Blathmace, digna tui.
 675 Donnachadi soboles, Magni Finnacta neposque
 20 Slanensis patriam lustra quaterna regit.
 695 Lonsachus Aneæ natusque, neposque secundi
 9 Domnaldi brumas regnat adusque novem.
 Julius huic vitam certamine mensis ademit,
 Sabbato & undecimum luce sequente diem.
 704 Sufficitur septem patrûeli Congalus annos,
 7 Quem subito ad loculum mors inopina rapit.
 711 Regnat Huaridni soboles illustris Aidi
 11 Fergalius autumnis octo, tribusque throno.
 Occidit undecimo, Marte adversante, Decembris:
 Cladis erat tantæ feria sexta dies.
 722 Dermidii pronepos, abavo Slanense, Fogartus
 1 Mensibus in folio quinque, novemque fuit.
 724 Possidet Irgalii Kinethus filius annis
 3 E Slanensæo stemmate scepra tribus.
 727 Abdicat imperium septenne Flahertius heros
 3 Longsechides, monachum religiosus agens.

*Adventus S. Pa-
 trici An. 432*

232

664

*Eclipsis Solis
 Kal. Maii.*

*12 Julii, Sabba-
 to, Anno 704
 occisus.*

*11 Decembris
 Feria 6. Anno.
 722. occubuit.*

Imperat

- 734 Imperat Ollanius soboles tua, Fergale, Aidus
 9 Autumnos ternos, quatuor, atque duos.
 Bis sexto Augusti lux proxima septima, Martis
 Quarto anno regni contigit esse dies.
- 19 Augusti dies
 Martis An. 738 743 Colmano cretus Slanenſis fratre Donaldus
 20 Quinque quater fasces messibus usque tenet.
 763 Frassache mutasti Septenne, Nielle, cucullo
 7 Fergalide regnum, captus amore Dei.
 770 Donnchadus, Domnalde, tuus, Colmanice, natus
 27 Præsides autumnis octo ter, atque tribus.
 Quinto in se ducto cujus grassarier anno
 Vergiviis cœpit Danica classis aquis
- Dani cœperunt
 infestare Hiber-
 niam Ann. 25.
 Donnchadi
 Christi 795. 797 Undenis geminis Monachi diadema Nielli
 22 Messibus Ornidiſ patris Aidus habet.
 819 Conquovarus proles Donnchadi reges aristas
 14 Temoriâ potitur quatuor, atque decem.
 833 Calneus Ornidio, regnavit, patre, Niellus
 13 Autumnis tredecim flumine: raptus equo.
 846 Conquovaro patruo, Malachias octo bis annos
 16 Malronii soboles sceptrâ tuetur avi.
 30. Nov. & d' e
 Martis. Anno
 863 obit. Ter decime extinctum referunt monumenta Novembris
 Extremum vitæ Martis & esse diem.
- 863 Calnides senis Banbæ moderatur Aidus:
 16 Finnliathus brumis post duo lustrâ solum.
 Bis decimus junctus Veneris cum luce Novembris
 Mortis in ambiguo non finit esse diem.
- 20 Nov. & die
 Veneris Anno
 879 obit. 879 Septem, & ter denos Malachiæ filius annos
 25. Maii, Sabbat-
 20 Anno 916
 obit. 37 Flannis Hibernigenum subdit adusque solum:
 Sabbato, & octavo Juni mors ante Kalendas
 Temoriæ spoliât principe dura thronum
1. Septembris
 feria 4. Anno
 919 obitu. 916 Finliathi prolem, Flanni generumque Niellum
 3 Glundubium regem tertia vidit hyems.
 Septembris ter quinta dies, & feria quarta
 Glundubio, Danis fausta, cadente, fuit.

Ogygiæ Carmen Chronographicum.

457

Paschatis Octavam præcedens intulit ætas :

Res ut erat priscis nota notata libris.

Quo Anno Domi-
nica in Albis in
estate. sc. 2º.
Maii.

- 919 Donnchadus Flanno genitus quinquennia quinque
25 Sanctorum fundum sub ditiohe regit.
244 Bis sexto imperii Danorum perditur armis
12 E Slanensæo femine Congalius.
956 Sex quatuor autumnos regnat Domnaldus O Nellus,
24 Murcherti natus, Glundubiique nepos.
980 Nobilis inde nepos Donnchadi Rex Malachias
23 Quinque sedet Janos, octo, decemque throno.
1002 Bis sex, amoto Malachia, sceptrâ Brianus
12 Messibus Ogygiæ tractat Heberiades.
Luce Parasceves, Maii nonoque Kalendas
Danorum occubuit perditus ense Senex.
1014 Tum repetit fasces Malachias rursus Hibernos ;
8 Majorum & solio messibus octo sedet.
1022 Septembris quartus Nonas, & feria Solis
Demonstrant obitus tempora certa sui.
Postea Janus init geminâ memorabilis annum
Syderis eclipsi rarâ utriusque notâ

23 April. feria 6.
Parasceves An.
1014. cadit.

2º Septembris
die Dominico
obiit.

Pars Tertia.

*De reliquis Regibus Hibernicis ab anno 1022 ad
annum 2684. per annos 662.*

HActenus Ogygiæ percurrimus ordine Reges,
Annorum hac series mille bis una tenus.
Omnia labuntur ; nihil immortale sub astris
Tardius, aut citius meta statuta venit.

N n n

Vergit

Ogygia Carmen Chronographicum.

Vergit ut ad finem multa ævo imperdita quercus,
 Scotorum heic primum Regia quassa labat.
 Prisca ruit quercus, sed surculus inde rependit
 Damna Caledoniæ consita planta solo.
 Prima mali labes primæ violatio sedis;
 Regnandi & rabies ambizioſa Ducum.
 Panderat externis tum viribus ostia, Trojam
 Quod prius excidit, sceminæ adulterium.
 Libertatis amor, fidei tutelaque patrum
 Extremi exitii causa suprema fuit.

1022 Septem annos decies Malachiæ à morte, duosque
 72 Supremo insedit nemo Monarcha throno.

1094 Tum duo regnantes Regem se quisque professus,
 Hinc Boreæ partes, temperat ille Noton.

25 Murchertus Pronepos quinquennia quinq; Briani
 Juvernæ Australes tractat adusque plagas.

27 Finnliatho cretus Lochlun Domnaldus Aido
 Tot messes Boreæ præsidet, atque duas.

13. Martii. 1119 Murchertum abstulerat post sex lux Septima mensis,
 Anno 1119 Quo noctem æquiparat longior inde dies.
 obiit.

9 Februarii. 1121 Domnaldus Doriæ moribundos exuit artus,
 Mercurii die Quinto Idus Februi, Mercuriique dies.

Anno 1121. 15 Hinc desolatum summum sine rege tribunal
 obiit. Quinque ter autumnos squallet, lerna, tuum.

1136 Mogmedono O Conorus Tordelvachus, ortus Achaio,
 Messibus undenis imperat, atque novem.

1156 Domnaldi agnatus Murchertus quinque bis annos
 10 Lochlunides regis munia victor obit.

1166 Filius O Conori Rodericus clauſerat agmen,
 Ultimus indigenum Rector Inisfalix.

3 Tertius in portu Wexfordæ vela Suillo

25. Augusti. 1169 Subsidium mœchi Maius Angla videt.

Martis die, I Strongbous hinc anno Septembris ad octo Kalendas

Waterfordia 1170 Luce Waterfordæ mænia Martis habet.

capta.

- Bis nona Hebdomada Martis quoque lumine præful
 Martyrio affectus Cantuarensis erat.
- 1171 Inde Novembris erat Sexto decimo ante Kalendas
 Anglorum Appulfus Rex mare classe secans.
- 27 Ter nono hinc anno, adventus & lumine primo,
 Ter nono Lunæ Rex Rodericus obit.
- 1198 Post quadringentis, & quinque fluentibus annis
 405 Scotigenæ sceptrum rursus Jerna colit,
 1603 Conario genitus Jacobus origine Hibernus
 Imperio uniret cun tria regna suo:
 Quem septemgeminæ diverso è stemmate gentes
 Agnoscunt Dominum sanguine quæque suum.
 Anglia Normannum, Wallum cum Saxone gentes
 Tres, Pictum, & Scotum Scotia datque duas.
 Milesios, & quos patriæ decus Anglia misit,
 Huic pariter gentes præbet Jerna duas.
 Discordes animis non vis, sed originis arctis
 Nexibus ingentis conciliavit amor.
 Est Wallus Wallis Henrici stirpe creatus
 Cadwaladri antiqua nobilitate sati.
 Saxonici Edmundi Margrita (2) & neptis, & hæres
 Saxonicum proli vinxerat una genus
 Altera Wilhelmi Margrita (3) e femine primi
 Normannum geminæ dat diadema Rosæ.
 Dux Fergusiadum, Pictorum hæresque Kinethus (4)
 Univit soboli Scotica regna suæ.
 Regibus ex Itho (5), ex Hiroque (6), Herimone, (7)
 Per varios atavos gaudet Jerna fato. (Hebero & (8)
 Progenie Anglorum pars altera vendicat ortum,
 Et Burgo, & Lacio, Strigulioque (9) sibi.
 Anglus ut Angligenis, Scotis, ut Scotus, Hibernis
 Patriæ ex ortu stirpis Hibernus erat.
- 1693 Quinque super Saxum Fatale Jacobus inunctus
 22 Imperat, & septem mēssibus, atque decem.

29 Decembris

Martis die.

1170

17. Octobris.

Anno 1171.

Hen. 2. oppulit.

1625

Sex quater hinc natus succedit Carolus annos

24

Ter decimo Jani lumine martis obiit.

2 Julii 1684.

1649

Carolus inde nepos nonum quater instat ad annum,

Solis Eclipsi

36

Altera Quintilis quo tenebrosa dies.

Anno 36 Caroli

1684

2.

Cætera venturi pandet Deus arbiter ævi

Cujus ad imperium stat, cadit Ogygia.

Ogygiæ Libri primi finis.

1 **E**ST Wallus Wallis Henrici) Henricus 7 Rex Angliæ Cadwaladro ultimo Britonum rege oriundus.

2 Saxonici Edmundi Margrita) S. Margarita Regina Scotiæ Malcolmi 3. uxor Edmundi Lateris-ferrei Angliæ regis ex Edwardo filio neptis veterum Anglosaxonum regum hæres. Hujus filia Mathildis Henrico primo Angliæ regi Wilhelmi primi Conquestoris filio nupta Mathildem Imperatricem peperit Anglosaxonum regum ex parte materna, & Normannorum patris jure hæredem, matrem Henrici. 2. Angliæ regis; è cujus masculæ femine omnes post se Angliæ reges ad Henricum septimum. Item ex S. Margaritæ filio Davide Scotiæ rege omnes secuti Scotiæ reges descenderunt.

3 Altera Wilhelmi Margrita) Margarita filia Henrici 7 Edwardi 4 regis Angliæ ex Elizabetha filia neptis, Edwardi 3. Angliæ regis tribus filiis Lionello Clarenciæ, Joanne Lancastriæ, & Edmundo Eboraci Duce, & utriusq; factionis posteris oriunda Jacobi 4. Scotiæ regis uxor in Jacobum Magnæ Britanniæ regem pronepotem suum Anglorum coronæ jus contulit.

4 Pictorum hæresque Kinethus) Kinethus Scotorum rex,
&

& Scotiæ regum Sator, Alpino Scotorum rege patre, & Alpini matre Pictorum hærede genitus utramque gentem in Scotia posteris regendam transmisit. Kinethi trineptis Beatrix avia Malcolm. 3 Supradicti.

5. Regibus ex Itho.) Ithi ex Lugadio filio neptis Thais Herimonis regina, Herimoniorumque ex eo mater: Ethnea filia Lugadii Laidii ex eadem domo mater Conarii 2 regis Hiberniæ ex quo Scotiæ reges.

6. Ex Hieroque] Mesibocalla Conquovari regis Ultoniæ (filii Façtnæ regis Hiberniæ) è Cormaco filio neptis ex Hiri domo mater, Conarii primi regis Hiberniæ qui fuit Conari 2. tritavus.

7. Herimone) Ex Herimonis primi Scotorum Hiberniæ regis semine fuit Carbreus Rieda Conarii 2 filius, Dalriediorum Sator, è quibus omnes Scotiæ reges usque ad Alex. 3. Anno 1285. defunctum supradicti Davidis regis Malcolm 3 filii abnepotem. Davidis porro regis ex Henrico rege filio nepos David Huntingdoniæ comes genuit Isabellam 2 genitam, cujus è Roberto filio nepos Robertus Brusius Scotiæ Rex genuit Marjoriam matrem Roberti Stuarti ex eadem Dalriediâ familiâ Scotiæ regis Anno 1370. Ex quo cæteri Scotiæ reges ad Mariam filiam Jacobi 5 Scotiæ reginam Jacobi M. Britanniæ regis genitricem.

8. Hebero) Ex Heberi semine fuit Duncanus postremus (Manio Levinio Corci Momoniæ regis filio Satus) Levinia, seu Lenoxiæ Comes; cujus filio Nupta Alano Stuarto posteris Stuartis ex eadem cum regiis domo Leviniam transmisit Jacobi M. Britannia regis tritavia.

9. Et Burgo, & Lacio, Strigulioque sibi) Rich: Strongbow Penbrochiæ & striguliæ Comes ex Eva filia Diermitii regis Lageniæ suscepit Elizabetham matrem Evæ Breos, cujus filia Mathildis avia fuit Rogeri Mortimer 1. Marchiæ Comitis; cujus ex Edmundo filio nepos Rogerus Marchiæ Comes, pater Edmundi Comitis qui ex Philippa Leonelli Clarenciæ

Clarenciæ Ducis filia Rogerum Comitem progeniuit; cuius filia Anna per Richardum D. Eboracensem filium avia Edwar. 4. Angliæ Regis.

Philippæ porro Clarenciæ mater fuit Elizabetha de Burgo filia Willielmi Comitis Ultoniæ Richardi Rufi Comitis Ultoniæ ex Joanni filio nepotis; cuius Richardi pater Walterus de Burgo Comes Ultoniæ & Dominus Conactiæ, avusque maternus Hugo de Lacy Junior Comes Ultoniæ, Hugoni etiam frater erat Senior Walterus de Lacy Midiæ Dominus; cuius ex Gilberto filio neptis Mathildis avia paterna Joannæ filiæ Petri Genevil Midiæ Domini uxoris Rogeri 1. Marchiæ Comitis. Quæ Joanna fuit atavia Annæ aviæ paternæ Edw. 4. Angliæ regis, cuius ex Elizabetha filia neptis Margaritha Scotiæ regina Jacobi M. Britanniæ regis proavia.

Scotiæ

Scotiæ Regum

CATALOGUS

Chronologo-Genealogicus.

Mirabitur fortasse quispiam, cur in hoc Catalogo numerosam illam Scotiæ regum turbam à modernis Scoticis scriptoribus traditam missam facimus; quo respicit Sterlingæ in Scotia castri capellæ fronti inscripta Epigraphe: *Nobis hæc invicta miserunt centum Sex proavi*. Mirabitur in serie quam damus, cur Fergusium, quem nomine Secundum vocant, non loco primum exhibemus; denique quomodo numero, ordine, tempore, ac nominibus ab iis subinde dissidere contingit? Sed mirari desinet, cum serio perpenderit ab ejusdem Scoticæ nationis regibus in Hibernia supra duo annorum millia regnatum fuisse; eamque nationem præ aliis antiquitatum observantissimam, ac majorum suorum, propagationum, & ditionum conservandæ memoriæ studiosissimam: deinde crebram in Hibernicis historiis incursionum, sæderum, connubiorum, aliorumque belli, ac pacis ultro citroque commerciorum cum Incolis Britannicæ mentionem passim occurrere: veruntamen, ne unius è regibus, quos omitimus, ut Scotiæ regis memoriam superesse: nec de aliquibus Scoticæ nationis ibidem fixis sedibus constare ante

ante filiorum Eriici isthuc appulsum: postremò cum per-
penderit modernos Scoticos scriptores, qui de iis ège-
runt patriis literis peregrinos, Scoticæ linguæ vernacu-
læ rudes, antiquitatum ignaros, & ab optimis quibus-
que scriptoribus desertos. Gerras enim ex agraphis tra-
ditionibus à recentioribus depromptas, & fictiones
nullo fundamento innixas eorum historias sentiunt me-
lioris notæ scriptores. Adeo ut Britannicæ Antiquitatum
diligentissimus indagator Camdenus Scotorum etymon,
& ipsam originem inter Scoticos istos scriptores deside-
ret, (a) & conqueratur; ut ipse perspicacissimus Buchananus
vel parum viderit, vel sibi viderit intusque cecinerit. Hinc
ego ait, jamdiu me sustinuerim, ne in hanc arenam descen-
derem, & cum aliis fabulas admirando, suaviter inepti-
rem.

Quicquid igitur in hoc catalogo in medium profertur,
id plerunque Hibernicis monumentis, qua licuit inte-
gritate hinc, inde exceptum, acceptum referimus, eam-
que qualemcunque operam nostram viam aperturam
confidimus aliis ad res Scoticas certius stabiliendas. Im-
primis ex nostris historiis compertum est crebras, ac
frequentes omni ætate diversorum regum, ac Ducum
ex Hibernia antiquitus excursiones factas in illam M.
Britanniæ plagam, quod nunc Scotiæ regnum dicimus,
diversasque bellicas expeditiones, tum adversus Pictos,
aliosque Aquilonis incolas, tum simul cum Pictis fœde-
ratis adversus Romanos provinciales Australes Britan-
niæ incolas: verum nullam ibi Scotorum patriam, nul-
lam successionem dominantium seriem extitisse antequam
Eriici filii cum Dalriedinis suis de Hibernia egressi, ut
cum Beda (b) loquar, vel amicitia, vel ferro sibi met inter
Pictos sedes, quas hætenus habent, vendicarunt.

Quare cum Giraldus Cambrensis (c) scriberet; Nel-
lo Hiberniæ monarchiam obtinente, sex filios Muredi re-
gis

a Camdeni Bri-
tannia titulo
Scoti.

b Bed. Hist.
lib. 1. cap. 1.
c Topogr. Hib.
dist. 3. c. 16.

gis Ultoniæ in classe non modica Boreales Britanniae partes occupasse. Unde & gens ab iis propagata, & specificato vocabulo Scotica vocata usque in hodiernum angulum illum inhabitant; ad Pedæ quidem Dalreudinos collineavit; uptote qui angulum illum inter Pictos primum incesum, etiam Cambrensis diebus post devictos Pictos continuo inhabitant. Sed bis hallucinatus est cum Nielli R. H. tempore, tum in filiis Muredachi regis Ultoniæ pro filiis Erici Dalriedæ in Ultonia sitæ Dynastæ assignandis. In patriis enim historiis liquidò constat inter utrumque distinguere. Muredachus ille cognomento *Munngndeng* i. e. crine ruber de domo Dalfiatachia Ultoniæ Rex, seu potius Ulidiæ, adveniente S. Patricio exitit: Cui succedens Achaius filius S. Patricii prædicationi restitit; contra vero Carillus alter filius auscultavit, & è fratris obitu successit: è cujus semine triginta quinque Ulidiæ reges numerantur, & nemo ex semine Achaii. Hæc ex Actis S. Patricii (d).

In iisdem Actis (e) habetur mentio filiorum Erici filius Dalriedæ Domini tum recenter (Anno Christiano 474. ut calculat Usserius) (f) defuncti; atque ex iis Fergulius traditur omnium natu minimus hoc tulisse S. Patricii vaticinium (g); *Licet hodie sis despectus, & humilis brevi dominaberis fratribus, & posterit tui semper inter fratrum posteros principatum, & distribuendi potestatem obtinebunt*; & subjicitur prophetiam illam completam fuisse in Aidano filio Gaurani ex ejus semine procedente; cujus in Scotia quæ dicitur Albania, successivam posteritatem regnasse ad sua tempora testatur Jocelinus (e), Anno circiter 1195 scribens. Utrum autem ita prædixerit Sanctus, aut ex eventu ita dicatur prædixisse perinde est ad præsens propositum.

Immigrationis tempus annis viginti post Olilli Molt R. Hiberniæ Ochano prælio exitium adnotavit

d Jocelin. cap. 130. Vita 7. apud Colgan. par. 3. cap. 63.
e Jocelin. c. 137 vit. 7. par. 2. c. 135.
f Usser. Ind. e chronologico. g Vit. 7. par. 2 cap. 135.

h Ogygia parte
3. cap. 9/2.

Synchronismi libellus : (b) cui apprimè consentit Tigernachi Cluanensis Scotorum Chronicon anni initium feria 3. Kalendis Januarii signans; quod annum 502 indicat à proelio Ochano Anno 483 vigesimum: ad quem ita habet; *Fergusus Magnus Erii filius cum gente Dalriada partem Britanniae tenuit, & ibi mortuus est.*

i Nullus in to-
ta regum Hiber-
niae Serie rex
Ferquardus, aut
Fercadus nemi-
ne habetur.

Fergusus ille, quem recentiores Scoto-britanni à Fergusio Ferquardi (i) Regis Hiberniae filio Scotici in Britannia regni 330 ante Christum natum annos primo conditore, nomine secundum vocant, numero verò quadragesimum regem, & Scotos è Britannia à Romanis pulsos sub initium quinti post Christum Seculi còduxisse produnt; & quem rectè Erii, vel Erii filium, Ethodii Crestius Echodii, quod nomen Achaium, ut et ipsi alibi, verto) vel Ethachi nepotem appellānt, non fuit hujus ipsius realis regum seriei sub initium Seculi 6 Christiani inchoatae absolutè primus. Fratrum enim natu minimus erat, & non nisi successione post fratris Loarni obitum principatu potitus; verum primus ab authoribus idcirco passim memoratur, quia regia posterorum successione reliquis fratribus praeluxit.

ut ego Ægus
verto.

Extat Scotorum in Britannia regum poema Malcolmi 3. tempore Hibernicè contextum, singulorum nomina, & regnationis annos continens; quo unico nullo vetustius ea de re Scoto-britanni producere possunt monumentum; ejus author Loarnum, Fergusum, & Aneam filios Erii filii Echodii (seu Achaii) de femine Conarii R. H. primos Scoticae in Britanniae coloniae duces statuit tres benedictione S. Patricii dictatos: per quod S. Patricio coævus, & ab eo, juxta ac illus Acta produnt, conversos insinuat. In regum deinde serie Loarnum illum primum, secundum Fergusum facit, tertium

tertium Fergusii filium Donangardum; minimè ausurus anteriores Scotiæ gentis reges siqui, fuissent, præterire, præsertim cum plures Pictorum reges ante horum adventum extitisse præmittat. Verum aliquot desideratis distichis, integrum apographum reperire non contigit, alias absolutum ex eo catalogum contexere non dubitamus. Cæterum duo sunt, quæ ex penultimo, & ultimo disticho (ea enim extant) pro certo colligenda sunt viz. Malcolmun 3. Donnchadi filium tum in Scotia regnantem esse, et à Loarno ad ipsum quinquaginta duos in toto reges extitisse, quibuscum ita clauditur poema.

Malcolmun a noy ay Rìg : mac Doñchad dàta d'nebbi :
 Al nē noē a n'p'idi n'ech : acht an teólach ay eólach :
 Da Rìg for bròg ad ol'ne : go mac Doñchad d'nebb'ne :
 Do rìol Eric àpòglam a noy : gab'ad Albain a eolaiḡ.

*Rex modo Malcolmus Donnchadi filius extat :
 Scit Deus in vivis quàm diuturnus erit.
 Sex quater Albani regnant hucusque Dynastæ,
 Sexque bis Erico, Sexque, decemque sati.*

Occidentalem Deucalidonorum, seu Australium Pictorum maritimam oram Hiberniæ proximam primum occuparunt freto Dunbritannico à Britonum finibus ad Austrum, & Grampii montis Alpibus (k) à Vecturionibus, seu Pictis Septentrionalibus separati qui Drulmici
ban, et Britan-
nici Dosi mon-
tes dicti, P. Geo-
rum quoque Au-
straliū, & Sep-
tentironaliū
regna distemi-
narunt, Kentiream, Knapdaliā, Lornam, Argatheliā, & Braidalban cum vicinis Hebridum insulis insiden-
tes.

Qui tractus Dalriedinorum gentis, & patriæ in Hibernia ditionis gratiā Dalrieda (l) dicta fuit, ejusque Dynastæ Reges Dalriedæ: vulgarius vero Albania, & Al-

Dalrieda,
Dalrieda, Dal-
rietta, Dalreu
da varie legi-
tur: Hiberni-
cè Dalriada.

bania Reges. Cumque qua nunc patet Scotiae regnum prolatum esset eorum imperium, *Albania* etiam vox sermone vernaculo ad eosdem fines significandos dilatata est. Sed Scotiae Monarchia rursus eam ad pristinum sensum restrinxit, quatenus inter Scotiae sub Monarcha dignitates *Albania* ducatus una existit, quasi pars in toto: Quo Ducatus titulo ornati sunt Robertus Roberti 2 Scotiae regis filius, ejusque filius Mordacus (seu ut Hibernicè scribitur Muredachus) *Albania* Duces, tum Alexander Jacobi 2 filius, & post eum Joannes filius; postremo Henricus 2 Scotiae, & Carolus 1. Magnae Britanniae postea Rex, ejusque filius Jacobus hodiernus *Albania* Dux.

Hujus igitur Catalogi Reges juxta primam fundamentum, progressum, & ultimum Scotiae Regum statum in tres classes distribuo; primam *Albania* strictiori sensu acceptae Regum, secundam Pictorum Regum, ut ex annalibus patriis, & Caradoco Lancaruanensi doctissimus Ufferius, (m) Pictis Scotorum imperio subjectis ita vocatos adnotavit, ut et ante eum R. P. Wardæus, tertiam Scotiae Regum quorum primus compareret Malcolmus 2. Siquidem nusquam librorum hodiernae Scotiae regni, aut regis antiquior mentio reperitur, quam quae in legibus, quas collegit, ediditque Joannes Skenæus Scotus, Malcolmus 2. tributis habetur, quas ipsas non constat eisdem, quibus nunc verbis ante Malcolmus 3. tempora scriptis mandatas.

Quod ad horum regum genealogiam attinet omnes (tum Hiberniae Scotiae Antiquarii concorditer calamo consentiunt in stirpe: nimirum Carbreo Rieda, à quo gens Dalriedana familiae nomen sortita est, Conarii 2. R. Hiberniae filio, simulac in filiorum Erii patre, avo, ac proavo, *in ore duorum, vel trium testium stat omne verbum*: Sed quoad gradus medios inter Æneam Fear proavum

m Uffer de Ec-
 cl. Brit. Pri-
 mor liis pag.
 718 719
 Ward. vita S.
 Ramoldi p 329.

proavum, & Carbreum Rieda neque numero, neque nominibus conveniunt : quam primum enim à recto tramite discessum est ; *non erat conveniens testimonium illorum.* Britannis novem, & Hibernis sex nominibus diversas generationes interferentibus. Proinde exuberantem illam apud utrosque subditivam Sobolem amputandam oportet ut filiorum Erici generationes æquali plus minus gradu à cœvis affinibus, & cognatis non diffideant ; ut sequitur.

Secundum Scoticos Genealogos.

Secundum Hibernicos genealogos.

Carbreus Rieda, qui et Eochoid Rieda dictus.

Carbreus Rieda, seu Eochoid Rieda.

1. Fiachus Cathmail
2. Eochoid Andoid
3. Eagor Kerr
4. Finnochad
5. Cruthluath
6. Sencormac
7. Fedlim Roinic.
8. Ængus Buidhneach
9. Fedlim Aislingtheach

1. Fintanus
2. Guarius
3. Kinga
4. Fedlim Lamhdhoid
5. Eochoid Fortamhail
6. Fergus Ulaidh

Ængus Fear.

Ængus Fear

Eochoid Muinreamhair

Eochoid Muinreamhair

Eric.

Eric.

Ex his vero si octo Scotorum aut quinque Hibernorum generationes, de quibus nusquam alibi mentio, omiseris, cætera rectè quadrabit Genealogia, ut sequitur.

De quibus Scotorum Hibernis convenit.

83. Carbreus Rieda
84. Fergusius Ulidius ; de quo supra numero 6.
85. Æneas Fear
86. Achaius Muinreamhair
87. Ericus.

His

His dispositis catalogum prosequamur.

Loarnus Rex 1. *loarn moir mac Eric* Anno 503. Loarnus ⁸³ Magnus Erici ⁸⁷ filius, Conarii ⁸² Anno 212. Regis Hiberniæ per Carbreum ⁸³ Rieda filium trinepos; à Saradià ⁸¹ Quinti ⁸⁰ Centimachi Anno 177, Regis Hiberniæ filià Septimus, cum Ænea, & Fergusio fratribus Dalriedinorum Scotiæ ex Hibernia coloniæ in Occidentali Pictorum Australium plaga Anno Domini 502 confidentium Dux, quinquaginta duorum usque ad Malcolmum 3 Scotiæ Regem dominantium primus Rex Albanæ regnavit ab Anno Domini 503 decem annos.

Quatuor in hac colonia primariæ Dalriedinorum illis fratribus oriundæ sunt familiæ, viz. *Cmelngabtan* Gaurani familia, *Cmel loarn* Loarni familia, unde Lorna supradicta regio in Dalrieda videtur denominata, *cmel nængusa* Æneæ familia, & *cmel comgall* Congalli familia. De Gaurani, & Congalli familiis Fergusio fratre prognatis inferius suo loco.

Æneæ generi Ilea, Calarois, Rosdshearann, Airdeas, Loicrois, Aitcaifil, Kinel-nængusa, Teallach-caillin; 430. familiæ (ea est agrorum dimensio) toto obtigerunt. Muredachus Æneæ filius primus Ileæ Hebridum insulæ colonus.

Loarni ⁸⁸ regis progenies in tres dispersa est palmites putà *cmel yalaig* è Fergusio ⁸⁹ Salach filio, *cmel cathba* è Cathbadio ⁸⁹ filio, et *cmel nezac* ex Ethaco, ⁹⁰ feu Achaio Loarni per Muredachum filium nepote descendens familia. His 420 obvenerunt familiæ, quarum septimam partem

partem ex Fergusii, & Cathbadii portione possederunt Orgiellii. Fergusio ⁸⁹ Salach quinque erant filii, sc. Coel-
dubius, ⁹⁰ Eugenius ⁹⁰ Asper, cujus uxor Crodhama ⁹⁰
Eugenii ⁸⁸ filii Nielli ⁸⁷ Magni Regis Hiberniæ ex Dal-
lano ⁸⁹ filio neptis, Fergna, Eugenius alter, & Boetanus:
Achaio ⁹⁰ Loarni ⁸⁸ nepoti totidem, sc. Feradachus, ⁹¹
Cormacus, Boetanus, Bledanus, & Cronanus.

Erica ⁸⁹ Loarni ⁸⁸ regis filia bis nupta; primo Mure-
dacho ⁸⁹ Nielli Magni ex Eugenio filio nepoti filios e-
didit Murchertum Regem Hiberniæ, Anno 513, & 14. re-
gum Hiberniæ Satorem, Feradachum Suwnei R. Hiber-
niæ avum, Tigernachum, & Moenum: secundo nupta Fer-
gusio ⁸⁹ Conalli Gulbanii filio, prioris mariti patrueli ge-
nuit Sednæum ⁹⁰ novem Hiberniæ regum progenitorem,
Fedlimium ⁹⁰ S. Columbæ ⁹¹ utriusque Scotiæ Divi tutela-
ris patrem, Loarnum, & Brendanum. De quibus extat
hoc vetustum tetrastichon.

Ceſne mic la Mhregad: Fmhgine ba Sliocht raon:
Fenadach agur Tigernach: Mhregentach is Mhon.
Ceſne mic la Fergus: go nene geuba cceudna:
Opeundam agur Lugad: Fedlim agur Sedona.

*Erica, Muredacius natos dant quattuor,; ut sunt
Feradachus, Magnus, Murchertachus, atque Tigernac.
Erica eadem, & Fergus totidem dant; utpote Brendan,
Lugadium, Fedlim, Sednæum pignora clara.*

Pompa ⁸⁹ Bebona altera Loarni ⁸⁸ regis filia Sarano ⁹⁰
Conjugi, qui Fiachrium ⁸⁶ Cassan Colla Huafii ⁸⁵ Anno
327. R. Hiberniæ ex fratre nepotem abavum præ-
tulit, enixa est SS. Carnechum, Ronanum, & Brecanum.

Ex his variis affinitatibus, aliisque posthac similibus
colligere liquet non solum tempus Scotiæ expediti-
onis

86. Fiachrius
Cassan quo Og.
gia. pars. 3. c.
76.
87. Fedlimi. s.
88. Tusthalius.
89. Colchuo.
90. Saranus.

onis centum circiter annis posterius, quam ut recentiores Scoto-britanni sui Fergusii 2. tempora statuerunt, sed etiam in filiorum Erici genealogiam plures, quam par erat, gradus irrepsisse tam apud Hibernicos, quam apud Scoticos Antiquarios; præsertim cum non ita pridem & filii Erici per Saradiam filiam, & illi quibuscum Loarni familia matrimonia contraxerat, per Arturum filium ex eodem trunco Quinto⁸⁰ Centimacho prodierunt.

Fergusius Rex 2. Fergus mór mac 2llire Anno 513. Fergusius⁸⁸ Magnus ex matre Mac-mise cognominatus Loarno fratri successit Anno 513 Rex Albanix sedecim annos.

Huic viginti septem annos tribuunt poema Regum Albanix ad Malcolmum 3. sed depravatum arguit succedentium series; unde cum Hectore Boethio (a) sedecim tantum concedo.

a Hec. Boet.
Scot. H stor.
l. 7. fol. 122.

Domangardus Rex 3. Domangard mac Fergus, Anno 529. Domangardus Fergusii filius patri successit Anno 529 quinque annos Rex Albanix. Duos filios è Fedelmia⁸⁹ Achaii⁸⁶ Mogmedonii R. Hibernix filio Brian⁸⁷ oriunda suscepit Comgallum, ex quo Comgalli familia, & Gauranum, ex quo familia Gaurani.

Comgallus R. 4. Comgall mac Domangard. Anno 534. Comgallus⁹⁰ patri Domangardo successit Anno 534, Rex Albanix annos viginti quatuor, Comgalli familiae fator.

Gauranus R. 5. Gabran mac Domangard Anno 558. Gauranus⁹⁰ Comgallo fratri successit Anno 558, Rex Albanix duobus annis. Mors Gaurani Gaurani filii Domangardi: & Albadi à Brudeo filio Milchuonis Rege Pictorum in fugam conversi, Diermitio Rege Hibernix postrema Temorenha comitia celebranti; ita Tigernachus ad annum, qui est æræ Christianæ 560, quocum regum Alba-

Albaniae regnationes huc usque concurrunt.

Gaurani familia ex eo originem traxit.

Conallus R. 6. Conall mac Cómgaill Anno 560, Conallus 9^r filius Congalli Gaurano patruo successit Anno 560. Conallus 9^r filius Comgalli Gaurano patruo successit Anno 560 Rex Albaniae quindecim annis. Cui filii Longsechus, Nectanus, Artanus, Tuathalius, & Carbreus Comgalli familiam propagarunt. Hujus Conalli tempore S. Columba post bellum Culedremine duobus transactis annis, ut notat S. Adamnanus, (b) hoc est Anno 563. S. Columba 9^r Kille à Niello 87 Magno quartus, & Loarni 88 Regis Albaniae ex Erica filia pronepos in Britanniam enavigavit *Coram Conallo Rege filio Comgill conversatus. (b)*

b Adamn. vij.
S. Columb. lib.
1. cap. 7.

A Conallo Comgalli filio rege Dalriedæ Insulam Hiensem Columtæ Kille oblatam tradunt Ultonienses annales, & Tigernachus; quanquam *donatione Pictorum, qui illas Britanniae plagas incolunt, jamdudum monachis Scotorum tradita, eo quod illis prædicantibus fidem Christi perceperant* à Beda dicitur: Situm vero insulæ à Britonum, & Pictorum finibus longius remotum considerans Usserius (c) in annalium sententiam magis inclinat. Donnchadus Conalli Regis filius in prælio ad Dealgan in Kentirea post patris obitum succubuit.

c Usser. de Pri-
mord. p. 703.

Aidanus R. 7. Aidan mac Gabrain Anno 574. Aidanus Gaurani filius patrueli successit Anno 574. Rex Albaniae triginta duos annos. Cujus frater uterinus Brandubius 9^r Rex Lageniæ ab Ennio 86 Kennsalagh quintus. Quorum mater Fedelmia 90 Amalgadii 88 R. Conactiæ ex Fedlimio 89 filio neptis, & Natfraichi 87 R. Momoniæ ex Teresa 88* filiâ Conactiæ Reginâ proneptis.

P p p

Anno

d. Uffer. Indice
chronolog.
e. Adamn. lib. 3.
c. 5.

Anno 574 ut ex Ult. annalibus tradit Ufferius] (d) Angelus Domini, ut refert Adamnanus, (e) ad S. Columbam in Hinba insula commorantem per visum apparuit missus, ut Aidanum potius, quam fratrem ejus Eoganum, quem magis diligeret, in regem ordinaret; prout in vitreo ordinationis regum libro sibi videbatur legere. *Sanctus verbo obsecutus Domini ad Jonam, seu Hiensem, transmigravit insulam, ibidemque Aidanum iisdem adventantem diebus in regem, sicut erat jussus, ordinavit.* (e) Eogan ille (quod nomen hodie Eugenius Latine vertitur) Gaurani filius eodem anno, quo S. Columba obiit, extinctus est, ut habet Tigernachus; atque ita Anno 597. Unde ipse potius quem multum dilexit Columba], animi dolore brevi post ejus transitum elanguisse dicendus, quam frater Aidanus, ut recentiores rerum Scoticarum referunt Scriptores, qui juxta ipsum Boethium, & Ultonienses etiam nostros annales ad annum 606 vitam protraxit. Proinde Aidanus, ab Anno 574. ad annum 606 regnavit annos 32, è quibus 24 tantum annos habet poematis penes me apographum.

Anno circiter 584. Aidanus Rex in Mannia insula victor. Filii ejus Arthurius, Eochodius Finn, seu Achaius Candidus, Domangardus, Brianus, Eochodius Buidhe, seu Achaius Flavus, Tuathalius, Boetanus, Conangus, & Gartnadius. De Arthurio, Achaiio Candido, & Domangardo ita S. Columbam Aidano patri prædixisse refert S. Adamnanus; (f) *Nullus ex his tribus erit regnator, nam in bellis cadent ab inimicis trucidandi; De Achaiio Flavio autem sic; Hic est superstes, & Rex post te regnaturus, & filii ejus post eum regnabunt; Sic omnia post suis temporibus plenè adimpleta sunt. Nam Arthurius, & Eochodius Finn non longo post temporis intervallo Martiorum in bello trucidati sunt. Domangardus vero*

f. Adam. ibidem
lib. 1. c. 9.
Anglia.

in

in Saxonia * bellica in strage interfectus est; Eochodius autem Buidhe post patrem in regnum successit. Illud Maitorum bellum, in quo Barbari in fugam vertuntur, Aidanoque quamlibet infelix, tamen concessa victoria est. Sed & de numero de exercitu Aidani interfectorum trecentorum, & trium virorum vir beatus (g) propheticè enarravit; videtur esse Lethrigh prœlium, in quo Aidanus Rex victor, Anno 590, (h) Domangardum in Kirkinn prœlio cecidisse Anno post S. Columbæ obitum, atque ita æræ Christianæ 598, refert codex Cluan: & cum eo Tigernachus apud quem porro Conangum Regis Aidani filium anno 622 mari demersum legitur.

g S. Columba
ibidem cap. 8.
h Ulton. Annal.
& Tigernac;

Anno 590. Aidanus Rex, S. Columba concomitante in Hiberniam ad comitia publica * apud Dromcheat (i) in diœcesi Dorensi in Ultonia ab Aido Anmirei filio R. Hiberniæ condita, convenientibus præter Dalariedæ Albiensis, & diversarum Hiberniæ provinciarum reges præcipuis Cleri, & populi totius Hiberniæ præcibus, ut constat ex Actis ejusdem conventus extantibus. In quo conventu Aidanus immunitatem à pendendo Hiberniæ regibus tributo, adeoque liberi, absolutique principatus eminentiam adeptus est. Non enim aliam ob causam Auctorum S. Patricii Scriptores superius citati Patricianum de obventura Fergusio, & Posteris regia celsitudine notarunt in Aidano potius completum, quam in decessorum ejus aliquo. Qui, quamvis more nostræ nationis Reges audiebant, propriè tantum erant potentes dynastæ instar cæterorum provincialium regum communi Hiberniæ monarchæ vefligales, ac subiecti, eorumque ditio reputata Hibernici imperii accessio quædam, & appendix, maris quidem interjectu abjuncta, sed politicâ subjectione reliquæ compagi unita.

l. Derry ad Ban
* Dromcheat flumen
Dromacet.
i Dorsum Cete
Adamnano lib.
I. Cap. 10.
§ c. 49.

Anno 603, ut habet V. Beda, (k) Ædan Rex Scot-

k Bed. Hist.
lib. 1. c. 34.

11dque l. b. 5.
cap. 24.

Ita antiquissimi
M. SS. non
Britanniam, ut
libri editi. Offer
Primord: p.
710.

torum qui Britanniam inhabitant, motus Ædilfridi Regis Nordanhumborum motibus venit contra eum cum immenso, ac forti exercitu: sed cum paucis victus aufugit. Si quidem in loco celeberrimo, qui dicitur Dezsastane i. e. Degsa lapis omnis pene ejus cæsus est exercitus. In qua etiam pugna Theobald frater Ædilfridi cum omni illo, quem ipse ducebat, exercitu peremptus est. Neque ex eo tempore quisquam regum Scottorum in Britanniam adversus gentem Anglorum usque adhuc diem in prælium venire audebat: usque ad annum nimirum 731 quo Historiam suam Beda terminans Scottos qui Britanniam incolunt suis contentos finibus nihil contra gentem Anglorum insidiarum molitos, aut fraudum postea repetit. (1) Prælium hoc, Saxonum prælium vocat Tigernachus; & Eanfricum Ædilfridi fratrem a Malumha filio Boetani eodem prælio occisum, quem Beda Theobaldum vocat, eundemque Malumham Anno 507 mortuum ex Dungal annalibus colligimus.

Aidanus Rex 78 annos natus in Kenntirea obiit, & apud Kilcheran sepultus est, Anno 606.

Achais 1. Rex 8. Eochaid bríde Anno 606. Achais Flavus Aidano patri successit Anno 606. Rex Albanie viginti tres annos. Hunc Fordonus in Scoto-chronico Eugenium, Eochodum, vel Aidum vocat: Hector Boethius, & Georgius Buchananus Eugenium 4; mira corrumpendi nomina licentia. Fergusii vero avus Ethodius, & Alpini pater ejusdem nominis Achais nominatur. Idem Fordonus, Boethius, & Buchananus hunc non immediatè patri, ut S. Adamnanus superius tradit, cujus autoritas omnibus longe præponderat, sed Kenetho Kerr Conalli regis filio quatuor menses juxta Boethium, 4; vel 12. juxta Buchananum, tres, vel duodecim juxta Fordonum regnanti successisse asserunt. Verum quem illi Kenethum Kerr, Conalli filium, & post Aidani

ni Regis obitum intrusorem dicunt, Poema, & Synchronif-
mus Regum Albanie, Tigernachus, & Codex Cluan:
Connachadum, seu Connadium Kerr ejusdem Achaii
filium faciunt, et per tres menses successorem.

Achaii Regis filii erant Connadius Kerr, Domnallus
Brec, Domnallus Donn, Conallus Cranndhamhna, Co-
nall Breg, Falbeus, Domangardus, & Caius sine matre.

Anno 629. Connadius Ker Fiachnaum filium Demani
Ulidiæ Regem in prælio ad Ardcorann devictum intere-
mit. Eodemque anno Mors Achaii Flavi Regis filii Aidani
postquam 20 annos regnasset, *Tigernac*: Sed ab anno
609 ad ann 629. 23 anni intersunt.

Connadius Rex 9. Connas Cſm Anno 629

Connas Cſm vel Conang

Connadius 93 Kerr Achaii filius patri successit Anno
629, Rex Albanie tres menses. Conchadus, Connadius,
& Conangus varie legitur; sed Kenethus minimè di-
cendus.

Anno 629. Malcæcus filius Scandalii Cruthiniorum,
seu Pictorum de stirpe Hiri Dynasta adversus Connadi-
um Kerr Dalrieda Regem in prælio ad Fea-oin victor.
In quo occubuerunt Dicollus Rex generis Pictorum; Ri-
gallanus ex Conango, Falbeus ex Achaio duo Aidani
Reges nepotes, & Ostricus filius Albruit Saxonius Prin-
ceps cum magna aliorum strage. *Tigernac.* *Forte Alfrid.*

Anno 630 Mors Connadii Kerr anno primo regni sui,
qui victus est in prælio ad Fea-oin Ibid.

Ferquardus 1 Rex 10 Fearcas vel Fearcæ Anno 630
Ferquardus 94 Connadio patri successit Anno 630 Rex
Albanie,

Fearcadh, seu Fearcair, & Ferquardus non abludunt.
De hoc Ferquardo in annalibus nihil reperio : à decessio-
ris vero excessu ad Successoris obitum duodecim tantum
sunt anni.

Domnaldus

Domnaldus 1 Rex 11 Domnall brec
 Domnaldus 93 Brec Achaii 92 filius fratris filio succedit,
 Rex Albaniae.

Anno 622 Prælium de Kenn delgten conferitur per
 Conallum 93 Suwnei 92 R. Hiberniae filium, & Domnal-
 dum Brec (vivente patre) Dalriedinorum ducem adver-
 sus duos filios Libreni filii Illandi filii Kervalli oc-
 cisos.

Magnat
 pralium.

C. Armagh B. Prior
 ad nam South

Anno 637 Prælium Moy-rath in Ultonia conferitur
 per Domnaldum 2 Regem Hiberniae & filios Aidi 92 fla-
 ne R. H. adversus Congalium Cloen filium Scandalii Uli-
 diae Regem, qui ex Dunkethern prælio Anno 629 ab
 eodem Domnaldo victus, & in Britanniam propter sua
 iniqua molimina relegatus, ingentem alienigenarum ex-
 ercitus ex Scotis Albienfibus cum Domnallo Brec Rege,
 & fratribus, simulque ex Pictis, Anglosaxonibus, &
 Britonibus collectum ad hoc prælium duxit. In quo
 post sex dierum conflictus septimo die Congalius occisus,
 cæterique fusi, & Suwneus filius Colmani Cuarii Dala-
 radiae Dominus lymphatus. De hoc bello ita Adamna-
 nus; (m) *Hoc autem vaticinium temporibus nostris com-
 pletum est in Bello Rath, Domnallo Brecco nepote Aidani
 sine causa vastante provinciam Domnill nepotis Ainmirech;
 Et à die illa usque hodie adhuc in proclivo sunt ab extrane-
 is: quod suspiria doloris pectori incutit.*

m Adamn. lib.
 3. 6. 5.

Anno 638 Bellum Glime Marison, in quo exercitus
 Domnaldi Brec in fugam versus, & Etain obsidetur.
 Tigernac:

Anno 642 Domnallus Brec in bello Sraith-carmaic in
 Decembri interfectus est ab Hoan Rege Britonum: Ejus-
 que filius Cathasacus Anno 650 decessit.

Conallus 2 Rex 12 Conall Crandhamna } Anno 642
 Dungalius 1 Rex 13 Dungal }
 Conallus 93 Crandhamna Achaii 92 Regis filius, &
 Dungalius

Dumgalius Domnallo Brec simul regnantes successerunt Reges Albanie Anno 660. Conallus Cranndhamhna obiit. De Dunngalio nihil amplius habeo.

Domnaldus 2 Rex 14. Doimall Donn Anno 660 Domnaldus 94 Donn Conalli 93 2 filius succcessit Rex Albanie tredecim annis; ita Poema: De quo nihil amplius inveni.

Maldunius Rex 15. Mhalbrin mac Conall. Anno 673 Maldunius 94 filius Conalli 93 2 Rex Albanie annos septemdecim. Poema.

Ferquardus 2 Rex 16. Ferscar Fada Anno 690 Ferquardus 96 Longus à Loarno 88 Rege Albanie octavus Rex Albanie annis viginti unum. poem.

Anno 704 Strages Dalriedinorum in val- glean le Levinii. leamha

Achaius 2 Rex 17. Coconis Ringimail Anno 711 Achaius 95 2 Domnaldi 93 1 ex Domangardo filio nepos Rex Albanie duobus annis. Poema. Septem vero annos tribuendos AnbKellachi successoris apud annales exitus deposcit.

Anno 672 Domangardus ille Domnaldi 1 Regis Dalrieda filius extinctus est Tigernac.

AnbKellachus Rex 18. Ambceallac mac Ferscar Anno 718 AnbKellachus 97 Ferquardi 96 2 filius Rex Albanie unum annum Poema. Ambir Kelethus, & Amberclerus Scotis scriptoribus dictus.

Anno 719 Finnglinne praelium adversus duos filios Ferquardi Longi, in quo AnbKellachus jugalatus die quintae feriae ante Idus Septembris. Tigernac.

Seluachus Rex 19. Sealbac mac Ferscar Anno 719 Seluachus (Scoto-britannis modernis Soluatus) AnbKellachi frater succcessit Rex Albanie Anno 719.

Anno 719 Praelium maritimum inter Donnachadum Parvum cum genere Gaurani, & Seluachum quinto Nonas

88 Loarnus Albanie Rex 1.

89 Muredacus

90 Achaius

91 Boetanus

92 Columba

93 Nestanus

94 Fergusus

95 Feradacus

96 Ferquardus 2

Rex Albanie

Nonas Octobris die tertia feriæ. Tigernac.

Anno 721. Donnchadus Parvus Kentireæ Dominus obiit. Ibidem.

Achaius 3. Rex 20. Eocon mac Eocon.

Achaius ⁹⁶ 3 Achaii ⁹⁵ 2 filius Rex Albanix.

Anno 733. Achaius filius Achaii Rex Dalriedæ mortuus est. Tigernac.

Muredachus Rex 21. Muredach regneach Anno 733. Muredachus ⁹⁸ Calis Merdacus) Anbkellachi ⁹⁷ filius successit Rex Albanix tribus annis. *Poema.*

Anno 733. Muredachus filius Anbkellachi, regnum generis Soarni assumit. Tigernac.

* Torinis in
Tirconallia in
Uenia Insula

Eodem Anno Dungalius filius Seleuachi in Toragiam * expeditionem facit. Flahertius ⁹⁶ R. Hibernix classem marinam è Dalriedinis in Hiberniam conduxit. Tigernac.

Dungalius 2. Rex 22 Dungal mac Selbaig Anno 736. Dungalius ⁹⁸ 2. Seluachi ⁹⁷ filius Muredacho patrueli Anno 736. successit, Rex Albanix septemannis. *Poema.*

* Munimenta.

Anno 736 Æneas filius Fergusii Rex Pictorum vastavit regionem Dalriada; & obtinuit Duna, * & combussit Crec: duos filios Seluachi catenis alligavit, Dungalium sc. & Feradachum: & paulo post Brudeus filius Æneæ, filii Fergusii obiit. ita Tigernac etiam Latine.

Achaius 4 Rex 23 Eocon Anghbr Anno 743. Achaius 4. Dungalio Anno 743 successit, Rex Albanix.

In diversis poematis apographis, quibus usus sum, Seluachus, Achaius 3. Achaius 4. de quo nunc, Achaius 5. & Gregorius deerant; atque ita deerant, ut etiam à numero 52 regum ad Malcolmum 3, quos author recensuit defuerint; unde præter alia menda facile evincitur Apographorum defectus. Achaii 4 igitur tempus sic colligo: Albanix præfuit, ut habet Regum Hibernix & Albanix Synchronismi libellus, quo tempore
Aidus

Aidus Ollanius Rex Hiberniæ succubuit, qui fuit annus æræ Christianæ 743 & quinquennium regnavit ad successoris initium.

Aidus 1. Rex 24. 2looh fionn Anno 748.

Aidus 96 Finn (corruptè Ethfinn) filius Achaii 95 2. Achaiio 4. successit annos 748, Rex Albanie triginta annos. Poema.

Aidus Finn Rex Dalriedæ eodem anno, quo Niellus 96 Frasach Rex Hiberniæ obiit, ad finem pervenit. Codex Cluan: Atque ita Anno 778. ex quo subductis 30 regni annis, Anno 748 regnum iniit.

Sequuntur novem reges sine adjectâ chronologiâ, quod eorum mentio in annalibus, quos vidimus, non occurrat ab Anno 778. ad annum 838 per annos 60. nec depravato poemati 69 annos, omisso Achaiio 5. adversus annalium fidem tribuenti confidendum duximus; regentium vero durationem juxta poema adjicimus.

	Annos
Domnaldus, 3. Rex. 25. Domnall.	24
Conallus, 3. Rex. 26. Conall Caom.	02
Conallus. 4. Rex. 27. Conall Oile	04
Constantinus. 1. Rex. 28. Constantin	09
Æneas. Rex. 29. Alonghur	09
Aidus 2. Rex. 30. 2looh.	04

Eugenianus Æneæ Regis filius R. 31. Eoganan mac Alonghur 13

Achaius 97 5. filius Aidi. 1. Rex 32. Eogor mac 2looh fionn 00

Alpinus 98 filius Achaii 97 5, Rex 33. Alpin mac Eogor. 04.

Kinethus. 1. Rex 34. Cionach mac Alpin. An. 838.

Kinethus 99 1. Alpinini 98 filius patri successit Anno 858, Rex Albanie & anno 842 Rex Pictorum. Kinnadius biennio antequam pervenit in Pictaviâ Dalrietæ regnum suscepit (m).

Univerſo Kinethi regno anni tribuuntur viginti, monarchiæ vero post devictos Pictos ferè sedecim: de quo-

rum tamen termino aliquantula est inter Scriptores discrepantia. Imperium enim simul cum vita eum finivisse Anno 854, docent Fordonus, & Buchananus; 855. Boethius, & Lellæus; 856. Caradocus Lancaruaensis, 858. *Annales Ultonienses* quorum heic sequimur rationes.

Anno itaque 840 in Pictaviam duxit exercitum: Anno 842 Pictos profligavit. Unde sedecim annorum Albanici ipsius imperii dicitur exordium: de quo per vulgati isti Scoto-britonum versiculi apud Fordonum, & alios decantati.

*Primus in Albanis fertur regnasse Kenethus,
Filius Alpini, praelia multa gerens,
Expulsis Pictis regnavit is octo bis annis.*

Anno 850, regni duodecimo septies uno die cum Pictis congressus universas eorum copias fudit: indeque Sconam rediens Druskenum filium Feradathi ultimum Pictorum Regem obtruncavit, atque illud regnum suo adjecit imperio. Ab hoc igitur anno Giraldus Cambrensis Albanicæ Scotorum monarchiæ arcessit epocham Scotiæ nomen ita deducens (n); à *Scotis de Hibernia venientibus, & in ea regnantibus per spacium 315 * annorum usque ad regnum Guilielmi Rasi fratris Malcolmi*; hoc est ad an. 1165, quo Malcolmo 4. successit Guilielmus ille.

n Ranulph. Polychronicon lib 1.
c. 37. Usser.
Primord. pag.
717.
* Pictorum erat
usq; regia.

o Polychronicon
l. 1. c. 58.
p Polydorus
Virg. Angl.
Histor. lib. 4. ad
finem.

Quod autem de universo Pictorum populo tum delcto vulgariter receptum est, & Pictorum magnates ad convivium invitatos ex improvise trucidatos, ut narrat idem Cambrensis (o) Scotorum genti iniquior, à vero alienissimum est; *Cum una omnino cæna non facile potuisset tot absorbere Principes; ac universum populum, uti de hac re Polydorus (p) monuit.* Nam Kinethus hic ejus-

ejusque Successores, donec vixit gentis Pictorum nomen, velut à famosiori regno reges Pictorum audiebant apud vicinos Hibernos (qui Scoto-albanis cognatiore, eorumque status, ac progressus peritiores præ cæteris erant) & Britones; utpote quia Picti, licet Scotorum imperio subiecti, majorem tamen, & poticrem Albanici regni partem constituerunt. Cum Dalriedæ tantum regnum à Dunbritannico freto, & occiduo Oceano ad Argatheliæ, & Braid-Albania fines protensum Scotorum reges eatenus suæ ditioni subditum habuerunt.

Kinethus etiam, devictis Pictis non ad Tivedam, nedum ad Tinam, inter quos fluvios Northumbriæ comitatus porrigitur, imperii fines protendit. Nam ad mare Scoticum, seu Edenburgicum fretum veteris Caledoniæ limitem Anglorum imperium diu post Kinethi tempora prolatum fuit. Licet enim post occisum Anno 794, Æthelredum Nordanhumborum Regem & Scoti tractum illum, qui Gallwalliæ, seu Gallovidiæ ab eis nomen accepit, & Picti Laudoniam occupasse dicantur, tamen Edenburgum Laudoniæ caput non nisi circa annum 960, Indulpho apud Scotos regnante, vacuatum, & Scotis relictum Angli amiserunt. Edgarus Anglorum Rex Anno 975 reliquam Launoniam Kinetho 2 concessit ea conditione, ut quando rex, & Successores diadema portarent, Scotici Reges venirent ad curiam cum Angliæ proceribus. Gallovidia etiam, & vicinæ regiones Sodorensi Episcopo in Mona insula in rebus parvere divinis usque ad Malcolmum 3, à quo Gallovidiæ Candida casa, ut hodie manet, Episcopalis sedes est constituta. Quod autem Hector Boethius (q) Can-

*q Boeth. Histor.
l. 9. fol. 181 b.*

didam Casam sub Mordaci Scotorum Regis ditione fuisse vult, veritati nequaquam consonum est. Neque audiendus Ranulphus Cestrensis, qui Pictos Australes

à S. Niniano conversos eam Insulæ partem incoluisse opinatur, quæ Gallovidiam, & Laudoniam continebat. Totus enim ille tractus Romanis Valentia nomine cognitus S. Niniani tempore à Britonibus, Bedæ vero ætate ab illis Cumbriæ nomine, & ab Anglis Nordanhumbri possidebatur. Deinceps Edmundus senior, Anno 646, Cumbriæ regnum Malcolmo 1. Scotorum Regi concessit ut Aquilonares Angliæ partes terra, marique ab hostium adventantium incursione tueretur.

* Vb. Emmii.
Chronolog.

Kinethus 1. leges Mac-alpin, hoc est filii Alpini * dictas promulgavit, ejusque tempore, ut scribit Emmius Frisius, *crebescere bonæ literæ in Scotia, & posita barbarie hominum mores mitigari magis, & nomen Scoticum fieri illustrius, & series rerum, ac temporum notari diligentius cæperunt.*

Malmaria ¹⁰⁰ Kinethi ⁹⁹ 1. filia Regina Hiberniæ Aidō Finliatho R. H. matrimonio elocata Niellum Glundubium R. Hiberniæ O'Neill familiæ Satorum edidit, & Domnaldum, ex quo Domnaldus Mac-lochluin, & Murchertus Reges Hiberniæ descenderunt, & Flanno ¹⁰¹ R. H. secundis nuptiis tradita Domnaldum peperit, & Ligacham Congalii ¹⁰² 2. Regis Hiberniæ gentricem Anno circiter 910 Malmaria, Anno 923 Ligacha obiit.

Domnaldus 4. Rex 35. Doimnal mac Ultpin Anno 858. Domnaldus ⁹² Alpini ⁹⁸ filius fratri Kinetho Anno 858 mortuo successit Rex Pictorum quatuor annos. *Poem.*

Anno 862. Domnall mac Ailpín Rex Pictorum obiit. *Annal. Ultonienses.*

Constantinus 2. Rex 36. Constantín mac Cronadobh Anno 862. Constantinus ¹⁰⁰ Kinethi ⁹⁹ 1. filius patris successit Anno 862. Rex Pictorum 14 annos. *Annales Ulton.*

Anno 871. Alclud, seu Dunbriton urbs à Danis spoliata, Northumbria subdita, & Picti plurimum vexati. *Caradoc.* Airlaph, & Ivar venerunt ad Ath-cliaich (Dubliniam).

ex

x Albania cum ducentis navibus, & præda maxima hominum Anglorum, & Britonum, & Pictorum deducta est ab eis secum ad Hiberniam in captivitate. *Annal. Ulton.*

Anno 875. Dani, seu Normanni pagani cum Halfdeno Duce suo, tota Nordanhumbrorum regione occupata, Pictos, & Stratduttenses * depopulati sunt. *Afferius* : & Strages magna à Dubgallis facta. *Ulton. Annales.*

Anno 876. Constantinus mac-Kinaodha Rex Pictorum obiit. *Ult. annal.*

Aidus 3. Rex 37. Nòs mac Cionadha Anno 876. Aidus ¹⁰⁰ (aliis Ethus) Kinethi 1 filius fratri successit, Anno 876, Rex Pictorum biennio. *Poema.*

Anno 878. Adh mac-Kinaodha Rex Pictorum à sociis suis occisus. *Ult. annal.*

Gregorius Rex 38. Eamug mac Dungal Anno 878.

Gregorius filius Dungal Rex Pictorum annis septemdecim. Ita colligitur è Successoris annis ; & ex Hectore Boethio.

Domnaldus 5. Rex 39. Domnall Dáráctach Anno 895. Domnaldus ¹⁰¹ filius Constantini ¹⁰⁰ 2. Rex Pictorum quinque annos. *Poema* ; quocum concurrent annales ; Anno 900. Quies Domnaldi filii Constantini Regis Albanie. *Tigernac* :

Constantinus 3. Rex 40. Constantín mac Nòsa. Anno 900. Constantinus ¹⁰¹ Aidi ¹⁰⁰ 3 filius Rex Pictorum quadraginta sex annos. *Poema.*

Anno 933. Athelstanus Anglorum Rex terras Scottorum, & Edenburgum spoliatur, sed sine magna victoria à Scotis regredi coactus est Anno autem 937 commissum est in Northumbria celeberrimum illud prælium apud Bruneburgum inter Athelstanum, & Anlaphum Norwegum Sitrici Regis Northumbrie ex Edytha Athelstani sorore filium, & Constantini 3 generum è Northumbria cum fratre Godfredo

* Godfredus, hic Anno 948, Ostman-
norum in Hibernia Rex eorum ad fidem
Christianam amplexi. n. tam persuasit,
cujus avus Gormo Norwegus ab Al-
fredo Angliæ Rege per Edwardum
Seniorem filium avo Athelstani è sa-
cro baptismatis fonte levatus Nor-
thumbriæ Rex.

fredo * ob motas in avunculam seditio-
nes ejectum : qui à Socero incitatus infi-
nitam multitudinem Danorum, Norwe-
giorum, Scotorum, ac Pictorum ad hoc
prælium contraxit : sed ipso ibidem de-
bellato, Athelstani imperio *Scoti, parti-
terque Picti* colla subdiderunt, ut author
est, qui ab his temporibus proxime ab-

r Fabius Ethel- fuit Ethelwerdus (r).

werd. l. 4. c. 5.

Eodem Anno 937. Sereno Cælo Sol tenebris offusus
velut cruentos radios fenestris immitebat. *Sigebert.*

Anno 952 Constantinus 3. vitam terminavit, ut in
codice Glouanensi : qui regno dimisso in habitu Colideo-
rum Deo dicitur servivisse ; non ab Anno 943, ut Scoto-
rum habent chronographi ; sed ab Anno 946, si cum re-
gum Poemate 46 regnationis anni concedantur.

Malcolmus 1. Rex 41. *Malcolm mac Dainnall* An-
no 946. Malcolmus 102 Domnaldi 101 3. filius Constan-
tino 3 successit anno 946, Pictorum Rex septennio.
collatis annalibus. Nam Anno 953 Maolcoluim mac
Domnaill Rex Albanix à suis occisus est. *Tigernac.*

Anno 946. Edmundus Senior Rex Angliæ Cumbriam
Malcolmo 1. concessit, *Math : Florilegus ad illum an-
num* : qui fuit Edmundi Regis vitæ postremus.

Indulphus Rex 42 *Indolbh.* Anno 953.

Indulphus 102 Constantini 101 3. filius Malcolmo 1. suc-
cessit Anno 953, Pictorum Rex octo annos.

*Indulphus regnavit octo annos. Hujus tempore oppidum
Eden vacuatum est, & relictum Scotis usque in hodie-
num diem.* Verustus liber de Scotiæ divisione à Cam-
deno in Scotia citatus. Octo etiam annos, habet regum
Poema, quod Indulphi, & decessoris annos exitus in
annalibus confirmat : quibus Indulphi obitus ita adno-
tatur ; Anno 961. Indulph Rex Albanix mortuus est.
Tigernac.

Dub-

Dubhodo Rex 43. Dubhoda mac 2hhoile coluim An. 961.
Dubhodo ¹⁰³ (aliis Duffus) seu Odo Niger Malcolmi ¹⁰²
1 filius Anno 961, Rex Pictorum septem annos. *Poema.*

Culenus Rex 44. Cr̄len mac Ion̄r̄lb Anno 967.
Culenus ¹⁰³ Indulphi ¹⁰² filius anno 967 Dubhodoni suc-
cessit, Rex Pictorum quadriennio. *Poema.* Anno 971. Cui-
len mac Innulbh Rex Albanix à Britonibus incensa
domo perditus. *Tigernac.*

Kinethus 2. Rex 45. Cionaōs mac 2hhoilecol̄m Anno
971. Kinethus ¹⁰³ 2. Malcolmi ¹⁰² 1. filius Anno 971
Culeno successit, Rex Pictorum annos viginti quatuor.
Cambrensis Eversus pag. 94 atque ita Annales Anno 995.
Kinethus filius Malcolmi à suis occisus est. *Tigernac.*

Anno circiter 975. Edgarus Anglorum Rex Lau-
doniam reliquam huic Kinetho concessit, *hac conditione,*
ut annis singulis in festivitatis præcipuis, quando Rex,
& ejus successores diadema portarent, ipse, & successores
venirent ad curiam, & cum cæteris regni Principibus
festum cum lætitia celebrarent. Matthæus Florilegus.

Anno 977. Amlaus ¹⁰³ filius Indulphii ¹⁰² Indulph Re-
gis Albanix à Kinetho filio Malcolmi capite plectitur.
Tigernac.

Constantinus 4. Rex 46. Constan̄tin mac Cr̄l̄en Anno
995. Constantinus ¹⁰⁴ 4. filius Culeni ¹⁰³ Kinetho 2. suc-
cessit Rex Pictorum *Sesquiannum Cambr. Eversus p. 94.*
& Annales.

Anno 997. Prælium inter ipsos Albanos; in quo Con-
stantinus Rex Albanix Culeni sc. filius, & alii ceciderunt.
Tigernac.

Eodem Anno Malcolmus filius Domnaldi Britonum
Aquilonarum (hoc est Cumbrorum) Rex, mortuus est.
Tigernac:

Qui videtur fuisse Malcolmi 1. ex Domnaldo illo ne-
pos: nam Malholmo 1. Edmundus Senior Cumbriam
cessit; ut supra. Grimus.

Grimus Rex 47 *Macorbbh* Anno 997

Grimus ¹⁰⁴ Scotie *Macduibh*; hoc est Duffi, seu Dubhodonis filius, quem proprio nomine Kinethum dictum invenio, Rex Pictorum octennio *Cambr. Eversus pag. 94.* quippe 7 annis ab Anno 997, & parte octavi ad annum 1004.

Malcolmus 2 Rex 48. *Malcolm mac Cionaobh* Anno 1004 Malcolmus ¹⁰⁴ Kinethi ¹⁰³ 2 filius Grimo successit Scotiæ Rex triginta annos. *Ita apud Poema & Cambr. Evers p. 94.*

Hic à proceribus impetravit, ut regnum esset hæreditarium: Leges tulit: regnum in Baronias divisit Johannes Skenæus Scotus Malcolmi 2 Leges collegit: ediditque; ubi cap. 1. *Dominus Rex Malcolmus dedit, & distribuit totam terram regni Scotiæ hominibus, & nihil sibi retinuit in proprietate, nisi regiam dignitatem, & montem Placidi in villa de Scona.* (1) Hunc primum Scotiæ, qua nunc patet; Regis titulo augustiorem redditum annales etiam innuere videntur, quibus de eo ita ad excessum annum.

S Scona in Angria Pictorum olim sedes regia: deinde inaugurandis Scotorum Regibus celebrata.

Anno 1034. Malcolmus filius Kinethi Supremum ordinum Albanie caput obiit. *Tigernac*: Ex quo excessus anno subductis regni 30. primus annus 1004 elicitur.

Donnachadus 1 Rex 49. *Domnadh mac Crinan* Anno 1034. Donnachadus ¹⁰⁶ Crinani filius Malcolmi ¹⁰⁴ 2us ex Beatrice ¹⁰³ filia neposavo successit Anno 1034. Scotiæ Rex sexennio. *Poem & Cambr. Evers.* Qui supremi Regis notione Rex Scotiæ ita apud annales inquitur.

beatæ.

Anno 1040. Donchadh mac Crinain supremus Albanie Rex immatura ætate a suis occisus est. *Tigernac.*

Andræ Alban.

Macbethus Rex 50 *Macbeatha mac Fionnlaich* Anno 1040. Macbethus

Macbethus ¹⁰⁶ Finnlaichi filius Malcolmi ¹⁰⁴ 2 ex Dona-
da ¹⁰³ filia nepos Anno 1040 Donnchado 1 successit
Scotiæ Rex annos Septemdecim. *Poema.*

Lulachus Rex 51. Lulach Anno 1057 Lulachus ¹⁶⁷
Macbethi ¹⁰⁶ filius patri successit Anno 1057 Scotiæ Rex
sex mensibus. *Poema.*

Anno 1058. (Kalendis Januarii in feriam 5 inciden-
tibus) Lulachus Albanie Rex à Malcolmo filio Donn-
chadi occisus. *Tigernac.* postea ad eundem ann: subdi-
tur: Macbeothadgh mac Finnlaioich Supremus Albanie
Rex à Malcolmo filio Donnchadi trucidatus est. *Ibi-
dem.*

Malcolmus 3 Rex 52 Malcolm mac Donnchada. Anno
1058 Malcolmus ¹⁰⁷ 3 cognomento Kennmor Donncha-
di ¹⁰⁶ 1 filius Anno 1058 Rex Scotiæ triginta quinque
annos cujus avus maternus Si-
wardus Northumbriæ, Nor-
thamptoniæ & Huntingdoniæ
Comes Anno 1056 defunctus.
Malcolmus instantia sanctissimæ
conjugis suæ Margaritæ primus
dicitur Lege Scripta ingentes
abusus inter Scotos inolitos cor-
rexisse. Majorum gentium To-

*Comes officarius nondum enim hereditarii erant
in Anglia comites: Sed Provinciarum præfecti pro
illius sæculi usu Comites dicebantur provincia, cui
præerant, ut hic Siwardus dum Huntingdoniæ præ-
esset, Huntingdoniæ Comes. cum autem paulo
post Northumbriæ præficeretur, Northumbriæ
comes dictus erat. Camd. Britannia in Huntingdo-
nia.*

parchas Sermone Scotico *Thopmair* nuncupatos pro novo
viciniorum more Comites creavit. itaque comitum no-
men deerat, res vero per nomen significata patrio nomi-
nè priscis seculis invaluit; terrarum scilicet quarun-
dum ex unâ eademque familiâ Toparcha; sed hære-
ditaria fortasse facta dignitas, quæ more patrio cuilibet
è familia suffragante vice, erat communis.

S. Margarita in Scotiæ patronam tutelarem a Cle-
mente Decimo nuper adscita (Soror Edgari comitis Oxo-

niæ, & Angliæ coronæ Hæredis, cui cognomentum Anglorum deliciæ, & cujus sine prole obitu idem jus in Sororem devolutum) Edmundi Lateris ferrei Regis Angliæ ex Edwardo filio, & Henrici 3 Imperatoris ex Agatha filia neptis, & Canuti Daniæ, & Angliæ Regis ex Cunigunda Imperatrice proneptis Malcolmo Regi edidit Edwardum cum patre occisum, Edgarum; Alexandrum, & Davidem Scotiæ Reges Matildem ¹⁰⁸ Anno 1100 nuptam Henrico 1 & 1 Maii 1118 defunctam Angliæ Reginam, & Mariam ¹⁰⁸.

Matildi ¹⁰⁸ filia erat Matildis ¹⁰⁹ Henrici 5 Impeartrix, & Anglorum domina secundo nupta 3 Aprilis Anno 1127 Galfrido Plantagenet Andegavensi comiti Fulconis Hierosolymæ Regis filio (quo orbata Anno 1150) decessit 10 Septembr. 1167. Mater Henrici ¹¹⁰ illius nominis 2 Angliæ Regis, è cujus progenie omnes huc usque Angliæ Reges, & in virili linea ad initium Henrici 7.

Maria ¹⁰⁸ nupta Eustachio Comiti Bononiæ Gothofredi Buillonei, & Baldvini Hierosolymæ Regum fratri Matildem ¹⁰⁹ peperit Stephani Angliæ Regis uxorem Matrem Mariæ ¹¹⁰ ex qua orti Comites Bononienses.

Anno 1093. Ut refert Tigernach continuator, *Malcolmus filius Donnchadi Rex Albanie cum Edwardo filio a Francis occisus est, & præ mærore Margarita conjux interiit.* Ubi advertendum Francos heic dictos Normannos, qui non ita pridem antè Angliam, duce Gulielmo Conquestore Anno 1066 subegerunt. Cumque Malcolmus Anglorum ad se confugientum causa bello impetitus in Northumbriam sæpe irrueret, quinta vice Roberti Mowbray Northumbriæ Comitis dolo cum filio succubuit.

Hactenus de 52 Regibus in poemate memoratis, quorum ultimus Malcolmus in vivis erat, quo tempore poema concingatur.

Donnachadus 2 Rex. 53. Donnchad mac Mailecolm Anno 1093. Donnachadus ¹⁰⁸ 2 Malcolmi ¹⁰⁷ 3 filius Rex Scotiæ Anno 1093 patri successit, Anno sequenti à suis occisus: Cujus è Guilielmo ¹⁰⁹ filio neptis Cæcilia ¹¹⁰ Guilielmo Crasso Albemarlæ comiti Anno 1179 defuncto enupta Hawisiam ¹¹¹ genuit Albemarlæ Comitissam quæ per Guilielmum de Fortibus maritum Guilielmum ¹¹² edidit Albemarlæ comitem patrem Guilielmi ¹¹³ Comitis; cujus unica filia Avelina ¹¹³ Edmundo Gibbofo Henrici ¹¹³ 3 Angliæ Regis filio Lancastrensi Comiti in matrimonium data sine prole obiit.

Domnaldus 6 Rex 54. Domnall mac Donnchad. Anno 1094. Domnaldus ¹⁰⁷ 6 Malcolmi 3 frater Donnachado 2 successit Anno 1094, Anno 1099 à suis oculis captus; ita *Tigernachi continuator*.

Edgarus Rex 55, Anno 1094. Edgarus ¹⁰⁸ Malcolmi 3 filius auxiliariis Guilielmi 2 Regis ex Anglia copiis restitutus Anno 1099 Rex Scotiæ, Anno 1109 sine Liberis moriens fratri sceptrum reliquit.

Alexander 1 Rex 56. Anno 1109. Alexander ¹⁰⁸ Edgardo fratri succedens, Anno 1109 Rex Scotiæ, Anno 1125 improlis obiit.

David 1 Rex 57 Anno 1125. David ¹⁰⁸ decessorum frater Anno 1125 regnum iniit Rex Scotiæ, Anno 1153 defunctus.

Illius Regina Matildis vidua Simonis Silva-nectensis, sive de S. Lizio Comitissa Northamptoniæ quæ avum prætulit Siwardum illum Northumbriæ, Northamptoniæ, & Huntingdoniæ comitem: Siwardo filius erat Waldeofus Northumbriæ, Northamptoniæ, &

Huntingdoniæ Comes dono Guilielmi Conquestoris, cujus è sorore uterinâ neptem Juditham duxerat; matrem Matildis quam uxorem accepit Simon Silva-nectensis cum comitatu Huntingdoniæ. Mortuo Simone, duxit eam David postea, Rex Scotiæ: è Simone genuit Simonem filium, è Davide Rege Henricum. ¹⁰⁹ Quamobrem variante fortuna, & regum favore, nunc Scoti, nunc Silva-nectenses maternam Huntingdonii comitatus hæreditatem certatim gesserunt: Scilicet Henricus Davidis filius, tum Simon secundus primi filius post hunc Malcolmus Rex Scotorum Henrici comitis filius, eo defuncto, Simon secundi filius, qui cum sine prole Anno 1185 obiisset, Guilielmus Rex Scotorum Malcolmi frater successit, inde David ejus frater, Davidisque filius Joannes cognomento Scorus Cestriæ comes, qui cum sine Sobole Anno 1237 fatis concessisset, Scotorum Reges Alex. 2 et Alex 3 eo titulo potiti sunt. Sed Alexandro 3. sine liberis extincto Scoti eo honore, & lautissimo in Anglia patrimonio exciderunt.

^a *Ex quo S. Bernardus in vita S. Malachia.*

Henricus ¹⁰⁹ Princeps Scotiæ Davidis 1 unus filius (a). Huntingdoniæ Comes ex Aldâ Guilielmi 2 Warenniæ, & Surriæ Comitis filia suscepit Malcolmum, et Guilielmum Scotiæ Reges, Davidem Huntingdoniæ comitem, Margaritam, & Aldam filias; & patre superstite, naturæ cessit, Anno 1152.

Margarita ¹¹⁰ primo in matrimonium data Conango Britannici Armorici in Gallia Duci Anno 1170 de iuncto Constantiam ¹¹¹ genuit, quam duxit Galfridus ¹¹¹ Plantagenet Richmondiæ Comes filius quartus Henrici ¹¹⁰ 2 Angliæ Regis Anno 1186 mortuus, Arthurum ¹¹² posthumum relinquens Britannici Ducem, & Richmondiæ Comitem Richardi 1 Angliæ Regis proximum hæredem, atque ideo à Joanne patruo suo Angliæ Rege Anno 1202 sublatum: Arthuro soror erat secundis Constantiæ nuptiis

nuptiis Adeliza ¹¹² filia Guidonis Vicecomitis Thoaren-
sis, uxor Petri de Dreux, sive Druidensis regio Franco-
rum sanguine oriundi uxoris, jure Britanniae Ducis, &
comitis Richmondiae: unde genitus Joannes ¹¹³ Dux
Britanniae & Richmondiae Comes, stirps Ducum Britan-
niae per Beatricem ¹¹³ Anno 1260 matrimonio junctam
Henrici ¹¹² 3. Angliae Regis filiam.

Margarita ¹¹⁰ denuo nupta Humfredo de Bohun Hen-
ricum ¹¹¹ peperit Herefordiae Comitem, & Angliae Con-
stabularium ex quo Bohuni Herefordiae, & Essexiae Co-
mites, & Angliae Constabularii.

Alda ¹¹⁰ Henrici ¹⁰⁹ Principis filia altera nuptum tra-
dita Florentio Hollandiae Comiti Guilielmum ¹¹¹ Hol-
landiae Comitem enixa est, qui Scotorum coronae jus
sibi inter alios vendicavit,

Malcolmus 4. Rex. 58. Anno 1153.

Malcolmus ¹¹⁰ 4. cognomento Virgineus Davidis ¹⁰⁸
1. ex Henrico filio nepos avo successit, Rex Scotiae
Anno 1153. Qui tota vita caelebs vivis excessit An-
no 1165.

Guilielmus Rex 59. Anno 1165.

Guilielmus ¹¹⁰ Leo fratri Malcolmo 4. Anno 1165
suffectus Rex Scotiae: Anno 1214 e vita migravit
liberos relinquens ex Ermingerdâ filiâ Richardi
Beaumont de Cenomon genitos Alexandrum 2. Isa-
bellam Rogeri Norfolcii Comitissam improlem, Mar-
garitam, Eustachio Domino Vescy, de Alnewick
nuptam matrem Guilielmi Domini Vescy qui fuit Der-
biae Comitis de Ferras gener; renuptam Huberto de
Burgo Cantii Comiti Anno 1227 creato, quæ fuit pos-
po-

postrema uxor, & nullos ex eo liberos suscepit.

Alexander. 2. Rex 60 Anno 1214.

Alexander ¹¹¹ 2. Guilielmi Regis filius, Rex Scotiæ, Anno 1214 cæpit, Anno 1249, in Insula Kerwaray febre correptus moritur.

Joanna ¹¹² filia Joannis Angliæ Regis Alexandri 2. uxor, & Alexandri 3. mater, Anno 1236 diem obiit.

Alexandro regnante, patruus ejus David ¹¹⁰ Huntingdoniæ Comes Anno 1219, & Davidis filius Joannes ¹¹¹ Scotus Huntingdoniæ, Angusiæ, Cariæ Comes, matrisque jure Comes Palatinus Cestriæ Anno 1237, nulla relicta sobole ex Helena conjuge filia Lewelini Walliæ Borealis Principis, vitæ stadium confecerunt.

David ¹¹⁰ ex Matilde primogenitâ Hugonis Kevelioc Palatini Cestriæ Comitis, Sorore, & Cohærede Ranulphi dicti de Blundevill Cestriæ Comitis, præter Joannem tres filias progenuit 1. Margaritam ¹¹¹ ex Der-galla ¹¹² filia Alani Gallovidiæ Domini, & Scotiæ Constabularii aviam Joannis ¹¹³ Balliol Scotiæ Regis.

2. Isabellam ¹¹¹ per Robertum ¹¹² filium Annandaliæ ¹¹³ Dominum & Comitem Cariæ aviam Roberti Brusii Scotiæ Regis.

3. Aldam ¹¹¹ Domino Henrico de Hastings enuptam, cujus jure Joannes Dominus Hastings Scotiæ Sceptrum vendicavit, avus Laurentii Wextordiæ, & Abergavenniæ Domini Penbrochiæ comitis Anno 1339 creati, & Elizabethæ, ex qua descenderunt Domini Greii de Ruthunia Cantii Comites, Greii Dorsettiæ Marchiones, & Greii Vicecomites de Lisle, sive de Insula.

Alexander 3. Rex 61. Anno 1249.

Alexander ¹¹² 3, Alexandrum patrem excipit Anno 1249
Rex

Rex Scotiæ Anno 1285 equi casu ad mortem præcipitatus; postquam ex Margarita ¹¹³ Hentici ¹¹² 3 Angliæ Regis filiâ Margaritam ¹¹³ genuit Norwegiæ Reginam.

A morte Alexandri 3. & unicæ ejus ex filia neptis Margaritæ ¹¹⁴ Norwegiæ Regis filiæ Edwardo ¹¹⁴ Edwardi ¹¹³ 1 Regis Angliæ filio desponsatæ, quæ avum ante confectas nuptias brevi secuta est, regnum tandem post diuturnas annorum sex, & mensium novem contentiones delatum est ad Joannem Balliolum; postquam regia Dalriedinorum familia Scotis in Britannia præesset ab appulsu filiorum Erici ad Alexandri 3. casum annos 783. à Kinetli 1. in Pictos dominio annos 443, & à Malcolmi 2. Scotiæ, qua patet, Regis initio annos 281.

Joannes Rex 62, Anno 1292.

Joannes ¹¹³ Balliolus Joannis Ballioli filius, & Alani Gallovidiæ Domini è Dervorgalla filia nepos post septennii ferè interregnum Sconæ die 18 Novembris Anno 1292 Rex Scotiæ innunctus est, Edwardi ¹¹³ 1. Angliæ Regis sententia; quod ejus mater Dervorgalla ¹¹² fuerit filia, & unica hæres Margaritæ ¹¹¹ primogenitæ Davidis ¹¹⁰ Huntingdoniæ Comitis, qui fuit Alexandri 3. decessoris propatruus. Verum prius Roberto ¹¹² Brusso Davidis Huntingdonii ex Isabella secundò genita nepoti, qui inter coronæ æmulos potentia eminebat, regnum oblatum est, si Edwardo Regi Homagium faceret; Sed Brusius conditiones adeo patriæ libertati iniquas liberè detrectavit. Quibus igitur devinctus Balliolus proximo festo S. Stephani apud Newcastle ad Tinam fluvium in Anglia Regi Edwardo pro regno suo Homagium præstitit. Quod utrique nationi myriadum sanguine stetit, & implacabiles inimicitias trecentos annos ad unita regna durantes generavit.

In.

Inprimis enim dum Anglus vassallo regi insultaret, Scotus indignabundus minimè debiti Homagii Sacramentum abjuravit; fœdus cum Phillippo 4. Galliarum Rege inivit, & Philippi ex fratre Carolo Valesio nepotem Edwardo filio in uxorem accepit. Quare Edwardus Rex Angliæ Anno 1296 cum multis copiis Scotiam invadit, totamque, profligatis ubique Scotis, victoriis permensus est. Obsequii sacramentum a Scotiæ proceribus exegit: & Balliolum Regem quarto ærumnosi regni anno in ordinem redactum captivum secum abduxit. Anno 1301 captivitate liberatus miseras suas in Gallia morte terminavit. Quo tempore Edwardus iterum Scotos domuit, & ad obsequium redegit: multa latifundia, ac dominia per universam Scotiam Anglis suis concessit. Unde multi Anglici mores, & nomina Anglicana in Scotia inoluerunt. Hac etiam expeditione omnes libros, historias, publicas tabulas, archiva, & Monumenta Scotica in Angliam transmisit. Regalia insignia cathedram, coronam, sceptrum, & fatale marmor, super quod Scotorum reges inaugurati S. Edwardo confessori apud Westmonasterium prope Londinum obtulit. Quibus omnibus non obstantibus Scoti jus suum postliminio recuperarunt.

Robertus 1. Rex 63 Anno. 1306.

Robertus ¹¹³ Brusius Carictæ Comes, cujus pater Robertus ¹¹² Carictæ Comes Davidis ¹¹⁰ Huntingdonii ex Isabellâ secundâ filiâ nepos: mater Martha filia, & hæres Adami de Kilconath Anno 2270 Carictæ Comitis: afflictæ patriæ calamitates miseratus ex Angliæ Regis aula clam se subduxit, & in Scotiam confugiens Sconæ Anno 1306 Rex inauguratur virtute præditus eo dignâ fastigio. Qui moriens Davidem filium unicum novennem

vennem puerum ex procerum voluntate hæredem reliquit, eique Robertum Stuartum ex filia sua nepotem substituit. Obiit vero Anno 1329 cum regnasset annos viginti tres. De cujus initio regni ita qui Tigernachi annales continuavit.

Anno 1306. Robertus a bhuir Mhórmaon Cairnge Do Shabáil rígh Alban & Tíghion a nagaídh Rígh Saxan.

1. Robertus de Brus Comes Carictæ Albanix regnum violenta manu adversus Angliæ Regem occupavit.

Brussi originem trahunt à Roberto Brui Normanno: ille duos habuit filios Adam Dominum de Skelton Baronem de Brui (in Cliulandia, & agro Eboracensi,) Sede, & Robertum ab Edgardo Scotiæ Rege, cui ad recuperandum regnum cum aliis ex Angliâ subsidio fuit, Annandalix, seu vallis Annan fluvio contiguous dominio remuneratum. Quod dominium post eum ad Robertum filium devenit ex Roberto filio avum Roberti ^{III} &c.

Roberto Regi fratres erant Nigellus Anno 1306, prælio ad Perth, seu ut alii vocant, S. Joannis Fanum in Scotia, duce Audomaro Penbrochiæ Comite perditus, & Edwardus à Domnaldo O Neill in Ultoniam adversus Anglos Anno 1315 accitus: Anno 1316 mense Maio Hiberniæ Rex salutatus, & Anno 1318 die 14. Octobris in Sabbatum incidente prælio inter Dundalkam, & Fochartam in Lugmagiæ districtu à Joanne Bermingham Lugmagiæ postea Comite creato, & aliis Anglicis ducibus interemptus.

Uxor Roberti Regis prior Isabella filia Domnaldi Marriæ Comitis, & sub Davide Brusio Rege minorenni, Scotiæ gubernatoris ex qua suscepit Marjoriam Roberti Stuarti Scotiæ Regis genitricem: altera conjux Elizabetha Richardi de Burgo Ultoniæ Comitis filia Anno

1320 natum, & Sutherlandiæ Comitissam concepit.

David 2. Rex 64. Anno 1319.

David ¹¹⁴ Brusius patri successit Anno 1329 Rex Scotiæ; sed minorennis absens apud Galliæ Regem, ad quem periculorum causa à patre erat missus per proreges primis annis regnum administravit.

Anno 1327, patre superstite, primo anno Edwardi ¹¹⁵ 3. Angliæ Regis Joannam ¹¹⁵ primogenitam Edwardo ¹¹⁴ 2. Angliæ Regis, septennis desponsavit. Inter sponsalia Rex Angliæ omne superioris domini, & Homagii jus, quod in Scotiæ regnum obtenderunt antecessores sui, remisit, & irritum fecit; varia scripta instrumenta eò spectantia, inter quæ erant *Ragman tabulæ*, reddidit: Nigram crucem, & alia Scotiæ coronæ cimelia restituit. Paucis vero interjectis annis, cum Gallicum bellum moliretur veritus, si foras arma trajiceret, ne Scoti Gallis fœdere constricti à tergo domi graferentur, Edwardum Ballioli Regis filium è Gallia accersitum ad spem regni instigavit, nec prius destitit, quam illum infinitæ multitudinis strage solum ascendere fecit.

Edwardus Rex 65. Anno 1332.

Edwardus ¹¹⁴ Balliolus Joannis ¹¹³ Regis filius Anno 1332 die 27 Septembris Sconæ Rex Scotiæ coronatur. Anno 1333 apud *Newcastle* Angliæ Regi, ut superiori domino Homagium fecit, obsequium & fidelitatem juramento spondit; seque & hæredes suos ad coronam suam à Regibus Angliæ tenendam obstrinxit; in quinque insuper plagis Angliæ adjacentibus dominium resignavit. Civium ita sanguine purpuratus, contractis Scotiæ finibus, & agnito Angliæ Rege feudi
Domi-

Domino terrarum Imminutione, & Homagii clientela regiam dignitatem brevi duraturam acquisivit.

David 2. iterum regnat Anno—

David Rex hactenus in Gallia impubis detentus, in patriam reversus, æmulo oppresso, regno potitus est. Anno deinde 1346 in prælio Dunelmensi ad Nevilli crucem Nonis Octobris, & die Sabbato, fufis sexaginta millibus Scotorum, ab Anglis captus decennio in custodiâ permansit. Qua tandem anno 1356 liberatus, atque in integrum restitutus, Joannam Reginam Anno sequenti sine prole mortuam amisit. Anno demum 1370 (c) è vita excessit sine liberis, postquam germanæ Sutherlandiæ Comitissæ filium, & hoc immaturo fato prærepto, Robertum Stuartum Davidi etiam à patre quondam substitutum, hæredem nominavit.

c Mac Firbiffi annales.

Robertus 2. Rex 66. Anno 1370.

Robertus ¹¹⁵ Stuartus Davidis ¹¹⁴ 2. è Marjoria Sore nepos, ad quem regnum summo procerum Scotorum consensu Anno 1370 delatum est ad annum 1395 regnavit, de cujus obitu ita *Mac Ferbiffi annales.*

Anno 1395. *Mac-altaim Rìg Alban dèug.*

1. Walteriades, seu Walteri filius Rex Albanix mortuus est.

In cujus posteris regnum perpetuo ad nos usque mansit: idque ita, ut pater filium semper successorem reliquit ad Jacobi usque quinti finem. Stuartorum familiæ præluxit Banchuo ¹⁰⁶ * Dynasta Loquabrix è regio Dalri- * *Bànèu*
edinorum stemmate originem trahens, quem Macbe *tànaire*
thus ¹⁰⁶ Rex suo titulo cavens, Anno circiter 1050 è *lòca habay*

Pleasan.

medio sustulit. Banchuonis filius Fleannus ¹⁰⁷ paterno casu edoctus aufugit in Walliam; ubi cum Nesta Walliæ Principis Griffini filii Lewellini filia matrimonium contrahens ex ea Walterum ¹⁰⁸ genuit, cui domum reduci, & sub Malcolmmo ¹⁰⁷ 3. florenti Stuarti cognomen in posteros derivatum adhæsit. Huic ex Alano filio nepos Walterus ¹¹¹ Alexandrum ¹¹¹, & Robertum ¹¹¹ Lenoxiæ Comitum Satorem procreavit: Alexandro filius erat Joannes ¹¹² pater Walterii ¹¹³, qui Robertum ¹¹⁵ Regem ex Majoriâ ¹¹⁴ Brusia suscepit.

Robertus Anno regni secundo Eufemiam Comitissæ Rossæ filiam quinquaginta annos natus duxit; sed eâ, relictis duobus filiis Waltero ¹¹⁶ Atholiæ, & Davide ¹¹⁶ Stratherniæ Comitibus è vivis sublatâ, concubinam suam Elizabetham Adami Moor Equitis aurati filiam, ex qua ante initum regnum filios habuit, sibi matrimonio conjunxit, & filios ex ea prognatos prioris conjugii filiis natu minoribus prætulit viz. Robertum 3. Successorem, Robertum ¹¹⁶ Albanæ Ducem, & Alexandrum Comitem Buchaniæ Alexandri illicito toro nati, Marriæ Comitis patrem.

Robertus ¹¹⁶ Dux Albanæ filios habuit Moredacum ¹¹⁷ Albanæ Ducem, & Joannem ¹¹⁷ Buchaniæ Comitem. Moredacus ille ad thronum aspirans cum Waltero filio, & Lenoxiæ Comite complicitibus capite plexus est, Anno 1425, ut habent *Dungall: Annales* (d), altero filio Jacobo in Hiberniam pulso, ibique Anno 1429 defuncto; ut in iisdem Annalibus.

d 28th of Dec^r
Stihard 7 a
mac baltan
7 28th of Dec^r
lemma do
mhanbhadh
le Righ.
Alban. *Dun-*
gall. annal. ad
annum 1425.

Joannes ¹¹⁷ Buchaniæ Comes sub Carolo 7. Galliæ Rege septem Scotorum millibus stipatus meruit, factusque fuit Franciæ Constabularius in prælio apud Ver-noyl in Gallia 28 Aug. 1424 occisus.

Walterus ¹¹⁶ Atholiæ Comes priori conjugio natus, eoque titulo regnum affectans Jacobo ¹¹⁷ 1. Regi violen-

lentas manus intulit, & ipse extremo supplicio pœnas luit, 501 Anno 1437.

David ¹¹⁶ Stratherniæ Comes Walteri Germanus unicam filiam hæredem reliquit Patricio Graham Domini Graham secundo filio elocatam : ex quo connubio genitus est Melissus Graham Stratherniæ comes ; cujus semine oriundus David Stratherniæ comes à Carolo I. Britanniarum Rege creatus.

Robertus 3. Rex 67. Anno 1395

Robertus ¹¹⁶ 3 Joannes ante regnum dictus patris Roberti obitu Rex Scotiæ Anno 1395. Anno 1406 vivere desit. Cui filii Jacobus Rex, & Joannes ante patrem mortuus.

Jacobus 1. Rex 68. Anno 1406.

Jacobus ¹¹⁷ 1. patri successit, Anno 1406, Anno 1408 in Galliam trajiciens mari ab Anglis captus Henrico ¹¹¹ 4. traditur die 30 Martii. In custodia mansit ad annum 1424. Quo liberatus (agnito prius per Homagii cæremonias se homine ligo Angliæ regis, ut Scotiæ superioris Domini, Henrico ¹¹⁹ 6. tum regnante) uxorem accepit Joannam ¹¹⁸ Henrici 4. Regis ex Joanne fratre Somersfettenfi Comite neptem : Jacobi 2. Scotiæ Regis, & Margaritæ genitricem ; secundis etiam nuptiis Jacobo Stuarto è Lornensi familiâ traditam ; matrem Joannis Atholiæ, & Buchaniæ comitis Atholiæ, & Buchaniæ Comitum satoris.

Margaritam filiam Jacobi 1. Anno 1436 Ludovico 11 rum Galliæ Principi enuptam, sed sine sobole extinctam centum quadraginta heroinæ è Scotia concomitatz sunt omnes in Gallia elocatæ.

Jacobo

Jacobo Regi mortem intulit patruus suus Atholiae Comes 21 die Februarii in quadragesimâ anni 1437.

Jacobus 2. Rex 69. Anno 1437.

Jacobus ¹¹⁸ 2 patrem excipit Anno 1437. septem annos natus fortuito pilâ è tormento bellico displota in Roxborough castri obsidione Anno 1460, cum regnasset annos viginti tres cum dimidio, occisus in Northumbria.

Maria Regina Gallandæ Ducis filia Anno 1463 defuncta Jacobo Regi tres filios Jacobum 3 Regem, Alexandrum Albaniae Ducem, Joannem Marriæ Comitem, & duas filias Marianam D. Jacobi Hamiltonii conjugem, ex qua Hamiltonii Arraniæ Comites geniti, & Catharinam enixa est.

Alexandro filius erat Joannes Dux Albaniae sub Jacobo 5. Joannes Marriæ Comes Jacobi 3 fratris mortem fortilegio machinatus apertis ad mortem venis mulctatus est.

Jacobus 3. Rex 70. Anno 1460.

Jacobus ¹¹⁹ 3 Secundi filius undecim annorum Rex Anno 1460 coepit post annos regni octo & viginti à conjuratis acie fusus succubuit, Anno 1488, 4 Decembris sepultus.

Margarita Christiani 1. Daniæ, Sueciæ, & Norwegiæ Regis filia 10 Julii, anno 1469. 12. annos nata Jacobo Regi matrimonio juncta, Orcadum Insulas plus minus triginta Cathnesiæ in ultimis Scotiæ finibus adjacentes coronæ Scoticæ in dotem attulit; 26 Februarii Anno 1487 defuncta. filios duos relinquens Jacobum 4 Regem, & Jacobum Rothnesayæ Ducem,

Ar-

Archiepiscopum S. Andree Anno 1475 natum, & die 13
Januarii 1504° denatum.

Jacobus 4. Rex 71 Anno 1488.

Jacobus ¹²⁰ 4 quatuordecim annos agens patri suffe-
ctus Anno 1488 regnavit annos viginti quinque cum
tribus mensibus praelio apud *Floddenhill* in Northum-
bria à Thoma Howard Surriæ Comite debellatus ceci-
dit, die 17 Marti, Anno 1511

Margarita ¹²¹ Henrici ¹²⁰ 7 Angliæ Regis Senior
filia, Edwardi ¹¹⁹ 4 ex Elizabetha ¹²⁰ filia neptis
29 Novembris Anno 1489 nata : 8 Augusti Anno
1503. Jacobo Regi nupta Jacobum ⁵ Anno 1512
peperit : Archibaldo Douglas Angusiæ Comiti An-
no 1514 renupta Margaritam ¹²¹ genuit Matthæo
Stuarto Lenoxiæ Comiti Anno 1544, mense Junio
desponsatam, & ipsa 24 Novembris Anno 1541 obiit
Archibaldo Comite, Anno 1534 viduata.

Jacobo 4 item Regi filius erat illicito toro natus
Jacobus Moraviæ Comes.

Jacobus 5. Rex. 72, Anno 1514.

Jacobus ¹²¹ 5 Jacobi 4 filius Anno 1514 bimulus
patri surrogatur, Rex Scotiæ Magdalenam Francisci
1. Galliæ Regis filiam Kalendis Januarii Anno 1539
Parisiis in conjugem duxit infra eundem annum sine
prole extinctam: deinde Anno 1588 Dominica Tri-
nitatis matrimonium iniit cum Mariâ Guisîa filia
Claudii Guisii Ducis, Renati Lotharingiæ Ducis filii
Junioris, & per matrem Antoniam Barboniam nep-
te Francisci Comitis Vendocimensis, qui fuit Henrici 4
Galliæ Regis proavus ; quibus nuptiis in lucem pro-
diit

diit 8 Decembris, Anno 1542. Maria Scotiæ Regina; patre orbata 14 die ejusdem Decembris vi mœroris confecto ob cladem ad *Sollom-mosse* in Cumbria acceptam 24 die proximi Novembris; matre vero 10 Junii, Anno 1560 decedente.

Jacobus Jacobi Regis filius spurius Moraviæ Comes, & Prior S. Andreæ Scotiæ Regens à conjuratione occisus unicam reliquit filiam Jacobo Stuarto de Down elocatam.

Joannes alter Jacobi Regis filius naturalis per nuptias cum Sorore Jacobi Bothwelliæ Comitis Franciscum filium Bothwelliæ comitem suscepit.

Maria Regina 73. Anno 1542.

Maria ¹²² Jacobi 5. filia, & hæres septem dierum infans regnum iniit, Anno 1532 Anno 1543, Edwardo filio Henrici 8, Angliæ postea Regi promissa, sed irritò successu Anno 1558 die 25 Aprilis Francisco 2 Galliarum Regi tum Delphino connubio juncta. Illo sine prole è vivis sublato die 6 Decembris, regni anno 2. & Christi 1560. Anno 1561. 19 Augusti in patriam rediit: ubi suum ex amita Margarita ¹²³ Dowglassia consobrinum Henricum Stuartum Dominum Darnleium Matthæi Comitis Lenoxiæ filium Juniores primo Rothnesayæ Comitem; dein Albaniam Ducem creatum in regni, ac thalami consortium adscivit; ex quo conjugio genitus Jacobus Scotiæ illius nominis sextus, & M. Britanniarum Rex primus.

Henricus Rex, Anno 1567 à sicariis jugulatur, & Regina Maria infra biennium post tumultuantium popularium insultus ægrè evadens ad Angliæ Reginam Elizabetham ¹²² se recipit; Sed hæc ab illius in Angliæ coronam titulo sibi timens perfugii loco Æmulam carcere

ceri mandavit; unde post octodecim annorum custodiam in Icenam educta 8° Februarii die, Anno 1581, ætatis 46, apud Fodringshay castrum collum regium securi amputandum submitit.

Stuatti Lenoxiæ, seu Levinæ Comites paternum Stemma ducunt à Roberto ¹¹¹ Stuarto, cujus fratre Alexandro Stuarti Scotiæ reges prognati: à quo Roberto rectâ linea masculina descendit Alanus ¹¹⁷ Stuartus, qui Roberto ¹¹⁸ 2. regnante, nuptiis cum Donnachadi præci Levinæ Comitis Momoniæ in Hibernia regibus (c) oriundi filia contractis Lenoxiæ comitatu honoratus Joannem ¹¹⁸ Lenoxiæ Comitem ex eâ genuit, & Robertum ¹¹⁸ Scotiæ cohortis in Gallia Tribunum, quem ob bellicam gloriam Carolus 6 D'aubignii in Avergne Dominum creavit, cujus filius, nepos, aut agnatus Bernardus, aut Eberardus D'aubignii Dominus; de quo cum laude meminit Paulus Junius ob præclara facinora bello Neopolitano sub Carolo 8, & Ludovico 12 Galliæ Regibus exantlata. Etenim D'aubignii Domini in Gallicis, & Neopolitanis bellis tam celeberrimi nominis erant, ut iis Reges Galliæ sua ipsorum insignia cum fibulis aureis in limbo rubeo concesserint, addita inscriptione; DISTANTIA JUNGO: Quod eorum operâ regna Galliæ, & Scotiæ tanto intervallo sejuncta ad Angliam infestandam conjungerentur.

Joannes ¹¹⁸ Lenoxiæ Comes genuit Matthæum ¹¹⁹ Lenoxiæ Comitem, qui ex Jacobi Hamiltonii filiâ, eademque Jacobi ¹¹⁸ 2. Regis per Marianam ¹¹⁹ filiam nupte Joannem ¹²⁰ suscepit Lenoxiæ Comitem ab avunculo suo Arraniæ Comite trucidatum, cui filii persuerunt Matthæus ¹²¹ Lenoxiæ Comes, Robertus Cathaniæ Episcopus, post Caroli ex fratre nepotis obitum Lenoxiæ, & Marchiæ Comes, & Joannes ¹²¹ Dominus D'aubignii.

diit 8 Decembris, Anno 1542. Maria Scotiæ Regina;
patre orbata 14 die ejusdem Decembris vi mœroris
confecto ob cladem ad *Sollom-mosse* in Cumbria ac-
ceptam 24 die proximi Novembris; matre vero 10 Ju-
nii, Anno 1560 dec

Jacobus Jacobi F
& Prior S. Andrea
sus unicam reliqu
elocatam.

Joannes alter Ja
tias cum Sorore
cum filium Bothw

Maria

Maria ¹²² Jacobi
fans regnum inuit,
filio Henrici 8, A
rito successu Ann
Galliæ Regi tum
prole è vivis subl
& Christi 1560.
rediit: ubi suum
consobrinum Hen
um Matthæi Cor
Rothnesayæ Com
in regni, ac thal
jugio genitus Jac
M. Britannia: Re

Henricus Rex,
Regina Maria in
pularium insultus

Elizabetham ¹²² se recipit; Sed hæc ab illius in Angliæ
coronam titulo sibi timens perfugii loco Æmulam car-
cre

IRREC
PAGIN

ceri mandavit; unde post octodecim annorum custo-
diam in scenam educta 8° Februarii die, Anno 1581, æta-
tis 46, apud Fodringhay castrum collum regium secu-
ri amputandum submitit.

Comiti Lenoxiæ, seu Levinæ Comites paternum

patre A-

pulo Ro-

47 Stu-

n Donn-

Hibernia

comitatu

æ genuit,

ibunum,

ignii in

s, aut ag-

dominus;

b præcla-

, & Lu-

D'aubig-

; tam ce-

sua ipso-

concesse-

O: Quod

intervallo

rentur.

theum 29

iii filia, ca-

29 filiam

em ab a-

ii filii su-

zettus Ca-

ris obitum

121 Domi-

Lenoxiæ, & Marchiæ Comes, & Joannes
nus D'aubignii.

EGULAR
INATION

diit 8 Decembris, Anno 1542. Maria Scotia Regina; patre orbata 14 die ejusdem Decembris vi mœroris confecto ob cladem ad *Sollom-mosse* in Cumbria acceptam 24 die proximi Novembris; matre vero 10 Junii, Anno 1560 decedente.

Jacobus Jacobi Regis filius spurius Moravia Comes, & Prior S. Andreæ Scotia Regens à conjuratis occisus unicam reliquit filiam Jacobo Stuarto de Down elocatam.

Joannes alter Jacobi Regis filius naturalis per nuptias cum Sorore Jacobi Bothwelliæ Comitis Franciscum filium Bothwelliæ comitem suscepit.

Maria Regina 73. Anno 1542.

Maria ¹²² Jacobi 5. filia, & hæres septem dierum infans regnum iniit, Anno 1532 Anno 1543, Edwardo filio Henrici 8, Angliæ postea Regi promissa, sed irritò successu Anno 1558 die 25 Aprilis Francisco 2 Gallia Regi tum Delphino connubio juncta. Illo sine prole è vivis sublato die 6 Decembris, regni anno 2. & Christi 1560. Anno 1561. 19 Augusti in patriam rediit: ubi suum ex amita Margarita ¹²¹ Dowglassia consobrinum Henricum Stuartum Dominum Darnleium Matthæi Comitis Lenoxiæ filium Juniorem primo Rothnesayæ Comitem; dein Albanix Ducem creatum in regni, ac thalami consortium adscivit; ex quo conjugio genitus Jacobus Scotia illius nominis sextus, & M. Britannia Rex primus.

Henricus Rex, Anno 1567 à ficariis jugulatur, & Regina Maria infra biennium post tumultuantium popularium insultus ægrè evadens ad Angliæ Reginam Elizabetham ¹²² se recipit; Sed hæc ab illius in Angliæ coronam titulo sibi timens perfugii loco Æmulam carere

ceri mandavit; unde post octodecim annorum custodiam in scenameducta 8° Februarii die, Anno 1584, ætatis 46, apud Fodringhay castrum collum regnum securi amputandum submitit.

Stuarti Lenoxie, seu Levinie Comites paternum Stemma ducunt à Roberto ¹¹¹ Stuarto, cujus fratre Alexandro Stuarti Scotie reges prognati: à quo Roberto recta linea masculina descendit Alanus ¹¹⁷ Stuartus, qui Roberto ¹¹⁵ 2. regnante, nuptiis cum Donnachadi prisci Levinie Comitis Momonie in Hibernia regibus (e) oriundi filia contractis Lenoxie comitatu honoratus Joannem ¹¹⁸ Lenoxie Comitem ex eâ genuit, & Robertum ¹¹⁸ Scotie cohortis in Gallia Tribunum, quem ob bellicam gloriam Carolus 6 D'aubignii in Avergne Dominum creavit, cujus filius, nepos, aut agnatus Bernardus, aut Eberardus D'aubignii Dominus; de quo cum laude meminit Paulus Junius ob præclara facinora bello Neopolitano sub Carolo 8, & Ludovico 12 Gallie Regibus exantlata. Etenim D'aubignii Domini in Gallicis, & Neopolitanis bellis tam celeberrimi nominis erant, ut iis Reges Gallie sua ipsorum insignia cum fibulis aureis in limbo rubeo concesserint, addita inscriptione; DISTANTIA JUNGO: Quod eorum opera regna Gallie, & Scotie tanto intervallo sejuncta ad Angliam infestandam conjungerentur.

Joannes ¹¹⁸ Lenoxie Comes genuit Matthæum ¹¹⁹ Lenoxie Comitem, qui ex Jacobi Hamiltonii filia, eademque Jacobi ¹¹⁸ 2. Regis per Marianam ¹¹⁹ filiam napte Joannem ¹²⁰ suscepit Lenoxie Comitem ab avunculo suo Arranie Comite trucidatum, cui filii superfuere Matthæus ¹²¹ Lenoxie Comes, Robertus Cathanie Episcopus, post Caroli ex fratre nepotis obitum Lenoxie, & Marchie Comes, & Joannes ¹²¹ Dominus D'aubignii.

Matthæus ¹²¹ Lenoxiæ Comes, & sub nepote suo Jacobo 6. Infante Scotiæ vices gerens sclopeto traje-ctus Anno 1572, ex Margaritâ Dowglassiâ Jacobi ³²¹ 5. Regis Sorore uterinâ Carolum ¹²² Lenoxiæ Comitem, & Henricum ¹²² Scotiæ Regem procreavit. Post Caroli vero obitum, cui superstes Arbella filia Uxor Guilielmi de S. Mauro * Hertfordiæ Comitis in Anglia Anno 1618 improlis extincta, Lenoxiæ honor ordinum Scotiæ decreto Anno 1579 ad Coronam devenit; Sed Robertus Cathaniæ Episcopus eo aliquamdiu post durante vita, potitus est.

* Seymour.

Joannes ¹²¹ D'aubignii Dominus pater fuit Esmei ¹²² D'aubignii Domini, in quem Jacobus M. Britanniæ Rex Lenoxiæ Ducis titulum contulit, ejusque filium Ludovicum ¹²³ Esmeum Lenoxiæ Ducem Richmon-diæ in Anglia Comitem Anno 1614 & Richmondiæ postea Ducem instituit. Cujus fratrem Esmeum ¹²³ D'aubignii Dominum, ipso sine liberis de corpore uxoris suæ Franciscæ Howard Thomæ Vicecomitis Bindon filix susceptis defuncto, Idem Rex 7. Junii 1619 in Ducem Lenoxiæ, & Richmondiæ sublimavit.

Esmeus ¹²³ Lenoxiæ, & Richmondiæ Dux ex Catharina filia, & hærede Gervasii Domini Clifton de Leighton, & Bromeswold progenuit Elizabetham, Henrico Domino Maltravers marito, Thomæ Howard Arundeliæ, & Surriæ Comitis nulum: Jacobum ¹²⁴ Lenoxiæ & Richmondiæ Ducem 30 Martii Anno 1655 mortuum Ludovicum, Joannem, Bernardum, Catharinam, Annam Dowglassii in Scotia Marchionis conjugem: Franciscam Hieronymi Weston Portlandiæ Comitis conjugem, & Georgium Dominum D'aubignii Suffolciæ Comitis generum.

Jacobus. 6. Rex 74.

Jacobus ¹²³ 6. Anno 1566 die Junii Edenburgii in lucem editus, Anno 1567 29 Julii post patris cædem Sterlingæ coronatus: Anno 160³ 24 Martii Elizabethæ Angliæ Reginæ obitu Angliæ regnum matris jure, quæ Henrici 7 Angliæ Regis majorem natu filiam aviam præferebat, ad eum devolutum adeptus est Magnæ Britannix ex utroque regno unito, & Hiberniæ Rex.

De morte Elizabethæ 26 Martii certior factus 5 Aprilis iter in Angliam suscepit ubi apud Westmonasterium super fatale illud marmor Scoticis Majoribus debitum monumentum 25 Julii sequentis solenni ritu cum Regina inauguratur: 27 Martii die Dominicâ apud Theobalds prope Londinum Anno 1625 diem clausit extremum.

Anna Friderico 2 Daniæ, & Norwegiæ Rege Anno 1574 nata, Christiani 4 Regis soror Anno 1589 23 Novembris in arce Aggerhusiana in Norwegia Jacobo Regi matrimonio copulata; Anno 1590 die 17 Maii Lethæ ad primum Edenburgo lapidem coronatur. Anno 16⁵¹ feria 3 secundo die Martii proximi post visum 18 Novembris cometam vivere desuit; cujus soboles Henricus Fridericus Walliæ Princeps 19 Februarii 159⁴ natus; 6 Novembris 1612 denatus. Elizabetha 19 Augusti 1596 nata, & Carolus Rex.

Elizabetha 14 Februarii Anno 1611 Quinquagesimæ Dominicâ nuptum data Friderico 5 S. R. I. Principi Electori, Palatino Rheni, Qui Anno 1619 26 Augusti S. V. factus Rex Bohemiæ adversus Imperium: Anno 1623 depositus: Anno 1632 defunctus, Quorum filii Fridericus Henricus Heidelbergiæ 2 Januarii Anno 1614

T t t 2

natus

natus : Carolus Ludovicus nuper Princeps Palatinus : Rupertus, & Mauricius, qui in Angliam Anno 1642 initio Septembris appulsi in bello pro Carolo avunculo insigni fama enituerunt.

Carolus 1. Rex 75 Anno 1625.

Carolus ¹⁴ 1. M. Britanniae & Hiberniae Rex apud Duntermeling in Fife Scotiae regione 19 Novembris 1600 natus Anr. 1602 Dux Albaniae, Marchio Ormondiae, Comes Rossiae, & Ardmanack Baro à patre creatus Anno 1603 in Angliam adductus, Anno 1604 Epiphaniae festo Ducis Eboracensis titulo insignitus : Anno 1611 in Periscelidos ordinem adscriptus : Anno 1612 fratri successit Dux Cornubiae Anno 1616 3. Novembris Walliae Princeps institutus : Anno 1623 18. Februarii è Dubrisio sinu personam mentitus solvens Bononiam advenit, inde Parisios, & per Galliam in Hispaniam profectus : in Angliam rediit 5 Octobris. Patri successit, Anno 1625.

Anno 1646. 27 Aprilis Oxoniâ discedens 4. Maii Scotorum fidei se commisit, qui eum Anglis confestim pretio tradiderunt : à quibus intando Sceleri Justitiae velum obtendentibus publico iudicio capitis damnatus prae regiae Aulae Whithallensis foribus Licitoris manu obtruncatur penultimo Januarii, & die Martis, Anno 1646.

Henrieta Maria Henrici 4 Galliae Regis, & Mariae de Medicis Magni Hetruriae Ducis Francisci filiae minima natu Anno 1625 die 2. Maii Dominicâ in summo B. V. Templo Parisiis Carolo Regi desponsata, Duce Chevereux & domo Guisae absentis Caroli personam gerente : 12 Junii Dominicâ Trinitatis regia classe Dubrim advecta est ; postridie Doroberniae matrimonium

menium consummatum: ex quo generati

1. Carolus Jacobus 13 Maii Anno 1629 natus infans mortuus.

2. Carolus 2 Rex 29. Maii Anno 1630 S. Jacobi ædibus natus.

3. Maria 4° Novembris 1631 nata. Quæ 2° Maii Anno 1641 Guilielmo Nassavio Aurantii principi unde viginti annos tum agenti denupterat; quo, Anno 1659 in Octobri decedente, Novembri Principem Aurantium posthumum edidit, & ipsa Londini Anno 1660 mense Decembri defuncta est.

4. Jacobus Eboraci in Anglia, & Albanix in Scotia Dux, Ultonix in Hibernia Comes 13 Octobris Anno 1633 S. Jacobi ædibus natus: 24 Junii Anno 1646 in deditione Oxoniæ captivus Anno 1648 in Hollandiam relegatus; inde in Galliam profectus anno 1660. patriæ restitutus modo vivit.

5. Elizabetha nata 28 Januarii, Anno 163 $\frac{1}{2}$ mortua 8 Septembris 1650.

6. Anna nata 17 Martii 163 $\frac{1}{2}$ ante patrem è vita excedens.

7. Henricus Dux Glocestrix ædibus S. Jacobi natus

8. Jul. 1640. 16 Augusti 1660. Londini defunctus.

8. Henrieta Exoniæ 16 Junii 1644 nata.

Anno 1661. Philippo Borbonio Ludovici 14. Gallix Regis fratri tum Andegavensi, dein Aureliano Duci enupta: cujus unica filia

Caroli 2. Hispanix Regis nuptiis Hispanix nunc Regina.

Carolus 2. Rex. 76. Anno 1649.

Carolus 2. Anno 1649 patris interitu M. Britannix & Hibernix Rex in exilio, Anno 1651 Kalendis Januarii.

arii Sconæ in Scotiâ, coronatus, è Wigornienſi acie
3° Septembris Anno 1651 ægre evadens divinitus ſer-
vatus clam in Galliam tranvectus; inde Anno 1654
in Flandriam commigrans: Anno demum 1660 trigin-
ta annos natus ſua regna recuperavit Londini exceptus
ſuo natali die 29 Maii; duobus fratribus comitanti-
bus, Anno 1661. 23 Aprilis apud Weſtmonaſterium
coronatus.

* Portſmouth.

Portus Magnus

Qui hodie M. Britannię & Hibernię regna ſua in
imperio regit cum Catharinâ piiffimâ Regina Joannis
Bragantii Luſitaniæ Regis filiâ: cujus nuptiæ apud
Portoſtium* 21 Maii feria 4. Anno 1662 Octavo,
poſtquam iſtuc appuſa, die celebratæ. A Scotiæ Co-
loniæ inter Pictos initio ad annum præſentem Ca-
roli 2 Regis 36 & æræ Chriſtianiæ 1684, Anni 1182.

A Scotorum in Pictos domitos Imperio anni 842.

A Malcolmi 2. Scotiæ Regis initio anni 680. efflux-
erunt.

FINIS.

Censura Ketangi - p. 210

Psalterium Temoreense, Taragh, regionū fines et
amplitudinem, pagos, &c graphice depingit - 337

Connor Nelson has a D. by his Mother - 282.

Luga the like - 287.

Herodotus - 252

NATIONAL
LIBRARY OF
IRELAND.
Joly Collection

Authores de Hib. Scribentes - 357

Antrim Comes ejus origo - 363.

Mac Mahon Ultonia origo - 365.

O'Donovani origo - 388.

Dathias fulmine necatus - 415.

Author primor. lib. occupantium per
mare a Caspio transitum Negat p. 7. 8.

* The old dry fort in Aran p. 175.

Araskeltaine 247 Downpatrick.

Rath Clochar 249. Ballyvaughan, Co. Tyrone

Moyraigne 260 - G. Longford

Acaile, Co. Meath - 302

John Lynch 244

Page 6 lin: A maiore statua & vid: sus
Hakewellum de providentia

Page 7 lin: sed si fas & vid: Flavii additam
ta & waraum.

Note O Fleherly in his Cronology
follows the supputation of Usher &
the hebreus, but he places the Deluge
a year later 1656, & others 1657

Annus Deluvii in anno mundi incidit, secundum

Usherum & Hebraeos ————— 1656

Josephum ————— 1556

LXX & Pertronicum ————— 2256

Samarit: in Eusebio ————— 1307

P. 224 whoever wishes to see most curi-
ous remarks on Letters & Language
let him consult Tho. Reinesius de
Lingua punica Edit: Gravii

P. 244. Glaherty narrates how John Lynch
in his Cambrensis Lerrus affirms
the name of Gratianus Lucius

John Lynch titular Arch-
Deacon of Tuam Author of
Cambrensis Eversus under the
name of Gratianus Lucius
& other tracts. See Nicholson's
Hist. Library pages 3, 40, 244. & seq.

Title

Ogygia:

Scenarum Hibernicarum Chrono-
-gia, ex vetustis Membris fi-
-deliter inter se collatis eruta
atque e sacris & prophanis literis
primarum orbis Gentium, tam
Genealogicis quam Chronologi-
-cis suppleminata Presidio.

Londini, 1685 - 4°

See an Account of O'Leaherty in
Ware's Writers, Edit. Harri: pag 272 -
What he says of himself in pag. 100.

